

International Ethics Standards Board for Accountants®

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის
სახელმძღვანელო პროფესიონალი
ბუღალტრებისთვის

მათ შორის
დამოუკიდებლობის საერთაშორისო
სტანდარტები

2024 წლის გამოცემა

ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდი (IFEA), ბულალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო (IESBA) და ბულალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია (IFAC) პასუხს არ აგებენ იმ ზარალზე, რომელიც განიცადა პირმა წინამდებარე გამოცემაში გამოყენებული მასალის საფუძველზე მოქმედების ან თავის შეკავების შედეგად, მიუხედავად იმისა, რითი იყო გამოწვეული ეს ზარალი, დაუდევრობით თუ სხვა მიზეზით.

The International Code of Ethics for Professional Accountants™ (including International Independence Standards™), განსახილველ პროექტებს, საკონსულტაციო დოკუმენტებსა და IESBA-ს სხვა პუბლიკაციებს გამოსცემს IFAC და საავტორო უფლებაც IFAC-ს ეკუთვნის.

The 'International Ethics Standards Board for Accountants', *International Code of Ethics for Professional Accountants™ (including International Independence Standards™)*, 'non-compliance with laws and regulations', 'NOCLAR', 'IESBA' და ლოგო IESBA IFAC-ის სავაჭრო ნიშნებია, ან IFAC-ის რეგისტრირებული სავაჭრო და მომსახურების ნიშნებია აშშ-სა და სხვა ქვეყნებში. 'International Foundation for Ethics and Audit' და 'IFEA' IFEA-ის სავაჭრო ნიშნებია, ან IFEA-ის რეგისტრირებული სავაჭრო და მომსახურების ნიშნებია აშშ-სა და სხვა ქვეყნებში.

საავტორო უფლება © 2024 წლის აგვისტო, ეკუთვნის International Federation of Accountants (IFAC). ყველა უფლება დაცულია. პირადი სარგებლობისთვის შესაძლებელია ამ სახელმძღვანელოს ორიგინალური ვერსიის უფასოდ გადმოწერა ან შექმნა International Ethics Standards Board for Accountants® (IESBA®) ვებგვერდის მეშვეობით: www.ethicsboard.org. გამრავლების, შენახვის, გადაცემის ან სხვა ანალოგიური წესით გამოყენებისთვის აუცილებელია IFAC-ის წერილობითი ნებართვა, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ეს დოკუმენტი გამოიყენება პირადი, არაკომერციული მიზნებისთვის.

IESBA-ს საქმიანობისთვის აუცილებელი პროცესების განხორციელებას ხელს უწყობს ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდი (International Foundation for Ethics and Audit™ (IFEATM)).

საავტორო უფლების, სავაჭრო ნიშნების და ნებართვის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად გთხოვთ დაგვიკავშირდეთ permissions ან permissions@ifac.org.

**International
Ethics Standards
Board for Accountants®**

529 Fifth Avenue
New York, New York 10017 USA
www.ethicsboard.org

ISBN: 978-1-60815-582-8

International Ethics Standards Board for Accountants

ფინანსთა სამინისტროს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა
და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელო პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის

მათ შორის
დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები

International
Ethics Standards
Board for Accountants®

საბარათველოს ფინანსთა სამინისტროს
ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა
და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური

თბილისი
2025

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელო პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის, 2024 წლის გამოცემა, რომელიც მოამზადა International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA) და 2024 წლის აგვისტოში ინგლისურ ენაზე გამოსცა International Federation of Accountants (IFAC), ქართულ ენაზე თარგმნა ფინანსთა სამინისტროს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურმა 2025 წლის იანვარში და გამოიყენა IFAC-ის ნებართვით. პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელოს 2024 წლის გამოცემის თარგმნის პროცედურული პროცესი განიხილა IFAC-მა და თარგმანი შესრულდა „დადგენილება პოლიტიკის შესახებ – IFAC-ის მიერ გამოცემული სტანდარტების თარგმნისა და გამრავლების პოლიტიკა“ – შესაბამისად. პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელოს 2024 წლის გამოცემის დამტკიცებულ ტექსტად მიიჩნევა IFAC-ის მიერ ინგლისურ ენაზე გამოცემული ტექსტი. IFAC თავის თავზე არ იღებს არანაირ პასუხისმგებლობას თარგმანის სისწორესა და სისრულეზე, ან ქმედებებზე, რომლებიც შეიძლება მოჰყვეს სახელმძღვანელოს გამოყენებას.

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელო პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები), 2024 წლის გამოცემა, ინგლისურენოვანი ტექსტი © 2024 წ. International Federation of Accountants (IFAC). ყველა უფლება დაცულია.

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელო პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები), 2024 წლის გამოცემა, ქართულენოვანი ტექსტი © 2025 წ. International Federation of Accountants (IFAC). ყველა უფლება დაცულია.

ორიგინალური ვერსიის სახელწოდება: *The International Code of Ethics for Professional Accountants™ (including International Independence Standards™), 2023 Edition*, ISBN: 978-1-60815-571-2

წინამდებარე დოკუმენტის გამრავლების, შენახვის, ან გადაცემის, ან სხვა ანალოგიური მიზნით გამოყენებისთვის ნებართვის მისაღებად დაგვიკავშირდით: Permissions@ifac.org

მთარგმნელები: ბაზი ალავერდაშვილი, თეონა მესხი

ექსპერტები:

- ზ. მამუკელაშვილი** (სს „პაშა ბანკი“)
- ვ. ცაბაძე** (შპს „გრანტ თორნთონ“)
- ქ. ყანჩაშვილი** (შპს „იუაი“)
- თ. ყვინაშვილი** (შპს „იუაი“)
- ი. ყუყუნაშვილი** (საქართველოს პროფესიონალ ბუღალტერთა და აუდიტორთა ფედერაცია)
- ი. პაპასქუა** (აუდიტორთა, ბუღალტერთა და ფინანსურ მენეჯერთა ფედერაცია)
- დ. სხილაძე** (ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური)

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელო
პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის (მათ შორის
დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები)

2024 წლის გამოცემა

სახელმძღვანელოს სტრუქტურა

სახელმძღვანელო დაყოფილია შემდეგ ნაწილებად:

ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდის შესახებ	8
ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს® შესახებ	8
ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის როლი	9
2023 წლის გამოცემის შემდეგ სახელმძღვანელოში შესული ცვლილებები	10
კოდექსის გზამკვლევი	12
სარჩევი	19
წინასიტყვაობა	23
ნაწილი 1 – კოდექსის, ძირითადი პრინციპებისა და კონცეპტუალური მიდგომის დაცვა	24
ნაწილი 2 – პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში	53
ნაწილი 3 – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები	108
დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები (ნაწილები 4ა და 4ბ) ნაწილი 4ა – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის	179
ნაწილი 4ბ – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის	351
ტერმინების გლოსარი, მათ შორის აბრევიატურების სია	410
ძალაში შესვლის თარიღი	435
კოდექსის ცვლილებები	436
კოდექსის ცვლილებები – ძალაში შესვლის თარიღი	475

საავტორო უფლება და თარგმნა

ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (IESBA) მიერ შემუშავებულ სახელმძღვანელოებს, სტანდარტებსა და სხვა პუბლიკაციებს გამოსცემს ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია (IFAC) და საავტორო უფლებები IFAC-ს ეკუთვნის.

IFAC აცნობიერებს, რომ არაინგლისურენოვანი ქვეყნების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებლებისა და მომხმარებლებისთვის, აუდიტორებისა და სხვა პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის, მარეგულირებელი ორგანოებისთვის, ეროვნული სტანდარტების დამდგენი ორგანოებისთვის, IFAC-ის წევრი ორგანიზაციებისთვის, იურისტებისთვის, სამეცნიერო წრეებისთვის, სტუდენტებისა და სხვა დაინტერესებული ჯგუფებისთვის მნიშვნელოვანია, რომ მათ ზემოაღნიშნული სტანდარტები ჰქონდეთ მშობლიურ ენაზე. შესაბამისად, IFAC ხელს უწყობს თავისი პუბლიკაციების გამრავლებას, ან თარგმნასა და გამრავლებას.

IFAC-ის პოლიტიკა, რომელიც ეხება მისი საავტორო უფლებით დაცული პუბლიკაციების თარგმნასა და გამრავლებას, ჩამოყალიბებულია დოკუმენტებში - *„ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის მიერ გამოცემული ოფიციალური დოკუმენტების თარგმნის პოლიტიკა და ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის მიერ გამოცემული ოფიციალური დოკუმენტების გამრავლების პოლიტიკა“*. დაინტერესებული მხარეები, რომელთაც სურთ წინამდებარე ეთიკის კოდექსის სახელმძღვანელოს გამრავლება, ან თარგმნა და გამრავლება, ვადებისა და პირობების შესათანხმებლად უნდა დაგვიკავშირდნენ ბსფ-ის ვებგვერდის მეშვეობით, შემდეგ მისამართზე: permissions@ifac.org

ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდის (IFEA) შესახებ

ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდი (IFEA) (შემდგომში „ფონდი“) არაკომერციული ორგანიზაციაა, რომელიც ხელს უწყობს ეთიკის, აუდიტისა და სხვა მარწმუნებელი მომსახურებისთვის მაღალი ხარისხის საერთაშორისო სტანდარტების შემუშავების პროცესს საზოგადოებრივი ინტერესების სასარგებლოდ. ფონდი თავის მისიას ასრულებს სტანდარტების დამდგენი ორი ორგანოს „აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო“ (IESBA) და „ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო“ (IAASB) – მეშვეობით.

ფონდი უზრუნველყოფს მონიტორინგის ჯგუფის (Monitoring Group) 2020 წლის ივლისის დოკუმენტში „აუდიტისა და ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების დადგენის სისტემის გაძლიერება“ – გათვალისწინებული ძირითადი რეკომენდაციების პრაქტიკაში რეალიზებას.

ფონდის მისიაა ეთიკის, აუდიტისა და სხვა მარწმუნებელი მომსახურებისთვის მაღალი ხარისხის საერთაშორისო სტანდარტების შემუშავების პროცესის ხელშეწყობა:

- სტანდარტების დადგენის დამოუკიდებელი, ტექნიკურად კვალიფიციური და მკაცრი პროცესის უზრუნველყოფით ეთიკის, აუდიტისა და სხვა მარწმუნებელი მომსახურებისთვის;
- საზოგადოებრივი ინტერესების მხარდაჭერით ეთიკის, აუდიტისა და სხვა მარწმუნებელი მომსახურების სტანდარტების დადგენის მთელი პროცესის განმავლობაში; და
- IAASB-ისა და IESBA-ს მეშვეობით კვლევების ჩატარებით საერთაშორისო სტანდარტების შემუშავების, სამოქმედოდ შემოღებისა და დანერგვის პროცესის ხელშეწყობისა და დაინტერესებულ მხარეთა გათვითცნობიერებისა და ინფორმირებულობის უზრუნველყოფის მიზნით.

გამჭვირვალე, მაღალი ხარისხის საერთაშორისო სტანდარტები გლობალური გარე ანგარიშგების არქიტექტურის არსებითი საყრდენია. მათი სამოქმედოდ შემოღება და დანერგვა აუმჯობესებს დაინტერესებული მხარეების, მათ შორის ინვესტორებისა და საზოგადოების წვდომას მაღალი ხარისხის ფინანსურ და არაფინანსურ ინფორმაციაზე, რაც განამტკიცებს გარე ანგარიშგებისა და მის შესახებ გაცემული რწმუნების მიმართ მათ ნდობას და ხელს უწყობს უფრო მაღალი ტემპებით ეკონომიკურ ზრდას.

დამატებითი ინფორმაციისთვის ეწვიეთ ფონდის ვებგვერდს www.ethicsandaudit.org.

ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს® შესახებ

ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო® (IESBA) სტანდარტების დამდგენი დამოუკიდებელი საერთაშორისო ორგანიზაციაა. ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო® ემსახურება საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვას უმაღლესი ხარისხის ეთიკის (მათ შორის დამოუკიდებლობის) საერთაშორისო სტანდარტების შექმნითა და დამკვიდრებით, რაც საქმიანი ურთიერთობის, ორგანიზაციების ეთიკური ქცევისა და ფინანსური და არაფინანსური ინფორმაციის მიმართ საზოგადოების ნდობის მთავარი საყრდენია, რასაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ორგანიზაციების, ფინანსური ბაზრებისა და ქვეყნების ეკონომიკის სათანადოდ ფუნქციონირებისა და სტაბილური განვითარებისთვის მთელ მსოფლიოში. IESBA-ის სტანდარტები წარმოდგენილია პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების) საერთაშორისო კოდექსში.

IESBA თავის სტანდარტებს შეიმუშავებს და გამოსცემს დამოუკიდებლად, დადგენილი სათანადო პროცედურული პროცესის შესაბამისად და საზოგადოებრივი ინტერესების გათვალისწინებით, საზოგადოებრივი ინტერესების საზედამხედველო საბჭოს (PIOB) ზედამხედველობით. IESBA-ს მიერ დამტკიცებულ სტანდარტებს შემდეგ ოფიციალურად დაამოწმებს საზოგადოებრივი ინტერესების საზედამხედველო საბჭო.

საბჭოს სხდომები ღიაა მთელი საზოგადოებისთვის, ხოლო სხდომების დღის წესრიგის გაცნობა შესაძლებელია IESBA-ის ვებგვერდზე.

დამატებითი ინფორმაციისთვის გთხოვთ ეწვიოთ ვებგვერდს www.ethicsboard.org

ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის როლი

ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია (IFAC®) (ბსფ) ბუღალტერთა გლობალური პროფესიული ორგანიზაციაა, რომელიც ემსახურება საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვას, თავის წევრ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით ხელს უწყობს რა პროფესიონალი ბუღალტრების კვალიფიციური, მცოდნე და ეთიკური სამუშაო ძალის არსებობას მთელ მსოფლიოში, კერძო და საჯარო სექტორის მდგრადი ორგანიზაციების ფორმირებასა და განვითარებას და უზრუნველყოფს საერთაშორისო ფინანსური ბაზრებისა და ეკონომიკის მხარდაჭერას.

ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციაში ამჟამად გაერთიანებულია 180-ზე მეტი ბუღალტერთა პროფესიული ორგანიზაცია მსოფლიოს 135-ზე მეტი იურისდიქციიდან. ამ ორგანიზაციებში წარმოდგენილია 3 მლნ-ზე მეტი წევრი პროფესიონალი ბუღალტერი, რომლებიც დაკავებულნი არიან საზოგადოებრივი პრაქტიკით, მოღვაწეობენ მრეწველობის, ვაჭრობისა და განათლების სფეროში და სახელმწიფო სამსახურში.

საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის მანდატის ფარგლებში, IFAC ხელს უწყობს მაღალი ხარისხის საერთაშორისო სტანდარტების შემუშავებას, სამოქმედოდ შემოღებასა და დანერგვას.

დამატებითი ინფორმაციისთვის ეწვიეთ ბსფ-ის ვებგვერდს www.ifac.org.

2023 წლის გამოცემის შემდეგ სახელმძღვანელოში შესული ცვლილებები

პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების) სახელმძღვანელოს 2023 წლის გამოცემას ჩაანაცვლებს წინამდებარე სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავს ქვემოთ მითითებულ შესწორებებს, რომლებიც ძალაში შევა 2024 წლის დეკემბრიდან:

- საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის (PIE) განახლებულ განმარტებას, ასევე, სხვასთან ერთად, საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის კატეგორიების უფრო ფართო სიას, მათ შორის, ახალ კატეგორიას „ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტი“, რომელიც ჩაანაცვლებს კატეგორიას „საფონდო ბირჟაზე კოტირებული სუბიექტი“.

საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის განახლებული განმარტება და მასთან დაკავშირებული დებულებები ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბერს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის. ნებადართულია ამ ცვლილებების ვადამდელი გამოყენება.

ზემოაღნიშნული ცვლილებები ბესსს-ის (IESBA) ვებგვერდზე გამოქვეყნდა 2022 წლის აპრილში.

- ტერმინების გლოსარში „აუდიტის დამკვეთი“ და „ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი“ ტერმინების განმარტებებში შეტანილ ცვლილებებს, რაც განაპირობა „საფონდო ბირჟაზე კოტირებული სუბიექტისა“ და „საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის“ ტერმინებში შესული ცვლილებების დამტკიცებამ.

„აუდიტის დამკვეთი“ და „ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი“ ტერმინების განმარტებებში შესული ცვლილებები ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბერს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისა და ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის.

- ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებულ კოდექსის შესწორებებს.

ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებული კოდექსის 1-3 ნაწილების შესწორებები ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბრიდან.

ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებული კოდექსის 4ა ნაწილის შესწორებები ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბერს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების აუდი-

ტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის.

ზემოაღნიშნული ცვლილებები IESBA-ს ვებგვერდზე გამოქვეყნდა 2023 წლის თებერვალში.

დამტკიცებული ცვლილებები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული

სახელმძღვანელოს 2024 წლის გამოცემა მოიცავს:

- კოდექსის შესწორებულ დებულებებს, რომლებიც ეხება საგადასახადო დაგეგმვასა და მასთან დაკავშირებულ მომსახურებებს.

280-ე განყოფილება ძალაში შევა საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული იმ სამუშაოსთვის, რომელიც დაიწყება 2025 წლის 30 ივნისის შემდეგ.

380-ე განყოფილება და ამ განყოფილებაში შესული ცვლილებებით გამოწვეული 320-ე განყოფილების ცვლილებები ძალაში შევა საგადასახადო დაგეგმვის იმ მომსახურებისთვის, რომელიც დაიწყება 2025 წლის 30 ივნისის შემდეგ.

გარდამავალი დებულება: საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურება ან საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაო, რომელიც დაიწყება ზემოაღნიშნულ თარიღამდე, შესაძლებელია გაგრძელდეს და დასრულდეს კოდექსის არსებული დებულებების შესაბამისად. ნებადართულია ვადამდელი გამოყენება.

ზემოაღნიშნული ცვლილებები IESBA-ს ვებგვერდზე გამოქვეყნდა 2024 წლის აპრილში.

კოდექსში შესატანი ცვლილებები, რომლებიც გამოიცა 2024 წლის აპრილის შემდეგ და განსახილველი პროექტები

საბჭოს უახლესი პერიოდის პუბლიკაციების შესახებ ინფორმაციის მისაღებად და 2024 წლის აპრილის შემდეგ გამოცემული ოფიციალური დოკუმენტების საბოლოო ვერსიებისა და განხილვის პროცესში მყოფი პროექტების გასაცნობად ეწვიეთ ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (IESBA) ვებგვერდს: www.ethicsboard.org.

კოდექსის გზამკვლევი

(ეს გზამკვლევი არაოფიციალური დამხმარე დოკუმენტია
კოდექსის გამოყენების შესახებ)

კოდექსის მიზანი

1. პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსში (მათ შორის დამოუკიდებლობის სტანდარტები) („კოდექსი“) ჩამოყალიბებულია ეთიკის ძირითადი პრინციპები პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის, რომლებიც ასახავს პროფესიის მხრიდან საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის პასუხისმგებლობის აღიარებას. ეს პრინციპები ადგენს პროფესიონალი ბუღალტრის ქცევის სტანდარტს. ძირითადი პრინციპებია: პატიოსნება, ობიექტურობა, პროფესიული კომპეტენცია და სათანადო გულისხმიერება, კონფიდენციალურობა და პროფესიული ქცევა.
2. კოდექსი ქმნის კონცეპტუალურ მიდგომას, რომელიც პროფესიონალმა ბუღალტრებმა უნდა გამოიყენონ იმისთვის, რომ დაადგინონ და შეაფასონ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები და სათანადო რეაგირება მოახდინონ. კოდექსი შეიცავს სხვადასხვა საკითხის შესახებ მოთხოვნებს და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, რომელთა მიზანია ბუღალტრების დახმარება ამ საკითხებთან მიმართებით კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებაში.
3. აუდიტის, მიმოხილვისა და სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის კოდექსი შეიცავს დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტებს, რომლებიც დადგენილია ამ ტიპის გარიგებებში დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების მიმართ კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენების საფუძველზე.

კოდექსის სტრუქტურა

4. კოდექსი მოიცავს შემდეგ მასალას:
 - 1-ლი ნაწილი - კოდექსის, ძირითადი პრინციპებისა და კონცეპტუალური მიდგომის დაცვა - მოიცავს ძირითად პრინციპებსა და კონცეპტუალურ მიდგომას და ეხება ნებისმიერ პროფესიონალ ბუღალტრებს.
 - მე-2 ნაწილი – პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში - მოიცავს დამატებით მასალას, რომელიც ეხება ბიზნესში დასაქმებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს პროფესიული საქმიანობის

განხორციელებისას. ტერმინი ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტერი გულისხმობს პროფესიონალ ბუღალტრებს, რომლებიც მუშაობენ ადმინისტრაციულ ან არაადმინისტრაციულ თანამდებობებზე დაქირავებით (თანამშრომლები) ან სხვა სახელშეკრულებო პირობებით, მაგალითად შემდეგ სფეროებში:

- ვაჭრობა, მრეწველობა ან მომსახურება.
- საჯარო სექტორი.
- განათლება.
- არაკომერციული სექტორი.
- მარეგულირებელი ან პროფესიული ორგანიზაციები.

მე-2 ნაწილი ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებსაც, იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიულ საქმიანობას ასრულებენ ფირმასთან თავისი ურთიერთობის შესაბამისად, როგორც ხელშეკრულებით ან დაქირავებით მომუშავე პირი (თანამშრომელი), ან მესაკუთრე.

- მე-3 ნაწილი - *საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები* - მოიცავს დამატებით მასალას, რომელიც ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს პროფესიული მომსახურების შესრულებისას.
- *დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები* - მოიცავს დამატებით მასალას, რომელიც ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს მარწმუნებელი მომსახურების შესრულებისას და დაყოფილია შემდეგ ნაწილებად:
 - ნაწილი 4ა - *დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის* - გამოიყენება აუდიტის ან მიმოხილვის გარიგებებში;
 - ნაწილი 4ბ - *დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის* - გამოიყენება აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებების შესრულებისას.
- *ტერმინების გლოსარი*, რომელიც მოიცავს ტერმინების განმარტებებს (აუცილებლობის შემთხვევაში, დამატებით ახსნასთან ერთად) და ისეთი ტერმინების აღწერას, რომლებსაც სპეცი-

ფიკური მნიშვნელობა აქვს მინიჭებული კოდექსის გარკვეულ ნაწილებში. მაგალითად, როგორც გლოსარშია აღნიშნული, 4ა ნაწილში გამოყენებული ტერმინი „აუდიტის გარიგება“ ეხება როგორც აუდიტს, ისე მიმოხილვის გარიგებას. გარდა ამისა, გლოსარი მოიცავს კოდექსში გამოყენებული აბრევიატურების სიას და სხვა სტანდარტების სახელწოდებებს, რომლებსაც კოდექსი ეხება.

5. კოდექსი შედგება განყოფილებებისგან, რომლებიც სპეციფიკურ თემებს ეხება. ზოგიერთი განყოფილება დაყოფილია უფრო პატარა ნაწილებად (ქვეგანყოფილებად), რომლებიც ამ თემების კონკრეტულ ასპექტებს ეხება. კოდექსის თითოეულ განყოფილებას, საჭიროებისამებრ, შემდეგი სტრუქტურა აქვს:

- შესავალი – ჩამოყალიბებულია საკითხი, რომელიც მოცემულ განყოფილებაშია განხილული, ასევე მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, კონცეპტუალური მიდგომის გათვალისწინებით. შესავალ ნაწილში მოცემულია ინფორმაცია, მათ შორის გამოყენებული ტერმინების ახსნა, რომლებიც მნიშვნელოვანია კოდექსის თითოეული ნაწილისა და მისი განყოფილებების გასაგებად და გამოყენებისთვის;
- მოთხოვნები - ადგენს როგორც ზოგადი ხასიათის, ისე სპეციფიკურ ვალდებულებებს, კონკრეტულ განსახილველ საკითხთან მიმართებით;
- გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა – მოიცავს კონტექსტის/გარემოებების აღწერას, ახსნას, მითითებებს სავარაუდო ქმედებების ან საკითხების შესახებ, რომლებიც განსახილველია, მაგალითებს და სხვა სახის მითითებებს ამ მოთხოვნების შესრულებაში დასახმარებლად.

როგორ გამოვიყენოთ კოდექსი

ძირითადი პრინციპები, დამოუკიდებლობა და კონცეპტუალური მიდგომა

6. კოდექსი პროფესიონალ ბუღალტრებს ავალდებულებს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. გარდა ამისა, მოითხოვს კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების დასადგენად და შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის. კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის აუცილებელია პროფესიული განსჯა, სიფრთხილის მუდმივად შენარჩუნება ახალ ინფორმაციასა და ფაქტებისა და გარემოებების ცვლილებებთან მიმართებით და გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტის გამოყენება.

7. კონცეპტუალურ საფუძვლებში აღიარებულია, რომ პროფესიის, კანონმდებლობის, მარეგულირებელი ჩარჩოს, ფირმის ან დამქირავებელი ორგანიზაციის მიერ დადგენილი პირობების, პოლიტიკისა და პროცედურების არსებობას შეუძლია გავლენის მოხდენა საფრთხეების გამოვლენაზე. ეს პირობები, პოლიტიკა და პროცედურები შესაძლოა ასევე შესაფერისი ფაქტორი იყოს, რომლის საფუძველზეც პროფესიონალი ბუღალტრები შეაფასებენ, საფრთხე არის თუ არა მისაღები დონის. როდესაც საფრთხე არ არის მისაღები დონის, კონცეპტუალური მიდგომა მოითხოვს, რომ ბუღალტრმა სათანადო რეაგირება მოახდინოს ამ საფრთხეზე. საფრთხეებზე რეაგირების ერთ-ერთი გზაა დამცავი ზომების გატარება. დამცავი ზომები არის ბუღალტრის მიერ განხორციელებული ინდივიდუალური ან ერთობლივი ქმედებები, რომლებიც, ფაქტობრივად, მისაღებ დონემდე ამცირებს საფრთხეებს.
8. გარდა ამისა, კოდექსი პროფესიონალ ბუღალტრებს ავალდებულებს, რომ დამოუკიდებლობა იყვნენ აუდიტის, მიმოხილვისა და სხვა მარწმუნებელი გარიგებების შესრულებისას. დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის კონცეპტუალური მიდგომა იმგვარადვე გამოიყენება, როგორც ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილ საფრთხეებთან დაკავშირებით.
9. კოდექსის მოთხოვნების დასაცავად აუცილებელია ცოდნა, გაგება და გამოყენება:
- კონკრეტული განყოფილების ყველა შესაფერისი დებულების, 1-ლი ნაწილის კონტექსტში, მე-200, მე-300, მე-400 და მე-900 განყოფილებების დამატებით მასალასთან ერთად, საჭიროებისამებრ.
 - კონკრეტული განყოფილების ყველა შესაფერისი დებულების, მაგალითად, ქვესათაურების „ზოგადი დებულებები“ და აუდიტის ყველა დამკვეთი“ ქვემ მოცემული დებულებების გამოყენება სპეციფიკურ დამატებით დებულებებთან ერთად, მათ შორის იმ დებულებებთან ერთად, რომლებიც დასათაურებულია შემდეგნაირად: „აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები“, ან „აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან“.

- კონკრეტული განყოფილების ყველა შესაფერისი დებულების, დამატებით დებულებებთან ერთად, რომლებიც ჩამოყალიბებულია ამა თუ იმ შესაბამის ქვეგანყოფილებაში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

10. პროფესიონალი ბუღალტრები უნდა გაეცნონ მოთხოვნებსა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას და გამოიყენონ ისინი ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიზნით, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებით, ხოლო აუდიტის, მიმოხილვისა და სხვა მარწმუნებელი გარიგებების შესრულებისას, დამოუკიდებლობით უნდა იყვნენ.

მოთხოვნები

11. მოთხოვნების აღსანიშნავად გამოიყენება ასო „მ“ და, როგორც წესი, მეტ-წილ შემთხვევებში მოიცავს სიტყვას „უნდა“ („shall“). ამ კოდექსში სიტყვა „უნდა“ პროფესიონალ ბუღალტრს ან ფირმას იმ კონკრეტული დებულების დაცვის ვალდებულებას აკისრებს, სადაც გამოიყენება სიტყვა „უნდა“.
12. გარკვეულ სიტუაციებში, კოდექსი სპეციალურ გამონაკლისს ითვალისწინებს ამა თუ იმ მოთხოვნისთვის. ასეთ შემთხვევაში, დებულება აღინიშნება „მ“ ასოთი, მაგრამ გამოიყენება სიტყვა „შეუძლია“ („may“) ან რაიმე პირობითი ტექსტი.
13. როდესაც კოდექსში გამოყენებულია სიტყვა „შეუძლია“, ეს ნიშნავს, რომ გარკვეულ გარემოებებში ნებადართულია რაღაც კონკრეტული ქმედება, მათ შორის, გამონაკლისი კონკრეტული მოთხოვნიდან. ეს სიტყვა არ გამოიყენება შესაძლებლობის აღსანიშნავად.
14. როდესაც კოდექსში გამოიყენება სიტყვა შესაძლოა (“might”), ეს ნიშნავს ამა თუ იმ საკითხის წარმოქმნის, ამა თუ იმ მოვლენის მოხდენის ან რაიმე გასატარებელი ზომის შესაძლებლობას. ეს ტერმინი არ განსაზღვრავს შესაძლებლობის ან ალბათობის რაიმე კონკრეტულ დონეს, როდესაც საფრთხესთან მიმართებით გამოიყენება, ვინაიდან საფრთხის დონის შეფასება დამოკიდებულია კონკრეტულ საკითხთან, მოვლენასთან ან მოქმედების კურსთან დაკავშირებულ ფაქტებსა და გარემოებებზე.

მოთხოვნების გამოყენება

15. მოთხოვნების გარდა კოდექსი შეიცავს ამ მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, რომელიც გვიჩვენებს კოდექსის სათანადო გაგებისთვის შესაფერის კონტექსტს. კერძოდ, ზემოაღნიშნული

ნული მასალა იმისთვისაა გამიზნული, რომ პროფესიონალ ბუ-
დალტერს დაეხმაროს კონკრეტულ გარემოებებში კონცეპტუალური
მიდგომის გამოყენებაში, ასევე ამა თუ იმ მოთხოვნის გაგებასა და
გამოყენებაში. მართალია გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა
თავად არ წარმოშობს რაიმე ვალდებულებას (მოთხოვნას), მაგრამ ამ
მასალის გათვალისწინება აუცილებელია კოდექსის მოთხოვნების
სათანადოდ გამოყენებისთვის, მათ შორის კონცეპტუალური მიდ-
გომის გამოსაყენებლად. მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავში-
რებული მასალა (შესაბამისი პუნქტები) აღნიშნულია „გ“ ასოთი.

16. იმ შემთხვევაში, თუ ამ მასალაში მოცემულია მაგალითების ჩამო-
ნათვალი, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მაგალითების სია ამომწურავია.

კოდექსის გზამკვლევის დანართი

17. ამ გზამკვლევის დანართში მოცემულია კოდექსის მოკლე მიმოხილვა.

კოდექსის მიმოხილვა

ნაწილი 1

კოდექსის, ძირითადი პრინციპებისა და კონცეპტუალური მიდგომის დაცვა
(ყველა პროფესიონალი ბუღალტერი - განყოფილებები 100 – 199)

ნაწილი 2

პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში

(განყოფილებები 200 – 299)

(მე-2 ნაწილი ასევე ეხებათ საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ ინდივიდუალურ პროფესიონალ ბუღალტრებს, როდესაც პროფესიულ საქმიანობას ასრულებენ ფორმასთან თავისი ურთიერთობის შესაბამისად)

ნაწილი 3

საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები
(განყოფილებები 300-399)

დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები

(ნაწილები 4ა და 4ბ)

ნაწილი 4ა – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის
(განყოფილებები 400 – 899)

ნაწილი 4ბ – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის (განყოფილებები 900 – 999)

გლოსარი

(ყველა პროფესიონალი ბუღალტერი)

**ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის სახელმძღვანელო
პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის
(მათ შორის დამოუკიდებლობის
საერთაშორისო სტანდარტები)**

სარჩევი

	83
წინასიტყვაობა.....	23
ნაწილი 1 – კოდექსის, ძირითადი პრინციპებისა და კონცეპტუალური მიდგომის დაცვა	24
100 კოდექსის მოთხოვნების დაცვა.....	25
110 ძირითადი პრინციპები	29
111 პატიოსნება	30
112 ობიექტურობა.....	31
113 პროფესიული კომპეტენცია და სათანადო გულისხმიერება.....	32
114 კონფიდენციალურობა	33
115 პროფესიული ქცევა.....	37
120 კონცეპტუალური მიდგომა	38
ნაწილი 2 -პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში	53
200 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება - პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში	54
210 ინტერესთა კონფლიქტი	62
220 ინფორმაციის მომზადება და წარდგენა.....	66
230 საკმარისი კვალიფიკაცია.....	74
240 ფინანსური ინტერესები, ფინანსურ ანგარიშგებასა და გადაწყვეტილებების მიღებასთან დაკავშირებული ანაზღაურება და წახალისება	76
250 წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა	79
260 რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე	87
270 ზეწოლა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დარღვევაზე.....	102

ნაწილი 3 – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები	108
300 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები	108
310 ინტერესთა კონფლიქტი	120
320 პროფესიული დანიშვნა.....	129
321 მეორე მოსაზრება	136
325 გარიგების ხარისხის მიმომხილველისა და სხვა შესაფერისი მიმომხილველების ობიექტურობა.....	138
330 პროფესიული საზღაური და სხვა ტიპის ანაზღაურება.....	141
340 წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა	145
350 დამკვეთის აქტივების შენახვა.....	153
360 რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე	155
ნაწილი 4ა – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმომხილვის გარიგებებისთვის	179
400 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება დამოუკიდებლობის მიმართ აუდიტსა და მიმომხილვის გარიგებებში.....	179
405 ჯგუფის აუდიტი	209
410 პროფესიული საზღაური.....	224
411 ანაზღაურებისა და შეფასების პოლიტიკა	245
420 საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა.....	247
430 ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესი.....	248
510 ფინანსური ინტერესები.....	250
511 სესხები და გარანტიები	257
520 საქმიანი ურთიერთობები	259
521 ნათესაური და პირადი ურთიერთობები.....	262
522 აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა უახლოეს წარსულში	266
523 აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა დირექტორად ან თანამდებობის პირად	268
524 აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა.....	270
525 ფირმის პერსონალის დანიშვნა დროებით სამუშაოდ აუდიტის დამკვეთთან	275
540 ფირმის პერსონალის ხანგრძლივი კავშირი აუდიტის დამკვეთთან (მათ შორის პარტნიორის როტაცია).....	277

600	არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტის დამკვეთისთვის	285
601	საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება.....	300
602	ადმინისტრაციული მომსახურება	304
603	შეფასების მომსახურება.....	305
604	საგადასახადო მომსახურება.....	308
605	შიდა აუდიტორული მომსახურება.....	321
606	საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურება.....	326
607	სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურება.....	330
608	იურიდიული მომსახურება.....	334
609	კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურება	338
610	კორპორაციული საფინანსო მომსახურება.....	341
800	დასკვნები სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშ- გების შესახებ, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას (აუდიტი და მიმოხილვის გარიგებები) ..	345
	ნაწილი 4 ბ – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის.....	351
900	კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება დამოუკიდებლობის მიმართ აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელ გარიგებებში	351
905	პროფესიული საზღაური.....	365
906	საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა.....	371
907	ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესი.....	372
910	ფინანსური ინტერესები.....	374
911	სესხები და გარანტიები	378
920	საქმიანი ურთიერთობები	381
921	ნათესაური და პირადი ურთიერთობები	384
922	მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა უახლოეს წარსულში	389
923	მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა დირექტორად ან თანამდებობის პირად	391

924	მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა.....	393
940	ფირმის პერსონალის ხანგრძლივი კავშირი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან.....	396
950	არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთებისთვის.....	399
990	დასკვნები, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას (მარწმუნებელი გარიგებები აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა).....	406
	ტერმინების გლოსარი, მათ შორის აბრევიატურების სია.....	410
	ძალაში შესვლის თარიღი	435

-

წინასიტყვაობა

ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო (ბესსს), მიწიერი უფლებამოსილების ფარგლებში, შეიმუშავებს და გამოსცემს ეთიკის საერთაშორისო კოდექსს პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტებს) (შემდგომ „კოდექსი“), რომელსაც მთელი მსოფლიოს მასშტაბით იყენებენ პროფესიონალი ბუღალტრები. ბესსს ამ კოდექსს საერთაშორისო დონეზე გამოსაყენებლად ადგენს სათანადო პროცედურული პროცესის დაცვით.

ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია (ბსფ) დამატებით ცალკე მოთხოვნებს ადგენს თავისი წევრი ორგანიზაციებისთვის კოდექსთან მიმართებით.

ნაწილი 1 – კოდექსის, ძირითადი პრინციპებისა და კონცეპტუალური მიდგომის დაცვა

განყოფილება 100 კოდექსის მოთხოვნების დაცვა	25
განყოფილება 110 ძირითადი პრინციპები	29
ქვეგანყოფილება 111 – პატიოსნება	30
ქვეგანყოფილება 112 – ობიექტურობა	31
ქვეგანყოფილება 113 – პროფესიული კომპეტენცია და სათანადო გულისხმიერება	32
ქვეგანყოფილება 114 – კონფიდენციალურობა	33
ქვეგანყოფილება 115 – პროფესიული ქცევა	37
განყოფილება 120 კონცეპტუალური მიდგომა	38

ნაწილი 1 – კოდექსის, ძირითადი პრინციპებისა და კონცეპტუალური მიდგომის დაცვა

განყოფილება 100 კოდექსის მოთხოვნების დაცვა

ზოგადი დებულებები

- 100.1 ბულალტრის პროფესიის განმასხვავებელი თავისებურებაა ის, რომ იგი თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას, იმოქმედოს საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ.
- 100.2 ბულალტრის პროფესიისადმი ნდობა არის მიზეზი, რის გამოც საწარმოები, მთავრობები და სხვა ორგანიზაციები პროფესიონალი ბულალტრების მომსახურებას ფართო სპექტრის სფეროებში იყენებენ, როგორცაა, ფინანსური და კორპორაციული ანგარიშგება, მარწმუნებელი მომსახურება და სხვა სახის პროფესიული საქმიანობა. ბულალტრებს ესმით და აცნობიერებენ, რომ ასეთი ნდობა იმ უნარებსა და ღირებულებებს ემყარება, რომლებსაც ბულალტრები პროფესიულ საქმიანობაში იყენებენ, მათ შორის:
- (ა) ეთიკური პრინციპებისა და პროფესიული სტანდარტების დაცვა;
 - (ბ) კომერციული ალლო;
 - (გ) ტექნიკური და სხვა საკითხების ცოდნა და გამოცდილება; და
 - (დ) პროფესიული განსჯა.

ამ უნარებისა და ღირებულებების გამოყენება ბულალტრებს საშუალებას აძლევს, გასცენ კონკრეტული მიზნის შესაფერისი რჩევები ან სხვა ინფორმაცია, რომელზე დაყრდნობაც შეუძლიათ ამ ინფორმაციის გამიზნულ მომხმარებლებს.

- 100.3 წინამდებარე კოდექსი პროფესიონალი ბულალტრებისთვის ადგენს ეთიკური ქცევის მაღალი ხარისხის სტანდარტებს, რომლებიც სამოქმედოდ უნდა შემოიღონ ბულალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის წევრმა პროფესიულმა ორგანიზაციებმა, ან გამოიყენონ თავიანთი ეთიკის კოდექსების საფუძვლად. ამ კოდექსის გამოყენება ან სამოქმედოდ შემოღება შეუძლიათ იმ ორგანოებსაც,

რომლებსაც ევალუბათ პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის ეთიკის სტანდარტების დადგენა ცალკეულ სექტორში ან იურისდიქციაში, ასევე ფორმებს ეთიკისა და დამოუკიდებლობის საკუთარი პოლიტიკის შემუშავებისას.

- 100.4 კოდექსში განსაზღვრულია ხუთი ძირითადი პრინციპი, რომლებიც ყველა პროფესიონალმა ბუღალტრმა უნდა დაიცვას. გარდა ამისა, კოდექსი შეიცავს კონცეპტუალურ საფუძვლებს, რომლებიც ქმნის მიდგომას, რომლის გამოყენება სავალდებულოა ძირითადი პრინციპების, აუდიტისა და სხვა მარწმუნებელ გარიგებებში კი ასევე დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლე-ნად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის. ამასთან, კოდექსში ზემოაღნიშნული ძირითადი პრინციპები და კონცეპტუალური მიდგომა გამოიყენება ფართო სპექტრის ფაქტებისა და გარე-მოვებების მიმართ, რომლებიც შეიძლება პრაქტიკაში შეხვდეს როგორც ბიზნესში დასაქმებულ, ისე საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

- 100.5 გ1 კოდექსის მოთხოვნები, რომლებიც აღნიშნულია ასო „მ“-თი, პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის ვალდებულებებია.
- 100.5 გ2 მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც აღნიშნულია ასო „გ“-თი, მოიცავს კონტექსტის/გარემოებების აღწერას, ახსნას, მითითებებს, წინადადებებს სავარაუდო ქმედების ან საკითხების შესახებ, რომლებიც განსახილველია, ასევე საილუსტრაციო მაგალითებს და სხვა სახის მითითებებს, რაც აუცილებელია კოდექსის სათანადოდ გასაგებად. კერძოდ, მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის დანიშნულებაა, დაეხმაროს პროფესიონალ ბუღალტრებს იმის გაგებაში, როგორ უნდა გამოიყენონ კონცეპტუალური საფუძვლები/მიდგომა კონკრეტულ გარემოებებში და გაიგონ და დაიცვან ესა თუ ის კონკრეტული მოთხოვნა. მართალია, მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული ამგვარი მასალა თავისთავად არ წარმოშობს ვალდებულებებს, მაგრამ ამ მასალის გათვალისწინება აუცილებელია კოდექსის მოთხოვნების, მათ შორის კონცეპტუალური მიდგომის სათანადოდ გამოყენებისთვის.

- 100.6 პროფესიონალმა ბუღალტრებმა უნდა დაიცვან წინამდებარე კოდექსი.

- 100.6 გ1 კოდექსის ძირითადი პრინციპებისა და კონკრეტული მოთხოვნების დაცვა პროფესიონალ ბუღალტრებს საშუალებას აძლევს, შეასრულონ თავიანთი პასუხისმგებლობა – იმოქმედონ საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ.
- 100.6 გ2 კოდექსის დაცვა გულისხმობს კონკრეტული მოთხოვნების მიზნისა და დანიშნულებისთვის სათანადო ყურადღების დათმობას.
- 100.6 გ3 კოდექსის მოთხოვნების დაცვა თავისთავად არ ნიშნავს იმას, რომ პროფესიონალი ბუღალტრები ყოველთვის შეძლებენ საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ მოქმედების პასუხისმგებლობის შესრულებას. შეიძლება არსებობდეს უჩვეულო ან იშვიათი/განსაკუთრებული შემთხვევები, როდესაც ბუღალტერი მიიჩნევს, რომ კოდექსის ამა თუ იმ მოთხოვნის ან მოთხოვნების შესრულება შესაძლოა არ შეესაბამებოდეს საზოგადოების ინტერესებს ან მისმა შესრულებამ გამოიწვიოს არათანაზომიერი შედეგი. ასეთ ვითარებაში რეკომენდებულია, რომ ბუღალტერმა კონსულტაციისთვის მიმართოს პროფესიულ ორგანიზაციას ან მარეგულირებელ ორგანოს.
- 100.6გ4 საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ მოქმედება იმას ნიშნავს, რომ პროფესიული საქმიანობის დროს პროფესიონალი ბუღალტერი მხოლოდ ინდივიდუალური დამკვეთის ან დამქირავებელი ორგანიზაციის სურვილებსა და მოთხოვნებს კი არ ითვალისწინებს, არამედ სხვა დაინტერესებული მხარეების ინტერესებსაც.
- მ100.7 თუ არსებობს ისეთი გარემოებები, როდესაც კანონები ან სხვა ნორმატიული აქტები პროფესიონალ ბუღალტერს ხელს უშლის კოდექსის გარკვეული ნაწილების მოთხოვნების შესრულებაში, ამ კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს უპირატესი ძალა ენიჭება და ბუღალტერმა უნდა დაიცვას კოდექსის ყველა სხვა დანარჩენი ნაწილის მოთხოვნები.
- 100.7 გ1 პროფესიული ქცევის პრინციპი მოითხოვს, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დაიცვას შესაფერისი კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები. ზოგიერთ იურისდიქციას შესაძლოა ჰქონდეს ისეთი დებულებები, რომლებიც განსხვავდება ამ კოდექსის დებულებებისგან ან რომლებსაც საერთოდ არ ითვალისწინებს კოდექსი. ამგვარი იურისდიქციის პროფესიონალი ბუღალტრები ინფორმირებულები უნდა იყვნენ ამ განსხვავებების

შესახებ და უნდა დაიცვან მათ შორის უფრო მკაცრი მოთხოვნები და მითითებები, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება კანონს.

კოდექსის დებულებების დარღვევა

მ100.8 პუნქტები მ400.80–მ400.89 და მ900.50–მ900.55 ეხება დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დარღვევას. პროფესიონალმა ბუღალტერმა, რომელიც კოდექსით გათვალისწინებული რომელიმე დებულების დარღვევას გამოავლენს, უნდა შეაფასოს დარღვევის მნიშვნელობა და მისი გავლენა ბუღალტრის მიერ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის შესაძლებლობაზე. ბუღალტერმა ასევე:

- (ა) შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში უნდა გაატაროს ყველა შესაძლო ხელმისაწვდომი ზომა, რათა დამაკმაყოფილებლად გამოასწოროს დარღვევით გამოწვეული შედეგები; და
- (ბ) განსაზღვროს, დარღვევის შესახებ ინფორმაცია უნდა მიაწოდოს თუ არა შესაფერის მხარეებს.

100.8 გ1 შესაფერისი მხარე, ვისთვისაც შესაძლებელია დარღვევის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება, არის მხარე, რომელზეც შესაძლოა გავლენა იქონიოს დარღვევამ, პროფესიული ორგანიზაცია ან მარეგულირებელი ორგანო, ან/და საზედამხედველო ორგანო.

113.1 4

113.2

113.3

114

114.1

(

(

(

(

ნალი და პირები, ვისგანაც რჩევასა და დახმარებას იღებს, იცავენ ბუღალტრის კონფიდენციალურობის მოვალეობას.

114.1გ1

პროფესიული და საქმიანი ურთიერთობის დროს შექმნილი ინფორმაციის კონფიდენციალურობის დაცვა გულისხმობს, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი ამგვარი ინფორმაციის კონფიდენციალურობის დასაცავად სათანადო ზომებს იღებს ინფორმაციის შეგროვების, გამოყენების, გადაცემის, შენახვის ან დამახსოვრების, გავრცელებისა და კანონიერი განადგურების პროცესში.

მ114.2

მ114.3 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა:

- (ა) გაამჟღავნოს პროფესიული და საქმიანი ურთიერთობის დროს შექმნილი კონფიდენციალური ინფორმაცია;
- (ბ) გამოიყენოს პროფესიული და საქმიანი ურთიერთობების დროს შექმნილი კონფიდენციალური ინფორმაცია პირადი გამორჩენისთვის, ფირმის, დამქირავებელი ორგანიზაციის ან მესამე მხარის სასარგებლოდ;
- (გ) გამოიყენოს და არც გაამჟღავნოს პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობების დროს შექმნილი ან მიღებული კონფიდენციალური ინფორმაცია ამ ურთიერთობების შეწყვეტის შემდეგაც; და
- (დ) გამოიყენოს და არც გაამჟღავნოს, არც მართლზომიერად და არც არამართლზომიერად, ისეთი ინფორმაცია, რომელსაც კონფიდენციალურობის მოვალეობა ეხება, იმის მიუხედავად, ეს ინფორმაცია გახდა თუ არა საჯაროდ ხელმისაწვდომი.

მ114.3

მ114.2 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისის სახით, პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნება ან გამოყენება იმ შემთხვევაში, როდესაც:

- (ა) არსებობს ამგვარი ქმედების სამართლებრივი ან პროფესიული ვალდებულება ან უფლება; ან
- (ბ) ამის გაკეთება ნებადართულია დამკვეთის ან იმ პირის მიერ, რომელსაც აქვს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების ან გამოყენების ნებართვის გაცემის უფლება და არ იკრძალება კანონმდებლობით.

114.3გ1

კონფიდენციალურობის მოვალეობა საზოგადოებრივ ინტერესებს ემსახურება, რადგან ხელს უწყობს ინფორმაციის თავისუფალ გავლას პროფესიონალი ბუღალტრის დამკვეთს ან დამქირავებელ ორგანიზაციასა და ბუღალტერს შორის, იციან რა, რომ ინფორმაცია არ გაუმჟღავნდება მესამე მხარეებს. მიუხედავად ამისა, პროფესი-

ონალ ბუღალტერს შესაძლოა მოეთხოვებოდეს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნება ან ჰქონდეს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების მოვალეობა ან უფლება გარკვეულ გარემოებებში, როდესაც:

- (ა) ინფორმაციის გამჟღავნება მოითხოვება კანონმდებლობით, მაგალითად:
 - (i) დოკუმენტების ან სხვა სახის მტკიცებულებების წარდგენა სასამართლო საქმის წარმოებისას; ან
 - (ii) დარღვევების შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება სათანადო სახელმწიფო ორგანოებისთვის, როდესაც გამოაშკარავდება კანონდარღვევა; და
- (ბ) არ იკრძალება კანონმდებლობით და არსებობს ინფორმაციის გამჟღავნების ან გამოყენების პროფესიული მოვალეობა ან უფლება:
 - (i) პროფესიული ორგანიზაციის მიერ ჩატარებული ხარისხის შემოწმების მიზნით;
 - (ii) პროფესიული ორგანიზაციის ან მარეგულირებელი ორგანოს მიერ ჩატარებულ გამოკითხვებზე ან გამოკვლევაზე პასუხის გაცემის მიზნით;
 - (iii) პროფესიონალი ბუღალტრის პროფესიული ინტერესების დასაცავად სასამართლო საქმის წარმოების დროს; ან
 - (iv) ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების, მათ შორის ეთიკური მოთხოვნების დაცვის მიზნით.

114.3 გ2 კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების ან გამოყენების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას განსახილველია შემდეგი ფაქტორები, გარემოებებისდა მიხედვით:

- ხომ არ მიადგება ზიანი რომელიმე მხარის ინტერესებს, მათ შორის იმ მესამე მხარეთა ინტერესებს, რომელზეც შესაძლოა გავლენა იქონიოს ინფორმაციის გამჟღავნებამ, თუ დამკვეთი ან დამქირავებელი ორგანიზაცია პროფესიონალ ბუღალტერს ინფორმაციის გამჟღავნების ან გამოყენების უფლებას აძლევს;
- ყველანაირი სათანადო ინფორმაცია ცნობილი და დასაბუთებულია თუ არა, შესაძლებლობის ფარგლებში. ინფორმაციის გამჟღავნების ან გამოყენების შესახებ გადაწყვეტილებაზე გავლენას ახდენს შემდეგი ფაქტორები:
 - დაუსაბუთებელი ფაქტები;
 - არასრული ინფორმაცია;
 - დაუსაბუთებელი დასკვნები.

როგორ გეგმავს პროფესიონალი ბუღალტერი ინფორმაციის გავრცელებას;

- ნამდვილად იმ მხარეებისთვის არის თუ არა განუყოფელი ინფორმაცია, ვისთვისაც განზრახულია ინფორმაციის მიწოდება, ან ინფორმაციაზე წვდომის საშუალების მიცემა;
- ნებისმიერი შესაფერისი კანონი ან სხვა ნორმატიული აქტი (მათ შორის, რომლებიც არეგულირებს ინფორმაციის გასაიდუმლოებას) იმ იურისდიქციის, სადაც შეიძლება მოხდეს ინფორმაციის გამჟღავნება, ან სადაც შეიქმნა ეს კონფიდენციალური ინფორმაცია.

114.3.გ3

გარემოებები, რომლის დროსაც ფირმა ან დამქირავებელი ორგანიზაცია ითხოვს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამოყენების ან გამჟღავნების ნებართვას, მოიცავს ისეთ შემთხვევებს, როდესაც ინფორმაცია გამოყენებულ უნდა იქნეს სასწავლო მიზნებისთვის, პროდუქტების ან ტექნოლოგიების შესაქმნელად, კვლევით საქმიანობაში, ან ამოსავალი მასალის სახით მრეწველობის ან სხვა მონაცემების შედარების ან გამოკვლევის მიზნებისთვის. ამგვარი ნებართვა შეიძლება იყოს საერთო, გამოყენების თვალსაზრისით (მაგალითად, ნებართვა, რომელიც ეხება ამა თუ იმ ინფორმაციის გამოყენებას შიდა სასწავლო ან ხარისხის ამაღლების მიზნებისთვის). კონკრეტულ გარემოებებში ამგვარი ინფორმაციის გამოყენების შესახებ ნებართვის მისაღებად ფიზიკური პირის ან სუბიექტისგან მიზანშეწონილია, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა მათ ინფორმაცია მიაწოდოს შემდეგი საკითხების შესახებ (უმჯობესია წერილობითი ფორმით):

- გამოსაყენებელი ან გასამჟღავნებელი ინფორმაციის ხასიათი;
- მიზანი, რომლისთვისაც ინფორმაცია უნდა გამოიყენონ ან გამჟღავნდეს (მაგალითად, ტექნოლოგიის სრულყოფა, კვლევითი საქმიანობა, მონაცემების შედარება ან გამოკვლევა);
- ფიზიკური პირი ან სუბიექტი, რომელიც განახორციელებს იმ საქმიანობას, რომლისთვისაც უნდა გამოიყენონ ან გამჟღავნდეს მოცემული ინფორმაცია;
- იმ საქმიანობის შედეგების მიხედვით, რომლისთვისაც გამოიყენებენ ან გამჟღავნდება ამგვარი ინფორმაცია, შესაძლებელია თუ არა იმ პირის ან სუბიექტის იდენტიფიკაციის დადგენა, რომელიც გასცემს ამგვარ ინფორმაციას, ან სხვა პირების ან სუბიექტების, რომელთანაც დაკავშირებულია ეს ინფორმაცია.

მ114.4

პროფესიონალმა ბუღალტერმა კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვა უნდა გააგრძელოს დამკვეთთან ან დამქირავებელ ორგანიზაციასთან ურთიერთობის შეწყვეტის შემდეგაც. როდესაც პროფე-

სიონალი ბუღალტერი დამქირავებელ ორგანიზაციას იცვლის ან ახალ დამკვეთს იძენს, მას წარსული გამოცდილების გამოყენების უფლება აქვს, მაგრამ მან არ უნდა გამოიყენოს და არც გაამჟღავნოს პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობის დროს შეძენილი ან მიღებული კონფიდენციალური ინფორმაცია.

ქვეგანყოფილება 115 – პროფესიული ქცევა

მ115.1 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა დაიცვას პროფესიული ქცევის პრინციპი, რომელიც ბუღალტერს ავალდებულებს, რომ:

- (ა) დაიცვას სათანადო კანონები და სხვა მარეგულირებელი ნორმები;
- (ბ) ნებისმიერი სახის პროფესიული საქმიანობისას და საქმიან ურთიერთობებში მოიქცეს ისე, როგორც შეეფერება პროფესიის პასუხისმგებლობას – იმოქმედოს საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ;
- (გ) თავი აარიდოს ნებისმიერ ქმედებას, რომელიც პროფესიონალმა ბუღალტერმა იცის ან უნდა იცოდეს, რომ პროფესიას დისკრედიტაციას გაუწევს.

პროფესიონალი ბუღალტერი შეგნებულად არ უნდა დაკავდეს ისეთი ბიზნესით, საქმით ან საქმიანობით, რაც მის პატიოსნებას, ობიექტურობას ან პროფესიის რეპუტაციას ზიანს აყენებს ან შეუძლია მიაყენოს და, მამსადაამე, შეუთავსებელი იქნება ეთიკის ძირითად პრინციპებთან.

115.1გ1 პროფესიას დისკრედიტაცია შესაძლოა გაუწიოს ისეთმა საქციელმა, რომლის შესახებაც გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ უარყოფითად მოქმედებს პროფესიის რეპუტაციაზე.

მ115.2 პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა შელახოს პროფესიის რეპუტაცია თავისი საქმიანობის ბაზრის ძიებისა და წინსვლის ხელშეწყობის მიზნით. პროფესიონალი ბუღალტერი უნდა იყოს კეთილსინდისიერი და სამართლიანი და არ უნდა გააკეთოს:

- (ა) ზედმეტად პრეტენზიული განცხადებები თავისი მომსახურების, კვალიფიკაციის ან გამოცდილების შესახებ; ან
- (ბ) დამამცირებელი მინიშნებები ან უსაფუძვლო შედარებები სხვა პროფესიონალი ბუღალტერების სამუშაოსთან.

115.2 გ1 თუ პროფესიონალ ბუღალტერს ეჭვი ეპარება, მისადებია თუ არა რეკლამირების ან მარკეტინგისთვის გამიზნული ფორმა, რეკომენდებულია, რომ ბუღალტერმა კონსულტაციისთვის მიმართოს სათანადო პროფესიულ ორგანიზაციას.

განყოფილება 120

კონცეპტუალური მიდგომა

შესავალი

- 120.1 ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა გარკვეული საფრთხეები შეუქმნას გარემოებებმა, რომელშიც პროფესიონალი ბუღალტერი ეწევა საქმიანობას. 120-ე განყოფილება მოიცავს მოთხოვნებს და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, მათ შორის კონცეპტუალური მიდგომის აღწერას, რომელიც გამიზნულია ბუღალტრების დასახმარებლად ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვასა და თავიანთი პასუხისმგებლობის შესრულებაში - იმოქმედონ საზოგადოებრივი ინტერესების სასარგებლოდ. ამგვარი მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შეიცავს ფართო სპექტრის ფაქტებსა და გარემოებებს, მათ შორის სხვადასხვა სახის პროფესიულ საქმიანობას, ინტერესებსა და ურთიერთობებს, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. გარდა ამისა, ეს ხელს შეუშლის ბუღალტერს, ნებადართულად არ მიიჩნიოს ესა თუ ის სიტუაცია მხოლოდ იმიტომ, რომ კონკრეტულად აკრძალული არ არის კოდექსით.
- 120.2 კონცეპტუალური საფუძვლები ადგენს მიდგომას, რომელიც პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გამოიყენოს იმისთვის, რომ:
- (ა) დაადგინოს საფრთხეები, რომლებიც ემუქრება ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას;
 - (ბ) შეაფასოს გამოვლენილი საფრთხეები; და
 - (გ) სათანადო რეაგირება მოახდინოს ამ საფრთხეებზე მათი აღმოფხვრით ან მისაღებ დონემდე შემცირების გზით.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- მ120.3** პროფესიონალმა ბუღალტერმა კონცეპტუალური მიდგომა უნდა გამოიყენოს იმ საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის, რომლებიც ემუქრება 110-ე განყოფილებაში აღწერილი ძირითადი პრინციპების დაცვას.

120.3 გ1 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისი დამატებითი მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა განხილულია:

- (ა) მე-2 ნაწილში – ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტრები;
- (ბ) მე-3 ნაწილში – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები; და
- (გ) დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები, შემდეგი სახით:
 - (i) ნაწილი 4ა – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის; და
 - (ii) ნაწილი 4ბ – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის.

მ120.4 ნებისმიერი ეთიკური პრობლემის განხილვისას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს კონტექსტი/გარემოებები, რომელშიც ის წარმოიქმნა ან შესაძლოა წარმოიქმნას. როდესაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი პროფესიულ საქმიანობას ასრულებს ფირმასთან თავისი ურთიერთობის შესაბამისად, როგორც ხელშეკრულებით ან დაქირავებით მომუშავე პირი (თანამშრომელი), ან მესაკუთრე, მან უნდა დაიცვას კოდექსის მე-2 ნაწილის ის დებულებები, რომლებიც ეხება ამგვარ გარემოებებს.

მ120.5 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისას პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა:

- (ა) იმოქმედოს მაძიებელი გონებით;
- (ბ) მიმართოს პროფესიულ განსჯას; და
- (გ) გამოიყენოს 120.5გ9 პუნქტში აღწერილი გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტი.

მაძიებელი გონება

120.5გ1 მაძიებელი გონებით მოქმედება ცნობილი ფაქტებისა და გარემოებების სწორად გააზრების წინაპირობაა, რაც აუცილებელია კონცეპტუალური მიდგომის სათანადო გამოყენებისთვის. მაძიებელი გონებით მოქმედება გულისხმობს:

- (ა) მოპოვებული ინფორმაციის წყაროს, მისი რელევანტურობისა და საკმარისობის განხილვას კონკრეტული პროფესიული საქმიანობის ხასიათის, მასშტაბისა და შედეგების გათვალისწინებით; და
- (ბ) შემდგომი გამოკვლევის ან სხვა ქმედებების საჭიროების მიმართ მზადყოფნას.

120.5 გ2 მოპოვებული ინფორმაციის წყაროს, მისი რელევანტურობისა და საკმარისობის განხილვისას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა, სხვასთან ერთად, შესაძლოა განიხილოს შემდეგი საკითხები:

- გაჩნდა თუ არა ახალი ინფორმაცია, ან შეიცვალა თუ არა ფაქტები ან გარემოებები;
- შესაძლებელია თუ არა, რომ ინფორმაციაზე ან მის წყაროზე გავლენას ახდენდეს მიკერძოება ან ანგარება;
- ხომ არ არსებობს დაექვევების მიზეზი, რომ შესაძლოა ბუღალტრისათვის ცნობილ ფაქტებსა და გარემოებებში გამორჩენილია პოტენციურად რელევანტური ინფორმაცია;
- არსებობს თუ არა შეუსაბამობა ცნობილ ფაქტებს, გარემოებებსა და ბუღალტრის მოლოდინს შორის;
- ეს ინფორმაცია ქმნის თუ არა დასაბუთებულ საფუძველს დასკვნის გამოსატანად;
- შესაძლებელია თუ არა მოპოვებული ინფორმაციის საფუძველზე სხვა გონივრული დასკვნების გამოტანა.

120.5 გ3 მ120.5 პუნქტი მოითხოვს, რომ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოვლენის, შეფასებისა და მათზე რეაგირების დროს ყველა პროფესიონალი ბუღალტერი მოქმედებდეს მამიებელი გონებით. კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებასთან დაკავშირებული ზემოაღნიშნული წინაპირობა ყველა ბუღალტერს ეხება, განხორციელებული პროფესიული საქმიანობის მიუხედავად. აუდიტის, მიმოხილვისა და სხვა მარწმუნებელი გარემოებების სტანდარტების, მათ შორის, აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული სტანდარტების მიხედვით, ბუღალტრებს ასევე მოეთხოვებათ პროფესიული სკეპტიციზმით მოქმედება, რაც გულისხმობს მტკიცებულებების კრიტიკულად შეფასებას.

პროფესიული განსჯის გამოყენება

120.5 გ4 პროფესიული განსჯა გულისხმობს შესაფერისი პრაქტიკული მომზადების, პროფესიული ცოდნის, უნარ-ჩვევებისა და გამოცდილების გამოყენებას კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების შესაბამისად,

კონკრეტული პროფესიული საქმიანობის ხასიათისა და მასშტაბის და შესაბამისი ინტერესებისა და ურთიერთობების გათვალისწინებით.

120.5გ5 პროფესიული განსჯის გამოყენება აუცილებელია მაშინ, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი კონცეპტუალურ მიდგომას იყენებს დასაბუთებული გადაწყვეტილებების მისაღებად და იმის დასადგენად, ეს გადაწყვეტილებები მოცემული გარემოებებისთვის შესაფერისია თუ არა. ამ მიზნით ბუღალტერს შეუძლია შემდეგი საკითხების განხილვა:

- ბუღალტრის ცოდნა და გამოცდილება საკმარისია თუ არა დასკვნის გამოსატანად;
- აუცილებელია თუ არა კონსულტაციის გავლა შესაფერისი სპეციალური ცოდნის ან გამოცდილების მქონე სხვა პირებთან;
- ბუღალტრის პროფესიულ განსჯაზე შესაძლოა თუ არა რომ გავლენას ახდენდეს თავად ბუღალტრის წარმოდგენა ან მიკერძოება.

120.5გ6 გარემოებები, რომელშიც პროფესიონალი ბუღალტრები ეწევიან საქმიანობას და მასთან დაკავშირებული ფაქტორები მნიშვნელოვნად განსხვავებულია თავისი დიაპაზონით და სირთულით. პროფესიული განსჯისას პროფესიონალ ბუღალტერს შეიძლება დასჭირდეს გაურკვეველი ფაქტებისა და გარემოებების ელემენტებისა და ურთიერთდაკავშირებული ან ურთიერთდამოკიდებული ცვლადებისა და დაშვებების ურთიერთქმედებისა და ცვლილების ერთობლივი ეფექტის შედეგად წარმოქმნილი სირთულის გათვალისწინება.

120.5გ7 ზემოაღნიშნული სირთულის მართვა მოიცავს:

- ფირმის ან დამკირავებელი ორგანიზაციის და, აუცილებლობის შემთხვევაში, შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების ინფორმირებას ისეთი თანდაყოლილი განუსაზღვრელობისა და სირთულეების შესახებ, რომელიც წარმოიქმნება ზემოაღნიშნული ფაქტებისა და გარემოებების შედეგად (იხ. პუნქტი მ113.3);
- სიფხიზლის გამოჩენას ნებისმიერი მოვლენის ან ფაქტებსა და გარემოებებში მომხდარი ცვლილების მიმართ და იმის შეფასებას, შეუძლია თუ არა მათ გავლენის მოხდენა ბუღალტრის რაიმე სახის განსჯაზე. (იხ. პუნქტები მ120.5–120.5გ3 და 120.9–120.9გ2).

120.5გ8 გარდა ამისა, სირთულის მართვა შეიძლება მოიცავდეს ასევე:

- შესაბამის შემთხვევაში, ნებისმიერი გაურკვეველი ელემენტის, ცვლადი სიდიდის ან დაშვების გაანალიზებას და ასევე იმის

გამოკვლევას, ისინი დაკავშირებულები ან ურთიერთდაკავშირებულები არიან თუ არა ერთმანეთთან;

- ტექნოლოგიის გამოყენებას შესაბამისი მონაცემების ანალიზისთვის პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებული განსჯის დასასაბუთებლად;
- შეფასების პროცესში კონსულტაციის გავლას სხვა პირებთან, მათ შორის ექსპერტებთან, რაიმე პრობლემის მოსაგვარებლად ან დამატებითი ამოსავალი მონაცემების მისაღებად.

გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე

120.5 გ9 გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტი არის განხილვა, რომელსაც პროფესიონალი ბუღალტერი ატარებს იმის დასადგენად, იმავე დასკვნებს გამოიტანდა თუ არა, სავარაუდოდ, სხვა მხარე. ამგვარი განხილვა ტარდება გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის პოზიციიდან, რომელიც აწონ-დაწონის ყველა შესაფერის ფაქტსა და გარემოებას, რომლებიც დასკვნების გამოტანის მომენტისთვის ცნობილია ან, გონივრულ ფარგლებში, მოსალოდნელია, რომ ცნობილი უნდა იყოს ბუღალტრისთვის. აუცილებელი არ არის, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე ბუღალტერი იყოს, თუმცა, მას უნდა გააჩნდეს შესაფერისი ცოდნა და გამოცდილება ბუღალტრის დასკვნების გასაგებად და მათი მართებულობის ობიექტურად შესაფასებლად.

საფრთხის გამოვლენა

მ120.6 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა დაადგინოს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები.

120.6გ1 ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოვლენისთვის აუცილებელი წინაპირობაა იმ ფაქტებისა და გარემოებების, მათ შორის პროფესიული საქმიანობის, ინტერესებისა და ურთიერთობების შესწავლა, რომლებმაც შესაძლოა ზიანი მიაყენოს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოვლენას ასევე შესაძლოა ხელი შეუწყოს პროფესიის, კანონმდებლობის, რეგულირების სისტემის, ფირმის ან დამკვირვებელი ორგანიზაციის მიერ დადგენილი გარკვეული პირობების, პოლიტიკისა და პროცედურების არსებობამ, რომლებიც ხელს უწყობს ბუღალტრის ეთიკურად მოქმედებას. 120.8გ2 პუნქტი მოიცავს ამგვარი პირობების, პოლიტიკისა და პროცედურების ზოგად მაგალითებს, რომლებიც, ამავე დროს, საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია.

- 120.6გ2 ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას საფრთხე შესაძლოა შეუქმნას მრავალმა ფაქტმა და გარემოებამ. შეუძლებელია ზუსტად განისაზღვროს საფრთხის წარმომქმნელი ყველა სიტუაცია. გარდა ამისა, შესაძლოა განსხვავებული იყოს დავალებებისა და სამუშაოს ბუნებაც და, შესაბამისად, შესაძლოა სხვადასხვა ტიპის საფრთხე შეიქმნას.
- 120.6 გ3 ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები განეკუთვნება ერთ ან რამდენიმე შემდეგ კატეგორიას:
- (ა) ანგარების საფრთხე – საფრთხე იმისა, რომ ფინანსური ან სხვა სახის ინტერესი მიზანშეუწონელ გავლენას იქონიებს პროფესიონალი ბუღალტრის განსჯაზე/მოსაზრებებზე, ან საქციელზე;
 - (ბ) თვითშეფასების საფრთხე – საფრთხე იმისა, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი სათანადოდ არ შეაფასებს ადრინდელი განსჯის/გადაწყვეტილების, ან სამუშაოს, ან მომსახურების შედეგებს, რომელიც თვითონ, ან იმ ფირმის ან დამქირავებელი ორგანიზაციის სხვა თანამშრომელმა შეასრულა, სადაც მუშაობს და მას დაეყრდნობა მიმდინარე საქმიანობის პროცესში განსჯის/გადაწყვეტილების მიღების დროს;
 - (გ) ადვოკატირების საფრთხე – საფრთხე იმისა, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი იმ დონეზე დაიცავს დამკვეთის, ან დამქირავებელი ორგანიზაციის პოზიციას, რომ პროფესიონალი ბუღალტრის ობიექტურობას ზიანი მიადგება;
 - (დ) ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე – საფრთხე იმისა, რომ დამკვეთთან ან დამქირავებელ ორგანიზაციასთან ხანგრძლივი ან ახლო ურთიერთობის გამო, პროფესიონალი ბუღალტერი ზედმეტად თანაუგრძნობს მათ ინტერესებს, ან ზედმეტად შემწყნარებელი ხდება მათი სამუშაოს მიმართ; და
 - (ე) შანტაჟის საფრთხე – საფრთხე იმისა, რომ პროფესიონალ ბუღალტერს ხელი შეეშლება ობიექტურ მოქმედებაში, ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი გაცნობიერებული მუქარის, მათ შორის მასზე მიზანშეუწონელი ზემოქმედების მცდელობის გამო.
- 120.6გ4 ერთი გარემოება შესაძლოა რამდენიმე საფრთხის წარმოქმნის მიზეზი გახდეს და პირიქით, ერთმა საფრთხემ შესაძლოა გავლენა იქონიოს რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვაზე.

საფრთხის შეფასება

მ120.7 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილ საფრთხეს გამოავლენს, მან უნდა შეაფასოს, ეს საფრთხე არის თუ არა მისაღები დონის.

საფრთხის მისაღები დონე

120.7 გ1 საფრთხის მისაღები დონე ისეთი დონეა, რომლის შესახებაც პროფესიონალი ბუღალტერი გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტის გამოყენების შემდეგ, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ ბუღალტერი იცავს ეთიკის ძირითად პრინციპებს.

საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორები

120.8 გ1 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი საფრთხის დონეს აფასებს, მიზანშეწონილია როგორც ხარისხობრივი, ისე რაოდენობრივი ფაქტორების, ანუ მრავალი საფრთხის ერთობლივი გავლენის გათვალისწინება, როდესაც შესაფერისია.

120.8 გ2 ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორები შესაძლოა იყოს 120.6 პუნქტში აღწერილი პირობების, პოლიტიკისა და პროცედურების არსებობაც. ამგვარი პირობების, პოლიტიკისა და პროცედურების მაგალითებია:

- კორპორაციული მართვის მარეგულირებელი ნორმები;
- განათლების, კვალიფიკაციისა და მუშაობის სტაჟის მოთხოვნები, რაც აუცილებელია პროფესიული საქმიანობის დასაწყებად;
- ქმედითი საჩივრების სისტემის არსებობა, რომელიც პროფესიონალ ბუღალტერსა და ფართო საზოგადოებას ყურადღების გამახვილების საშუალებას აძლევს არაეთიკურ საქციელზე;
- ნათლად განსაზღვრული მოვალეობა, რომელიც ეხება ეთიკური მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევების შესახებ ოფიციალურად ინფორმირებას;
- პროფესიული ან მარეგულირებელი ორგანოების მონიტორინგისა და დისციპლინარული პროცედურების არსებობა.

ახალი ინფორმაციის, ან ფაქტებისა და გარემოებების ცვლილებების გათვალისწინება

მ120.9 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება ახალი ინფორმაცია, ან ფაქტების ან გარემოებების ისეთი ცვლილებების შესახებ, რომელთა გავლენით შესაძლოა აღმოფხვრილიყო ან მისაღებ დონემდე შემცირებულიყო საფრთხე, ბუღალტერმა ხელახლა უნდა შეაფასოს საფრთხე და შესაბამისი რეაგირება მოახდინოს მასზე.

120.9გ1 პროფესიული საქმიანობის პერიოდში მუდმივად სიფრთხილის შენარჩუნება პროფესიონალ ბუღალტერს ეხმარება იმის დადგენაში, ხომ არ გაჩნდა ისეთი ახალი ინფორმაცია ან იმგვარად ხომ არ შეიცვალა ფაქტები ან გარემოებები, რაც გავლენას იქონიებს:

- (ა) საფრთხის დონეზე; ან
- (ბ) ბუღალტრის მიერ გამოტანილ დასკვნებზე იმის თაობაზე, გატარებული დამცავი ზომები ისევ შესაფერისია თუ არა გამოვლენილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის.

120.9 გ2 თუ ახალი ინფორმაციის შედეგად ახალი საფრთხე გამოვლინდება, პროფესიონალ ბუღალტერს მოეთხოვება საფრთხის შეფასება და, აუცილებლობის შემთხვევაში, მასზე სათანადო რეაგირება. (იხ. პუნქტები: მ120.7 და მ120.10)

რეაგირება საფრთხეზე

მ120.10 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი დაადგენს, რომ ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხე არ არის მისაღები დონის, ბუღალტერმა სათანადო რეაგირება უნდა მოახდინოს ამ საფრთხეზე: ან აღმოფხვრას, ან მისაღებ დონემდე შეამციროს. ამისათვის ბუღალტერმა:

- (ა) თავიდან უნდა მოცილოს საფრთხის გამომწვევი გარემოებები, მათ შორის ინტერესები ან ურთიერთობა;
- (ბ) უნდა გაატაროს დამცავი ზომები საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად, თუ არსებობს დამცავი ზომები და შესაძლებელია მათი გამოყენება; ან
- (გ) უარი უნდა თქვას ან შეწყვიტოს შესაბამისი პროფესიული საქმიანობა.

ქმედებები, რომლებიც აღმოფხვრის საფრთხეს

120.10 გ1 კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების გათვალისწინებით საფრთხე შესაძლოა აღმოიფხვრას საფრთხის გამომწვევი გარემოებების თავიდან მოცილებით. თუმცა, არსებობს გარკვეული სიტუაციები, როდესაც საფრთხის აღმოფხვრა შესაძლებელია

მხოლოდ კონკრეტულ პროფესიულ საქმიანობაზე უარის თქმით ან საქმიანობის შეწყვეტით. ამის მიზეზი ისაა, რომ ამ სიტუაციაში შეუძლებელია საფრთხის გამომწვევი გარემოებების თავიდან მოცილება და ასევე შეუძლებელია დამცავი ზომების გატარება საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

დამცავი ზომები

120.10 გ2 დამცავი ზომები არის პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ ინდივიდუალურად ან კომბინირებულად განხორციელებული ქმედებები, რომლებიც, ფაქტობრივად, მისაღებ დონემდე ამცირებს ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილ საფრთხეებს.

განხორციელებული მნიშვნელოვანი განსჯისა და გამოტანილი საერთო დასკვნების გათვალისწინება

მ120.11 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა ჩამოაყალიბოს საერთო დასკვნა იმის თაობაზე, შექმნილ საფრთხეებს აღმოფხვრის ან მისაღებ დონემდე ამცირებს თუ არა ზომები, რომლებსაც ბუღალტერი ატარებს ან გამოიზრუნა აქვს, რომ გაატარებს ამ საფრთხეებზე რეაგირების მიზნით. ზემოაღნიშნული საერთო დასკვნის ჩამოყალიბებისას, ბუღალტერმა უნდა:

- (ა) გააანალიზოს ნებისმიერი განხორციელებული მნიშვნელოვანი განსჯა ან გამოტანილი დასკვნები; და
- (ბ) გამოიყენოს გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტი.

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისას გასათვალისწინებელი სხვა მოსაზრებები

მიკერძოება

120.12გ1 გაცნობიერებული თუ გაუცნობიერებელი მიკერძოება გავლენას ახდენს პროფესიული განსჯის გამოყენებაზე ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოვლენის, შეფასებისა და მათზე რეაგირების დროს.

120.12გ2 პროფესიული განსჯის გამოყენებისას გასათვალისწინებელი პოტენციური მიკერძოების მაგალითებია:

- ფოკალიზმი („ღუზის ეფექტი“), რაც გულისხმობს მიღებული ინფორმაციის საწყისი (პირველი) ნაწილის დასაყრდენად („ღუზად“) მიჩნევის ტენდენციას, რომლის გავლენით სათანადოდ ვერ ფასდება შემდგომში მიღებული

ინფორმაცია;

- ავტომატიზაციისადმი მიკერძოება, რაც გულისხმობს ავტომატიზებული სისტემების მიერ გენერირებული შედეგებისთვის უპირატესობის მინიჭების ტენდენციას მაშინაც კი, თუ სალი აზრი (არგუმენტაცია) ან საწინააღმდეგო ინფორმაცია ეჭვს ბადებს იმის თაობაზე, არის თუ არა ამგვარი შედეგი სანდო ან მიზნისთვის გამოსადეგი;
- ხელმისაწვდომობის მიკერძოება, რაც გულისხმობს უფრო მეტი მნიშვნელობის მინიჭების ტენდენციას ისეთ მოვლენებსა თუ გამოცდილებაზე, რასაც უცებ გაიხსენებენ ან ადვილად არის ხელმისაწვდომი;
- დადასტურების მიკერძოება, რაც გულისხმობს უფრო მეტი მნიშვნელობის მინიჭების ტენდენციას იმ ინფორმაციისთვის, რომელიც არსებულ მოსაზრებას ადასტურებს, ვიდრე ისეთი ინფორმაციისთვის, რომელიც ეწინააღმდეგება ან ეჭვქვეშ აყენებს მას;
- ჯგუფური აზროვნება, რაც გულისხმობს ჯგუფის მიერ ცალკეული ინდივიდების ინდივიდუალური კრეატიულობისა და პასუხისმგებლობის უგულებელყოფის ტენდენციას, რის შედეგადაც გადაწყვეტილებები მიიღება საკმარისი კრიტიკული მსჯელობის/დასაბუთების ან ალტერნატიული ვარიანტების განხილვის გარეშე;
- ზედმეტი თავდაჯერებულობის მიკერძოება, რაც გულისხმობს რისკის, მსჯელობის ან გადაწყვეტილების ზუსტი შეფასების საკუთარი უნარის გადაჭარბებულად შეფასების ტენდენციას;
- რეპრეზენტაციულობის მიკერძოება, რაც გულისხმობს საკუთარი წარმოდგენის შექმნის ტენდენციას ისეთ გამოცდილებაზე, მოვლენებზე ან მოსაზრებაზე დაყრდნობით, რაც რეპრეზენტაციულად მიიჩნევა;
- შერჩევითი აღქმა, რაც გულისხმობს ისეთ ტენდენციას, როდესაც ადამიანის მოლოდინი გავლენას ახდენს იმაზე, როგორ განიხილავს ადამიანი კონკრეტულ საკითხს ან პიროვნებას.

120.12გ3

შემდეგმა ქმედებებმა შეიძლება შეარბილოს მიკერძოებით გამოწვეული შედეგები:

- რჩევის მიღება ექსპერტებისგან, დამატებითი ინფორმაციის მოსაპოვებლად;
- შეფასების პროცესში კონსულტაციის გავლა სხვებთან, რათა

შეფასების პროცესში უზრუნველყოფილი იყოს მეტი კრიტიკული განხილვა;

- ტრენინგის გავლა მიკერძოების იდენტიფიკაციასთან დაკავშირებით, პროფესიული განვითარების ღონისძიებების ფარგლებში.

ორგანიზაციული კულტურა

120.13გ1 პროფესიონალი ბუღალტრების მიერ კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენების ეფექტიანობა მაღლდება მაშინ, როდესაც კოდექსის ძირითადი პრინციპების შესაბამისი ეთიკური ღირებულებების მნიშვნელობის პროპაგანდასა და კოდექსის სხვა დებულებების რეალიზებას ხელს უწყობს ბუღალტრის ორგანიზაციის შიდა კულტურა.

120.13გ2 ორგანიზაციაში ეთიკური კულტურის დამკვიდრებისა და განვითარების ხელშეწყობა ყველაზე ეფექტურია მაშინ, როდესაც:

- (ა) ხელმძღვანელები და ორგანიზაციის მმართველობითი პერსონალი ხელს უწყობენ ორგანიზაციის ეთიკური ღირებულებების მნიშვნელობის პროპაგანდას და ანგარიშვალდებულად თვლიან საკუთარ თავსა და სხვებსაც, რომ პირადი მაგალითის მეშვეობით მოახდინონ ორგანიზაციის ეთიკური ღირებულებების მნიშვნელობის დემონსტრირება;
- (ბ) ორგანიზაციაში მოქმედებს განათლებისა და სპეციალური მომზადების სათანადო პროგრამები, მმართველობითი პროცესები, ასევე პერსონალის მუშაობის შეფასებისა და წახალისების კრიტერიუმები, რომლებიც ხელს უწყობს ეთიკური კულტურის დამკვიდრებასა და განვითარებას;
- (გ) ორგანიზაციაში მოქმედებს ეფექტური პოლიტიკა და პროცედურები, რომელთა მიზანია იმ პირების (მათ შორის, არასამართლებრივი ქმედების მამხილებელი პირების) წახალისება და დაცვა, რომლებიც ინფორმაციას/ანგარიშს წარადგენენ რეალური ან საექვო უკანონო ქმედების, ან არათიკური საქციელის შესახებ; და
- (დ) ორგანიზაცია ეთიკური ღირებულებების მიმართ ერთგულეზას ავლენს მესამე მხარეებთან ურთიერთობის დროს.

120.13 გ3 მოსალოდნელია, რომ პროფესიონალი ბუღალტრები:

- (ა) თავიანთ ორგანიზაციაში ხელს შეუწყობენ ეთიკაზე დაფუძნებულ კულტურის დამკვიდრებას, დაკავებული თანამდებ-

ბოზისა და ორგანიზაციაში თავის რანგის გათვალისწინებით;
და

- (ბ) წარმოაჩენენ ეთიკურ ქცევას იმ პირებსა და სუბიექტებთან ურთიერთობისას, რომელთანაც პირადად მათ, ფირმას ან დამქირავებელ ორგანიზაციას აქვს პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობა.

მოსაზრებები აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა სახის მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების გარიგებებისთვის

ფირმის კულტურა

120.14 გ1 ხმს 1 მოიცავს მოთხოვნებსა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, რომელიც ეხება ფირმის კულტურას ფირმის პასუხისმგებლობის კონტექსტში – უზრუნველყოს ხარისხის მართვის სისტემის შექმნა, დანერგვა და ფუნქციონირება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ან მიმოხილვისთვის, ან სხვა სახის მარწმუნებელი ან დაკავშირებული მომსახურების გარიგებისთვის.

დამოუკიდებლობა

120.15 გ1 საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტერს დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტებით მოეთხოვება, რომ დამოუკიდებელი იყოს აუდიტის, მიმოხილვის ან სხვა მარწმუნებელი გარიგების შესრულების დროს. დამოუკიდებლობა დაკავშირებულია ობიექტურობისა და პატიოსნების ძირითად პრინციპებთან. ცნება დამოუკიდებლობა მოიცავს:

- (ა) აზროვნების დამოუკიდებლობას – გონების ისეთი მდგომარეობა, როდესაც დასკვნის გამოტანა შესაძლებელია ისე, რომ პირი არ განიცდიდეს ზეგავლენას, რის გამოც პროფესიული განსჯისას კომპრომისზე წავიდოდა და, ამგვარად, მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს პატიოსნად, ობიექტურად და პროფესიული სკეპტიციზმით;
- (ბ) გარეგნულ დამოუკიდებლობას – ისეთი ფაქტებისა და სიტუაციების თავიდან აცილება, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნოდა, რომ ფირმის, ანდა აუდიტის ან სხვა მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის პატიოსნება, ობიექტურობა, ან პროფესიული სკეპტიციზმი შელახულია.

120.15გ2 დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები მოიცავს მოთხოვნებსა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას იმის თაობაზე, როგორ უნდა გამოიყენოს ბუღალტერმა კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის შესანარჩუნებლად აუდიტის, მიმოხილვის ან სხვა მარწმუნებელი გარიგებებში. ამ სტანდარტების დაცვა პროფესიონალ ბუღალტრებსა და ფირმებს იმიტომ მოეთხოვებათ, რომ დამოუკიდებლები იყვნენ ამგვარი გარიგებების შესრულებისას. კონცეპტუალური მიდგომა, რომელიც გამოიყენება ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის, ანალოგიურად გამოიყენება დამოუკიდებლობის მოთხოვნების დაცვის მიმართაც. ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხის კატეგორიები, რომლებიც აღწერილია 120.6 გვ პუნქტში, ასევე არის დამოუკიდებლობის მოთხოვნების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხის კატეგორიებიც.

120.15გ3 120.6 გ1 და 120.8 გ2 პუნქტებში აღწერილი პირობები, პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც შესაძლოა ფირმას დაეხმაროს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენისა და შეფასებისას, შესაძლებელია, რომ შესაფერისი ფაქტორები იყოს ასევე დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად და შესაფასებლადაც. აუდიტის, მიმოხილვის და სხვა სახის მარწმუნებელი გარიგებებისთვის ამგვარი პირობების, პოლიტიკისა და პროცედურების ერთ-ერთი მაგალითია ფირმის ხარისხის მართვის სისტემა, რომელიც ფირმამ შექმნა, დაწერა და ფუნქციონირებს აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული ხარისხის მართვის სტანდარტების შესაბამისად.

პროფესიული სკეპტიციზმი

120.16გ1 აუდიტის, მიმოხილვისა და სხვა მარწმუნებელი გარიგებების სტანდარტების, მათ შორის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული სტანდარტების მიხედვით, საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს მოეთხოვებათ პროფესიული სკეპტიციზმით მოქმედება აუდიტის, მიმოხილვისა და სხვა მარწმუნებელი გარიგებების დაგეგმვისა და ჩატარების დროს. პროფესიული სკეპტიციზმი და ეთიკის ძირითადი პრინციპები, რომლებიც აღწერილია 110-ე განყოფილებაში, ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია.

120.16 გ2 ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში ეთიკის ძირითადი პრინციპების ცალ-ცალკე ან ერთობლივად დაცვა, ხელს უწყობს პროფესიული

სკეპტიციზმით მოქმედებას, როგორც ეს ნაჩვენებია შემდეგ მაგალითებში:

- *პატიოსნების* პრინციპი პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს, რომ იყოს პირდაპირი და კეთილსინდისიერი. მაგალითად, ბუღალტერი პატიოსნების პრინციპს იცავს იმით, რომ:
 - გულწრფელი და კეთილსინდისიერი იქნება, როდესაც არ ეთანხმება დამკვეთის პოზიციას;
 - გამოკითხვებს ატარებს შეუსაბამო ინფორმაციის შესახებ და დამატებითი მტკიცებულებების მოპოვებას ცდილობს ისეთ განცხადებებთან დაკავშირებული პრობლემების მოსაგვარებლად, რომლებიც შესაძლოა არსებითად მცდარი ან შეცდომაში შემყვანი იყოს მოცემულ გარემოებებში სათანადო სამოქმედო კურსის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღების თვალსაზრისით;
 - ავლენს მტკიცე ხასიათს, რათა ჯეროვნად იმოქმედოს იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ზეწოლას განიცდის, რომ სხვაგვარად იმოქმედოს ან როდესაც ამგვარად მოქცევამ შესაძლოა პოტენციურად საზიანო პირადი ან ორგანიზაციული შედეგები გამოიწვიოს. ჯეროვნად მოქმედება გულისხმობს:
 - (ა) საკუთარ პოზიციებზე მყარად დგომას დილემის წინაშე ან რთულ სიტუაციაში აღმოჩენის შემთხვევაში; ან
 - (ბ) სხვებთან დაპირისპირებას/შედავებას, როდესაც შექმნილი ვითარება ამას მოითხოვს, გარემოებების შესაბამისად.
 ამგვარი ქმედებით, ბუღალტერი თვალსაჩინოდ აჩვენებს, რომ კრიტიკულად აფასებს აუდიტის მტკიცებულებებს, რაც ხელს უწყობს პროფესიული სკეპტიციზმის რეალიზებას.
- *ობიექტურობის* პრინციპი პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს, იმგვარად განახორციელოს პროფესიული თუ საქმესთან დაკავშირებული განსჯა, რომ არ დაუშვას კომპრომისი:
 - (ა) მიკერძოების;
 - (ბ) ინტერესთა კონფლიქტის; ან
 - (გ) სხვა პირების, ორგანიზაციების, ტექნოლოგიებისა თუ

სხვა ფაქტორების მიზანშეუწონელი გავლენის ან სხვა პირებზე, ორგანიზაციებზე, ტექნოლოგიებსა თუ სხვა ფაქტორებზე მიზანშეუწონელი დაყრდნობის გამო.

მაგალითად, ბუღალტერი ობიექტურობის პრინციპს იცავს იმით, რომ:

- (ა) აცნობიერებს ისეთი გარემოებების ან ურთიერთობების არსებობას დამკვეთთან, მაგალითად ფამილიარული ურთიერთობის, რომელმაც შესაძლოა ზიანი მიაყენოს ბუღალტრის პროფესიულ ან საქმიან გადაწყვეტილებებს; და
- (ბ) ითვალისწინებს ამგვარი გარემოებებისა და ურთიერთობების გავლენას თავის განსჯაზე, როდესაც აფასებს დამკვეთის ფინანსური ანგარიშგებისთვის არსებით საკითხთან დაკავშირებული აუდიტის მტკიცებულებების საკმარისობასა და შესაფერისობას.

მაშასადამე, ბუღალტერი იმგვარად იქცევა, რაც ხელს უწყობს პროფესიული სკეპტიციზმის რეალიზებას.

- *პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპი* პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს, რომ ისეთი დონის პროფესიულ ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს ფლობდეს, რაც აუცილებელია კომპეტენტური პროფესიული მომსახურების გასაწევად და იმოქმედოს გულმოდგინედ სათანადო სტანდარტებისა და კანონმდებლობის შესაბამისად. მაგალითად, ბუღალტერი პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპს იცავს იმით, რომ:

- (ა) იყენებს კონკრეტული დამკვეთის დარგისა და მისი სამეწარმეო საქმიანობის შესაფერის ცოდნას იმ მიზნით, რომ სათანადოდ გამოავლინოს არსებითი უზუსტობის რისკები;
- (ბ) განსაზღვრავს და ატარებს სათანადო აუდიტის პროცედურებს; და
- (გ) სათანადო ცოდნას იყენებს, როდესაც აფასებს, მოპოვებული აუდიტის მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისი არის თუ არა მოცემულ გარემოებებში.

მაშასადამე, ბუღალტერი იმგვარად იქცევა, რაც ხელს უწყობს პროფესიული სკეპტიციზმის რეალიზებას.

ნაწილი 2 – პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში

განყოფილება 200 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება _ პროფესიონალიზებული ბუღალტრები ბიზნესში	54
განყოფილება 210 ინტერესთა კონფლიქტი.....	62
განყოფილება 220 ინფორმაციის მომზადება და წარდგენა	66
განყოფილება 230 საკმარისი კვალიფიკაცია	74
განყოფილება 240 ფინანსური ინტერესები, ფინანსურ ანგარიშგებასა და გადაწყვეტილებების მიღებასთან დაკავშირებული ანაზღაურება და წახალისება	76
განყოფილება 250 წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა	79
განყოფილება 260 რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე.....	87
განყოფილება 270 ზეწოლა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დარღვევაზე	102

ნაწილი 2 - პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში

განყოფილება 200

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება – პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში

შესავალი

- 200.1 ამ განყოფილებაში მოცემულია ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის განკუთვნილი მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, იმ შემთხვევისთვის, როდესაც იყენებენ 120-ე განყოფილებაში აღწერილ კონცეპტუალურ მიდგომას. აქ აღწერილი არ არის ყველა ფაქტი და გარემოება, მათ შორის პროფესიული საქმიანობა, ინტერესები და ურთიერთობები, რომლებიც შესაძლოა პრაქტიკაში შეხვდეს ბიზნესში დასაქმებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს და საფრთხეს უქმნის ან შესაძლოა შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. ამგვარად, კონცეპტუალური მიდგომა ბიზნესში დასაქმებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს ავალდებულებს, რომ განსაკუთრებული სიფრთხილე გამოიჩინონ ამგვარ ფაქტებსა და გარემოებებთან მიმართებით.
- 200.2 ინვესტორები, კრედიტორები, დამქირავებელი ორგანიზაციები და საქმიანი საზოგადოების სხვა წარმომადგენლები, ასევე მთავრობა და ფართო საზოგადოება შესაძლოა დაეყრდნონ ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტრების სამუშაოს. ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტრები შესაძლოა ცალ-ცალკე ან ერთად იყვნენ პასუხისმგებლები საფინანსო და სხვა ინფორმაციის მომზადებასა და წარდგენაზე, რომელსაც შესაძლოა დაეყრდნენ როგორც მათი დამქირავებელი ორგანიზაციები, ისე მესამე მხარეები. ისინი, ამავე დროს, შესაძლოა პასუხისმგებლები იყვნენ ეფექტური ფინანსური მართვის უზრუნველყოფასა და კვალიფიციური რეკომენდაციების მიცემაზე ბიზნესთან დაკავშირებულ სრულიად განსხვავებულ საკითხებზე.
- 200.3 ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტერი შესაძლოა იყოს ამა თუ იმ ორგანიზაციაში ხელშეკრულებით ან დაქირავებით მომუშავე პირი (თანამშრომელი), დამქირავებელი ორგანიზაციის პარტნიორი, დირექტორი (აღმასრულებელი ან არააღმასრულებელი),

მესაკუთრე-მმართველი ან დამქირავებელ ორგანიზაციაში საზოგადოებრივ საწყისებზე მომუშავე. დამქირავებელ ორგანიზაციასთან ურთიერთობის სამართლებრივი ფორმა გავლენას არ ახდენს ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტრის ეთიკურ ვალდებულებებზე.

- 200.4 ამ ნაწილში ტერმინში „პროფესიონალი ბუღალტერი“ იგულისხმება:
- (ა) ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტერი; და
 - (ბ) საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი იმ შემთხვევაში, როდესაც იგი პროფესიულ საქმიანობას ასრულებს ბუღალტრების ფირმასთან თავისი ურთიერთობის შესაბამისად, როგორც ხელშეკრულებით, დაქირავებით მომუშავე პირი (თანამშრომელი) ან მესაკუთრე. მ120.4, მ300.5 და 300.5 გ1 პუნქტებში მოცემულია უფრო მეტი ინფორმაცია იმის თაობაზე, როდის ეხება კოდექსის მე-2 ნაწილი საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- მ200.5** პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას 110-ე განყოფილებაში ჩამოყალიბებული ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 200.5გ1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია, ხელი შეუწყოს მისი დამქირავებელი ორგანიზაციის ლეგიტიმური მიზნების მიღწევას. წინამდებარე კოდექსის მიზანი ის კი არ არის, ხელი შეუშალოს ბიზნესში დასაქმებულ პროფესიონალ ბუღალტერს დაკისრებული ვალდებულებების სათანადოდ შესრულებაში, არამედ ყურადღებას ამახვილებს ისეთ გარემოებებზე, როდესაც შესაძლოა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას საფრთხე შეექმნას.
- 200.5 გ2 პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია დამქირავებელი ორგანიზაციის პოზიციის გაუმჯობესება ლეგიტიმური მიზნების მიღწევაში დახმარებით, იმ პირობით, თუ მისი არანაირი განცხადება არ იქნება მცდარი და არც შეცდომაში შეიყვანს ვინმეს. როგორც წესი, ამგვარი ქმედებები არ შექმნის ადვოკატირების საფრთხეს.
- 200.5გ3 რაც უფრო მაღალი თანამდებობა უკავია პროფესიონალ ბუღალტერს, მით მეტი შესაძლებლობა და პირობები ექნება მას ინფორმაციაზე

წვდომის, ასევე ზემოქმედების მოსახდენად დამქირავებელი ორგანიზაციის პოლიტიკაზე, ორგანიზაციაში სხვების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებსა და მათ ქმედებებზე. იმის გათვალისწინებით, რამდენად შეუძლიათ მათ ამის გაკეთება, ორგანიზაციაში თავისი თანამდებობისა და რანგის მიხედვით, მოსალოდნელია, რომ ბუღალტრები ხელს შეუწყობენ ორგანიზაციაში ეთიკაზე დაფუძნებული კულტურის დამკვიდრებას და თვითონაც წარმოაჩენენ ეთიკურ ქცევას იმ პირებსა და სუბიექტებთან ურთიერთობისას, ვისთანაც პირადად მათ ან დამქირავებელ ორგანიზაციას აქვს პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობა, 120.13 გვ პუნქტის შესაბამისად. შესაძლოა ღონისძიებების მაგალითებია: დანერგვა და რეალიზება:

- ეთიკის საკითხების სწავლებისა და პრაქტიკული მომზადების პროგრამების;
- ისეთი მმართველობითი პროცესების, პერსონალის მუშაობის შეფასებისა და წახალისების კრიტერიუმების, რომლებიც ხელს უწყობს ეთიკური კულტურის დამკვიდრებას;
- ეთიკური ქცევისა და არასამართლებრივი ქმედების მხილების პოლიტიკის;
- პოლიტიკისა და პროცედურების, რომლებიც განკუთვნილია კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევების პრევენციისთვის და მათზე ზედამხედველობის განხორციელება.

საფრთხის გამოვლენა

200.6 გ1 ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას საფრთხე შესაძლოა შეუქმნას მრავალმა ფაქტმა, გარემოებამ და ურთიერთობამ. საფრთხის კატეგორიები აღწერილია 120.6 გვ პუნქტში. ქვემოთ განხილულია საფრთხის თითოეული ამგვარი კატეგორიისთვის ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების მაგალითები, რომლებმაც შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას პროფესიონალ ბუღალტერს პროფესიული საქმიანობისას:

(ა) ანგარების საფრთხე

- პროფესიონალ ბუღალტერს აქვს ფინანსური ინტერესი დამქირავებელ ორგანიზაციასთან მიმართებით, ან სესხს ან გარანტიას იღებს დამქირავებელი ორგანიზაციისგან;
- პროფესიონალ ბუღალტერი მონაწილეობს დამქირავებელი ორგანიზაციის მიერ შეთავაზებულ წამახალი-სებელი ანაზღაურების შეთანხმებებში;

- პროფესიონალ ბუღალტერს ხელი მიუწვდება კორპორაციულ აქტივებზე პირადი სარგებლობისთვის;
- პროფესიონალ ბუღალტერს დამქირავებელი ორგანიზაციის მომწოდებელი სთავაზობს საჩუქარს ან სპეციალურ შეღავათიან მომსახურებას.

(ბ) თვითშეფასების საფრთხე

- პროფესიონალი ბუღალტერი განსაზღვრავს საწარმოთა გაერთიანების ბუღალტრული აღრიცხვისთვის შესაფერის მიდგომას მას შემდეგ, რაც ჩაატარებს ამ სუბიექტის შესყიდვის გადაწყვეტილების პრაქტიკული განხორციელების შესაძლებლობის ანალიზს.

(გ) ადვოკატირების საფრთხე

- პროფესიონალ ბუღალტერს აქვს შესაძლებლობა პროსპექტში ასახული ინფორმაციის მანიპულირებისთვის, ხელსაყრელი დაფინანსების მოპოვების მიზნით.

(დ) ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე

- პროფესიონალი ბუღალტერია პასუხისმგებელი დამქირავებელ ორგანიზაციის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, როდესაც ამ ორგანიზაციაში მომუშავე მისი ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი იღებს გადაწყვეტილებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს ორგანიზაციის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.
- პროფესიონალ ბუღალტერს ხანგრძლივი კავშირი აქვს იმ პირებთან, რომლებიც გავლენას ახდენენ ორგანიზაციის ბიზნესგადაწყვეტილებებზე.

(ე) შანტაჟის საფრთხე

- პროფესიონალ ბუღალტერს, ან მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს გათავისუფლებით ან შეცვლით ემუქრებიან უთანხმოების გამო:
 - ბუღალტრული აღრიცხვის ამა თუ იმ პრინციპის გამოყენებასთან დაკავშირებით;
 - ფინანსური ინფორმაციის წარდგენის მეთოდის შესახებ;
- ესა თუ ის პირი ცდილობს გავლენის მოხდენას პროფესიონალი ბუღალტრის გადაწყვეტილებების მიღების

პროცესზე, მაგალითად, ხელშეკრულებების დადების, ან ბუღალტრული აღრიცხვის ამა თუ იმ პრინციპის გამოყენების საკითხში.

ტექნოლოგიების გამოყენებით გამოწვეული საფრთხეების გამოვლენა

200.6გ2 ქვემოთ მოყვანილია ტექნოლოგიის გამოყენებასთან დაკავშირებული ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების მაგალითები, რომელსაც შეუძლია პროფესიონალი ბუღალტრისთვის საფრთხის შექმნა პროფესიული საქმიანობისას:

- ანგარების საფრთხეები
 - არსებული მონაცემები შესაძლოა საკმარისი არ იყოს ამ ტექნოლოგიის ეფექტიანი გამოყენებისთვის;
 - ტექნოლოგია შესაძლოა არ შეესაბამებოდეს იმ მიზანს, რომლისთვისაც უნდა გამოიყენონ;
 - შესაძლოა ბუღალტერს არ ჰქონდეს საკმარისი ინფორმაცია და გამოცდილება, ან წვდომა საკმარისი ცოდნის მქონე ექსპერტთან, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ გამოიყენოს ტექნოლოგია და ახსნას მისი მუშაობა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობა.

(იხ. პუნქტი 230.2).

- თვითშეფასების საფრთხეები
 - ტექნოლოგიის შექმნა ან სრულყოფა განხორციელდა ბუღალტრის ან მისი დამქირავებელი ორგანიზაციის ცოდნის, გამოცდილების ან განსჯის გამოყენებით.

საფრთხის შეფასება

200.7 გ1 120.6გ1 და 120.8 გ2 პუნქტებში აღწერილმა პირობებმა, პოლიტიკამ და პროცედურებმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს იმის შეფასებაზე, ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხე არის თუ არა მისაღები დონის.

200.7 გ2 გარდა ამისა, პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულ საფრთხის დონის შეფასებაზე შესაძლოა გავლენა მოახდინოს პროფესიული საქმიანობის ხასიათმა და მასშტაბმა.

200.7 გ3 პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულ საფრთხის დონის შეფასებაზე შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ასევე დამქირავებელი ორგანიზაციის შიდა სამუშაო გარემომ და საოპერაციო (ბიზნეს) გარემომ. მაგალითად:

- ხელმძღვანელობა განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს

ეთიკური ქცევის მნიშვნელობას და მოელის, რომ თანამშრომლები იმუშავენ ეთიკური ნორმების დაცვით;

- პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც თანამშრომლებს უფლებასა და სტიმულს აძლევს, რათა მათ დამქირავებელი ორგანიზაციის მართვის ზედა დონეებს აცნობონ ნებისმიერი ეთიკური საკითხის შესახებ, რომელიც მათ ეხებათ და დასჯის არ ემინოდეთ;
- პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც ეხება თანამშრომელთა მუშაობის ხარისხის უზრუნველყოფასა და მასზე მონიტორინგის განხორციელებას;
- კორპორაციული საზედამხედველო სისტემები, ან დამქირავებელი ორგანიზაციის სხვა საზედამხედველო სტრუქტურები და ძლიერი შიდა კონტროლის მექანიზმები;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის საკადრო პოლიტიკა, რომელშიც აქცენტი გადატანილია მაღალი ზნეობის კომპეტენტური პერსონალის დაქირავებაზე;
- ყველა თანამშრომლის დროული ინფორმირება დამქირავებელი ორგანიზაციის პოლიტიკისა და პროცედურების, მათ შორის, ნებისმიერი ცვლილების შესახებ, ასევე ამ პოლიტიკისა და პროცედურების სწავლებისა და სათანადო ტრენინგების ორგანიზება;
- ეთიკისა და ქცევის კოდექსის პოლიტიკა.

200.7გ4

პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებული საფრთხეების შეფასებაზე შესაძლოა ასევე გავლენას ახდენდეს დამქირავებელი ორგანიზაციის სამუშაო და საოპერაციო გარემო. მაგალითად:

- ტექნოლოგიასთან დაკავშირებული კორპორაციული ზედამხედველობისა და შიდა კონტროლის დონე;
- იმ ტექნოლოგიის ხარისხისა და ფუნქციონალური შესაძლებლობების შეფასება, რომელსაც ახორციელებს მესამე მხარე;
- სწავლება, რომელიც რეგულარულად ტარდება ყველა შესაფერისი თანამშრომლისთვის, რათა მათ შეიძინონ და შეინარჩუნონ საკმარისი პროფესიული კომპეტენცია, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ მათ გაიგონ და გამოიყენონ მოცემული ტექნოლოგია და ასევე ახსნან მისი მუშაობა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობა.

200.7გ5

პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა განიხილოს იურიდიული კონსულტაციის გავლის აუცილებლობის საკითხი, როდესაც

მიაჩნია, რომ დამქირავებელ ორგანიზაციაში ადგილი ჰქონდა სხვების არაეთიკურ საქციელს ან ქმედებებს ან ამგვარი საქციელი ან ქმედებები გაგრძელდება.

რეაგირება საფრთხეზე

- 200.8 გ1 210–270-ე განყოფილებებში აღწერილია გარკვეული საფრთხეები, რომლებიც შესაძლოა წარმოიქმნას პროფესიული საქმიანობის პროცესში და ასევე იმ ქმედებების მაგალითები, რომლებიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის.
- 200.8 გ2 იშვიათ შემთხვევაში, როდესაც შეუძლებელია საფრთხის გამომწვევი გარემოებების თავიდან მოცილება და არ არსებობს დამცავი ზომები ან შეუძლებელია დამცავი ზომების გატარება საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად, შესაძლოა მიზანშეწონილი იყოს პროფესიონალი ბუღალტრის წასვლა დამქირავებელი ორგანიზაციიდან.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირება

- მ200.9** თუ პროფესიონალი ბუღალტერი წინამდებარე კოდექსის თანახმად აპირებს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირებას, მან დამქირავებელი ორგანიზაციის მართვის სტრუქტურაში უნდა განსაზღვროს შესაფერისი პირ(ებ)ი, ვისაც მიაწვდის ინფორმაცია. თუ ბუღალტერი ინფორმაციას აწვდის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების რომელიმე ქვეჯგუფს, მან უნდა განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა ასევე მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ ყველა პირთან დაკავშირებაც, რათა ისინი სათანადოდ იყვნენ ინფორმირებულები.
- 200.9გ1 იმის დასადგენად, კონკრეტულად ვის უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა გაითვალისწინოს:
- (ა) გარემოებების სპეციფიკა და მნიშვნელობა; და
 - (ბ) ინფორმირებისთვის გამიზნული საკითხი.
- 200.9გ2 მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ქვეჯგუფებს მიეკუთვნება მაგალითად აუდიტის კომიტეტი, ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ცალკეული წარმომადგენელი.
- მ200.10** თუ პროფესიონალი ბუღალტერი ინფორმაციას აწვდის პირებს, რომლებსაც ევალებათ როგორც „სუბიექტის საქმიანობის ხელმძღვანელობა, ისე მისი მეთვალყურეობა, ბუღალტერი უნდა დარ-

წმუნდეს, რომ ამ პირთა ინფორმირებით ადეკვატურად იქნება ინფორმირებული მეთვალყურეობის ფუნქციებით აღჭურვილი ყველა პირი, ვისაც სხვა შემთხვევაში მიაწვდიდა ინფორმაციას.

200.10 გ1

ზოგ შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი ყველა პირი მონაწილეობს სუბიექტის მართვაში, მაგალითად, მცირე საწარმოში, სადაც მხოლოდ ერთადერთი მესაკუთრე მართავს სუბიექტს და სხვას არავის გააჩნია მეთვალყურეობის ფუნქცია. ამ შემთხვევაში, თუ პროფესიონალმა ბუღალტერმა გარკვეული საკითხების შესახებ ინფორმაცია მიაწოდა პირ(ებ)ს, რომელსაც სუბიექტის საქმიანობის ხელმძღვანელობა ევალება და ამ პირს(ებ)ს იმავდროულად სუბიექტის მეთვალყურეობის პასუხისმგებლობაც ეკისრებათ, პროფესიონალ ბუღალტერს შესრულებული აქვს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირების მოთხოვნაც.

განყოფილება 210 ინტერესთა კონფლიქტი

შესავალი

- 210.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 210.2 ინტერესთა კონფლიქტი საფრთხეს უქმნის ობიექტურობის პრინციპის დაცვას და შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის სხვა ძირითადი პრინციპების დაცვასაც. ამგვარი საფრთხეები შესაძლოა იმ შემთხვევაში შეიქმნას, როდესაც:
- (ა) პროფესიონალი ბუღალტრის საქმიანობა დაკავშირებულია ორი ან რამდენიმე ისეთი მხარის რაიმე კონკრეტულ საკითხთან, რომელთა ინტერესები ამ საკითხთან მიმართებით წინააღმდეგობაში მოდის; ან
 - (ბ) ამა თუ იმ საკითხთან მიმართებით წინააღმდეგობაში მოდის პროფესიონალი ბუღალტრის ინტერესები და იმ მხარის ინტერესები, რომლისთვისაც ასრულებს პროფესიულ საქმიანობას;
- მხარე შესაძლოა იყოს დამქირავებელი ორგანიზაცია, მომწოდებელი, მომხმარებელი, გამსესხებელი, აქციონერი ან სხვა.
- 210.3 კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებით.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- მ210.4** პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა დაუშვას, რომ ინტერესთა კონფლიქტმა გამოიწვიოს მისი პროფესიული ან საქმიანი გადაწყვეტილებების კომპრომეტირება.

210.4 გ1 მაგალითად, ინტერესთა კონფლიქტი შესაძლოა გამოიწვიოს შემდეგმა გარემოებებმა:

- პროფესიონალი ბუღალტერი ხელმძღვანელის თანამდებობაზე ან მმართველ ორგანოში მუშაობს ორ დამქირავებელ ორგანიზაციაში და ერთი დამქირავებელი ორგანიზაციიდან იღებს ისეთ კონფიდენციალურ ინფორმაციას, რომლის გამოყენებაც შეუძლია მეორე დამქირავებელი ორგანიზაციის სასარგებლოდ ან საზიანოდ;
- პროფესიონალი ბუღალტერი პროფესიულ საქმიანობას ასრულებს ამხანაგობაში ორი მხარისთვის, რომლებიც მას ქირაობენ ამხანაგობის ლიკვიდაციის პროცესში დახმარების აღმოსაჩენად;
- პროფესიონალი ბუღალტერი ფინანსურ ინფორმაციას ამზადებს დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის გარკვეული წარმომადგენლებისთვის, რომლებიც აპირებენ ამ სუბიექტის გამოსყიდვას;
- პროფესიონალ ბუღალტერს ევალება დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის მომწოდებლის შერჩევა, როდესაც ამ ოპერაციიდან მისი ოჯახის წევრმა შესაძლოა მიიღოს ფინანსური სარგებელი;
- პროფესიონალ ბუღალტერს დამქირავებელ ორგანიზაციაში უკავია ხელმძღვანელის თანამდებობა, რომელიც გარკვეულ ინვესტიციებს ამტკიცებს სხვა სუბიექტისთვის და ერთ-ერთი ამგვარი ინვესტიცია გაზრდის პროფესიონალი ბუღალტრის ან მისი ოჯახის წევრის პირადი საინვესტიციო პორტფელის ღირებულებას.

კონფლიქტის გამოვლენა

მ210.5 პროფესიონალმა ბუღალტერმა რაციონალური ზომები უნდა მიიღოს ისეთი გარემოებების გამოსავლენად, რომლებმაც შესაძლოა გამოიწვიოს ინტერესთა კონფლიქტი და, მაშასადამე, საფრთხე შეუქმნას ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. ამგვარი ზომები უნდა მოიცავდეს:

- (ა) მხარეთა შორის არსებული შესაბამისი ინტერესებისა და ურთიერთობების ხასიათის დადგენას; და
- (ბ) საქმიანობის ხასიათისა და შესაბამის მხარეებზე მისი გავლენის დადგენას.

მ210.6 პროფესიონალი ბუღალტერი მუდმივად ყურადღებით უნდა იყოს საქმიანობის ხასიათში, ინტერესებსა და ურთიერთობებში დროთა განმავლობაში მომხდარ ისეთ ცვლილებებთან დაკავშირებით, რომლებმაც შესაძლოა ინტერესთა კონფლიქტი გამოიწვიოს პროფესიული საქმიანობის შესრულებისას.

ინტერესთა კონფლიქტით შექმნილი საფრთხეები

210.7 გ1 საზოგადოდ, რაც უფრო პირდაპირი კავშირი არსებობს პროფესიულ საქმიანობასა და იმ საკითხს შორის, რომლის შესახებაც მხარეთა ინტერესები წინააღმდეგობაში მოდის, მით უფრო დიდია იმის ალბათობა, რომ საფრთხე არ იქნება მისაღები დონის.

210.7 გ2 ინტერესთა კონფლიქტის შედეგად შექმნილი საფრთხეების აღმოფხვრის ერთ-ერთი მაგალითია ინტერესთა კონფლიქტის გამომწვევ საკითხთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობაზე უარის თქმა.

210.7 გ3 ინტერესთა კონფლიქტის შედეგად შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- გარკვეული პასუხისმგებლობებისა და მოვალეობების რესტრუქტურირება ან დანაწილება;
- სათანადო ზედამხედველობით მუშაობა, მაგალითად აღმასრულებელი ან არააღმასრულებელი დირექტორის ხელმძღვანელობით.

ინფორმირება და თანხმობის მიღება

ზოგადი დებულებები

210.8 გ1 როგორც წესი, აუცილებელია:

- (ა) ინფორმაციის გამჟღავნება შესაბამისი მხარეებისთვის ინტერესთა კონფლიქტის არსისა და იმის შესახებ, როგორ იყო დაკავშირებული შექმნილი საფრთხე თითოეულ მხარესთან, მათ შორის დამქირავებელი ორგანიზაციის შესაბამისი დონეებისთვის, რომლებზეც გავლენას ახდენს კონფლიქტი; და
- (ბ) შესაბამისი მხარეების თანხმობის მიღება იმის თაობაზე, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა პროფესიული საქმიანობა განახორციელოს, როდესაც საფრთხის მოსაგვარებლად დამცავი ზომები გატარდება.

210.8 გ2 გარკვეულ შემთხვევებში, თანხმობა შესაძლოა იგულისხმებოდეს

შესაბამისი მხარის საქციელში, თუ მხარეებს წინააღმდეგობა არ გამოუხატავთ კონფლიქტის არსებობასთან დაკავშირებით და პროფესიონალ ბუღალტერს აქვს საკმარისი მტკიცებულებები, რათა დაასკვნას, რომ მხარეებისთვის დასაწყისშივე იყო ცნობილი ეს გარემოებები და ისინი შეურიგდნენ ინტერესთა კონფლიქტის არსებობას.

210.8 გ3 თუ ამგვარი ინფორმირება ან დამკვეთისგან თანხმობის მიღება არ ხდება წერილობითი ფორმით, რეკომენდებულია, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დოკუმენტებში ასახოს:

- (ა) ინტერესთა კონფლიქტის გამომწვევი გარემოებების არსი/ხასიათი;
- (ბ) საფრთხეებზე რეაგირების მიზნით გატარებული დამცავი ზომები, ასეთის არსებობისას; და
- (გ) მიღებული თანხმობა.

სხვა მოსაზრებები

210.9 გ1 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ზრუნავს ინტერესთა კონფლიქტის მოგვარებაზე, რეკომენდებულია, რომ მან რჩევისთვის მიმართოს სათანადო პირებს დამქირავებელ ორგანიზაციაში, ან სხვებს ორგანიზაციის გარეთ, მაგალითად პროფესიულ ორგანიზაციას, იურისტს ან სხვა პროფესიონალ ბუღალტერს. როდესაც ინფორმაციის ამგვარი გამჟღავნება ან გაზიარება ხდება დამქირავებელი ორგანიზაციის ფარგლებში ან რჩევის მიღება გარეშე მხარეებისგან, პროფესიონალმა ბუღალტერმა ეს უნდა გააკეთოს კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვით.

განყოფილება 220 ინფორმაციის მომზადება და წარდგენა

შესავალი

- 220.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 220.2 ინფორმაციის მომზადებამ ან წარდგენამ შესაძლოა ანგარების, შანტაჟის ან სხვა სახის საფრთხე შეუქმნას ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 220.3გ1 პროფესიონალი ბუღალტრები დამქირავებელ ორგანიზაციაში ყველა დონეზე მონაწილეობენ ინფორმაციის მომზადებაში ან წარდგენაში, როგორც ორგანიზაციის ფარგლებში, ისე მის გარეთ.
- 220.3გ2 ამგვარი ინფორმაცია შესაძლოა მომზადდეს ან წარედგინოს შემდეგ დაინტერესებულ მხარეებს:
- ხელმძღვანელობასა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს;
 - ინვესტორებს, გამსესხებლებსა და სხვა კრედიტორებს;
 - მარეგულირებელ ორგანოებს.

ეს ინფორმაცია დაინტერესებულ მხარეებს შესაძლოა დაეხმაროს დამქირავებელი ორგანიზაციის საქმის მდგომარეობის გარკვეული ასპექტების შესახებ წარმოდგენის შექმნასა და მათ შეფასებაში, ასევე ამ ორგანიზაციასთან მიმართებით გადაწყვეტილებების მიღებაში. ინფორმაცია შესაძლოა იყოს ფინანსური ან არაფინანსური, რომელიც შესაძლოა გამოქვეყნდეს ან შიდა

მიზნებისთვის გამოიყენებოდეს. მაგალითად:

- ოპერატიული და საქმიანობის შედეგების ანგარიშები;
- ანალიზი გადაწყვეტილების დასასაბუთებლად;
- ბიუჯეტები და პროგნოზები;
- შიდა და გარე აუდიტორებისთვის მიწოდებული ინფორმაცია;
- რისკების ანალიზი;
- საერთო და სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგებები;
- საგადასახადო დეკლარაციები;
- მარეგულირებელი ორგანოებისთვის წარდგენილი ანგარიშები საკანონმდებლო მოთხოვნების დაცვის მდგომარეობის შესახებ.

220.3 გ3 კოდექსის ამ ნაწილის მიზნებისთვის ინფორმაციის მომზადება ან წარდგენა მოიცავს ინფორმაციის დოკუმენტირებას, ჩანაწერების წარმოებასა და ინფორმაციის დადასტურებას.

0220.4 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ინფორმაციას ამზადებს ან წარადგენს, მან:

- (ა) ინფორმაცია უნდა მოამზადოს ან წარადგინოს ინფორმაციის წარსადგენად დადგენილი სათანადო საფუძვლების შესაბამისად, თუ ასეთი არსებობს;
- (ბ) იმგვარად უნდა მოამზადოს ან წარადგინოს ინფორმაცია, რომ არავინ შეიყვანოს შეცდომაში და არც მიზანშეუწონელი გავლენა მოახდინოს სახელშეკრულებო ან რეგულირების შედეგებზე;
- (გ) უნდა გამოიყენოს პროფესიული განსჯა, რათა ინფორმაცია:
 - (i) ზუსტად და სრულყოფილად წარმოაჩენდეს ფაქტებს, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით;
 - (ii) ნათლად და გასაგებად ასახავდეს ოპერაციების ან საქმიანობის ჭეშმარიტ ბუნებას; და
 - (iii) დროულად და სათანადო წესების დაცვით იყოს კლასიფიცირებული და დოკუმენტირებული;
- (დ) არ უნდა გამოტოვოს რაიმე განზრახ იმ მიზნით, რომ მიწოდებულმა ინფორმაციამ შეცდომაში შეიყვანოს ვინმე, ან მიზანშეუწონელი გავლენა მოახდინოს სახელშეკრულებო ან რეგულირების შედეგებზე;

- (ე) თავიდან უნდა აიცილოს სხვა პირების, ორგანიზაციების, ტექნოლოგიებისა თუ სხვა ფაქტორების მიზანშეუწონელი გავლენა ან სხვა პირებზე, ორგანიზაციებზე, ტექნოლოგიებსა თუ სხვა ფაქტორებზე მიზანშეუწონელი დაყრდნობა; და
- (ვ) უნდა გაიცნობიეროს მიკერძოების რისკი.

220.4 გ1 სახელშეკრულებო ან რეგულირების შედეგებზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის ერთ-ერთი მაგალითია არარეალისტური შეფასების გამოყენება განზრახ იმ მიზნით, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა თავიდან აიცილოს სახელშეკრულებო მოთხოვნის დარღვევა, მაგალითად ვალთან დაკავშირებული შემზღუდავი პირობის, ან მარეგულირებლის მოთხოვნის დარღვევა, რომელიც ეხება, მაგალითად ფინანსურ სექტორში კაპიტალის ოდენობას.

დისკრეციული მოქმედება ინფორმაციის მომზადებისას ან წარდგენისას

მ220.5 ინფორმაციის მომზადების ან წარდგენისთვის შესაძლოა აუცილებელი გახდეს ბუღალტრის მხრიდან დისკრეციული მოქმედება და გადაწყვეტილების მიღება პროფესიული განსჯისას. პროფესიონალმა ბუღალტერმა ამგვარი დისკრეციული მოქმედების უფლება არ უნდა გამოიყენოს განზრახ იმ მიზნით, რომ შეცდომაში შეიყვანოს სხვები, ან მიზანშეუწონელი გავლენა მოახდინოს სახელშეკრულებო ან რეგულირების შედეგებზე.

220.5 გ1 ქვემოთ განხილულ მაგალითებში ნაჩვენებია, რა სახით არის შესაძლებელი დისკრეციული მოქმედების უფლების ბოროტად გამოყენება მიზანშეუწონელი შედეგების მისაღწევად:

- სააღრიცხვო შეფასებების, მაგალითად, სამართლიანი ღირებულების შეფასების განსაზღვრა მოგების ან ზარალის არასწორი ციფრების წარდგენის მიზნით;
- ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლებით ნებადართული ორი ან რამდენიმე ალტერნატივიდან სააღრიცხვო პოლიტიკის ან მეთოდის შერჩევა, ან შეცვლა. მაგალითად, სააღრიცხვო პოლიტიკის არჩევა გრძელვადიანი ხელშეკრულებებისთვის მოგების ან ზარალის არასწორი ციფრების წარდგენის მიზნით;
- ოპერაციების განხორციელების ვადების განსაზღვრა შეცდომაში შეყვანის მიზნით, მაგალითად, აქტივის გაყიდვა

ფისკალური წლის მიწურულს;

- ოპერაციების, მაგალითად, ფინანსური ოპერაციების სტრუქტურირება იმ მიზნით, რომ არასწორად იყოს წარდგენილი აქტივები და ვალდებულებები, ან არასწორად იყოს კლასიფიცირებული ფულადი ნაკადები;
- განმარტებითი შენიშვნების შერჩევა, მაგალითად, ფინანსურ ან საოპერაციო რისკთან დაკავშირებული ინფორმაციის არგამყვანება, ან ბუნდოვნად წარმოდგენა, შეცდომაში შეყვანის მიზნით.

მ220.6 პროფესიული საქმიანობის პროცესში, განსაკუთრებით ისეთის, რომლისთვისაც არ მოითხოვება ინფორმაციის წარდგენის სათანადო საფუძვლების მოთხოვნების დაცვა, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას და დაადგინოს და გაითვალისწინოს:

- (ა) მიზანი, რისთვისაც ინფორმაცია უნდა გამოიყენონ;
- (ბ) რა გარემოებებში გაიცა ის; და
- (გ) აუდიტორია, ვისთვისაც განკუთვნილია ინფორმაცია.

220.6 გ1 მაგალითად, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ამზადებს ან წარადგენს პროფორმა ანგარიშებს, ბიუჯეტებს ან პროგნოზებს, ანგარიშში გათვალისწინებულმა შესაბამისმა სააღრიცხვო შეფასებებმა, მიახლოებითმა გამოთვლებმა და დაშვებებმა, საკუთარი განსჯისა და გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობა უნდა მისცეს იმ პირებს, ვინც შესაძლოა დაეყრდნონ ამ ინფორმაციას.

220.6გ2 გარდა ამისა, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა განიხილოს წარსადგენი ინფორმაციის კონტექსტისა და მიზნის ახსნის საჭიროების საკითხი სავარაუდო აუდიტორიისთვის.

სხვების მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენება

მ220.7 პროფესიონალმა ბუღალტერმა, რომელიც სხვების მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენებას აპირებს დამჭირავებელი ან სხვა ორგანიზაციის ფარგლებში ან მის გარეთ, უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას, რათა, საჭიროების შემთხვევაში, განსაზღვროს სათანადო გასატარებელი ზომები მ220.4 პუნქტით განსაზღვრული პასუხისმგებლობების შესასრულებლად.

220.7 გ1 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი გადაწყვეტილებას იღებს იმის თაობაზე, გამოიყენებს თუ არა სხვების მიერ შესრულებულ სამუშაოს, მან უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი ფაქტორები:

- სხვა პირის ან ორგანიზაციის რეპუტაცია და კვალიფიკაცია და ხელმისაწვდომი რესურსები;
- სხვა პირზე ვრცელდება თუ არა შესაფერისი პროფესიული და ეთიკური სტანდარტები.

ამგვარი ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია სხვა პირთან ან ორგანიზაციასთან ადრინდელი თანამშრომლობიდან, ან სხვა სპეციალისტებთან კონსულტაციების შედეგად.

ტექნოლოგიის შედეგის გამოყენება

მ220.8 პროფესიონალმა ბუღალტერმა, რომელიც აპირებს ტექნოლოგიის შედეგების გამოყენებას, იმის მიუხედავად, ეს ტექნოლოგია ორგანიზაციაში შეიქმნა თუ მესამე მხარეების მიერ არის მოწოდებული, უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას სათანადო გასტარებული ზომების დასადგენად, რათა შეასრულოს მ220.4 პუნქტით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობები.

220.8გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი აპირებს ტექნოლოგიის შედეგების გამოყენებას, მან უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი ფაქტორები:

- იმ საქმიანობის ხასიათი, რომელიც ტექნოლოგიის მეშვეობით უნდა შესრულდეს;
- ტექნოლოგიის შედეგების სავარაუდო გამოყენება, ან ტექნოლოგიის შედეგებზე სავარაუდო დაყრდნობის ხარისხი;
- აქვს თუ არა ბუღალტერს შესაძლებლობა თვითონ, ან წვდომა ექსპერტთან, რომელსაც შეუძლია ამ ტექნოლოგიის გაგება, გამოყენება და ასევე მისი მუშაობისა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობის ახსნა;
- სათანადოდ განხორციელდა თუ არა ტექნოლოგიის გამოცდა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობის შეფასება;
- ამ ტექნოლოგიასთან ადრინდელი მუშაობის გამოცდილება და კონკრეტული მიზნებისთვის მისი გამოყენება საყოველთაოდ აღიარებულია თუ არა;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის ზედამხედველობა ტექ-

ნოლოგიის შექმნაზე, სრულყოფაზე, დანერგვაზე, მუშაობაზე, ექსპლუატაციაზე, მონიტორინგზე, განახლებაზე ან მოდერნიზაციაზე;

- კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც დაკავშირებულია ტექნოლოგიის გამოყენებასთან, მათ შორის ტექნოლოგიაზე მომხმარებლის წვდომის ნებართვის გაცემის პროცედურები და ტექნოლოგიის ამგვარ გამოყენებაზე კონტროლის განხორციელების პროცედურები;
- გამოყენებული საბაზო ინფორმაციის რელევანტურობა მოცემული ტექნოლოგიისთვის, მათ შორის მონაცემების და ნებისმიერი დაკავშირებული გადაწყვეტილების, ასევე ტექნოლოგიის გამოყენების პროცესში ცალკეული პირების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების.

რეაგირება ინფორმაციაზე, რომელიც მცდარია ან შესაძლოა მცდარი იყოს

მ220.9 როდესაც პროფესიონალმა ბუღალტერმა იცის ან აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ მცდარია ინფორმაცია, რომელთანაც დაკავშირებულია, მან სათანადო ზომები უნდა მიიღოს საკითხის მოსაგვარებლად.

220.9 გ1 ასეთ ვითარებაში, შესაძლოა შესაფერისი იყოს შემდეგი ზომების მიღება:

- საკითხის განხილვა დამქირავებელ ორგანიზაციაში პროფესიონალი ბუღალტრის უფროსთან/ზემდგომთან ან/და ხელმძღვანელობის სათანადო დონესთან (დონეებთან), ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირე ბთან და მათთვის იმის მოთხოვნა, რომ სათანადო ზომები გაატარონ საკითხის გადასაჭრელად. ამგვარი ზომები შესაძლოა მოიცავდეს:
 - ინფორმაციის გასწორებას;
 - თუ ინფორმაცია უკვე მიეწოდა გამიზნულ მომხმარებლებს – მათთვის სწორი ინფორმაციის მიწოდებას.
- კონსულტაციის მიღება დამქირავებელი ორგანიზაციის პოლიტიკისა და პროცედურების (მაგ., ეთიკის ან არასამართლებრივი ქმედების მხილების პოლიტიკის) შესახებ იმის დასადგენად, როგორ უნდა მოგვარდეს ამგვარი საკითხი ორგანიზაციის ფარგლებში.

220.9გ2 პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა დაადგინოს, რომ დამქირავებელმა ორგანიზაციამ არ გაატარა სათანადო ზომები. თუ ბუღალტერს ისევ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ეს ინფორმაცია მცდარია, შესაძლოა შესაფერისი იყოს შემდეგი დამატებითი ზომების მიღება ბუღალტრის მიერ კონფიდენციალურობის პრინციპის გათვალისწინებით:

- კონსულტაციის მიღება:
 - შესაფერისი პროფესიული ორგანიზაციისგან;
 - დამქირავებელი ორგანიზაციის შიდა ან გარე აუდიტორისგან;
 - იურისტისგან.
- იმის დადგენა, არსებობს თუ არა მოცემული საკითხის შესახებ ინფორმირების მოთხოვნები:
 - მესამე მხარეთათვის, მათ შორის ინფორმაციის მომხმარებლებისთვის;
 - მარეგულირებელი და საზედამხედველო ორგანოებისთვის.

მ220.10 თუ ყველა შესაძლებლობის ამოწურვის შემდეგ პროფესიონალი ბუღალტერი დაადგენს, რომ სათანადო ზომები არ გატარებულა და არსებობს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ინფორმაცია ისევ მცდარია, ბუღალტერი არ უნდა ასოცირდებოდეს, ან არ უნდა დარჩეს ასოცირებული ასეთ ინფორმაციასთან.

220.10 გ1 ასეთ ვითარებაში, პროფესიონალი ბუღალტრისთვის შესაძლოა მიზანშეწონილი იყოს დამქირავებელი ორგანიზაციიდან წასვლა.

დოკუმენტაცია

220.11 გ1 რეკომენდებულია, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დოკუმენტებში ასახოს:

- ფაქტები;
- ამ ინფორმაციასთან დაკავშირებული ბუღალტრული აღრიცხვის პრინციპები ან სხვა შესაფერისი პროფესიული სტანდარტები;

- განხილული საკითხები და მხარეები, ვისთან ერთადაც განიხილა ეს საკითხები;
- განხილული გასატარებელი ზომები;
- როგორ სცადა ბუღალტერმა საკითხ(ებ)ის მოგვარება.

სხვა მოსაზრებები

- 220.12 გ1 როდესაც ინფორმაციის მომზადებასთან ან წარდგენასთან დაკავშირებული, ეტიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები გამოწვეულია ფინანსური ინტერესით, მათ შორის პროფესიონალი ბუღალტრის ანაზღაურებით ან რაიმე სახის სტიმულით, რომელიც დაკავშირებულია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და გადაწყვეტილების მიღებასთან, ბუღალტერმა უნდა გამოიყენოს 240-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.
- 220.12 გ2 თუ შესაძლებელია, რომ მცდარი ინფორმაცია მოიცავდეს კანონმდებლობის დარღვევას, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 260-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.
- 220.12გ3 როდესაც ინფორმაციის მომზადებასთან ან წარდგენასთან დაკავშირებული, ეტიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები გამოწვეულია ზეწოლით, ამ შემთხვევაში გამოიყენება 270-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.
- 220.12გ4 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი იხილავს სხვა პირების მიერ შესრულებული სამუშაოს ან ტექნოლოგიის შედეგების გამოყენების შესაძლებლობას, აუცილებელია იმის გათვალისწინება, ბუღალტერს დამქირავებელ ორგანიზაციაში აქვს თუ არა იმის შესაძლებლობა, რომ ინფორმაცია მოიპოვოს ისეთი ფაქტორების შესახებ, რაც აუცილებელია ზემოაღნიშნული გამოყენების მიზანშეწონილობის დასადგენად.

განყოფილება 230

საკმარისი კვალიფიკაცია

შესავალი

- 230.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 230.2 საკმარისი კვალიფიკაციის გარეშე მუშაობა ანგარების საფრთხეს უქმნის პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- მ230.3** პროფესიონალმა ბუღალტერმა განზრახ შეცდომაში არ უნდა შეიყვანოს დამჭირავებელი ორგანიზაცია თავის კვალიფიკაციას ან გამოცდილებასთან დაკავშირებით.
- 230.3გ1 პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპი მოითხოვს, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი ასრულებდეს მხოლოდ ისეთ მნიშვნელოვან დავალებებს, რომლის შესაფერისი საკმარისი მომზადება ან გამოცდილება მას აქვს, ან შეუძლია მიიღოს.
- 230.3 გ2 პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას შესაძლოა შეექმნას ანგარების საფრთხე, თუ პროფესიონალ ბუღალტერს არა აქვს:
- საკმარისი დრო შესაბამისი მოვალეობების სათანადო დონეზე შესასრულებლად ან დასამთავრებლად;
 - სრულყოფილი, საკმარისი ან სხვა მხრივ ადეკვატური ინფორმაცია მოვალეობების სათანადო დონეზე შესასრულებლად;
 - საკმარისი გამოცდილება, მომზადების ან/და განათლე-

ბის დონე;

- საკმარისი რესურსები მოვალეობების სათანადო დონეზე შესასრულებლად.

230.3 გ3 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- პროფესიონალი ბუღალტრის თანამშრომლობის ხარისხი ორგანიზაციის სხვა თანამშრომლებთან;
- ბიზნესში დასაქმებული ბუღალტრის რანგი ორგანიზაციაში;
- რა დონეზე ექვემდებარება მისი სამუშაო ზედამხედველობასა და შემოწმებას.

230.3 გ4 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომები:

- დახმარების მიღება სათანადო ცოდნისა და გამოცდილების მქონე პირისგან, ან მასთან მომზადება/კვალიფიკაციის ამაღლება;
- ბუღალტრისთვის ადეკვატური დროის მიცემა შესაბამისი მოვალეობების შესასრულებლად.

მ230.4 თუ შეუძლებელია პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხის მოგვარება, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა უარის თქმა ამგვარი მოვალეობების შესრულებაზე. თუ პროფესიონალი ბუღალტერი გადაწყვეტს, რომ მიზანშეწონილია უარის თქმა აღნიშნული მოვალეობების შესრულებაზე, მან ნათლად უნდა განმარტოს ამის მიზეზები.

სხვა მოსაზრებები

230.5 გ1 270-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი განიცდის ზეწოლას და აიძულებენ ისეთი რამის გაკეთებას, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დარღვევა.

განყოფილება 240

ფინანსური ინტერესები, ფინანსურ ანგარიშგებასა და გადაწყვეტილებების მიღებასთან დაკავშირებული ანაზღაურება და წახალისება

შესავალი

- 240.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 240.2 ფინანსური ინტერესის ქონამ ან იმის ცოდნამ, რომ პროფესიონალი ბუღალტრის ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს აქვს ფინანსური ინტერესი, შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეუქმნას ობიექტურობის ან კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- მ240.3** პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა იმანიპულიროს ინფორმაციით და კონფიდენციალური ინფორმაცია არ უნდა გამოიყენოს არც პირადი გამორჩენის მიზნით და არც იმისთვის, რომ სხვებმა მიიღონ ფინანსური სარგებელი.
- 240.3გ1 პროფესიონალ ბუღალტერს შესაძლოა ჰქონდეს ფინანსური ინტერესები, ან შესაძლოა იცოდეს, რომ მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს აქვს ფინანსური ინტერესები, რამაც, გარკვეულ სიტუაციაში, შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. ფინანსური ინტერესები მოიცავს ისეთ ინტერესებს, რომლებიც წარმოიქმნება ფინანსურ ანგარიშგებასა და გადაწყვეტილებების მიღებასთან დაკავშირებული ანაზღაურების ან წახალისების შეთანხმებებით.
- 240.3გ2 მაგალითად, ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას ისეთ სიტუაციაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს, ან მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს:

- აქვს მოტივაცია და ხელსაყრელი პირობები ფასებზე გავლენის მომხდენი ინფორმაციის მანიპულირებისათვის, ფინანსური სარგებლის მისაღებად;
- გააჩნია პირდაპირი ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი დამქირავებელ ორგანიზაციაში და შესაძლებელია, რომ ფინანსური ინტერესის (წილის) სიდიდეზე პირდაპირი გავლენა იქონიოს ამ ბუღალტრის მიერ მიღებულმა გადაწყვეტილებებმა;
- მოგებასთან დაკავშირებული ბონუსის მიღების უფლება აქვს და შესაძლებელია, ამ ბონუსის სიდიდეზე პირდაპირი გავლენა იქონიოს ამ ბუღალტრის მიერ მიღებულმა გადაწყვეტილებებმა;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის აქციის ოფციონების ან ბონუსური აქციების მიღების უფლებების მფლობელია, პირდაპირ ან არაპირდაპირ და შესაძლებელია, რომ მათ ღირებულებაზე პირდაპირი გავლენა იქონიოს ამ ბუღალტრის მიერ მიღებულმა გადაწყვეტილებებმა;
- მონაწილეობს ანაზღაურების ისეთ შეთანხმებებში, რომლებიც ქმნის მოტივაციას იმისათვის, რომ მხარეები დაინტერესებულნი იყვნენ დამქირავებელი ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგების წინასწარდადგენილი სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევით, ან აქციების ღირებულების მაქსიმალურად გაზრდით. ამგვარი შეთანხმებების ერთ-ერთი მაგალითია მონაწილეობა გრძელვადიან წამახალისებელ პროგრამებში, რომლებიც დაკავშირებულია საქმიანობის გარკვეული პირობების დაცვით.

240.3 გ3

ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ფინანსური ინტერესის მნიშვნელობა. რა მიიჩნევა მნიშვნელოვან ფინანსურ ინტერესად დამოკიდებული იქნება პირად გარემოებებსა და ფინანსური ინტერესის არსებობაზე კონკრეტული პირისთვის;
- ხელმძღვანელობისგან დამოუკიდებელი კომიტეტისთვის დადგენილი პოლიტიკა და პროცედურები, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრება ზედა დონის ხელმძღვანელი პერსონალის ანაზღაურების დონე ან ფორმა;

- დამქირავებელი ორგანიზაციის შიდა პოლიტიკის შესაბამისად მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთათვის ინფორმაციის მიწოდება:
 - ყველა შესაფერისი ინტერესის შესახებ;
 - ნებისმიერი პროგრამის შესახებ, რომელიც ეხება სუბიექტის შესაბამის აქციებზე უფლების მიღებას, ან აქციების გაყიდვას;
- შიდა და გარე აუდიტის პროცედურები, რომლებიც სპეციალურად განკუთვნილია ფინანსური ინტერესით გამოწვეულ პრობლემებზე რეაგირებისთვის.

240.3გ4

ანაზღაურების ან წახალისების შეთანხმებებით შექმნილი საფრთხეები შესაძლოა კიდევ უფრო გამძაფრდეს უფროსების ან კოლეგების ამკარა თუ უსიტყვო ზეწოლით. იხ. 270-ე განყოფილება – „ზეწოლა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დარღვევაზე“.

განყოფილება 250

წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა

შესავალი

- 250.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 250.2 წახალისების შეთავაზებამ ან მიღებამ შესაძლოა ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების, კერძოდ პატიოსნების, ობიექტურობისა და პროფესიული ქცევის პრინციპების დაცვას.
- 250.3 კოდექსის ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის წახალისების შეთავაზებასა და მიღებასთან დაკავშირებით იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი პროფესიულ საქმიანობას არ ასრულებს უშუალოდ კანონდარღვევების გამოსავლენად. გარდა ამისა, ამ განყოფილების დებულებები პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს შესაბამისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების დაცვას, როდესაც ვინმეს სთავაზობს ან თვითონ იღებს წახალისებას.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 250.4 გ1 წახალისება არის რაიმე საგანი, სიტუაცია ან ქმედება, რომელიც გამოიყენება სხვა პირის ქცევაზე ზემოქმედების საშუალებად, თუმცა, აუცილებელი არ არის, რომ განზრახვა ამ პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენა იყოს. წახალისება შესაძლოა მრავალნაირი იყოს, დაწყებული სამსახურში კოლეგებს შორის უმნიშვნელო ხასიათის სტუმართმოყვარეობის გამოჩენით და ისეთი ქმედებებით დამთავრებული, რომლებსაც კანონმდებლობის დარღვევა მოჰყვება. წახალისება შესაძლოა მრავალი ფორმით გამოვლინდეს, მაგალითად:

- საჩუქრები;
- სტუმარმასპინძლობა;

- გართობა;
- პოლიტიკური ან საქველმოქმედო შემოწირულობანი;
- თხოვნა მეგობრობისა და ერთგულების მოტივით;
- დასაქმება ან სხვა კომერციული შესაძლებლობები;
- გამორჩეული მოპყრობა, უფლებები ან პრივილეგიები.

როდესაც წახალისება იკრძალება კანონმდებლობით

მ250.5 ბევრ იურისდიქციაში არსებობს ისეთი კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები, მაგალითად, მექრთამეობასა და კორუფციასთან დაკავშირებული, რომლებიც გარკვეულ გარემოებებში კრძალავს წახალისების შეთავაზებას ან მიღებას. პროფესიონალი ბუღალტერი უნდა გაეცნოს შესაფერის კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს და დაიცვას ისინი, თუ ასეთ გარემოებებში მოხვდება.

როდესაც წახალისება არ იკრძალება კანონმდებლობით

250.6 გ1 ეთიკის ძირითადი პრინციპებს დაცვას შესაძლოა მაინც შეუქმნას საფრთხე ისეთი წახალისების შეთავაზებამ ან მიღებამ, რომელიც კანონმდებლობით არ იკრძალება.

წახალისება სხვის ქცევაზე მიზანშეუწონელი ზემოქმედების განზრახვით

მ250.7 პროფესიონალმა ბუღალტერმა არავის არ უნდა შესთავაზოს, არც სხვები წააქეზოს, რომ ვინმეს შესთავაზოს ისეთი წახალისება, რომლის მიზანია, ან რომლის შესახებაც, მისი აზრით, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე სავარაუდოდ დაასკვნის, რომ განხორციელდა წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენა.

მ250.8 პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა მიიღოს და არც სხვები წააქეზოს, რომ მიიღონ ისეთი წახალისება, რომლის შესახებაც თვითონ დაასკვნის, ან მიიჩნევს, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ განხორციელდა წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის მიზნით.

250.9 გ1 იმ შემთხვევაში მიიჩნევა, რომ წახალისება მიზანშეუწონელ გავლენას ახდენს ამა თუ იმ პირის ქცევაზე, თუ იგი იწვევს ამ პირის არაეთიკურ ქმედებას. ამგვარი მიზანშეუწონელი ზემოქმედება

შესაძლოა მიმართული იყოს პირდაპირ მის მიმღებზე, ან სხვა პირზე, რომელსაც გარკვეული ურთიერთობა აქვს წახალისების მიმღებთან. პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ეთიკის ძირითადი პრინციპები წარმოადგენს შესაფერის საფუძველს, რომლის მიხედვითაც ის აანალიზებს, რა მიიჩნევა ბუღალტრისთვის არაეთიკურ ქცევად და, აუცილებლობის შემთხვევაში, ანალოგიურად მსჯელობს სხვა პირებზეც.

250.9გ2 პატიოსნების ძირითადი პრინციპი იმ შემთხვევაში ირღვევა, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი სთავაზოს ან იღებს, ან სხვებს აქეზებს, რომ შესთავაზონ ან მიიღონ წახალისება და წახალისების განზრახვა მიზანშეუწონელ გავლენას მოახდენდა წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე.

250.9 გ3 იმის დასადგენად, ვინმეს ქცევაზე გავლენის მოხდენის განზრახვა რეალურია თუ ამგვარად აღიქმება, აუცილებელია პროფესიული განსჯა. ამასთან დაკავშირებით განსახილველი შესაფერისი ფაქტორები შესაძლოა იყოს:

- წახალისების ხასიათი, სიხშირე, ღირებულება და მისი კუმულაციური გავლენა;
- დროის მომენტი, როდესაც განხორციელდა შეთავაზება იმ ქმედების ან გადაწყვეტილების მიღების დროსთან შედარებით, რომელზეც შესაძლოა გავლენა იქონიოს ამ შეთავაზებამ;
- წახალისება ტრადიციული ან კულტურული ხასიათისაა თუ არა მოცემულ გარემოებებში, მაგალითად, საჩუქრის მირთმევა რელიგიურ დღესასწაულებზე ან ქორწილში;
- წახალისება პროფესიული საქმიანობის დამახასიათებელი ნაწილია თუ არა, მაგალითად, საქმიან შეხვედრაზე საუბრის შეთავაზება ან მიღება;
- წახალისების შეთავაზება მხოლოდ მიმღები პირისთვისაა განკუთვნილი თუ უფრო ფართო ჯგუფისთვის. ფართო ჯგუფი შესაძლოა იყოს დამქირავებელი ორგანიზაციის შიდა ან გარე ჯგუფი, მაგალითად სხვა მომხმარებლები ან მომწოდებლები;
- იმ პირთა როლი და თანამდებობა, ვინც სთავაზობს ან ვისაც სთავაზობენ წახალისებას;
- თუ იცის პროფესიონალმა ბუღალტერმა ან თუ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ წახალისების მიღება გამოიწვევს მეორე მხარის დამქირავებელი ორგანიზაციის პოლიტიკისა და პროცედურების დარღვევას;

- რამდენად გამჭვირვალედ მოხდა წახალისების შეთავაზება;
- წახალისება წახალისების მიმღებს ესაჭიროებოდა თუ არა, ან წახალისება მიმღებმა მოითხოვა თუ არა;
- წახალისების შემთავაზებელი პირის ცნობილი წარსული ქცევა ან რეპუტაცია.

შემდგომი ქმედებების განხილვა

- 250.10გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება, რომ წახალისების შეთავაზება განხორციელდა ვინმეს ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური განზრახვით, ან წახალისების შეთავაზება ამგვარად აღიქმებოდა, ძირითადი პრინციპების დაცვას საფრთხე შესაძლოა მაინც შეექმნას, თუნდაც დაკმაყოფილებული იყოს მ250.7 და მ250.8 პუნქტების მოთხოვნები.
- 250.10გ2 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად, შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- პროფესიონალი ბუღალტრის ან წახალისების შემთავაზებელი პირის დამქირავებელი ორგანიზაციის ზედა დონის ხელმძღვანელი პირების ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება წახალისების შეთავაზების შესახებ;
 - წახალისების შემთავაზებელ პირთან საქმიანი ურთიერთობის შეცვლა ან შეწყვეტა.

წახალისება ვინმეს ქცევაზე მიზანშეუწონელი ზემოქმედების განზრახვის გარეშე

- 250.11გ1 მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც ჩამოყალიბებულია კონცეპტუალურ მიდგომაში, იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი დაასკვნის, რომ არ არსებობს წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა.
- 250.11გ2 თუ ამგვარი წახალისება ტრივიალური და უმნიშვნელოა, ნებისმიერი შექმნილი საფრთხე მისაღები დონის იქნება.
- 250.11 გ3 ქვემოთ მოყვანილია ისეთი გარემოებების მაგალითები, როდესაც ამგვარი წახალისების შეთავაზებამ ან მიღებამ შესაძლოა საფრთხეები გამოიწვიოს მაშინაც კი, თუ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დაასკვნა, რომ არ არსებობს წახალისების მიმღების ან

სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა:

- ანგარების საფრთხე
 - პროფესიონალ ბუღალტერს მომწოდებელი სთავაზობს არასრულ განაკვეთზე დასაქმებას.
- ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე
 - პროფესიონალი ბუღალტერი მომხმარებელს ან მომწოდებელს რეგულარულად ეპატიჟება სპორტულ დონისძიებებზე.
- შანტაჟის საფრთხე
 - პროფესიონალ ბუღალტერი იღებს ისეთი ფორმით გამოხატულ სტუმარმასპინძლობას, რომლის ხასიათი მიუღებლად იქნება აღქმული, თუ საქვეყნოდ გამჟღავნდება.

250.11გ4 ამგვარი წახალისების შეთავაზების ან მიღების შედეგად შექმნილი საფრთხეების დონის შეფასებისთვის იგივე ფაქტორებია შესაფერისი, რომლებიც აღწერილია 250.9გ3 პუნქტში განზრახვის დადგენასთან დაკავშირებით.

250.11 გ5 შემდეგი ზომების გატარებით შესაძლოა აღმოიფხვრას ამგვარი წახალისების შეთავაზების ან მიღების შედეგად შექმნილი საფრთხეები:

- უარის თქმა წახალისების მიღებაზე ან შეთავაზებაზე;
- ბიზნესთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებაზე, რომლის მიღებაში სხვა მხარეც მონაწილეობს, პასუხისმგებლობის გადაცემა სხვა პირზე, რომლის შესახებაც პროფესიონალ ბუღალტერს არ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ გადაწყვეტილების მიღებისას მოექცევა ან აღქმული ინება, რომ მოექცა სხვისი მიზანშეუწონელი გავლენის ქვეშ.

250.11გ6 ამგვარი წახალისების შეთავაზების ან მიღების შედეგად შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- პროფესიონალი ბუღალტრის ან მეორე მხარის დამქირავებელი ორგანიზაციის ზედა დონის ხელმძღვანელ პირებთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან იყოს გულწრფელი წახალისების შეთავაზების ან მიღების საკითხში;

- წახალისების ჩანაწერი გააკეთოს ჟურნალში, რომელსაც აწარმოებს პროფესიონალი ბუღალტრის ან მეორე მხარის დამქირავებელი ორგანიზაცია;
- სათანადო მიმომხილველმა, რომელიც სხვა მხრივ არ იყო დაკავშირებული მოცემული პროფესიული საქმიანობის განხორციელებასთან, ჩაატაროს ბუღალტრის მიერ შესრულებული ნებისმიერი სამუშაოს ან მიღებული გადაწყვეტილებების მიმოხილვა, რომლებიც დაკავშირებულია იმ პირთან ან ორგანიზაციასთან, ვისგანაც ბუღალტერმა წახალისება მიიღო;
- მიღების შემდეგ წახალისება შესწიროს საქველმოქმედო ორგანიზაციას და შემოწირულობის შესახებ სათანადო ინფორმაცია მიაწოდოს, მაგალითად მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს ან პირს, ვინც წახალისება შესთავაზა;
- აანაზღაუროს წახალისების დანახარჯები, მაგალითად, მიღებული გამასპინძლების;
- მიღების შემდეგ, შეძლებისდაგვარად, სწრაფად დააბრუნოს წახალისება, როგორცაა საჩუქარი.

ოჯახის წევრები ან ახლო ნათესავები

მ250.12 პროფესიონალი ბუღალტერი მუდმივად ფრთხილად უნდა იყოს პოტენციურ საფრთხეებთან მიმართებით, რომლებიც ემუქრება მისი მხრიდან ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას წახალისების შეთავაზებით:

- (ა) თავისი ოჯახის წევრის ან ახლო ნათესავისგან, სხვა მხარისათვის, ვისთან ერთადაც ბუღალტერს პროფესიული ურთიერთობა აქვს; ან
- (ბ) მისი ოჯახის წევრის ან ახლო ნათესავისთვის სხვა მხარისგან, ვისთან ერთადაც ბუღალტერს პროფესიული ურთიერთობა აქვს.

მ250.13 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება, რომ მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს სთავაზობენ ან მისი ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი სთავაზობს წახალისებას და დაასკვნის, რომ წახალისების წინადადების განზრახვა მის ან სხვის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენაა, ან მიიჩნევს, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნიდა, რომ ამგვარი განზრახვა არსებობს, ბუღალტერმა თავის ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს უნდა

ურჩიოს, რომ არ შესთავაზოს ან არ მიიღოს წახალისება.

250.13გ1 250.9 გ3 პუნქტში აღწერილი ფაქტორები შესაფერისია იმის დასადგენად, პროფესიონალი ბუღალტრის ან სხვა მხარის ქცევაზე გავლენის მოხდენის განზრახვა რეალურია თუ ამგვარად აღიქმება. გარდა ამისა, შემდეგი ფაქტორები შესაფერისია ურთიერთობის ხასიათის ან სიახლოვის დასადგენად:

- (ა) ბუღალტერსა და მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს შორის;
- (ბ) ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავსა და სხვა მხარეს შორის; და
- (გ) ბუღალტერსა და სხვა მხარეს შორის.

მაგალითად, ბუღალტრის მეუღლისთვის, სტანდარტული პროცედურის გვერდის ავლით, დასაქმების შეთავაზება იმ მხარის მიერ, ვისთანაც ბუღალტერი მოლაპარაკებებს აწარმოებს მნიშვნელოვან ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით, შესაძლოა ამგვარი განზრახვის მიმანიშნებელი იყოს.

250.13გ2 მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც მოცემულია 250.10გ2 პუნქტში, გამოდგება ისეთ საფრთხეებზე რეაგირებისთვისაც, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს პროფესიონალი ბუღალტრის ქცევაზე ანდა მეორე მხარეზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა, თუნდაც ბუღალტრის ოჯახის წევრმა ან ახლო ნათესავმა გაითვალისწინოს მ250.13 პუნქტის შესაბამისად მისთვის მიცემული რჩევა.

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება

250.14 გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია წახალისების შეთავაზების შესახებ მ250.12 პუნქტში მითითებულ გარემოებებში, ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა საფრთხე შეექმნას იმ შემთხვევაში, თუ:

- (ა) ბუღალტრის ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი სთავაზობს ან იღებს ისეთ წახალისებას, რომელიც ეწინააღმდეგება ბუღალტრის მიერ მ250.13 პუნქტის შესაბამისად მიცემულ რჩევას; ან
- (ბ) ბუღალტერს არ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ არსებობს მის ან მეორე მხარის ქცევაზე მიზანშეუწონელი

გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა.

- 250.14 გ2 ამგვარი საფრთხეების გამოვლენის, შეფასებისა და მათზე რეაგირებისთვის შესაფერისია 250.11 გ1 - 250.11 გ6 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა. გარდა ამისა, ასეთ ვითარებაში საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია 250.13გ1 პუნქტში მითითებული ურთიერთობის ხასიათი ან სიახლოვის დონე.

სხვა მოსაზრებები

- 250.15გ1 თუ პროფესიონალ ბუღალტერს დამქირავებელი ორგანიზაცია სთავაზობს ფინანსურ ინტერესებთან დაკავშირებულ წახალისებას, ან ანაზღაურებასა და ფულად ჯილდოს, რომელიც დაკავშირებულია ორგანიზაციის საქმიანობის შედეგებთან, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 240-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.
- 250.15გ2 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი თვითონ შეიტყობს ან მისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია ისეთი წახალისების შესახებ, რომელმაც შესაძლოა გამოიწვიოს კანონმდებლობის დარღვევა ან საექვო დარღვევა სხვა პირთა მხრიდან, რომლებიც მუშაობენ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 260-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.
- 250.15გ3 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი ზეწოლას განიცდის იმის თაობაზე, რომ ვინმეს შესთავაზოს ან თვითონ მიიღოს ისეთი წახალისება, რომელმაც შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 270-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

განყოფილება 260

რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე

შესავალი

- 260.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 260.2 ობიექტურობისა და პროფესიული ქცევის პრინციპების დაცვას შეექმნება ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი ხდება ინფორმაცია კანონმდებლობის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ.
- 260.3 პროფესიონალმა ბუღალტერმა პროფესიული საქმიანობის პროცესში შესაძლოა აღმოაჩინოს ან მისთვის ცნობილი გახდეს ინფორმაცია კანონმდებლობის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ. ამ განყოფილებაში მოცემულია მითითებები იმის თაობაზე, როგორ უნდა შეაფასოს ბუღალტერმა საკითხისა და შესაძლო ქმედებების შედეგები, როდესაც საპასუხო ზომებს ატარებს დარღვევასთან ან საექვო დარღვევასთან მიმართებით, რომელიც დაკავშირებულია:
- (ა) ისეთ კანონებთან და სხვა ნორმატიულ აქტებთან, რომლებიც, როგორც წესი, მიჩნეულია, რომ უშუალო გავლენას ახდენს დამქირავებელი ორგანიზაციის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი არსებითი თანხების ოდენობისა და გასამყლავნებელი ინფორმაციის განსაზღვრაზე; და
 - (ბ) სხვა ისეთ კანონებთან და ნორმატიულ აქტებთან, რომლებიც უშუალო გავლენას არ ახდენს დამქირავებელი ორგანიზაციის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი თანხების ოდენობისა და გასამყლავნებელი ინფორმაციის განსაზღვრაზე, მაგრამ შესაძლოა მათ დაცვას ფუნდამენტური მნიშვნელობა ჰქონდეს დამქირავებელი ორგანიზაციის სამეწარმეო საქმიანობის გარკვეული ასპექტებისთვის, მისი შესაძლებლობისთვის, განაგრძოს საქმიანობა, ან თავიდან აიცილოს არსებითი საჯარიმო სანქციები.

პროფესიონალი ბუღალტრის ამოცანები კანონმდებლობის დარღვევასთან მიმართებით

- 260.4 ბუღალტრის პროფესიის განმასხვავებელი თავისებურებაა ის, რომ იგი თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას, იმოქმედოს საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ. დარღვევაზე ან საექვო დარღვევაზე რეაგირებისას, პროფესიონალი ბუღალტრის ამოცანაა:
- (ა) დაიცვას პატიოსნებისა და პროფესიული ქცევის პრინციპები;
 - (ბ) დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის ან, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა გაფრთხილებით, შეეცადოს:
 - (i) მისცეს მათ გამოვლენილი ან საექვო დარღვევის შედეგების გამოსწორების, აღმოფხვრის ან შემსუბუქების საშუალება; ან
 - (ii) ხელი შეუშალოს დარღვევის წარმოშობას, თუ ასეთი რამ ჯერ არ მომხდარა; და
 - (გ) იმგვარი დამატებითი ზომები გაატაროს, რომლებიც შეესაბამება საზოგადოებრივ ინტერესებს.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 260.5 გ1 კანონმდებლობის დარღვევაში („დარღვევა“) იგულისხმება შემდეგი მხარეების წინასწარგანზრახული ან უნებლიე ქმედება, ან ამა თუ იმ ვალდებულების უგულვებელყოფა, რომელიც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას:
- (ა) პროფესიონალი ბუღალტრის დამქირავებელი ორგანიზაცია;
 - (ბ) დამქირავებელი ორგანიზაციის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები;
 - (გ) დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობა; ან
 - (დ) სხვა პირები, რომლებიც მუშაობენ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით.
- 260.5 გ2 წინამდებარე განყოფილება ეხება შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებულ კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს:
- თაღლითობა, კორუფცია და მექრთამეობა;

- ფულის გათეთრება, ტერორიზმის დაფინანსება და შემოსავალი უკანონო საქმიანობიდან;
- ფასიანი ქაღალდების ბაზრები და ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობა;
- საბანკო საქმიანობა და სხვა ფინანსური პროდუქტები და მომსახურება;
- მონაცემთა დაცვა;
- საგადასახადო და საპენსიო ვალდებულებები და გადახდები;
- გარემოს დაცვა;
- საზოგადოებრივი ჯანდაცვა და უსაფრთხოება.

260.5გ3

კანონმდებლობის მოთხოვნების დარღვევამ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის შესაძლოა გამოიწვიოს საჯარიმო სანქციები, სასამართლო პროცესი ან სხვა ისეთი შედეგი, რამაც შესაძლოა არსებითი გავლენა იქონიოს ფინანსურ ანგარიშგებაზე. მნიშვნელოვანია, რომ მსგავსმა დარღვევამ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ფართო საზოგადოების ინტერესებზე იმ თვალსაზრისით, რომ პოტენციურად არსებითი ზიანი მიყენოს ინვესტორებს, კრედიტორებს, დაქირავებულ პირებს ან ფართო საზოგადოებას. წინამდებარე განყოფილების მიზნებისათვის, არსებითი ზიანის გამომწვევ დარღვევად მიიჩნევა ქმედება, რომელიც სერიოზულ უარყოფით შედეგებს განაპირობებს ნებისმიერი ზემოაღნიშნული მხარისთვის, ფინანსური ან არაფინანსური თვალსაზრისით. ამის თვალსაჩინო მაგალითია თაღლითობა, რის შედეგადაც მნიშვნელოვანი ფინანსური ზარალი ადგებათ ინვესტორებს; ასევე, გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევა, რაც საფრთხეში აგდებს დაქირავებულ პირთა ან საზოგადოების წევრთა ჯანმრთელობას ან უსაფრთხოებას.

მ260.6

ზოგიერთ იურისდიქციაში არსებობს პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ დარღვევაზე ან საექვო დარღვევაზე რეაგირების განმსაზღვრელი საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგულირებელი დებულებები, რომლებიც შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამ განყოფილების დებულებებისგან, ან რომლებსაც საერთოდ არ ითვალისწინებს მოცემული განყოფილება. მსგავსი დარღვევის ან საექვო დარღვევის აღმოჩენისას, ბუღალტერმა უნდა შეისწავლოს აღნიშნული საკანონმდებლო თუ სხვა

მარეგულირებელი დებულებები და დაიცვას ისინი, მათ შორის:

- (ა) ნებისმიერი მოთხოვნა, რომელიც საკითხის შესახებ სათანადო ორგანოსთვის ანგარიშის წარდგენას უკავშირდება; და
- (ბ) ნებისმიერი აკრძალვა, რომელიც შესაბამისი მხარის გაფრთხილებასთან არის დაკავშირებული.

260.6 გ1 შესაბამისი მხარის გაფრთხილების აკრძალვას შესაძლოა ითვალისწინებდეს ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო კანონმდებლობა.

260.7 გ1 წინამდებარე განყოფილება გამოიყენება ნებისმიერი ტიპის დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის, განურჩევლად იმისა, საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია თუ არა.

260.7 გ2 პროფესიონალ ბუღალტერს, რომელიც თვითონ აღმოაჩენს, ან მისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია ისეთი საკითხების შესახებ, რომლებიც აშკარად უმნიშვნელოა, არ მოეთხოვება მოცემული განყოფილების დებულებების დაცვა. საკითხი აშკარად უმნიშვნელოა თუ არა, უნდა შეფასდეს მისი ხასიათიდან გამომდინარე და ასევე დამქირავებელ ორგანიზაციაზე, მის დაინტერესებულ მხარეებსა და ფართო საზოგადოებაზე ფინანსური ან სხვაგვარი ზემოქმედების თვალსაზრისით.

260.7 გ3 ეს განყოფილება არ ეხება:

- (ა) პირად არამართლზომიერ საქციელს, რომელიც დაკავშირებული არ არის დამქირავებელი ორგანიზაციის სამეწარმეო საქმიანობასთან; და
- (ბ) იმ მხარეთა დარღვევებს, რომლებიც მითითებული არ არის 260.5გ1 პუნქტში.

მიუხედავად ამისა, პროფესიონალ ბუღალტერს სასარგებლო მითითებების პოვნა მაინც შეუძლია ამ განყოფილებაში იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორი რეაგირება მოახდინოს მსგავს გარემოებებში.

დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა პასუხისმგებლობები

260.8 გ1 დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობას წარმოადგენს, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ზედამხედველობით, უზრუნველყოს ორგანი-

ზაციის საქმიანობის წარმართვა კანონმდებლობის შესაბამისად. გარდა ამისა, ხელმძღვანელობა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები პასუხისმგებელნი არიან შემდეგი მხარეების მიერ ჩადენილი ნებისმიერი დარღვევის გამოვლენასა და სათანადო ზომების მიღებაზე:

- (ა) დამქირავებელი ორგანიზაცია;
- (ბ) დამქირავებელი ორგანიზაციის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები;
- (გ) ხელმძღვანელობის წარმომადგენელი; ან
- (დ) სხვა პირები, რომლებიც მუშაობენ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით.

ყველა პროფესიონალი ბუღალტრის პასუხისმგებლობები

მ260.9 თუ პროფესიონალი ბუღალტრის დამქირავებელ ორგანიზაციაში არსებობს დარღვევაზე ან საექვო დარღვევაზე რეაგირებისთვის განკუთვნილი პროტოკოლები და პროცედურები, ბუღალტერმა ისინი უნდა გაითვალისწინოს დარღვევაზე რეაგირების მიზნით გასატარებელი ზომების განსაზღვრისას.

260.9გ1 ბევრ დამქირავებელ ორგანიზაციას გააჩნია დადგენილი პროტოკოლები და პროცედურები იმის თაობაზე, თუ როგორ უნდა დააყენოს პროფესიონალმა ბუღალტერმა დარღვევის ან საექვო დარღვევის საკითხი დამქირავებელი ორგანიზაციის ფარგლებში. ზემოაღნიშნული პროტოკოლები და პროცედურები მოიცავს, მაგალითად ეთიკის პოლიტიკას ან არასამართლებრივი ქმედების მხილების შიდა მექანიზმს. მსგავსი პროტოკოლებისა და პროცედურების არსებობამ შესაძლოა უზრუნველყოს საკითხების შესახებ ინფორმაციის ანონიმურად გამჟღავნება დადგენილი არხების მეშვეობით.

მ260.10 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი შეიტყობს ინფორმაციას ისეთ საკითხის შესახებ, რომელსაც მოცემული განყოფილება ეხება, მან ამ განყოფილების მოთხოვნების დასაცავად დროულად უნდა მიიღოს აუცილებელი ზომები. ზომების დროულად გატარების მიზნებისთვის ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს საკითხის ხასიათი და პოტენციური ზიანი, რომელიც ამ საკითხმა შესაძლოა მიაყენოს დამქირავებელი ორგანიზაციის, ინვესტორების, კრედიტორების, დაქირავებული პირების ან ფართო საზოგადოების ინტერესებს.

ბიზნესში დასაქმებული უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრის პასუხისმგებლობები

260.11 გ¹ ბიზნესში დასაქმებული უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრები („უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრები“) არიან დირექტორები, თანამდებობის პირები, ან უფროსი რანგის დაქირავებული პირები, რომლებსაც დამქირავებელი ორგანიზაციის შრომითი, ფინანსური, ტექნოლოგიური, მატერიალური და არამატერიალურ რესურსების მოპოვებაზე, მათ გამოყენებასა და კონტროლზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენის მოხდენა და მათ შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება შეუძლიათ. დამქირავებელ ორგანიზაციაში ამგვარი პირების მიმართ უფრო დიდი მოლოდინია, რომ დარღვევასა თუ საექვო დარღვევაზე რეაგირების მიზნით საზოგადოებრივი ინტერესების დასაცავად სათანადო ზომებს მიიღებენ, ვიდრე დამქირავებელ ორგანიზაციაში დასაქმებული სხვა პროფესიონალი ბუღალტრების მიმართ. ეს აიხსნება დამქირავებელ ორგანიზაციაში უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრების როლებით/ფუნქციებით, მდგომარეობითა და გავლენის სფეროებით.

საკითხის შესწავლა

მ260.12 თუ პროფესიული საქმიანობის შესრულებისას უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრისათვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია, რომელიც ეხება დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევას, მან უნდა შეისწავლოს საკითხი, მათ შორის შემდეგი ასპექტები:

- (ა) დარღვევის ან საექვო დარღვევის ხასიათი და გარემოებები, რომელშიც იგი წარმოიქმნა ან შესაძლოა წარმოიქმნას;
- (ბ) გარემოებების შესაფერისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების გამოყენება; და
- (გ) დამქირავებელი ორგანიზაციის, ინვესტორების, კრედიტორებისა და ფართო საზოგადოებისთვის მოსალოდნელი შედეგების შეფასება.

260.12 გ¹ მოსალოდნელია, რომ უფროსი პროფესიონალი ბუღალტერი გამოიყენებს თავის ცოდნასა და გამოცდილებას და პროფესიული განსჯის უნარს. თუმცა, პროფესიონალ ბუღალტერს არ მოეთხოვება კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ისეთი დონის ცოდნა, რომელიც აღემატება დამქირავებელ ორგანიზაციაში ბუღალტრისთვის განკუთვნილი როლის

შესასრულებლად საჭირო დონეს. იმის განსაზღვრა, ესა თუ ის ქმედება არის თუ არა დარღვევა, საბოლოო ჯამში, სასამართლოს ან სხვა შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოს გადასაწყვეტი საკითხია.

260.12გ2 საკითხის ხასიათიდან და მნიშვნელობიდან გამომდინარე, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა თვითონ გამოიკვლიოს საკითხი, ან შესაბამისი ზომები მიიღოს საკითხის შიდა გამოკვლევის დასაწყებად. პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა ასევე, კონფიდენციალურობის დაცვით, კონსულტაცია გაიაროს სხვა პირებთან დამქირავებელი ორგანიზაციის ან პროფესიული ორგანიზაციის ფარგლებში, ან იურისტთან.

საკითხის გადაჭრა

მ260.13 თუ უფროსი პროფესიონალი ბუღალტერი გამოავლენს ან უბრალოდ ეჭვობს, რომ არსებობს ან შესაძლოა წარმოიქმნას რაიმე სახის დარღვევა, მან, მ260.9 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, საკითხი უნდა განიხილოს უშუალო უფროსთან, ამ უკანასკნელის არსებობის შემთხვევაში. თუ ბუღალტერი ვარაუდობს, რომ მისი უშუალო უფროსი მონაწილეობს ამ საკითხში, მან საკითხი უნდა განიხილოს მომდევნო საფეხურით ზემდგომი დონის ხელმძღვანელობასთან დამქირავებელ ორგანიზაციაში.

260.13 გ1 ამგვარი განხილვის მიზანია საკითხის გადაჭრის კონკრეტული გზების განსაზღვრა.

მ260.14 გარდა ამისა, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა სათანადო ზომები უნდა მიიღოს იმისათვის, რომ:

- (ა) საკითხის შესახებ ინფორმაცია მიეწოდოს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს;
- (ბ) დაიცვას შესაბამისი კანონმდებლობა, მათ შორის საკანონმდებლო ან სხვა მარეგულირებელი დებულებები, რომლებიც შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ ინფორმაციის წარდგენის წესს განსაზღვრავს;
- (გ) გამოასწოროს, აღმოფხვრას ან შეამსუბუქოს დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის შედეგები;
- (დ) შეამციროს დარღვევის ხელმეორედ წარმოქმნის რისკი;

და

(ე) შეეცადოს, ხელი შეუშალოს დარღვევის წარმოშობას, თუ ასეთი რამ ჯერ არ მომხდარა.

260.14გ1 მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირების მიზანია, პროფესიონალმა ბუღალტერმა მიაღწიოს მათ თანხმობას საკითხზე რეაგირებისათვის საჭირო ზომების გატარების თაობაზე და მისცეს მათ თავიანთი მოვალეობების შესრულების საშუალება.

260.14 გ2 ზოგიერთი კანონი ან სხვა ნორმატიული აქტი შესაძლოა ადგენდეს პერიოდს, რომლის განმავლობაშიც უნდა მიეწოდოს ინფორმაცია სათანადო უფლებამოსილ ორგანოს დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ.

მ260.15 წინამდებარე განყოფილების დებულებების შესაბამისად საკითხზე რეაგირების გარდა, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება დამქირავებელი ორგანიზაციის გარე აუდიტორისთვის, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

260.15 გ1 ამგვარი ინფორმირება უნდა განხორციელდეს უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრის მოვალეობის ან იურიდიული ვალდებულების შესაბამისად, რომლის თანახმად გარე აუდიტორს უნდა მიეწოდოს აუდიტის ჩასატარებლად საჭირო ყველანაირი ინფორმაცია.

დამატებითი ზომების გატარების აუცილებლობის განსაზღვრა

მ260.16 უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა შეაფასოს მისი ზემდგომი ხელმძღვანელი პირების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ გატარებული საპასუხო ზომების მიზანშეწონილობა.

260.16 გ1 პროფესიონალი ბუღალტრის ზემდგომი ხელმძღვანელი პირებისა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ გატარებული ზომების მიზანშეწონილობის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- დროულია თუ არა რეაგირება;
- მიიღეს ან დაუშვეს თუ არა მათ შესაბამისი ზომების განხორციელება დარღვევის შედეგების გამოსასწორებლად, აღმოსაფხვრელად ან შესამსუბუქებლად, ან დარღვევის თავიდან ასაცილებლად იმ შემთხვევაში, თუ ის ჯერ არ მომხდარა;

- საჭიროების შემთხვევაში, მიეწოდა თუ არა ინფორმაცია საკითხის შესახებ შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანოს და, თუ ასეა, ადეკვატურია თუ არა გამჟღავნებული ინფორმაცია.

მ260.17 პროფესიონალი ბუღალტრის ზემდგომი ხელმძღვანელი პირებისა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ გატარებული ზომების გათვალისწინებით, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა დამატებითი ზომების მიღება საზოგადოებრივი ინტერესების დასაცავად.

260.17 გ1 დამატებითი ზომების მიღების აუცილებლობის, მისი ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრა დამოკიდებულია სხვადასხვა ფაქტორზე, მათ შორის:

- სამართლებრივი და მარეგულირებელი ჩარჩო;
- საკითხის გადაუდებლობა;
- საკითხის არსებითობა დამქირავებელი ორგანიზაციისათვის;
- კვლავ ენდობა თუ არა პროფესიონალი ბუღალტერი ხელმძღვანელობისა და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა პატიოსნებას;
- შესაძლებელია თუ არა დარღვევის ან საექჭო დარღვევის განმეორება;
- არსებობს თუ არა იმის დამადასტურებელი საიმედო მტკიცებულება, რომ არსებითი ზიანი ადგება ან შესაძლოა მიადგეს დამქირავებელი ორგანიზაციის, ინვესტორების, კრედიტორების, დაქირავებული პირების ან ფართო საზოგადოების ინტერესებს.

260.17 გ2 პროფესიონალ ბუღალტერს მისი ზემდგომი ხელმძღვანელი პერსონალისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა კეთილსინდისიერების მიმართ ნდობა შესაძლოა გაუქროს მაგალითად შემდეგმა გარემოებებმა:

- პროფესიონალი ბუღალტერი ეჭვობს ან მტკიცებულება გააჩნია რაიმე დარღვევაში მათი მიზანმიმართული ან უნებლიე მონაწილეობის შესახებ;
- მათ საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ არ წარუდგენიათ საკითხთან დაკავშირებული ანგარიში, ან არ მიუციათ ამგვარი ანგარიშის წარდგენის ნებართვა სათანადო უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის, გონივრული პერიოდის განმავლობაში.

მ260.18 დამატებითი ზომების გატარების აუცილებლობის, ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრისთვის, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გამოიყენოს პროფესიული განსჯა და გაითვალისწინოს, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის თუ არა, რომ ბუღალტერი იქცეოდა საზოგადოებრივი ინტერესების შესაბამისად.

260.18 გ1 პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა გაატაროს მაგალითად შედეგი დამატებითი ზომები:

- მშობელი საწარმოს ხელმძღვანელობის ინფორმირება საკითხის შესახებ იმ შემთხვევაში, თუ დამქირავებელი ორგანიზაცია ჯგუფის წევრია;
- სათანადო უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის საკითხის გამჟღავნება იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ამას არ ითხოვს კანონმდებლობა;
- დამქირავებელი ორგანიზაციიდან წასვლა.

260.18 გ2 დამქირავებელი ორგანიზაციიდან საკუთარი სურვილით წასვლა არ იქნება იმ დამატებითი ზომების შემცველი, რომელთა გატარებაც შესაძლოა აუცილებელი იყოს უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრის მიზნების მისაღწევად მოცემული განყოფილების შესაბამისად. თუმცა, ზოგიერთ იურისდიქციაში ბუღალტრისათვის ხელმისაწვდომ დამატებით ზომებზე შესაძლოა გარკვეული შეზღუდვები არსებობდეს. ასეთ ვითარებაში საკუთარი სურვილით წასვლა შესაძლოა, ერთადერთი ხელმისაწვდომი გზა იყოს.

რჩევის მიღების საჭიროება

260.19 გ1 ვინაიდან საკითხის შეფასებას შესაძლოა დასჭირდეს რთული ანალიზის ჩატარება, განსჯა და გადაწყვეტილების მიღება, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა განიხილოს საკითხი იმის თაობაზე, აუცილებელია თუ რა:

- კონსულტაციის მიღება, ორგანიზაციის ფარგლებში;
- იურიდიული კონსულტაციის მიღება ბუღალტრისთვის შესაძლო არჩევანის არსებობაზე და, კონკრეტული ზომის მიღების შემთხვევაში, პროფესიულ ან სამართლებრივ შედეგებზე ნათელი წარმოდგენის შესაქმნელად;
- კონსულტაციის გავლა მარეგულირებელ ორგანოსთან ან პროფესიულ ორგანიზაციასთან, კონფიდენციალურობის დაცვით.

შესაბამისი ორგანოსათვის ინფორმაციის გამჟღავნების აუცილებლობის განსაზღვრა

260.20გ1 საკითხის შესახებ შესაბამისი ორგანოსათვის ინფორმაციის გამჟღავნება აკრძალული იქნება იმ შემთხვევაში, თუ ეს კანონმდებლობასთან წინააღმდეგობაში მოვა. სხვა შემთხვევაში, ინფორმაციის გამჟღავნების მიზანია, შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხის გამოძიებისა და საზოგადოებრივი ინტერესების სასარგებლოდ გარკვეული ზომების მიღების საშუალების მიცემა.

260.20გ2 ინფორმაციის გამჟღავნების საჭიროების განსაზღვრა, ძირითადად, დამოკიდებულია კრედიტორებისათვის, დაქირავებული პირებისა და ფართო საზოგადოებისათვის მიყენებული ფაქტობრივი ზიანის, ან შესაძლო ზიანის ხასიათსა და მასშტაბზე, რომელიც გამოწვეულია ან შესაძლოა გამოწვეული იყოს მოცემული საკითხით. მაგალითად, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა, შესაძლოა დაადგინოს, რომ შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება სათანადო ქმედებაა, თუ:

- დამქირავებელი ორგანიზაცია მოქრთამავს მიმართავს (მაგალითად, ადგილობრივი ან უცხოელი ხელისუფლების ოფიციალური წარმომადგენლების, მსხვილი ხელშეკრულებების მიღების მიზნით);
- დამქირავებელი ორგანიზაცია რეგულირდება, ხოლო საკითხი იმდენად არსებითია, რომ საფრთხეს უქმნის მისი საქმიანობის ლიცენზიას;
- დამქირავებელი ორგანიზაცია საფონდო ბირჟაზე კოტირებული და საკითხმა შესაძლოა არასასურველი შედეგები გამოიწვიოს დამქირავებელი ორგანიზაციის სამართლიანი და ორგანიზებული ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე, ან ფინანსური ბაზრების სისტემური რისკი წარმოქმნას;
- მოსალოდნელია, რომ დამქირავებელი ორგანიზაცია ისეთ პროდუქტებს გაყიდის, რომლებიც საზიანოა საზოგადოების ჯანმრთელობისთვის ან უსაფრთხოებისთვის;
- დამქირავებელი ორგანიზაცია თავის მომხმარებლებს ისეთ სქემებს სთავაზობს, რომლებიც მათ გადასახადების თავიდან აცილებაში დაეხმარება.

260.20 გ3 იმის განსაზღვრა, უნდა გამჟღავნდეს თუ არა მსგავსი ინფორმაცია, დამოკიდებული იქნება ისეთ გარე ფაქტორებზეც, როგორცაა, მაგალითად:

- არსებობს თუ არა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანო, რომელსაც ინფორმაციის მიღება, საკითხის გამოძიება და ზომების გატარება შეუძლია. შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს განსაზღვრა დამოკიდებულია საკითხის ბუნებაზე. მაგალითად, თაღლითური ფინანსური ანგარიშგების შემთხვევაში, შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანოს წარმოადგენს ხოლმე ფასიანი ქაღალდების მარეგულირებელი ორგანო, ან, გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევისას – გარემოს დაცვის ორგანო;
- არსებობს თუ არა კანონმდებლობის ან სხვა მარეგულირებელი ნორმების მიერ უზრუნველყოფილი ჯანსაღი და საიმედო დაცვა სამოქალაქო, კრიმინალური და პროფესიული პასუხისგებისაგან, ან შურისძიებისაგან, მაგალითად, როგორცაა მხილებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობა ან სხვა მარეგულირებელი ნორმა;
- არსებობს თუ არა რეალური ან პოტენციური საფრთხეები უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრის ან სხვა პირების ფიზიკური უსაფრთხოების მიმართ.

მ260.21 თუ უფროსი პროფესიონალი ბუღალტერი, გარემოებების გათვალისწინებით, დაადგენს, რომ შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხის შესახებ ინფორმირება სათანადო ქმედებაა, ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება ნებადართულია წინამდებარე კოდექსის მ114.3 პუნქტის შესაბამისად. მსგავსი ინფორმაციის გამჟღავნებისას, ბუღალტერმა უნდა იმოქმედოს კეთილსინდისიერად და სიფრთხილე გამოიჩინოს განცხადებებისა და მტკიცებების მომზადებისას.

გარდაუვალი დარღვევა

მ260.22 გამონაკლის შემთხვევებში, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა შეიტყოს ფაქტობრივი ან განზრახული ქმედების შესახებ, რომელიც, მისი აზრით, გამოიწვევს კანონმდებლობის გარდაუვალ დარღვევას, რაც, თავის მხრივ, არსებით ზიანს მიაყენებს ინვესტორებს, კრედიტორებს, დაქირავებულ პირებს ან ფართო საზოგადოებას. ბუღალტერი, პირველ რიგში, განიხილავს, მიზანშეწონილია თუ არა დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობასთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან საკითხის განხილვა. შემდეგ უნდა გამოიყენოს პროფე-

სიული განსჯა და განსაზღვროს, დაუყოვნებლივ შეუძლია თუ არა მას შესაბამისი ორგანოსთვის საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება იმ მიზნით, რომ თავიდან აიცილოს ან შეამსუბუქოს კანონმდებლობის ამგვარი გარდაუვალი დარღვევის შედეგები. ასეთ შემთხვევაში ინფორმაციის გამჟღავნება ნებადართულია კოდექსის მ114.3 პუნქტის შესაბამისად.

დოკუმენტაცია

260.23გ1 ისეთ გამოვლენილ ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევასთან დაკავშირებით, რომელიც მოცემული განყოფილების მოქმედების სფეროს განეკუთვნება, უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ინფორმაციის დოკუმენტირება:

- საკითხი;
- პროფესიონალი ბუღალტრის ზემდგომ ხელმძღვანელ პირებთან (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან გამართული განხილვის შედეგები;
- როგორი რეაგირება მოახდინეს ამ საკითხზე პროფესიონალი ბუღალტრის ზემდგომმა ხელმძღვანელმა პირებმა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა;
- პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხილული ქმედებების სხვადასხვა ვარიანტი, მის მიერ განხორციელებული განსჯა და მიღებული გადაწყვეტილებები;
- რამდენად კმაყოფილია პროფესიონალი ბუღალტერი მ260.17 პუნქტში განსაზღვრული პასუხისმგებლობების შესრულებით.

უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრის გარდა სხვა პროფესიონალი ბუღალტრების პასუხისმგებლობები

მ260.24 თუ პროფესიული საქმიანობის შესრულებისას პროფესიონალი ბუღალტრისათვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია, რომელიც ეხება დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევას, ბუღალტერმა უნდა შეისწავლოს საკითხი, მათ შორის დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის ხასიათი და გარემოებები, რომელშიც იგი წარმოიქმნა ან შესაძლოა წარმოიქმნას.

260.24 გ1 მოსალოდნელია, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი გამოიყენებს თავის ცოდნასა და გამოცდილებას და პროფესიული განსჯის უნარს. თუმცა, ბუღალტერს არ მოეთხოვება კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ისეთი დონის ცოდნა, რომელიც აღემატება დამქირავებელ ორგანიზაციაში ბუღალტრისთვის განკუთვნილი როლის შესასრულებლად საჭირო დონეს. იმის განსაზღვრა, ესა თუ ის ქმედება არის თუ არა დარღვევა, საბოლოო ჯამში, სასამართლოს ან სხვა შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოს გადასაწყვეტი საკითხია.

260.24 გ2 საკითხის ხასიათიდან და მნიშვნელობიდან გამომდინარე, პროფესიონალმა ბუღალტერმა, კონფიდენციალურობის დაცვით, შესაძლოა კონსულტაცია გაიაროს სხვა პირებთან დამქირავებელი ორგანიზაციის ან პროფესიული ორგანიზაციის ფარგლებში, ან იურისტთან.

მ260.25 თუ უფროსი პროფესიონალი ბუღალტერი გამოავლენს ან უბრალოდ ეჭვობს, რომ არსებობს ან შესაძლოა წარმოიქმნას რაიმე სახის დარღვევა, მან, მ260.9 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, საკითხის შესახებ უნდა აცნობოს უშუალო უფროსს, რათა მან შეძლოს სათანადო ზომების მიღება. თუ ბუღალტერი ვარაუდობს, რომ მისი უშუალო უფროსი მონაწილეობს ამ საკითხში, მან საკითხი უნდა განიხილოს მომდევნო საფეხურით ზემდგომი დონის ხელმძღვანელობასთან დამქირავებელ ორგანიზაციაში.

მ260.26 გამონაკლის შემთხვევებში, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა გადაწყვიტოს, რომ შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება მიზანშეწონილი ქმედებაა. თუ ბუღალტერი ამას გააკეთებს 260.20გ2 და გ3 პუნქტების მითითებების გათვალისწინებით, ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება ნებადართულია კოდექსის მ114.3 პუნქტის შესაბამისად. მსგავსი ინფორმაციის გამჟღავნებისას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა იმოქმედოს კეთილსინდისიერად და სიფრთხილე გამოიჩინოს განცხადებებისა და მტკიცებების მომზადებისას.

დოკუმენტაცია

260.27 გ1 ისეთ გამოვლენილ ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევასთან დაკავშირებით, რომელიც მოცემული განყოფილების მოქმედების სფეროს განეკუთვნება, პროფესიონალი ბუღალტრისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ინფორმაციის დოკუმენტირება:

- საკითხი;

- თავის უფროსთან, ხელმძღვანელობასთან და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან გამართული განხილვის შედეგები;
- როგორი რეაგირება მოახდინა ამ საკითხზე პროფესიონალი ბუღალტრის უფროსმა;
- პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხილული ქმედებების სხვადასხვა ვარიანტი, მის მიერ განხორციელებული განსჯა და მიღებული გადაწყვეტილებები.

განყოფილება 270

ზეწოლა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დარღვევაზე

შესავალი

- 270.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 270.2 პროფესიონალ ბუღალტერზე ან პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულმა ზეწოლამ შესაძლოა შანტაჟის ან სხვა სახის საფრთხე შეუქმნას ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

მ270.3 პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა:

- (ა) დაუშვას სხვების მხრიდან ზეწოლა, რაც გამოიწვევს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დარღვევას; ან
- (ბ) მოახდინოს სხვებზე ზეწოლა, თუ მან იცის, ან აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ამგვარი ქმედება გამოიწვევს სხვა პირების მხრიდან ეთიკის ძირითადი პრინციპების დარღვევას.

270.3 გ1 პროფესიული საქმიანობისას პროფესიონალი ბუღალტერი შესაძლოა განიცდიდეს ზეწოლას, რაც საფრთხეს უქმნის ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას, მაგალითად, შანტაჟის საფრთხეს. ზეწოლა შესაძლოა იყოს აშკარა ან უსიტყვო და ზეგავლენის მომხდენი პირი შესაძლოა იყოს:

- ვინმე დამქირავებელი ორგანიზაციიდან, მაგალითად კოლეგა ან უფროსი;
- გარე პირი ან ორგანიზაცია, მაგალითად, მომწოდებელი, მომხმარებელი ან გამსესხებელი;
- შიდა ან გარე მიზნები და მოლოდინები.

270.3 გ2 მაგალითად, შემდეგი ტიპის ზეწოლამ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას:

- ინტერესთა კონფლიქტთან დაკავშირებული ზეწოლა:
 - ზეწოლა ოჯახის წევრის მხრიდან, რომელსაც სთავაზობენ პროფესიონალი ბუღალტრის დამქირავებელი ორგანიზაციის მომწოდებლობას, რათა სხვა პოტენციური მომწოდებლებიდან ორგანიზაციამ ის შეარჩიოს მომწოდებლად.

იხილეთ ასევე 210-ე განყოფილება - „*ინტერესთა კონფლიქტი*“.

- ზეწოლა ინფორმაციის მომზადებაზე ან წარდგენაზე გავლენის მოხდენის მიზნით:
 - ზეწოლა მცდარი ფინანსური შედეგების წარდგენაზე, ინვესტორის, ანალიტიკოსის ან გამსესხებლის მოლოდინის დასაკმაყოფილებლად;
 - ზეწოლა არჩეული თანამდებობის პირის მხრიდან საჯარო სექტორში დასაქმებულ ბუღალტრებზე იმ მიზნით, რომ მათ ამომრჩევლებს დამახინჯებულად წარუდგინონ პროგრამები ან პროექტები;
 - ზეწოლა კოლეგების მხრიდან შემოსავლის, დანახარჯების ან უკუგების შესახებ არასწორი ციფრების მიწოდებაზე საინვესტიციო პროექტებისა და სხვა სუბიექტების შეძენის შესახებ არაობიექტური/სასურველი გადაწყვეტილების მისაღებად;
 - ზეწოლა ზემდგომების მხრიდან ისეთი დანახარჯების დამტკიცებაზე ან დამუშავებაზე, რომლებიც არ არის ბიზნესის ლეგიტიმური დანახარჯები;
 - ზეწოლა შიდა აუდიტის ისეთი ანგარიშების დამალვაზე, რომლებიც შეიცავს ინფორმაციას არახელსაყრელი ფაქტების შესახებ.

იხილეთ ასევე 220-ე განყოფილება - „*ინფორმაციის მომზადება და წარდგენა*“.

- ზეწოლა იმის თაობაზე, რომ ბუღალტერმა იმოქმედოს საკმარისი კვალიფიკაციის ან სათანადო გულისხმიერების გარეშე:
 - ზეწოლა ზემდგომების მხრიდან, რათა მიზანშეუწონლად შეამციროს შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა;
 - ზეწოლა ზემდგომების მხრიდან, რათა დავალება შეასრულოს საკმარისი უნარ-ჩვევების ან მომზადების გარეშე, ან არარეალისტურ ვადებში.

ასევე იხილეთ 230-ე განყოფილება - „*საკმარისი კვალიფიკაცია*“.

- ფინანსურ ინტერესებთან დაკავშირებული ზეწოლა:
 - საქმიანობის შედეგების მაჩვენებლების მანიპულირების მიზნით ზეწოლა უფროსების, კოლეგების ან სხვების მხრიდან, მაგალითად, იმ პირთა მხრიდან, რომლებიც შესაძლოა სარგებელს იღებენ ანაზღაურების ან წახალისების შეთანხმებებში მონაწილეობიდან.
იხილეთ ასევე 240-ე განყოფილება – *„ფინანსური ინტერესები, ფინანსურ ანგარიშგებასა და გადაწყვეტილებების მიღებასთან დაკავშირებული ანაზღაურება და წახალისება“*.
- წახალისებასთან დაკავშირებული ზეწოლა:
 - ზეწოლა სხვა პირთა მხრიდან, დამქირავებელი ორგანიზაციის ფარგლებში ან მის გარეთ, სხვისთვის წახალისების შეთავაზებასთან დაკავშირებით, რათა იმ პირმა გავლენა მოახდინოს სხვა პირის ან ორგანიზაციის განსჯაზე, ან გადაწყვეტილებების მიღების პროცესზე;
 - ზეწოლა კოლეგების მხრიდან, რათა მან ქრთამი აიღოს, ან დაეთანხმოს სხვა სახის წახალისების მიღებას, მაგალითად, პოტენციური მომწოდებლისგან მიიღოს მიზანშეუწონელი საჩუქრები ან სხვა ფორმით გამოხატული გამასპინძლება, მომწოდებლების მიერ ორგანიზაციისთვის შეთავაზებული ფასების განხილვის პროცესში.
იხილეთ ასევე 250-ე განყოფილება - *„წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა“*.
- კანონმდებლობის დარღვევასთან დაკავშირებული ზეწოლა:
 - ზეწოლა ამა თუ იმ ოპერაციის სტრუქტურის იმგვარად განსაზღვრაზე, რომ თავიდან იქნეს აცილებული გადასახადის გადახდა.
იხილეთ ასევე 260-ე განყოფილება - *„რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე“*.
- საზღაურის დონესთან დაკავშირებული ზეწოლა:
 - ზეწოლა, რომელიც პროფესიონალმა ბუღალტერმა განახორციელა სხვა პროფესიონალ ბუღალტერზე იმ მიზნით, რომ მას პროფესიული მომსახურება შეესრულებინა ისეთი დონის საზღაურით, რომელიც არ ითვალისწინებს საკმარის და ადეკვატურ რესურსებს (მათ შორის ადამიანურ, ტექნოლოგიურ და ინტელექტუალურ რესურსებს), რაც აუცილებელია მომსახურების შესასრულებლად ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად.
იხილეთ ასევე 330-ე განყოფილება - *„პროფესიული საზღაური და სხვა ტიპის ანაზღაურება“*.

270.3 გ3 ზეწოლის შედეგად წარმოქმნილი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- იმ პირის განზრახვა/მიზანი, რომელიც ზეწოლას ახდენს, ასევე ზეწოლის ხასიათი და ხარისხი;
- კანონების, სხვა ნორმატიული აქტებისა და პროფესიული სტანდარტების გამოყენება კონკრეტულ გარემოებებში;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის კულტურა და მართვის სტილი, მათ შორის, რა დონეზე ასახავს ისინი ან ამახვილებს ყურადღებას ეთიკური ქცევის მნიშვნელობაზე და იმის მოლოდინზე, რომ თანამშრომლები იმუშავებენ ეთიკური ნორმების დაცვით. მაგალითად, კორპორაციულმა კულტურამ, რომელიც უშვებს არაეთიკურ საქციელს, შესაძლოა გაზარდოს იმის ალბათობა, რომ ზეწოლის შედეგად საფრთხე შეექმნება ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას;
- დამქირავებელ ორგანიზაციაში მოქმედი პოლიტიკა და პროცედურები (თუ ასეთი არსებობს), როგორცაა, მაგალითად ეთიკასა და ადამიანურ რესურსებთან დაკავშირებული პოლიტიკა, რომელიც ზეწოლას ეხება.

270.3გ4 ზეწოლის გამომწვევი გარემოებების განხილვა და სხვებთან კონსულტაციის გავლა ამ გარემოებების შესახებ შესაძლოა პროფესიონალ ბუღალტერს დაეხმაროს საფრთხის დონის შეფასებაში. ამგვარი განხილვა და კონსულტაცია, რაც სიფრთხილის გამოჩენას საჭიროებს კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვასთან დაკავშირებით, შესაძლოა ითვალისწინებდეს:

- საკითხის განხილვას იმ პირთან ერთად, რომელიც ზეწოლას ახდენს, მისი გადაჭრის მიზნით;
- საკითხის განხილვას ბუღალტრის უშუალო უფროსთან, თუ თვითონ უფროსი არ ახდენს ზეწოლას;
- საკითხის განსახილველად დაყენებას დამქირავებელ ორგანიზაციაში, მათ შორის, აუცილებლობის შემთხვევაში, ნებისმიერი შესაძლო რისკის ახსნას, რომლის წინაშეც ორგანიზაცია დგას, მაგალითად:
 - ზედა დონის ხელმძღვანელობისთვის;
 - შიდა ან გარე აუდიტორებისთვის;
 - მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის.
- საკითხის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება დამქირავებელი ორგანიზაციის პოლიტიკის, მათ შორის ეთიკისა და არასამართლებრივი ქმედების მხილების პოლიტიკის შესაბამისად, ორგანიზაციაში დადგენილი მექანიზმების გამო-

ყენებით, როგორცაა, მაგალითად კონფიდენციალური ეთიკის ცხელი ხაზი;

- კონსულტაციის გავლა:
 - კოლეგასთან, უფროსთან, ადამიანური რესურსების განყოფილების პერსონალთან, ან სხვა პროფესიონალ ბუღალტერთან;
 - შესაფერის პროფესიულ ორგანიზაციასთან ან მარეგულირებელ ორგანოებთან ან დარგის ასოციაციებთან; ან
 - იურისტთან.

270.3გ5 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ზეწოლის შედეგად შექმნილი საფრთხეები, იქნება პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ გარკვეული პაზიხისმგებლობებისა და მოვალეობების იმგვარი რესტრუქტურისა ან დანაწილების მოთხოვნა, რომ ბუღალტერი აღარ იყოს დაკავშირებული იმ პირთან ან სუბიექტთან, რომელიც ზეწოლას ახდენს.

დოკუმენტაცია

270.4 გ1 რეკომენდებულია, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დოკუმენტებში ასახოს:

- ფაქტები;
- საკითხები და მხარეები, ვისთან ერთადაც განიხილა ეს საკითხები;
- განხილული გასატარებელი ზომები;
- როგორ გადაიჭრა საკითხი.

ნაწილი 3 – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები

განყოფილება 300 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები.....	108
განყოფილება 310 ინტერესთა კონფლიქტი	120
განყოფილება 320 პროფესიული დანიშვნა.....	129
განყოფილება 321 მეორე მოსაზრება.....	136
განყოფილება 325 გარიგების ხარისხის მიმომხილველისა და სხვა შესაფერისი მიმომხილველების ობიექტურობა.....	138
განყოფილება 330 პროფესიული საზღაური და სხვა ტიპის ანაზღაურება..	141
განყოფილება 340 წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა	145
განყოფილება 350 დამკვეთის აქტივების შენახვა.....	153
განყოფილება 360 რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე.....	155

ნაწილი 3 - საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები

განყოფილება 300

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები

შესავალი

- 300.1 ამ განყოფილებაში მოცემულია საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრებისთვის განკუთვნილი მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა იმ შემთხვევისთვის, როდესაც იყენებენ 120-ე განყოფილებაში აღწერილ კონცეპტუალურ მიდგომას. აქ აღწერილი არ არის ყველა ფაქტი და გარემოება, მათ შორის პროფესიული საქმიანობა, ინტერესები და ურთიერთობები, რომლებიც შესაძლოა პრაქტიკაში შეხვდეს საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტერს და საფრთხეს უქმნის ან შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. ამგვარად, კონცეპტუალური მიდგომა საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს ავალდებულებს, რომ განსაკუთრებული სიფრთხილე გამოიჩინონ ამგვარ ფაქტებსა და გარემოებებთან მიმართებით.
- 300.2 მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომლებიც ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრებს ჩამოყალიბებულია:
- კოდექსის მე-3 ნაწილში – *საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტრები*, 300 – 399 განყოფილებებში და ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ ყველა პროფესიონალ ბუღალტერს, იმის მიუხედავად, მარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებენ თუ არა;
 - *დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები – ნაწილში, კერძოდ:*
 - 4ა ნაწილში – *დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის*, 400 – 899 განყოფილებებში და ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ ყველა პროფესიონალ ბუღალტერს, როდესაც ატარებენ აუდიტსა და მიმოხილვას;

- 4ბ ნაწილში – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის, 900 – 999 განყოფილებებში და ეხება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ ყველა პროფესიონალ ბუღალტერს, როდესაც ასრულებენ აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელ გარიგებებს.

300.3 ამ ნაწილში, ტერმინში „პროფესიონალი ბუღალტერი“ იგულისხმება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული ინდივიდუალური პროფესიონალი ბუღალტრები და მათი ფირმები.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

მ300.4 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას 110-ე განყოფილებაში ჩამოყალიბებული ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.

მ300.5 როდესაც ეთიკურ პრობლემას იხილავს, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს გარემოებები, რომელშიც პრობლემა წარმოიქმნა ან შესაძლოა წარმოიქმნას. როდესაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი პროფესიულ საქმიანობას ასრულებს ფირმასთან თავისი ურთიერთობის შესაბამისად, როგორც ხელშეკრულებით ან დაქირავებით მომუშავე პირი (თანამშრომელი), ან მესაკუთრე, მან უნდა დაიცვას კოდექსის მე-2 ნაწილის ის დებულებები, რომლებიც ამ გარემოებებს ეხება.

300.5 გ1 ქვემოთ ჩამოთვლილია ისეთი სიტუაციების მაგალითები, როდესაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტერს ეხება კოდექსის მე-2 ნაწილის დებულებები:

- ინტერესთა კონფლიქტი, რომელიც წარმოიქმნა იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი პასუხისმგებელია ფირმისთვის მომწოდებლის შერჩევაზე და მისი ოჯახის წევრმა შესაძლოა ფინანსური სარგებელი მიიღოს ამ ხელშეკრულებიდან. ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 210-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა;

- ფინანსური ინფორმაციის მომზადება და წარდგენა ბუღალტრის დამკვეთის ან ფირმისთვის. ასეთ ვითარებაში გამოიყენება 220-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა;
- წახალისების შეთავაზება, მაგალითად ფირმის მომწოდებლის მიერ ორგანიზებულ სპორტულ ღონისძიებებზე დასასწრები მოსაწვევი ბარათების რეგულარულად შეთავაზება. ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 250-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა;
- გარიგების პარტნიორის მხრიდან ზეწოლა იმის თაობაზე, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა არასწორი რაოდენობის ასანაზღაურებელი საათები აჩვენოს ანგარიშში ამა თუ იმ დამკვეთისთვის შესრულებულ გარიგებასთან დაკავშირებით. ასეთ ვითარებაში გამოიყენება 270-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

300.5გ2

რაც უფრო მაღალი თანამდებობა უკავია პროფესიონალ ბუღალტერს, მით მეტი შესაძლებლობა და პირობები ექნება მას ინფორმაციაზე წვდომის, ასევე ზემოქმედების მოსახდენად ფირმის პოლიტიკაზე, ფირმაში სხვების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებსა და მათ ქმედებებზე. იმის გათვალისწინებით, რამდენად შეუძლიათ მათ ამის გაკეთება ფირმაში თავისი თანამდებობისა და რანგის მიხედვით, მოსალოდნელია, რომ ბუღალტრები ხელს შეუწყობენ ფირმაში ეთიკაზე დაფუძნებული კულტურის დამკვიდრებას და თვითონაც წარმოაჩენენ ეთიკურ ქცევას იმ პირებსა და სუბიექტებთან ურთიერთობისას, ვისთანაც პირადად მათ ან ფირმას აქვს პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობა, 120.13გკ პუნქტის შესაბამისად. შესაძლო ღონისძიებების მაგალითებია: დანერგვა და რეალიზება:

- ეთიკის საკითხების სწავლებისა და პრაქტიკული მომზადების პროგრამების;
- ისეთი ფირმის პროცესების, პერსონალის მუშაობის შეფასებისა და წახალისების კრიტერიუმების, რომლებიც ხელს უწყობს ეთიკური კულტურის დამკვიდრებას;
- ეთიკური ქცევისა და არასამართლებრივი ქმედების მხილების პოლიტიკის;
- პოლიტიკისა და პროცედურების, რომლებიც განკუთვნილია კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევების პრე-

ვენციისთვის და მათზე ზედამხედველობის განხორციელება.

საფრთხის გამოვლენა

300.6გ1 ეთიკის ძირითად პრინციპების დაცვას საფრთხე შესაძლოა შეუქმნას მრავალმა ფაქტმა და გარემოებამ. საფრთხის კატეგორიები განხილულია 120.6 გვ პუნქტში. ქვემოთ განხილულია საფრთხის თითოეული კატეგორიისთვის ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების მაგალითები, რომლებმაც შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას პროფესიონალ ბუღალტერს პროფესიული მომსახურების გაწევისას:

(ა) ანგარების საფრთხე

- პროფესიონალ ბუღალტერს გააჩნია პირდაპირი ფინანსური ინტერესი დამკვეთთან მიმართებით;
- პროფესიონალი ბუღალტერი დაბალ ფასს სთავაზობს დამკვეთს ახალი გარიგების მოსაპოვებლად და ეს საზღაური იმდენად მცირეა, რომ ამ ფასად შესაძლოა ძალიან ძნელი იყოს პროფესიული მომსახურების გაწევა სათანადო ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად;
- პროფესიონალ ბუღალტერს მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობა აქვს დამკვეთთან;
- პროფესიონალ ბუღალტერს წვდომა აქვს დამკვეთის კონფიდენციალურ ინფორმაციაზე, რომელიც შესაძლოა გამოიყენოს პირადი გამორჩენისთვის;
- პროფესიონალი ბუღალტერი მნიშვნელოვან შეცდომას აღმოაჩენს, როდესაც აფასებს თავისი ფირმის თანამშრომლის მიერ ადრე შესრულებული პროფესიული მომსახურების შედეგებს;

(ბ) თვითშეფასების საფრთხე

- პროფესიონალი ბუღალტერი მარწმუნებელ დასკვნას გასცემს ფინანსური სისტემების მუშაობის ეფექტიანობაზე მას შემდეგ, რაც ამ სისტემებს თვითონ დანერგავს;
- პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ არის მომზადებული იმ ჩანაწერების საწარმოებლად გამოყენებული პირველადი მონაცემები, რომლებიც მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგანია;

(გ) ადვოკატირების საფრთხე

- პროფესიონალი ბუღალტერი ეწევა დამკვეთის ინტერესების ან მისი აქციების პოპულარიზაციას;
- პროფესიონალი ბუღალტერი დამკვეთის ინტერესებს იცავს სასამართლო პროცესზე ან მესამე მხარესთან წამოჭრილ დავებში;
- პროფესიონალი ბუღალტერი დამკვეთის სახელით ლობირებს კანონმდებლობის სასარგებლოდ.

(დ) ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე

- პროფესიონალი ბუღალტრის ახლო ნათესავი ან ოჯახის წევრი დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირია;
- დირექტორი ან თანამდებობის პირი, ან ისეთ პოზიციაზე მომუშავე თანამშრომელი, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა გარიგების განსახილველ საგანზე, უახლოეს წარსულში იყო ამ დამკვეთთან გარიგების პარტნიორი;
- აუდიტის გუნდის წევრს ხანგრძლივი კავშირი აქვს აუდიტის დამკვეთთან;
- პირს, რომელიც ხარისხის მიმომხილველის როლისთვის შესაფერისად მიიჩნევა საფრთხეზე რეაგირების დამცავი ზომის სახით, ახლო ურთიერთობა აქვს იმ პირთან, რომელმაც შეასრულა ეს სამუშაო.

(ე) შანტაჟის საფრთხე

- პროფესიონალ ბუღალტერს ემუქრებიან, რომ უარს ეტყვიან ამა თუ იმ დამკვეთის გარიგებაში მონაწილეობაზე ან დაითხოვენ ფირმიდან, პროფესიულ საკითხზე უთანხმოების გამო;
- პროფესიონალი ბუღალტერი განიცდის ზეწოლას, რათა დაეთანხმოს დამკვეთის მოსაზრებას იმის გამო, რომ მას უფრო მეტი გამოცდილება აქვს განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით;
- პროფესიონალ ბუღალტერს აცნობებენ, რომ მას არ დააწინაურებენ, როგორც დაგეგმილი იყო მანამ, სანამ არ დაეთანხმება დამკვეთს ამა თუ იმ მიზანშეუწონელ სააღრიცხვო მიდგომასთან დაკავშირებით;
- პროფესიონალ ბუღალტერს დამკვეთისგან მნიშვნელო-

ვანი საჩუქარი აქვს მიღებული და ემუქრებიან, რომ საჩუქრის მიღების ფაქტი საქვეყნოდ გამჟღავნდება.

ტექნოლოგიების გამოყენებით გამოწვეული საფრთხეების გამოყენება

300.6გ2 ქვემოთ მოყვანილია ტექნოლოგიის გამოყენებასთან დაკავშირებული ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების მაგალითები, რომელსაც შეუძლია პროფესიონალი ბუღალტრისთვის საფრთხის შექმნა პროფესიული საქმიანობისას:

- ანგარების საფრთხეები
 - არსებული მონაცემები შესაძლოა საკმარისი არ იყოს ამ ტექნოლოგიის ეფექტიანი გამოყენებისთვის;
 - ტექნოლოგია შესაძლოა არ შეესაბამებოდეს იმ მიზანს, რომლისთვისაც უნდა გამოიყენონ;
 - შესაძლოა ბუღალტერს არ ჰქონდეს საკმარისი ინფორმაცია და გამოცდილება, ან წვდომა საკმარისი ცოდნის მქონე ექსპერტთან, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ გამოიყენოს ტექნოლოგია და ასევე ახსნას მისი მუშაობა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობა.

(იხ. პუნქტი 230.2)

- თვითშეფასების საფრთხეები
 - ტექნოლოგიის შექმნა ან სრულყოფა განხორციელდა ბუღალტრის ან მისი ფირმის ცოდნის, გამოცდილების ან განსჯის გამოყენებით.

საფრთხის შეფასება

300.7 გ1 120.6 გ1 და 120.8 გ2 პუნქტებში აღწერილმა პირობებმა, პოლიტიკამ და პროცედურებმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს იმის შეფასებაზე, ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის. ამგვარი პირობები, პოლიტიკა და პროცედურები შესაძლოა დაკავშირებული იყოს:

- (ა) დამკვეთსა და მის საოპერაციო გარემოსთან; და
- (ბ) ფირმასა და მის საოპერაციო გარემოსთან.

300.7 გ2 პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულ საფრთხის დონის შეფასებაზე ასევე გავლენას ახდენს პროფესიული მომსახურების ხასიათი და მასშტაბი.

დამკვეთი და მისი სამუშაო გარემო

300.7 გ3 პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულ საფრთხის დონის შეფასებაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს შემდეგმა ფაქტორებმა:

- (ა) მოცემული დამკვეთი აუდიტის დამკვეთია თუ არა და აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი არის თუ არა;
- (ბ) მოცემული დამკვეთი არის თუ არა ისეთი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი, რომელიც არ არის აუდიტი; ან
- (გ) დამკვეთი არამარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთია თუ არა;

მაგალითად, არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის გამო აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, შესაძლოა მიიჩნეოდეს, რომ უფრო მაღალი დონის საფრთხე ემუქრება ობიექტურობის პრინციპის დაცვას აუდიტის ჩატარებისას.

300.7 გ4 კორპორაციული მართვის სტრუქტურამ, მათ შორის დამკვეთის მართვის სტილმა, შესაძლოა ხელი შეუწყოს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას. შესაბამისად, პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულ საფრთხის დონის შეფასებაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს დამკვეთის სამუშაო გარემომაც. მაგალითად:

- დამკვეთის მოთხოვნით კონკრეტული გარიგების შემსრულებლად ფირმის დანიშვნას ამტკიცებენ ან დაამოწმებენ სხვა პირები, რომლებიც არ არიან ხელმძღვანელობის წარმომადგენლები;
- მმართველობითი გადაწყვეტილებების მისაღებად დამკვეთს ჰყავს კომპეტენტური და გამოცდილი თანამშრომლები და ხელმძღვანელები;
- დამკვეთს დანერგილი აქვს შიდა პროცედურები, რომლებიც უზრუნველყოფს ფირმის ობიექტურად შერჩევას არამარწმუნებელი გარიგებების შესასრულებლად;
- დამკვეთს აქვს კორპორაციული მართვის სტრუქტურა, რომელიც უზრუნველყოფს სათანადო ზედამხედველობის განხორციელებას ფირმის მიერ გაწეულ მომსახურებასა და

ინფორმაციის გაცვლაზე ამ პროცესში.

ფირმა და მისი საოპერაციო გარემო

300.7 გ5 პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებულ საფრთხის დონის შეფასებაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს ბუღალტრის ფირმის შიდა სამუშაო გარემომ და მისმა საოპერაციო გარემომ. მაგალითად:

- ფირმის მართვის სტილი, რომელიც ხელს უწყობს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას და ქმნის იმის მოლოდინს, რომ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრები იმოქმედებენ საზოგადოებრივი ინტერესების სასარგებლოდ;
- პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც ეხება მთელი პერსონალის მიერ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას და მონიტორინგის განხორციელებას;
- პერსონალის ანაზღაურების, მათი მუშაობის შედეგების შეფასებისა და დისციპლინარული ზომების პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც ხელს უწყობს ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას;
- რომელიმე ერთი დამკვეთისაგან მიღებულ ამონაგებზე დამოკიდებულების მართვა;
- გარიგების პარტნიორს ფირმაში გააჩნია გადაწყვეტილებების მიღების უფლებამოსილება ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვასთან მიმართებით, მათ შორის, ნებისმიერი ისეთი გადაწყვეტილების, რომელიც ეხება ახალი დამკვეთის აყვანას ან ამა თუ იმ დამკვეთისთვის მომსახურების გაწევას;
- განათლების, პრაქტიკული მომზადებისა და მუშაობის სტაჟის მოთხოვნების არსებობა;
- პროცესები, რომლებიც განკუთვნილია შიდა და გარე პრობლემების ან საჩივრების შესამცირებლად ან მოსაგვარებლად.

300.7გ6 პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებული საფრთხეების შეფასებაზე შესაძლოა ასევე გავლენას ახდენდეს ბუღალტრის ფირმის სამუშაო და საოპერაციო გარემო. მაგალითად:

- ტექნოლოგიასთან დაკავშირებული კორპორაციული ზედამხედველობისა და შიდა კონტროლის დონე;

- იმ ტექნოლოგიის ხარისხისა და ფუნქციონალური შესაძლებლობების შეფასება, რომელსაც ახორციელებს მესამე მხარე;
- სწავლება, რომელიც რეგულარულად ტარდება ყველა შესაფერისი თანამშრომლისთვის, რათა მათ შეიძინონ და შეინარჩუნონ საკმარისი პროფესიული კომპეტენცია, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ მათ გაიგონ და გამოიყენონ მოცემული ტექნოლოგია და ასევე ახსნან მისი მუშაობა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობა.

ახალი ინფორმაციის ან ფაქტებსა და გარემოებებში მომხდარი ცვლილებების გათვალისწინება

300.7 გ7 ახალი ინფორმაცია ან ფაქტებსა და გარემოებებში მომხდარი ცვლილებები შესაძლოა გავლენას ახდენდეს:

- (ა) საფრთხის დონეზე; ან
- (ბ) პროფესიონალი ბუღალტრის დასკვნებზე იმის თაობაზე, გატარებული დამცავი ზომები ისევე იმგვარად აგვარებს თუ არა გამოვლენილ საფრთხეებს, როგორც გამიზნული იყო.

ასეთ შემთხვევაში, დაცვის მიზნით ადრე გატარებული ზომები შესაძლოა აღარ იყოს ეფექტური არსებულ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის. შესაბამისად, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა ხელახლა შეაფასოს საფრთხეები და ამის შესაბამისად მოახდინოს რეაგირება საფრთხეებზე (იხ. პუნქტები მ120.9 და მ120.10).

300.7 გ8 საფრთხის დონეზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს, მაგალითად, შემდეგი ტიპის ახალმა ინფორმაციამ ან ფაქტებსა და გარემოებებში მომხდარმა ცვლილებებმა:

- ფართოვდება პროფესიული მომსახურების მასშტაბი;
- დამკვეთი ხდება ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტი ან იძენს სხვა ბიზნესერთეულს;
- ფირმა შეერწყმება სხვა ფირმას;
- პროფესიონალ ბუღალტერს ერთდროულად ქირაობს ორი დამკვეთი და ამ ორ დამკვეთს შორის დავა წარმოიშობა;
- იცვლება პროფესიონალი ბუღალტრის პირადი ან ოჯახური ურთიერთობები.

რეაგირება საფრთხეზე

300.8 გ1 მ120.10 – 120.10 გ2 პუნქტებში მოცემულია მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც განკუთვნილია ისეთ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის, რომლებიც არ არის მისაღები დონის.

დამცავი ზომების მაგალითები

300.8 გ2 დამცავი ზომები განსხვავებული იქნება კონკრეტული გარემოებების მიხედვით. მაგალითად, გარკვეულ გარემოებებში შემდეგი ქმედებები შესაძლოა გამოდგეს დამცავ ზომებად საფრთხეებზე რეაგირებისთვის:

- გარიგებაზე დათანხმების შემდეგ, დამატებითი დროისა და კვალიფიციური პერსონალის გამოყოფამ მოთხოვნილი დავალებების შესასრულებლად, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ანგარების საფრთხე;
- შესრულებული სამუშაოს განსახილველად, ან, აუცილებლობის შემთხვევაში, რჩევის მისაღებად სათანადო მიმომხილველის გამოყენებამ, რომელიც არ იყო გარიგების გუნდის წევრი, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ანგარების საფრთხე;
- მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულების დროს სხვა პარტნიორებისა და განსხვავებული საანგარიშგებო არხების დაქვემდებარების გუნდების გამოყენებამ შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების, ადვოკატირების ან ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხეები;
- სხვა ფირმის ჩართვამ გარიგების ნაწილის შესრულებაში ან ხელახლა შესრულებაში შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ანგარების, თვითშეფასების, ადვოკატირების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეები;
- დამკვეთების ინფორმირებამ ნებისმიერი საშუაშედეგო საზღაურის ან საკომისიო გადასახდელის შეთანხმებების შესახებ, რომელიც მიიღო მომსახურების ან პროდუქტების შესახებ რეკომენდაციის გაწევისთვის, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ანგარების საფრთხე;
- კონფიდენციალურ საკითხებზე მუშაობისას გარიგების გუნდების ფიზიკურად განცალკევებამ შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ანგარების საფრთხე.

300.8 გ3 კოდექსის მე-3 ნაწილის დანარჩენ განყოფილებებსა და დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტებში აღწერილია გარკვეული საფრთხეები, რომლებიც შესაძლოა წარმოიქმნას პროფესიული მომსახურების შესრულების პროცესში და ასევე დამცავი ზომების მაგალითები, რომლებმაც შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ეს საფრთხეები.

სათანადო მიმომხილველი

300.8 გ4 სათანადო მიმომხილველი არის პროფესიონალი, რომელსაც გააჩნია შესაბამისი შესრულებული სამუშაოს ან გაწეული მომსახურების ობიექტური მიმოხილვის ჩასატარებლად აუცილებელი ცოდნა, უნარ-ჩვევები, გამოცდილება და უფლებამოსილება. ამგვარი პირი შესაძლოა იყოს პროფესიონალი ბუღალტერი.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირება

მ300.9 როდესაც მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირებას აპირებს კოდექსის თანახმად, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს დამკვეთის მართვის სტრუქტურაში შესაფერისი პირი (პირები), რომელსაც მიაწვდის ინფორმაციას. თუ ფირმა ინფორმაციას აწვდის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების რომელიმე ქვეჯგუფს, მან უნდა განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა ასევე მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ ყველა პირთან დაკავშირებაც, რათა ისინი ადეკვატურად იცვნიერონ ინფორმირებულები.

300.9 გ1 იმის დასადგენად, კონკრეტულად ვის უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა გაითვალისწინოს:

- (ა) გარემოებების სპეციფიკა და მნიშვნელობა; და
- (ბ) ინფორმირებისთვის გამიზნული საკითხი.

300.9გ2 მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ქვეჯგუფების მაგალითებია აუდიტის კომიტეტი ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ცალკეული წარმომადგენელი.

მ300.10 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი ინფორმაციას აწვდის პირებს, რომლებსაც ევალებათ როგორც სუბიექტის საქმიანობის ხელმძღვანელობა, ისე მისი მეთვალყურეობა, ბუღალტერი უნდა დარწმუნდეს, რომ ამ პირთა ინფორმირებით ადეკვატურად იქნება ინფორმირებული მეთვალყურეობის ფუნქციებით აღჭურვილი ყველა პირი, ვისაც სხვა შემთხვევაში მიაწვდიდა ინფორმაციას.

300.10გ1 ზოგ შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი ყველა

პირი მონაწილეობს სუბიექტის მართვაში, მაგალითად, მცირე საწარმოში, სადაც მხოლოდ ერთადერთი მესაკუთრე მართავს სუბიექტს და სხვას არავის გააჩნია მეთვალყურეობის ფუნქცია. ამ შემთხვევაში, თუ პროფესიონალმა ბუღალტერმა გარკვეული საკითხების შესახებ ინფორმაცია მიაწოდა პირ(ებ)ს, რომელსაც/რომლებსაც სუბიექტის საქმიანობის ხელმძღვანელობა ევალება(თ) და ამ პირ(ებ)ს იმავდროულად სუბიექტის მეთვალყურეობის პასუხისმგებლობაც ეკისრება(თ), პროფესიონალ ბუღალტერს შესრულებული აქვს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირების მოთხოვნაც.

განყოფილება 310

ინტერესთა კონფლიქტი

შესავალი

- 310.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 310.2 ინტერესთა კონფლიქტი საფრთხეს უქმნის ობიექტურობის პრინციპის დაცვას და შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის სხვა ძირითადი პრინციპების დაცვასაც. ამგვარი საფრთხეები შესაძლოა იმ შემთხვევაში შეიქმნას, როდესაც:
- (ა) პროფესიონალი ბუღალტერი ასრულებს პროფესიულ მომსახურებას, რომელიც დაკავშირებულია ორი ან რამდენიმე დამკვეთის რაიმე კონკრეტულ საკითხთან, რომელთა ინტერესები ამ საკითხთან მიმართებით წინააღმდეგობაში მოდის; ან
 - (ბ) პროფესიონალი ბუღალტრის ინტერესები ამა თუ იმ კონკრეტულ საკითხთან მიმართებით წინააღმდეგობაში მოდის იმ დამკვეთის ინტერესებთან, რომლისთვისაც ის ასრულებს ამ საკითხთან დაკავშირებულ პროფესიულ მომსახურებას.
- 310.3 კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებით. როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ატარებს აუდიტს, მიმოხილვას ან სხვა სახის მარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებს, მას დამოუკიდებლობაც მოეთხოვება *დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების* შესაბამისად.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- მ310.4** პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა დაუშვას, რომ ინტერესთა კონფლიქტმა გამოიწვიოს მისი პროფესიული ან საქმიანი გადაწყვეტილებების კომპრომეტირება.
- 310.4 გ1 მაგალითად, ინტერესთა კონფლიქტი შესაძლოა გამოიწვიოს შემ-

დეგმა გარემოებებმა:

- საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა დამკვეთისთვის, რომელიც აპირებს ფირმის აუდიტის რომელიმე დამკვეთის შესყიდვას, როდესაც ფირმას აუდიტის ჩატარების დროს მიღებული აქვს კონფიდენციალური ინფორმაცია, რომელიც შესაძლოა რელევანტური იყოს ამ ოპერაციისთვის;
- ერთი და იმავე სუბიექტის შემენასთან დაკავშირებით საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა ერთდროულად ერთმანეთის კონკურენტი ორი დამკვეთისთვის, როდესაც მიცემული რჩევა შესაძლოა ეხებოდეს მხარეთა კონკურენტუნარიან პოზიციებს;
- ერთი და იმავე ოპერაციის შესახებ საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა როგორც გამყიდველისთვის, ისე მყიდველისთვის;
- აქტივების შეფასებების განსაზღვრა ორი მხარისთვის, რომლებსაც ურთიერთსაწინააღმდეგო პოზიციები აქვთ ამ აქტივებთან მიმართებით;
- ერთსა და იმავე საკითხთან მიმართებით ორი დამკვეთის ინტერესების დაცვა, რომლებსაც ერთმანეთთან სამართლებრივი დავა აქვთ, მაგალითად პარტნიორული ურთიერთობის შეწყვეტისას ან ამხანაგობის ლიკვიდაციის დროს;
- სალიცენზიო შეთანხმებასთან დაკავშირებით - მარწმუნებელი დასკვნის გაცემა ლიცენზიის გამცემისთვის სალიცენზიო ხელშეკრულების მიხედვით გადასახდელ როიალტებთან დაკავშირებით, როდესაც ბუღალტერი იმავდროულად საკონსულტაციო მომსახურებას უწევს ლიცენზიის მიმღებსაც, გადასახდელი როიალტის თანხების სისწორესთან დაკავშირებით;
- საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა დამკვეთისთვის ამა თუ იმ სუბიექტში ინვესტიციების განხორციელებასთან დაკავშირებით, თუ, მაგალითად ამ სუბიექტთან მიმართებით პროფესიონალი ბუღალტრის მეუღლეს აქვს ფინანსური ინტერესი;

- დამკვეთისთვის საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა მის კონკურენტუნარიანობასთან დაკავშირებულ სტრატეგიულ საკითხებზე იმ შემთხვევაში, როდესაც თვითონ ერთობლივი საქმიანობა ან სხვა ანალოგიური საქმიანი ურთიერთობა აქვს ამ დამკვეთის რომელიმე მთავარ კონკურენტთან;
- საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა დამკვეთისთვის რომელიმე სუბიექტის შექმნასთან დაკავშირებით, რომლის შექმნითაც დაინტერესებულია თვითონ მისი ფირმაც;
- დამკვეთისთვის საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა ამა თუ იმ პროდუქტის ან მომსახურების შესყიდვის შესახებ იმ შემთხვევაში, როდესაც ამ პროდუქტის ან მომსახურების რომელიმე პოტენციურ მომწოდებელთან თვითონ აქვს შეთანხმება დადებული როიალტის ან საკომისიოს გადახდის შესახებ.

კონფლიქტის გამოვლენა

ზოგადი დებულებები

310.5 სანამ დაეთანხმება ახალ დამკვეთთან ურთიერთობის დამყარებას, ახალ გარიგებას ან ახალი საქმიანი ურთიერთობის დამყარებას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა გონივრული ზომები უნდა მიიღოს ისეთი გარემოებების გამოსავლენად, რომლებმაც შესაძლოა გამოიწვიოს ინტერესთა კონფლიქტი და, მაშასადამე, საფრთხე შეუქმნას ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. ამგვარი ზომები უნდა მოიცავდეს:

- (ა) მხარეთა შორის არსებული შესაბამისი ინტერესებისა და ურთიერთობების ხასიათის დადგენას; და
- (ბ) მომსახურების ხასიათისა და შესაბამის მხარეებზე მისი გავლენის დადგენას.

310.5 გ1 კონფლიქტის დასადგენი ქმედითი პროცესის/პროცედურების არსებობა პროფესიონალ ბუღალტერს ეხმარება გონივრული ზომების განსაზღვრაში, რათა კონკრეტულ გარიგებაზე დათანხმებამდე და დავალების შესრულების მიმდინარეობის დროსაც გამოავლინოს ისეთი ინტერესები და ურთიერთობები, რომლებმაც შესაძლოა გამოიწვიოს ფაქტობრივი ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი. ამგვარი პროცესი მოიცავს გარე მხარეების, მაგალითად დამკვეთების ან პოტენციური

დამკვეთების მიერ გამოვლენილი საკითხების განხილვასაც, რაც უფრო ადრე გამოვლინდება ფაქტობრივი ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი, მით უფრო მეტია იმის ალბათობა, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი შეძლებს ინტერესთა კონფლიქტით შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებას.

310.5 გ2 ფაქტობრივი ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის გამოსავლენად განკუთვნილი ქმედითი პროცესი ითვალისწინებს ისეთ ფაქტორებს, როგორიცაა:

- გაწეული პროფესიული მომსახურების ხასიათი;
- ფირმის ზომა;
- დამკვეთების ბაზის სიდიდე და ხასიათი;.
- ფირმის სტრუქტურა, მაგალითად მისი ოფისების რაოდენობა და ადგილმდებარეობა.

310.5 გ3 ახალი დამკვეთის აყვანასთან დაკავშირებით უფრო მეტი ინფორმაცია მოცემულია 320-ე განყოფილებაში - „პროფესიული დანიშვნა“.

გარემოებების შეცვლა

310.6 პროფესიონალი ბუღალტერი მუდმივად ყურადღებით უნდა იყოს მომსახურების ხასიათში, ინტერესებსა და ურთიერთობებში დროთა განმავლობაში მომხდარ ისეთ ცვლილებებთან დაკავშირებით, რომლებმაც შესაძლოა ინტერესთა კონფლიქტი გამოიწვიოს გარიგების შესრულებისას.

310.6 გ1 მომსახურების ხასიათი, ინტერესები და ურთიერთობები შესაძლოა შეიცვალოს გარიგების შესრულების პროცესში. ეს განსაკუთრებით ისეთ შემთხვევას ეხება, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს დავალების შესრულებას სთხოვენ ისეთ სიტუაციაში, რომელიც შესაძლოა შემდეგ კონფლიქტური გახდეს იმის მიუხედავად, რომ პროფესიონალი ბუღალტრის დამქირავებელ მხარეებს თავდაპირველად შესაძლოა არ ჰქონდათ საწინააღმდეგო პოზიციები.

ქსელის ფირმები

310.7 თუ ფირმა რომელიმე ქსელის წევრია, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს ნებისმიერი ინტერესთა კონფლიქტი, რომლის შესახებაც აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ შესაძლოა არსებობდეს ან წარმოიშვას ქსელის რომელიმე ფირმის ინტერესებისა და ურთიერთობების შედეგად.

- 310.7 გ1 ქსელის ფირმის ინტერესებისა და ურთიერთობების დადგენისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია, მაგალითად:
- გაწეული პროფესიული მომსახურების ხასიათი;
 - დამკვეთები, რომლებსაც ქსელი ემსახურება;
 - ყველა შესაბამისი მხარის ადგილმდებარეობა.

ინტერესთა კონფლიქტის შედეგად შექმნილი საფრთხეები

310.8 გ1 საზოგადოდ, რაც უფრო პირდაპირი კავშირი არსებობს პროფესიულ მომსახურებასა და იმ საკითხს შორის, რომლის შესახებაც მხარეთა ინტერესები წინააღმდეგობაში მოდის, მით უფრო დიდია იმის ალბათობა, რომ საფრთხე არ იქნება მისაღები დონის.

310.8 გ2 ინტერესთა კონფლიქტის შედეგად შექმნილი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორია ისეთი მექანიზმების არსებობა, რომლებიც კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების პრევენციას უზრუნველყოფს, როდესაც შესრულებული პროფესიული მომსახურება ეხება ორი ან მეტი დამკვეთის კონკრეტულ საკითხს, რომელთა ინტერესები ამ საკითხთან მიმართებით წინააღმდეგობაში მოდის. ზემოაღნიშნული მექანიზმები მოიცავს:

- განცალკევებული სამუშაო ჯგუფების არსებობას ფირმაში კონკრეტული სპეციალობით, რამაც შესაძლოა ბარიერის როლი ითამაშოს და ხელი შეუშალოს ფირმის ფარგლებში დამკვეთის კონფიდენციალური ინფორმაციის გადინებას ერთი სამუშაო ადგილიდან მეორეში;
- პოლიტიკასა და პროცედურებს, რომლებიც ზღუდავს დამკვეთის ფაილებთან წვდომას;
- ხელშეკრულებების დადებას კონფიდენციალურობის დაცვაზე, რომლებიც ხელმოწერილი იქნება ფირმის პერსონალისა და პარტნიორების მიერ;
- კონფიდენციალური ინფორმაციის ფიზიკურად და ელექტრონულად გამიჯვნას;
- სპეციალიზებულ სწავლებას/ტრენინგებსა და ინფორმაციის გაცვლას.

310.8 გ3 ინტერესთა კონფლიქტის შედეგად შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი

დამცავი ზომების მიღება

- მომსახურების შესასრულებლად სხვადასხვა გუნდის გამოყენება, რომლებიც აღჭურვილი იქნებიან გასაგები, ცალსახა პოლიტიკითა და პროცედურებით კონფიდენციალურობის შენარჩუნების საკითხებზე;
- შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა მოცემული მომსახურების შესრულებაში და არც რაიმე სხვა გზით არის დაკავშირებული ამ კონფლიქტთან, ჩატარებული მნიშვნელოვანი განხილვებისა და გამოტანილი დასკვნების ადეკვატურობის შესაფასებლად.

ინფორმირება და თანხმობის მიღება

ზოგადი დებულებები

მ310.9 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას, რათა დაადგინოს, ინტერესთა კონფლიქტის ხასიათი და მნიშვნელობა არის თუ არა იმგვარი, რომ აუცილებელია დამკვეთების სპეციალურად ინფორმირება და მათგან აშკარა თანხმობის მიღება ინტერესთა კონფლიქტით შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის დამცავი ზომების გატარებისას.

310.9 გ1 იმის დასადგენად, აუცილებელია თუ არა დამკვეთების სპეციალურად ინფორმირება და მათგან აშკარა თანხმობის მიღება, პროფესიონალი ბუღალტერი ითვალისწინებს შემდეგ ფაქტორებს:

- გარემოებებს, რომლებმაც გამოიწვიეს ინტერესთა კონფლიქტი;
- მხარეებს, რომლებზეც შესაძლოა გავლენა იქონიოს კონფლიქტმა;
- იმ პრობლემების ხასიათს, რომლებიც შესაძლოა წარმოიქმნას;
- იმის შესაძლებლობას, რომ ესა თუ ის კონკრეტული საკითხი შესაძლოა მოულოდნელი სახით განვითარდეს.

310.9 გ2 ინფორმირება და თანხმობის მიღება შესაძლოა სხვადასხვა სახით განხორციელდეს, მაგალითად:

- ზოგადი ინფორმაციის მიწოდება დამკვეთებისთვის იმის თაობაზე, რომ საყოველთაოდ მიღებული კომერციული პრაქტიკის თანახმად, პროფესიონალი ბუღალტერი მომსა-

ხურებას არ უწევს მხოლოდ რომელიმე ერთ დამკვეთს (მაგალითად, არ ასრულებს რომელიმე კონკრეტულ მომსახურებას ბაზრის კონკრეტულ სექტორში). ეს დამკვეთს მომსახურების გაწევაზე ზოგადი თანხმობის მიცემის საშუალებას აძლევს, შესაბამისად. მაგალითად, ბუღალტერს დამკვეთებისთვის ამგვარი ზოგადი ინფორმაციის მიწოდება შეუძლია სტანდარტული ფორმით, როგორც ათანხმებს დამკვეთთან გარიგების ვადებსა და პირობებს;

- შესაბამისი დამკვეთებისთვის საკმარისად დეტალური სპეციფიკური ინფორმაციის მიწოდება კონკრეტულ კონფლიქტთან დაკავშირებული გარემოებების შესახებ, რაც მათ დასაბუთებული გადაწყვეტილებების მიღების საშუალებას მისცემს მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით და, შესაბამისად, ბუღალტერს მისცემენ აშკარა თანხმობას. ამგვარი ინფორმაცია შესაძლოა მოიცავდეს გარემოებების დეტალურ აღწერას და დაგეგმილი დამკვეთი ზომებისა და დაკავშირებული რისკების სრულყოფილ განმარტებას;
- გარკვეულ სიტუაციებში, თანხმობა შესაძლოა იგულისხმებოდეს დამკვეთის საქციელში, თუ დამკვეთებს წინააღმდეგობა არ გამოუხატავთ კონფლიქტის არსებობასთან დაკავშირებით და პროფესიონალ ბუღალტერს აქვს საკმარისი მტკიცებულებები, რათა დაასკვნას, რომ დამკვეთებისთვის დასაწყისშივე იყო ცნობილი ეს გარემოებები და ისინი შეურიგდნენ ინტერესთა კონფლიქტის არსებობას.

310.9 გ3 როგორც წესი, აუცილებელია:

- (ა) ინფორმაციის გამჟღავნება შესაბამისი მხარეებისთვის ინტერესთა კონფლიქტის არსისა და იმის შესახებ, როგორ იყო დაკავშირებული შექმნილი საფრთხე თითოეულ მხარესთან, რომლებზეც გავლენას ახდენდა ინტერესთა კონფლიქტი; და
- (ბ) შესაბამისი მხარეების თანხმობის მიღება იმის თაობაზე, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა პროფესიული მომსახურება განახორციელოს, როდესაც საფრთხის მოსაგვარებლად დამკვეთი ზომები გატარდება.

310.9 გ4 თუ ამგვარი ინფორმირება ან დამკვეთისგან თანხმობის მიღება არ ხდება წერილობითი ფორმით, რეკომენდებულია, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დოკუმენტებში ასახოს:

- (ა) ინტერესთა კონფლიქტის გამომწვევი გარემოებების არსი/ხასიათი;

- (ბ) საფრთხეებზე რეაგირების მიზნით გატარებული დამცავი ზომები, თუ ასეთი არსებობს; და
- (გ) მიღებული თანხმობა.

უარი აშკარა თანხმობის გაცემაზე

მ310.10 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი დაადგენს, რომ აუცილებელია აშკარა თანხმობის მიღება მ310.9 პუნქტის შესაბამისად და დამკვეთი თანხმობის მიცემაზე უარს აცხადებს, ბუღალტერმა უნდა:

- (ა) შეწყვიტოს ან უარი თქვას ინტერესთა კონფლიქტის გამომწვევი პროფესიული მომსახურების შესრულებაზე; ან
- (ბ) შეწყვიტოს შესაბამისი ურთიერთობები ან გაასხვისოს შესაბამისი ინტერესები, საფრთხის აღმოსაფხვრელად ან მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

კონფიდენციალურობა

ზოგადი დებულებები

მ310.11 პროფესიონალი ბუღალტერი მუდმივად სიფრთხილეს უნდა იჩენდეს კონფიდენციალურობის პრინციპთან მიმართებით, მათ შორის, როდესაც ინფორმაციას ამჟღავნებს ან ვინმეს უზიარებს ფირმის ან ქსელის ფარგლებში და მითითებებს იღებს მესამე მხარეებისგან.

310.11 გ1 კოდექსის 114-ე ქვეგანყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია ისეთი სიტუაციებისთვის, რომლებმაც შესაძლოა საფრთხე შეუქმნან კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვას.

როდესაც თანხმობის მისაღებად ინფორმაციის გამჟღავნება კონფიდენციალურობის პრინციპის დარღვევას იწვევს

მ310.12 თუ დამკვეთებისთვის სპეციფიკური ინფორმაციის მიწოდება მათგან აშკარა თანხმობის მისაღებად გამოიწვევს კონფიდენციალურობის პრინციპის დარღვევას და, მაშასადამე, შეუძლებელია ამგვარი თანხმობის მიღება, ფირმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა დაეთანხმოს გარიგების შესრულებას ან გაგრძელებას, თუ:

- (ა) ფირმა ერთსა და იმავე საკითხთან დაკავშირებით არ მოქმედებს, როგორც ერთი დამკვეთის ინტერესების დამცველი იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს წინააღმდეგობაში

მოდის მეორე დამკვეთის პოზიციასთან;

- (ბ) არსებობს სპეციალური მექანიზმები, რომლებიც კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების პრევენციას უზრუნველყოფს გუნდებს შორის, რომლებიც ორ დამკვეთს ემსახურებიან; და
- (გ) ფირმა დარწმუნებულია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, მიზანშეწონილად მიიჩნევდა, რომ ფირმა უნდა დაეთანხმოს მოცემული გარიგების შესრულებას ან გააგრძელოს მომსახურება, რადგან ფირმისთვის ამ პროფესიული მომსახურების გაწევის შესაძლებლობის შეზღუდვა უფრო დიდ უარყოფით შედეგს მოუტანს ამ დამკვეთებს, ან სხვა შესაფერის მესამე მხარეებს, ვიდრე აღნიშნული მომსახურების გაწევა.

310.12 გ1 მაგალითად, კონფიდენციალურობა შესაძლოა დაირღვეს იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ცდილობს თანხმობის მიღებას:

- დამკვეთისთვის ოპერაციებთან დაკავშირებით საკონსულტაციო მომსახურების გაწევაზე, როდესაც მას გამიზნული აქვს ფირმის სხვა დამკვეთის აგრესიული შთანთქმა;
- დამკვეთისთვის საგამოძიებო ექსპერტიზის მომსახურების შესრულება საეჭვო თაღლითურ ქმედებასთან დაკავშირებით, როდესაც ფირმას კონფიდენციალური ინფორმაცია აქვს მიღებული იმ დამკვეთისთვის შესრულებული პროფესიული მომსახურების შედეგად, რომელიც შესაძლოა თაღლითობაში მონაწილეობდეს.

დოკუმენტაცია

მ310.13 მ310.12 პუნქტში აღწერილ გარემოებებში პროფესიონალმა ბუღალტერმა დოკუმენტებში უნდა ასახოს:

- (ა) გარემოებების არსი/ხასიათი, მათ შორის რა როლის შესრულება ევალება ბუღალტერს;
- (ბ) არსებული სპეციალური მექანიზმები, რომლებიც კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების პრევენციას უზრუნველყოფს გუნდებს შორის, რომლებიც ორ დამკვეთს ემსახურებიან; და
- (გ) რატომ არის მისაღები მოცემულ გარიგებაზე დათანხმება ან გარიგების შესრულების გაგრძელება.

განყოფილება 320

პროფესიული დანიშვნა

შესავალი

- 320.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 320.2 ახალ დამკვეთთან ურთიერთობის დამყარებაზე ან არსებული გარიგების შეცვლაზე დათანხმებამ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

დამკვეთი და გარიგებაზე დათანხმება

ზოგადი დებულებები

- 320.3 გ1 საფრთხე შესაძლოა შეექმნას პატიოსნების ან პროფესიული ქცევის პრინციპების დაცვას, მაგალითად, დამკვეთთან (მის მესაკუთრეებთან, ხელმძღვანელობასთან ან საქმიანობასთან) დაკავშირებული საექვო პრობლემების გამო. ამგვარი საფრთხე შეიძლება გამოიწვიოს ისეთმა პრობლემებმა (თუ ცნობილია ეს პრობლემები), როგორცაა, მაგალითად დამკვეთის მონაწილეობა უკანონო საქმიანობაში, დამკვეთის უპატიოსნობა, საექვო ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის პრაქტიკა ან სხვა არაეთიკური საქციელი.
- 320.3 გ2 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- დამკვეთისა და მისი საქმიანობის შესწავლა, ასევე ინფორმაციის მოპოვება დამკვეთის მესაკუთრეების, ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების შესახებ;
 - დამკვეთის მიერ აღებული ვალდებულება, რომელიც საექ-

ვო საკითხების გადაჭრას ეხება, მაგალითად კორპორაციული მართვის პრაქტიკის ან შიდა კონტროლის გაუმჯობესების გზით.

320.3გ3 ანგარების საფრთხე შეექმნება პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას, თუ გუნდს არ გააჩნია ან არ შეუძლია შეიძინოს მოცემული პროფესიული მომსახურების სათანადოდ შესასრულებლად აუცილებელი კომპეტენციები.

320.3 გ4 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- სათანადო დონეზე შესწავლა:
 - დამკვეთის საქმიანობის/ბიზნესის სპეციფიკის;
 - მისი ოპერაციების სირთულის;
 - კონკრეტული გარიგების მოთხოვნებისა; და
 - შესასრულებელი სამუშაოს მიზნის, ხასიათისა და მასშტაბის.
- შესაბამისი დარგების ან განსახილველი საგნის ცოდნა;
- სათანადო მარეგულირებელ და საანგარიშგებო მოთხოვნებთან მუშაობის გამოცდილება;
- ფირმის მიერ ხარისხის მართვის სისტემის ფარგლებში დანერგილი პოლიტიკა და პროცედურები ხარისხის მართვის სისტემის სტანდარტების შესაბამისად, როგორც არის, მაგალითად ხმს 1, რომლებიც რეაგირებს ხარისხის ისეთ რისკებზე, რომლებიც დაკავშირებულია ფირმის უნართან, გარიგება შეასრულოს პროფესიული სტანდარტებისა და შესაფერისი საკანონმდებლო და სხვა მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად;
- საზღაურის დონე და მისი შესაბამისობის ხარისხი საჭირო რესურსებთან, პროფესიონალი ბუღალტრის კომერციული და საბაზრო პრიორიტეტების გათვალისწინებით.

320.3 გ5 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- გუნდის დაკომპლექტება აუცილებელი კომპეტენციის მქონე საკმარისი რაოდენობის პერსონალით;
- გარიგების შესასრულებლად რეალურ ვადებზე შეთანხმება;
- ექსპერტების გამოყენება, აუცილებლობის შემთხვევაში.

ცვლილებები პროფესიულ დანიშვნაში

ზოგადი დებულებები

მ320.4 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა დაადგინოს, არსებობს თუ არა რაიმე ისეთი მიზეზი, რის გამოც არ უნდა დაეთანხმოს გარიგებას, როდესაც:

- (ა) ბუღალტერს პოტენციური დამკვეთი სთხოვს სხვა ბუღალტრის შეცვლას;
- (ბ) ბუღალტერი იხილავს თავისი კანდიდატურის შეთავაზების საკითხს ისეთი გარიგების შესასრულებლად, რომელსაც სხვა ბუღალტერი ასრულებს; ან
- (გ) იხილავს ისეთი სამუშაოს შესრულების საკითხს, რომელიც სხვა ბუღალტრის მიერ შესრულებულ სამუშაოს ავსებს ან მის დამატებას წარმოადგენს.

320.4 გ1 შესაძლოა არსებობდეს მიზეზები, რის გამოც პროფესიონალი ბუღალტერი არ უნდა დაეთანხმოს გარიგებას. ერთ-ერთი ასეთი მიზეზი შესაძლოა იყოს ის, რომ გარკვეული ფაქტებისა და გარემოებებით შექმნილი საფრთხის მისაღებ დონემდე შემცირება შეუძლებელია დამცავი ზომების გამოყენებით. მაგალითად, პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპს შესაძლოა შეექმნას ანგარების საფრთხე, თუ პროფესიონალი ბუღალტერი გარიგებას დათანხმდება შესაფერისი ფაქტების შესწავლის გარეშე.

320.4 გ2 თუ პროფესიონალ ბუღალტერს სთხოვენ ისეთი სამუშაოს შესრულებას, რომელიც ავსებს მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრის მიერ შესრულებულ სამუშაოს, ან ამგვარი სამუშაოს დამატებას წარმოადგენს, შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეექმნას პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას, მაგალითად ინფორმაციის არასრულყოფილების გამო.

320.4 გ3 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი ერთ-ერთი ფაქტორია შემდეგი: სატენდერო განაცხადში მითითებულია თუ არა, რომ გარიგებაზე დათანხმებამდე, აუცილებელი იქნება მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან დაკავშირება. ამგვარი კონტაქტი ბუღალტრის კანდიდატურას შესაძლებლობას აძლევს გამოიკვლიოს, არსებობს თუ არა რაიმე მიზეზები, რის გამოც არ უნდა დაეთანხმოს მოცემულ გარიგებას.

- 320.4 გ4 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- სთხოვოს მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერს, მიაწოდოს მისთვის ცნობილი ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც, მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრის აზრით, დანიშვნის კანდიდატმა უნდა იცოდეს, სანამ გადაწყვეტს, დაეთანხმოს თუ არა მოცემულ გარიგებას; მაგალითად, გამოკითხვის შედეგად შესაძლოა გამოვლინდეს ადრე უცნობი შესაბამისი ფაქტები, რომლებიც შესაძლოა მიანიშნებდეს მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან ისეთ უთანხმოებაზე, რამაც შესაძლოა გავლენა იქონიოს გარიგებაზე დათანხმების შესახებ გადაწყვეტილებაზე;
 - მოიპოვოს ინფორმაცია სხვა წყაროებიდან, მაგალითად მესამე მხარეთა გამოკითხვით, ან დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელი პერსონალის ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების წარსული საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის შეგროვებით.

მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან დაკავშირება

320.5 გ1 როგორც წესი, დანიშვნის კანდიდატს მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან გასაუბრებისათვის ესაჭიროება დამკვეთის ნებართვა, უმჯობესია წერილობითი.

მ320.6 თუ დანიშვნის კანდიდატი ვერ შეძლებს მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან დაკავშირებას, მან სხვა გონივრულ ზომებს უნდა მიმართოს ინფორმაციის მოსაპოვებლად ნებისმიერი შესაძლო საფრთხის შესახებ.

დაკავშირება დანიშვნის კანდიდატთან

მ320.7 როდესაც მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერს სთხოვენ დანიშვნის კანდიდატისთვის პასუხის გაცემას, მოქმედმა ან წინამორბედმა ბუღალტერმა უნდა:

- (ა) დაიცვას ამგვარი მოთხოვნის მარეგულირებელი შესაბამისი კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები; და
- (ბ) ყველანაირი ინფორმაცია მიაწოდოს კეთილსინდისიერად და გასაგებად.

320.7 გ1 ნებისმიერ მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერს აქვს კონფიდენციალურობის ვალდებულება. მოქმედ პროფესიონალ ბუღალტერს აქვს თუ არა იმის უფლება ან ვალდებულება, დამკვეთის საქმეები განიხილოს დანიშვნის კანდიდატთან, დამო-

კიდებული იქნება გარიგების ხასიათსა და ასევე შემდეგ ფაქტორებზე:

- (ა) მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერს მიღებული აქვს თუ არა ამის ნებართვა დამკვეთისაგან; და
- (ბ) იურიდიულ და ეთიკურ მოთხოვნებზე, რომლებიც ეხება ამგვარ კომუნიკაციასა და ინფორმაციის გამჟღავნებას, რაც შესაძლოა განსხვავებული იყოს სხვადასხვა იურისდიქციაში.

320.7 გ2

კოდექსის 114.1 გ1 პუნქტში აღწერილია გარემოებები, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი შესაძლოა ვალდებული იყოს ან ვალდებული გახდეს, გაამჟღავნოს კონფიდენციალური ინფორმაცია, ან, როდესაც ინფორმაციის გამჟღავნება შესაძლოა დასაშვები იყოს.

აუდიტორების შეცვლა აუდიტის ან მიმოხილვის გარიგებებში

მ320.8

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ან მიმოხილვის შემთხვევაში პროფესიონალმა ბუღალტერმა მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრისგან უნდა მოითხოვოს მისთვის ცნობილი ინფორმაციის წარდგენა ნებისმიერი ფაქტის შესახებ ან სხვა ისეთი ინფორმაციის, რომელიც, მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრის აზრით, დანიშვნის კანდიდატმა უნდა იცოდეს მოცემულ გარიგებაზე დათანხმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებამდე. იმ გარემოებების გარდა, რომლებიც დაკავშირებულია მ360.21 და მ360.22 პუნქტებში აღწერილ კანონმდებლობის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევებთან, ნებისმიერ სხვა შემთხვევაში:

- (ა) თუ დამკვეთი მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერს ნებისმიერი მსგავსი ფაქტისა თუ სხვა ინფორმაციის გამჟღავნების ნებართვას აძლევს, მოქმედმა ან წინამორბედმა ბუღალტერმა კეთილსინდისიერად და გასაგებად უნდა მიაწოდოს მას ინფორმაცია; და
- (ბ) თუ დამკვეთი მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერს ვერ ან არ რთავს ნებას, რომ დამკვეთის საქმეები დანიშვნის კანდიდატთან განიხილოს, მოქმედმა ან წინამორბედმა ბუღალტერმა ეს ფაქტი უნდა გაუმჟღავნოს დანიშვნის კანდიდატს, რომელმაც, თავის მხრივ, ყურადღებით უნდა განიხილოს დამკვეთის მსგავსი საქციელი, სანამ გადაწყვეტს, დათანხმდეს თუ არა დანიშვნის წინადადებას.

დამკვეთთან ურთიერთობის ან გარიგების გაგრძელება

მ320.9 დამკვეთთან ხელახლა მრავალჯგუფის გარიგებების დადების შემთხვევაში პროფესიონალმა ბუღალტერმა პერიოდულად უნდა განიხილოს საკითხი იმის შესახებ, გააგრძელებს თუ არა გარიგებას.

320.9 გ1 გარიგებაზე დათანხმების შემდეგ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა პოტენციურად ისეთი საფრთხეები შეექმნას, რომელთა შესახებ თუ ადრე ეცოდინებოდა პროფესიონალ ბუღალტერს, არ დაეთანხმებოდა გარიგების შესრულებას. მაგალითად, პატიოსნების პრინციპის დაცვას შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეუქმნას შემოსავლების არასათანადოდ მართვამ ან ბალანსის მუხლების არასათანადოდ შეფასებამ.

ექსპერტის მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენება

მ320.10 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი აპირებს ექსპერტის მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენებას, მან უნდა განსაზღვროს, ამის გაკეთება დასახული მიზნის შესაფერისია თუ არა.

320.10 გ1 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი ფაქტორები, როდესაც აპირებს ექსპერტის მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენებას:

- ექსპერტის რეპუტაცია, გამოცდილება და მის ხელთ არსებული რესურსები;
- ექსპერტზე ვრცელდება თუ არა სათანადო პროფესიული და ეთიკური სტანდარტები.

ამგვარი ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია ექსპერტთან ადრინდელი თანამშრომლობიდან ან სხვა სპეციალისტებთან კონსულტაციების შედეგად.

ტექნოლოგიების შედეგების გამოყენება

მ320.11 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი ტექნოლოგიების შედეგების გამოყენებას აპირებს პროფესიულ საქმიანობაში, მან უნდა განსაზღვროს, ამის გაკეთება დასახული მიზნის შესაფერისია თუ არა.

320.11 გ1 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი ფაქტორები, როდესაც აპირებს ტექნოლოგიის შედეგების გამოყენებას:

- იმ საქმიანობის ხასიათი, რომელიც ტექნოლოგიის მეშვეობით უნდა შესრულდეს;
- ტექნოლოგიის შედეგების სავარაუდო გამოყენება, ან ტექ

ნოლოგიის შედეგებზე სავარაუდო დაყრდნობის ხარისხი;

- აქვს თუ არა ბუღალტერს შესაძლებლობა თვითონ, ან წვდომა ექსპერტთან, რომელსაც შეუძლია ამ ტექნოლოგიის გაგება, გამოყენება და ასევე მისი მუშაობისა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობის ახსნა;
- სათანადოდ განხორციელდა თუ არა ტექნოლოგიის გამოცდა და დასახული მიზნისთვის მისი მიზანშეწონილობის შეფასება;
- ამ ტექნოლოგიასთან ადრინდელი მუშაობის გამოცდილება და კონკრეტული მიზნებისთვის მისი გამოყენება საყოველთაოდ აღიარებულია თუ არა;
- ფირმის ზედამხედველობა ტექნოლოგიის შექმნაზე, სრულყოფაზე, დანერგვაზე, მუშაობაზე, ექსპლუატაციაზე, მონიტორინგზე, განახლებაზე ან მოდერნიზაციაზე;
- კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც დაკავშირებულია ტექნოლოგიის გამოყენებასთან, მათ შორის ტექნოლოგიაზე მომხმარებლის წვდომის ნებართვის გაცემის პროცედურები და ტექნოლოგიის ამგვარ გამოყენებაზე კონტროლის განხორციელების პროცედურები;
- გამოყენებული საბაზო ინფორმაციის რელევანტურობა მოცემული ტექნოლოგიისთვის, მათ შორის მონაცემების და ნებისმიერი დაკავშირებული გადაწყვეტილების, ასევე ტექნოლოგიის გამოყენების პროცესში ცალკეული პირების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების.

სხვა მოსაზრებები

320.12გ1 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი იხილავს ექსპერტების ან ტექნოლოგიის შედეგების გამოყენების შესაძლებლობას, აუცილებელია იმის გათვალისწინება, ბუღალტერს ფირმაში აქვს თუ არა იმის შესაძლებლობა, რომ ინფორმაცია მოიპოვოს ისეთი ფაქტორების შესახებ, რაც აუცილებელია ზემოაღნიშნული გამოყენების მიზანშეწონილობის დასადგენად.

განყოფილება 321

მეორე მოსაზრება

შესავალი

- 321.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესავსებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 321.2 მეორე მოსაზრების მიწოდებამ სუბიექტისთვის, რომელიც არ არის არსებული დამკვეთი, შესაძლოა ანგარების ან სხვა სახის საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 321.3გ1 პროფესიონალ ბუღალტერს ამა თუ იმ სუბიექტმა, ან სუბიექტის სახელით, რომელიც არ არის მისი დამკვეთი, შესაძლოა სთხოვონ მეორე მოსაზრების მიწოდება ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტის, დასკვნის შედგენის ან სხვა სტანდარტების ან პრინციპების გამოყენებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე (ა) კონკრეტულ გარემოებებში ან (ბ) კონკრეტულ ოპერაციებთან მიმართებით. მაგალითად, შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეექმნას პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას ისეთ ვითარებაში, როდესაც მეორე მოსაზრება არ ეყრდნობა იმავე ფაქტებს, რომლებიც ცნობილი იყო მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრისთვის, ან ეყრდნობა არაადეკვატურ მტკიცებულებებს.
- 321.3გ2 ამგვარი ანგარების საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი ერთ-ერთი შესაფერისი ფაქტორია ამ მოთხოვნის განმაპირობებელი გარემოებები და ყველა სხვა ხელმისაწვდომი ფაქტი და დაშვება, რომლებიც პროფესიულ განსჯასა და გადაწყვეტილების მიღებასთან არის კავშირში.
- 321.3გ3 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- დამკვეთის ნებართვით ინფორმაციის მოპოვება მოქმედი

ან წინამორბედი ბუღალტრისგან;

- შეზღუდვების აღწერა, რომლებიც ახლავს ამ დამკვეთისთვის ნებისმიერი მოსაზრების მიწოდებას;
- მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრისთვის მოსაზრების ასლის გადაცემა.

როდესაც ბუღალტერს დაკავშირების ნებართვას არ აძლევენ

მ321.4 თუ ბუღალტერს მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან დაკავშირების ნებართვას არ აძლევს სუბიექტი, რომელიც პროფესიონალი ბუღალტრისგან ითხოვს მეორე მოსაზრებას, ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს, აქვს თუ არა მას მოთხოვნილი მოსაზრების გამოთქმის უფლება.

განყოფილება 325

გარიგების ხარისხის მიმომხილველისა და სხვა შესაფერისი მიმომხილველების ობიექტურობა

შესავალი

- 325.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 325.2 გარიგების ხარისხის მიმომხილველად იმ პირის დანიშვნამ, რომელიც მონაწილეობდა განსახილველი სამუშაოს შესრულებაში ან რომელსაც ახლო ურთიერთობა აქვს ამ სამუშაოზე პასუხისმგებელ პირთან, შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ობიექტურობის პრინციპის დაცვას.
- 325.3 კოდექსის ამ ნაწილში მოცემულია სპეციალური მასალა, რომელიც ეხება კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებას გარიგების ხარისხის მიმომხილველის ობიექტურობის მიმართ.
- 325.4 გარიგების ხარისხის მიმომხილველიც სათანადო მიმომხილველის ერთ-ერთი მაგალითია, რომელიც დახასიათებულია 300.8 გ4 პუნქტში. ამგვარად, ამ განყოფილების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გამოყენება შესაძლებელია ისეთ გარემოებებში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი, გამოვლენილ საფრთხეებზე რეაგირების სათანადო ზომის სახით, შესრულებული სამუშაოს მიმომხილვის ჩასატარებლად სათანადო მიმომხილველს ნიშნავს.

გამოყენება

ზოგადი მითითებები

- 325.5გ1 ხარისხიანი გარიგებების შესრულება მიიღწევა გარიგებების დაგეგმვისა და შესრულებით და მათ შესახებ ანგარიშის (დასკვნის) შედგენით პროფესიული სტანდარტებისა და შესაფერისი საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად. ხმს 1 ადგენს ფირმის პასუხისმგებლობას მის ხარისხის მართვის სისტემასთან მიმართებით და ფირმას ავალდებულებს საპასუხო ზომების განსაზღვრას და გატარებას გარიგების შესრულებასთან დაკავშირებულ ხარისხის რისკებზე რეაგირების მიზნით. ამგვარი

საპასუხო ზომები მოიცავს ისეთი პოლიტიკის ან პროცედურების დაწესებას, რომლებიც გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ჩატარებას არეგულირებს ხმს 2-ის შესაბამისად.

325.5გ2 გარიგების ხარისხის მიმოხილველი არის პარტნიორი, ფირმაში მომუშავე სხვა პირი ან გარე პირი, რომელიც ფირმის მიერ დანიშნულია გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ჩასატარებლად.

საფრთხის გამოვლენა

325.6გ1 ქვემოთ განხილულია ისეთი გარემოებების მაგალითები, როდესაც გარიგების ხარისხის მიმოხილველად დანიშნული პროფესიონალი ბუღალტრის ობიექტურობას შესაძლოა საფრთხე შეექმნას:

- (ა) ანგარების საფრთხე:
 - ორი გარიგების პარტნიორი, რომელთაგან თითოეული მეორის გარიგების ხარისხის მიმოხილველია.
- (ბ) თვითშეფასების საფრთხე:
 - ბუღალტერი გარიგების ხარისხის მიმოხილველად დანიშნულია აუდიტში, რომლისთვისაც წინათ იყო გარიგების პარტნიორი.
- (გ) ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე:
 - გარიგების ხარისხის მიმოხილველად დანიშნულ ბუღალტერს ახლო ურთიერთობა აქვს გარიგებაში მონაწილე სხვა პირთან ან ამ პირის ოჯახის წევრია.
- (დ) შანტაჟის საფრთხე:
 - გარიგების ხარისხის მიმოხილველად დანიშნული ბუღალტერი უშუალოდ ანგარიშვალდებულია ამ გარიგებაზე პასუხისმგებელი პარტნიორის წინაშე.

საფრთხის შეფასება

325.7გ1 გარიგების ხარისხის მიმოხილველად დანიშნული პირის ობიექტურობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ამ პირის როლი და თანამდებობა;
- ამ პირის ურთიერთკავშირის ხასიათი გარიგებაში მონაწილე სხვა პირებთან;
- იმ პერიოდის ხანგრძლივობა, რომლის განმავლობაშიც ეს პირი წინათ მონაწილეობდა მოცემულ გარიგებაში და მისი როლი;
- როდის მონაწილეობდა უკანასკნელად ეს პირი მოცემულ გარიგებაში, გარიგების ხარისხის მიმოხილველად დანიშნვამდე და ამ გარიგების გარემოებებში შემდგომში მომ-

- ხდარი ნებისმიერი შესაფერისი ცვლილება;
- იმ საკითხების ხასიათი და სირთულე, რომლებიც საჭიროებდა ამ პირის მნიშვნელოვან განსჯას მოცემულ გარიგებაში მონაწილეობისას ნებისმიერ წინა პერიოდში.

საფრთხეზე რეაგირება

- 325.8 გ1 ერთ-ერთი მაგალითი იმ საპასუხო ზომის, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას შანტაჟის საფრთხე, არის ფირმაში საანგარიშგებო პასუხისმგებლობების ხელახლა განაწილება.
- 325.8გ2 ერთ-ერთი მაგალითი დამცავი ზომის, რომელიც შესაძლოა გამოდგეს თვითშეფასების საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის ფირმაში საკმარისი ხანგრძლივობის პერიოდის დაწესება (აკრძალვის პერიოდი) გარიგებაში მონაწილე პირისთვის, რომლის გასვლის შემდეგ შესაძლებელი იქნება პირის დანიშვნა გარიგების ხარისხის მიმომხილველად.

აკრძალვის პერიოდი

- 325.8 გ3 ხმს 2 მოითხოვს, რომ ფირმამ ისეთი პოლიტიკა ან პროცედურები დააწესოს, რომლებიც გარიგების პარტნიორისთვის ადგენს ორწლიან აკრძალვის პერიოდს, როგორც გარიგების ხარისხის მიმომხილველის როლის შესრულების უფლებამოსილების განმსაზღვრელ ერთ-ერთ პირობას, რის შემდეგაც მას შეეძლება გარიგების ხარისხის მიმომხილველის როლის შესრულება. ამ მოთხოვნის მიზანია, უზრუნველყოს ობიექტურობის პრინციპის დაცვა და მუდმივად ხარისხიანი გარიგებების შესრულება.
- 325.8 გ4 ხმს 2-ით მოთხოვნილი აკრძალვის პერიოდი იგივე არ არის, რაც პარტნიორების როტაციის პერიოდი და მასთან დაკავშირებული მოთხოვნები არ ცვლის პარტნიორების როტაციასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს, რომლებიც ჩამოყალიბებულია 540-ე განყოფილებაში და განკუთვნილია აუდიტის დამკვეთთან ხანგრძლივი კავშირის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის.

განყოფილება 330

პროფესიული საზღაური და სხვა ტიპის ანაზღაურება

შესავალი

- 330.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 330.2 პროფესიული საზღაურის ხასიათმა და დონემ და სხვა ტიპის ანაზღაურების შეთანხმებებმა შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

გამოყენება

პროფესიული საზღაურის დონე

- 330.3გ1 პროფესიული საზღაურის დონემ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს პროფესიონალი ბუღალტრის შესაძლებლობაზე, პროფესიული მომსახურება შეასრულოს ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად.
- 330.3 გ2 პროფესიონალ ბუღალტერს ნებისმიერი ფასის დაწესების უფლება აქვს, რასაც შესაფერისად მიიჩნევს. ის ფაქტი, რომ ერთმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა უფრო დაბალი საზღაური დააწესოს სხვასთან შედარებით, თავისთავად არ არის არაეთიკური საქციელი. თუმცა, დაწესებული საზღაურის დონემ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას, თუ იმდენად მცირეა, რომ ამ ფასად შესაძლოა ძალიან ძნელი იყოს მოცემული გარიგების შესრულება სათანადო ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად.
- 330.3 გ3 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- დამკვეთისთვის ცნობილია თუ არა გარიგების პირობები,

კერძოდ, საფუძველი, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრება პროფესიული მომსახურების საზღაური და რა სახის მომსახურებას მოიცავს გარიგება; ან

- პროფესიული საზღაურის დონე დადგენილია თუ არა დამოუკიდებელი მესამე მხარის მიერ, როგორცაა მარეგულირებელი ორგანო.

330.3 გ4 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- პროფესიული საზღაურის დონის ან გარიგების მასშტაბის კორექტირება;
- შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

პირობითი საზღაური

330.4 გ1 პირობითი საზღაური გამოიყენება ზოგიერთი ტიპის არამარწმუნებელი მომსახურებისთვის. თუმცა, პირობითმა საზღაურმა, გარკვეულ გარემოებებში, შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას, კერძოდ, ანგარების საფრთხე შეუქმნას ობიექტურობის პრინციპის დაცვას.

330.4 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- გარიგების ხასიათი;
- საზღაურის შესაძლო სიდიდის დიაპაზონი;
- საზღაურის განსაზღვრის საფუძველი;
- გამიზნული მომხმარებლის ინფორმირება პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ შესრულებული სამუშაოსა და ანაზღაურების განსაზღვრის საფუძვლის შესახებ;
- ხარისხის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები;
- დამოუკიდებელმა მესამე მხარემ უნდა განიხილოს თუ არა ოპერაციის შედეგები;
- პროფესიული საზღაურის დონე დადგენილია თუ არა დამოუკიდებელი მესამე მხარის მიერ, როგორცაა მარეგულირებელი ორგანო.

330.4 გ3 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებაში;
- დამკვეთთან ანაზღაურების საფუძვლის წინასწარ შეთანხმება წერილობით.

330.4 გ4 აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისა და სხვა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთებისთვის გაწეულ მომსახურებასთან დაკავშირებული პირობითი საზღაურის შესახებ მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა მოცემულია განყოფილებაში - *დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები*.

საშუამავლო საზღაური ან საკომისიო

330.5 გ1 ანგარების საფრთხე შეექმნება ობიექტურობის, პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპების დაცვას, თუ პროფესიონალი ბუღალტერი იხდის ან იღებს საშუამავლო საზღაურს, ან იღებს საკომისიო გადასახდელს დამკვეთთან დაკავშირებით. ამგვარი საშუამავლო საზღაური ან საკომისიო მოიცავს, მაგალითად:

- ახალი დამკვეთის მოსაპოვებლად სხვა პროფესიონალი ბუღალტრისთვის გადახდილ საზღაურს, როდესაც ეს დამკვეთი რჩება მოქმედი ბუღალტრის დამკვეთად, მაგრამ საჭიროებს სპეციალურ მომსახურებას, რომელსაც არ ასრულებს მოქმედი ბუღალტერი;
- სხვა პროფესიონალი ბუღალტრის ან ექსპერტისთვის მუდმივი დამკვეთის გადაცემისთვის მიღებულ საზღაურს, როდესაც მოქმედი ბუღალტერი თვითონ არ ასრულებს დამკვეთის მიერ მოთხოვნილ კონკრეტულ პროფესიულ მომსახურებას;
- მესამე მხარისაგან (მაგ., პროგრამული უზრუნველყოფის მომწოდებლისაგან) მიღებულ საკომისიო გადასახდელს მისი საქონლის ან მომსახურების რომელიმე დამკვეთისთვის მიყიდვასთან დაკავშირებით.

330.5 გ2 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- დამკვეთისგან წინასწარი თანხმობის მიღებამ საკომისიოს გადახდის შეთანხმებების შესახებ, რომლებიც უკავშირდება ამ დამკვეთისთვის მესამე მხარის მიერ საქონლის ან მომსახურების მიყიდვას, შესაძლოა მისაღებ დონემდე

შეამციროს ანგარების საფრთხე;

- დამკვეთების ინფორმირებამ ნებისმიერი შეთანხმების შესახებ, რომელიც ეხება სხვა პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ან მესამე მხარისთვის საშუამავლო საზღაურის ან საკომისიოს გადახდას, ანდა სხვა პროფესიონალი ბუღალტრისგან ან მესამე მხარისგან საშუამავლო საზღაურის ან საკომისიო გადასახდელის მიღებას მომსახურების ან საქონლის შესახებ რეკომენდაციის გაწევისთვის, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ანგარების საფრთხე.

ფირმის შესყიდვა ან გაყიდვა

330.6 გ1 პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა შეისყიდოს სხვა ფირმა, მთლიანად ან მისი ნაწილი, იმ პირობით, რომ საფასურს გადაუხდის ფირმის ყოფილ მესაკუთრეებს, ან მათ მემკვიდრეებს, ან მათ კმაყოფაზე მყოფ პირებს. ამ განყოფილების მიზნებისათვის ამგვარი გადახდა არ მიიჩნევა საკომისიო გადასახდელად ან საშუამავლო საზღაურად.

განყოფილება 340

წახალისება, მათ შორის საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა

შესავალი

- 340.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 340.2 რაიმე სახის წახალისების შეთავაზებამ ან მიღებამ შესაძლოა ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების, კერძოდ პატიოსნების, ობიექტურობისა და პროფესიული ქცევის პრინციპების დაცვას.
- 340.3 კოდექსის ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის წახალისების შეთავაზებასა და მიღებასთან დაკავშირებით იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს არ არის კანონისა და მარეგულირებელი ნორმების დარღვევა. გარდა ამისა, ამ განყოფილების დებულებები პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს შესაბამისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების დაცვას, როდესაც ვინმეს სთავაზობს ან იღებს წახალისებას.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 340.4 გ1 წახალისება არის რაიმე საგანი, სიტუაცია ან ქმედება, რომელიც გამოიყენება სხვა პირის ქცევაზე ზემოქმედების საშუალებად, თუმცა, აუცილებელი არ არის, რომ განზრახვა ამ პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენა იყოს. წახალისება შესაძლოა მრავალნაირი იყოს, დაწყებული პროფესიონალ ბუღალტრებსა და არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთების შორის უმნიშვნელო ხასიათის სტუმართმოყვარეობის გამოჩენით და ისეთი ქმედებებით დამთავრებული, რომლებსაც კანონისა და მარეგულირებელი ნორმების დარღვევა მოჰყვება. წახალისება შესაძლოა მრავალი ფორმით გამოვლინდეს, მაგალითად:

- საჩუქრები;
- სტუმარმასპინძლობა;

- გართობა;
- პოლიტიკური ან საქველმოქმედო შემოწირულობანი;
- თხოვნა მეგობრობისა და ერთგულების მოტივით;
- დასაქმება ან სხვა კომერციული შესაძლებლობები;
- გამორჩეული მოპყრობა, უფლებები ან პრივილეგიები.

როდესაც წახალისება იკრძალება კანონმდებლობით

მ340.5 ბევრ იურისდიქციაში არსებობს ისეთი კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები, მაგალითად, მექრთამეობასა და კორუფციასთან დაკავშირებული, რომლებიც გარკვეულ გარემოებებში კრძალავს წახალისების შეთავაზებას ან მიღებას. პროფესიონალი ბუღალტერი უნდა გაეცნოს შესაფერის კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს და დაიცვას ისინი, თუ ასეთ გარემოებებში მოხვდება.

როდესაც წახალისება არ იკრძალება კანონმდებლობით

340.6 გ1 ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა მაინც შეუქმნას საფრთხე ისეთი წახალისების შეთავაზებამ ან მიღებამ, რომელიც კანონმდებლობით არ იკრძალება.

წახალისება სხვის ქცევაზე მიზანშეუწონელი ზემოქმედების განზრახვით

მ340.7 პროფესიონალმა ბუღალტერმა არავის არ უნდა შესთავაზოს, არც სხვები წააქეზოს, რომ ვინმეს შესთავაზოს ისეთი წახალისება, რომლის მიზანია, ან რომლის შესახებაც, მისი აზრით, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე სავარაუდოდ დაასკვნის, რომ განხორციელდა წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის მიზნით.

მ340.8 პროფესიონალმა ბუღალტერმა არ უნდა მიიღოს და არც სხვები წააქეზოს, რომ მიიღონ ისეთი წახალისება, რომლის შესახებაც თვითონ დაასკვნის, ან მიიჩნევს, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ განხორციელდა წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის მიზნით.

340.9 გ1 იმ შემთხვევაში მიიჩნევა, რომ წახალისება მიზანშეუწონელ გავლენას ახდენს ამა თუ იმ პირის ქცევაზე, თუ იგი იწვევს ამ პირის არაეთიკურ ქმედებას. ამგვარი მიზანშეუწონელი ზემოქმედება შესაძლოა მიმართული იყოს პირდაპირ მის მიმღებზე, ან სხვა

პირზე, რომელსაც გარკვეული ურთიერთობა აქვს წახალისების მიმღებთან. პროფესიონალი ბულალტრისტისთვის ეთიკის ძირითადი პრინციპები წარმოადგენს შესაფერის საფუძველს, რომლის მიხედვითაც ის აანალიზებს, რა მიიჩნევა ბულალტრისტისთვის არაეთიკურ ქცევად და, აუცილებლობის შემთხვევაში, ანალოგიურად მსჯელობს სხვა პირებზეც .

340.9გ2 პატიოსნების ძირითადი პრინციპი იმ შემთხვევაში ირღვევა, როდესაც პროფესიონალი ბულალტერი სთავაზოს ან იღებს, ან სხვებს აქეზებს, რომ შესთავაზონ ან მიიღონ წახალისება და წახალისების განზრახვა მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენაა წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე.

340.9გ3 იმის დასადგენად, ვინმეს ქცევაზე გავლენის მოხდენის განზრახვა რეალურია თუ ამგვარად აღიქმება, აუცილებელია პროფესიული განსჯა. ამასთან დაკავშირებით განსახილველი შესაფერისი ფაქტორები შესაძლოა იყოს:

- წახალისების ხასიათი, სიხშირე, ღირებულება და მისი კუმულაციური გავლენა;
- დროის მომენტი, როდესაც განხორციელდა შეთავაზება იმ ქმედების ან გადაწყვეტილების მიღების დროსთან შედარებით, რომელზეც შესაძლოა გავლენა იქონიოს ამ შეთავაზებამ;
- წახალისება ტრადიციული ან კულტურული ხასიათისაა თუ არა მოცემულ გარემოებებში, მაგალითად, საჩუქრის ძირითევი რელიგიურ დღესასწაულებზე ან ქორწილში;
- წახალისება პროფესიული საქმიანობის დამახასიათებელი ტიპური ნაწილია თუ არა, მაგალითად, საქმიან შეხვედრაზე საუზმის შეთავაზება ან მიღება;
- წახალისების შეთავაზება მხოლოდ მიმღები პირისთვისაა განკუთვნილი თუ უფრო ფართო ჯგუფისთვის. ფართო ჯგუფი შესაძლოა იყოს ფირმის შიდა ან გარე, მაგალითად დამკვეთის სხვა მომწოდებლები;
- იმ პირთა როლი და თანამდებობა ფირმაში ან დამკვეთთან, ვინც სთავაზობს ან ვისაც სთავაზობენ წახალისებას;
- თუ იცის პროფესიონალმა ბულალტერმა, ან თუ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ წახალისების მიღება გამოიწვევს დამკვეთის პოლიტიკისა და პროცედურების დარღვევას;
- რამდენად გამჭვირვალედ განხორციელდა წახალისების

შეთავაზება;

- წახალისება მიმღებმა მოითხოვა თუ არა;
- წახალისების შემთავაზებელი პირის ცნობილი ქცევა ან რეპუტაცია წარსულში.

შემდგომი ქმედებების განხილვა

340.10 გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება, რომ წახალისების შეთავაზება განხორციელდა ვინმეს ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური განზრახვით ან წახალისების შეთავაზება ამგვარად აღიქმებოდა, ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას საფრთხე შესაძლოა მაინც შეექმნას, თუნდაც დაკმაყოფილებული იყოს მ340.7 და მ340.8 პუნქტების მოთხოვნები.

340.10 გ2 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად, შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ფირმის ზედა დონის ხელმძღვანელი პირების ან დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება წახალისების შეთავაზების შესახებ;
- წახალისების შემთავაზებელ პირთან საქმიანი ურთიერთობის შეცვლა ან შეწყვეტა.

წახალისება ვინმეს ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის განზრახვის გარეშე

340.11 გ1 მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც ჩამოყალიბებულია კონცეპტუალურ მიდგომაში, იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი დაასკვნის, რომ არ არსებობს წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა.

340.11 გ2 თუ ამგვარი წახალისება ტრივიალური და უმნიშვნელოა, ნებისმიერი შექმნილი საფრთხე მისაღები დონის იქნება.

340.11 გ3 ქვემოთ მოყვანილია ისეთი გარემოებების მაგალითები, როდესაც ამგვარი წახალისების შეთავაზებამ ან მიღებამ შესაძლოა საფრთხეები გამოიწვიოს მაშინაც კი, თუ პროფესიონალმა ბუღალტერმა დაასკვნა, რომ არ არსებობს წახალისების მიმღების ან სხვა პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა:

- ანგარების საფრთხე

- პროფესიონალ ბუღალტერს რაიმე ფორმით გამოხატულ სტუმარმასპინძლობას სთავაზობს დამკვეთის პოტენციური მყიდველი, როდესაც ის დამკვეთისთვის ასრულებს კორპორაციულ საფინანსო მომსახურებას;
- ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე
 - პროფესიონალი ბუღალტერი არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთს რეგულარულად ეპატიჟება სპორტულ დონისმიებებზე.
- შანტაჟის საფრთხე
 - პროფესიონალ ბუღალტერი დამკვეთისგან იღებს ისეთი ფორმით გამოხატულ სტუმარმასპინძლობას, რომლის ხასიათი მიუღებლად იქნება აღქმული, თუ საქვეყნოდ გამჟღავნდება.

340.11 გ4 ამგვარი წახალისების შეთავაზების ან მიღების შედეგად შექმნილი საფრთხეების დონის შეფასებისთვის იგივე ფაქტორებია შესაფერისი, რომლებიც აღწერილია 340.9გ3 პუნქტში განზრახვის დადგენასთან დაკავშირებით.

340.11გ5 შემდეგი ზომების გატარებით შესაძლოა აღმოიფხვრას ამგვარი წახალისების შეთავაზების ან მიღების შედეგად შექმნილი საფრთხეები:

- უარის თქმა წახალისების მიღებაზე ან შეთავაზებაზე;
- დამკვეთისთვის ამა თუ იმ პროფესიული მომსახურების გაწევაზე პასუხისმგებლობის გადაცემა სხვა პირზე, რომლის შესახებაც პროფესიონალ ბუღალტერს არ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ მომსახურების გაწევისას მოექცევა ან აღქმული იქნება, რომ მოექცა სხვისი მიზანშეუწონელი გავლენის ქვეშ.

340.11 გ6 ამგვარი წახალისების შეთავაზების ან მიღების შედეგად შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ფირმის ან დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელ პირებთან იყოს გულწრფელი წახალისების შეთავაზების ან მიღების საკითხში;
- წახალისების ჩანაწერი გააკეთოს ჟურნალში, რომელზეც მონიტორინგს ახორციელებს ფირმის ზედა დონის ხელ-

მძღვანელობა ან სხვა პირი, რომელიც პასუხისმგებელია ფირმის მხრიდან ეთიკის კოდექსის დაცვაზე, ან ჟურნალში, რომელსაც დამკვეთი აწარმოებს;

- სათანადო მიმომხილველმა, რომელიც სხვა მხრივ არ იყო დაკავშირებული მოცემული პროფესიული მომსახურების შესრულებასთან, ჩაატაროს პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ შესრულებული ნებისმიერი სამუშაოს ან მიღებული გადაწყვეტილებების მიმოხილვა, რომელიც დაკავშირებულია იმ დამკვეთთან, ვისგანაც ბუღალტერმა წახალისება მიიღო;
- მიღების შემდეგ წახალისება შესწიროს საქველმოქმედო ორგანიზაციას და შემოწირულობის შესახებ სათანადო ინფორმაცია მიაწოდოს, მაგალითად ფირმის ზედა დონის ხელმძღვანელობას ან პირს, ვინც წახალისება შესთავაზა;
- აანაზღაუროს წახალისების დანახარჯები, მაგალითად, მიღებული გამასპინძლების;
- მიღების შემდეგ, შეძლებისდაგვარად, სწრაფად დააბრუნოს წახალისება, როგორცაა საჩუქარი.

ოჯახის წევრები ან ახლო ნათესავები

8340.12 პროფესიონალი ბუღალტერი მუდმივად ფრთხილად უნდა იყოს პოტენციურ საფრთხეებთან მიმართებით, რომლებიც ემუქრება მისი მხრიდან ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას, წახალისების შეთავაზებით:

- (ა) თავისი ოჯახის წევრის ან ახლო ნათესავისგან, მისი არსებული ან პოტენციური დამკვეთისთვის;
- (ბ) თავისი ოჯახის წევრის ან ახლო ნათესავისთვის მისი არსებული ან პოტენციური დამკვეთისგან;

8340.13 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება, რომ მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს სთავაზობენ ან მისი ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი სთავაზობს წახალისებას და დაასკვნის, რომ წახალისების წინადადების განზრახვა მის ან არსებული ან პოტენციური დამკვეთის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენაა, ან მიიჩნევს, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნიდა, რომ ამგვარი განზრახვა არსებობს, ბუღალტერმა თავის ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს უნდა ურჩიოს, რომ არ შესთავაზოს ან არ მიიღოს წახალისება.

340.13გ1 340.9 გ3 პუნქტში აღწერილი ფაქტორები შესაფერისია იმის დასადგენად, პროფესიონალი ბუღალტრის, ანდა არსებული ან პოტენციური დამკვეთის ქცევაზე გავლენის მოხდენის განზრახვა რეალურია თუ ამგვარად აღიქმება. გარდა ამისა, შემდეგი ფაქტორები შესაფერისია ურთიერთობის ხასიათის ან სიახლოვის დასადგენად:

- (ა) ბუღალტრისა და მისი ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს შორის;
- (ბ) ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავსა და არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთს შორის; და
- (გ) ბუღალტრისა და არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთს შორის.

მაგალითად, ბუღალტრის მეუღლისთვის, სტანდარტული პროცედურის გვერდის ავლით, დასაქმების შეთავაზება იმ დამკვეთის მიერ, ვისთვისაც ბუღალტერი ასრულებს ბიზნესის (სუბიექტის) შეფასების მომსახურებას მისი შემდგომი გაყიდვის მიზნით, შესაძლოა ამგვარი განზრახვის მიმანიშნებელი იყოს.

340.13გ2 მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც მოცემულია 340.10გ2 პუნქტში, გამოდგება ისეთ საფრთხეებზე რეაგირებისთვისაც, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს პროფესიონალი ბუღალტრის ქცევაზე, ანდა არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა, თუნდაც ბუღალტრის ოჯახის წევრმა ან ახლო ნათესავმა გაითვალისწინოს მ340.13 პუნქტის შესაბამისად მისთვის მიცემული რჩევა.

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება

340.14გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება წახალისების შეთავაზების შესახებ მ340.12 პუნქტში მითითებულ გარემოებებში, ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა საფრთხე შეექმნას იმ შემთხვევაში, თუ:

- (ა) ბუღალტრის ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი სთავაზობს ან იღებს ისეთ წახალისებას, რომელიც ეწინააღმდეგება ბუღალტრის მიერ მ340.13 პუნქტის შესაბამისად მიცემულ რჩევას; ან
- (ბ) ბუღალტრის არ აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ არსებობს მის, ანდა არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთის

ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენის რეალური ან ამგვარად აღქმადი განზრახვა.

340.14გ2 ამგვარი საფრთხეების გამოვლენის, შეფასებისა და მათზე რეაგირებისთვის შესაფერისია 340.11 გ1 – 340.11 გ6 პუნქტებში მოცემული გამოყენების მასალა. გარდა ამისა, ასეთ ვითარებაში საფრთხეების დონის შესაფასებლად შესაფერისი ფაქტორებია 340.13გ1 პუნქტში მითითებული ურთიერთობის ხასიათი ან სიახლოვის დონე.

სხვა მოსაზრებები

340.15გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი თვითონ შეიტყობს ან მისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია ისეთი წახალისების შესახებ, რომელმაც შესაძლოა გამოიწვიოს კანონმდებლობის დარღვევა ან საეჭვო დარღვევა დამკვეთის ან იმ პირების მხრიდან, რომლებიც მუშაობენ დამკვეთისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 360-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

340.15გ2 თუ ფირმას, ქსელის ფირმას ან აუდიტის გუნდის წევრს აუდიტის დამკვეთი სთავაზობს საჩუქრებს ან რაიმე ფორმით გამოხატულ სტუმარმასპინძლობას, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 420-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

340.15 გ3 თუ ფირმას ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი სთავაზობს საჩუქრებს ან რაიმე ფორმით გამოხატულ სტუმარმასპინძლობას, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 906-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

განყოფილება 350 დამკვეთის აქტივების შენახვა

შესავალი

- 350.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 350.2 დამკვეთის აქტივების ფლობა ანგარების ან სხვა სახის საფრთხეს უქმნის პროფესიული ქცევისა და ობიექტურობის პრინციპების დაცვას. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

აქტივების შენახვის პასუხისმგებლობის აღებამდე

- მ350.3** პროფესიონალმა ბუღალტერმა თავის თავზე არ უნდა აიღოს დამკვეთის ფულის ან სხვა აქტივების შენახვის პასუხისმგებლობა, თუ ამის გაკეთება ნებადართული არ არის კანონით და ნებისმიერი სხვა პირობებით, რომლის თანახმადაც შესაძლებელია ამგვარი შენახვა.
- მ350.4** ახალი დამკვეთის აყვანისა და გარიგებაზე დათანხმების პროცედურების ფარგლებში, რომლებიც დაკავშირებულია დამკვეთის ფულის ან სხვა აქტივების შენახვაზე პასუხისმგებლობის აღებასთან, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა:
- (ა) გამოიკვილოს აქტივების წყარო; და
 - (ბ) გაითვალისწინოს შესაბამისი საკანონმდებლო და სხვა მარეგულირებელი ვალდებულებები.
- 350.4 გ1 დამკვეთის აქტივების წყაროს გამოკვლევის შედეგად შესაძლოა გამოვლინდეს, რომ მაგალითად, აქტივები მიღებულია უკანანო საქმიანობიდან, როგორცაა ფულის გათეთრება. ასეთ ვითარებაში საფრთხე შეიქმნება და პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გამოიყენოს 360-ე განყოფილების დებულებები.

შენახვის პასუხისმგებლობის აღების შემდეგ

- მ350.5** პროფესიონალი ბუღალტერმა, რომელსაც მინდობილი აქვს სხვისი კუთვნილი ფული ან სხვა აქტივები:
- (ა) უნდა დაიცვას ყველა შესაფერისი კანონი და სხვა მარეგულირებელი ნორმა, რომელიც ეხება ამგვარი აქტივების განკარგვასა და აღრიცხვას;
 - (ბ) ეს აქტივები უნდა იყოს განცალკევებული პირადი და ფირმის აქტივებისაგან;
 - (გ) აქტივები უნდა გამოიყენოს მხოლოდ დანიშნულებისამებრ; და
 - (დ) ყოველთვის მზად უნდა იყოს ამ აქტივებსა და ნებისმიერ შემოსავალზე, დივიდენდებსა თუ ამ აქტივებიდან მიღებულ მოგებაზე ანგარიშის ჩასაბარებლად იმ პირთათვის, ვისაც ამის აღრიცხვის უფლება აქვს.

განყოფილება 360

რეაგირება კანონმდებლობის დარღვევაზე

შესავალი

- 360.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 360.2 პატიოსნებისა და პროფესიული ქცევის პრინციპების დაცვას შეექმნება ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია კანონმდებლობის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ.
- 360.3 დამკვეთისთვის პროფესიული მომსახურების გაწევისას პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა აღმოაჩინოს ან მისთვის ცნობილი გახდეს ინფორმაცია კანონმდებლობის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ. ამ განყოფილებაში მოცემულია მითითებები იმის თაობაზე, როგორ უნდა შეაფასოს ბუღალტერმა საკითხისა და შესაძლო ქმედებების შედეგები, როდესაც საპასუხო ზომებს ატარებს დარღვევასთან ან საექვო დარღვევასთან მიმართებით, რომელიც დაკავშირებულია:
- (ა) ისეთ კანონებთან და სხვა ნორმატიულ აქტებთან, რომლებიც, როგორც წესი, მიჩნეულია, რომ უშუალო გავლენას ახდენს დამკვეთის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი არსებითი თანხების ოდენობისა და გასამყლავნებელი ინფორმაციის განსაზღვრაზე; და
 - (ბ) სხვა ისეთ კანონებთან და ნორმატიულ აქტებთან, რომლებიც უშუალო გავლენას არ ახდენს დამკვეთის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი თანხების ოდენობისა და გასამყლავნებელი ინფორმაციის განსაზღვრაზე, მაგრამ მათ დაცვას შესაძლოა ფუნდამენტური მნიშვნელობა ჰქონდეს დამკვეთის სამეწარმეო საქმიანობის გარკვეული ასპექტებისთვის, მისი შესაძლებლობისთვის, განაგრძოს საქმიანობა, ან თავიდან აიცილოს არსებითი საჯარიმო სანქციები.

პროფესიონალი ბუღალტრის ამოცანები კანონმდებლობის დარღვევასთან მიმართებით

- 360.4 ბუღალტრის პროფესიის განმასხვავებელი თავისებურებაა ის, რომ იგი თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას, იმოქმედოს საზოგადოების ინტერესების სასარგებლოდ. დარღვევაზე ან საექვო დარღვევაზე რეაგირებისას, პროფესიონალი ბუღალტრის ამოცანაა:
- (ა) დაიცვას პატიოსნებისა და პროფესიული ქცევის პრინციპები;
 - (ბ) დამკვეთის ხელმძღვანელობის ან, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების გაფრთხილებით, შეეცადოს:
 - (i) მისცეს მათ გამოვლენილი ან საექვო დარღვევის შედეგების გამოსწორების, აღმოფხვრის ან შემსუბუქების საშუალება; ან
 - (ii) ხელი შეუშალოს დარღვევის წარმოშობას, თუ ასეთი რამ ჯერ არ მომხდარა; და
 - (გ) ამგვარი დამატებითი ზომები გაატაროს საზოგადოებრივი ინტერესების შესაბამისად.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 360.5 გ1 კანონმდებლობის დარღვევაში („დარღვევა“) იგულისხმება შემდეგი მხარეების წინასწარგანზრახული ან უნებლიე ქმედება, ან ამა თუ იმ ვალდებულების უგულებელყოფა, რომელიც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას:
- (ა) დამკვეთი;
 - (ბ) დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები;
 - (გ) დამკვეთის ხელმძღვანელობა; ან
 - (დ) სხვა პირები, რომლებიც მუშაობენ დამკვეთისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით.
- 360.5 გ2 წინამდებარე განყოფილება ეხება შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებულ კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს:
- თაღლითობა, კორუფცია და მექრთამეობა;

- ფულის გათეთრება, ტერორიზმის დაფინანსება და შემოსავალი უკანონო საქმიანობიდან;
- ფასიანი ქაღალდების ბაზრები და ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობა;
- საბანკო საქმიანობა და სხვა ფინანსური პროდუქტები და მომსახურება;
- მონაცემთა დაცვა;
- საგადასახადო და საპენსიო ვალდებულებები და გადახდები;
- გარემოს დაცვა;
- საზოგადოებრივი ჯანდაცვა და უსაფრთხოება.

360.5 გ3

კანონმდებლობის მოთხოვნების დარღვევამ დამკვეთისთვის შესაძლოა გამოიწვიოს საჯარიმო სანქციები, სასამართლო პროცესი ან სხვა ისეთი შედეგი, რაც პოტენციურად არსებით გავლენას იქონიებს მის ფინანსურ ანგარიშგებაზე. მნიშვნელოვანია, რომ მსგავსმა დარღვევამ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ფართო საზოგადოების ინტერესებზე იმ თვალსაზრისით, რომ პოტენციურად არსებითი ზიანი მიაყენოს ინვესტორებს, კრედიტორებს, დაქირავებულ პირებს ან ფართო საზოგადოებას. წინამდებარე განყოფილების მიზნებისთვის, არსებითი ზიანის გამომწვევ ქმედებად მიიჩნევა ქმედება, რომელიც სერიოზულ უარყოფით შედეგებს განაპირობებს ნებისმიერი აღნიშნული მხარისთვის ფინანსური ან არაფინანსური თვალსაზრისით. ამის თვალსაჩინო მაგალითია თაღლითობა, რის შედეგადაც მნიშვნელოვანი ფინანსური ზარალი ადგებათ ინვესტორებს; ასევე, გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევა, რაც საფრთხეში აგდებს დაქირავებული პირების ან საზოგადოების ჯანმრთელობას ან უსაფრთხოებას.

360.6

ზოგიერთ იურისდიქციაში არსებობს პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ დარღვევაზე ან საექვო დარღვევაზე რეაგირების განმსაზღვრელი საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგულირებელი დებულებები, რომლებიც შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამ განყოფილების დებულებებისგან, ან რომლებსაც საერთოდ არ ითვალისწინებს მოცემული განყოფილება. მსგავსი დარღვევის ან საექვო დარღვევის აღმოჩენისას, ბუღალტერმა უნდა შეისწავლოს აღნიშნული საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგუ-

ლირებელი დებულებები და დაიცვას ისინი, მათ შორის:

- (ა) ნებისმიერი მოთხოვნა, რომელიც საკითხის შესახებ სათანადო ორგანოსთვის ანგარიშის წარდგენას უკავშირდება; და
- (ბ) ნებისმიერი აკრძალვა, რომელიც დამკვეთის გაფრთხილებასთან არის დაკავშირებული.

360.6გ1 მაგალითად, დამკვეთის გაფრთხილების აკრძალვას შესაძლოა ითვალისწინებდეს ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო კანონმდებლობა.

360.7გ1 წინამდებარე განყოფილება გამოიყენება ნებისმიერი ტიპის დამკვეთისთვის, განურჩევლად იმისა, არის თუ არა ის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი.

360.7გ2 პროფესიონალ ბუღალტერს, რომელიც თვითონ აღმოაჩენს, ან მისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია ისეთი საკითხების შესახებ, რომლებიც აშკარად უმნიშვნელოა, არ მოეთხოვება მოცემული განყოფილების დებულებების დაცვა. საკითხი აშკარად უმნიშვნელოა თუ არა, უნდა შეფასდეს მისი ხასიათიდან გამომდინარე და ასევე დამკვეთზე, მის დაინტერესებულ მხარეებსა და ფართო საზოგადოებაზე ფინანსური ან სხვაგვარი ზემოქმედების თვალსაზრისით.

360.7გ3 ეს განყოფილება არ ეხება:

- (ა) პირად არამართლზომიერ საქციელს, რომელიც დაკავშირებული არ არის დამკვეთის სამეწარმეო საქმიანობასთან; და
- (ბ) სხვა მხარეთა დარღვევებს, რომლებიც მითითებული არ არის 360.5 გ1 პუნქტში. ასეთ შემთხვევას განეკუთვნება, მაგალითად ისეთი გარემოებები, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც დამკვეთმა მესამე მხარე სუბიექტის დიუ დილიჯენსის შესასრულებლად დაიქირავა, გამოავლენს მესამე მხარის მიერ განხორციელებულ დარღვევას ან საეჭვო დარღვევას.

მიუხედავად ამისა, პროფესიონალ ბუღალტერს სასარგებლო მითითებების პოვნა მაინც შეუძლია ამ განყოფილებაში იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორი რეაგირება მოახდინოს მსგავს გარემოებებში.

ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა პასუხისმგებლობა

360.8გ1 ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობას წარმოადგენს, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ზედამხედველობით, უზრუნველყოს დამკვეთის საქმიანობის წარმართვა კანონმდებლობის შესაბამისად. გარდა ამისა, ხელმძღვანელობა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები პასუხისმგებელნი არიან შემდეგი მხარეების მიერ ჩადენილი ნებისმიერი დარღვევის გამოვლენასა და სათანადო ზომების მიღებაზე:

- (ა) დამკვეთი;
- (ბ) სუბიექტის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირი;
- (გ) ხელმძღვანელობის წარმომადგენელი; ან
- (დ) სხვა პირები, რომლებიც მუშაობენ დამკვეთისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით.

ყველა პროფესიონალი ბუღალტრის პასუხისმგებლობები

მ360.9 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი შეიტყობს ინფორმაციას ისეთი საკითხის შესახებ, რომელსაც მოცემული განყოფილება ეხება, მან ამ განყოფილების მოთხოვნების დასაცავად დროულად უნდა მიიღოს აუცილებელი ზომები. ზომების დროულად გატარების მიზნებისთვის ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს საკითხის ხასიათი და პოტენციური ზიანი, რომელიც ამ საკითხმა შესაძლოა მიაყენოს მოცემული სუბიექტის, ინვესტორების, კრედიტორების, დაქირავებული პირების ან ფართო საზოგადოების ინტერესებს.

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი

საკითხის შესწავლა

მ360.10 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისათვის, რომელსაც ევალება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩატარება, ცნობილი გახდება კანონმდებლობის დარღვევასთან ან საექვო დარღვევასთან დაკავშირებული ინფორმაცია, მან უნდა შეისწავლოს მოცემული საკითხი, კერძოდ, დარღვევის ან საექვო დარღვევის ხასიათი და გარემოებები, რომელშიც ის განხორციელდა ან შესაძლოა განხორციელდეს.

360.10 გ1 პროფესიონალი ბუღალტრისათვის დარღვევასთან ან საექვო დარღვევასთან დაკავშირებული ინფორმაცია შესაძლოა ცნო-

ბილი გახდეს გარიგების შესრულების პროცესში ან სხვა მხარეების მიერ მიწოდებული ცნობების შედეგად.

360.10გ2 მოსალოდნელია, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი გამოიყენებს თავის ცოდნასა და გამოცდილებას და პროფესიული განსჯის უნარს. თუმცა, პროფესიონალ ბუღალტერს არ მოეთხოვება კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ისეთი დონის ცოდნა, რომელიც კონკრეტული გარიგების შესასრულებლად საჭირო ცოდნის დონეს აღემატება. იმის განსაზღვრა, ესა თუ ის ქმედება არის თუ არა დარღვევა, საბოლოო ჯამში, სასამართლოს ან სხვა შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოს გადასაწყვეტი საკითხია.

360.10გ3 საკითხის ხასიათიდან და მნიშვნელობიდან გამომდინარე, პროფესიონალმა ბუღალტერმა, კონფიდენციალურობის დაცვით, შესაძლოა კონსულტაცია გაიაროს სხვა პირებთან ფირმის, ქსელის ფირმის ან პროფესიული ორგანიზაციის ფარგლებში, ან იურისტთან.

360.11 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი გამოავლენს ან უბრალოდ ეჭვობს, რომ არსებობს ან შესაძლოა წარმოიქმნას რაიმე სახის დარღვევა, მან საკითხი უნდა განიხილოს ხელმძღვანელობის შესაბამისი დონის წარმომადგენლებთან და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან.

360.11გ1 ამგვარი განხილვის მიზანია, პროფესიონალმა ბუღალტერმა ნათელი წარმოდგენა შეიქმნას საკითხთან დაკავშირებული ფაქტებისა და გარემოებების და მათი შესაძლო შედეგების შესახებ. გარდა ამისა, განხილვამ შესაძლოა ხელმძღვანელობას ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს საკითხის გამოკვლევისკენ უბიძგოს.

360.11გ2 იმის განსაზღვრა, რომელი დონის ხელმძღვანელობასთან უნდა განიხილოს პროფესიონალმა ბუღალტერმა საკითხი, პროფესიული განსჯის საგანია. ამასთან დაკავშირებით გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- საკითხის ხასიათი და გარემოებები;
- პირები, რომლებიც მონაწილეობენ ან შესაძლოა მონაწილეობდნენ საკითხში;
- შეთქმულების არსებობის ალბათობა;
- საკითხის შესაძლო შედეგები;

- ძალუძს თუ არა ხელმძღვანელობის მოცემულ დონეს მოვლენის გამოკვლევა და სათანადო ზომების მიღება.

360.11 გ3 ხელმძღვანელობის შესაფერისი დონე, რომელსაც პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა მიმართოს, როგორც წესი, საკითხში მონაწილე ან პოტენციურად მონაწილე პირზე ან პირებზე სულ ცოტა ერთი საფეხურით მაღალ დონეს წარმოადგენს. ჯგუფის კონტექსტში, შესაფერისი დონე შესაძლოა იყოს იმ სუბიექტის ხელმძღვანელობა, რომელიც დამკვეთს აკონტროლებს.

360.11 გ4 პროფესიონალმა ბუღალტერმა, საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლოა გაითვალისწინოს ასევე საკითხის შიდა აუდიტორებთან განხილვის ვარიანტი.

მ360.12 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი მიიჩნევს, რომ ხელმძღვანელობა მონაწილეობს დარღვევაში ან საეჭვო დარღვევაში, მან საკითხი მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან უნდა განიხილოს.

საკითხის გადაჭრა

მ360.13 ხელმძღვანელობასთან ან, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის საკითხის განხილვისას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა მათ სათანადო და დროული ზომების გატარება უნდა ურჩიოს, თუ ეს ჯერ არ გაუკეთებიათ. ასე, მაგალითად:

- (ა) დარღვევის შედეგების გამოსწორება, აღმოფხვრა ან შემსუბუქება;
- (ბ) ხელის შეშლა დარღვევის წარმოშობისთვის, თუ ჯერ არ მომხდარა; ან
- (გ) შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება, თუ ეს მოითხოვება მოქმედი კანონმდებლობით ან აუცილებელ პირობად მიიჩნევა საზოგადოებრივი ინტერესის დასაცავად.

მ360.14 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს, დამკვეთის ხელმძღვანელობასა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს აქვთ თუ არა წარმოდგენა დარღვევასთან ან საეჭვო დარღვევასთან დაკავშირებული თავიანთი იურიდიული ან სხვა მარეგულირებელი ვალდებულებების შესახებ.

360.14 გ1 თუ ხელმძღვანელობამ და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა არ იციან ამ საკითხთან დაკავშირებული თა-

ვიანთი იურიდიული ან მარეგულირებელი ვალდებულებები, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა მიუთითოს მათ ინფორმაციის სათანადო წყაროები ან ურჩიოს, რომ მიმართონ იურიდიულ კონსულტაციას.

მ360.15

პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა დაიცვას შესაბამისი:

- (ა) კანონმდებლობა, სამართლებრივი თუ სხვა მარეგულირებელი დებულებების ჩათვლით, რომელიც დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევების შესახებ შესაბამისი ორგანოსათვის ანგარიშის წარდგენის საკითხს აწესრიგებს;
- (ბ) აუდიტის სტანდარტების მოთხოვნები, მათ შორის, მოთხოვნები, რომლებიც უკავშირდება:
 - დარღვევის გამოვლენასა და მასზე რეაგირებას, თაღლითობის ჩათვლით;
 - მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირებას;
 - აუდიტორის დასკვნაზე დარღვევის ან საექვო დარღვევის გავლენის გათვალისწინებას.

360.15 გ1

ზოგიერთი კანონი და სხვა ნორმატიული აქტი შესაძლოა ადგენდეს პერიოდს, რომლის განმავლობაშიც ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს სათანადო ორგანოს დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევების შესახებ.

ინფორმირება ჯგუფებთან დაკავშირებით

მ360.16

თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია დარღვევის ან საექვო დარღვევის შესახებ ჯგუფის აუდიტის კონტექსტში ერთ-ერთ ქვემოთ განხილულ სიტუაციაში, მან ამის შესახებ უნდა აცნობოს ჯგუფის გარიგების პარტნიორს, თუ ეს კანონმდებლობით არ ეკრძალება:

- (ა) ბუღალტერი აუდიტის სამუშაოს ასრულებს კომპონენტთან მიმართებით ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის; ან
- (ბ) ბუღალტერი დაქირავებულია ჯგუფში შემავალი იურიდიული სუბიექტის ან ბიზნესერთეულის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩასატარებლად არა ჯგუფის აუდიტის, არამედ სხვა მიზნებისთვის, როგორც არის, მაგალითად კანონმდებლობით გათვალისწინებული სავალდებულო აუდიტი.

ჯგუფის გარიგების პარტნიორის ინფორმირება ავსებს იმ საპასუხო ზომებს, რომლებსაც წინამდებარე განყოფილების დებულებები ითვალისწინებს ამ საკითხზე რეაგირების მიზნებისთვის.

360.16 გ1 ეს იმისთვისაა საჭირო, რომ ჯგუფის გარიგების პარტნიორს საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაცია მიეწოდოს, რათა მან ჯგუფის აუდიტის კონტექსტში განსაზღვროს, საკითხი უნდა გადაიჭრას თუ არა ამ განყოფილების დებულებების შესაბამისად, ხოლო თუ უნდა გადაიჭრას, როგორ უნდა განხორციელდეს ეს. მ360.16 პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმირების მოთხოვნა გამოიყენება ნებისმიერ შემთხვევაში, იმის მიუხედავად, ჯგუფის გარიგების პარტნიორის ფირმა ან ქსელი და პროფესიონალი ბუღალტრის ფირმა ან ქსელი ერთი და იგივეა თუ განსხვავებული.

360.17 თუ ჯგუფის აუდიტის მიმდინარეობისას ჯგუფის გარიგების პარტნიორისთვის ცნობილი გახდება ინფორმაცია დარღვევის ან საექვო დარღვევის შესახებ, მან უნდა განიხილოს, შესაძლებელია თუ არა მოცემული საკითხი დაკავშირებული იყოს:

- (ა) ერთ ან რამდენიმე კომპონენტთან, რომლის მიმართ აუდიტის სამუშაო უნდა შესრულდეს ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის; ან
- (ბ) ჯგუფში შემავალ ერთ ან რამდენიმე იურიდიულ სუბიექტთან ან ბიზნესერთეულთან, რომლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი უნდა ჩატარდეს არა ჯგუფის აუდიტის, არამედ სხვა მიზნებისათვის, როგორც არის, მაგალითად კანონმდებლობით გათვალისწინებული სავალდებულო აუდიტი.

ამგვარი განხილვა ავსებს იმ საპასუხო ზომებს, რომლებსაც წინამდებარე განყოფილების დებულებები ითვალისწინებს ამ საკითხზე რეაგირების მიზნებისთვის.

მ360.18 თუ შესაძლებელია, რომ დარღვევა ან საექვო დარღვევა დაკავშირებული იყოს ერთ ან რამდენიმე კომპონენტთან, რომლებიც მითითებულია მ360.17(ა) პუნქტში და ერთ ან რამდენიმე იურიდიულ სუბიექტთან ან ბიზნესერთეულთან, რომლებიც მითითებულია მ360.17(ბ) პუნქტში, ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა უნდა უზრუნველყოს ამ საკითხის ინფორმირება იმ პირთათვის, რომლებიც აუდიტის სამუშაოს ასრულებენ ამ კომპონენტებთან, იურიდიულ სუბიექტებთან ან ბიზნესერთეულებთან მიმართებით, თუ ამის გაკეთება

კანონმდებლობით არ იკრძალება. აუცილებლობის შემთხვევაში, ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა უნდა გაარკვიოს (ხელმძღვანელობასთან ან საჯაროდ ხელმისაწვდომი ინფორმაციიდან), მ360.17(ბ) პუნქტში მითითებული შესაბამისი იურიდიული სუბიექტები ან ბიზნესერთეულები ექვემდებარებიან თუ არა აუდიტის ჩატარებას, ხოლო თუ ასეა, დაადგინოს აუდიტორების ვინაობა, რამდენადაც ეს პრაქტიკულად შესაძლებელი იქნება.

360.18 გ1 ამ მოთხოვნის მიზანია, ზემოხსენებულ კომპონენტებთან, იურიდიულ სუბიექტებთან ან ბიზნესერთეულებთან მიმართებით შესასრულებელ სამუშაოზე პასუხისმგებელმა პირებმა შეიტყონ აღნიშნული პრობლემის შესახებ, რათა განსაზღვრონ, აუცილებელია თუ არა პრობლემის გადაჭრა წინამდებარე განყოფილების დებულებების შესაბამისად, ხოლო თუ აუცილებელია, როგორ უნდა განხორციელდეს ეს. ზემოაღნიშნული ინფორმირების მოთხოვნა გამოიყენება ნებისმიერ შემთხვევაში, იმის მიუხედავად, ერთი და იგივეა თუ არა ჯგუფის გარიგების პარტნიორის ფირმა ან ქსელი და იმ პირების ფირმა ან ქსელი, რომლებიც აუდიტის სამუშაოს ასრულებენ ამ კომპონენტებთან, იურიდიულ სუბიექტებთან ან ბიზნესერთეულებთან მიმართებით.

დამატებითი ზომების გატარების აუცილებლობის განსაზღვრა

მ360.19 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა შეაფასოს ხელმძღვანელობისა და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა მხრიდან განხორციელებული რეაგირების/გატარებული ზომების მიზანშეწონილობა.

360.19 გ1 ხელმძღვანელობისა და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა მხრიდან განხორციელებული რეაგირების მიზანშეწონილობის შეფასებისას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი რელევანტური ფაქტორები:

- დროულია თუ არა რეაგირება;
- სათანადოდ იქნა თუ არა გამოძიებული დარღვევა ან საექვო დარღვევა;
- მიღებულ იქნა თუ არა ზომები (ან ამჟამად მიმდინარეობს თუ არა გარკვეული ქმედებები), ნებისმიერი დარღვევის შედეგების გამოსწორების, აღმოფხვრის ან შემსუბუქებისათვის;

- მიღებულ იქნა თუ არა ზომები, ან ამჟამად მიმდინარეობს თუ არა გარკვეული ქმედებები დარღვევის წარმოქმნისთვის ხელის შესაშლელად იმ შემთხვევაში, თუ ის ჯერ არ წარმოქმნილა;
- მიღებულ იქნა თუ არა ზომები, ან ამჟამად მიმდინარეობს თუ არა გარკვეული ქმედებები დარღვევის გამეორების რისკის შესამცირებლად, მაგალითად დამატებითი კონტროლის საშუალებების დანერგვა ან პერსონალის სწავლება/გადამზადება;
- ინფორმირდა თუ არა, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ორგანო დარღვევის ან საექვო დარღვევის შესახებ და თუ ასეა, ადეკვატურია თუ არა გამჟღავნებული ინფორმაცია.

მ360.20

ხელმძღვანელობისა და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა მხრიდან გატარებული საპასუხო ზომების გათვალისწინებით, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა დამატებითი ზომების მიღება საზოგადოებრივი ინტერესების დასაცავად.

360.20 გ1

დამატებითი ზომების მიღების აუცილებლობის, მისი ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრა დამოკიდებულია სხვადასხვა ფაქტორზე, მათ შორის:

- სამართლებრივი და მარეგულირებელი ჩარჩო;
- საკითხის გადაუდებლობა;
- საკითხის ყოვლისმომცველობა დამკვეთისთვის;
- კვლავ ენდობა თუ არა პროფესიონალი ბუღალტერი ხელმძღვანელობისა და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა პატიოსნებას;
- შესაძლებელია თუ არა დარღვევის ან საექვო დარღვევის განმეორება;
- არსებობს თუ არა იმის დამადასტურებელი საიმედო მტკიცებულება, რომ მნიშვნელოვანი ზიანი ადგება ან შესაძლოა მიადგეს მოცემული სუბიექტის, ინვესტორების, კრედიტორების, დაქირავებული პირების ან ფართო საზოგადოების ინტერესებს.

360.20 გ2

პროფესიონალ ბუღალტერს ხელმძღვანელობის ან, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა კეთილსინდისიერების მიმართ ნდობა შესაძლოა გაუქროს მაგა-

ლითად შემდეგმა გარემოებებმა:

- ბუღალტერი ექვობს ან მტკიცებულება გააჩნია რაიმე დარღვევაში მათი მიზანმიმართული ან უნებლიე მონაწილეობის შესახებ;
- ბუღალტერმა იცის, რომ ისინი ფლობენ ინფორმაციას ამგვარი დარღვევის შესახებ და საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი მოთხოვნების მიუხედავად არ წარუდგენიათ, ან არ გაუციათ ნებართვა, წარედგინათ საკითხთან დაკავშირებული ანგარიში სათანადო უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის, გონივრული პერიოდის განმავლობაში.

მ360.21

დამატებითი ზომების გატარების აუცილებლობის, ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრისას, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა გამოიყენოს პროფესიული განსჯა და გაითვალისწინოს, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის თუ არა, რომ ბუღალტერი იქცეოდა საზოგადოებრივი ინტერესების შესაბამისად.

360.21 გ1

პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა გაატაროს მაგალითად შემდეგი დამატებითი ზომები:

- სათანადო უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის საკითხის გამჟღავნება იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ამას არ ითხოვს კანონმდებლობა;
- პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტა ან გარიგებიდან გამოსვლა იმ შემთხვევაში, თუ ეს ნებადართულია კანონმდებლობით.

360.21 გ2

გარიგებიდან გამოსვლით ან პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტით ვერ მოხდება სხვა ისეთი ქმედებების ჩანაცვლება, რომელთა განხორციელებაც შესაძლოა აუცილებელი იყოს პროფესიონალი ბუღალტრის მიზნების მისაღწევად წინამდებარე განყოფილების შესაბამისად. თუმცა, ზოგიერთ იურისდიქციაში ბუღალტრისათვის ხელმისაწვდომ დამატებით ზომებზე შესაძლოა გარკვეული შეზღუდვები არსებობდეს. ასეთ ვითარებაში პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტა ან გარიგებიდან გამოსვლა შესაძლოა ერთადერთი შესაძლო გზა იყოს.

მ360.22

თუ პროფესიონალმა ბუღალტერმა შეწყვიტა პროფესიული ურთიერთობა მ360.20 და 360.21გ1 პუნქტების შესაბამისად, მან მ320.8 პუნქტის თანახმად, დანიშვნის კანდიდატის მოთ-

ხოვნით უნდა აცნობოს მას ყველა შესაფერისი ფაქტის შესახებ და მიაწოდოს ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია გამოვლენილ ან საეჭვო დარღვევასთან. წინამორბედი ბუღალტერი ასე უნდა მოიქცეს მ320.8(ბ) პუნქტში მითითებულ გარემოებებშიც, როდესაც დამკვეთი წინამორბედ ბუღალტერს ვერ ან არ რთავს ნებას, რომ დამკვეთის საქმეები დანიშვნის კანდიდატთან ერთად განიხილოს, თუ ამის გაკეთება კანონმდებლობით არ აქვს აკრძალული.

360.22 გ1 ზემოაღნიშნულ ფაქტებსა და სხვა ინფორმაციაში იგულისხმება ნებისმიერი ფაქტი და გარემოება, რომლის შესახებ, წინამორბედი ბუღალტრის აზრით, დანიშვნის კანდიდატმა უნდა იცოდეს, სანამ გადაწყვეტს, დაეთანხმოს თუ არა მოცემულ გარიგებას; 320-ე განყოფილება ეხება დანიშვნის კანდიდატის კომუნიკაციასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

მ360.23 თუ დანიშვნის კანდიდატი ვერ შეძლებს წინამორბედ ბუღალტერთან დაკავშირებას, მან ყველანაირ გონივრულ ზომას უნდა მიმართოს ინფორმაციის მოსაპოვებლად სხვა საშუალებებით იმ გარემოებების შესახებ, რამაც გამოიწვია მოქმედი ბუღალტრის შეცვლა.

360.23 გ1 მოქმედი ბუღალტრის შეცვლის გამომწვევი გარემოებების შესახებ ინფორმაციის მოპოვების სხვა საშუალებებია მესამე მხარეთა გამოკითხვა ან დამკვეთის ხელმძღვანელობის ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების წარსული საქმიანობის შესწავლა.

360.24 გ1 ვინაიდან საკითხის შეფასებას შესაძლოა დასჭირდეს რთული ანალიზის ჩატარება, განსჯა და გადაწყვეტილების მიღება, უფროსმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა განიხილოს საკითხი იმის თაობაზე, აუცილებელია თუ არა:

- შიდა კონსულტაციის მიღება;
- იურიდიული კონსულტაციის მიღება ბუღალტრისთვის შესაძლო არჩევანის არსებობაზე და, კონკრეტული ზომის მიღების შემთხვევაში, პროფესიულ ან სამართლებრივ შედეგებზე ნათელი წარმოდგენის შესაქმნელად;
- კონსულტაციის გავლა მარეგულირებელ ორგანოსთან ან პროფესიულ ორგანიზაციასთან, კონფიდენციალურობის დაცვით.

შესაბამისი ორგანოსათვის ინფორმაციის გამჟღავნების აუცილებლობის განსაზღვრა

- 360.25 გ1 საკითხის შესახებ შესაბამისი ორგანოსათვის ინფორმაციის გამჟღავნება აკრძალული იქნება იმ შემთხვევაში, თუ ეს კანონმდებლობასთან წინააღმდეგობაში მოვა. სხვა შემთხვევაში, ინფორმაციის გამჟღავნების მიზანია, შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხის გამოძიებისა და საზოგადოებრივი ინტერესების სასარგებლოდ გარკვეული ზომების მიღების საშუალების მიცემა.
- 360.25 გ2 ინფორმაციის გამჟღავნების საჭიროების განსაზღვრა, ძირითადად, დამოკიდებულია კრედიტორებისათვის, დაქირავებული პირებისა და ფართო საზოგადოებისათვის მიყენებული ფაქტობრივი ზიანის, ან შესაძლო ზიანის ხასიათსა და მასშტაბზე, რომელიც გამოწვეულია ან შესაძლოა გამოწვეული იყოს მოცემული საკითხით. მაგალითად, პროფესიონალმა ბუღალტერმა, შესაძლოა დაადგინოს, რომ შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება სათანადო ქმედებაა, თუ:
- სუბიექტი მოქრთამვას მიმართავს (მაგალითად, ადგილობრივი ან სხვა ქვეყნის ხელისუფლების ოფიციალური წარმომადგენლების, მსხვილი ხელშეკრულებების მიღების მიზნით);
 - მოცემული სუბიექტი რეგულირდება, ხოლო საკითხი იმდენად არსებითია, რომ საფრთხეს უქმნის მისი საქმიანობის ლიცენზიას;
 - სუბიექტი საფონდო ბირჟაზეა კოტირებული და საკითხმა შესაძლოა არასასურველი შედეგები გამოიწვიოს სამართლიანი და ორგანიზებული ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე, ან ფინანსური ბაზრების სისტემური რისკი წარმოქმნას.
 - მოსალოდნელია, რომ სუბიექტი ისეთ პროდუქციას გაყიდის, რომელიც საზიანოა საზოგადოების ჯანმრთელობის ან უსაფრთხოებისთვის;
 - სუბიექტი თავისი დამკვეთებისთვის ისეთი სქემების წახალისებას ახდენს, რომლებიც მათ გადასახადების თავიდან არიდებაში დაეხმარება.
- 360.25 გ3 იმის განსაზღვრა, უნდა გამჟღავნდეს თუ არა მსგავსი ინფორმაცია, დამოკიდებული იქნება გარე ფაქტორებზეც, როგორც არის, მაგალითად:

- არსებობს თუ არა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანო, რომელსაც ინფორმაციის მიღება, საკითხის გამოძიება და აუცილებელი ზომების გატარება შეუძლია. შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს განსაზღვრა დამოკიდებულია საკითხის ბუნებაზე. მაგალითად, თაღლითური ფინანსური ანგარიშგების შემთხვევაში, შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ორგანოს წარმოადგენს ფასიანი ქაღალდების მარეგულირებელი ორგანო, ან, გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევისას – გარემოს დაცვის ორგანო;
- არსებობს თუ არა კანონმდებლობის ან სხვა მარეგულირებელი ნორმების მიერ უზრუნველყოფილი ჯანსაღი და საიმედო დაცვა სამოქალაქო, კრიმინალური და პროფესიული პასუხისგებისაგან, ან შურისძიებისაგან, მაგალითად, როგორცაა მხილებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობა ან სხვა მარეგულირებელი ნორმა;
- არსებობს თუ არა რეალური ან პოტენციური საფრთხეები პროფესიონალი ბუღალტრის ან სხვა პირების ფიზიკური უსაფრთხოების მიმართ.

მ360.26

თუ პროფესიონალი ბუღალტერი, გარემოებების გათვალისწინებით, დაადგენს, რომ შესაბამისი ორგანოსათვის საკითხის შესახებ ინფორმირება მიზანშეწონილი ქმედებაა, ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება ნებადართულია წინამდებარე კოდექსის მ114.3 პუნქტის შესაბამისად. მსგავსი ინფორმაციის გამჟღავნებისას, ბუღალტერმა უნდა იმოქმედოს კეთილსინდისიერად და სიფრთხილე გამოიჩინოს განცხადებებისა და მტკიცებების მომზადებისას. ბუღალტერმა ასევე უნდა დაადგინოს, საჭიროა თუ არა დამკვეთის ინფორმირება საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების განზრახვის შესახებ, საკითხის გამჟღავნებამდე.

*გარდაუვალი დარღვევა***მ360.27**

გამონაკლის შემთხვევებში, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა შეიტყოს ფაქტობრივი ან განზრახული ქმედების შესახებ, რომელიც, მისი აზრით, გამოიწვევს კანონმდებლობის გარდაუვალ დარღვევას, რაც, თავის მხრივ, არსებით ზიანს მიაყენებს ინვესტორებს, კრედიტორებს, დაქირავებულ პირებს ან ფართო საზოგადოებას. ბუღალტერი, პირველ რიგში, განიხილავს, მიზანშეწონილია თუ არა სუბიექტის ხელმძღვა-

ნელობასთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან საკითხის განხილვა. შემდეგ უნდა გამოიყენოს პროფესიული განსჯა და განსაზღვროს, დაუყოვნებლივ შეუძლია თუ არა მას შესაბამისი ორგანოსთვის საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება იმ მიზნით, რომ თავიდან აიცილოს ან შეამსუბუქოს კანონმდებლობის ამგვარი გარდაუვალი დარღვევის შედეგები. თუ გაამჟღავნებს ინფორმაციას, ამგვარი ქმედება ნებადართულია კოდექსის მ114.3 პუნქტის მიხედვით.

დოკუმენტაცია

მ360.28 ისეთ გამოვლენილ ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევასთან დაკავშირებით, რომელიც მოცემული განყოფილების მოქმედების სფეროს განეკუთვნება, პროფესიონალი ბუღალტრისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ინფორმაციის დოკუმენტირება:

- როგორი რეაგირება მოახდინა ხელმძღვანელობამ და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა საკითხთან დაკავშირებით;
- ბუღალტრის მიერ განხილული ქმედებების სხვადასხვა ვარიანტი, მის მიერ განხორციელებული განსჯა და მიღებული გადაწყვეტილებები, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტის გათვალისწინებით;
- რამდენად კმაყოფილია პროფესიონალი ბუღალტერი მ360.20 პუნქტში განსაზღვრული პასუხისმგებლობების შესრულებით.

360.28 გ1 ეს დოკუმენტაცია ავსებს აუდიტის სათანადო სტანდარტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებულ დოკუმენტაციას. მაგალითად, აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები (ასს-ები), ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შემსრულებელი პროფესიონალი ბუღალტრისგან მოითხოვს:

- ისეთი დოკუმენტაციის მომზადებას, რომლის გამოყენებითაც შესაძლებელი გახდება აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი საკითხების, გამოტანილი დასკვნებისა და დასკვნების გამოსატანად ჩატარებული პროფესიული განსჯის შესახებ ნათელი წარმოდგენის შექმნა;
- ხელმძღვანელობასთან, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებსა და სხვა პირებთან მნიშვნელოვან საკი-

თხეზე ჩატარებული განხილვების დოკუმენტებში ასახვას, მათ შორის განხილული მნიშვნელოვანი საკითხების ხასიათის აღწერას და როდის და ვისთან ერთად ჩატარდა განხილვა; და

- გამოვლენილი ან საეჭვო დარღვევისა და, ასევე, ხელმძღვანელობასთან და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან და მოცემული სუბიექტის გარეშე მხარეებთან გამართული განხილვების შედეგების დოკუმენტურად ასახვას.

სხვა პროფესიული მომსახურება, ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის გარდა

საკითხის შესწავლა და მისი გადაჭრა ხელმძღვანელობის ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მეშვეობით

მ360.29 თუ პროფესიონალი ბუღალტრისათვის, რომელსაც ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის გარდა, რაიმე სხვა სახის პროფესიული მომსახურების შესრულება ევალება, ცნობილი გახდება ინფორმაცია დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ, ბუღალტერი უნდა შეეცადოს მოცემული საკითხის შესწავლას. კერძოდ, უნდა შეისწავლოს დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის გამომწვევი ქმედების ხასიათი და გარემოებები, რომელშიც ის წარმოიქმნა ან შესაძლოა წარმოიქმნას.

360.29 გ1 მოსალოდნელია, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი გამოიყენებს თავის ცოდნასა და გამოცდილებას და პროფესიული განსჯის უნარს. თუმცა, მას არ მოეთხოვება კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ისეთი დონის ცოდნა, რომელიც პროფესიული მომსახურების შესასრულებლად საჭირო ცოდნას აღემატება. იმის განსაზღვრა, ესა თუ ის ქმედება არის თუ არა დარღვევა, საბოლოო ჯამში, სასამართლოს ან სხვა შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოს გადასაწყვეტი საკითხია.

360.29 გ2 საკითხის ხასიათიდან და მნიშვნელობიდან გამომდინარე, პროფესიონალმა ბუღალტერმა, კონფიდენციალურობის დაცვით, შესაძლოა კონსულტაცია გაიაროს სხვა პირებთან ფირმის, ქსელის ფირმის ან პროფესიული ორგანიზაციის ფარგლებში, ან იურისტთან.

მ360.30 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი გამოავლენს ან უბრალოდ ეჭვობს, რომ არსებობს ან შესაძლოა წარმოიქმნას რაიმე სახის დარღვევა, მან საკითხი უნდა განიხილოს ხელმძღვანელობის შესაბამისი დონის წარმომადგენლებთან. თუ ბუღალტერს

აქვს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან დაკავშირების შესაძლებლობაც, მან, საჭიროების შემთხვევაში, ეს საკითხი მათთან ერთადაც უნდა განიხილოს.

360.30 გ1 ამგვარი განხილვის მიზანია, პროფესიონალმა ბუღალტერმა ნათელი წარმოდგენა შეიქმნას საკითხთან დაკავშირებული ფაქტებისა და გარემოებების და მათი შესაძლო შედეგების შესახებ. გარდა ამისა, განხილვამ შესაძლოა ხელმძღვანელობას ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს საკითხის გამოკვლევისკენ უბიძგოს.

360.30 გ2 იმის განსაზღვრა, რომელი დონის ხელმძღვანელობასთან უნდა განიხილოს პროფესიონალმა ბუღალტერმა საკითხი, პროფესიული განსჯის საგანია. ამასთან დაკავშირებით გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- საკითხის ხასიათი და გარემოებები;
- პირები, რომლებიც მონაწილეობენ ან შესაძლოა მონაწილეობდნენ საკითხში;
- შეთქმულების არსებობის ალბათობა;
- საკითხის შესაძლო შედეგები;
- ძალუმს თუ არა ხელმძღვანელობის მოცემულ დონეს მოვლენის გამოკვლევა და სათანადო ზომების მიღება.

სუბიექტის გარე აუდიტორის ინფორმირება საკითხის შესახებ

მ360.31 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი, აუდიტის გარდა, რომელიმე სხვა მომსახურებას ასრულებს:

- (ა) ფირმის აუდიტის დამკვეთისთვის; ან
- (ბ) ფირმის აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის,

ბუღალტერმა დარღვევის ან საეჭვო დარღვევის შესახებ ინფორმაცია უნდა მიაწოდოს თვითონ ფირმაში შესაბამის პირებს, თუ ამის გაკეთება არ ეკრძალება კანონმდებლობით. ინფორმირება უნდა განხორციელდეს ფირმის პროტოკოლებისა და პროცედურების შესაბამისად ან, მსგავსი პროტოკოლებისა და პროცედურების არარსებობის შემთხვევაში, პირდაპირ აუდიტის გარიგების პარტნიორს უნდა მიეწოდოს ინფორმაცია.

მ360.32 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი, აუდიტის გარდა, რომელიმე სხვა მომსახურებას ასრულებს:

- (ა) ქსელის ფირმის აუდიტის დამკვეთისთვის; ან
- (ბ) ქსელის ფირმის აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის,

ბუღალტერმა უნდა დაადგინოს, საჭიროა თუ არა დარღვევის ან საექვო დარღვევის შესახებ ქსელის ფირმის ინფორმირება. ინფორმირება უნდა განხორციელდეს ქსელის ფირმის პროტოკოლებისა და პროცედურების შესაბამისად ან, მსგავსი პროტოკოლებისა და პროცედურების არარსებობის შემთხვევაში, პირდაპირ აუდიტის გარიგების პარტნიორს უნდა მიეწოდოს ინფორმაცია.

მ360.33

თუ პროფესიონალი ბუღალტერი, აუდიტის გარდა, რომელიმე სხვა მომსახურებას ასრულებს დამკვეთისათვის, რომელიც არ წარმოადგენს:

- (ა) ფირმის ან ქსელის ფირმის აუდიტის დამკვეთს; ან
- (ბ) ფირმის ან ქსელის ფირმის აუდიტის დამკვეთის კომპონენტს,

ბუღალტერმა უნდა დაადგინოს, საჭიროა თუ არა დარღვევის ან საექვო დარღვევის შესახებ დამკვეთის გარე აუდიტორის ინფორმირება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორები

360.34 გ1 მ360.31 – მ360.33 პუნქტების მოთხოვნების შესაბამისად საკითხის ინფორმირებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- იქნება თუ არა ეს ქმედება კანონმდებლობის დარღვევა;
- არსებობს თუ არა მარეგულირებელი ორგანოს ან პროკურორის მიერ დარღვევის ან საექვო დარღვევის გარშემო მიმდინარე გამოძიების მსვლელობისას დაწესებული აკრძალვები ინფორმაციის გამჟღავნებასთან დაკავშირებით;
- არის თუ არა გარიგების მიზანი მოცმულ სუბიექტში პოტენციური დარღვევის გამოძიება, რათა ამ სუბიექტს შესაბამისი ზომების მიღების საშუალება მიეცეს;
- ხელმძღვანელობამ ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა საკითხის შესახებ მიაწოდეს თუ არა ინფორმაცია სუბიექტის გარე აუდიტორს;
- საკითხის სავარაუდო არსებითობა დამკვეთის ფინან-

სური ანგარიშგების აუდიტისთვის ან, თუ საქმე ეხება ჯგუფის კომპონენტს, მისი სავარაუდო არსებობა ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისათვის.

ინფორმირების მიზანი

360.35 გ1 მ360.31 – მ360.33 პუნქტებში განხილულ გარემოებებში ინფორმირების მიზანია, აუდიტის გარიგების პარტნიორმა იცოდეს დარღვევის ან საექვო დარღვევის არსებობის შესახებ და განსაზღვროს, საკითხი უნდა გადაიჭრას თუ არა ამ განყოფილების დებულებების შესაბამისად, ხოლო თუ უნდა გადაიჭრას, როგორ უნდა განხორციელდეს ეს.

დამატებითი ზომების მიღების აუცილებლობის განსაზღვრა

მ360.36 გარდა ამისა, პროფესიონალმა პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა განიხილოს, აუცილებელია თუ არა დამატებითი ზომების მიღება საზოგადოებრივი ინტერესების დასაცავად.

360.36 გ1 დამატებითი ზომების მიღების აუცილებლობის, ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრა დამოკიდებულია ისეთ ფაქტორებზე, როგორცაა:

- სამართლებრივი და მარეგულირებელი ჩარჩო;
- რამდენად მიზანშეწონილი და დროულია ხელმძღვანელობისა და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა მხრიდან განხორციელებული რეაგირება;
- საკითხის გადაუდებლობა;
- საკითხში ხელმძღვანელობის ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მონაწილეობა;
- იმის ალბათობა, რომ მნიშვნელოვანი ზიანი მიადგება დამკვეთის, ინვესტორების, კრედიტორების, დაქირავებული პირების ან ფართო საზოგადოების ინტერესებს.

360.36 გ2 პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა გაატაროს მაგალითად შედეგი დამატებითი ზომები:

- სათანადო უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის საკითხის გამჟღავნება იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ამას არ ითხოვს კანონმდებლობა;
- პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტა ან გარიგებიდან

გამოსვლა იმ შემთხვევაში, თუ ეს ნებადართულია კანონმდებლობით.

360.36 გ3 შესაბამისი ორგანოსათვის ინფორმაციის გამჟღავნების საჭიროების საკითხის განხილვისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- იქნება თუ არა ეს ქმედება კანონმდებლობის დარღვევა;
- არსებობს თუ არა მარეგულირებელი ორგანოს ან პროკურორის მიერ, დარღვევის ან საექვო დარღვევის გარშემო მიმდინარე გამოძიების მსვლელობისას დაწესებული აკრძალვები, ინფორმაციის გამჟღავნებასთან დაკავშირებით;
- არის თუ არა გარიგების მიზანი მოცემულ სუბიექტში პოტენციური დარღვევის გამოძიება, რათა ამ სუბიექტს შესაბამისი ზომების მიღების საშუალება მიეცეს.

მ360.37

თუ პროფესიონალი ბუღალტერი, გარემოებების გათვალისწინებით, დაადგენს, რომ შესაბამისი ორგანოსათვის დარღვევასთან ან საექვო დარღვევასთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება მიზანშეწონილი ქმედებაა, ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება ნებადართულია წინამდებარე კოდექსის მ114.3 პუნქტის შესაბამისად. მსგავსი ინფორმაციის გამჟღავნებისას, ბუღალტერმა უნდა იმოქმედოს კეთილსინდისიერად და სიფრთხილე გამოიჩინოს განცხადებებისა და მტკიცებების მომზადებისას. ბუღალტერმა ასევე უნდა დაადგინოს, საჭიროა თუ არა დამკვეთის ინფორმირება საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების განზრახვის შესახებ, საკითხის გამჟღავნებამდე.

გარდაუვალი დარღვევა

მ360.38

გამონაკლის შემთხვევებში, პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა შეიტყოს ფაქტობრივი ან განზრახული ქმედების შესახებ, რომელიც, მისი აზრით, გამოიწვევს კანონმდებლობის გარდაუვალ დარღვევას, რაც, თავის მხრივ, არსებით ზიანს მიაყენებს ინვესტორებს, კრედიტორებს, დაქირავებულ პირებს ან ფართო საზოგადოებას. ბუღალტერი, პირველ რიგში, განიხილავს, მიზანშეწონილია თუ არა სუბიექტის ხელმძღვანელობასთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან საკითხის განხილვა. შემდეგ უნდა გამოიყენოს პროფესიული განსჯა და განსაზღვროს, დაუყოვნებლივ შეუძ-

ლია თუ არა მას შესაბამისი ორგანოსთვის საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნება იმ მიზნით, რომ თავიდან აიცილოს ან შეამსუბუქოს კანონმდებლობის ამგვარი გარდაუვალი დარღვევის შედეგები. თუ გაამჟღავნებს ინფორმაციას, ამგვარი ქმედება ნებადართულია კოდექსის მ114.3 პუნქტის მიხედვით.

რჩევის მიღების საჭიროება

360.39 გ1 პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა განიხილოს:

- შიდა კონსულტაციის მიღების საკითხი;
- იურიდიული კონსულტაციის მიღება ბუღალტრისთვის შესაძლო არჩევანის არსებობაზე და, კონკრეტული ზომის მიღების შემთხვევაში, პროფესიულ ან სამართლებრივ შედეგებზე ნათელი წარმოდგენის შესაქმნელად;
- კონსულტაციის გავლის საკითხი მარეგულირებელ ორგანოსთან ან პროფესიულ ორგანიზაციასთან კონფიდენციალურობის დაცვით.

დოკუმენტაცია

360.40 გ1 ისეთ გამოვლენილ ან საეჭვო დარღვევის შემთხვევასთან დაკავშირებით, რომელიც მოცემული განყოფილების მოქმედების სფეროს განეკუთვნება, პროფესიონალი ბუღალტრისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ინფორმაციის დოკუმენტირება:

- საკითხი;
- ხელმძღვანელობასთან, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან და სხვა მხარეებთან გამართული განხილვების შედეგები;
- როგორი რეაგირება მოახდინეს ხელმძღვანელობამ და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა საკითხთან დაკავშირებით;
- ბუღალტრის მიერ განხილული ქმედებების სხვადასხვა ვარიანტი, მის მიერ განხორციელებული განსჯა და მიღებული გადაწყვეტილებები;
- რამდენად კმაყოფილია პროფესიონალი ბუღალტერი მ360.36 პუნქტში განსაზღვრული პასუხისმგებლობების შესრულებით.

ნაწილი 4ა – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის

400	კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება დამოუკიდებლობის მიმართ აუდიტსა და მიმოხილვის გარიგებებში	179
405	ჯგუფის აუდიტი	209
410	პროფესიული საზღაური.....	224
411	ანაზღაურებისა და შეფასების პოლიტიკა.....	245
420	საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა	247
430	ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესი.....	248
510	ფინანსური ინტერესები.....	250
511	სესხები და გარანტიები	257
520	საქმიანი ურთიერთობები	259
521	ნათესაური და პირადი ურთიერთობები	262
522	აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა უახლოეს წარსულში	266
523	აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა დირექტორად ან თანამდებობის პირად	268
524	აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა.....	270
525	ფირმის პერსონალის დანიშვნა დროებით სამუშაოდ აუდიტის დამკვეთთან	275
540	ფირმის პერსონალის ხანგრძლივი კავშირი აუდიტის დამკვეთთან (მათ შორის პარტნიორის როტაცია)	277
600	არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტის დამკვეთისთვის	285
601	საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება.....	300
602	ადმინისტრაციული მომსახურება	304
603	შეფასების მომსახურება.....	305
604	საგადასახადო მომსახურება.....	308
605	შიდა აუდიტორული მომსახურება.....	321

606	საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურება.....	326
607	სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურება.....	330
608	იურიდიული მომსახურება.....	334
609	კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურება	338
610	კორპორაციული საფინანსო მომსახურება.....	341
800	დასკვნები სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას (აუდიტი და მიმოხილვის გარიგებები).....	345

დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები (ნაწილები 4ა და 4ბ)

ნაწილი 4ა – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის

განყოფილება 400

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება დამოუკიდებლობის
მიმართ აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებში

შესავალი

ზოგადი დებულებები

- 400.1 საზოგადოების ინტერესების გათვალისწინებით, წინამდებარე კოდექსით მოითხოვება, რომ საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები დამოუკიდებლობა იყვნენ აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების შესრულებისას.
- 400.2 კოდექსის ეს ნაწილი ეხება აუდიტსა და მიმოხილვის გარიგებებსაც, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული. ტერმინებში „აუდიტი“, „აუდიტის გუნდი“, „აუდიტის გარიგება“, „აუდიტის დამკვეთი“ და „აუდიტორის დასკვნა“ ასევე იგულისხმება მიმოხილვა, მიმოხილვის გარიგების გუნდი, მიმოხილვის გარიგება, მიმოხილვის დამკვეთი და მიმოხილვის დასკვნა.
- 400.3 ამ ნაწილში ტერმინში „პროფესიონალი ბუღალტერი“ იგულისხმება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ ინდივიდუალური ბუღალტრებიც და მათი ფირმებიც.
- 400.4 ხმს 1 ფირმას ავალდებულებს ხარისხის მართვის სისტემის შექმნას, დანერგვასა და ფუნქციონირებას ფირმის მიერ შესრულებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის. ხმს 1 მოითხოვს, რომ ფირმამ ზემოაღნიშნული ხარისხის მართვის სისტემის ფარგლებში დაადგინოს ხარისხის მიზნები, რომლებიც განკუთვნილია პასუხისმგებლობების შესასრულებლად სათანადო ეთიკური მოთხოვნების,

მათ შორის დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესაბამისად. ხმს 1-ის თანახმად, სათანადო ეთიკური მოთხოვნებია ის მოთხოვნები, რომლებიც ეხება ფირმას, მის პერსონალს და, შესაბამის შემთხვევაში, სხვა პირებს, ვისზეც ვრცელდება დამოუკიდებლობის იგივე მოთხოვნები, რომლებიც დაკავშირებულია ფირმასა და ფირმის გარიგებებთან. აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები (ასს-ები) და მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტები (მგსს-ები) გარიგების პარტნიორებისა და გარიგების გუნდების პასუხისმგებლობას ადგენს აუდიტისა და მიმოხილვის ცალკეული გარიგების დონისთვის, შესაბამისად. ფირმის ფარგლებში პასუხისმგებლობების განაწილება დამოკიდებული იქნება ფირმის ზომაზე, მის სტრუქტურასა და ორგანიზაციულ წყობაზე. კოდექსის ამ ნაწილის ბევრი დებულება არ ადგენს ფირმაში მომუშავე ცალკეულ პირთა კონკრეტულ პასუხისმგებლობას დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებულ ქმედებებზე. ამის ნაცვლად, გამოიყენება ტერმინი „ფირმა“, მინიშნების სიმარტივისთვის. ფირმა დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესრულებაზე ოპერატიულ პასუხისმგებლობას აკისრებს რომელიმე პირ(ებ)ს ხმს 1-ის შესაბამისად. ამასთან, ცალკეული პროფესიონალი ბუღალტერი პირადად არის პასუხისმგებელი ნებისმიერი დებულების დაცვაზე, რომელიც ეხება მის საქმიანობას, ინტერესებს ან ურთიერთობებს.

400.5 დამოუკიდებლობა დაკავშირებულია ობიექტურობისა და პატიოსნების პრინციპებთან. ცნება დამოუკიდებლობა მოიცავს:

- (ა) აზროვნების დამოუკიდებლობას – გონების ისეთი მდგომარეობა, როდესაც დასკვნის გამოტანა შესაძლებელია ისე, რომ პირი არ განიცდიდეს ზეგავლენას, რის გამოც პროფესიული განსჯისას კომპრომისზე წავიდოდა და, ამგვარად, მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს პატიოსნად, ობიექტურად და პროფესიული სკეპტიციზმით;
- (ბ) გარეგნულ დამოუკიდებლობას – ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების თავიდან აცილება, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნოდა, რომ ფირმის ან აუდიტის გუნდის წევრი პატიოსნების, ობიექტურობის, ან პროფესიული სკეპტიციზმის მიმართ კომპრომისზე წავიდა.

კოდექსის წინამდებარე ნაწილში, სადაც მითითებულია, რომ პირი ან ფირმა „დამოუკიდებელი“ უნდა იყოს, იმას ნიშნავს, რომ ამ პირმა ან ფირმამ უნდა დაიცვას ამ ნაწილის დებულებები.

400.6 აუდიტის ჩატარებისას კოდექსი ფირმებს ავალდებულებს, რომ დაიცვან ეთიკის ძირითადი პრინციპები და იყვნენ დამოუკიდებლები. კოდექსის ამ ნაწილში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა იმის თაობაზე, როგორ გამოიყენება კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის შესანარჩუნებლად ამგვარი გარიგებების შესრულებისას. 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა იმგვარადვე გამოიყენება დამოუკიდებლობის მიმართ, როგორც 110-ე განყოფილებაში განსაზღვრულ ეთიკის ძირითად პრინციპებთან მიმართებით. 405-ე განყოფილება ადგენს კონკრეტულ მოთხოვნებს და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, რომლებიც გამოიყენება ჯგუფის აუდიტში.

400.7 ამ ნაწილში აღწერილია:

- (ა) ფაქტები და გარემოებები, მათ შორის პროფესიული საქმიანობის სახეები, ინტერესები და ურთიერთობები, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ან შესაძლოა შეუქმნას დამოუკიდებლობას;
- (ბ) პოტენციური ქმედებები, მათ შორის დამცავი ზომები, რომლებიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის; და
- (გ) ზოგიერთი სიტუაცია, როდესაც შეუძლებელია საფრთხის აღმოფხვრა, ან არ არსებობს დამცავი ზომები საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

გარიგების გუნდი და აუდიტის გუნდი

400.8 წინამდებარე ნაწილი ეხება აუდიტის გუნდის ყველა წევრს, მათ შორის გარიგების გუნდის წევრებს.

400.9 აუდიტის გარიგებაში გარიგების გუნდი მოიცავს ფირმის ყველა პარტნიორსა და პერსონალს, რომელიც მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით ასრულებს აუდიტის სამუშაოს, ასევე სხვა პირებს, რომლებიც აუდიტის პროცედურებს ატარებენ და არიან:

- (ა) ქსელის რომელიმე ფირმის წარმომადგენლები; ან

(ბ) იმ ფირმის წარმომადგენლები, რომელიც არ არის ქსელის ფირმა, ან მომსახურების პროვაიდერის წარმომადგენლები.

მაგალითად, კომპონენტის აუდიტორის ფირმის წარმომადგენელი, რომელიც აუდიტის პროცედურებს ატარებს კომპონენტის ფინანსურ ინფორმაციასთან მიმართებით ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის, ჯგუფის აუდიტში გარიგების გუნდის წევრად მიიჩნევა.

400.10 ხმს 1-ის თანახმად, მომსახურების პროვაიდერი მოიცავს ფირმის გარე ფიზიკურ პირს ან ორგანიზაციას, რომელიც ფირმას აწვდის გარიგების შესრულებისას გამოსაყენებელ რესურსს. ტერმინი „მომსახურების პროვაიდერი“ არ მოიცავს მოცემულ ფირმას, ქსელის სხვა ფირმებს და არც ქსელის შემადგენელ სხვა სტრუქტურებსა და ორგანიზაციებს.

400.11 აუდიტის გარიგებაში შესაძლოა მონაწილეობდნენ ფირმაში, ქსელის სხვა ფირმაში ან ამა თუ იმ კომპონენტის აუდიტორის ფირმაში დასაქმებული პირები, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, ან მათ მიერ დროებით დაქირავებული პირები, რომლებიც ეხმარებიან გარიგების შესრულებაში. ეს პირები, მათი როლიდან გამომდინარე, შესაძლოა იყვნენ გარიგების გუნდის ან აუდიტის გუნდის წევრები. მაგალითად:

- პირები, რომელთაც გააჩნიათ ექსპერტული ცოდნა ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის სპეციალიზებულ სფეროებში და აუდიტის პროცედურებს ატარებენ, მიიჩნევიან გარიგების გუნდის წევრებად. ასე, მაგალითად, პირები, რომლებიც სპეციალიზებულები არიან მოგების გადასახადების აღრიცხვის საკითხებში, ან ავტომატიზებული ინსტრუმენტებისა და მეთოდების მეშვეობით შექმნილი რთული ინფორმაციის ანალიზში, რომლის მიზანია უჩვეულო ან მოულოდნელი ურთიერთკავშირების გამოვლენა;
- ფირმაში დასაქმებული ან ფირმის მიერ დროებით დაქირავებული პირები, რომლებიც უშუალო გავლენას ახდენენ აუდიტის გარიგების შედეგებზე კონსულტაციის გაწევის მეშვეობით მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებულ ტექნიკურ ან დარგისთვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა თუ მოვლენებზე, მიიჩნევიან აუდიტის გუნდის წევრებად, მაგრამ არ მიიჩნევიან გარიგების გუნდის წევრებად.

თუმცა, გარე ექსპერტები არც გარიგების გუნდის და არც აუდიტის გუნდის წევრები არ არიან.

400.12 თუ აუდიტის გარიგება გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ჩატარებას ექვემდებარება, მაშინ გარიგების ხარისხის მიმოხილველი და გარიგების ხარისხის მიმოხილვაში მონაწილე სხვა პირები, აუდიტის გუნდის წევრებად მიიჩნევიან, მაგრამ არ მიიჩნევიან გარიგების გუნდის წევრებად

საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

400.13 კოდექსის ამ ნაწილში მოცემული ზოგიერთი მოთხოვნა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა ეხება მხოლოდ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს, რაც ასახავს მნიშვნელოვან საზოგადოებრივ ინტერესს ამ სუბიექტების ფინანსური მდგომარეობის მიმართ, დაინტერესებულ მხარეებზე მათი ფინანსური კეთილდღეობის პოტენციური გავლენის გამო.

400.14 ამა თუ იმ სუბიექტის ფინანსური მდგომარეობის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი ფაქტორებია, მაგალითად:

- სუბიექტის ან მისი საქმიანობის ხასიათი, როგორც არის, მაგალითად, საზოგადოების წინაშე ფინანსური ვალდებულებების აღება სუბიექტის ძირითადი საქმიანობის ფარგლებში;
- ექვემდებარება თუ არა სუბიექტი მარეგულირებელ ზედამხედველობას, რომლის მიზანია ნდობის უზრუნველყოფა იმის თაობაზე, რომ სუბიექტი შეასრულებს თავის ფინანსურ ვალდებულებებს;
- სუბიექტის ზომა;
- სუბიექტის მნიშვნელობა სექტორისთვის, რომელშიც ის საქმიანობს, მათ შორის, რამდენად ადვილად შეიძლება მისი ჩანაცვლება სუბიექტის ფინანსური კრახის შემთხვევაში;
- სუბიექტის დაინტერესებული მხარეების, მათ შორის, ინვესტორების, მომხმარებლების, კრედიტორებისა და თანამშრომლების რაოდენობა და ხასიათი;
- სუბიექტის პოტენციური სისტემური გავლენა სხვა სექტორებსა და მთელ ეკონომიკაზე, სუბიექტის ფინანსური კრახის შემთხვევაში.

400.15 დაინტერესებულმა მხარეებმა გაზარდეს მოლოდინი იმ ფირმების დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით, რომლებიც ატარებენ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების აუდიტს, ამ სუბიექტების ფინანსური მდგომარეობის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის მნიშვნელობის გამო. როგორც მითითებულია 400.8 პუნქტში, საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებთან დაკავშირებული მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის მიზანია ამ მოლოდინების გამართლება და ამის შედეგად დაინტერესებულ მხარეთა ნდობის ამაღლება სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების მიმართ, რომლის გამოყენება შესაძლებელია სუბიექტის ფინანსური მდგომარეობის შეფასებისას.

დასკვნები, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას

400.16 აუდიტორის დასკვნა შესაძლოა ითვალისწინებდეს მისი გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას. თუ ასეა და მე-800 განყოფილებაში აღწერილი პირობები დაკმაყოფილებულია, მაშინ შესაძლებელია კოდექსის წინამდებარე ნაწილის დამოუკიდებლობის მოთხოვნების მოდიფიცირება მე-800 განყოფილების დებულებების შესაბამისად.

მარწმუნებელი გარიგებები აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა

400.17 დამოუკიდებლობის სტანდარტები, რომლებიც ეხება აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა სახის მარწმუნებელ გარიგებებს, ჩამოყალიბებულია კოდექსის 48 ნაწილში - *დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის*.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

მ400.18 ფირმა, რომელიც აუდიტს ატარებს, დამოუკიდებელი უნდა იყოს.

მ400.19 ფირმამ 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა უნდა გამოიყენოს აუდიტის გარიგებასთან დაკავშირებით დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღების აკრძალვა

- 0400.20** ფირმამ ან ქსელის ფირმამ თავის თავზე არ უნდა აიღოს პასუხისმგებლობა აუდიტის დამკვეთის ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.
- 400.20გ1 ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა მოიცავს სუბიექტის საქმიანობის მართვასა და კონტროლს, მისი განვითარების მიმართულელების განსაზღვრას, მათ შორის გადაწყვეტილებების მიღებას ისეთ საკითხებზე, როგორც არის სხვა სუბიექტების შექმნა, შრომითი, ფინანსური, ტექნოლოგიური, მატერიალური და არამატერიალური რესურსების გამოყენება და მათზე კონტროლის განხორციელება.
- 400.20გ2 როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა საკუთარ თავზე იღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც აუდიტის დამკვეთის ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, შეიქმნება თვითშეფასების, ანგარების და ფაქტობრივი ურთიერთობის საფრთხეები. გარდა ამისა, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის აღება წარმოქმნის ადვოკატურების საფრთხესაც, რადგან, ამ შემთხვევაში, ფირმის ან ქსელის ფირმის მოსაზრებები და ინტერესები ძალიან დაუახლოვდება/დაემსგავსება ხელმძღვანელობის მოსაზრებებსა და ინტერესებს.
- 400.20გ3 იმის დადგენა, ესა თუ ის საქმიანობა განეკუთვნება თუ არა ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს, დამოკიდებულია კონკრეტულ გარემოებებზე და საჭიროებს პროფესიულ განსჯას. მაგალითად, მიიჩნევა, რომ ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება შემდეგი სახის საქმიანობები:
- სუბიექტის პოლიტიკისა და მისი განვითარების სტრატეგიული მიმართულების განსაზღვრა;
 - თანამშრომელთა დაქირავება ან გათავისუფლება;
 - თანამშრომელთა საქმიანობის მართვა და პასუხისმგებლობა მათ ქმედებებზე სამსახურში;
 - ოპერაციების ავტორიზაცია;
 - საბანკო ანგარიშების ან ინვესტიციების კონტროლი და მართვა;
 - გადაწყვეტილებების მიღება იმის თაობაზე, ფირმის ან ქსელის ფირმის, ანდა სხვა მესამე მხარეთა რომელი

- რეკომენდაციები უნდა განხორციელდეს პრაქტიკაში;
- მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირება ხელმძღვანელობის სახელით;
- პასუხისმგებლობის აღება:
 - ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად;
 - შიდა კონტროლის სისტემის შექმნაზე, დანერგვაზე, მის მონიტორინგსა და ფუნქციონირებაზე.

400.20გ4

მ400.14 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, აუდიტის დამკვეთის ხელმძღვანელობისთვის რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემა მათზე დაკისრებული მოვალეობების შესრულებაში დასახმარებლად, არ მიიჩნევა ფირმის მიერ ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღებად. აუდიტის დამკვეთისთვის რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე. ეს საკითხები განხილულია მე-600 განყოფილებაში.

მ400.21

როდესაც ფირმა პროფესიულ მომსახურებას უწევს აუდიტის დამკვეთს, ფირმა უნდა დარწმუნდეს, რომ დამკვეთის ხელმძღვანელობა ატარებს ყველანაირ განხილვას და ის იღებს ყველანაირ გადაწყვეტილებას, რაც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. კერძოდ, ფირმა უნდა დარწმუნდეს, რომ:

(ა) დამკვეთის ხელმძღვანელობას დანიშნული ჰყავს სათანადო უნარ-ჩვევებით, ცოდნითა და გამოცდილებით აღჭურვილი პირი, რომელიც ყოველთვის იქნება პასუხისმგებელი დამკვეთის გადაწყვეტილებებსა და ფირმის მიერ შესრულებულ მომსახურებაზე ზედამხედველობის განხორციელებაზე. უკეთესია, თუ ეს პირი ზედა დონის ხელმძღვანელობის წარმომადგენელი იქნება, რომელსაც ესმის:

- (i) მომსახურების მიზნები, ხასიათი და შედეგები;
- და
- (ii) დამკვეთისა და ფირმის ან ქსელის ფირმის შესაბამისი პასუხისმგებლობები.

თუმცა, სავალდებულო არ არის, ამ პირს გააჩნდეს მოცემული მომსახურების შესრულებისთვის აუცილებელი სპეციალური ცოდნა და კვალიფიკაცია;

- (ბ) დამკვეთის ხელმძღვანელობა ზედამხედველობას უწევს საქმიანობას და გაწეული მომსახურების შედეგების ადეკვატურობას აფასებს დამკვეთის მიზნების გათვალისწინებით; და
- (გ) დამკვეთის ხელმძღვანელობა თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას ნებისმიერ ზომაზე, რომელიც გატარდება გაწეული მომსახურების შედეგების გათვალისწინებით.

400.21გ1

როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ტექნოლოგიას იყენებს აუდიტის დამკვეთისთვის პროფესიული საქმიანობის შესრულებისას, მან უნდა დაიცვას მ400.20 და მ400.21 პუნქტების მოთხოვნები, იმის მიუხედავად, რა ტიპის ტექნოლოგია გამოიყენება და რა დონით.

საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

მ400.22

კოდექსის ამ ნაწილის მიზნებისათვის, ფირმამ ესა თუ ის სუბიექტი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად უნდა მიიჩნიოს, თუ იგი მიეკუთვნება რომელიმე შემდეგ კატეგორიას:

- (ა) ფასიანი ქაღალდების საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტი;
- (ბ) სუბიექტი, რომლის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა საზოგადოებისგან დეპოზიტების მოზიდვა;
- (გ) სუბიექტი, რომლის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა საზოგადოების დაზღვევის უზრუნველყოფა; ან
- (დ) სუბიექტი, რომელსაც კანონით, სხვა ნორმატიული აქტით ან პროფესიული სტანდარტებით აქვს მინიჭებული ამგვარი სტატუსი 400.15 პუნქტში აღწერილი მიზნის შესასრულებლად.

400.22გ1

როდესაც კანონში, სხვა ნორმატიულ აქტში ან პროფესიულ სტანდარტებში, 400.15 პუნქტში აღწერილი მიზნის მისაღწევად, სუბიექტების მიმართ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის ნაცვლად სხვა ტერმინები გამოიყენება, ასეთი ტერმინები ეკვივალენტურ ტერმინებად მიიჩნევა. თუმცა, თუ კანონში, სხვა ნორმატიულ აქტში ან პროფესიულ სტანდარტებში „საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი“ ეწოდება სუბიექტს რაიმე სხვა მიზეზით, რომელიც დაკავშირებული არ არის 400.15 პუნქტში აღწერილ მიზანთან, ეს სახელწოდება აუცილებლად არ ნიშნავს იმას, რომ ამგვარი სუბიექტი საზო-

გადოებრივი დაინტერესების პირს წარმოადგენს კოდექსის მიზნებისთვის.

მ400.23 მ400.22 პუნქტის მოთხოვნის შესრულებისას ფირმამ მ400.22 (ა) – (გ) პუნქტებში მითითებული კატეგორიებისთვის უნდა გაითვალისწინოს კანონით, სხვა ნორმატიული აქტით ან პროფესიული სტანდარტებით დადგენილი უფრო მკაფიო განმარტებები.

400.23გ1 მ400.22 (ა)–(გ) პუნქტებში მითითებული კატეგორიები ზოგადად არის განმარტებული და ამ განმარტებებში დაკონკრეტებული არ არის ზომა ან სხვა ფაქტორები, რომლებიც შეიძლება კონკრეტული იურისდიქციისთვის აქტუალური იყოს. ამგვარად, კოდექსი ითვალისწინებს, რომ იმ ორგანოებმა, რომლებსაც პასუხისმგებლობა აკისრიათ პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის სტანდარტების დადგენაზე, უფრო მკაფიოდ უნდა განმარტონ ეს კატეგორიები, მაგალითად:

- მიუთითონ კონკრეტული საჯარო ბაზრები, სადაც მიმდინარეობს ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობა;
- მიუთითონ ადგილობრივი კანონი ან სხვა ნორმატიული აქტი, სადაც განმარტებულია ბანკი ან სადაზღვევო კომპანია;
- გამონაკლისები გაითვალისწინონ გარკვეული ტიპის სუბიექტებისთვის, როგორც არის, მაგალითად ერთობლივი საკუთრების მქონე სუბიექტები;
- გარკვეული ტიპის სუბიექტებისთვის დაადგინონ ზომის კრიტერიუმები.

400.23გ2 მ400.22 (დ) პუნქტი გულისხმობს, რომ ის ორგანოები, რომლებსაც პასუხისმგებლობა აკისრიათ პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის სტანდარტების დადგენაზე, 400.15 პუნქტში აღწერილი მიზნის მისაღწევად საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების კატეგორიებს დაამატებენ სხვა კატეგორიებსაც, 400.14 პუნქტში აღწერილი ფაქტორების გათვალისწინებით. კონკრეტული იურისდიქციების ფაქტებისა და გარემოებებისა და მიხედვით, ასეთი კატეგორიები შეიძლება მოიცავდეს მაგალითად:

- საპენსიო ფონდებს;
- კოლექტიურ საინვესტიციო ფონდებს;
- კერძო სუბიექტებს, რომლებსაც დიდი რაოდენობის დაინტერესებული მხარეები ჰყავს (ინვესტორების გარდა);
- არაკომერციულ ორგანიზაციებს ან სახელმწიფოს კუთ-

ვნილ საწარმოებს;

- კომუნალური მომსახურების სუბიექტებს.

400.24გ1 ფირმას რეკომენდაცია ეძლევა თვითონ განსაზღვროს, კოდექსის ამ ნაწილის მიზნებისთვის საჭიროა თუ არა სხვა სუბიექტების მიჩნევა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად. ამ გადაწყვეტილების მიღებისას ფირმას შეუძლია 400.14 პუნქტში აღწერილი და ასევე შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინება:

- მოსალოდნელია თუ არა, რომ სუბიექტი უახლოეს მომავალში გახდება სასაზოგადოებრივი დაინტერესების პირი;
- მსგავს გარემოებებში წინამორბედმა ფირმამ ამ სუბიექტის მიმართ გამოიყენა თუ არა სასაზოგადოებრივი დაინტერესების პირებისთვის დადგენილი დამოუკიდებლობის მოთხოვნები;
- მსგავს გარემოებებში ფირმა სხვა სუბიექტების მიმართ იყენებს თუ არა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებისთვის დადგენილ დამოუკიდებლობის მოთხოვნებს;
- კანონში, სხვა ნორმატიულ აქტში ან პროფესიულ სტანდარტებში ამ სუბიექტს მინიჭებული აქვს თუ არა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის სტატუსი;
- მოითხოვს თუ არა თვითონ სუბიექტმა ან სხვა დაინტერესებულმა მხარეებმა, რომ ფირმამ ამ სუბიექტთან მიმართებით გამოიყენოს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებისთვის დადგენილი დამოუკიდებლობის მოთხოვნები, ხოლო თუ ასეა, არსებობს თუ არა რაიმე მიზეზი იმისა, რომ ფირმამ არ შეასრულოს ეს მოთხოვნა;
- სუბიექტის კორპორაციული მართვის შეთანხმებები, მაგალითად, სხვადასხვა პირები არიან თუ არა სუბიექტის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები და მისი მესაკუთრეები ან ხელმძღვანელობა.

ინფორმაციის საჯაროდ გამჟღავნება – დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გამოყენება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებთან მიმართებით

მ400.25 მ400.26 პუნქტის გათვალისწინებით, როდესაც ფირმა ამა თუ იმ სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩატარებისას იყენებს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებისთვის (როგორც აღწერილია 400.13 პუნქტში) დადგენილ

დამოუკიდებლობის მოთხოვნებს, მან საჯაროდ უნდა გაამჟღავნოს ეს ფაქტი მისთვის მიზანშეწონილი ნებისმიერი ფორმით, მაგრამ დაინტერესებული მხარეებისთვის ამ ინფორმაციის დროული წვდომის შესაძლებლობის გათვალისწინებით.

მ400.26 მ400.25 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, გამონაკლისის სახით, ფირმას შეუძლია არ გაამჟღავნოს ზემოაღნიშნული ინფორმაცია, თუ ეს გამოიწვევს სუბიექტის კონფიდენციალური სამომავლო გეგმების გამჟღავნებას.

დაკავშირებული სუბიექტები

მ400.27 მ400.27 განმარტების თანახმად, აუდიტის დამკვეთი, რომელიც ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტია მ400.22 და მ400.23 პუნქტების შესაბამისად, მოიცავს მის ყველა დაკავშირებულ სუბიექტსაც. ყველა სხვა ტიპის სუბიექტის შემთხვევაში, აუდიტის დამკვეთის ცნება მოიცავს მხოლოდ იმ დაკავშირებულ სუბიექტებს, რომლებსაც დამკვეთი აკონტროლებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ. თუ აუდიტის გუნდისთვის ცნობილია, ან გუნდს აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ მოცემული დამკვეთისაგან ფირმის დამოუკიდებლობის შეფასებისას გასათვალისწინებელია დამკვეთის ურთიერთობა რომელიმე სხვა დაკავშირებულ სუბიექტთან ან სხვა დაკავშირებული სუბიექტის გარემოებები, აუდიტის გუნდმა ეს დაკავშირებული სუბიექტიც უნდა განიხილოს, როდესაც ადგენს და აფასებს დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებს და ატარებს ზომებს.

[400.28 – 400.29 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც დამოუკიდებლობა სავალდებულოა

მ400.30 კოდექსის მოცემული ნაწილის თანახმად დამოუკიდებლობა შენარჩუნებული უნდა იყოს:

- (ა) გარიგების პერიოდის განმავლობაშიც; და
- (ბ) ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაშიც.

400.30 გ1 გარიგების პერიოდი მაშინ იწყება, როდესაც გუნდი იწყებს აუდიტის ჩატარებას და მთავრდება მაშინ, როდესაც აუდიტორის დასკვნა გაიცემა. თუ გარიგება რეგულარულად სრულდება,

გარიგების პერიოდი მთავრდება შემდეგი ორი თარიღიდან უფრო გვიანი თარიღით: (ა) როდესაც ერთ-ერთი მხარე მეორეს აცნობებს პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტის შესახებ და (ბ) ბოლო აუდიტორის დასკვნის გაცემის თარიღი.

მ400.31

თუ სუბიექტი აუდიტის დამკვეთი ხდება იმ ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში, ან მის შემდეგ, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, მაშინ ფირმამ უნდა დაადგინოს, დამოუკიდებლობას რაიმე საფრთხე ხომ არ ემუქრება:

- (ა) აუდიტის დამკვეთთან არსებული ფინანსური ან საქმიანი ურთიერთობების გამო, ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში ან მის შემდეგ, მაგრამ აუდიტის გარიგებაზე დათანხმებამდე; ან
- (ბ) აუდიტის დამკვეთისთვის ფირმის ან ქსელის სხვა ფირმის მიერ ადრე შესრულებული მომსახურებების გამო.

400.31გ1

დამოუკიდებლობას საფრთხე შეექმნება, თუ აუდიტის დამკვეთისთვის გაწეული იყო არამარწმუნებელი მომსახურება ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში ან მის შემდეგ, მაგრამ იქამდე, სანამ გარიგების გუნდი დაიწყებდა აუდიტის ჩატარებას და, ამასთან, ზემოაღნიშნული არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულების უფლება ფირმას არ ექნებოდა გარიგების პერიოდის განმავლობაში.

400.31გ2

ასეთ შემთხვევაში გასათვალისწინებელი ერთ-ერთი ფაქტორია იმის დადგენა, ამ მომსახურების შედეგები იქნება თუ არა იმ ბუღალტრული ჩანაწერების, ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული შიდა კონტროლის პროცედურების ან ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ან გავლენას იქონიებს თუ არა ზემოაღნიშნულ ჩანაწერებზე, შიდა კონტროლის პროცედურებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

400.31 გ3

დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- არამარწმუნებელ მომსახურებაში მონაწილე პროფესიონალები არ უნდა დაინიშნონ აუდიტის გარიგების გუნდის წევრებად;
- სათანადო მიმოხილველის მიერ აუდიტისა და არამარწმუნებელი მომსახურების პროცესში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება, საჭიროებისა-

მებრ;

- ქსელის გარეთ დამატებით სხვა ფირმის დაქირავება არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგების შესაფასებლად, ან არამარწმუნებელი მომსახურების ისეთი ნაწილის ხელახლა შესასრულებლად, რაც აუცილებელია იმისათვის, რომ სხვა ფირმამ თავის თავზე აიღოს პასუხისმგებლობა ამ მომსახურებაზე.

400.31გ4 აუდიტის გარიგების პერიოდამდე ან იმ ფინანსური ანგარიშგებით მოცულ პერიოდამდე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ გაწეული არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხე აღმოიფხვრება ან მისაღებ დონემდე შემცირდება, თუ ამგვარი მომსახურების შედეგები გამოყენებული ან დანერგილი იყო იმ პერიოდში, რომლის აუდიტიც სხვა ფირმამ ჩაატარა.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

400.32 ფირმა არ უნდა დაეთანხმოს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის აუდიტორად დანიშვნას, რომლისთვისაც მას ან ქსელის სხვა ფირმას, დანიშვნის წინადადებამდე, შესრულებული აქვს ისეთი სახის არამარწმუნებელი მომსახურება, რომლის შედეგად შესაძლოა თვითშეფასების საფრთხე შეიქმნას იმ ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, იმ შემთხვევის გარდა, თუ:

- ამგვარი მომსახურების შესრულება შეწყდა აუდიტის გარიგების პერიოდის დაწყებამდე;
- ფირმა ზომებს მიიღებს მისი დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეზე რეაგირების მიზნით; და
- ფირმა გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის პოზიციიდან დაადგენს, რომ ფირმის დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი ყველა საფრთხე აღმოიფხვრა ან აღმოიფხვრება, ანდა შემცირდა მისაღებ დონემდე.

400.32გ1 მაგალითად, საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის აუდიტორად დანიშვნამდე ფირმის მიერ განხორციელებული შემდეგი ქმედებები გონიერმა და ინფორმირებულმა მესამე მხარემ შესაძლოა მიიჩნიოს საზოგადოებრივი დაინტერესების

პირისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების აღმოფხვრად ან მისაღებ დონემდე შემცირებად:

- ამ მომსახურების შედეგებზე წინამორბედ ფირმას ჩატარებული აქვს აუდიტის პროცედურები წინა წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში;
- ფირმა იწვევს პროფესიონალ ბუღალტერს, რომელიც არ არის იმ ფირმის თანამშრომელი, რომელმაც მოსახურება უნდა გამოთქვას ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, იმ პირველი აუდიტის გარიგების მიმოხილვის ჩასატარებლად გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამისად, რომლის მიმართაც შეიქმნა თვითშეფასების საფრთხე;
- საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი ქირობს ქსელის გარეთ სხვა ფირმას:
 - (i) არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგების შესაფასებლად; ან
 - (ii) არამარწმუნებელი მომსახურების ისეთი ნაწილის ხელახლა შესასრულებლად, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ სხვა ფირმამ აიღოს პასუხისმგებლობა ამ მომსახურებაზე.

[400.33 – 400.39 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირება

- 400.40 გ1 მ300.9 და მ300.10 პუნქტებში ჩამოყალიბებულია მოთხოვნები, რომლებიც ეხება მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან კომუნიკაციას/ინფორმაციის გაცვლას.
- 400.40 გ2 იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც წინამდებარე კოდექსით, მოქმედი პროფესიული სტანდარტებით, ან კანონმდებლობით არ მოითხოვება, ფირმასა და დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს შორის ინფორმაციის რეგულარულად გაცვლა რეკომენდებულია ისეთ ურთიერთობებთან და სხვა საკითხებთან დაკავშირებით, რაც, ფირმის აზრით, შესაძლოა საკმაო გავლენას ახდენდეს დამოუკიდებლობაზე. ამგვარი კომუნიკაცია მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს საშუალებას აძლევს:
- (ა) გაითვალისწინონ ფირმის მიერ განხორციელებული განსჯა და მისი მოსაზრებები, რომლებიც ეხება დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოვ-

ლენასა და შეფასებას;

(ბ) განიხილონ, როგორ აღმოიფხვრა საფრთხე, მათ შორის, რამდენად შესაფერისია დამცავი ზომები, როდესაც ისინი არსებობს და შესაძლებელია მათი გამოყენება; და

(გ) მიიღონ აუცილებელი ზომები.

ასეთი მიდგომა შესაძლოა განსაკუთრებით სასარგებლო აღმოჩნდეს შანტაჟისა და ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხეებთან მიმართებით.

[400.41 – 400.49 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

ქსელის ფირმები

400.50 გ1 პროფესიული მომსახურების გაწევის შესაძლებლობების გაუმჯობესების მიზნით, ფირმები ხშირად სხვა ფირმებსა და სუბიექტებთან ერთად ქმნიან მსხვილ სტრუქტურებს. ამგვარი მსხვილი სტრუქტურა წარმოადგენს თუ არა ქსელს, დამოკიდებულია კონკრეტულ ფაქტებსა და გარემოებებზე და დამოკიდებული არ არის იმაზე, ეს ფირმები და სუბიექტები იურიდიულად განცალკევებულები და დამოუკიდებლები არიან თუ არა.

მ400.51 ქსელის ფირმა დამოუკიდებელი უნდა იყოს ქსელში შემავალი სხვა ფირმების აუდიტის დამკვეთებისგან, როგორც ამას მოითხოვს კოდექსის წინამდებარე ნაწილი.

400.51 გ1 ამ ნაწილში ქსელის ფირმის დამოუკიდებლობისთვის განსაზღვრული მოთხოვნები ეხება ქსელის ნებისმიერ ქვედანაყოფს, რომელიც აკმაყოფილებს ქსელის ფირმის განმარტებას. აუცილებელი არ არის, რომ ეს ქვედანაყოფი თავად აკმაყოფილებდეს ფირმის განმარტებასაც. მაგალითად, საკონსულტაციო ან პროფესიული იურიდიული საქმიანობა შესაძლოა იყოს ქსელის ფირმა, მაგრამ არ იყოს ფირმა.

მ400.52 თუ ფირმა დაკავშირებულია სხვა ფირმებისა და სუბიექტების უფრო მსხვილ სტრუქტურასთან, მან უნდა:

(ა) მიმართოს პროფესიულ განსჯას, რათა დაადგინოს, ამგვარი მსხვილი სტრუქტურა წარმოქმნის თუ არა ქსელს;

(ბ) განიხილოს, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, მიიჩნევდა, თუ არა, რომ ამ მსხვილ სტრუქტურაში შემავალი სხვა ფირმები და სუბიექტები

იმგვარად არიან დაკავშირებულები, რომ ქსელი არსებობს; და

(გ) ამგვარი ანალიზი ერთნაირად უნდა შეეხოს მთელ მსხვილ სტრუქტურას.

მ400.53

როდესაც ფირმა ადგენს, ფირმებისა და სხვა სუბიექტებისგან შექმნილი მსხვილი სტრუქტურა წარმოქმნის თუ არა ქსელს, მან იმ შემთხვევაში უნდა მიიჩნიოს, რომ ქსელი არსებობს, როდესაც ამგვარი მსხვილი სტრუქტურა გამიზნულია თანამშრომლობისთვის და:

(ა) აშკარად მიზნად ისახავს სტრუქტურაში შემავალ სუბიექტებს შორის მოგების ან დანახარჯების განაწილებას; (იხ. პუნქტი 400.53 გ2)

(ბ) სტრუქტურაში შემავალ სუბიექტებს გააჩნიათ საერთო მფლობელობა, კონტროლი ან ხელმძღვანელობა; (იხ. პუნქტი 400.53 გ3)

(გ) სტრუქტურაში შემავალ სუბიექტებს გააჩნიათ ხარისხის მართვის საერთო პოლიტიკა და პროცედურები; (იხ. პუნქტი 400.53 გ4)

(დ) სტრუქტურაში შემავალ სუბიექტებს გააჩნიათ საერთო ბიზნესსტრატეგია; (იხ. პუნქტი 400.53 გ5)

(ე) სტრუქტურაში შემავალი სუბიექტები საერთო საფირმო ნიშანს იყენებენ; (იხ. პუნქტები 400.53 გ6, 400.53 გ7) ან

(ვ) სტრუქტურაში შემავალ სუბიექტებს საერთო აქვთ პროფესიული რესურსების მნიშვნელოვანი ნაწილი. (იხ. პუნქტები 400.53 გ8, 400.53 გ9)

400.53გ1

მ400.53 პუნქტში აღწერილი შეთანხმებების გარდა, მსხვილ სტრუქტურაში შემავალი ფირმებსა და სუბიექტებს შესაძლოა სხვა ისეთი შეთანხმებებიც ჰქონდეთ დადებული, რაც წარმოქმნის ქსელს. თუმცა, მსხვილი სტრუქტურა შესაძლოა გამიზნული იყოს მხოლოდ სამუშაოს გადაცემის ხელშესაწყობად, რაც თავისთავად არ ნიშნავს იმას, რომ ეს სტრუქტურა აკმაყოფილებს აუცილებელ კრიტერიუმებს იმისათვის, რომ მიჩნეული იყოს ქსელად.

400.53გ2

არაარსებითი დანახარჯების განაწილება, თავისთავად, არ წარმოქმნის ქსელს. გარდა ამისა, თუ განაწილებას ექვემდებარება

ბარება მხოლოდ აუდიტის მეთოდოლოგიის, სახელმძღვანელოების, ან პრაქტიკული სასწავლო მასალის დამუშავებასთან დაკავშირებული დანახარჯები, თავისთავად, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ასეთი სტრუქტურა ქსელია. ასევე, ფირმისა და რომელიმე სუბიექტის (რომელიც სხვა მხრივ არანაირად არ არის დაკავშირებული ფირმასთან) კავშირი, რომლის მიზანია მომსახურების გაწევა ან პროდუქტის დამუშავება ერთობლივად, თავისთავად, არ წარმოქმნის ქსელს. (იხ. პუნქტი მ400.53(ა))

- 400.53გ3 საერთო მფლობელობის, კონტროლის ან ხელმძღვანელობის სტრუქტურის ფორმირება შესაძლებელია ხელშეკრულების მეშვეობით ან რაიმე სხვა გზით. (იხ. პუნქტი მ400.53(ბ))
- 400.53გ4 ხარისხის მართვის საერთო პოლიტიკა და პროცედურები გულისხმობს იმ პოლიტიკასა და პროცედურებს, რომლებიც განკუთვნილია მთელი მსხვილი სტრუქტურისთვის, დანერგილია მთელ სტრუქტურაში და მათზე კონტროლიც მთელი სტრუქტურის მასშტაბით ხორციელდება. (იხ. პუნქტი მ400.53(გ))
- 400.53გ5 საერთო ბიზნესსტრატეგია გულისხმობს სუბიექტებს შორის დადებულ შეთანხმებას საერთო სტრატეგიული მიზნების მიღწევის მიზნით. სუბიექტი არ მიიჩნევა ქსელის ფირმად მარტო იმის გამო, რომ თანამშრომლობს სხვა სუბიექტთან მხოლოდ იმ მიზნით, რომ ერთობლივად უპასუხონ პროფესიული მომსახურების გაწევის მოთხოვნის წინადადებას. (იხ. პუნქტი მ400.53(დ))
- 400.53გ6 საერთო საფირმო ნიშანი გულისხმობს საერთო ინიციალებს, ან საერთო სახელწოდებას. მიიჩნევა, რომ ფირმა იყენებს საერთო საფირმო ნიშანს, თუ, მაგალითად, აუდიტორის დასკვნაზე პარტნიორის ხელმოწერასთან ფიგურირებს საერთო საფირმო ნიშანი, ფირმის საკუთარი საფირმო ნიშნის ნაწილის სახით, ან მასთან ერთად. (იხ. პუნქტი მ400.53(ე)).
- 400.53გ7 იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ფირმა არ ეკუთვნის ქსელს და არ იყენებს საერთო საფირმო ნიშანს საკუთარი საფირმო სახელწოდების ნაწილის სახით, შესაძლოა ისეთი შთაბეჭდილება რჩებოდეს, რომ ქსელს ეკუთვნის, თუ ფირმა თავის საკანცელარიო ან სარეკლამო მასალაზე მიუთითებს, რომ არის ფირმების გაერთიანების წევრი. შესაბამისად, თუ ფირმა სიფრთხილეს არ გამოიჩენს ამგვარი წევრობის აღწერისას, შესაძლოა ისეთი შთაბეჭდილება შეიქმნას, რომ ეს ფირმა

ქსელს ეკუთვნის. (იხ. პუნქტი მ400.53(ე)).

400.53გ8 პროფესიული რესურსები მოიცავს:

- საერთო სისტემებს, რომლებიც ფირმებს ისეთი ინფორმაციის გაცვლის საშუალებას აძლევს, როგორცაა, მაგალითად დამკვეთის მონაცემთა ბაზა, ინფორმაცია ნამუშევარი დროისა და ანაზღაურების განაკვეთების შესახებ;
- პარტნიორებსა და სხვა პერსონალს;
- ტექნიკურ განყოფილებებს, რომლებიც ემსახურებიან მარწმუნებელი მომსახურების შესრულებისას კონსულტაციების გაწევას ტექნიკურ ან დარგისთვის დამახასიათებელ სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებისა და მოვლენების შესახებ;
- აუდიტის მეთოდოლოგიას ან სახელმძღვანელოებს;
- პრაქტიკულ სასწავლო კურსებსა და დამხმარე აღჭურვილობას. (იხ. პუნქტი მ400.53(ვ)).

400.53გ9 იმის დადგენა, საერთო პროფესიული რესურსები მნიშვნელოვანია თუ არა, დამოკიდებულია კონკრეტულ გარემოებებზე. მაგალითად:

- საერთო რესურსები შესაძლოა მხოლოდ აუდიტის მეთოდოლოგიის ან სახელმძღვანელოების სახით იყოს წარმოდგენილი და არ ხდებოდეს პერსონალის გაცვლა, ან დამკვეთებისა და ბაზრის შესახებ ინფორმაციის გაცვლა. ასეთ შემთხვევაში, ნაკლებად სარწმუნოა, რომ საერთო რესურსები მნიშვნელოვანი იქნება. ეს ეხება ერთობლივი ძალისხმევით პრაქტიკული სასწავლო კურსების ორგანიზებასაც;
- საერთო რესურსები შესაძლოა გულისხმობდეს პერსონალის, ან ინფორმაციის გაცვლას, მაგალითად, როდესაც პერსონალის საჭიროებისამებრ მოზიდვა საერთო რეზერვიდან ხდება, ან მსხვილ სტრუქტურაში საერთო ტექნიკური განყოფილება იქმნება ტექნიკური რჩევების მისაცემად მონაწილე ფირმებისთვის ისეთ საკითხებში, რომელთა დაცვაც ყველა ფირმისთვის სავალდებულოა. ასეთ ვითარებაში, უფრო მოსალოდნელია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე საერთო რესურს-

სებს მნიშვნელოვნად მიიჩნევს. (იხ. პუნქტი მ400.53(ვ)).

მ400.54 თუ ფირმა ან ქსელი ყიდის რომელიმე კომპონენტს და ეს კომპონენტი გარკვეული მცირე პერიოდის განმავლობაში ისევ აგრძელებს ფირმის ან ქსელის საფირმო სახელწოდების ან მისი რომელიმე ელემენტის გამოყენებას, შესაბამისმა სუბიექტებმა უნდა განსაზღვრონ, გარეშე მხარეთა წინაშე თავის წარდგენის შემთხვევაში როგორ უნდა ახსნან, რომ ისინი არ არიან ერთი ქსელის ფირმები.

400.54გ1 კომპონენტის გაყიდვის შეთანხმება შესაძლოა ითვალისწინებდეს, რომ გაყიდულ კომპონენტს გარკვეული მცირე პერიოდის განმავლობაში ისევ შეუძლია ფირმის ან ქსელის სახელწოდების ან მისი რომელიმე ელემენტის გამოყენება, მიუხედავად იმისა, რომ უკვე აღარ არის დაკავშირებული ფირმასთან ან ქსელთან. ასეთ შემთხვევაში, მართალია, ორი სუბიექტი შესაძლოა ერთი საფირმო სახელწოდებით მუშაობდეს, მაგრამ ფაქტები ადასტურებს, რომ ისინი არ განეკუთვნებიან მსხვილ სტრუქტურას, რომელიც შექმნილია თანამშრომლობისთვის. მაშასადამე, ეს ორი სუბიექტი არ არიან ერთი ქსელის წევრი ფირმები.

[400.55 –400.59 19 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

ზოგადი დოკუმენტაცია დამოუკიდებლობისათვის აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებში

მ400.60 ფირმამ დოკუმენტურად უნდა ასახოს კოდექსის ამ ნაწილის მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით გამოტანილი დასკვნები და ასევე აღწეროს ნებისმიერი შესაფერისი ჩატარებული განხილვის შინაარსი, რომელიც განამტკიცებს გამოტანილ დასკვნებს. კერძოდ:

- (ა) თუ დამცავი ზომები გატარდა საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად, ფირმამ დოკუმენტებში უნდა ასახოს საფრთხის ხასიათი და არსებული ან გატარებული დამცავი ზომები; და
- (ბ) თუ საფრთხე საჭიროებდა საფუძვლიან გაანალიზებას და ფირმამ დაასკვნა, რომ საფრთხე უკვე მისაღები დონის იყო, მან დოკუმენტებში უნდა ასახოს საფრთხის ხასიათი და ამგვარი დასკვნის გამოტანის არგუმენტაცია.

400.60 გ1 დოკუმენტაცია უზრუნველყოფს მტკიცებულებებს კოდექსის ამ ნაწილის მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით ფირმის მიერ დასკვნების გამოტანის მიზნით ჩატარებული განხილვების შესახებ. ამასთან, დოკუმენტაციის უქონლობით ვერ დადგინდება, ფირმამ განიხილა თუ არა ესა თუ ის კონკრეტული საკითხი ან ფირმა დამოუკიდებელი არის თუ არა.

[400.61 – 400.69 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

შერწყმა და შეძენა

როდესაც დამკვეთის შერწყმა საფრთხეს წარმოშობს

400.70 გ1 შერწყმის ან შეძენის შემდეგ ესა თუ ის სუბიექტი შესაძლოა აუდიტის დამკვეთისთვის დაკავშირებული მხარე გახდეს. საფრთხე, რომელიც ექმნება დამოუკიდებლობას და, მაშასადამე, ფირმის შესაძლებლობას, გააგრძელებს თუ არა აუდიტის გარიგებას, შესაძლოა შექმნილი იყოს ფირმის ან ქსელის ფირმისა და ამ დაკავშირებული მხარის ადრინდელი ან ახლანდელი ინტერესებითა და ურთიერთობებით.

მ400.71 400.70 გ1 პუნქტში აღწერილ გარემოებებში:

- (ა) ფირმამ საფრთხეზე რეაგირების მიზნით გატარებული დამცავი ზომების გათვალისწინებით უნდა განსაზღვროს და შეაფასოს, ამ დაკავშირებულ მხარესთან ფირმის ადრინდელ და ახლანდელ ინტერესებსა და ურთიერთობებს შეუძლია თუ არა გავლენის მოხდენა ფირმის დამოუკიდებლობაზე და, მაშასადამე, მის შესაძლებლობაზე, გააგრძელოს ეს აუდიტის გარიგება შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღის შემდეგ; და
- (ბ) მ400.72 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, ფირმამ ზომები უნდა გაატაროს ნებისმიერი ისეთი ინტერესის თავიდან მოსაცილებლად ან ურთიერთობის შესაწყვეტად, რომელიც წინამდებარე კოდექსით ნებადართული არ იქნება შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღისთვის.

მ400.72 მ400.71(ბ) პუნქტის დებულებების მიუხედავად, თუ შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღისთვის პრაქტიკულად შეუძლებელია ამ ინტერესის თავიდან მოცილება ან ურთიერთობის შეწყვეტა, ფირმამ უნდა:

- (ა) შეაფასოს ამ ინტერესის ან ურთიერთობის შედეგად

შექმნილი საფრთხე; და

- (ბ) მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად განიხილოს ის მიზეზები, რის გამოც პრაქტიკულად შეუძლებელია ამ ინტერესის თავიდან მოცილება ან ურთიერთობის შეწყვეტა შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღისთვის და შეაფასოს საფრთხის დონე.

400.72 გ1

ზოგ შემთხვევაში შესაძლოა პრაქტიკულად შესაძლებელი არ იყოს შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღისთვის ამა თუ იმ ინტერესის გასხვისება ან ურთიერთობის შეწყვეტა. ეს შესაძლოა იმით იყოს გამოწვეული, რომ ფირმა ამ დაკავშირებული მხარისთვის ასრულებს არამარწმუნებელ მომსახურებას, რომლის სხვა მომწოდებლისათვის გადაცემა მოცემულ სუბიექტს არ შეუძლია ამ თარიღისთვის ორგანიზებულად, სათანადო პროცედურების დაცვით.

400.72 გ2

როდესაც არსებობს ისეთი ინტერესი ან ურთიერთობა, რომლის გასხვისება ან შეწყვეტა პრაქტიკულად შეუძლებელია, შერწყმისა და შეძენის შედეგად წარმოქმნილი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორები იქნება მაგალითად:

- ამ ინტერესის ან ურთიერთობის ხასიათი და მნიშვნელობა;
- დაკავშირებულ სუბიექტთან ურთიერთობის ხასიათი და მნიშვნელობა (მაგალითად, დაკავშირებული სუბიექტი შვილობილი საწარმოა თუ მშობელი);
- მიზანშეწონილი პერიოდის ხანგრძლივობა, რომელიც, პრაქტიკული მოსაზრებით, აუცილებელია ამ ინტერესისა თუ ურთიერთობის თავიდან მოსაცილებლად.

მ400.73

თუ მ400.72(ბ) პუნქტში მითითებული განხილვის შემდეგ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები ფირმას მოსთხოვენ აუდიტორად დარჩენას, ფირმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა დაეთანხმოს მათ წინადადებას, თუ:

- (ა) ამ ინტერესს გაასხვისებენ ან ურთიერთობას შეწყვეტენ, შეძლებისდაგვარად, უმოკლეს ვადაში, მაგრამ არაუგვიანეს შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღიდან ექვსი თვისა;
- (ბ) არც ერთი პირი, რომელსაც გააჩნია ამგვარი ინტერესი ან ურთიერთობა, მათ შორის ისეთიც, რომელიც წარ-

მოიქმნა არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად და რაც ნებადართული არ იქნებოდა კოდექსის მე-600 განყოფილებითა და მისი ქვეგანყოფილებებით, არ იქნება აუდიტში გარიგების გუნდის წევრი, ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვაზე პირადად პასუხისმგებელი; და

- (გ) აუცილებლობის შემთხვევაში, გატარდება სათანადო დამატებითი ზომები და განიხილება მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად.

400.73 გ1 ამგვარი დამატებითი ზომების მაგალითებია:

- აუდიტის ან არამარწმუნებელი მომსახურების დროს შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება ფირმის სხვა პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ;
- გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ტოლფასი მიმოხილვის ჩატარება სხვა პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ, რომელიც არ არის იმ ფირმის თანამშრომელი, რომელიც გამოთქვამს მოსაზრებას ფინანსური ანგარიშგების შესახებ;
- დამატებით სხვა ფირმის დაქირავება არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგების განსახილველად, ან არამარწმუნებელი მომსახურების ისეთი ნაწილის ხელახლა შესასრულებლად, რაც აუცილებელია იმისათვის, რომ სხვა ფირმამ თავის თავზე აიღოს პასუხისმგებლობა ამ მომსახურებაზე.

მ400.74

შერწყმის ან შეძენის ძალაში შესვლის თარიღამდე ფირმას შესაძლოა მნიშვნელოვანი მოცულობის სამუშაო უკვე დასრულებული ჰქონდეს აუდიტთან დაკავშირებით და, შესაძლოა, მოკლე ვადაში შეძლოს დარჩენილი აუდიტორის პროცედურების დამთავრება. ასეთ შემთხვევაში, თუ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები ფირმას მოსთხოვენ აუდიტის დასრულებას, მიუხედავად იმისა, რომ ისევ არსებობს 400.70გ1 პუნქტში აღწერილი ინტერესი ან ურთიერთობა, ფირმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა დაეთანხმოს ამ წინადადებას, თუ:

- (ა) უკვე შეაფასა საფრთხის დონე და შედეგები განიხილა მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად;

- (ბ) შეასრულა მ400.73(ა) - (გ) პუნქტების მოთხოვნები; და
- (გ) უარს განაცხადებს აუდიტორობაზე არაუფვიანეს აუდიტორის დასკვნის შედგენის თარიღისა.

თუ ობიექტურობის მიმართ კომპრომისი გრძელდება

მ400.75 იმ შემთხვევაშიც კი, თუ შესაძლებელია მ400.71–მ400.74 პუნქტების ყველა მოთხოვნის დაცვა, ფირმამ მაინც უნდა დაადგინოს, 400.70 გ1 პუნქტში მითითებული გარემოებები ხომ არ ქმნის ისეთ საფრთხეს, რომელზეც რეაგირება შეუძლებელია იმგვარად, რომ არ მოხდეს ობიექტურობის მიმართ კომპრომისზე წასვლა. თუ ასეა, ფირმამ უნდა შეწყვიტოს ამ დამკვეთთან მუშაობა, როგორც აუდიტორმა.

დოკუმენტაცია

მ400.76 ფირმამ დოკუმენტებში უნდა ასახოს:

- (ა) 400.70 გ1 პუნქტში აღწერილი ნებისმიერი ისეთი ინტერესი ან ურთიერთობა, რომლის გასხვისება ან შეწყვეტა არ მოხდება შერწყმის ან შექმნის ძალაში შესვლის თარიღამდე, ასევე ამის მიზეზები;
- (ბ) გატარებული დამატებითი ზომები;
- (გ) მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად ჩატარებული განხილვის შედეგები; და
- (დ) არგუმენტები იმისა, ზემოაღნიშნული ადრინდელი და ახლანდელი ინტერესები და ურთიერთობები რატომ არ წარმოქმნის ისეთ საფრთხეს, რომ ობიექტურობის პრინციპი დაირღვეს.

[400.77 – 400.79 19 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული.]

დამოუკიდებლობის დებულების დარღვევა აუდიტსა და მიმოხილვის გარიგებებში

თუ ფირმა გამოავლენს დარღვევას

მ400.80 თუ ფირმა დაადგენს, რომ კოდექსის ამ ნაწილის რომელიმე დებულება დაირღვა, მან:

- (ა) უნდა გაასხვისოს, შეწყვიტოს, შეაჩეროს ან გამოორიცხოს დარღვევის გამომწვევი ინტერესი ან ურთიერთობა და

გამოასწოროს დარღვევის შედეგები;

- (ბ) უნდა განიხილოს, არსებობს თუ არა რაიმე საკანონმდებლო ან სხვა მარეგულირებელი მოთხოვნები, რომლებიც ეხება ამგვარ დარღვევას, ხოლო თუ არსებობს:
 - (i) დაიცვას ეს მოთხოვნები; და
 - (ii) განიხილოს დარღვევის შესახებ ინფორმირების საკითხი პროფესიული ორგანიზაციისთვის, მარეგულირებელი ან საზედამხედველო ორგანოსთვის, თუ ამ საკითხის ინფორმირება შესაბამის იურისდიქციაში საყოველთაოდ მიღებული პრაქტიკა ან მოლოდინია;
- (გ) თავისი პოლიტიკისა და პროცედურების შესაბამისად, დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს ამ დარღვევის შესახებ:
 - (i) გარიგების პარტნიორს;
 - (ii) პირს, რომელსაც ოპერატიული პასუხისმგებლობა აკისრია დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესრულებაზე;
 - (iii) სხვა შესაბამის პერსონალს ფირმაში და, საჭიროებისამებრ, ქსელს; და ასევე
 - (iv) იმ პირებს, ვისაც ეხება კოდექსის 4ა ნაწილის დამოუკიდებლობის მოთხოვნების დაცვა და ევალება სათანადო ზომების გატარება.
- (დ) უნდა შეაფასოს დარღვევის მნიშვნელობა და მისი გავლენა ფირმის ობიექტურობასა და აუდიტორის დასკვნის გაცემის შესაძლებლობაზე; და
- (ე) დარღვევის მნიშვნელობის გათვალისწინებით, უნდა განსაზღვროს:
 - (i) უნდა შეწყვიტოს თუ არა აუდიტის გარიგება; ან
 - (ii) შესაძლებელია თუ არა ისეთი ზომების გატარება, რომელიც დამაკმაყოფილებლად გამოასწორობს დარღვევის შედეგებს და ამგვარი ზომების გატარება მოცემულ გარემოებებში შესაძლებელი და მიზანშეწონილია თუ არა.

ამის დასადგენად ფირმამ უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას და გაითვალისწინოს, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, მიიჩნევდა თუ არა, რომ ფირმის ობიექტურობა შეილახება და, მაშასადამე, ფირმა ვერ შეძლებს აუდიტორის დასკვნის გაცემას.

400.80 გ1

კოდექსის წინამდებარე ნაწილის რომელიმე დებულება შესაძლოა იმ შემთხვევაშიც დაირღვეს, როდესაც ფირმას აქვს ხარისხის მართვის სისტემა, რომელიც განკუთვნილია დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად. ამ დარღვევის გამო შესაძლოა აუცილებელი გახდეს აუდიტის გარიგების შეწყვეტა.

400.80 გ2

დარღვევის მნიშვნელობა და მისი გავლენა ფირმის ობიექტურობაზე და ასევე ფირმის შესაძლებლობა, გასცეს აუდიტორის დასკვნა, დამოკიდებული იქნება შემდეგ ფაქტორებზე:

- დარღვევის ხასიათი და ხანგრძლივობა;
- მიმდინარე აუდიტთან დაკავშირებით ადრე გამოვლენილი დარღვევების რაოდენობა და ხასიათი;
- აუდიტის გუნდის წევრმა იცის თუ არა დარღვევის გამომწვევი ინტერესის ან ურთიერთობის შესახებ;
- დარღვევის გამომწვევი პირი აუდიტის გუნდის წევრია თუ სხვა პირი, რომელსაც ეხება დამოუკიდებლობის მოთხოვნების დაცვა;
- თუ დარღვევა აუდიტის გუნდის წევრთან არის დაკავშირებული, ამ პირის როლი გუნდში;
- თუ დარღვევა პროფესიული მომსახურების გაწევით არის გამოწვეული, ამ მომსახურების გავლენა იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან იმ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; და
- ამ დარღვევის შედეგად შექმნილი ანგარების, ადვოკატირების, შანტაჟის ან სხვა სახის საფრთხის დონე.

400.80 გ3

ფირმამ, დარღვევის მნიშვნელობის გათვალისწინებით, შესაძლოა გაითვალისწინოს შემდეგი დამცავი ზომების გატარება დარღვევის დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად:

- შესაბამისი პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან;
- სხვა პირების ჩართვა აუდიტის პროცესში შესრულებ-

ბული შესაბამისი სამუშაოს დამატებითი მიმოხილვის ჩასატარებლად ან ამ სამუშაოს ნაწილის (აუცილებელი მოცულობით) ხელახლა შესასრულებლად;

- აუდიტის დამკვეთისთვის რეკომენდაციის მიცემა იმის შესახებ, რომ სხვა ფირმა დაიქირაოს აუდიტის პროცესში შესრულებული შესაბამისი სამუშაოს აუცილებელი მოცულობის მიმოხილვის ჩასატარებლად, ან ხელახლა შესასრულებლად; და
- თუ დარღვევა დაკავშირებულია არამარწმუნებელ მომსახურებასთან, რომელიც გავლენას ახდენს ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე, სხვა ფირმის ჩართვა არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგების შესაფასებლად, ან არამარწმუნებელი მომსახურების ისეთი მოცულობის ხელახლა შესასრულებლად, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ სხვა ფირმამ თავის თავზე აიღოს პასუხისმგებლობა ამ მომსახურებაზე.

მ400.81

თუ ფირმა დაადგენს, რომ რაიმე ზომის გატარებით შეუძლებელია დარღვევით გამოწვეული შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსწორება, ფირმამ ამის შესახებ შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში უნდა აცნობოს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს და მიიღოს სათანადო ზომები, რათა შეწყვიტოს აუდიტის ჩატარება შესაბამისი საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად. თუ აუდიტის შეწყვეტა ნებადართული არ არის კანონმდებლობით ან სხვა მარეგულირებელი ნორმებით, ფირმამ უნდა დაიცვას ნებისმიერი მოთხოვნა, რომელიც ეხება ამგვარი დარღვევის შესახებ ანგარიშის წარდგენას ან ინფორმაციის გამჟღავნებას.

მ400.82

თუ ფირმა დაადგენს, რომ შესაძლებელია დამკავი ზომების გატარება დარღვევის შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად, ფირმამ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად უნდა განიხილოს შემდეგი საკითხები:

- (ა) დარღვევის მნიშვნელობა, მათ შორის მისი ხასიათი და ხანგრძლივობა;
- (ბ) როგორ მოხდა დარღვევა და როგორ გამოვლინდა;
- (გ) რა სახის ზომების გატარება იგეგმება ან რა ზომები გატარდა და ასევე ფირმის არგუმენტაცია, რომელიც

ასაბუთებს, რომ ეს ღონისძიება დამაკმაყოფილებლად გამოასწორებს დარღვევის შედეგებს და ფირმა შეძლებს აუდიტორის დასკვნის გაცემას;

- (დ) დასკვნა იმის შესახებ, რომ ფირმის პროფესიული განსჯის თანახმად, ობიექტურობის მიმართ კომპრომისზე წასვლა არ მომხდარა და ამ დასკვნის გამამყარებელი არგუმენტი; და
- (ე) რა ზომების გატარებას გეგმავს ფირმა ან რა ზომები გაატარა უკვე იმისათვის, რომ შემდგომში შემცირდეს, ან თავიდან იქნეს აცილებული დარღვევების რისკი.

ამგვარი განხილვები შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში უნდა ჩატარდეს, თუ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს თვითონ სხვა პერიოდი არა აქვთ დადგენილი შედეგებით ნაკლებად მნიშვნელოვანი დარღვევების ინფორმირებისთვის.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება დარღვევების შესახებ

400.83 გ1 მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირებას ეხება მ300.9 და მ300.10 პუნქტებში ჩამოყალიბებული მოთხოვნები.

მ400.84 დარღვევებთან დაკავშირებით ფირმამ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს წერილობით უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია:

- (ა) ნებისმიერი საკითხის შესახებ, რომლებიც განიხილეს მ400.82 პუნქტის შესაბამისად და მიიღოს მათი თანხმობა იმის თაობაზე, რომ შესაძლებელია ზომების გატარება, ან აცნობოს, რა ზომები გატარდა დარღვევის შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად; და ასევე
- (ბ) აღწეროს:
 - (i) ფირმის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მოცემულ დარღვევას ეხება და განკუთვნილია დასაბუთებული რწმუნებით ფირმის უზრუნველსაყოფად იმის შესახებ, რომ დამოუკიდებლობა შენარჩუნებულია; და

- (iii) რა ზომები გაატარა ფირმამ, ან რა ზომების გატარებას გეგმავს იმისათვის, რომ შემდგომში შემცირდეს, ან თავიდან იქნეს აცილებული დარღვევების რისკი.

მ400.85 თუ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები არ დაეთანხმებიან ფირმას იმაში, რომ მ400.80(ე)(ii) პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული ზომები დამაკმაყოფილებლად გამოასწორობს დარღვევის შედეგებს, ფირმამ უნდა მიიღოს აუცილებელი ზომები მ400.81 პუნქტის შესაბამისად, რათა შეწყვიტოს აუდიტის ჩატარება.

დარღვევები, რომლებიც დაფიქსირდა წინა აუდიტორის დასკვნის გაცემამდე

მ400.86 თუ დარღვევას ადგილი ჰქონდა წინა აუდიტორის დასკვნის გაცემამდე, ფირმამ უნდა დაიცვას კოდექსის 4ა ნაწილის დებულებები დარღვევის მნიშვნელობისა და მისი გავლენის შესაფასებლად ფირმის ობიექტურობასა და ფირმის შესაძლებლობაზე, გასცეს აუდიტორის დასკვნა მიმდინარე პერიოდში.

მ400.87 გარდა ამისა, ფირმამ:

- (ა) უნდა განიხილოს ადრე გაცემულ ნებისმიერ აუდიტორის დასკვნასთან მიმართებით ფირმის ობიექტურობაზე დარღვევის გავლენა, თუ ასეთი არსებობს, ასევე ამგვარი აუდიტორის დასკვნების გამოთხოვის შესაძლებლობა; და
- (ბ) ეს საკითხი განიხილოს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად.

დოკუმენტაცია

მ400.88 მ400.80 – მ400.87 პუნქტების მოთხოვნების შესასრულებლად, ფირმამ დოკუმენტებში უნდა ასახოს:

- (ა) დარღვევის ხასიათი;
- (ბ) გატარებული ზომები;
- (გ) მიღებული ძირითადი გადაწყვეტილებები;

- (დ) მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად განხილული ყველა საკითხი; და
- (ე) ინფორმაცია პროფესიულ ორგანიზაციასთან, ანდა მარეგულირებელ ან საზედამხედველო ორგანოსთან ერთად ჩატარებული განხილვების შესახებ.

მ400.89

თუ ფირმა განაგრძობს აუდიტის გარიგების შესრულებას, მან დოკუმენტებში უნდა ასახოს:

- (ა) დასკვნა იმის შესახებ, რომ ფირმის პროფესიული განსჯის თანახმად, ობიექტურობის მიმართ კომპრომისზე წასვლა არ მომხდარა; და
- (ბ) არგუმენტები, რომლებიც ასაბუთებს, რომ გატარებულმა ზომებმა დამაკმაყოფილებლად გამოსწორა დარღვევის შედეგები და ფირმას შეუძლია აუდიტორის დასკვნის გაცემა.

განყოფილება 405 ჯგუფის აუდიტი

შესავალი

405.1 მე-400 განყოფილება მოითხოვს, რომ ფირმა დამოუკიდებელი იყოს აუდიტის გარიგების შესრულებისას და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის. კოდექსის წინამდებარე განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ჯგუფის აუდიტის გარიგებაში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

405.2გ1 ასს-ები ეხება ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს. ასს 600 (გადასინჯული) არეგულირებს სპეციფიკურ საკითხებს, რომლებიც გამოიყენება ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში, მათ შორის იმ შემთხვევაში, როდესაც კომპონენტის აუდიტორებიც მონაწილეობენ. ასს 600 (გადასინჯული) მოითხოვს, რომ ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა აიღოს პასუხისმგებლობა დასტურის მოპოვებაზე იმის შესახებ, კომპონენტის აუდიტორებისთვის ცნობილია თუ არა და შეასრულებენ თუ არა ჯგუფის აუდიტთან დაკავშირებულ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს, მათ შორის, დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებულს. წინამდებარე განყოფილებაში განხილულია დამოუკიდებლობის ის მოთხოვნები, რომელსაც ჯგუფის აუდიტისთვის ადგენს ასს 600 (გადასინჯული), ან სხვა შესაფერისი აუდიტის სტანდარტები და ასს 600-ის (გადასინჯული) მოთხოვნების ეკვივალენტურია.

405.2გ2 კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ, რომელიც ჯგუფის აუდიტში მონაწილეობს, შესაძლოა დამოუკიდებლად/ცალკე გასცეს აუდიტორული მოსაზრება თავისი აუდიტის დამკვეთის კომპონენტის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ. ასევე, როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმა ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის ასრულებს სამუშაოს, გარკვეულ გარემოებებში მას შესაძლოა დასჭირდეს და-

მოუკიდებლობასთან დაკავშირებული განსხვავებული მოთხოვნების დაცვა და ცალკე აუდიტორული მოსაზრების გაცემა თავისი აუდიტის დამკვეთის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, საკანონმდებლო, მარეგულირებელი ან სხვა მიზეზების გამო.

კომუნიკაცია ჯგუფის აუდიტორის ფირმასა და კომპონენტის აუდიტორის ფირმას შორის

0405.3 ასს 600 (გადასინჯული) მოითხოვს, რომ ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა პასუხისმგებლობა აიღოს იმაზე, რომ კომპონენტის აუდიტორს გააცნობს სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც მათ ეხებათ ჯგუფის აუდიტის გარიგების ხასიათისა და გარემოებების გათვალისწინებით. კომპონენტის აუდიტორის ფირმისთვის სათანადო ეთიკური მოთხოვნების გასაცნობად, ჯგუფის აუდიტორის ფირმამ შესაფერის დროს აუცილებელი ინფორმაცია უნდა მიაწოდოს მას, რათა კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ შეძლოს წინამდებარე განყოფილებით დადგენილი პასუხისმგებლობების შესრულება.

405.3.გ1 მაგალითად, ჯგუფის აუდიტორის ფირმას შეუძლია შემდეგი საკითხების ინფორმირება:

- ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი არის თუ არა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი და შესაფერისი ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ჯგუფის აუდიტის გარიგებას ეხება;
- ინფორმაცია ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის იმ დაკავშირებული სუბიექტებისა და ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის სხვა კომპონენტების შესახებ, რომელზეც ვრცელდება კომპონენტის აუდიტორის ფირმისა და ჯგუფის აუდიტის გუნდის წევრებისთვის შესაფერისი დამოუკიდებლობის მოთხოვნები, რომლებიც შეიძლება იყვენენ ამ ფირმაში დასაქმებული ან ფირმის მიერ დროებით დაქირავებული პირები;
- პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც კომპონენტის აუდიტორის ფირმას მოეთხოვება დამოუკიდებლობა;
- აუდიტის პარტნიორი, რომელიც კომპონენტთან მიმართებით ასრულებს სამუშაოს ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის, არის თუ არა აუდიტის მთავარი პარტნიორი ჯგუფის აუდიტისთვის.

0405.4 600 (გადასინჯული) ასევე მოითხოვს, რომ ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა კომპონენტის აუდიტორს მოსთხოვოს ინფორმაციის მიწოდება იმის თაობაზე, დაიცვა თუ არა კომპონენტის აუდიტორმა ჯგუფის აუდიტის გარიგებისთვის განკუთვნილი სათანადო ეთიკური მოთხოვნები, მათ შორის დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული. წინამდებარე განყოფილების მიზნებისთვის ამგვარი მოთხოვნა უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- (ა) დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული საკითხები, რომლებიც საჭიროებს მნიშვნელოვან განსჯას; და
- (ბ) ამ საკითხებთან დაკავშირებით კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ გამოტანილი დასკვნა იმის თაობაზე, დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის, ასევე ამ დასკვნის დასაბუთება.

405.4გ1 თუ ჯგუფის გარიგების პარტნიორისთვის ცნობილი გახდება ისეთი საკითხი, რომელიც მიანიშნებს დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეზე, ასს 220 (გადასინჯული) მოითხოვს, რომ ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა შეაფასოს ეს საფრთხე და მიიღოს სათანადო ზომები.

ცალკეული პირების დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოსაზრებები

ჯგუფის აუდიტის გუნდის წევრები, რომლებიც ჯგუფის აუდიტორის ფირმაში ან მისი ქსელის ფირმებში არიან დასაქმებულები ან დროებით დაქირავებულები

0405.5 ჯგუფის აუდიტის გუნდის ის წევრები, რომლებიც ჯგუფის აუდიტორის ფირმაში ან მისი ქსელის ფირმაში არიან დასაქმებულები ან დროებით დაქირავებულები, დამოუკიდებლობა უნდა იყვნენ ჯგუფის აუდიტის დამკვეთისგან კოდექსის წინამდებარე ნაწილის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, რომლებიც აუდიტის გუნდს ეხება.

ჯგუფის აუდიტის გუნდის სხვა წევრები

0405.6 ჯგუფის აუდიტის გუნდის წევრები, რომლებიც ამა თუ იმ კომპონენტის აუდიტორის ფირმაში არიან დასაქმებულები ან დროებით დაქირავებულები, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, დამოუკიდებლობა უნდა იყვნენ:

- (ა) აუდიტის დამკვეთის ამ კომპონენტისგან;
- (ბ) იმ სუბიექტისგან, რომლის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ ჯგუფის აუდიტორის ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას; და
- (გ) იმ სუბიექტისგან, რომელსაც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს ზედა (ბ) ქვეპუნქტში მითითებული სუბიექტი, იმ პირობით, თუ ამგვარი სუბიექტი პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს აუდიტის დამკვეთის ამ კომპონენტს, კოდექსის წინამდებარე ნაწილის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, რომლებიც აუდიტის გუნდს ეხება.

მ405.7 იმ დაკავშირებულ სუბიექტებთან ან ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის იმ კომპონენტებთან დაკავშირებით, რომლებიც მითითებული არ არის მ405.6 პუნქტში, ჯგუფის აუდიტის გუნდის იმ წევრმა, რომელიც დასაქმებული ან დაქირავებულია ამა თუ იმ კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, კომპონენტის აუდიტორის ფირმას უნდა აცნობოს ნებისმიერი ისეთი ურთიერთობის ან გარემოების შესახებ, რომელიც მისთვის არის ცნობილი ან აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას მის დამოუკიდებლობას ჯგუფის აუდიტის კონტექსტში.

405.7გ1 ქვემოთ განხილულია ისეთი ურთიერთობების ან გარემოებების მაგალითები, რომლებიც ეხება ისეთ პირს ან პირის ოჯახის წევრს, რომელიც გათვალისწინებული უნდა იყოს მ405.7 პუნქტის მოთხოვნების შესრულებისას:

- პირდაპირი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი იმ სუბიექტთან მიმართებით, რომელიც აკონტროლებს ჯგუფის აუდიტის დამკვეთს, თუ ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი არსებითია ამ სუბიექტისთვის (იხ. 510-ე განყოფილება);
- სესხი ან გარანტია, რომელიც მოიცავს: (იხ. 511-ე განყოფილება):
 - სუბიექტს, რომელიც არ არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც სესხი ან გარანტია არ არის არსებითი; ან
 - ბანკს ან ანალოგიურ დაწესებულებას, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც სესხი ან გარანტია გაცემულია სესხის გაცემის სტანდარტული პროცედურების, ვადებისა და პირობების დაცვით;

- საქმიანი ურთიერთობა, რომელიც მნიშვნელოვანია ან მოიცავს არსებით ფინანსურ ინტერესს (იხ. 520-ე განყოფილება);
- ოჯახის წევრი, რომელიც არის სუბიექტის: (იხ. 521-ე განყოფილება);
 - დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - თანამშრომელი, რომელსაც დაკავებული თანამდებობის გამო, მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია სუბიექტის ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე;
- პირი, რომელიც ამჟამად არის ან უახლოეს წარსულში იყო: (იხ. 522-ე და 523-ე განყოფილებები)
 - სუბიექტის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - თანამშრომელი, რომელსაც დაკავებული თანამდებობის გამო, მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია სუბიექტის ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე.

მ405.8 მას შემდეგ, რაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმა მიიღებს მ405.7 პუნქტით განსაზღვრულ შეტყობინებას, მან უნდა შეაფასოს ამ პირის ურთიერთობის ან გარემოების შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები და სათანადო რეაგირება მოახდინოს.

დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოსაზრებები, რომლებიც ჯგუფის აუდიტორის ფირმას ეხება

მ405.9 ჯგუფის აუდიტორის ფირმა დამოუკიდებელი უნდა იყოს ჯგუფის აუდიტის დამკვეთისგან კოდექსის წინამდებარე ნაწილის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, რომლებიც ფირმას ეხება.

დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოსაზრებები, რომლებიც ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელის სხვა ფირმებს ეხება

მ405.10 ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელში შემავალი სხვა ფირმა დამოუკიდებელი უნდა იყოს ჯგუფის აუდიტის დამკვეთისგან წინამდებარე ნაწილის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, რომლებიც ქსელის ფირმას ეხება.

დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოსაზრებები, რომლებიც ეხება კომპონენტების აუდიტორების იმ ფირმებს, რომლებიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს

ჯგუფის აუდიტის ყველა დამკვეთი

მ405.11 კომპონენტის აუდიტორის ფირმა, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს:

- (ა) დამოუკიდებელი უნდა იყოს აუდიტის დამკვეთის ამ კომპონენტისგან წინამდებარე ნაწილის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, რომლებიც ფირმებს ეხება აუდიტის ყველა დამკვეთთან მიმართებით;
- (ბ) უნდა იყენებდეს მ510.4(ა), მ510.7 და მ510.9 პუნქტებში განსაზღვრულ შესაფერის მოთხოვნებს, რომლებიც ეხება იმ სუბიექტის მიმართ არსებულ ფინანსურ ინტერესებს, რომლის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ ჯგუფის აუდიტორის ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას; და
- (გ) უნდა იყენებდეს 511-ე განყოფილებაში განსაზღვრულ შესაფერის მოთხოვნებს, რომლებიც ეხება იმ სუბიექტთან დაკავშირებულ სესხებსა და გარანტიებს, რომლის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ ჯგუფის აუდიტორის ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას.

მ405.12 როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმისთვის, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, ცნობილია ან ფირმას აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ჯგუფის აუდიტის დამკვეთთან დაკავშირებული რაიმე ურთიერთობა ან გარემოება, რომელიც მითითებული არ არის მ405.11 (ბ) ან (გ) პუნქტში, გასათვალისწინებელია აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისგან კომპონენტის აუდიტორის ფირმის დამოუკიდებლობის შეფასებისას, კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ უნდა განიხილოს ეს ურთიერთობაც ან გარემოებაც, როდესაც ადგენს და აფასებს დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებს და გაატარებს სათანადო დამცავ ზომებს.

მ405.13 როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმისთვის, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, ცნობილია ან ფირმას აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ქსელში შემავალი რომელიმე ფირმის რაიმე გარემოება ან მისი ურთიერთობა აუდიტის დამკვეთის კომპონენტთან,

ან ჯგუფის აუდიტის დამკვეთთან საფრთხეს უქმნის კომპონენტის აუდიტორის ფირმის დამოუკიდებლობას, კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ უნდა შეაფასოს ამგვარი საფრთხე და სათანადო რეაგირება მოახდინოს.

პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც მოითხოვება დამოუკიდებლობა

405.14გ1 წინამდებარე განყოფილების მოთხოვნების გამოყენებისას 403.30 და 400.30გ1 პუნქტებში მითითებულ ფინანსური ანგარიშგებასა და აუდიტორის დასკვნაში იგულისხმება ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება და ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ გაცემული აუდიტორის დასკვნა, შესაბამისად.

ჯგუფის აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

მ405.15 როდესაც ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, კომპონენტის აუდიტორის ფირმა, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, დამოუკიდებელი უნდა იყოს აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისგან წინამდებარე ნაწილის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, რომლებიც ეხება იმ აუდიტის დამკვეთებს, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის.

405.15 როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმა, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, იმავდროულად ატარებს კომპონენტის იმ აუდიტის დამკვეთის აუდიტს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, ჯგუფის აუდიტის გარდა სხვა მიზეზების გამო, როგორც არის, მაგალითად სავალდებულო აუდიტი, აღნიშნული გარიგების მიმართ გამოიყენება დამოუკიდებლების ის მოთხოვნები, რომლებიც ეხება იმ აუდიტის დამკვეთებს, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან.

ჯგუფის აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

არამარწმუნებელი მომსახურება

მ405.16 მ405.17 მოთხოვნის გათვალისწინებით, როდესაც ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, კომპონენტის აუდიტის ფირმამ, რომელიც არ განეკუთვნება

ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, უნდა დაიცვას მე-600 განყოფილების ის დებულებები, რომლებიც ეხება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებს აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევისას.

405.16გ1

როდესაც ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, კომპონენტის აუდიტორის ფირმას, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, ეკრძალება, მაგალითად:

- ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშწარმოების მომსახურების გაწევა კომპონენტის იმ აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი (იხ. 601-ე ქვეგანყოფილება);
- საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემის ან მისი რომელიმე ასპექტის შექმნა კომპონენტის იმ აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, იმ შემთხვევაში, როდესაც ამგვარი საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემის მეშვეობით იქმნება ინფორმაცია აუდიტის დამკვეთის კომპონენტის ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგებისთვის (იხ. 606-ე ქვეგანყოფილება);
- ადვოკატის როლის შესრულება დავების და საჩივრების გადაჭრაში არბიტრაჟში და სასამართლოში კომპონენტის იმ აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი (იხ. 608-ე ქვეგანყოფილება).

405.16გ2

ფინანსური ინფორმაცია, რომლის მიმართ აუდიტის პროცედურებს ატარებს კომპონენტის აუდიტორის ფირმა, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, შესაფერისია იმისთვის, რომ შეფასდეს თვითშეფასების საფრთხე, რომელიც შესაძლოა შეიქმნას კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ არააუდიტორული მომსახურების გაწევის შედეგად და, ამგვარად, ამ შემთხვევაში გამოიყენება მე-600 განყოფილება. მაგალითად, თუ კომპონენტის აუდიტორის ფირმის აუდიტის პროცედურები მხოლოდ რომელიმე კონკრეტულ მუხლს, მაგალითად, მარაგებს ეხება, ნებისმიერი არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგები, რომელიც მარაგის ბუღალტრულ აღრიცხვასთან ან მარაგთან დაკავშირებულ შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ინფორმაციის ნაწილია, ან გავლენას ახდენს ამგვარ

ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ინფორმაციაზე, შესაფერია იმისთვის, რომ შეფასდეს თვითშეფასების საფრთხე.

მ405.17 მ405.16 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისის სახით, კომპონენტის აუდიტორის ფირმას, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის შეუძლია ისეთი არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა, რომელიც არ იკრძალება მე-600 განყოფილებით, ისე, რომ შემოთავაზებული არამარწმუნებელი მომსახურების შესახებ არ აცნობოს ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, ან არ მოიპოვოს ამ მომსახურების გაწევაზე მათი თანხმობა, როგორც ამას მ600.22 – მ600.25 პუნქტები ითვალისწინებს.

აუდიტის მთავარი პარტნიორები

მ405.18 ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა უნდა განსაზღვროს, აუდიტის პარტნიორი, რომელიც ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის აუდიტის სამუშაოს ასრულებს კომპონენტთან მიმართებით, არის თუ არა აუდიტის მთავარი პარტნიორი ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის. თუ ასეა ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა:

- (ა) ეს გადაწყვეტილება უნდა აცნობოს ამ პირს; და
- (ბ) მიუთითოს, რომ:
 - (i) ჯგუფის აუდიტის ყველა დამკვეთის შემთხვევაში – მასზე ვრცელდება მ411.4 პუნქტის მოთხოვნები; და
 - (ii) ჯგუფის აუდიტის იმ დამკვეთების შემთხვევაში, რომლებიც არ არიან საზოგადოების დაინტერესების პირები – მასზე ასევე ვრცელდება მ524.6, მ540.5(გ) და მ540.21 პუნქტების მოთხოვნები.

405.18გ1 აუდიტის მთავარი პარტნიორი გადაწყვეტილებებს იღებს ან განსჯას ახორციელებს იმ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ, რომლის შესახებაც ჯგუფის აუდიტორის ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას ჯგუფის აუდიტის ფარგლებში.

ჯგუფის აუდიტის ყველა დამკვეთი

მ405.19 როდესაც ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის კომპონენტი ხდება ესა თუ ის არადაკავშირებული სუბიექტი, ჯგუფის აუდიტორის ფირმამ უნდა გამოიყენოს მ400.71 – მ400.76 პუნქტები.

ცვლილებები კომპონენტების აუდიტორების ფირმებში

ჯგუფის აუდიტის ყველა დამკვეთი

405.20გ1 შესაძლოა არსებობდეს ისეთი გარემოებები, როდესაც ჯგუფის აუდიტორის ფირმა სხვა ფირმას ავალებს აუდიტის სამუშაოს შესრულებას რომელიმე კომპონენტთან მიმართებით, როგორც კომპონენტის აუდიტორის ფირმას, ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში ან ამ პერიოდის შემდეგ, მაგალითად დამკვეთის შერწყმის ან შექმნის გამო. ასეთ სიტუაციაში, კომპონენტის აუდიტორის ფირმის დამოუკიდებლობას შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას შემდეგმა გარემოებებმა:

- (ა) კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ფინანსური ან საქმიანი ურთიერთობების არსებობამ აუდიტის დამკვეთის კომპონენტთან, ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში ან ამ პერიოდის დასრულების შემდეგ, მაგრამ იქამდე, სანამ კომპონენტის აუდიტორის ფირმა დაეთანხმება აუდიტის სამუშაოს შესრულებას; ან
- (ბ) კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ კომპონენტის აუდიტის დამკვეთისთვის წინა პერიოდებში გაწეულმა მომსახურებამ.

405.20გ2 400.31გ1–გ3 პუნქტებში მოცემულია დამოუკიდებლობის მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც ეხება კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების შეფასებას ისეთ სიტუაციაში, როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმას არამარწმუნებელი მომსახურება ჰქონდა შესრულებული აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში, ან ამ პერიოდის შემდეგ, მაგრამ იქამდე, სანამ კომპონენტის აუდიტორის ფირმა დაიწყებს აუდიტის სამუშაოს შესრულებას ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის და, ამასთან, ზემოაღნიშნული არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულება ნებადართული არ იქნებოდა გარიგების პერიოდის განმავლობაში.

405.20გ3 400.31გ4 პუნქტში მოცემულია დამოუკიდებლობის მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც ეხება კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების შეფასებას ისეთ სიტუაციაში, როდესაც

კომპონენტის აუდიტორის ფირმას არამარწმუნებელი მომსახურება ჰქონდა შესრულებული აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგებით მოცულ პერიოდამდე.

ჯგუფის აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

- 405.21გ1 მ400.32 და 400.32გ1 პუნქტები ისეთ შემთხვევებს ეხება, როდესაც ამა თუ იმ კომპონენტის აუდიტორის ფირმა ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის აუდიტის სამუშაოს შესრულებას ეთანხმება ჯგუფის აუდიტის იმ დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამ კომპონენტის აუდიტორის ფირმას ადრე არააუდიტორული მომსახურება ჰქონდა შესრულებული ამ აუდიტის დამკვეთისთვის.
- 405.21გ2 მ600.26 და 600.27გ1 პუნქტები გამოიყენება ისეთ არამარწმუნებელ მომსახურებასთან დაკავშირებით, რომელიც კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ აუდიტის დამკვეთის კომპონენტისთვის შეასრულა ამჟამად ან წინათ, ხოლო ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი შემდგომში გახდება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი.

დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული დებულებების დარღვევა კომპონენტის აუდიტორის ფირმაში

- 405.22გ1 წინამდებარე განყოფილების რომელიმე დებულება შესაძლოა იმ შემთხვევაშიც დაირღვეს, როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმას აქვს ხარისხის მართვის სისტემა, რომელიც განკუთვნილია დამოუკიდებლობის მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად. მ405.23–მ405.29 პუნქტები შესაფერისია იმისთვის, რომ ჯგუფის აუდიტორის ფირმამ გადაწყვეტილება მიიღოს იმის თაობაზე, შეძლებს თუ არა ის ამა თუ იმ კომპონენტის აუდიტორის ფირმის სამუშაოს გამოყენებას, თუ ამ კომპონენტის აუდიტორის ფირმაში დარღვევას ჰქონდა ადგილი.
- 405.22გ2 თუ დარღვევას ადგილი აქვს კომპონენტის იმ აუდიტორის ფირმაში, რომელიც განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, მაშინ მ400.80 – მ400.89 პუნქტები ასევე ეხება ჯგუფის

აუდიტორის ფირმასაც ჯგუფის აუდიტის კონტექსტში, შესაბამის შემთხვევაში.

როდესაც კომპონენტის აუდიტორის ფირმა გამოავლენს დარღვევას

0405.23 თუ კომპონენტის აუდიტორის ფირმა დაადგენს, რომ დაირღვა წინამდებარე განყოფილების რომელიმე მოთხოვნა, მან უნდა:

- (ა) გაასხვისოს დარღვევის გამომწვევი ინტერესი, შეწყვიტოს ან შეაჩეროს დარღვევის გამომწვევი ურთიერთობა და სათანადო რეაგირება მოახდინოს ამ დარღვევის შედეგებზე;
- (ბ) შეაფასოს დარღვევის მნიშვნელობა და მისი გავლენა კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ობიექტურობასა და ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის ფირმის მიერ აუდიტის სამუშაოს შესრულების შესაძლებლობაზე; და
- (გ) განსაზღვროს, დარღვევის მნიშვნელობის გათვალისწინებით, შესაძლებელია თუ არა რაიმე ზომების გატარება დარღვევით გამოწვეული შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად და ამგვარი ზომების გატარება მოცემულ გარემოებებში შესაძლებელი და მიზანშეწონილია თუ არა; და
- (დ) ამ დარღვევის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს წერილობით ჯგუფის გარიგების პარტნიორს, მათ შორის კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ გამოტანილი დასკვნა დარღვევის მნიშვნელობის შესახებ და ამ დარღვევის შედეგების გამოსასწორებლად ფირმის მიერ შემოთავაზებული ან უკვე გატარებული ნებისმიერი ზომა.

405.23გ1 400.80გ2 და 400.80გ3 პუნქტებში მოცემულია დარღვევებთან დაკავშირებული მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც ეხება კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ დარღვევის მნიშვნელობისა და მისი გავლენის შეფასებას კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ობიექტურობასა და ფირმის შესაძლებლობებზე, გასცეს მოსაზრება ან დასკვნა ამ კომპონენტთან მიმართებით ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის შესრულებული სამუშაოს შესახებ, ასევე ფირმის მიერ იმ ქმედებების განხილვას, რომლის განხორციელება შესაძლებელია დარღვევით გამოწვეული შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად.

0405.24 მას შემდეგ რაც ჯგუფის გარიგების პარტნიორი კომპონენტის აუდიტორის ფირმისგან მიიღებს დარღვევის შესახებ ინფორმაციას, მან უნდა:

- (ა) განიხილოს კომპონენტის აუდიტის ფირმის დასკვნა, რომელიც ეხება დარღვევის მნიშვნელობას და მის გავლენას კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ობიექტურობაზე, ასევე ნებისმიერი ქმედება რომლის განხორციელებაც შესაძლებელია ან უკვე განხორციელდა დარღვევის შედეგების გამოსასწორებლად;
- (ბ) შეაფასოს ჯგუფის აუდიტორის ფირმის შესაძლებლობა, კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაო გამოიყენოს ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის; და
- (გ) განსაზღვროს ნებისმიერი აუცილებელი დამატებითი ქმედება.

0405.25 მ405.24 პუნქტის გამოყენებისას ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას და გაითვალისწინოს, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ დაასკვნის თუ არა, რომ კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ობიექტურობა შელახულია და, ამგვარად ჯგუფის აუდიტორის ფირმა ვერ შეძლებს კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენებას ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის.

405.25გ1 თუ ჯგუფის გარიგების პარტნიორი დაადგენს, რომ კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ დამაკმაყოფილებლად გამოასწორა დარღვევის შედეგები და ზიანი არ ადგება კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ობიექტურობას, ჯგუფის აუდიტორის ფირმას შეუძლია გააგრძელოს კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაოს გამოყენება ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის. გარკვეულ გარემოებებში, ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა შესაძლოა დაადგინოს, რომ მაინც აუცილებელია დამატებითი ზომების მიღება დარღვევის შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად იმისათვის, რომ გამოიყენოს კომპონენტის აუდიტორის ფირმის სამუშაო. ამგვარი ქმედების მაგალითებია: ჯგუფის აუდიტორის ფირმა ჩაატარებს სპეციალურ პროცედურებს ისეთ სფეროებთან მიმართებით, რომელზეც გავლენა იქონია დარღვევამ, ან კომპონენტის აუდიტორის ფირმას დაავალებს სათანადო გამოსასწორებელი სამუშაოს შესრულებას ზემოაღნიშნულ სფეროებთან დაკავშირებით.

405.25გ2 ასს 600 (გადასინჯული) ადგენს, რომ თუ კომპონენტის აუდიტორმა დაარღვია დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები და ეს დარღვევა დამაკმაყოფილებლად არ მოგვარდა, ჯგუფის აუდიტორი ვერ შეძლებს ამ კომპონენტის აუდიტორის სამუშაოს გამოყენებას. ასეთ ვითარებაში, ჯგუფის გარიგების პარტნიორმა შესაძლოა სხვა საშუალებები გამოძებნოს აუცილებელი აუდიტის მტკიცებულებების მოსაპოვებლად აუდიტის დამკვეთის კომპონენტის ფინანსური ინფორმაციის შესახებ. ამგვარ საშუალებებს განეკუთვნება მაგალითად, შემდეგი: თვითონ ჯგუფის აუდიტორის ფირმა ჩაატარებს აუცილებელ აუდიტის სამუშაოს აუდიტის დამკვეთის ამ კომპონენტის ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, ან სხვა კომპონენტის აუდიტორის ფირმას დაავალებს ამგვარი აუდიტის სამუშაოს შესრულებას.

განხილვა ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე
პასუხისმგებელ პირებთან

405.26გ1 ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელის შემადგენელი ამა თუ იმ ფირმის დარღვევებთან მიმართებით, რომელიც ჯგუფის რომელიმე კომპონენტის აუდიტორია, გამოიყენება პუნქტი მ400.84.

მ405.27 თუ დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები დაარღვია რომელიმე კომპონენტის აუდიტორის ფირმამ, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს, მაშინ ჯგუფის აუდიტორის ფირმამ ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად უნდა განიხილოს შემდეგი საკითხები:

- (ა) კომპონენტის აუდიტორის ფირმის დასკვნა, რომელიც ეხება დარღვევის მნიშვნელობას და მის გავლენას კომპონენტის აუდიტორის ფირმის ობიექტურობაზე, მათ შორის დარღვევის ხასიათი და ხანგრძლივობა და გამოსასწორებელი ზომები, რომლის გატარებაც შესაძლებელია ან უკვე გატარდა; და
- (ბ)
 - (i) ეს ქმედება დამაკმაყოფილებლად გამოასწორებს თუ არა ან უკვე გამოასწორა თუ არა დარღვევის შედეგები; ან
 - (ii) ჯგუფის აუდიტორის ფირმა გამოიყენებს თუ არა სხვა საშუალებებს აუცილებელი აუდიტის მტკიცებულებების

ბების მოსაპოვებლად აუდიტის დამკვეთის ამ კომპონენტის ფინანსური ინფორმაციის შესახებ.

ამგვარი განხილვა უნდა ჩატარდეს მაქსიმალურად სწრაფად, იმ შემთხვევის გარდა, თუ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები შედარებით ნაკლებად მნიშვნელოვანი დარღვევების შესახებ ინფორმაციის მისაწოდებლად არ მიუთითებენ სხვა დროს.

მ405.28 ჯგუფის აუდიტორის ფირმამ ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს წერილობით უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია ყველა საკითხის შესახებ, რომელიც განიხილეს მ405.27 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად და მოიპოვონ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების თანხმობა იმის თაობაზე, რომ ზომებს მიიღებენ ან უკვე მიიღეს ამ დარღვევის შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად.

მ405.29 თუ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები არ დაეთანხმებიან, რომ ამ დარღვევის შედეგებს კომპონენტის აუდიტორის ფირმაში დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებს ზომა, რომლის გატარებაც შესაძლებელია ან უკვე გატარდა, ჯგუფის აუდიტორის ფირმამ არ უნდა გამოიყენოს კომპონენტის აუდიტორის ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაო ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის.

განყოფილება 410 პროფესიული საზღაური

შესავალი

- 410.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 410.2 330-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიული საზღაურის ხასიათმა და დონემ და სხვა ტიპის ანაზღაურების შეთანხმებებმა შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ერთი ან რამდენიმე ძირითადი პრინციპის დაცვას. ამ განყოფილებაში მოცემული სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა კი შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის აუდიტის დამკვეთებისთვის დაწესებული საზღაურის გამო დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 410.3გ1 როგორც წესი, პროფესიული მომსახურების საზღაური შეთანხმდება აუდიტის დამკვეთთან და აუდიტის დამკვეთი იხდის, რამაც შესაძლოა დამოუკიდებლობას შეუქმნას საფრთხე. ამგვარი პრაქტიკა საზოგადოდ აღიარებული და მიღებული პრაქტიკაა ფინანსური ანგარიშგების გამიზნული მომხმარებლების მიერ.
- 410.3გ2 როდესაც აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, დაინტერესებულ მხარეებს უფრო მაღალი მოლოდინი აქვთ ფირმის დამოუკიდებლობის მიმართ. ვინაიდან გამჭვირვალობა ემსახურება საზოგადოებისთვის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისა და ფართო სპექტრის დაინტერესებული მხარეების შეხედულებებისა და გადაწყვეტილებების უკეთ ინფორმირების მიზანს, წინამდებარე განყოფი-

ლება ითვალისწინებს პროფესიულ საზღაურთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნებას როგორც მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების, ისე დაინტერესებული მხარეებისთვის, უფრო მეტად იმ აუდიტის დამკვეთებთან დაკავშირებით, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან.

410.3გ3 ამ განყოფილების მიზნებისთვის აუდიტის საზღაური მოიცავს ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ან მიმოხილვის გარიგებებთან დაკავშირებულ პროფესიული მომსახურების საზღაურს ან სხვა ტიპის ანაზღაურებას. როდესაც კოდექსში პირდაპირ მითითებულია, რომ საზღაური ეხება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს, ამ საზღაურში არ იგულისხმება არანაირი სხვა საზღაური, რომელიც დაკავშირებულია სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან ან ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვასთან. (იხ. პუნქტები: მ410. 23(ა), 410.25გ1 და მ410.31(ა)).

აუდიტის დამკვეთის მიერ გადახდილი საზღაური

410.4გ1 როდესაც საზღაური შეთანხმებულია აუდიტის დამკვეთთან და აუდიტის დამკვეთი იხდის, ეს დამოუკიდებლობას უქმნის ანგარების საფრთხეს და შესაძლოა შეუქმნას შანტაჟის საფრთხეც.

410.4გ2 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ სანამ ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს დაეთანხმება აუდიტის ან რომელიმე სხვა გარიგების შესრულებას, ფირმამ უნდა დაადგინოს, დამკვეთისთვის შეთავაზებული საზღაურის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის. გარდა ამისა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ ფირმამ ხელახლა შეაფასოს ამგვარი საფრთხეები, თუ აუდიტის გარიგების პერიოდის განმავლობაში შეიცვლება ფაქტები და გარემოებები.

410.4გ3 როდესაც საფრთხეები წარმოიქმნება იმის გამო, რომ აუდიტის ან რომელიმე სხვა გარიგების საზღაურს აუდიტის დამკვეთი იხდის, საფრთხეების დონის შეფასებისას შესაფერისია მაგალითად შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინება:

- საზღაურის დონე და მისი შესაბამისობის ხარისხი საჭირო რესურსებთან, ფირმის კომერციული და საბაზრო პრიორიტეტების გათვალისწინებით;

- ნებისმიერი კავშირი აუდიტის საზღაურსა და აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებების საზღაურს შორის და ამ ორივე ელემენტის შედარებითი სიდიდე;
- დამოუკიდებულების ხარისხი მომსახურების საზღაურის დონესა და მომსახურების შედეგს შორის;
- საზღაური ფირმის მიერ გაწეული მომსახურებისთვის გადაიხდება თუ ქსელის სხვა ფირმის;
- საზღაურის დონე ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ გაწეული მომსახურების კონტექსტში;
- ფირმისა და ქსელის ფირმების ფუნქციონალური სტრუქტურა და ანაზღაურების შეთანხმებები;
- დამკვეთის ან იმ მესამე მხარის მნიშვნელობა ფირმისთვის, ქსელის ფირმის, პარტნიორის ან ოფისისთვის, რომელმაც გადასცა მათ ეს დამკვეთი;
- დამკვეთის ტიპი, მაგალითად, დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია თუ არა;
- დამკვეთის ურთიერთობა იმ დაკავშირებულ სუბიექტებთან, რომლისთვისაც სრულდება აუდიტის გარდა რომელიმე სხვა მომსახურება, მაგალითად, როდესაც დაკავშირებული სუბიექტი დამკვეთის მშობელი საწარმოს კონტროლის ქვეშ მყოფი სხვა შვილობილი საწარმოს;
- მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მონაწილეობა აუდიტორის დანიშვნასა და საზღაურის შეთანხმებაში, ასევე დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები და ხელმძღვანელობა რამდენად ამახვილებენ ყურადღებას აუდიტის ხარისხსა და პროფესიული საზღაურის საერთო დონეზე;
- პროფესიული საზღაურის დონე დადგენილია თუ არა დამოუკიდებელი მესამე მხარის მიერ, როგორც არის მარეგულირებელი ორგანო;
- ფირმის მიერ აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ხარისხი ექვემდებარება თუ არა დამოუკიდებელი მესამე მხარის მიმოხილვას, როგორც არის საზედამხედველო ორგანო.

410.4გ4

120.15გ3 პუნქტში აღწერილი პირობები, პოლიტიკა და პროცედურები (კერძოდ, ხარისხის მართვის სისტემა, რომელიც ფირმას შექმნილი და დანერგილი აქვს აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული ხარისხის მართვის სტანდარტების შესაბამისად) შესაძლოა გავლენას ახდენდეს ასევე იმის შეფასებაზე,

დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის.

- 410.4გ5 შემდეგ ნაწილში განხილული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა ეხება ისეთ გარემოებებს, რომელთა შეფასებაც, გარკვეულ შემთხვევებში, შესაძლოა ასევე აუცილებელი გახდეს იმის დასადგენად, გამოვლენილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის. ზემოაღნიშნული გარემოებებისთვის ამ მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა მოიცავს დამატებითი ფაქტორების მაგალითებს, რომლის გათვალისწინება შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი საფრთხეების შესაფასებლად.

აუდიტის საზღაურის დონე

- 410.5გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საზღაურის დადგენა, აუდიტის ან სხვა მომსახურებისთვის, ფირმის კომერციული გადაწყვეტილებაა, რომელიც ითვალისწინებს ამ კონკრეტული გარიგებისთვის დამახასიათებელ ფაქტებსა და გარემოებებს, მათ შორის ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების მოთხოვნებს.
- 410.5გ2 აუდიტის დამკვეთის მიერ გადახდილი საზღაურის დონის შედეგად შექმნილი ანგარების და შანტაჟის საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:
- აუდიტის საზღაურის კომერციული დასაბუთება ფირმის მიერ;
 - აუდიტის საზღაურის შესამცირებლად დამკვეთმა მიზანშეუწონელი ზეწოლა განახორციელა თუ არა ან ამჟამად ხომ არ ახდენს ზეწოლას.
- 410.5გ3 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობს აუდიტის გარიგებაში, შეთავაზებული საზღაურის გონივრულობის შესაფასებლად გარიგების მასშტაბისა და სირთულის გათვალისწინებით;
 - შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ აუდიტში.

აუდიტის დამკვეთისთვის გაწეული სხვა სახის მომსახურების გავლენა

- მ410.6** მ410.7 პუნქტში აღწერილი გამონაკლისი სიტუაციის გარდა, სხვა შემთხვევაში ფირმამ არ უნდა დაუშვას, რომ აუდიტის საზღაურზე გავლენას ახდენდეს აუდიტის დამკვეთისთვის ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ აუდიტის გარდა სხვა მომსახურების გაწევა.
- 410.6გ1 ჩვეულებრივ, აუდიტის საზღაური ასახავს გარკვეული საკითხების ერთობლიობას, როგორც არის, მაგალითად 410.23გ1 პუნქტში აღწერილი საკითხები. თუმცა, აუდიტის დამკვეთისთვის სხვა სახის მომსახურების გაწევა არ არის შესაფერისი ფაქტორი, რომელიც გაითვალისწინება აუდიტის საზღაურის განსაზღვრისას.
- მ410.7** მ410.6 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, გამონაკლისი სახით, ფირმას აუდიტის საზღაურის განსაზღვრისას შეუძლია დანახარჯების ეკონომიის გათვალისწინება, რომელიც მიიღო აუდიტის დამკვეთისთვის აუდიტის გარდა რომელიმე სხვა მომსახურების გაწევისას მიღებული გამოცდილების შედეგად.

პირობითი საზღაური

- 410.8გ1 პირობითად მიიჩნევა საზღაური, რომელიც გამოთვლილია წინასწარ განსაზღვრულ რაიმე ისეთ საფუძველზე, რომელიც უკავშირდება დამკვეთის ოპერაციის ან ფირმის მიერ შესრულებული მომსახურების შედეგს. შუამავლის მეშვეობით მიღებული პირობითი საზღაური არაპირდაპირი პირობითი საზღაურის ერთ-ერთი მაგალითია. ამ განყოფილების მიზნებისთვის, საზღაური არ მიიჩნევა პირობითად, თუ იგი სასამართლოს ან სხვა სახელმწიფო ორგანოს მიერ არის დაწესებული.
- მ410.9** ფირმამ აუდიტის გარიგებასთან დაკავშირებით არც პირდაპირ და არც არაპირდაპირ არ უნდა დააწესოს პირობითი საზღაური.
- მ410.10** ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არც პირდაპირ და არც არაპირდაპირ არ უნდა დააწესოს პირობითი საზღაური აუდიტის დამკვეთისთვის შესრულებული არამარწმუნებელი მომსახურებისთვის, თუ:
- (ა) საზღაურს აწესებს ფირმა, რომელიც მოსაზრებას გამოთქვამს ფინანსური ანგარიშგების შესახებ და ეს საზღაური არსებითია, ან მოსალოდნელია, რომ არსებითი

იქნება ამ ფირმისთვის;

- (ბ) საზღაურს აწესებს ქსელის ფირმა, რომელიც მონაწილეობს აუდიტის მნიშვნელოვანი ნაწილის ჩატარებაში და ეს საზღაური არსებითია, ან მოსალოდნელია, რომ არსებითი იქნება ამ ფირმისთვის; ან
- (გ) არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგი და, მაშასადამე, საზღაურის სიდიდე დამოკიდებულია ისეთი საკითხის მომავალ ან ახლანდელ განსჯაზე, რომელიც დაკავშირებულია ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული არსებითი თანხის აუდიტთან.

410.10გ1 მ410.9 და მ410.10 პუნქტები ფირმასა და ქსელის ფირმას უკრძალავს აუდიტის დამკვეთთან შეთანხმების დადებას გარკვეული სახის პირობითი საზღაურის შესახებ. იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ამა თუ იმ სახის პირობითი საზღაურის შესახებ შეთანხმების დადება კონკრეტულად აკრძალული არ არის აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებასთან დაკავშირებით, ამგვარმა საზღაურმა შესაძლოა მაინც იქონიოს გავლენა ანგარების საფრთხის დონეზე.

410.10გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- საზღაურის შესაძლო სიდიდის დიაპაზონი;
- სათანადო უფლებამოსილი ორგანო განსაზღვრავს თუ არა იმ შედეგს, რომელზეც დამოკიდებულია პირობითი საზღაური;
- გამიზნული მომხმარებლის ინფორმირება ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაოსა და ანაზღაურების განსაზღვრის საფუძვლის შესახებ;
- მომსახურების ხასიათი;
- მოვლენის ან ამა თუ იმ ოპერაციის გავლენა ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

410.10გ3 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებაში;
- დამკვეთთან ანაზღაურების საფუძვლის წინასწარ წერილობით შეთანხმება.

მთლიანი საზღაური – აუდიტის გარდა ყველა სხვა მომსახურების საზღაურის თანაფარდობა აუდიტის საზღაურთან მიმართებით

410.11გ1 თუ ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ აუდიტის რომელიმე ერთი დამკვეთისგან მიღებული საზღაურის დიდი ნაწილი დაკავშირებულია ამ დამკვეთისთვის აუდიტის გარდა სხვა სახის მომსახურებების გაწევასთან, ამ ფაქტმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ანგარების საფრთხის დონეზე, იმის გამო, რომ ფირმას ექნება აუდიტის გარიგების ან სხვა სახის მომსახურებების დაკარგვის შიში. ასეთ ვითარებაში შესაძლოა შეიქმნას შანტაჟის საფრთხეც. გარდა ამისა, გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ასეთ შემთხვევაში ფირმა ან ქსელის ფირმა კონცენტრირებულია აუდიტის გარდა სხვა ურთიერთობებზე, რამაც შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას აუდიტორის დამოუკიდებლობას.

410.11გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:

- აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებების საზღაურის თანაფარდობა აუდიტის საზღაურთან მიმართებით;
- იმ პერიოდის ხანგრძლივობა, რომლის განმავლობაშიც აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებების საზღაურს უფრო დიდი ხვედრითი წილი ეკავა, ვიდრე აუდიტის საზღაურს;
- აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებების ხასიათი, მასშტაბი და მიზნები, მათ შორის:
 - ეს მომსახურებები განმეორებადი ხასიათის არის თუ არა;
 - ფირმას ამ მომსახურების შესრულებას კანონმდებლობა ავალდებულებს თუ არა.

410.11გ3 ამგვარ ანგარების ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- აუდიტის პროცესში შესრულებული შესაბამისი სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა არც აუდიტში და არც აუდიტის გარდა რომელიმე სხვა მომსახურებაში;
- აუდიტის დამკვეთისთვის გაწეული აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებების მოცულობის შემცირება.

მთლიანი საზღაური – გადავადებული საზღაური

410.12გ1 თუ აუდიტის დამკვეთის მიერ აუდიტის ან აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებისთვის გადასახდელი საზღაური ისევ გადა-

სახდელია აუდიტის გარიგების პერიოდის განმავლობაში, ამ ფაქტმა შესაძლოა გავლენა იქონიოს ანგარების საფრთხის დონეზე.

410.12 გ2 როგორც წესი, ივარაუდება, რომ ფირმა უზრუნველყოფს ამგვარი საზღაურის გადახდას აუდიტის დასკვნის გაცემამდე.

410.12 გ3 ამგვარი ანგარების საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:

- გადავადებული საზღაურის მნიშვნელობა ფირმისთვის;
- საზღაურის ვადაგადაცილების პერიოდის ხანგრძლივობა;
- ფირმის შეფასება აუდიტის დამკვეთის შესაძლებლობებისა და სურვილის, რომ გადაიხადოს გადავადებული საზღაური.

410.12 გ4 ამგვარ საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- გადავადებული საზღაურის ნაწილის ამოღების უზრუნველყოფა;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ აუდიტში.

8410.13 როდესაც აუდიტის დამკვეთისაგან მისაღები საზღაურის მნიშვნელოვანი ნაწილი დიდხანს გადაუხდელი რჩება, ფირმამ უნდა განსაზღვროს:

- (ა) შესაძლებელია თუ არა, რომ ზემოაღნიშნული გადავადებული საზღაური მიჩნეულ იქნეს დამკვეთისთვის მიცემული სესხის ტოლფასად. თუ ასეა, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 511-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა; და
- (ბ) ფირმისთვის მიზანშეწონილია თუ არა ამ დამკვეთის აუდიტორად ხელახლა დანიშვნა ან მოცემული აუდიტის გარიგების გაგრძელება.

მთლიანი საზღაური – საზღაურზე დამოკიდებულება

აუდიტის ყველა დამკვეთი

410.14 გ1 თუ აუდიტის რომელიმე ერთი დამკვეთისგან მიღებული მთლიანი საზღაური იმ ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენს, რომელმაც აუდიტორული მოსაზრება უნდა გამოთქვას, ამ დამკვეთის აუდიტიდან და მისთვის გაწეული სხვა მომსახურებებიდან მისაღებ საზღაურზე დამოკიდებულება და მისი მოსალოდნელი დაკარგვის შიში გავლენას ახდენს ანგარების საფრთხის

დონეზე და ასევე წარმოქმნის შანტაჟის საფრთხესაც.

- 410.14 გ2 ფირმის მთლიანი საზღაურის გამოთვლისას ფირმამ შესაძლოა გამოიყენოს მის ხელთ არსებული ფინანსური ინფორმაცია წინა ფინანსური წლის, შესაბამის შემთხვევაში და მისი ხვედრითი წილი შეაფასოს ამ ინფორმაციის საფუძველზე.
- 410.14 გ3 ამგვარი ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:
- ფირმის ფუნქციონალური სტრუქტურა;
 - მოსალოდნელია თუ არა, რომ ფირმა იმგვარად განახორციელებს თავისი საქმიანობის დივერსიფიკაციას, რომ შემცირდება ამ აუდიტის დამკვეთზე დამოკიდებულების ხარისხი.
- 410.14 გ4 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ არის ამ ფირმის თანამშრომელი;
 - ამ აუდიტის დამკვეთისთვის გაწეული აუდიტის გარდა სხვა სახის მომსახურებების მოცულობის შემცირება;
 - ფირმის დამკვეთების ბაზის გაფართოება ამ დამკვეთზე დამოკიდებულების შესამცირებლად.
 - სხვა დამკვეთებისთვის გაწეული მომსახურებების მოცულობისა და მასშტაბის გაზრდა.
- 410.14 გ5 ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე იმ შემთხვევაშიც წარმოიქმნება, თუ ფირმის მიერ აუდიტის ერთი დამკვეთისაგან მიღებული საზღაური რომელიმე ერთი პარტნიორის ან ფირმის ერთი ოფისის დამკვეთებისგან მიღებული ამონაგების დიდ ხვედრით წილს შეადგენს.
- 410.14 გ6 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- აუდიტის ამ დამკვეთის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მნიშვნელობა ამ პარტნიორის ან ოფისისთვის; და
რა დონეზე არის დამოკიდებული ამ პარტნიორის ან ამ ოფისის პარტნიორების ანაზღაურება მოცემული დამკვეთისგან მიღებულ საზღაურზე.
- 410.14 გ7 ამგვარ ანგარების ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი

ზომების მიღება:

- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ აუდიტში;
- იმის უზრუნველყოფა, რომ ამ პარტნიორის ანაზღაურებაზე მნიშვნელოვან გავლენას არ ახდენდეს მოცემული დამკვეთისგან მიღებული საზღაური;
- აუდიტის დამკვეთისთვის ამ პარტნიორის ან ოფისის მიერ გაწეული, აუდიტის გარდა სხვა სახის მომსახურებების მოცულობის შემცირება;
- ამ პარტნიორის ან ოფისის დამკვეთების ბაზის გაფართოება მოცემულ დამკვეთზე დამოკიდებულების შესამცირებლად;
- ამ პარტნიორის ან ოფისის მიერ სხვა დამკვეთებისთვის გაწეული მომსახურებების მოცულობის გაზრდა.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

0410.15 თუ აუდიტის დამკვეთი არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი და ხუთი თანამიმდევრული წლის მანძილზე თითოეულ წელს ამ აუდიტის დამკვეთისგან მიღებული საზღაური ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის 30%-ს აღემატება ან შესაძლოა აღემატებოდეს, ფირმამ უნდა განსაზღვროს, შესაძლებელია თუ არა, რომ რომელიმე შემდეგი ქმედება გამოდგეს დამცავი ზომის სახით, დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად, ხოლო თუ შესაძლებელია, გაატაროს ეს დამცავი ზომა:

- (ა) მეხუთე წლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმამდე მეხუთე წლის აუდიტში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვა ჩაატაროს პროფესიონალმა ბუღალტერმა, რომელიც არ არის იმ ფირმის თანამაშრომელი, რომელიც მოსაზრებას გამოთქვამს ამ ფინანსური ანგარიშგების შესახებ; ან
- (ბ) მეხუთე წლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმის შემდეგ, მაგრამ სანამ აუდიტორულ მოსაზრებას ჩამოაყალიბებს მეექვსე წლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, მეხუთე წლის აუდიტში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვა ჩაატაროს

პროფესიონალმა ბუღალტერმა, რომელიც არ არის იმ ფირმის თანამშრომელი, რომელიც მოსაზრებას გამოთქვამს ამ ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, ან პროფესიულმა ორგანიზაციამ.

მ410.16 თუ მ410.15 პუნქტში აღწერილი მთლიანი საზღაური შემდგომშიც ისევ აღემატება 30%-ს, ფირმამ ყოველ წელს უნდა განსაზღვროს, შესაძლებელია თუ არა ამ დამკვეთისგან ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის შედეგად შექმნილი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შემცირება მ410.15 პუნქტში აღწერილი რომელიმე დამცავი ზომის გატარებით შესაბამისი წლის გარიგების მიმართ, ხოლო თუ შესაძლებელია, გაატაროს ეს დამცავი ზომა.

მ410.17 იმ შემთხვევაში, თუ დამკვეთის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩასატარებლად დაქირავებულია ორი ან უფრო მეტი ფირმა, სხვა ფირმის მონაწილეობა აუდიტში შესაძლოა თითოეულ წელს მიჩნეულ იქნეს მ410.15 (ა) პუნქტში აღწერილი ქმედების კვივალენტურ ქმედებად, თუკი:

- (ა) მ410.15 პუნქტში აღწერილი გარემოებები ეხება მხოლოდ ერთ-ერთ ფირმას იმ ფირმებიდან, რომლებიც გამოთქვამენ აუდიტორულ მოსაზრებას; და
- (ბ) თითოეული ფირმა საკმარის სამუშაოს ასრულებს იმისთვის, რომ მან სრული პასუხისმგებლობა აიღოს აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ410.18 თუ აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია და ორი თანამიმდევრული წლის მანძილზე თითოეულ წელს ამ აუდიტის დამკვეთისგან მიღებული საზღაური ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის 15%-ს აღემატება ან შესაძლოა აღემატებოდეს, ფირმამ მეორე წლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმამდე უნდა განსაზღვროს, შესაძლებელია თუ არა, რომ შექმნილი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად დამცავი ზომის სახით გამოდგეს მიმოხილვის ჩატარება გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამისად, პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ, რომელიც არ არის იმ ფირმის თანამშრომელი რომელიც მოსაზრებას გამოთქვამს ამ ფინანსური ანგარიშგების შესახებ („დასკვნის გაცემამდელი მიმოხილვა“), ხოლო თუ შესაძლებელია, გაატაროს ეს დამცავი ზომა.

მ410.19 იმ შემთხვევაში, თუ დამკვეთის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩასატარებლად დაქირავებულია ორი ან უფრო მეტი ფირმა, სხვა ფირმის მონაწილეობა აუდიტში შესაძლოა თითოეულ წელს მიჩნეულ იქნეს მ410.18 პუნქტში აღწერილი ქმედების ეკვივალენტურ ქმედებად, თუკი:

- (ა) მ410.18 პუნქტში აღწერილი გარემოებები ეხება მხოლოდ ერთ-ერთ ფირმას იმ ფირმებიდან, რომლებიც გამოთქვამენ აუდიტორულ მოსაზრებას; და
- (ბ) თითოეული ფირმა საკმარის სამუშაოს ასრულებს იმისთვის, რომ მან სრული პასუხისმგებლობა აიღოს აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

მ410.20 მ410.21 პუნქტში აღწერილი გამონაკლისი სიტუაციის გარდა, სხვა შემთხვევაში, თუ მ410.18 პუნქტში აღწერილი გარემოებები ისევ არსებობს ხუთი თანამიმდევრული წლის განმავლობაში, მეხუთე წლის აუდიტში აუდიტორული მოსაზრების გაცემის შემდეგ ფირმამ უარი უნდა თქვას ამ დამკვეთის აუდიტობაზე.

მ410.21 მ410.20 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, გამონაკლისი სახით, ფირმას შეუძლია დარჩეს აუდიტორად ხუთი თანამიმდევრული წლის გასვლის შემდეგაც იმ შემთხვევაში, თუ ამისთვის საფუძვლიანი მიზეზი არსებობს საზოგადოებრივი ინტერესების გათვალისწინებით, იმ პირობით, თუ:

- (ა) ფირმა კონსულტაციას გაივლის მარეგულირებელ ორგანოსთან ან პროფესიულ ორგანიზაციასთან შესაბამის იურისდიქციაში და დაადგენენ, რომ ფირმის აუდიტორად დარჩენა საზოგადოებრივ ინტერესებს ემსახურება; და
- (ბ) მეექვსე წლის და ნებისმიერი მომდევნო წლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმამდე, ფირმა დასკვნის გაცემამდელი მიმოხილვის ჩასატარებლად დაიქირავებს პროფესიონალ ბუღალტერს, რომელიც არ არის იმ ფირმის თანამშრომელი, რომელმაც მოსაზრება უნდა გამოთქვას ამ ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

410.21 გ1 ზემოაღნიშნული საფუძვლიანი მიზეზის ერთ-ერთი მაგალითია აუდიტის გარიგების შესასრულებლად სხვა მოქმედი ფირმების არარსებობა, დამკვეთის საქმიანობის ხასიათისა და ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით.

იმ აუდიტის დამკვეთების საზღაურის შესახებ ინფორმაციის გამჭვირვალობა, რომლებიც საზოგადოებრივი დანტერესების პირები არიან

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება საზღაურთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ

410.22გ1 ფირმის მიერ პროფესიულ საზღაურთან (როგორც აუდიტის, ისე აუდიტის გარდა სხვა მომსახურების) დაკავშირებული ინფორმაციის მიწოდება მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის მათ ეხმარება ფირმის დამოუკიდებლობის შეფასებაში. ამასთან, ამ საკითხთან დაკავშირებით ეფექტური კომუნიკაცია მოსაზრებებისა და ინფორმაციის ორმხრივი ღია გაცვლის საშუალებასაც იძლევა, მაგალითად, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მოლოდინის შესახებ აუდიტის სამუშაოთა მასშტაბსა და მოცულობასთან და აუდიტის საზღაურზე მათ გავლენასთან დაკავშირებით.

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის საზღაური

0410.23 0410.24 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, ფირმამ დროულად უნდა მიაწოდოს შემდეგი ინფორმაცია იმ აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია:

- (ა) ფირმისთვის ან ქსელის ფირმებისთვის გადახდილი ან გადასახდელი საზღაური იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; და
- (ბ) ამ საზღაურის დონის შედეგად წარმოქმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის, ხოლო თუ არ არის, ნებისმიერი ზომები, რომლებიც ფირმამ გაატარა ან აპირებს, რომ გაატარებს ამგვარი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

410.23გ1 ამგვარი კომუნიკაციის მიზანია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების უზრუნველყოფა იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის საზღაურთან დაკავშირებული ყველანაირი საჭირო ინფორმაციითა და კონტექსტით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, რათა მათ ფირმის დამოუკიდებლობის საკითხის განხილვის საშუალება ჰქონდეთ. იმ საკითხების ხასიათი და მოცულობა, რომლის შესახებაც ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, დამოკიდებული იქნება კონკრეტულ ფაქტებსა და გარემოებებზე და შესაძლოა მოიცავდეს მაგალითად:

- საკითხებს, რომლებიც გავლენას ახდენს საზღაურის დონეზე, როგორც არის:
 - აუდიტის დამკვეთის ოპერაციების/საქმიანობის მასშტაბი, სირთულე და ადგილმდებარეობა;
 - დახარჯული ან სავარაუდო დრო, რომელიც უნდა დაიხარჯოს აუდიტის მასშტაბისა და სირთულის შესაბამისად;
 - სხვა რესურსების დანახარჯი/ღირებულება, რომელიც გამოყენებული ან დახარჯულია აუდიტის ჩატარებისას;
 - ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად აუცილებელი საადრიცხვო ჩანაწერებისა და პროცესების ხარისხი.
- აუდიტის პერიოდის განმავლობაში დაწესებული საზღაურის სიდიდეში შეტანილ კორექტირებებს და ამგვარი კორექტირებების მიზეზებს;
- მოცემულ აუდიტთან დაკავშირებული კანონების, სხვა მარეგულირებელი ნორმებისა და პროფესიული სტანდარტების ცვლილებებს, რომლებმაც გავლენა იქონიეს ამ საზღაურზე.

410.23გ2 რეკომენდებულია, რომ ფირმამ შეძლებისდაგვარად სწრაფად მიაწოდოს ამგვარი ინფორმაცია მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს და, შესაბამის შემთხვევაში, შეთავაზებული კორექტირებების შესახებ ინფორმაციაც.

მ410.24 მ410. 23 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისი სახით ფირმას შეუძლია არ მიაწოდოს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს მ410.23 პუნქტში მითითებული ინფორმაცია იმ სუბიექტის შესახებ, რომელიც სხვა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის, სრულ საკუთრებაში იმყოფება (პირდაპირ ან არაპირდაპირ), იმ პირობით, თუ:

- (ა) ეს სუბიექტი კონსოლიდირებულია ზემოაღნიშნული სხვა საზოგადოებრივი დაინტერესებული პირის მიერ მომზადებულ ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში; და
- (ბ) ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას ამ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

სხვა მომსახურების საზღაური

მ410.25 მ410.27 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, ფირმამ დროულად უნდა მიაწოდოს შემდეგი ინფორმაცია იმ აუდიტის

დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია:

(ა) დამკვეთისთვის დაწესებული საზღაურის შესახებ, რომელიც აღწერილი არ არის მ410.23 (ა) პუნქტში და დაკავშირებულია ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ იმ ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში გაწეულ მომსახურებასთან, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ზემოაღნიშნული მიზნებისთვის ამგვარი საზღაური მოიცავს მხოლოდ დამკვეთისა და მასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სუბიექტებისთვის დაწესებულ საზღაურს, რომელსაც დამკვეთი პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს და რომელიც კონსოლიდირებულია იმ ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; და

(ბ) როგორც მითითებულია 410.11 გ1 პუნქტში, თუ ფირმა გამოავლენს, რომ აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებებისთვის დაწესებული საზღაურის ხვედრითი წილი აუდიტის საზღაურთან მიმართებით გავლენას ახდენს ანგარების საფრთხის დონეზე, ან ამის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილია შანტაჟის საფრთხე, მაშინ ინფორმაცია იმის თაობაზე:

(i) ამგვარი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის; ხოლო

(ii) თუ არ არის, ნებისმიერი ზომები, რომლებიც ფირმამ გაატარა ან აპირებს, რომ გაატარებს ამგვარი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

410.25გ1 ამ კომუნიკაციის მიზანია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების უზრუნველყოფა იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის საზღაურთან დაკავშირებული ყველანაირი საჭირო ინფორმაციითა და კონტექსტით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, რათა მათ ფირმის დამოუკიდებლობის საკითხის განხილვის საშუალება ჰქონდეთ. იმ საკითხების ხასიათი და მოცულობა, რომლის შესახებაც ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, დამოკიდებული იქნება კონკრეტულ ფაქტებსა და გარემოებებზე და შესაძლოა მოიცავდეს მაგალითად ინფორმაციას:

- სხვა მომსახურებებისთვის დაწესებული საზღაურის ოდენობის შესახებ, რომელიც მოითხოვება კანონმდებლობით;

- სხვა გაწეული მომსახურების სახეებისა და მათი შესაბამისი საზღაურის შესახებ;
- სხვა მომსახურების სახეების შესახებ, რომელიც გაწეულია მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ დამტკიცებული საერთო პოლიტიკის შესაბამისად, ასევე შესაბამის საზღაურთან დაკავშირებით;
- მ410.25 (ა) პუნქტში მითითებული საზღაურის ხვედრითი წილის შესახებ ფირმის ან ქსელის ფირმების მიერ იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის დაწესებული საზღაურის მთლიან მოცულობასთან მიმართებით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

მ410.26 მ410.25 (ა) პუნქტის შესაბამისად მისაწოდებელ ინფორმაციაში, მ410.23 (ა) პუნქტში მითითებული საზღაურის გარდა, ფირმამ უნდა გაითვალისწინოს ასევე ნებისმიერი სხვა საზღაური, რომელიც ეხება ნებისმიერი სხვა დაკავშირებული სუბიექტისთვის გაწეულ სხვა სახის მომსახურებას, რომელსაც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს დამკვეთი, იმ შემთხვევაში, თუ ფირმამ იცის ან აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ამგვარი საზღაურის გათვალისწინება შესაფერისია ფირმის დამოუკიდებლობის შესაფასებლად.

410.26გ1 იმის დასადგენად, მ410.23 (ა) პუნქტში მითითებული საზღაურის გარდა, ფირმის დამოუკიდებლობის შესაფასებლად შესაფერისია თუ არა ამგვარი სხვა დაკავშირებული სუბიექტებისთვის ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის მიერ გაწეული მომსახურებებისთვის ინდივიდუალურად და ერთობლივად დაწესებული საზღაურის განხილვა, ფირმას შეუძლია შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინება:

- რა დონეზე მონაწილეობს აუდიტის დამკვეთი ამგვარი მომსახურების შესასრულებლად ფირმის ან ქსელის ფირმის დანიშვნაში, მათ შორის საზღაურის შესახებ მოლაპარაკებებში;
- იმ საზღაურის მნიშვნელობა, რომელიც ზემოაღნიშნულმა სხვა დაკავშირებულმა სუბიექტებმა გადაუხადეს ფირმას ან ქსელის რომელიმე ფირმას;
- ამ სხვა დაკავშირებული სუბიექტების მიერ გადახდილი საზღაურის ხვედრითი წილი დამკვეთის მიერ გადახდილ საზღაურთან მიმართებით.

მ410.27 410.25 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისი სახით, ფირმას შეუძლია მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს არ

მიაწოდოს მ410.25 პუნქტში მითითებული ინფორმაცია იმ სუბიექტის შესახებ, რომელიც სხვა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის სრულ საკუთრებაში იმყოფება (პირდაპირ ან არაპირდაპირ), იმ პირობით, თუ:

- (ა) ეს სუბიექტი კონსოლიდირებულია სხვა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მიერ მომზადებულ ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში; და
- (ბ) თვითონ ფირმა ან ქსელის რომელიმე სხვა ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას ამ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

საზღაურზე დამოკიდებულება

მ410.28 თუ აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია და ამ აუდიტის დამკვეთისგან მიღებული საზღაური ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის 15%-ს აღემატება ან შესაძლოა აღემატებოდეს, ფირმამ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს უნდა მიაწოდოს შემდეგი ინფორმაცია:

- (ა) მიუთითოს თავად ამ ფაქტის შესახებ და სავარაუდოდ გაგრძელდება თუ არა ამგვარი სიტუაცია;
- (ბ) რა დამცავი ზომები გატარდა შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის, მათ შორის, შესაბამის შემთხვევაში, ჩატარდა თუ არა დასკვნის გაცემამდელი მიმოხილვა (იხ. პუნქტი მ410.18.); და
- (გ) ნებისმიერი წინადადება აუდიტორად დანიშვნის ვადის გაგრძელების შესახებ მ410.21 პუნქტის შესაბამისად.

საზღაურთან დაკავშირებული ინფორმაციის საჯაროდ გამჟღავნება

410.29გ¹ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების აუდიტის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის გათვალისწინებით, დაინტერესებული მხარეებისთვის სასარგებლოა, თუ წარმოდგენა ექნებათ ფირმასა და აუდიტის დამკვეთს შორის ისეთი პროფესიული ურთიერთობების შესახებ, რომლის გათვალისწინება ფირმის დამოუკიდებლობის შეფასებისას, გონივრულ ფარგლებში, შესაძლოა მიზანშეწონილად მიიჩნეოდეს. ბევრ იურისდიქციაში უკვე არსებობს მოთხოვნები, რომლებიც ეხება ინფორმაციის გამჟღავნებას ფირმისთვის ან ქსელის ფირმებისთვის აუდიტის დამკვეთის მიერ გადახდილი და გადასახდელი საზღაურის შესახებ, როგორც აუდიტის, ისე აუდიტის გარდა სხვა მომსახურებისთვის. ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება ხშირად დეზაზერეგირებული სახით მოითხოვება, სადაც აუდი-

ტის გარდა სხვა ტიპის მომსახურებასთან დაკავშირებული საზღაური ნაჩვენები იქნება გაწეული მომსახურების კატეგორიების მიხედვით.

მ410.30 თუ კანონმდებლობა აუდიტის დამკვეთს არ ავალდებულებს ინფორმაციის გამჟღავნებას ფირმისთვის ან ქსელის ფირმებისთვის გადახდილი ან გადასახდელი აუდიტის საზღაურის, აუდიტის გარდა სხვა მომსახურების საზღაურის და საზღაურზე ფირმის დამოკიდებულების შესახებ, ფირმამ იმ აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, უნდა განიხილოს:

- (ა) რა სარგებლის მოტანა შეუძლია დამკვეთის დაინტერესებული მხარეებისთვის ისეთი ინფორმაციის მიზანშეწონილი ფორმით გამჟღავნებას, რომელიც არ მოითხოვება კანონმდებლობით, ამ ინფორმაციის დროული წვდომის შესაძლებლობის გათვალისწინებით; და
- (ბ) ინფორმაცია, რომელიც, სავარაუდოდ, მომხმარებლებს დაეხმარება ფირმის მიერ გადახდილი და გადასახდელი საზღაურის და ფირმის დამოუკიდებლობაზე მათი გავლენის უკეთ გააზრებაში.

410.30გ1 მაგალითად, ფირმის პროფესიულ საზღაურთან დაკავშირებული შემდეგი ინფორმაცია შესაძლოა მომხმარებლებს დაეხმაროს ფირმის მიერ გადახდილი და გადასახდელი საზღაურის და ფირმის დამოუკიდებლობაზე მათი გავლენის უკეთ გააზრებაში:

- წინა წლის შესადარისი ინფორმაცია, რომელიც ეხება აუდიტის და აუდიტის გარდა სხვა სახის მომსახურების საზღაურს;
- იმ მომსახურების ხასიათის აღწერა და შესაბამისი საზღაური, რომელიც გამჟღავნებულია მ410.31 (ბ) პუნქტის შესაბამისად;
- რა დამცავი ზომები გატარდა იმ შემთხვევაში, როდესაც კონკრეტული დამკვეთისგან მიღებული საზღაური ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის 15%-ს აღემატებოდა ან მოსალოდნელი იყო, რომ აღემატებოდა.

მ410.31 თუ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან მ410.30 პუნქტის შესაბამისად ჩატარებული განხილვის შემდეგ გამოვლინდება, რომ აუდიტის დამკვეთი, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, არ ამჟღავნებს შესაბამის ინფორმაციას მ410.32 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად, ფირმამ უნდა

გამოაქვეყნოს/საჯაროდ გაამჟღავნოს შემდეგი ინფორმაცია:

- (ა) ფირმის და ქსელის ფირმებისთვის გადახდილი ან გადასახდელი საზღაური იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება;
- (ბ) საზღაური, (ა) ქვეპუნქტში მითითებული საზღაურის გარდა, რომელიც ფირმამ ან ქსელის ფირმამ დაუწესა დამკვეთს იმ ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში გაწეული მომსახურებისთვის, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ზემოაღნიშნული მიზნებისთვის ამგვარი საზღაური მოიცავს მხოლოდ დამკვეთისა და მასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სუბიექტისთვის დაწესებულ საზღაურს, რომელსაც დამკვეთი პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს და რომელიც კონსოლიდირებულია იმ ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; და
- (გ) ნებისმიერი სხვა ტიპის საზღაური, რომელიც მითითებული არ არის (ა) და (ბ) ქვეპუნქტებში და ეხება ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ ნებისმიერი სხვა დაკავშირებული სუბიექტისთვის გაწეულ სხვა სახის მომსახურებას, რომელსაც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს დამკვეთი, იმ შემთხვევაში, თუ ფირმამ იცის ან აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ამგვარი საზღაურის გათვალისწინება შესაფერისია ფირმის დამოუკიდებლობის შესაფასებლად; და
- (დ) შესაბამის შემთხვევაში, დააფიქსიროს ის ფაქტი, რომ ფირმის მიერ ამა თუ იმ კონკრეტული აუდიტის დამკვეთისგან მიღებული მთლიანი საზღაური ფირმის მიერ ორი თანამიმდევრული წლის მანძილზე მიღებული მთლიანი საზღაურის 15%-ს აღემატება ან შესაძლოა აღემატებოდეს, ასევე მიუთითოს წელი, როდესაც ამგვარი სიტუაცია პირველად შეიქმნა.

410.31გ1 საზღაურთან დაკავშირებით ფირმას შეუძლია ასევე სხვა ინფორმაციის გამჟღავნებაც, რომელიც მომხმარებლებს დაეხმარება ფირმის მიერ გადახდილი და გადასახდელი საზღაურის და ფირმის დამოუკიდებლობაზე მათი გავლენის უკეთ გააზრებაში, მაგალითად მ410.30 გ1 პუნქტში აღწერილი ინფორმაცია.

410.31 გ2 410.26 გ1 პუნქტში განხილულია ფაქტორები, რომელთა გათვალისწინება ფირმას შეუძლია მ410.31 (გ) პუნქტით მოთხოვნილი ინფორმაციის განსაზღვრისას.

410.31 გ3 როდესაც ფირმა საზღაურთან დაკავშირებულ ინფორმაციას ამჟღავნებს მ410.31 პუნქტის შესაბამისად, მას ნებისმიერი ფორმით შეუძლია ამ ინფორმაციის გამჟღავნება, რომელსაც მიზანშეწონილად მიიჩნევს, დაინტერესებული მხარეებისთვის ამ ინფორმაციის დროული წვდომის შესაძლებლობის გათვალისწინებით, მაგალითად:

- ფირმის ვებგვერდზე;
- ფირმის გამჭვირვალობის ანგარიშში;
- აუდიტის ხარისხის ანგარიშში;
- კონკრეტული დაინტერესებული მხარეებისთვის განკუთვნილი საინფორმაციო დოკუმენტის მეშვეობით, როგორც არის, მაგალითად წერილი აქციონერებისთვის;
- აუდიტორის დასკვნაში.

მ410.32 მ410.31 მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისი სახით, ფირმას შეუძლია საჯაროდ არ გაამჟღავნოს მ410.31 პუნქტში მითითებული ინფორმაცია, რომელიც ეხება:

- (ა) მშობელ საწარმოს, რომელიც ამზადებს ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებასაც, იმ პირობით, თუ ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას ამ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ; ან
- (ბ) სუბიექტს, რომელიც (პირდაპირ ან არაპირდაპირ) სხვა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის სრულ საკუთრებაში იმყოფება, იმ პირობით, თუ:
- (i) ეს სუბიექტი კონსოლიდირებულია ზემოაღნიშნული სხვა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მიერ მომზადებულ ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში; და
- (ii) ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა გამოთქვამს მოსაზრებას ამ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

მოსაზრებები მიმოხილვის გარიგებების დამკვეთებისთვის

მ410.33 წინამდებარე განყოფილების მოთხოვნები ეხება ფირმის მიერ იმ

აუდიტის დამკვეთის საზღაურთან დაკავშირებული ინფორმაციის მიწოდებას მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, ასევე საზღაურთან დაკავშირებული ინფორმაციის საჯაროდ გამჟღავნებას იმ შემთხვევაში, როდესაც დამკვეთი არ ამჟღავნებს ამგვარ ინფორმაციას. ამ მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისი სახით, ფირმას შეუძლია არ გაამჟღავნოს ამგვარი ინფორმაცია, თუ მიმოხილვის დამკვეთი იმავდროულად არ არის აუდიტის დამკვეთიც.

განყოფილება 411 ანაზღაურებისა და შეფასების პოლიტიკა

შესავალი

- 411.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 411.2 ფირმის შეფასების ან ანაზღაურების პოლიტიკამ შესაძლოა წარმოქმნას ანგარების საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 411.3გ1 თუ აუდიტის რომელიმე დამკვეთის აუდიტის გუნდის წევრის მუშაობის შეფასება ან ანაზღაურება ეყრდნობა ამ აუდიტის დამკვეთზე არამარწმუნებელი მომსახურებების გაყიდვას, შექმნილი ანგარების საფრთხის დონე დამოკიდებული იქნება შემდეგ ფაქტორებზე:
- (ა) ამ პირის იმ ანაზღაურების ან შედეგების შეფასების ხვედრით წილზე, რომელიც ეყრდნობა ამგვარი მომსახურებების გაყიდვას;
 - (ბ) ამ პირის როლზე აუდიტის გუნდში; და
 - (გ) ამგვარი არამარწმუნებელი მომსახურებების გაყიდვა გავლენას ახდენს თუ არა ამ პირის დაწინაურების გადაწყვეტილებებზე.
- 411.3 გ2 ამგვარი ანგარების საფრთხე შესაძლოა აღმოიფხვრას მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარებით:
- ამ პირის ანაზღაურების გეგმის ან შეფასების პროცესის გადასინჯვა/შეცვლა;
 - პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.

411.3 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის აუდიტის გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

მ411.4 აუდიტის მთავარი პარტნიორის საქმიანობის შეფასება ან მისი ანაზღაურება არ უნდა ეყრდნობოდეს თავის აუდიტის დამკვეთებზე ამ პარტნიორის მიერ არამარწმუნებელი მომსახურებების გაყიდვებში მიღწეულ წარმატებას. ეს მოთხოვნა არ კრძალავს ფირმის პარტნიორებს შორის ფირმის მოგების განაწილების შესახებ ჩვეულებრივ შეთანხმებებს.

განყოფილება 420

საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა

შესავალი

- 420.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 420.2 აუდიტის დამკვეთისგან საჩუქრებისა და რაიმე ფორმით გამოხატული სტუმარმასპინძლობის მიღებამ შესაძლოა შექმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეები. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნა და მისი გამოყენება

- მ420.3** ფირმამ, ქსელის ფირმამ ან აუდიტის გუნდის წევრმა აუდიტის დამკვეთისგან არ უნდა მიიღოს საჩუქარი და არანაირი ფორმით გამოხატული სტუმარმასპინძლობა, თუ მათი ღირებულება არ არის ტრივიალური და უმნიშვნელო.
- 420.3 გ1 როდესაც ფირმა, ქსელის ფირმა ან აუდიტის გუნდის წევრი წახალისებას სთავაზობს აუდიტის დამკვეთს ან მისგან იღებს წახალისებას, ასეთ შემთხვევას ეხება 340-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა. ამ მოთხოვნების შეუსრულებლობამ შესაძლოა დამოუკიდებლობას საფრთხე შეუქმნას.
- 420.3 გ2 340-ე განყოფილებაში ჩამოყალიბებული მოთხოვნები, რომლებიც წახალისების შეთავაზებას ან მიღებას ეხება, ფირმას, ქსელის ფირმასა და აუდიტის გუნდის წევრს საჩუქრისა და სტუმარმასპინძლობის მიღების უფლებას არ აძლევს, თუ განზრახვა სხვის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენაა, თუნდაც მათი ღირებულება ტრივიალური და უმნიშვნელო იყოს.

განყოფილება 430

ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესი

შესავალი

- 430.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების-თვის.
- 430.2 როდესაც აუდიტის დამკვეთთან სასამართლო პროცესი მიმდინარეობს ან მოსალოდნელია, რომ გაიმართება, წარმოიქმნება ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნების გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 430.3 გ1 ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში აბსოლუტურად მიუკერძოებლად უნდა დახასიათდეს დამკვეთის ხელმძღვანელობასა და აუდიტის გუნდის წევრებს შორის ურთიერთობა და სრულყოფილად გაშუქდეს დამკვეთის საქმიანობის ყველა ასპექტი. საწინააღმდეგო პოზიციები შესაძლოა განპირობებული იყოს აუდიტის დამკვეთსა და ფირმას, ქსელის ფირმას ან აუდიტის გუნდის წევრს შორის მიმდინარე ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესით. ამგვარმა საპირისპირო პოზიციებმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ხელმძღვანელობის მზაობაზე, ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში სრულყოფილად გაამჟღავნოს სათანადო ინფორმაცია, რის გამოც წარმოიქმნება ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები.
- 430.3 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- სასამართლო პროცესის არსებობა; და
 - სასამართლო პროცესი წინა პერიოდის აუდიტს უკავშირდება თუ არა.

- 430.3 გ3 თუ სასამართლო პროცესი აუდიტის გუნდის წევრს ეხება, ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები, იქნება ამ პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.
- 430.3გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეებზე რეაგირებისთვის, არის აუდიტის გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 510

ფინანსური ინტერესები

შესავალი

- 510.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 510.2 აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით ფინანსური ინტერესის არსებობის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 510.3 გ1 ფიზიკურ პირს ან სუბიექტს ფინანსური ინტერესი შესაძლოა გააჩნდეს პირდაპირ, ან არაპირდაპირ რომელიმე შუალედური რგოლის მეშვეობით (როგორცაა, მაგალითად ერთობლივი საინვესტიციო ფონდი, უძრავი ქონება ან სატრასტო ორგანიზაცია). როდესაც ფინანსური ინტერესის ბენეფიციარი მესაკუთრე შუალედურ სუბიექტს აკონტროლებს ან მის საინვესტიციო გადაწყვეტილებებზე მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა აქვს, კოდექსის განმარტების თანახმად, ამგვარი ფინანსური ინტერესი პირდაპირად მიიჩნევა. პირიქით, როდესაც ფინანსური ინტერესის ბენეფიციარი მესაკუთრე არ აკონტროლებს ამგვარ შუალედურ სუბიექტს და არც მის საინვესტიციო გადაწყვეტილებებზე ზემოქმედების შესაძლებლობა აქვს, კოდექსის თანახმად, ამგვარი ფინანსური ინტერესი არაპირდაპირად მიიჩნევა.
- 510.3გ2 ამ განყოფილებაში გვხვდება ტერმინი ფინანსური ინტერესის „არსებითობა“. იმის დასადგენად, ფინანსური ინტერესი არსებითია თუ არა ამა თუ იმ პირისთვის, შესაძლოა გასათვალისწინებელი იყოს ამ პირისა და მისი ოჯახის წევრების წმინდა კაპიტალის ღირებულება კომბინირებულად.
- 510.3 გ3 აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით ფინანსური ინტერესის შედეგად შექმნილი ანგარების საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- იმ პირის როლი, რომელსაც გააჩნია ფინანსური ინტერესი;
- ფინანსური ინტერესი პირდაპირია თუ არაპირდაპირი; და
- ფინანსური ინტერესის არსებითობა.

ფირმის, ქსელის ფირმის, აუდიტის გუნდის წევრებისა და სხვების ფინანსური ინტერესები

მ510.4 მ510.5 პუნქტის დებულებების გათვალისწინებით, პირდაპირი ფინანსური ინტერესი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით არ უნდა ჰქონდეს:

- (ა) ფირმას ან ქსელის ფირმას;
- (ბ) აუდიტის გუნდის წევრს ან მისი ოჯახის წევრს;
- (გ) იმ ოფისის სხვა პარტნიორს, სადაც გარიგების პარტნიორი მუშაობს მოცემულ აუდიტთან დაკავშირებით, ან მისი ოჯახის წევრს; ან
- (დ) სხვა პარტნიორს ან ხელმძღვანელ მუშაკს, რომელიც აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებს ან ზემოაღნიშნული პირების ოჯახის წევრს, თუკი მოცემულ მომსახურებაში ამ პირთა მონაწილეობა მინიმალური არ არის.

510.4 გ1 ოფისი, სადაც გარიგების პარტნიორი მუშაობს ამა თუ იმ აუდიტთან დაკავშირებით, აუცილებელი არ არის იყოს ოფისი, სადაც ის დანიშნულია მუდმივ შტატში სამუშაოდ. როდესაც გარიგების პარტნიორი ფიზიკურად არ არის იმ ოფისში, სადაც გარიგების გუნდის სხვა წევრები მუშაობენ, აუცილებელია პროფესიული განსჯა იმის დასადგენად, რომელ ოფისში მუშაობს პარტნიორი მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით.

მ510.5 მ510.4 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, მ510.4(გ) ან (დ) პუნქტებში მითითებული პირების ოჯახის წევრს შეუძლია ჰქონდეს პირდაპირი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, იმ პირობით, თუ:

- (ა) ოჯახის წევრს ეს ინტერესი მიღებული აქვს დასაქმების უფლებებიდან, მაგალითად, საპენსიო პროგრამის ან აქციის ოფციონების პროგრამის მეშვეობით და, აუცილებლობის შემთხვევაში, ფირმა გაატარებს სათანადო ზომებს ამ ფინანსური ინტერესით შექმნილ საფრთხეზე რეაგირების მიზნით; და
- (ბ) ოჯახის წევრი შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში გაახვიებს ამ ფინანსურ ინტერესს ან კარგავს მასზე უფლებას, თუკი ოჯახის წევრს აქვს ან მიიღებს ამგვარ უფლებას, ანდა,

აქციის ოფციონების შემთხვევაში, ოჯახის წევრი მიიღებს ოფციონის გამოყენების უფლებას.

ფინანსური ინტერესები სუბიექტთან მიმართებით, რომელიც აუდიტის დამკვეთს აკონტროლებს

მ510.6 არც ფირმას, არც ქსელის ფირმას, არც აუდიტის გუნდის წევრს, არც მისი ოჯახის წევრს არ უნდა ჰქონდეს პირდაპირი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი ისეთ სუბიექტთან მიმართებით, რომელსაც აუდიტის დამკვეთის საქმიანობაზე კონტროლის უფლების მინიჭებული ინტერესი გააჩნია და ეს დამკვეთი არსებითაა მოცემული სუბიექტისთვის.

ფინანსური ინტერესები ნდობით აღჭურვილი პირის ფუნქციების შესრულებისას

მ510.7 მ510.4 პუნქტი ასევე ეხება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით ისეთ ფინანსურ ინტერესსაც, რომელიც მას გააჩნია სატრასტო ორგანიზაციაში, რომლისთვისაც ფირმა, ქსელის ფირმა ან პირი მოქმედებს, როგორც ნდობით აღჭურვილი პირი, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც:

- (ა) არც ნდობით აღჭურვილი პირი, არც აუდიტის გუნდის წევრი, არც ამ პირების ოჯახის წევრი, არც ფირმა ან ქსელის ფირმა არ არის ამ სატრასტო ორგანიზაციის ბენეფიციარი;
- (ბ) სატრასტო ორგანიზაციის ინტერესი აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით არ არის არსებითი სატრასტო ორგანიზაციისათვის;
- (გ) სატრასტო ორგანიზაციას არ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა აუდიტის დამკვეთზე; და
- (დ) არც ნდობით აღჭურვილ პირს, არც აუდიტის გუნდის წევრს, არც ამ პირების ოჯახის წევრს, არც ფირმას ან ქსელის ფირმას არა აქვს მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა ისეთ საინვესტიციო გადაწყვეტილებაზე, რომელიც დაკავშირებულია აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით არსებულ ფინანსურ ინტერესთან.

საერთო ფინანსური ინტერესები აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით

მ510.8 (ა) ფირმას ან ქსელის ფირმას, ან აუდიტის გუნდის წევრს, ან ამ პირის არც ერთ ოჯახის წევრს არ უნდა ჰქონდეს ფინანსური ინტერესი ისეთ სუბიექტთან მიმართებით, რომლის მიმართ აუდიტის დამკვეთსაც გააჩნია ფინანსური ინტერესი, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც:

- (i) ფინანსური ინტერესები არსებითი არ არის ფირმის, ქსელის ფირმის, აუდიტის გუნდის წევრის, მისი ჯახის წევრისა და აუდიტის დამკვეთისთვის; ან
 - (ii) აუდიტის დამკვეთს არ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა ამ სუბიექტზე.
- (ბ) სანამ აუდიტის გუნდის წევრად გახდომას შეძლებს პირი, რომელსაც მ510.8(ა) პუნქტში აღწერილი ფინანსური ინტერესი გააჩნია, ამ პირმა ან მისი ოჯახის წევრმა:
- (i) ეს ინტერესი უნდა გაასხვისოს მთლიანად; ან
 - (ii) გაასხვისოს ამ ინტერესის საკმაო ნაწილი ისე, რომ დარჩენილი ინტერესი აღარ იყოს არსებითი.

ფინანსური ინტერესის მიღება წინასწარი განზრახვის გარეშე

მ510.9 თუ ფირმა, ქსელის ფირმა ან პარტნიორი, ან ფირმის ან ქსელის ფირმის თანამშრომელი, ან ნებისმიერი ზემოაღნიშნული პირის ოჯახის წევრი იძენს პირდაპირ ფინანსურ ინტერესს, ან არსებით არაპირდაპირ ფინანსურ ინტერესს აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, მაგალითად, მემკვიდრეობით, საჩუქრად, ან შერწყმის შედეგად ან ანალოგიურ გარემოებებში და ამგვარი ინტერესის ქონა სხვა შემთხვევაში ნებადართული არ იქნებოდა წინამდებარე განყოფილების დებულებებით, მაშინ:

- (ა) თუ ინტერესი ფირმამ ან ქსელის ფირმამ, ან აუდიტის გუნდის წევრმა ან მისი ოჯახის რომელიმე წევრმა შეიძინა, მან შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში უნდა გაასხვისოს ეს ფინანსური ინტერესი, ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესის საკმაო ნაწილი ისე, რომ დარჩენილი ნაწილი აღარ იყოს არსებითი; ან
- (ბ) (i) თუ ზემოაღნიშნული ფინანსური ინტერესი შეიძინა პირმა, რომელიც არ არის აუდიტის გუნდის წევრი, ან ამ პირის ოჯახის წევრმა, ამ პირმა შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში უნდა გაასხვისოს ეს ფინანსური ინტერესი, ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესის საკმაო ნაწილი ისე, რომ დარჩენილი ნაწილი აღარ იყოს არსებითი; და
- (ii) ფინანსური ინტერესის გასხვისებამდე, ფირმამ, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო ზომები უნდა გაატაროს შექმნილ საფრთხეზე რეაგირების მიზნით.

ფინანსური ინტერესები – სხვა გარემოებები

ოჯახის წევრები

- 510.10 გ1 თუ აუდიტის გუნდის წევრს ან მისი ოჯახის წევრს, ან ფირმას ან ქსელის ფირმას ფინანსური ინტერესი გააჩნია რომელიმე სუბიექტთან მიმართებით და ამავე დროს აუდიტის დამკვეთის დირექტორს, თანამდებობის პირს ან კონტროლის უფლების მქონე მესაკუთრესაც გააჩნია ფინანსური ინტერესი ამ სუბიექტთან მიმართებით, შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე.
- 510.10 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- ამ პირის როლი აუდიტის გუნდში;
 - ამ სუბიექტის საკუთრება მცირერიცხოვანი მესაკუთრეების ხელშია, თუ მრავალრიცხოვანი მესაკუთრეების;
 - მოცემული ინტერესი ინვესტორს ანიჭებს თუ არა ამ სუბიექტზე კონტროლის ან მნიშვნელოვანი გავლენის განხორციელების უფლებას; და
 - ფინანსური ინტერესის არსებობა.
- 510.10 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე არის ფინანსური ინტერესის მქონე აუდიტის გუნდი წევრის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.
- 510.10 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის აუდიტის გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

ახლო ნათესავები

- 510.10 გ5 თუ აუდიტის გუნდის წევრმა იცის, რომ მის ახლო ნათესავს გააჩნია პირდაპირი ფინანსური ინტერესი, ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეიქმნას.
- 510.10 გ6 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- აუდიტის გუნდის წევრსა და ახლო ნათესავს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
 - ფინანსური ინტერესი პირდაპირია თუ არაპირდაპირი; და

- ფინანსური ინტერესის არსებითობა ახლო ნათესავისთვის.
- 510.10 გ7 ამგვარი ანგარების საფრთხე შესაძლოა აღმოიფხვრას მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარებით:
- შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში ახლო ნათესავის მთელი ფინანსური ინტერესის ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესის საკმაო ნაწილის გასხვისება ისე, რომ დარჩენილი ნაწილი აღარ იყოს არსებითი;
 - ამ პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.
- 510.10 გ8 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის აუდიტის გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

სხვა პირები

- 510.10 გ9 შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეიქმნას, თუ აუდიტის გუნდის წევრმა იცის, რომ აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით ფინანსური ინტერესი გააჩნია:
- ფირმის ან ქსელის ფირმის სხვა პარტნიორებსა და პროფესიულ პერსონალს იმ პირების გარდა, რომელთაც მ510.4 პუნქტის თანახმად, უფლება არა აქვთ, რომ ფინანსური ინტერესი ჰქონდეთ, ან მათი ოჯახის წევრებს;
 - პირებს, რომელთაც ახლო პირადი ურთიერთობა აქვთ აუდიტის გუნდის წევრთან.
- 510.10 გ10 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- ფირმის ორგანიზაციული, საოპერაციო და საანგარიშგებო სტრუქტურა; და
 - ამ პირსა და აუდიტის გუნდის წევრს შორის ურთიერთობის ხასიათი.
- 510.10 გ11 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების საფრთხე, არის აუდიტის გუნდიდან იმ წევრის გამოყვანა, რომელსაც ახლო პირადი ურთიერთობა აქვს ზემოაღნიშნულ პირთან.
- 510.10 გ12 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- აუდიტის გუნდის წევრმა მონაწილეობა არ უნდა მიიღოს ამ აუდიტის ჩატარებასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში; ან

- სათანადო მიმოხილველმა უნდა ჩაატაროს აუდიტის გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვა.

ფირმის ან ქსელის ფირმის საპენსიო პროგრამა

510.10 გ13 შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეიქმნას, თუ ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის საპენსიო პროგრამის განმახორციელებელ სუბიექტს პირდაპირი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი გააჩნია აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით.

განყოფილება 511

სესხები და გარანტიები

შესავალი

- 511.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების-თვის.
- 511.2 აუდიტის დამკვეთზე სესხის ან სესხისთვის გარანტიის გაცემის ან აუდიტის დამკვეთისგან სესხის ან სესხისთვის გარანტიის მიღების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 511.3გ1 ამ განყოფილებაში სესხთან ან გარანტიასთან მიმართებით გამოიყენება ტერმინი „არსებითობა“. იმის დასადგენად, სესხი ან გარანტია არსებითია თუ არა ამა თუ იმ პირისთვის, შესაძლოა გასათვალისწინებელი იყოს ამ პირისა და მისი ოჯახის წევრების წმინდა კაპიტალის ღირებულება კომბინირებულად.

აუდიტის დამკვეთზე გაცემული სესხი ან გარანტია

- მ511.4** ფირმამ, ქსელის ფირმამ, აუდიტის გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა არ უნდა გასცეს აუდიტის დამკვეთზე სესხი ან სესხისთვის გარანტია, თუკი სესხი ან გარანტია არსებითია:
- (ა) ფირმის, ქსელის ფირმის ან სესხის ან გარანტიის გამცემი პირისთვის, შესაბამისად; და
 - (ბ) დამკვეთისთვის.

სესხები და გარანტიები აუდიტის დამკვეთთან, რომელიც არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება

- მ511.5** ფირმამ, ქსელის ფირმამ, აუდიტის გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა არ უნდა მიიღოს სესხი ან სესხისთვის გარანტია აუდიტის დამკვეთისგან, რომელიც არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც სესხი ან გარანტია

გაცემულია სესხის გაცემის სტანდარტული პროცედურების, ვადებისა და პირობების დაცვით.

- 511.5გ1 ამგვარ სესხებს განეკუთვნება უძრავი ქონების შესაძენად გაცემული იპოთეკური სესხები, ბანკის ოვერდრაფტები, ავტომანქანის შესაძენი სესხები და საკრედიტო ბარათების ნაშთები.
- 511.5გ2 იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა სესხის გაცემის სტანდარტული პროცედურების, ვადებისა და პირობების დაცვით იღებს სესხს აუდიტის დამკვეთისგან, რომელიც არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება, სესხმა შესაძლოა მაინც შექმნას ანგარების საფრთხე, თუ სესხი არსებითია აუდიტის დამკვეთის ან სესხის ამღები ფირმისთვის.
- 511.5გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის ამ პირის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ არის აუდიტის გუნდის წევრი და არის ქსელის იმ ფირმის წარმომადგენელი, რომელიც არ არის სესხის მიმღები.

დეპოზიტები ან საბროკერო ანგარიშები

8511.6 თუ ფირმას ან აუდიტის გუნდის წევრს, ან ამ პირის ოჯახის წევრს დეპოზიტები ან საბროკერო ანგარიშები აქვს აუდიტის დამკვეთთან, რომელიც არის ბანკი, საბროკერო კომპანია ან ანალოგიური დაწესებულება, ეს საფრთხეს არ უქმნის დამოუკიდებლობას, თუ ამ დეპოზიტის ან ანგარიშის მომსახურება ჩვეულებრივი/სტანდარტული კომერციული პირობების შესაბამისად ხდება.

სესხები და გარანტიები აუდიტის დამკვეთთან, რომელიც არ არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება

8511.7 ფირმამ, ქსელის ფირმამ, აუდიტის გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა არ უნდა აიღოს სესხი ან სესხისთვის გარანტია აუდიტის დამკვეთისგან, რომელიც არ არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც სესხი ან გარანტია არაარსებითია:

- (ა) ფირმის, ქსელის ფირმის, ანდა სესხის ან გარანტიის მიმღები პირისთვის, შესაბამისად; და
- (ბ) დამკვეთისთვის.

განყოფილება 520

საქმიანი ურთიერთობები

შესავალი

- 520.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების-თვის.
- 520.2 აუდიტის დამკვეთთან ან მის ხელმძღვანელობასთან მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 520.3 გ1 ამ განყოფილებაში ფინანსურ ინტერესთან მიმართებით გამოიყენება ტერმინი „არსებითობა“, ხოლო საქმიანი ურთიერთობასთან დაკავშირებით – „მნიშვნელოვანი“. იმის დასადგენად, ფინანსური ინტერესი არსებითია თუ არა ამა თუ იმ პირისთვის, შესაძლოა გასათვალისწინებელი იყოს ამ პირისა და მისი ოჯახის წევრების წმინდა კაპიტალის ღირებულება კომბინირებულად.
- 520.3 გ2 კომერციული ურთიერთობიდან ან საერთო ფინანსური ინტერესიდან წარმოქმნილი ახლო საქმიანი ურთიერთობების მაგალითებია:
- ფინანსური ინტერესის ქონა ერთობლივ საქმიანობაში დამკვეთთან, ან დამკვეთის კონტროლის უფლების მქონე მესაკუთრესთან, მის ღირექტორთან, თანამდებობის პირთან ან სხვა პირთან, რომელიც ამ დამკვეთისთვის ასრულებს უფროსი მენეჯერის ფუნქციებს;
 - შეთანხმებები, რომლებიც ითვალისწინებს ფირმის ან ქსელის ფირმის ერთი ან მეტი მომსახურების, ან პროდუქტის გაერთიანებას აუდიტის დამკვეთის ერთ ან მეტ მომსახურებასთან ან პროდუქტთან და პროდუქტების ან მომსახურების პაკეტის გაყიდვას ორივე მხარის ინტერესების შესაბამისად;
 - შეთანხმებები, რომლის თანახმად ფირმა ან ქსელის რომელიმე

ფირმა აწარმოებს დამკვეთის პროდუქციის ან მომსახურების გაყიდვას, გადაყიდვას ან დისტრიბუციას, ან დამკვეთი აწარმოებს ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის პროდუქციის ან მომსახურების გაყიდვას, გადაყიდვას ან დისტრიბუციას;

- შეთანხმებები, რომლის თანახმად ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა დამკვეთთან ერთად ქმნის ახალ პროდუქტს, ან პროგრამულ და აპარატურულ უზრუნველყოფას (ტექნოლოგიურ პროდუქტს), რომელსაც რომელიმე ან ორივე მხარე ყიდის ან ლიცენზიით გადასცემს მესამე მხარეებს.

520.3გ3 შეთანხმება, რომლის თანახმად ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა ლიცენზიით გადასცემს პროდუქტებს ან ტექნოლოგიურ პროდუქტებს დამკვეთს, ან პირიქით დამკვეთისკენ ლიცენზიით იღებს პროდუქტებს ან ტექნოლოგიურ პროდუქტებს ერთ-ერთი მაგალითია ისეთი სიტუაციის, რომელმაც შესაძლოა შექმნას მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობები, კონკრეტული ფაქტებიდან და გარემოებებიდან გამომდინარე.

ფირმის, ქსელის ფირმის, აუდიტის გუნდის წევრის ან მისი ოჯახის საქმიანი ურთიერთობები

მ520.4 ფირმას, ქსელის ფირმას ან აუდიტის გუნდის წევრს არ უნდა ჰქონდეს ახლო საქმიანი ურთიერთობა აუდიტის დამკვეთთან ან მის ხელმძღვანელობასთან, თუ ამგვარი ფინანსური ინტერესი არსებითია, ხოლო საქმიანი ურთიერთობა უმნიშვნელო არ არის დამკვეთისთვის ან მისი ხელმძღვანელობისთვის და ფირმის, ქსელის ფირმის ან აუდიტის გუნდის წევრისთვის, საჭიროებისამებრ.

520.4 გ1 თუ ახლო საქმიანი ურთიერთობა არსებობს აუდიტის დამკვეთს ან მის ხელმძღვანელობასა და აუდიტის გუნდის რომელიმე წევრის ოჯახს შორის, შესაძლოა შეიქმნას ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე.

საერთო ინტერესები დახურულ სააქციო საზოგადოებაში

მ520.5 ფირმას, ქსელის ფირმას, აუდიტის გუნდის წევრს ან ამ პირის ოჯახის წევრს არ უნდა ჰქონდეს ისეთი საქმიანი ურთიერთობა, რომელიც დაკავშირებულია დახურული სააქციო საზოგადოების მიმართ არსებულ ინტერესთან, როდესაც ამ სუბიექტის მიმართ ინტერესი გააჩნია ასევე აუდიტის დამკვეთს, ან მის დირექტორს, ან თანამდებობის პირს ანამ პირთაგან რამდენიმეს, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც:

- ეს საქმიანი ურთიერთობა უმნიშვნელოა ფირმისთვის, ქსელის ფირმისთვის, აუდიტის გუნდის წევრისთვის, შესაბამისად და ასევე ამ დამკვეთისთვის;
- ფინანსური ინტერესი არსებითი არ არის ინვესტორის ან

ინვესტორთა ჯგუფისათვის; და

- (გ) ეს ფინანსური ინტერესი ინვესტორს ან ინვესტორთა ჯგუფს არ აძლევს დახურული სააქციო საზოგადოების კონტროლის შესაძლებლობას.

საქონლის ან მომსახურების ყიდვა

520.6 გ1 აუდიტის დამკვეთისგან ფირმის, ქსელის ფირმის ან აუდიტის გუნდის წევრის, ან მისი ოჯახის წევრის მიერ საქონლისა და მომსახურების შესყიდვა, მათ შორის ტექნოლოგიის ლიცენზიის, საზოგადოდ, საფრთხეს არ უქმნის დამოუკიდებლობას, თუ ეს ოპერაცია დამკვეთის ჩვეულებრივი საქმიანობის ნაწილია და განხორციელდა „გაშლილი ხელის მანძილის“ პრინციპით. თუმცა, ამგვარი ოპერაციები შესაძლოა ისეთი ბუნებისა და მასშტაბის იყოს, რომ შეიქმნას ანგარების საფრთხე.

520.6გ2 ამგვარი ანგარების საფრთხე შესაძლოა აღმოიფხვრას მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარებით:

- ოპერაციის გაუქმება ან მისი მასშტაბის შემცირება; ან
- პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.

ტექნოლოგიის მიწოდება, გაყიდვა, გადაყიდვა, ან ლიცენზირება

520.7გ1 თუ ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა ტექნოლოგიას აწვდის, მიყიდის ან გადაყიდის, ან ლიცენზიით გადასცემს:

- (ა) აუდიტის დამკვეთს; ან
- (ბ) სუბიექტს, რომელიც ამგვარი ტექნოლოგიის გამოყენებით მომსახურებას ასრულებს ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის აუდიტის დამკვეთებისთვის,

კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების გათვალისწინებით გამოიყენება მე-600 განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

განყოფილება 521

ნათესაური და პირადი ურთიერთობები

შესავალი

- 521.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 521.2 დამკვეთის პერსონალთან ნათესაურმა ან პირადმა ურთიერთობებმა შესაძლოა შექმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 521.3 გ1 ნათესაურმა და პირადმა ურთიერთობებმა აუდიტის გუნდის წევრსა და აუდიტის დამკვეთის დირექტორს, თანამდებობის პირს ან ზოგიერთ თანამშრომელს შორის (მათი ფუნქციებიდან გამომდინარე), შესაძლოა ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შექმნას.
- 521.3 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- ამ პირის პასუხისმგებლობა აუდიტის გუნდში;
 - ნათესავის ან აუდიტის დამკვეთთან მომუშავე სხვა პირის როლი დამკვეთთან და ასევე ამ ურთიერთობის სიახლოვე.

აუდიტის გუნდის წევრის ოჯახი

- 521.4 გ1 ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შეიქმნება, როდესაც აუდიტის გუნდის წევრის ოჯახის რომელიმე წევრი დამკვეთის თანამშრომელია და ისეთი თანამდებობა უკავია, რომ მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია დამკვეთის ფინანსურ მდგომარეობაზე, მისი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებზე, ან ფულად სახსრებზე.

521.4 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ოჯახის წევრის თანამდებობა;
- აუდიტის გუნდის წევრის როლი.

521.4 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.

521.4 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის აუდიტის გუნდში პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ აუდიტის გუნდის ამ წევრს არ ეხებოდეს საკითხები, რომლებიც მისი ოჯახის წევრის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

მ521.5 პირი არ უნდა იყოს შეყვანილი აუდიტის გუნდში, თუ მისი ოჯახის წევრი:

- (ა) აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირია;
- (ბ) აუდიტის დამკვეთთან მუშაობს სხვა ისეთ თანამდებობაზე, რომ მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; ან
- (გ) აუდიტის დამკვეთთან მუშაობდა ამგვარ თანამდებობაზე გარიგებით ან ფინანსური ანგარიშგებით მოცული პერიოდის განმავლობაში.

აუდიტის გუნდის წევრის ახლო ნათესავები

521.6 გ1 ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შეიქმნება, თუ აუდიტის გუნდის რომელიმე წევრის ახლო ნათესავი:

- (ა) აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირია; ან
- (ბ) აუდიტის დამკვეთთან მუშაობს სხვა ისეთ თანამდებობაზე, რომ მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას.

521.6 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- აუდიტის გუნდი წევრსა და ახლო ნათესავს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
- ახლო ნათესავის თანამდებობა დამკვეთთან;
- აუდიტის გუნდის წევრის როლი.

521.6 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდის შემადგენლობიდან.

521.6 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის, იქნება აუდიტის გუნდში პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ აუდიტის გუნდის ამ წევრს არ ეხებოდეს საკითხები, რომლებიც მისი ახლო ნათესავის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

აუდიტის გუნდის წევრის სხვა ახლო ურთიერთობები

მ521.7 აუდიტის გუნდის წევრმა საფრთხის შესახებ უნდა იმსჯელოს ფირმის პოლიტიკისა და პროცედურების შესაბამისად, თუ აუდიტის გუნდის წევრს ახლო ურთიერთობა აქვს პირთან, რომელიც არ არის მისი ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი, მაგრამ ის არის:

- (ა) აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
- (ბ) აუდიტის დამკვეთთან მუშაობს სხვა ისეთ თანამდებობაზე, რომ მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

521.7 გ1 ამგვარი ურთიერთობის შედეგად შექმნილი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ამ პირსა და აუდიტის გუნდის წევრს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
- ამ პირის თანამდებობა დამკვეთთან;
- აუდიტის გუნდის წევრის როლი.

521.7 გ2 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის და შანტაჟის საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.

521.7 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის

საფრთხეზე რეაგირებისთვის, იქნება აუდიტის გუნდში პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ აუდიტის გუნდის ამ წევრს არ ეხებოდეს საკითხები, რომლებიც მასთან ახლო ურთიერთობის მქონე პირის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

ფირმის პარტნიორებსა და თანამშრომლებს შორის ურთიერთობები

მ521.8 ფირმის პარტნიორებმა და თანამშრომლებმა საფრთხის შესახებ უნდა იმსჯელონ ფირმის პოლიტიკისა და პროცედურების შესაბამისად, თუ მათთვის ცნობილია, რომ პირადი ან ნათესაური ურთიერთობა არსებობს შემდეგ პირებს შორის:

- (ა) პარტნიორი ან ფირმის ან ქსელის ფირმის თანამშრომელი, რომელიც არ არის აუდიტის გუნდის წევრი; და
- (ბ) აუდიტის დამკვეთის დირექტორი, ან თანამდებობის პირი, ან აუდიტის დამკვეთის თანამშრომელი, რომელსაც, დაკავებული თანამდებობის გამო, მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

521.8გ1 ამგვარი ურთიერთობის შედეგად შექმნილი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ფირმის პარტნიორს ან თანამშრომელსა და დამკვეთის დირექტორს, ან თანამდებობის პირს ან დაქირავებულ პირს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
- ფირმის პარტნიორის ან თანამშრომლის ურთიერთქმედების ხარისხი აუდიტის გუნდთან;
- ფირმის პარტნიორის ან თანამშრომლის პოზიცია ფირმაში;
- ამ პირის თანამდებობა დამკვეთთან.

521.8 გ2 ამგვარ ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- პარტნიორის ან ფირმის თანამშრომლის პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ შემცირდეს აუდიტზე გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა;
- შესაბამისი შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 522

აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა უახლოეს წარსულში

შესავალი

- 522.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების-თვის.
- 522.2 თუ აუდიტის გუნდის წევრი უახლოეს წარსულში იყო აუდიტის დამკვეთის დირექტორი, ან თანამდებობის პირი, ან მისი თანამშრომელი, შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, თვითშეფასების ან ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა აუდიტორის დასკვნით მოცული პერიოდის განმავლობაში

- 8522.3 აუდიტის გუნდში არ უნდა იყოს პირი, რომელიც აუდიტორის დასკვნით მოცული პერიოდის განმავლობაში:
- (ა) იყო აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - (ბ) აუდიტის დამკვეთთან სხვა ისეთ პოზიციაზე მუშაობდა, რომ შეეძლო მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა აუდიტორის დასკვნით მოცული პერიოდის წინა პერიოდში

- 522.4გ1 შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, თვითშეფასების ან ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე, თუ აუდიტორის დასკვნით მოცულ პერიოდამდე აუდიტის გუნდის რომელიმე წევრი იყო:
- (ა) აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - (ბ) აუდიტის დამკვეთთან სხვა ისეთ პოზიციაზე მუშაობდა, რომ შეეძლო მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა დამკვეთის იმ

ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

მაგალითად, საფრთხე შეიქმნება, თუ ზემოაღნიშნულ წინა პერიოდში აუდიტის დამკვეთთან მუშაობის დროს, ამ პირის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ან შესრულებული სამუშაო უნდა შეფასდეს მიმდინარე პერიოდში, მიმდინარე პერიოდის აუდიტში ჩასატარებელი სამუშაოს ფარგლებში.

522.4 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- რა თანამდებობა ეკავა ამ პირს დამკვეთთან;
- რა დროა გასული მას შემდეგ, რაც ეს პირი აღარ მუშაობს დამკვეთთან;
- ამ პირის როლი აუდიტის გუნდში.

522.4გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის იქნება აუდიტის გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 523

აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა დირექტორად ან თანამდებობის პირად

შესავალი

- 523.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 523.2 აუდიტის დამკვეთთან დირექტორად ან თანამდებობის პირად მუშაობა წარმოქმნის თვითშეფასებისა და ანგარების საფრთხეებს. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მუშაობა დირექტორად ან თანამდებობის პირად

- მ523.3** ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი და არც რომელიმე თანამშრომელი არ უნდა მსახურობდეს ფირმის აუდიტის დამკვეთთან დირექტორად ან თანამდებობის პირად.

მუშაობა კომპანიის მდივნად

- მ523.4** ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი და არც რომელიმე თანამშრომელი არ უნდა მსახურობდეს ფირმის აუდიტის დამკვეთთან მდივნად, თუ:
- (ა) ამგვარი პრაქტიკა სპეციალურად ადგილობრივი კანონმდებლობით, პროფესიული წესებით ან დამკვიდრებული პრაქტიკით არ არის ნებადართული;
 - (ბ) ხელმძღვანელობა არ იღებს ყველა სათანადო გადაწყვეტილებას; და
 - (გ) მდივნის მოვალეობები და ფუნქციები მხოლოდ ფორმალური და ადმინისტრაციული ხასიათის მოვალეობებით არ შემოიფარგლება, როგორცაა ოქმების წარმოება და კანონმდებლობით

დადგენილი საანგარიშგებო ფორმების მომზადება.

523.4 გ¹ სუბიექტების მდივნებს განსხვავებული ფუნქციები აქვთ სხვადასხვა იურისდიქციაში. მათი მოვალეობები შესაძლოა მრავალფეროვანი იყოს, ადმინისტრაციული მოვალეობებიდან დაწყებული (როგორცაა კადრების მართვა და სუბიექტის ოქმებისა და საქმიანი კორესპოდენციების რეგისტრაციის წარმოება) სრულიად განსხვავებული მოვალეობებით დამთავრებული, მაგალითად იმის უზრუნველყოფა, რომ სუბიექტი იცავდეს მარეგულირებელ ნორმებს, ან რჩევების მიცემა კორპორაციული მართვის საკითხებზე. როგორც წესი, ეს თანამდებობა ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს, რომ მჭიდრო კავშირი არსებობს სუბიექტთან. ამგვარად, საფრთხე შეიქმნება, თუ ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორს ან რომელიმე თანამშრომელს აუდიტის დამკვეთთან უკავია მდივნის თანამდებობა (აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია მოცემულია მე-600 განყოფილებაში – „არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტის დამკვეთისთვის“.).

განყოფილება 524

აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა

შესავალი

- 524.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების-თვის.
- 524.2 აუდიტის დამკვეთთან შრომითი ურთიერთობების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

აუდიტის ყველა დამკვეთი

- 524.3გ1 ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას, თუ წარსულში აუდიტის გუნდის წევრი ან ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი იყო ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელიმე პირი:
- აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - აუდიტის დამკვეთთან სხვა ისეთ თანამდებობაზე მომუშავე პირი, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

შეზღუდვები ყოფილი პარტნიორის ან აუდიტის გუნდის ყოფილი წევრისთვის

- მ524.4** ფირმა უნდა დარწმუნდეს, რომ არანაირი მნიშვნელოვანი კავშირი არ არის შენარჩუნებული ფირმას ან ქსელის ფირმასა და:
- (ა) ყოფილ პარტნიორს შორის, რომელიც სამუშაოდ გადავიდა ფირმის აუდიტის დამკვეთთან; ან
 - (ბ) აუდიტის გუნდის ყოფილ წევრს შორის, რომელიც სამუშაოდ გადავიდა ფირმის აუდიტის დამკვეთთან, თუ ეს პირი:

- (i) გახდა აუდიტის დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
- (ii) აუდიტის დამკვეთთან გადავიდა სხვა ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

ფირმას ან ქსელის ფირმასა და ზემოაღნიშნულ პირს შორის შენარჩუნებულად მიიჩნევა მნიშვნელოვანი კავშირი, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც:

- (ა) ამ პირს არა აქვს რაიმე სარგებლის ან ანაზღაურების მიღების უფლება ფირმის ან ქსელის ფირმისგან, თუ ეს არ გაკეთდა დადგენილი ფიქსირებული წინასწარგანსაზღვრული შეთანხმების შესაბამისად;
- (ბ) ამ პირის მიმართ ფირმის დავალიანების თანხა არსებითი არ არის ფირმის ან ქსელის ფირმისთვის; და
- (გ) პირი ფირმის ან ქსელის ფირმის ბიზნესში ან პროფესიულ საქმიანობაში აღარ მონაწილეობს და არც ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, რომ მონაწილეობს.

524.4 გ1 ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა მაინც შეიქმნას, თუნდაც შესრულებული იყოს მ524.4 პუნქტის მოთხოვნები.

524.4 გ2 ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა იმ შემთხვევაშიც შეიქმნას, თუ ფირმის ან ქსელის ფირმის ყოფილი პარტნიორი სამუშაოდ გადავიდა ამა თუ იმ სუბიექტთან 524.3 გ1 პუნქტში მითითებულ რომელიმე თანამდებობაზე და ეს სუბიექტი შემდგომში გახდება ფირმის აუდიტის დამკვეთი.

524.4 გ3 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ამ პირის თანამდებობა დამკვეთთან;
- რა დონის მონაწილეობა ექნება ამ პირს აუდიტის გუნდთან ერთად მუშაობაში;
- რა დრო გავიდა მას შემდეგ, რაც ეს პირი იყო აუდიტის გუნდის წევრი, ან ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი;
- პირის ადრინდელი როლი აუდიტის გუნდში, ფირმაში ან ქსელის ფირმაში. მაგალითად, ეს პირი იყო თუ არა პასუხისმგებელი დამკვეთის ხელმძღვანელობასთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან რეგულარული კავშირის უზრუნველყოფაზე.

524.4გ4 ამგვარ ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- აუდიტის გეგმის შეცვლა;
- აუდიტის გუნდში ისეთი პირების შეყვანა, რომლებსაც მუშაობის საკმარისი გამოცდილება აქვთ იმ პირთან შედარებით, რომელიც სამუშაოდ გადასულია დამკვეთთან; ან
- აუდიტის გუნდის ყოფილი წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

აუდიტის გუნდის წევრების მიერ მუშაობის დაწყება დამკვეთთან

მ524.5 ფირმას ან ქსელის ფირმას უნდა ჰქონდეს პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც აუდიტის გუნდის წევრებს დაავალდებულებს ფირმის ან ქსელის ფირმის ინფორმირებას იმის თაობაზე, რომ მოლაპარაკებებს აწარმოებს აუდიტის დამკვეთთან დასაქმების შესახებ.

524.5 გ1 თუ აუდიტის გუნდის წევრი მონაწილეობს აუდიტის ჩატარებაში და იცის, რომ მომავალში გარკვეულ დროს აუდიტის დამკვეთს ნამდვილად დაუკავშირდება სამსახურებრივად ან ვარაუდობს, რომ შესაძლოა დაუკავშირდეს, შეიქმნება ანგარების საფრთხე.

524.5 გ2 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა აუდიტის გუნდიდან.

524.5 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის იქნება ამ პირის მიერ გუნდში ყოფნის დროს განხორციელებული მნიშვნელოვანი განსჯის/განხილვებისა და მიღებული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

აუდიტის მთავარი პარტნიორი

მ524.6 მ524.8 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, თუ პირი იყო აუდიტის მთავარი პარტნიორი აუდიტის დამკვეთთან, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია და ახლა ამ დამკვეთთან მუშაობს:

- (ა) დირექტორად ან თანამდებობის პირად; ან
- (ბ) სხვა ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ

უნდა გამოთქვას მოსაზრება, დამოუკიდებლობა კომპრომეტირებულად მიიჩნევა, იმ შემთხვევის გარდა, თუ მას შემდეგ, რაც ეს პირი აღარ არის ფირმის აუდიტის მთავარი პარტნიორი:

- (i) აუდიტის დამკვეთმა გამოსცა აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მოიცავს არანაკლებ თორმეტ თვეს მაინც; და
- (ii) ეს პირი არ იყო აუდიტის გუნდის წევრი ზემოაღნიშნული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში.

ფირმის უფროსი ან მმართველი პარტნიორი (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი)

მ524.7 მ524.8 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, თუ პირი, რომელიც იყო ფირმის უფროსი ან მმართველი პარტნიორი (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი) გადავიდა აუდიტის დამკვეთთან, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია და ახლა ამ დამკვეთთან მუშაობს:

- (ა) დირექტორად ან თანამდებობის პირად; ან
- (ბ) სხვა ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, დამოუკიდებლობა კომპრომეტირებულად მიიჩნევა, თუ თორმეტი თვე არ არის გასული მას შემდეგ, რაც ეს პირი იყო ფირმის უფროსი ან მმართველი პარტნიორი (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი).

საწარმოთა გაერთიანება

მ524.8 მ524.6 და მ524.7 პუნქტების მიუხედავად, დამოუკიდებლობა კომპრომეტირებულად არ მიიჩნევა, თუ ზემოაღნიშნულ პუნქტებში აღწერილი გარემოებები წარმოიშობა საწარმოთა გაერთიანების შემდეგ და:

- (ა) პირს ეს პოზიცია არ დაუკავებია წინასწარგანზრახვით, საწარმოთა გაერთიანების მოლოდინში;
- (ბ) ყოფილი პარტნიორისთვის გადასახდელი სარგებლის, ან ანაზღაურების დავალიანების თანხა ფირმას ან ქსელის ფირმას მთლიანად აქვს გასტუმრებული, ან ანგარიშსწორება განხორციელდება დადგენილი ფიქსირებული, წინასწარგანსაზღვრული შეთანხმების შესაბამისად და ამ პირის მიმართ ფირმის დავალიანების თანხა არსებითი არ არის ფირმისთვის ან ქსელის ფირმისთვის, საჭიროებისამებრ;
- (გ) ყოფილი პარტნიორი ფირმის ან ქსელის ფირმის ბიზ-

ნესში ან პროფესიულ საქმიანობაში აღარ მონაწილეობს და არც ისეთი შთაბეჭდილება დარჩება, რომ მონაწილეობს; და

- (დ) ყოფილი პარტნიორის მიერ აუდიტის დამკვეთთან დაკავებულ თანამდებობას ფირმა განიხილავს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან.

განყოფილება 525

ფირმის პერსონალის დანიშვნა დროებით სამუშაოდ აუდიტის დამკვეთთან

შესავალი

- 525.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 525.2 აუდიტის დამკვეთისთვის ფირმის პერსონალის გადაცემამ დროებით სამუშაოდ შესაძლოა შექმნას თვითშეფასების, ადვოკატირების ან ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 525.3გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის ფირმის ან ქსელის ფირმის პერსონალის დროებით სამუშაოდ გადაცემის შედეგად შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად, შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- გადაცემული პერსონალის მიერ შესრულებული სამუშაოს დამატებითი მიმოხილვის ჩატარებით შესაძლოა მისაღებ დონემდე შემცირდეს თვითშეფასების საფრთხე;
 - თუ გადაცემული პერსონალი არ იქნება შეყვანილი აუდიტის გუნდში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შემცირდეს ფამილიარული ურთიერთობის ან ადვოკატირების საფრთხე;
 - თუ გადაცემულ პერსონალს აუდიტში პასუხისმგებლობა არ დაეკისრება ისეთ ფუნქციაზე ან საქმიანობაზე, რომელსაც ასრულებდა დამკვეთთან დროებით მუშაობისას, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შემცირდეს თვითშეფასების საფრთხე.
- 525.3 გ2 თუ აუდიტის დამკვეთისთვის ფირმის ან ქსელის ფირმის პერსონალის დროებით სამუშაოდ გადაცემის შედეგად შექმნილი ფამილიარული ურთიერთობისა და ადვოკატირების საფრთხე ისეთი დონისაა, რომ ფირმის ან ქსელის ფირმის შეხედულებები და ინტერესები ძალიან

დაუახლოვდება/დაემსგავსება ხელმძღვანელობის მოსაზრებებსა და ინტერესებს, ასეთი შემთხვევებისთვის ხშირად არანაირი დამცავი ზომა არ არსებობს.

8525.4 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ აუდიტის დამკვეთს არ უნდა გადასცეს თავისი პერსონალი დროებით სამუშაოდ, თუ ფირმა დარწმუნებული არ არის, რომ:

- (ა) ამგვარი დახმარების აღმოჩენა მხოლოდ მოკლე პერიოდით ხდება;
- (ბ) ფირმის პერსონალი თავის თავზე არ აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება და აუდიტის დამკვეთი იქნება პასუხისმგებელი ამ პერსონალის საქმიანობის ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობაზე;
- (გ) ამ პერსონალის მიერ შესრულებული პროფესიული მომსახურების შედეგად ფირმის ან ქსელის ფირმის დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი ნებისმიერი საფრთხე აღმოიფხვრება ან დამცავი ზომები გატარდება ამგვარი საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად; და
- (დ) ეს პერსონალი არ შეასრულებს ან მონაწილეობას არ მიიღებს ისეთი პროფესიული მომსახურების შესრულებაში, რომლის შესრულებაც ფირმას ან ქსელის ფირმას ეკრძალება კოდექსით.

განყოფილება 540

ფირმის პერსონალის ხანგრძლივი კავშირი აუდიტის დამკვეთთან (მათ შორის პარტნიორის როტაცია)

შესავალი

- 540.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების-თვის.
- 540.2 თუ რომელიმე პირი ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე მონაწილეობს ამა თუ იმ აუდიტში, შესაძლოა შეიქმნას ფამილიარული ურთიერთობისა და ანგარების საფრთხეები. კოდექსის ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

აუდიტის ყველა დამკვეთი

- 540.3 გ1 მართალია, აუდიტის ხარისხის უზრუნველსაყოფად გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს აუდიტის დამკვეთისა და მისი გარემოს ცოდნას, მაგრამ ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას აუდიტის გუნდის წევრად ყოფნის გამო ამ პირის ხანგრძლივი კავშირის შედეგად:
- (ა) აუდიტის დამკვეთსა და მის საქმიანობასთან;
 - (ბ) აუდიტის დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელ პერსონალთან; ან
 - (გ) ფინანსურ ანგარიშგებასთან, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ან ფინანსურ ინფორმაციასთან, რომლის საფუძველზეც შედგენილია ზემოაღნიშნული ფინანსური ანგარიშგება.
- 540.3გ2 ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას, თუ პირს აწუხებს დიდი ხნის დამკვეთის დაკარგვა ან დაინტერესებულია ახლო პირადი ურთიერთობის შენარჩუნებით აუდიტის დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელ

პერსონალთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან. ამგვარ-
მა საფრთხემ შესაძლოა მიზანშეუწონელი გავლენა იქონიოს ამ პირის
განსჯაზე.

540.3 გპ ამგვარი ფამილიარული ურთიერთობის ან ანგარების საფრთხის დონის
შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

(ა) ამ პირთან მიმართებით:

- იმ მთლიანი პერიოდის ხანგრძლივობა, რომლის განმავ-
ლობაშიც პირი დაკავშირებული იყო მოცემულ დამკვეთთან,
მათ შორის თუ ამგვარი ურთიერთობა არსებობდა ამ პირის
მუშაობისას რომელიმე წინა ფირმაშიც;
- რამდენ ხანს იყო პირი გარიგების გუნდის წევრი და რა როლი
ჰქონდა გუნდში;
- რა დონეზე ექვემდებარება ამ პირის მიერ შესრულებული
სამუშაო ზემდგომი ხელმძღვანელი პერსონალის მხრიდან
ხელმძღვანელობას, შემოწმებასა და ზედამხედველობას;
- რა დონეზე აქვს ამ პირს შესაძლებლობა, თანამდებობრივი
რანგის გამო, გავლენა მოახდინოს აუდიტის შედეგზე,
მაგალითად, მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღებით ან
გარიგების გუნდის სხვა წევრების სამუშაოსთვის მიმართუ-
ლების მიცემით;
- ამ პირის პირადი ურთიერთობის სიახლოვე ზედა დონის
ხელმძღვანელ პერსონალთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხის-
მგებელ პირთან;
- ამ პირის ურთიერთქმედების ხასიათი, სიხშირე და დონე
დამკვეთის ხელმძღვანელობასთან ან მეთვალყურეობაზე
პასუხისმგებელ პირებთან.

(ბ) აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით:

- დამკვეთის აღრიცხვა-ანგარიშგების საკითხების ხასიათი ან
სირთულე და შეიცვალა თუ არა რაიმე;
- შეიცვალა თუ არა უახლოეს პერიოდში ზედა დონის ხელ-
მძღვანელობის ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირე-
ბის შემადგენლობა;
- დამკვეთთან განხორციელდა თუ არა ისეთი სტრუქტურული
ცვლილებები, რაც გავლენას ახდენს იმ ურთიერთკავშირის

ხასიათზე, სიხშირესა და დონეზე, რომელიც შესაძლოა ამ პირს ჰქონდეს ზედა დონის ხელმძღვანელობასთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან.

540.3გ4 ორი ან მეტი ფაქტორის კომბინაციამ შესაძლოა გამოიწვიოს საფრთხის დონის გაზრდა ან შემცირება. მაგალითად, ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე, რომელიც შეიქმნა დროთა განმავლობაში ამ პირსა და დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელ პირს შორის ახლო ურთიერთობის სულ უფრო მეტად გაღრმავების შედეგად, შემცირდება ამ ხელმძღვანელი პირის თანამდებობიდან გადაყენებით.

540.3გ5 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამა თუ იმ აუდიტში ერთი და იმავე პირის ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მონაწილეობის შედეგად შექმნილი ფამილიარული ურთიერთობისა და ანგარების საფრთხეები, იქნება აუდიტის გუნდის წევრის როტაცია.

540.3გ6 ამგვარ ფამილიარული ურთიერთობის ან ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ პირის როლის შეცვლა აუდიტის გუნდში ან იმ დავალებების ხასიათისა და მასშტაბის შეცვლა, რომელსაც ის ასრულებს;
- ამ პირის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ იყო აუდიტის გუნდის წევრი;
- გარიგების ხარისხის შიდა ან გარე დამოუკიდებელი შემოწმების ჩატარება რეგულარულად.

მ540.4 თუ ფირმა გადაწყვეტს, რომ შექმნილი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შემცირება მხოლოდ აუდიტის გუნდის წევრის ჩანაცვლებით არის შესაძლებელი, ფირმამ უნდა განსაზღვროს შესაფერისი პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც ეს პირი არ უნდა:

- (ა) იყოს გარიგების გუნდის წევრი ამ აუდიტის გარიგებაში;
- (ბ) ატარებდეს ამ გარიგების ხარისხის მიმოხილვას ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; ან
- (გ) ახდენდეს უშუალო გავლენას აუდიტის გარიგების შედეგზე.

ამ პერიოდის ხანგრძლივობა საკმარისი უნდა იყოს იმისათვის, რომ მისაღებ დონემდე შემცირდეს ფამილიარული ურთიერთობისა და ანგარების საფრთხეები. საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების

შემთხვევაში 540.5 - მ540.21 პუნქტების მოთხოვნებიც გამოიყენება.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ540.5 მ540.7–მ540.9 პუნქტების დებულებების მიუხედავად, საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების აუდიტთან დაკავშირებით, ამ პირს არ უნდა ჰქონდეს ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან არც ერთი როლი ან როლები ჯამურად შვიდ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში („ჩართულობის პერიოდი“):

- (ა) გარიგების პარტნიორი;
- (ბ) ამ გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ჩატარებაზე პასუხისმგებელი; ან
- (გ) აუდიტის მთავარი პარტნიორის რაიმე როლის შემსრულებელი.

ჩართულობის პერიოდის გასვლის შემდეგ პირმა მ540.11–მ540.19 პუნქტების დებულებების შესაბამისად უნდა გაიაროს „აკრძალვის“ პერიოდი.

მ540.6 ჩართულობის პერიოდის გამოთვლისას, მინიმალური პერიოდის დასადგენად წლების ათვლა თავიდან არ უნდა დაიწყოს ფირმამ, თუ პირი ისევ ასრულებს მ540.5(ა) - (გ) პუნქტებში მითითებულ რომელიმე როლს. ეს მინიმალური პერიოდი არის მომდევნო პერიოდი, რომელიც სულ მცირე „აკრძალვის“ პერიოდის ტოლი მაინც უნდა იყოს, რომელიც გამოთვლილია მ540.11 – მ540.13 პუნქტების შესაბამისად იმ როლის მიხედვით, რომელიც პირს გააჩნდა ამგვარი მონაწილეობის შეწყვეტის ზუსტად წინა წელს.

540.6გ¹ მაგალითად, პირი, რომელიც გარიგების პარტნიორი იყო ოთხი წელი და მომდევნო სამი წლის განმავლობაში აღარ იყო, ამის შემდეგ მას იმავე აუდიტში აუდიტის მთავარ პარტნიორად ყოფნა შეუძლია მხოლოდ მომდევნო სამი წლის მანძილზე (რაც ჯამურად შვიდი წელი გამოდის). შემდგომ ამ პირს მოეთხოვება „აკრძალვის“ პერიოდის მოთხოვნის შესრულება მ540.15 პუნქტის შესაბამისად.

მ540.7 მ540.5 პუნქტის დებულებების მიუხედავად, აუდიტის მთავარ პარტნიორს, რომლის მონაწილეობა აუდიტში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აუდიტის ხარისხის უზრუნველსაყოფად, ისეთი გაუთვალისწინებელი გარემოებებით გამოწვეულ იშვიათ შემთხვევებში, რომლებსაც ფირმა ვერ აკონტროლებს, შესაძლოა აუდიტის მთავარ პარტნიორად ყოფნის ნება დაერთოს დამატებით კიდევ ერთი წლის მანძილზე, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან შეთანხ-

მებით, თუ შესაძლებელია დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხის აღმოფხვრა ან მისაღებ დონემდე შემცირება.

540.7გ¹ მაგალითად, აუდიტის მთავარ პარტნიორს ამ როლის შესრულება დამატებით კიდევ ერთი წელი შეუძლია იმ შემთხვევაში, თუ გაუთვალისწინებელი გარემოებების გამო, შეუძლებელია მისი შეცვლა კოდექსით მოთხოვნილ ვადაში, მაგალითად მის შემცვლელად გამიზნული პარტნიორის სერიოზული ავადმყოფობის გამო. ასეთ შემთხვევაში, ფირმამ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად უნდა განიხილოს მიზეზები, რის გამოც შეუძლებელია დაგეგმილი როტაციის განხორციელება და ასევე სათანადო დამცავი ზომების გატარების აუცილებლობის საკითხი, შექმნილი საფრთხის შესამცირებლად.

მ540.8 თუ აუდიტის რომელიმე დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი ხდება, აუდიტის მთავარი პარტნიორის როტაციის პერიოდის განსაზღვრისას ფირმამ მხედველობაში უნდა მიიღოს დროის იმ მონაკვეთის ხანგრძლივობა, რომლის განმავლობაშიც პირი აუდიტის დამკვეთთან დანიშნული იყო აუდიტის მთავარ პარტნიორად, სანამ ის გახდებოდა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი. თუ პირი აუდიტის დამკვეთის აუდიტის მთავარი პარტნიორი იყო ჯამურად ხუთი წლის ან უფრო ნაკლები პერიოდის განმავლობაში სანამ დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი გახდებოდა, შესაძლებელია შეცვლამდე იმდენი წლით გაგრძელდეს ამ დამკვეთისთვის მოცემული პირის მომსახურების პერიოდი ამავე რანგში, რამდენი წელიც არის შვიდ წელს გამოკლებული უკვე ნამსახურები წლების რაოდენობა. მ540.5 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, თუ პირს აუდიტის დამკვეთთან აუდიტის მთავარ პარტნიორად უკვე ნამსახურები ჰქონდა ჯამურად ექვსი ან უფრო მეტი წელი, როდესაც ის გახდა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, პარტნიორს უფლება აქვს, შეცვლამდე დამკვეთის მომსახურება ამავე რანგში გააგრძელოს მაქსიმუმ ორი დამატებითი წლის მანძილზე, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების თანხმობის შემთხვევაში.

მ540.9 თუ ფირმას აუცილებელი ცოდნითა და გამოცდილებით აღჭურვილი მხოლოდ რამდენიმე სპეციალისტი ჰყავს, რომლებიც აუდიტის მთავარი პარტნიორის რანგში ემსახურებიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირს აუდიტის ჩატარებისას, შესაძლოა აუდიტის მთავარი პარტნიორების როტაცია არ იყოს შესაძლებელი. მ540.5 პუნქტის მოთხოვნების მიუხედავად, თუ შესაბამის იურისდიქციაში დამოუკიდებელ მარეგულირებელ ორგანოს დაშვებული აქვს გამონაკლისი პარტნიორის როტაციისთვის ამგვარ გარემოებებში, პირს შეუძლია აუდიტის მთავარ პარტნიორად დარჩენა შვიდ წელზე მეტი ხნის გან-

მავლობაში, ნებადართული პერიოდის მანძილზე. აქ გათვალისწინებულია ის გარემოება, რომ დამოუკიდებელ მარეგულირებელ ორგანოს დადგენილი ექნება სხვა სავალდებულო მოთხოვნები, როგორც არის, მაგალითად, პერიოდის ხანგრძლივობა, რომლის განმავლობაშიც აუდიტის მთავარი პარტნიორი გათავისუფლებულია როტაციისგან, ან რეგულარულად გარე დამოუკიდებელი შემოწმებების ჩატარება.

ჩართულობის პერიოდთან დაკავშირებული სხვა საკითხები

0540.10 ერთსა და იმავე აუდიტში ამა თუ იმ პირის ხანგრძლივი მონაწილეობის შედეგად შექმნილი საფრთხეების შეფასებისას ფირმამ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციოს პირის როლსა და იმ პერიოდის ხანგრძლივობას, რომლის განმავლობაშიც ის ჩართული იყო მოცემულ აუდიტში, სანამ გახდებოდა აუდიტის მთავარი პარტნიორი.

540.10გ1 შესაძლებელია შეიქმნას ისეთი სიტუაცია, როდესაც ფირმა კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისას მიზანშეუწონლად მიიჩნევს, რომ აუდიტის მთავარმა პარტნიორმა გააგრძელოს ამ როლის შესრულება, თუნდაც შვიდ წელზე ნაკლები იყოს იმ პერიოდის ხანგრძლივობა, რომლის განმავლობაშიც ეს პირი იყო აუდიტის მთავარი პარტნიორი.

აკრძალვის პერიოდი

0540.11 თუ პირი გარიგების პარტნიორი იყო ჯამურად შვიდი წლის მანძილზე, აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს მომდევნო ხუთი წელი.

0540.12 თუ პირი დანიშნული იყო გარიგების ხარისხის მიმოხილვაზე პასუხისმგებელ პირად და ამ რანგში მსახურობდა ჯამურად შვიდი წლის განმავლობაში, მისთვის აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს მომდევნო სამი წელი.

0540.13 თუ პირი 0540.11 და 0540.12 პუნქტებში მითითებულის გარდა რომელიმე სხვა რანგის აუდიტის მთავარი პარტნიორი იყო ჯამურად შვიდი წლის მანძილზე, მისთვის აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს მომდევნო ორი წელი.

540.14გ1 პარტნიორის როტაციასთან დაკავშირებული მოთხოვნები, რომლებიც ამ განყოფილებაშია ჩამოყალიბებული, განსხვავდება აკრძალვის პერიოდთან დაკავშირებული მოთხოვნებისგან და არ ცვლის აკრძალვის პერიოდს, რომელიც მოითხოვება ხმს 2-ით, როგორც გარიგების ხარისხის მიმოხილველის როლის შესრულების უფლებამოსილების

განმსაზღვრელი ერთ-ერთი პირობა, რის შემდეგაც გარიგების პარტნიორს შეეძლება გარიგების ხარისხის მიმოხილველის როლის შესრულება. (იხ. პუნქტი 325.8 გ4.)

აუდიტის მთავარი პარტნიორის ფუნქციასთან ერთად სხვა ფუნქციების შესრულება

მ540.15 თუ პირი იყო როგორც აუდიტის მთავარი პარტნიორი, ისე გარიგების პარტნიორი ჯამურად ოთხი ან მეტი წლის განმავლობაში, მისთვის აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს მომდევნო ხუთი წელი.

მ540.16 მ540.17(ა) პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, თუ პირი ერთდროულად იყო აუდიტის მთავარი პარტნიორი და გარიგების ხარისხის მიმოხილვაზე პასუხისმგებელი მთავარი პარტნიორიც ჯამურად ოთხი ან მეტი წლის მანძილზე, ჩართულობის პერიოდის განმავლობაში, მისთვის აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს მომდევნო სამი წელი.

მ540.17 თუ პირი ჩართულობის პერიოდის განმავლობაში იყო აუდიტის მთავარი პარტნიორი და გარიგების ხარისხის მიმოხილვაზე პასუხისმგებელი პირიც ჯამურად ოთხი ან მეტი წლის მანძილზე, აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს:

(ა) მომდევნო ხუთი წელი, მ540.16 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, თუ ეს პირი გარიგების პარტნიორი იყო სამი ან მეტი წლის განმავლობაში; ან

(ბ) მომდევნო სამი წელი, ნებისმიერი სხვა კომბინაციის შემთხვევაში.

მ540.18 თუ პირი აუდიტის პარტნიორი იყო ნამსახურები წლების ნებისმიერი კომბინაციით მ540.15 – მ540.17 პუნქტებში აღწერილი კომბინაციის გარდა, მისთვის ურთიერთობის აკრძალვის პერიოდი უნდა იყოს მომდევნო ორი წელი.

სამსახური წინა ფირმაში

მ540.19 იმ წელთა რაოდენობის დასადგენად, რომლის განმავლობაშიც პირი იყო აუდიტის მთავარი პარტნიორი, როგორც ეს მითითებულია მ540.5 პუნქტში, ურთიერთობის ხანგრძლივობაში (როდესაც შესაფერისია) გათვალისწინებული უნდა იყოს დროის ის მონაკვეთი, როდესაც ეს პირი ამავე აუდიტში აუდიტის მთავარი პარტნიორი იყო წინა ფირმაში სამსახურისას.

[540.20 პუნქტისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

საქმიანობის შეზღუდვა აკრძალვის პერიოდის განმავლობაში

მ540.21 აკრძალვის პერიოდის შესაბამის წლებში პირი არ უნდა:

- (ა) იყოს გარიგების გუნდის წევრი, არ უნდა ატარებდეს არც გარიგების ხარისხის მიმოხილვას და არც გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას აუდიტის გარიგებისთვის;
- (ბ) უწევდეს აუდიტის გუნდს ან დამკვეთს კონსულტაციებს ტექნიკურ ან დამკვეთის საქმიანობის დარგისთვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ისეთი ოპერაციების ან მოვლენების შესახებ, რაც გავლენას ახდენს მოცემულ აუდიტზე (ამ აკრძალვაში არ იგულისხმება გარიგების გუნდთან ერთად ისეთ განხილვებში მონაწილეობა, რომელიც შემოიფარგლება მხოლოდ ამ პირის ჩართულობის პერიოდის ბოლო წელს შესრულებული სამუშაოს ან გამოტანილი დასკვნებით, თუ ეს საკითხები ამ აუდიტისთვისაც შესაფერისია);
- (გ) იყოს პასუხისმგებელი ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ აუდიტის დამკვეთისთვის გაწეული პროფესიული მომსახურების შესრულების ხელმძღვანელობაზე (მიმართულებების მიცემაზე) ან კოორდინირებაზე, ან აუდიტის დამკვეთთან ფირმის ან ქსელის ფირმის ურთიერთობის ზედამხედველობაზე; ან
- (დ) ასრულებდეს სხვა ისეთ როლს ან საქმიანობას აუდიტის დამკვეთისთვის, რომლებიც მითითებული არ არის წინა ქვეპუნქტებში, მათ შორის არამარწმუნებელ მომსახურებას, რის შედეგადაც:
 - (i) ამ პირს მოუწევს მნიშვნელოვანი ან ხშირი ურთიერთქმედება ზედა დონის ხელმძღვანელ პირებთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან; ან
 - (ii) პირი უშუალო გავლენას მოახდენს აუდიტის შედეგზე.

540.21გ1 მ540.21 პუნქტის დებულებები იმისთვის არაა გამიზნული, რომ ამ პირს ხელი შეუშალოს ფირმაში ან ქსელის ფირმაში ხელმძღვანელის როლის შესრულებაში, როგორცაა, მაგალითად უფროსი ან მმართველი პარტნიორი (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი).

განყოფილება 600

არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტის დამკვეთისთვის

შესავალი

- 600.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 600.2 ფირმები და ქსელის ფირმები შესაძლოა აუდიტის დამკვეთებს ფართო სპექტრის არამარწმუნებელ მომსახურებას სთავაზობდნენ, თავიანთი კვალიფიკაციისა და გამოცდილების შესაბამისად. აუდიტის დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევამ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვასა და დამოუკიდებლობას.
- 600.3 კოდექსის ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის აუდიტის დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის დროს. ამ განყოფილების ცალკეულ ქვეგანყოფილებებში კი ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა ისეთი შემთხვევებისთვის, როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთებს უწევს ამა თუ იმ კონკრეტული სახის არამარწმუნებელ მომსახურებას, ასევე მითითებულია საფრთხის ტიპები, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას ამის შედეგად.
- 600.4 ზოგიერთი ქვეგანყოფილება მოიცავს ისეთ მოთხოვნებს, რომლებიც პირდაპირ უკრძალავს ფირმას ან ქსელის ფირმას გარკვეული ტიპის მომსახურების გაწევას აუდიტის დამკვეთისთვის, რადგან ასეთ შემთხვევაში შეუძლებელია შექმნილი საფრთხეების აღმოფხვრა ან დამცავი ზომების გატარება საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.
- 600.5 ბიზნესის წარმოების ახალი მიდგომები, ფინანსური ბაზრების განვითარება და ტექნოლოგიების სწრაფი ცვლილებები ისეთი მოვლენებია, რომლებიც შეუძლებელს ხდის იმ არამარწმუნებელი მომსახურების სახეების სრულყოფილი სიის ზუსტად განსაზღვრას, რომელიც შესაძლოა შეასრულონ ფირმებმა და ქსელის ფირმებმა აუდიტის დამკვე-

თისთვის. კონცეპტუალური მიდგომა და ამ განყოფილების ზოგადი დებულებები იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც ფირმა დამკვეთს ისეთი ტიპის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევას სთავაზობს, რომლისთვისაც კოდექსში არ არსებობს კონკრეტული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

600.6 წინამდებარე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც ფირმა ან ქსელის რომელიმე ფირმა:

- (ა) ტექნოლოგიას იყენებს აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებისას; ან
- (ბ) აწვდის, მიყიდის, გადაყიდის ან ლიცენზიით გადასცემს ტექნოლოგიას, რომლის მეშვეობით ფირმა ან ქსელის ფირმა არამარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებს:
 - აუდიტის დამკვეთისთვის; ან
 - სუბიექტისთვის, რომელიც ამგვარი ტექნოლოგიის გამოყენებით მომსახურებას ასრულებს ფირმის ან ქსელის ფირმის აუდიტის დამკვეთებისთვის.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

კანონმდებლობით გათვალისწინებული არამარწმუნებელ მომსახურებასთან დაკავშირებული დებულებები

600.7 გ1 მ100.6–100.7გ1 პუნქტებში ჩამოყალიბებულია მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომლებიც ეხება კოდექსის დაცვას. თუ რომელიმე იურისდიქციაში არსებობს აუდიტის დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული ისეთი კანონები და სხვა მარეგულირებელი ნორმები, რომლებიც განსხვავდება ამ განყოფილების დებულებებისგან, ან რომლებსაც საერთოდ არ ითვალისწინებს წინამდებარე განყოფილება, ფირმები, რომლებიც ისეთი ტიპის არამარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებენ, რომლებზეც ეს დებულებები ვრცელდება, უნდა გაეცნონ ამ განსხვავებებს და დაიცვან მათ შორის უფრო მკაცრი დებულებები.

რისკი, რომელიც დაკავშირებულია არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებასთან, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება

600.8 გ1 როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთისთვის ასრულებს არამარწმუნებელ მომსახურებას, არსებობს რისკი იმისა, რომ

ფირმა ან ქსელის ფირმა თავის თავზე აიღებს ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, თუ ფირმა ან ქსელის ფირმა არ დარწმუნდება, რომ მ400.21 პუნქტის მოთხოვნები შეასრულა.

არამარწმუნებელი მომსახურების გარიგებაზე დათანხმება

მ600.9 სანამ ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს დაეთანხმება არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებაზე, მან უნდა გამოიყენოს კონცეპტუალური მიდგომა, რათა გამოავლინოს, შეაფასოს და აღმოფხვრას ნებისმიერი საფრთხე, რომელიც შესაძლოა დამოუკიდებლობას შეუქმნას ამ მომსახურების გაწევამ.

საფრთხის გამოვლენა

აუდიტის ყველა დამკვეთი

600.10გ1 120.6გ3 პუნქტში აღწერილია საფრთხის ის კატეგორიები, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს უწევს არამარწმუნებელ მომსახურებას.

600.10გ2 აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევით შექმნილი სხვადასხვა საფრთხის გამოვლენისა და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:

- მომსახურების ტიპი, მასშტაბი, სავარაუდო გამოყენება და მიზანი;
- მომსახურების შესრულების მეთოდი, მაგალითად, რომელი პერსონალი მიიღებს მონაწილეობას მომსახურებაში და მათი ადგილმდებარეობა;
- ამ მომსახურებაზე დამკვეთის დამოკიდებულების ხარისხი, მათ შორის რა სიხშირით შესრულდება ეს მომსახურება;
- სამართლებრივი და მარეგულირებელი გარემო, სადაც მომსახურება სრულდება;
- დამკვეთი არის თუ არა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი;
- რა დონის სპეციალური ცოდნა გააჩნია დამკვეთის ხელმძღვანელობასა და მის თანამშრომლებს შესრულებული მომსახურების ტიპთან დაკავშირებით;
- რა დონეზე მონაწილეობს დამკვეთი მნიშვნელოვანი განსასჯელი საკითხების განსაზღვრაში (იხ: პუნქტები: მ400.20–მ400.21);
- მომსახურების შედეგი გავლენას იქონიებს თუ არა იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაში

ასახულ საკითხებზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ხოლო თუ ასეა:

- რამდენად არსებით გავლენას იქონიებს ფინანსურ ანგარიშგებაზე ამ მომსახურების შედეგი;
- რამდენად სუბიექტურად განისაზღვრება ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული საკითხების შესაბამისი თანხები ან მათი სააღრიცხვო მიდგომა;
- რა ტიპის და რა მასშტაბის გავლენას ახდენს მომსახურება იმ სისტემებზე, რომლებიც ქმნის ისეთ ინფორმაციას, რომელიც მნიშვნელოვანი ნაწილია დამკვეთის:
 - იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება;
 - შიდა კონტროლის სისტემის იმ პროცედურების, რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასთან.
- რა დონეზე მოხდება ამ მომსახურების შედეგზე დაყრდნობა აუდიტის პროცესში;
- არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული საზღაური.

600.10.გ3 601 – 610-ე ქვეგანყოფილებებში განხილულია დამატებითი შესაფერისი ფაქტორების მაგალითები, რომლებიც გასათვალისწინებელია არამარწმუნებელი მომსახურებების გაწევის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას.

არსებითობა ფინანსურ ანგარიშგებასთან მიმართებით

600.11გ1 არსებითობა ერთ-ერთი შესაფერისი ფაქტორია, რომელიც გასათვალისწინებელია აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი საფრთხეების შეფასებისას. 601–610 ქვეგანყოფილებებში აუდიტის დამკვეთის ფინანსურ ანგარიშგებასთან მიმართებით გამოიყენება ტერმინი „არსებითობა“. არსებითობის ცნება აუდიტთან დაკავშირებით განხილულია ასს 320-ში – „*არსებითობა აუდიტის დაგეგმვისა და ჩატარების დროს*“, ხოლო მიმოხილვასთან დაკავშირებით – მგსს 2400-ში (გადასინჯული) „*გარიგებები გასული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვის შესახებ*“. არსებითობის განსაზღვრას პროფესიული განსჯა ესაჭიროება და მასზე გავლენას ახდენს როგორც რაოდენობრივი, ისე ხარისხობრივი ფაქტორები, ასევე მომხმარებლების ფინანსური ინფორმაციის საჭიროებების აღქმა.

600.11გ2 იმ შემთხვევაში, როდესაც კოდექსი პირდაპირ კრძალავს აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევას, ფირმას ან ქსელის ფირმას ამ მომსახურების გაწევის უფლება არა აქვს, იმის მიუხედავად, არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგი ან შედეგები არსებითია თუ არა იმ ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემა

600.12გ1 რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემამ შესაძლოა წარმოქმნას თვითშეფასების საფრთხე. იმის დადგენა, არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა ქმნის თუ არა თვითშეფასების საფრთხეს, გულისხმობს მ600.15 პუნქტში მითითებული საკითხების შეფასებას. როდესაც აუდიტის დამკვეთი არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი და გამოვლინდება თვითშეფასების საფრთხე, ფირმა ვალდებულია, კონცეპტუალური მიდგომა გამოიყენოს საფრთხის შესაფასებლად და მასზე რეაგირებისთვის. თუ აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, მაშინ უნდა გამოიყენოს მ600.17 და მ600.18 პუნქტები.

მრავალნაირი არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტის ერთი და იმავე დამკვეთისთვის

მ600.13 იმ შემთხვევაში, როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს მრავალნაირ არამარწმუნებელ მომსახურებას უწევს, ფირმამ, თითოეული მომსახურების მიერ ინდივიდუალურად შექმნილი საფრთხეების გარდა, უნდა განიხილოს, ყველა ამგვარი მომსახურება ერთობლივად უქმნის თუ არა საფრთხეს დამოუკიდებლობას, ან გავლენას ახდენს თუ არა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებზე.

600.13გ1 600.10გ2 პუნქტში აღწერილი ფაქტორების გარდა, დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხის დონის შეფასებისას შესაძლოა შესაფერისი იყოს შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინება იმ შემთხვევაში, როდესაც ფირმა აუდიტის დამკვეთს უწევს მრავალნაირ არამარწმუნებელ მომსახურებას:

- მრავალნაირი მომსახურების გაწევის ერთობლივი გავლენით იზრდება თუ არა თითოეული მომსახურების მიერ შექმნილი საფრთხის დონე, რომელიც შეფასებულია ინდივიდუალურად;
- მრავალნაირი მომსახურების გაწევის ერთობლივი გავლენით იზრდება თუ არა აუდიტის დამკვეთთან საერთო ურთიერთობის შედეგად შექმნილი რომელიმე საფრთხის დონე.

თვითშეფასების საფრთხე

600.14გ1 როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს უწევს არამარწმუნებელ მომსახურებას, შესაძლოა არსებობდეს რისკი იმისა, რომ ფირმას მოუწევს საკუთარი ან ქსელის ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაოს აუდიტის ჩატარება, რაც წარმოქმნის თვითშეფასების საფრთხეს. თვითშეფასების საფრთხე არის საფრთხე იმისა, რომ ფირმა ან ქსელის ფირმა სათანადოდ არ შეაფასებს ადრინდელი განსჯის ან იმ სამუშაოს შედეგებს, რომელიც მისმა ან ქსელის სხვა ფირმის თანამშრომელმა შეასრულა არამარწმუნებელი მომსახურების ფარგლებში და აუდიტის გუნდი მას დაეყრდნობა აუდიტის პროცესში განსჯის/გადაწყვეტილების მიღების დროს.

600.15 აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებამდე, ფირმამ ან ქსელის ფირმამ უნდა განსაზღვროს, შესაძლებელია თუ არა, რომ ამ მომსახურების გაწევით შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, რისთვისაც უნდა შეაფასოს, არსებობს თუ არა რისკი იმისა, რომ:

- (ა) ამ მომსახურების შედეგები იქნება იმ ბუღალტრული ჩანაწერების, ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული შიდა კონტროლის პროცედურების ან ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ან გავლენას იქონიებს ზემოაღნიშნულ ჩანაწერებზე, შიდა კონტროლის პროცედურებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე; და
- (ბ) იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის მიმდინარეობისას, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, აუდიტის გუნდი შეაფასებს ან დაეყრდნობა არამარწმუნებელი მომსახურების პროცესში ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ განხორციელებულ განსჯას ან მათ მიერ შესრულებულ სამუშაოს.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივის დაინტერესების პირები არიან

600.16გ1 როდესაც აუდიტის დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, დაინტერესებულ მხარეებს უფრო მაღალი მოლოდინი აქვთ ფირმის დამოუკიდებლობის მიმართ. ეს გაზრდილი მოლოდინი დაკავშირებულია გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტთან, რომელიც გამოიყენება აუდიტის ისეთი დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევით შექმნილი თვითშეფასების საფრთხის შესაფასებლად, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია.

600.16გ2 როდესაც თვითშეფასების საფრთხე იქმნება არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც

საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, შეუძლებელია ამგვარი საფრთხის აღმოფხვრა ან დამცავი ზომების გატარება საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

თვითშეფასების საფრთხე

მ600.17 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს არამარწმუნებელი მომსახურება აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამ მომსახურების გაწევით შესაძლოა თვითშეფასების საფრთხე შეიქმნას იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. (იხ. პუნქტები 600.14 გ1 და მ600.15).

რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემა

მ600.18 მ600.17 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, გამონაკლისის სახით, ფირმას ან ქსელის ფირმას შეუძლია რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემა აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, აუდიტის პროცესში მოპოვებულ ინფორმაციასთან ან აუდიტის პროცესში წამოჭრილ საკითხებთან დაკავშირებით, იმ პირობით, რომ ფირმა:

- (ა) თავის თავზე არ აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება (იხ.: პუნქტები მ400.20 და მ400.21); და
- (ბ) კონცეპტუალურ მიდგომას გამოიყენებს, თვითშეფასების საფრთხის გარდა, სხვა საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირების მიზნით, რომლებიც შესაძლოა შეექმნას დამოუკიდებლობას ამ რჩევის მიცემის შედეგად.

მ600.18გ1 აუდიტის პროცესში მოპოვებულ ინფორმაციასთან ან აუდიტის პროცესში წამოჭრილ საკითხებთან დაკავშირებით დასაშვებია შემდეგი ტიპის რჩევებისა და რეკომენდაციების გაცემა:

- რჩევები ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტებთან დაკავშირებით, ან პოლიტიკასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ინფორმაციის გამჟღავნებასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესახებ;
- რჩევები ფინანსური და ბუღალტრული აღრიცხვის კონტროლის მექანიზმების მიზანშეწონილობისა და იმ მეთოდების შესახებ, რომლებიც გამოიყენება ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული თანხებისა და მათთან დაკავშირებით გასამჟღავნებელი ინფორმაციის განსაზღვრისას;
- ბუღალტრული გატარებების კორექტირების შეთავაზება აუდიტის პროცესში გამოვლენილი ფაქტების გათვალისწინებით;

- ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასთან დაკავშირებულ შიდა კონტროლის პროცედურებსა და პროცესებში გამოვლენილი ნაკლოვანებების განხილვა და მათი გაუმჯობესების რეკომენდაციების შეთავაზება;
- ანგარიშებში გამოვლენილი შეუსაბამობების პრობლემების გადაჭრის გზების შესახებ მსჯელობა;
- რჩევის მიცემა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის შესახებ.

საფრთხეზე რეაგირება

აუდიტის ყველა დამკვეთი

- 600.19გ1 მ120.10–120.10გ2 პუნქტები მოიცავს მოთხოვნებს და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, რომელიც ეხება დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებას, მათ შორის დამცავი ზომების აღწერას.
- 600.19გ2 აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი ან მრავალნაირი მომსახურების გაწევის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები სხვადასხვანაირი იქნება აუდიტის გარიგებასთან დაკავშირებული ფაქტებისა და გარემოებების და მომსახურების ხასიათის მიხედვით. ამგვარი საფრთხეები შესაძლოა აღმოიფხვრას დამცავი ზომების გატარებით ან შემოთავაზებული მომსახურების მასშტაბის შეცვლით.
- 600.19გ3 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარება:
- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
 - აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში;
 - ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
 - აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში;
 - განმარტების ან რჩევის მიღება შესაბამისი ორგანოდან (მაგალითად, საგადასახადო ორგანოდან) წინასწარ, მოცემული მომსახურების შედეგის შესახებ.

600.19გ4 ზოგ შემთხვევაში, შესაძლოა არ არსებობდეს არანაირი დამცავი ზომა აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად. ასეთ სიტუაციაში, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ ფირმამ ან ქსელის ფირმამ:

- (ა) შეცვალოს შემოთავაზებული მომსახურების მასშტაბი, რათა აღმოიფხვრას საფრთხის წარმომქმნელი გარემოებები;
- (ბ) უარი თქვას მომსახურების გაწევაზე ან შეწყვიტოს მომსახურება, რომელიც ისეთ საფრთხეებს ქმნის, რომელთა აღმოფხვრა ან მისაღებ დონემდე შემცირება შეუძლებელია; ან
- (გ) შეწყვიტოს აუდიტის ჩატარება.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით

აუდიტის ყველა დამკვეთი

600.20გ1 400.40 გ1 და 400.40 გ2 პუნქტები ეხება ფირმის მიერ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირებას არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

600.21გ1 სანამ ფირმა ან ქსელის ფირმა არამარწმუნებელ მომსახურებას გაუწევს ამა თუ იმ კორპორაციულ სტრუქტურაში შემავალ სუბიექტებს, რომელსაც განეკუთვნება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, მ600.22–მ600.24 პუნქტები ფირმას ავალდებულებს, საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს აცნობოს, რომ შესაძლოა საფრთხე შეექმნას საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მიმართ ფირმის დამოუკიდებლობას. ამ მოთხოვნის მიზანია, საშუალება მისცეს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებს, რომ ეფექტიანი ზედამხედველობა გაუწიონ ფირმის დამოუკიდებლობას, რომელიც ატარებს ამ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს.

600.21გ2 ამ მოთხოვნების შესრულების გასაადვილებლად, ფირმამ შესაძლოა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან შეათანხმოს პროცესი, რომელიც განსაზღვრავს, ვის და როდის უნდა დაუკავშირდეს ფირმა. ასეთი პროცესი შესაძლოა:

- ადგენდეს შემოთავაზებული არამარწმუნებელი მომსახურების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების პროცედურას, რომელიც

ინფორმაციის მიწოდებას შესაძლოა ითვალისწინებდეს ინდივიდუალური გარიგების საფუძველზე, საერთო პოლიტიკის მიხედვით, ან სხვა შეთანხმებული წესის მიხედვით;

- განსაზღვრავდეს იმ სუბიექტებს, რომლებზეც აღნიშნული პროცესი გავრცელდება და შესაძლოა მოიცავდეს კორპორაციულ სტრუქტურაში შემავალ სხვა საზოგადოებრივ დაინტერესების პირებსაც;
- ადგენდეს მომსახურების სახეებს, რომლის შესრულება მ600.22 პუნქტში მითითებული სუბიექტებისთვის შესაძლებელია მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების სპეციალური თანხმობის გარეშე, თუკი ეს მომსახურებები შესაბამისობაშია ზოგად პოლიტიკასთან, კერძოდ, არ იკრძალება ამ განყოფილების მიხედვით და საფრთხეს არ უქმნის ფირმის დამოუკიდებლობას, ან თუ შეიქმნება ასეთი საფრთხე, ის იქნება მისაღები დონის;
- ადგენდეს წესს, რომლის მიხედვითაც მოხდება ამ მომსახურებების დამტკიცების უფლებამოსილების განაწილება ერთსა და იმავე კორპორაციულ სტრუქტურაში შემავალი რამდენიმე საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს შორის;
- ადგენდეს სავალდებულო პროცედურას ისეთი შემთხვევისთვის, როდესაც პროფესიული სტანდარტებით, ან კანონებით, ან სხვა ნორმატიული აქტებით აკრძალული ან შეზღუდულია მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის იმგვარი ინფორმაციის მიწოდება, რომელიც მათ ესაჭიროებათ იმის შესაფასებლად, შეთავაზებულმა მომსახურებამ შესაძლოა თუ არა რომ რაიმე საფრთხე შეუქმნას ფირმის დამოუკიდებლობას, ან როდესაც ამგვარი ინფორმაციის მიწოდებამ შესაძლოა გამოიწვიოს სენსიტიური ან კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნება;
- განსაზღვრავდეს პროცედურას ისეთი საკითხების გადასაჭრელად, რომელზეც არ ვრცელდება მოცემული პროცესი.

მ600.22 სანამ ფირმა, რომელიც ატარებს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს, ან ქსელის რომელიმე ფირმა დაეთანხმება ამა თუ იმ კონკრეტული არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის გარიგებას:

- (ა) ამ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირისთვის;
- (ბ) სუბიექტისთვის, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს ამ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირს; ან
- (გ) სუბიექტისთვის, რომელსაც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს ეს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ფირმამ

უნდა მიმართოს ქვემოთ ჩამოთვლილ ზომებს, თუკი ეს საკითხები უკვე არ იყო განხილული მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან შეთანხმებული პროცესის განსახილვისას:

- ა. აცნობოს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს ფირმის გადაწყვეტილების შესახებ იმის თაობაზე, რომ ამ მომსახურების გაწევა:
 - (i) აკრძალული არ არის; და
 - (ii) საფრთხეს არ შეუქმნის ფირმის, როგორც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის აუდიტორის, დამოუკიდებლობას, ან ნებისმიერი გამოვლენილი საფრთხე მისაღები დონისაა, ან, თუ არ არის მისაღები დონის, აღმოიფხვრება ან შემცირდება მისაღებ დონემდე; და
- ბ. საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს მიაწოდოს ინფორმაცია, რომელიც მათ საშუალებას მისცემს, დასაბუთებულად შეაფასონ ამ მომსახურების გაწევის გავლენა ფირმის დამოუკიდებლობაზე.

600.22გ1 საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს კონკრეტულ არამარწმუნებელ მომსახურებასთან დაკავშირებით შესაძლოა მიეწოდოს მაგალითად შემდეგი სახის ინფორმაცია:

- გასაწევი მომსახურების ტიპი და მასშტაბი;
- შეთავაზებული საზღაურის საფუძველი და ოდენობა;
- თუ ფირმამ დაადგინა, რომ დამოუკიდებლობას შესაძლოა საფრთხე შეექმნას შეთავაზებული მომსახურების გაწევის შედეგად, საფუძველი, რომელიც ფირმამ გამოიყენა იმის შესაფასებლად, რომ საფრთხეები არის მისაღები დონის ან, თუ არ არის მისაღები დონის, რა ზომებს გაატარებს ფირმა ან ქსელის ფირმა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების აღმოსაფხვრელად ან მისაღებ დონემდე შესამცირებლად;
- მრავალნაირი მომსახურების გაწევის ერთობლივი გავლენის შედეგად შეექმნება თუ არა საფრთხე დამოუკიდებლობას, ან შეიცვლება თუ არა ადრე გამოვლენილი საფრთხეების დონე.

მ600.23 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს არამარწმუნებელი მომსახურება მ600.22 პუნქტში მითითებულ არც ერთ სუბიექტს, თუ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუ-

ხისმგებელი პირები, მათთან შეთანხმებული პროცესის ფარგლებში ან კონკრეტულ მომსახურებასთან დაკავშირებით, არ დაეთანხმნენ:

(ა) ფირმის დასკვნას იმის თაობაზე, რომ ეს მომსახურება საფრთხეს არ შეუქმნის ფირმის, როგორც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის აუდიტორის დამოუკიდებლობას, ან ნებისმიერი გამოვლენილი საფრთხე მისაღები დონისაა ანდა, თუ არ არის მისაღები დონის, აღმოიფხვრება ან მისაღებ დონემდე შემცირდება; და

(ბ) ამ მომსახურების გაწევას.

მ600.24 მ600.22 და მ600.23 პუნქტების მოთხოვნების მიუხედავად, გამონაკლისის სახით, როდესაც ფირმას შესაფერისი პროფესიული სტანდარტებით, კანონებით თუ სხვა ნორმატიული აქტებით ეკრძალება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის ინფორმაციის მიწოდება შემოთავაზებული არამარწმუნებელი მომსახურების შესახებ, ან როდესაც ასეთი ინფორმაციის მიწოდება გამოიწვევს სენსიტიური ან კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნებას, ფირმას შეუძლია შემოთავაზებული მომსახურების გაწევა, იმ პირობით, თუ:

(ა) ფირმა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს მიაწვდის ისეთ ინფორმაციას, რომლის მიწოდებაც შეუძლია სამართლებრივი ან პროფესიული ვალდებულებების დარღვევის გარეშე;

(ბ) ფირმა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს აცნობებს, რომ ამ მომსახურების გაწევა საფრთხეს არ შეუქმნის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მიმართ ფირმის დამოუკიდებლობას, ან რომ ნებისმიერი გამოვლენილი საფრთხე არის მისაღები დონის, ანდა, თუ არ არის მისაღები დონის, აღმოიფხვრება ან შემცირდება მისაღებ დონემდე; და

(გ) მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს წინააღმდეგობა არ გამოუხატავთ (ბ) პუნქტში მითითებულ ფირმის დასკვნასთან დაკავშირებით.

მ600.25 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ, გაითვალისწინებს რა ნებისმიერ საკითხს, რომელიც წამოაყენეს იმ აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებმა, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, ან მ600.22 პუნქტში მითითებულმა სუბიექტმა, რომლისთვისაც უნდა შესრულდეს შემოთავაზებული მომსახურება, უარი უნდა თქვას არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევაზე, ან ფირმამ უნდა შეწყვიტოს აუდიტის ჩატარება შემდეგ გარემოებებში:

- (ა) როდესაც ფირმას ან ქსელის ფირმას არ აქვს უფლება, რაიმე ინფორმაცია მიაწოდოს აუდიტის იმ დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ასეთი სიტუაცია არ რეგულირდება მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან წინასწარ შეთანხმებული პროცესით; ან
- (ბ) როდესაც იმ აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, არ ეთანხმებიან ფირმის დასკვნას იმის თაობაზე, რომ მოცემული მომსახურების გაწევა საფრთხეს არ შეუქმნის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის მიმართ ფირმის დამოუკიდებლობას, ან ნებისმიერი გამოვლენილი საფრთხე არის მისაღები დონის, ანდა, თუ არ არის მისაღები დონის, აღმოიფხვრება ან შემცირდება მისაღებ დონემდე.

აუდიტის დამკვეთი, რომელიც მოგვიანებით ხდება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი

600.26 ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ აუდიტის დამკვეთისთვის ამჟამად ან წინათ გაწეული არამარწმუნებელი მომსახურება ზიანს მიაყენებს ფირმის დამოუკიდებლობას, თუ ეს დამკვეთი გახდება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა:

- (ა) ადრე გაწეული არამარწმუნებელი მომსახურება შეესაბამება იმ აუდიტის დამკვეთებისთვის განკუთვნილ წინამდებარე განყოფილების დებულებებს, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები;
- (ბ) ამჟამინდელი არამარწმუნებელი მომსახურება, რომლის შესრულება წინამდებარე განყოფილების დებულებებით ნებადართული არ არის იმ აუდიტის დამკვეთებისთვის, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან, შეწყდა ამ დამკვეთის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად გახდომამდე, ან შეწყდება, შეძლებისდაგვარად, უმოკლეს ვადაში მას შემდეგ, რაც დამკვეთი გახდება საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი; და
- (გ) ფირმა და იმ აუდიტის დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი ხდება, შეთანხმდებიან და დამატებით ზომებს გაატარებენ დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი ისეთი საფრთხეების შესამცირებლად, რომლებიც არ არის მისაღები დონის.

600.26გ1 ფირმამ აუდიტის დამკვეთს შესაძლოა ურჩიოს მაგალითად სხვა

ფირმის დაქირავება:

- აუდიტის პროცესში შესრულებული შესაბამისი სამუშაოს აუცილებელი მოცულობის მიმოხილვის ჩასატარებლად, ან ხელახლა შესასრულებლად;
- არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგების შესაფასებლად, ან არამარწმუნებელი მომსახურების ისეთი ნაწილის ხელახლა შესასრულებლად, რაც აუცილებელია იმისათვის, რომ სხვა ფირმამ თავის თავზე აიღოს პასუხისმგებლობა ამ მომსახურებაზე.

მოსაზრებები ზოგიერთი დაკავშირებული სუბიექტის შესახებ

მ600.27 ეს განყოფილება მოიცავს ისეთ მოთხოვნებს, რომლებიც ფირმებსა და ქსელის ფირმებს უკრძალავს გარკვეული სახის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევას აუდიტის დამკვეთებისთვის. ამ მოთხოვნებისა და მ400.20 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, გამოწვევის სახით, ფირმას ან ქსელის ფირმას შეუძლია ხელმძღვანელობის ზოგიერთი სახის პასუხისმგებლობის თავის თავზე აღება ან ზოგიერთი სახის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა, რაც სხვა შემთხვევაში აკრძალული იქნებოდა იმ დამკვეთთან დაკავშირებული შემდეგი სუბიექტებისთვის, რომლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება:

- (ა) სუბიექტი, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს დამკვეთს;
- (ბ) სუბიექტი, რომელსაც პირდაპირი ფინანსური ინტერესი გააჩნია დამკვეთთან მიმართებით, თუ ამგვარ სუბიექტს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს დამკვეთზე და მისი ინტერესი დამკვეთთან მიმართებით არსებითია ამ სუბიექტისათვის; ან
- (გ) სუბიექტი, რომელიც დამკვეთთან ერთად საერთო კონტროლს ექვემდებარება, იმ შემთხვევაში, თუ ყველა ქვემოთ ჩამოთვლილი პირობა სრულდება:
 - (i) ფირმა ან ქსელის ფირმა არ გამოთქვამს მოსაზრებას ამ დაკავშირებული სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ;
 - (ii) ფირმა ან ქსელის ფირმა, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, თავის თავზე არ აიღებს იმ სუბიექტის ხელმძღვანელობის რაიმე სახის პასუხისმგებლობას, რომლის ფინანსური ანგარიშგების შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება;
 - (iii) ეს მომსახურება არ წარმოქმნის თვითშეფასების საფრთხეს; და

- (iv) ფირმა მისაღებ დონემდე ამცირებს ამგვარი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ სხვა საფრთხეებს, რომლებიც არ არის მისაღები დონის

დოკუმენტაცია

600.28გ1 ფირმის მიერ კოდექსის ამ ნაწილის მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით მ400.60 და 400.60გ1 პუნქტის შესაბამისად გამოტანილი დასკვნების შესახებ შექმნილი დოკუმენტაცია შესაძლოა მოიცავდეს მაგალითად შემდეგ საკითხებს:

- შესასრულებელი არამარწმუნებელი მომსახურების დამახასიათებელი ძირითადი თავისებურებები და ამ მომსახურებას შეუძლია თუ არა გავლენის მოხდენა იმ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ხოლო თუ შეუძლია – როგორ;
- დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი ნებისმიერი საფრთხის ბუნება, რომელიც წარმოიქმნება აუდიტის დამკვეთისთვის ამ მომსახურების გაწევის შედეგად, მათ შორის, მოცემული მომსახურების შედეგებზე ჩატარდება თუ არა აუდიტის პროცედურები;
- ხელმძღვანელობის ჩართულობის ხარისხი შემოთავაზებული არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებასა და ზედამხედველობაში;
- დამოუკიდებლობის საფრთხის აღმოსაფხვრელად გატარებული ნებისმიერი დამცავი ზომა ან განხორციელებული სხვა ქმედებები;
- ფირმის დასაბუთება იმის თაობაზე, რომ მომსახურება არ არის აკრძალული და დამოუკიდებლობის მიმართ გამოვლენილი ნებისმიერი საფრთხე მისაღები დონისაა;
- მ600.22 პუნქტში მითითებული სუბიექტებისთვის შემოთავაზებული არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით – მ600.22–მ600.24 პუნქტების მოთხოვნების შესასრულებლად მიღებული ზომები.

ქვეგანყოფილება 601 – საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება

შესავალი

601.1 აუდიტის დამკვეთისთვის საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

601.2გ1 ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად. აღნიშნული პასუხისმგებლობა მოიცავს:

- სააღრიცხვო პოლიტიკის განსაზღვრას და დადგენილი პოლიტიკის ფარგლებში სააღრიცხვო მიდგომის განსაზღვრას;
- ისეთი პირველადი დოკუმენტების ან საწყისი მონაცემების მომზადებას ელექტრონული ან სხვა ფორმით, ან მათ შეცვლას, რომლებიც ადასტურებს ოპერაციის შესრულებას. ამგვარ დოკუმენტებს განეკუთვნება მაგალითად:
 - შესყიდვის შეკვეთები;
 - ნამუშევარი დროის აღრიცხვის ჩანაწერები;
 - მომხმარებლების შეკვეთები.
- ბუღალტრული გატარებების შესრულება ან შეცვლა;
- ოპერაციების სააღრიცხვო კლასიფიკაციის განსაზღვრა ან დამტკიცება.

მომსახურების აღწერა

601.3გ1 საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება მოიცავს ფართო სპექტრის მომსახურების სახეებს, მათ შორის:

- ბუღალტრული ჩანაწერებისა და ფინანსური ანგარიშგების მომ-

ზადებას;

- ოპერაციების ბუღალტრულად ასახვას;
- ხელფასის უწყისების მომზადებას;
- ანგარიშებში გამოვლენილი შეუსაბამობების პრობლემების გადაჭრას;
- არსებული ფინანსური ანგარიშგების ტრანსფორმაციას ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ერთი საფუძველებიდან სხვა საფუძველზე.

საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

601.4გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურების გაწევა წარმოქმნის თვითშეფასების საფრთხეს, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

601.5 აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი არ არის, არც ფირმამ და არც ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება, მათ შორის ისეთი, როგორც არის იმ ფინანსური ანგარიშგების მომზადება, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ან ისეთი ფინანსური ინფორმაციის მომზადება, რომლის საფუძველზეც ადგენენ ზემოაღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშგებას, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც:

- (ა) მომსახურება წმინდა ფორმალური ან მექანიკური ხასიათისაა; და
- (ბ) ფირმა მისაღებ დონემდე შეამცირებს ამ მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ ნებისმიერ საფრთხეს, რომელიც არ არის მისაღები დონის.

601.5გ1 წმინდა ფორმალური ან მექანიკური ხასიათის საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება:

- (ა) ეხება ისეთ ინფორმაციას, მონაცემებს ან მასალას, რომლის შესახებაც დამკვეთმა იმსჯელა ან ისეთი გადაწყვეტილებები მიიღო, რომლებიც შესაძლოა აუცილებელი იყოს; და
- (ბ) უმნიშვნელო პროფესიულ განსჯას საჭიროებს ან საერთოდ არ საჭიროებს განსჯას.

601.5გ2 საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება შეიძლება განხორციელდეს მანუალურად ან ავტომატიზებულად. იმის დასადგენად, ავტომატიზებული მომსახურება არის თუ არა წმინდა ფორმალური ან მექანიკური ხასიათის, აუდიტორმა უნდა განიხილოს ამ ტექნოლოგიის მეშვეობით შესრულებული აქტივობები და მიღებული შედეგები, ასევე ტექნოლოგიის მეშვეობით შესრულებული ავტომატიზებული მომსახურება ეყრდნობა თუ არა, ან საჭიროებს თუ არა ფირმის ან ქსელის ფირმის ცოდნას და გამოცდილებას, ან განსჯას.

601.5გ3 იმის მიუხედავად, მომსახურება მანუალურად შესრულდება თუ ავტომატიზებული საშუალებებით, შემდეგი ტიპის მომსახურებები შესაძლოა მიჩნეული იყოს წმინდა ფორმალური ან მექანიკური ხასიათის საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურებად:

- გამოთვლების ჩატარება ხელფასის უწყისებისთვის, ან დამკვეთის მიერ მომზადებული საწყისი მონაცემების საფუძველზე ანგარიშების მომზადება დამკვეთისთვის დასამტკიცებლად და გადასახდელად;
- განმეორებადი ტიპური ოპერაციების ბუღალტრულად ასახვა, რომელთა რიცხოზრივი მნიშვნელობის განსაზღვრა ადვილად შეიძლება პირველადი დოკუმენტების, ან საწყისი მონაცემების საფუძველზე, როგორც არის, მაგალითად კომუნალური მომსახურების ანგარიშები, თუ დამკვეთი განსაზღვრავს ან ამტკიცებს შესაფერის სააღრიცხვო კლასიფიკაციას;
- გრძელვადიანი აქტივების ცვეთის გაანგარიშება, თუ დამკვეთს განსაზღვრული აქვს ცვეთის სააღრიცხვო პოლიტიკა და სასარგებლო მომსახურების ვადებისა და ნარჩენი ღირებულებების შეფასებები;
- დამკვეთის მიერ კოდირებული ოპერაციების გადატანა მთავარ წიგნში;
- დამკვეთის მიერ დამტკიცებული გატარებების გადატანა საცდელ ბალანსში;
- ფინანსური ანგარიშგების მომზადება დამკვეთის მიერ დამტკი-

ცებული საცდელი ბალანსის ინფორმაციაზე დაყრდნობით და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მომზადება ფინანსური ანგარიშგებისთვის დამკვეთის მიერ დამტკიცებული ჩანაწერების საფუძველზე.

ფირმას ან ქსელის ფირმას ამგვარი მომსახურების გაწევა შეუძლია აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, იმ პირობით, რომ ფირმა ან ქსელის ფირმა დაიცავს მ400.21 პუნქტის მოთხოვნებს, რათა უზრუნველყოს, რომ მოცემულ მომსახურებასთან დაკავშირებით არ აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, ასევე დაიცავს მ601.5(ბ) პუნქტის მოთხოვნასაც.

601.5გ4 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, წმინდა ფორმალური და მექანიკური ხასიათის საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ601.6 არც ფირმამ და არც ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს საბუღალტრო და ანგარიშწარმოების მომსახურება აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია.

მ601.7 მ601.6 პუნქტის მოთხოვნის მიუხედავად, გამონაკლისი სახით, ფირმას ან ქსელის ფირმას შეუძლია სავალდებულო ფინანსური ანგარიშგების მომზადება აუდიტის დამკვეთ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირთან დაკავშირებული სუბიექტისთვის, რომელიც მითითებულია დაკავშირებული მხარის განმარტების (გ) ან (დ) ქვეპუნქტში, იმ პირობით, თუ:

- (ა) საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ უკვე გაცემულია აუდიტორის დასკვნა;
- (ბ) ფირმა ან ქსელის ფირმა თავის თავზე არ აიღებს ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება და კონცეპტუალურ მიდ-

გომას გამოიყენებს დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის;

- (გ) ფირმა ან ქსელის ფირმა არ მოამზადებს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებს, რომლებიც საფუძვლად უდევს ამ დაკავშირებული სუბიექტის სავალდებულო ფინანსურ ანგარიშგებას და ეს ფინანსური ანგარიშგება ეყრდნობა დამკვეთის მიერ დამტკიცებულ ინფორმაციას; და
- (დ) დაკავშირებული სუბიექტის სავალდებულო ფინანსური ანგარიშგება არ გახდება ამ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის ჯგუფის მომავალი პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების საფუძველი.

ქვეგანყოფილება 602 – ადმინისტრაციული მომსახურება **შესავალი**

602.1 აუდიტის დამკვეთისთვის ადმინისტრაციული მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

გამოყენება

მომსახურების აღწერა

602.2 გ1 ადმინისტრაციული მომსახურება მოიცავს დამკვეთის დახმარებას წმინდა ფორმალური ან მექანიკური ხასიათის მოვალეობების შესრულებაში, რომლებიც დამკვეთის ჩვეულებრივი საქმიანობის ნაწილია.

602.2გ2 ადმინისტრაციული მომსახურების მაგალითებია:

- ტექსტის დამუშავება ან დოკუმენტის ფორმატირება;
- ადმინისტრაციული ხასიათის ან კანონმდებლობით დადგენილი საანგარიშგებო ფორმების მომზადება დამკვეთისთვის დასამტკიცებლად;
- ფორმების დანიშნულებისამებრ წარდგენა დამკვეთის მითითებით;
- მონიტორინგის განხორციელება სავალდებულო წარდგენის თარიღების დაცვაზე და დამკვეთისთვის ამ თარიღების შეხსენება.

ადმინისტრაციული მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

602.3გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის ადმინისტრაციული მომსახურების გაწევა, როგორც წესი, არ წარმოქმნის საფრთხეს, თუკი ამგვარი მომსახურება, თავისი არსით, წმინდა ტექნიკური ხასიათისაა და უმნიშვნელო პროფესიულ განსჯას საჭიროებს ან საერთოდ არ საჭიროებს განსჯას.

ქვეგანყოფილება 603 – შეფასების მომსახურება

შესავალი

603. 1 აუდიტის დამკვეთისთვის შეფასების მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

603.2გ1 შეფასების პროცესი ითვალისწინებს გარკვეული დაშვებების განსაზღვრას მომავლის მოვლენებთან დაკავშირებით, სათანადო მეთოდოლოგიისა და მეთოდების გამოყენებას აქტივის, ვალდებულების ან მთლიანად ბიზნესის (სუბიექტის) ან მისი ნაწილის ღირებულების გარკვეული მნიშვნელობის ან მნიშვნელობების დიაპაზონის გამოსათვლელად.

603.2გ2 თუ აუდიტის დამკვეთი ფირმას ან ქსელის ფირმას შეფასების ჩატარებას სთხოვს საგადასახადო ანგარიშგების მომზადებასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულებაში დახმარების, ან გადასახადების დაგეგმვის მიზნით და ამ შეფასების შედეგი, გადასახადთან დაკავშირებული ბუღალტრულ გატარებებით განპირობებული გავლენის გარდა, სხვა მხრივ არანაირ გავლენას არ ახდენს ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, ფირმამ ან

ქსელის ფორმამ უნდა გამოიყენოს 604.17 გ1 – 604.19 გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც ეხება ამგვარ მომსახურებას.

შეფასების მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

603.3 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფორმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატორების საფრთხეც.

603.3 გ2 აუდიტის დამკვეთისთვის შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატორების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- შეფასების ანგარიშის გამოყენება და მიზანი;
- შეფასების ანგარიში საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახდება თუ არა;
- რა დონეზე შეესაბამება შეფასების მეთოდოლოგია კანონმდებლობას, პრეცედენტს, ან დამკვიდრებულ პრაქტიკას;
- რა დონეზე მონაწილეობს დამკვეთი შეფასების მეთოდოლოგიისა და სხვა მნიშვნელოვანი განსასაჯელი საკითხების განსაზღვრასა და დამტკიცებაში;
- შესაფასებელი ობიექტისთვის დამახასიათებელი სუბიექტურობის ხარისხი ისეთი ტიპის შეფასების დროს, რომელიც ითვალისწინებს სტანდარტის ან დადგენილი მეთოდოლოგიის გამოყენებას;
- მოცემული შეფასება არსებით გავლენას იქონიებს თუ არა ფინანსურ ანგარიშგებაზე;
- ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში ამ შეფასების შესახებ გასამჟღავნებელი ინფორმაციის მოცულობა;
- შესაბამისი თანხების ცვალებადობა, რაც განპირობებულია სამომავლო მოვლენებზე დამოკიდებულებით.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ603.5 პუნქტი.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

603.3გ3 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენებამ, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხე;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარებამ სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების საფრთხე.

მ603.4 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ შეფასების მომსახურება არ უნდა გაუწიოს აუდიტის დამკვეთს, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, თუ:

- (ა) შეფასება საჭიროებს მნიშვნელოვანი დონის სუბიექტურ განსჯას; და
- (ბ) შეფასება არსებით გავლენას იქონიებს ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

603.4გ1 ზოგიერთი ტიპის შეფასება არ საჭიროებს მნიშვნელოვანი დონის სუბიექტურ განსჯას. ასე შეიძლება მოხდეს იმ შემთხვევაში, როდესაც შეფასებისთვის აუცილებელი დაშვებები დადგენილია კანონმდებლობით, ან შეფასებისთვის გამოსაყენებელი მეთოდები და მეთოდოლოგია ეყრდნობა საყოველთაოდ აღიარებულ სტანდარტებს, ან კანონმდებლობით არის დადგენილი. ასეთ ვითარებაში, ორი ან რამდენიმე პირის მიერ განხორციელებული შეფასების შედეგები, სავარაუდოდ, არსებითად განსხვავებული არ იქნება.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

თვითშეფასების საფრთხე

მ603.5 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს შეფასების მომსახურება აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამგვარი შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად

შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე. (იხ. პუნქტები მ600.15 და მ600.17).

ადვოკატირების საფრთხე

603.5გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები.

ქვეგანყოფილება 604 – საგადასახადო მომსახურება

შესავალი

604.1 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონკრეტულად მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

604.2გ1 საგადასახადო მომსახურება მოიცავს ფართო სპექტრის მომსახურების სახეებს. წინამდებარე ქვეგანყოფილება კონკრეტულად ეხება:

- საგადასახადო დეკლარაციის მომზადებას;
- გადასახადების გამოთვლას ბუღალტრული გატარებებისთვის;
- საკონსულტაციო მომსახურების გაწევას გადასახადებთან დაკავშირებით;
- საკონსულტაციო მომსახურების გაწევას გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებით;
- საგადასახადო მომსახურებას, რომელიც მოიცავს შეფასებების განხორციელებას;
- დახმარებას საგადასახადო საკითხებთან დაკავშირებული დავების გადაჭრაში.

604.2გ2 საგადასახადო მომსახურების სახეების დაყოფა შესაძლებელია ფართო კატეგორიებად, მაგალითად, საგადასახადო დაგეგმვა ან საგადასახადო კანონმდებლობასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა. თუმცა, პრაქტიკაში ხშირად ასეთი მომსახურებები ერთმანეთთან არის

დაკავშირებული და შესაძლოა გაერთიანებული იყოს ფირმის მიერ გაწეულ სხვა ტიპის არამარწმუნებელ მომსახურებასთან, როგორც არის, მაგალითად კორპორაციული საფინანსო მომსახურება. ამგვარად, პრაქტიკულად შეუძლებელია იმ საფრთხეების კლასიფიცირება, რომლებსაც საზოგადოდ წარმოქმნის თითოეული კონკრეტული ტიპის საგადასახადო მომსახურება.

საგადასახადო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

604.3გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატირების საფრთხეც.

604.3გ2 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- კონკრეტული დავალებისთვის დამახასიათებელი თავისებურებები;
- დამკვეთის თანამშრომლების ცოდნისა და კომპეტენციის დონე საგადასახადო საკითხებში;
- სისტემა, რომლის მეშვეობითაც საგადასახადო ორგანოები აფასებენ განსახილველ გადასახადს და ახორციელებენ მის ადმინისტრირებას, ასევე ფირმის ან ქსელის ფირმის როლი ამ პროცესში;
- შესაბამისი საგადასახადო რეჟიმის სირთულე და მისი გამოყენებისთვის აუცილებელი სუბიექტური განსჯის ხარისხი.

აუდიტის ყველა დამკვეთი

მ604.4 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს საგადასახადო მომსახურება, არც რაიმე ოპერაცია არ უნდა შესთავაზოს აუდიტის დამკვეთს, თუ ეს მომსახურება ან ოპერაცია დაკავშირებულია მარკეტინგთან, დაგეგმვასთან ან მოსაზრების გამოთქმასთან გადასახადის განსაზღვრის იმ მიდგომის სასარგებლოდ, რომელიც თავდაპირველად ფირმამ ან ქსელის ფირმამ, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, შესთავაზა და ამ საგადასახადო მიდგომის ან ოპერაციის მნიშ-

ვნელოვანი მიზანია გადასახადის გადახდის თავიდან აცილება, თუ ფირმა დარწმუნებული არ არის, რომ შეთავაზებული მიდგომა ეყრდნობა მოქმედ საგადასახადო კანონმდებლობას და, სავარაუდოდ, ყველაზე გავრცელებული და მისაღები მიდგომაა.

604.4გ1 თუ გადასახადის განსაზღვრის მიდგომა არ ეყრდნობა მოქმედ საგადასახადო კოდექსს ან საგადასახადო კოდექსის ინსტრუქციებს და ფირმა დარწმუნებული არ არის, რომ, სავარაუდოდ, ეს არის ყველაზე გავრცელებული და მისაღები მიდგომა, მაშინ მ604.4 პუნქტში აღწერილი არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად შეიქმნება ანგარების, თვითშეფასების და ადვოკატირების საფრთხეები, რომლის აღმოფხვრა შეუძლებელია და ასევე შეუძლებელია დამცავი ზომების გატარება ამ საფრთხეების მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

ა. საგადასახადო დეკლარაციის მომზადება

მომსახურების აღწერა

604.5გ1 საგადასახადო დეკლარაციების მომზადების მომსახურება მოიცავს:

- დამკვეთების დახმარებას დეკლარაციისთვის ინფორმაციის მომზადებასა და დეკლარაციების შევსებაში, საგადასახადო ანგარიშგებასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით, მათ შორის გადასახდელი გადასახადის ოდენობის განსაზღვრას (როგორც წესი, სტანდარტული ფორმების მიხედვით), რომელიც უნდა წარედგინოს სათანადო საგადასახადო ორგანოებს;
- კონსულტაციების გაწევას საგადასახადო დეკლარაციაში გასული პერიოდის ოპერაციების გათვალისწინების მიდგომის შესახებ;
- აუდიტის დამკვეთის სახელით პასუხის გაცემას საგადასახადო ორგანოებისთვის დამატებითი ინფორმაციისა და ანალიზის მოთხოვნის შემთხვევაში (მათ შორის, გამოყენებული მიდგომის ახსნასა და ტექნიკურ დასაბუთებას).

საგადასახადო დეკლარაციების მომზადების მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

604.6გ1 საგადასახადო დეკლარაციების მომზადების მომსახურება, როგორც წესი, არ წარმოქმნის საფრთხეს, რადგან:

- (ა) საგადასახადო დეკლარაციის მომზადების მომსახურება, როგორც წესი, გასული პერიოდების ინფორმაციას ეყრდნობა და ძირითადად მოიცავს ამგვარი ინფორმაციის ანალიზსა და წარდგენას მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობის, მათ შორის, პრეცედენტებისა და დამკვიდრებული პრაქტიკის შესაბამისად; და
- (ბ) გარდა ამისა, საგადასახადო დეკლარაციები გაივლის მიმოხილვისა და დამტკიცების ყველა პროცედურას, რომელსაც საგადასახადო ორგანო მიიჩნევს მიზანშეწონილად.

ბ. გადასახადების გამოთვლა ბუღალტრული გატარებებისთვის მომსახურების აღწერა

604.7გ1 გადასახადების გამოთვლის მომსახურება მოიცავს აუდიტის დამკვეთისთვის მიმდინარე და გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებების ან აქტივების გამოთვლას იმ ბუღალტრული გატარებებისთვის, რომლებიც საფუძვლად ედება აუდიტის დამკვეთის ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ საგადასახადო აქტივებს ან ვალდებულებებს.

გადასახადების გამოთვლის მომსახურება გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

604.8გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის მიმდინარე და გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებების (ან აქტივების) გამოთვლა იმ ბუღალტრული გატარებებისთვის, რომლებიც საფუძვლად ედება ამგვარ ნაშთებს, წარმოქმნის თვითშეფასების საფრთხეს.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

604.9გ1 604.3 გ2 პუნქტში აღწერილი ფაქტორების გარდა, აუდიტის დამკვეთისთვის ამგვარი გამოთვლების ჩატარების შედეგად შექმნილი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი ერთ-ერთი შესაფერისი ფაქტორია მაგალითად, ეს გამოთვლა არსებით გავლენას იქონიებს თუ არა იმ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

604.9გ2 როდესაც აუდიტის დამკვეთი არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ამგვარ თვითშეფასების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი

ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ604.10 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა ჩაატაროს მიმდინარე და გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებების (ან აქტივების) გამოთვლები აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია (იხ. პუნქტები მ600.15 და მ600.17).

გ. საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე

მომსახურების აღწერა

604.11გ¹ საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მოიცავს ფართო სპექტრის მომსახურების სახეებს, როგორც არის დამკვეთისთვის კონსულტაციების გაწევა იმის თაობაზე, როგორ უნდა იყოს ორგანიზებული დამკვეთის საქმიანობა საგადასახადო დაბეგვრის ოპტიმალური შედეგების მისაღწევად, ან საგადასახადო კანონმდებლობის მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებით.

გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე საკონსულტაციო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

604.12გ¹ გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე აუდიტის დამკვეთისთვის საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთ-

ქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატირების საფრთხეც.

604.12გ2 გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა არ შექმნის საფრთხეს, თუ ამგვარი მომსახურება:

- (ა) მხარდაჭერილია საგადასახადო ორგანოების მიერ ან სხვა პრეცედენტით;
- (ბ) ეყრდნობა დამკვეთებზე პრაქტიკას (ე.ი. პრაქტიკა, რომელიც ფართოდ გამოიყენება და მასთან დაკავშირებით რაიმე პრეტენზია არ გამოუხატავს სათანადო საგადასახადო ორგანოს); ან
- (გ) ეყრდნობა საგადასახადო კანონს, რომლის შესახებაც ფირმა დარწმუნებულია, რომ უპირატესი ძალა აქვს.

604.12გ3 604.3გ2 პუნქტში აღწერილი ფაქტორების გარდა, აუდიტის დამკვეთებისთვის გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას შესაფერისია ასევე შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინება:

- რა დონის სუბიექტურ განსჯას საჭიროებს სათანადო მიდგომის განსაზღვრა გადასახადისთვის, რომელიც ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება;
- გადასახადის განსაზღვრის მიდგომა საგადასახადო კოდექსის კომენტარებით/ინსტრუქციებით არის დასაბუთებული ან რაიმე სხვა გზით იყო დადასტურებული საგადასახადო ორგანოსგან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებამდე;
- რა დონის არსებითი გავლენა შესაძლოა იქონიოს ფინანსურ ანგარიშგებაზე გადასახადთან დაკავშირებით გაწეულმა კონსულტაციის შედეგმა;

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ604.15 პუნქტი.

როდესაც გადასახადთან დაკავშირებით გაწეული კონსულტაციების ეფექტიანობა დამოკიდებულია მომსახურების შედეგ(ებ)ის კონკრეტულ სააღრიცხვო მიდგომაზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენის მეთოდზე

მ604.13 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ აუდიტის დამკვეთს არ უნდა გაუწიოს საკონსულტაციო მომსახურება გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, როდესაც:

- (ა) გადასახადთან დაკავშირებით გაწეული კონსულტაციების ეფექტიანობა დამოკიდებულია მომსახურების შედეგ(ებ)ის კონკრეტულ სააღრიცხვო მიდგომაზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენის მეთოდზე; და
- (ბ) აუდიტის გუნდს აეჭვებს შესაბამისი სააღრიცხვო მიდგომის, ან წარდგენის მეთოდის მიზანშეწონილობა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

604.14გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენებამ, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხე;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარებამ სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების საფრთხე;
- საგადასახადო ორგანოებიდან განმარტების ან რჩევის მიღებამ წინასწარ, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეები.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

თვითშეფასების საფრთხე

მ604.15 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე არ უნდა გაუწიოს საკონსულტაციო მომსახურება აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამგვარი მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები მ600.15, მ600.17, 604.12გ2).

ადვოკატების საფრთხე

604.15 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გადასახადებსა და გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ ადვოკატების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
- საგადასახადო ორგანოებიდან განმარტების მიღება წინასწარ.

დ. საგადასახადო მომსახურება, რომელიც შეფასებას მოიცავს**მომსახურების აღწერა**

604.16 გ1 საგადასახადო მომსახურების გაწევა, რომელიც შეფასებას მოიცავს, შესაძლოა საჭირო გახდეს სხვადასხვა ვითარებაში, როგორც არის:

- სუბიექტების შერწყმისა და შექმნის ოპერაციები;
- ჯგუფის რესტრუქტურისა და კორპორაციული რეორგანიზაცია;
- შიდა გადაცემის ფასწარმოქმნის გამოკვლევა;
- აქციებზე დაფუძნებული ანაზღაურების შეთანხმებები.

პოტენციური საფრთხეები, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას საგადასახადო მომსახურების გაწევის შედეგად, რომელიც შეფასებას მოიცავს*აუდიტის ყველა დამკვეთი*

604.17 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო მიზნებისთვის შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატების საფრთხეც.

604.17 გ2 როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთისთვის შეფასების მომსახურებას ასრულებს საგადასახადო მიზნებისთვის, საგადასახადო ანგარიშგების მომზადებასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულებაში მის დასახმარებლად, ან გადასახადების დაგეგმვის მიზნით, შეფასების შედეგი შესაძლოა:

- (ა) გადასახადთან დაკავშირებული ბუღალტრულ გატარებებით

განპირობებული გავლენის გარდა, სხვა მხრივ არანაირ გავლენას არ ახდენდეს ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება წინამდებარე ქვეგანყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა;

- (ბ) გადასახადთან დაკავშირებული ბუღალტრულ გატარებებით განპირობებული გავლენის გარდა, სხვა მხრივაც ახდენდეს გავლენას ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, მაგალითად, როდესაც შეფასება ეხება აქტივების გადაფასებას. ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება შეფასების მომსახურებასთან დაკავშირებული 603-ე ქვეგანყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

604.17გ3 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო მიზნებისთვის შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად არ შეიქმნება თვითშეფასების საფრთხე, თუ:

- (ა) შეფასებისთვის აუცილებელი დაშვებები დადგენილია კანონმდებლობით, ან პრაქტიკაში ფართოდ გამოიყენება; ან
- (ბ) შეფასებისთვის გამოსაყენებელი მეთოდები და მეთოდოლოგია ეყრდნობა საყოველთაოდ აღიარებულ სტანდარტებს, ან კანონმდებლობით არის დადგენილი და მოცემული შეფასება ექვემდებარება გარედან შემოწმებას საგადასახადო ორგანოს ან სხვა ანალოგიური ორგანოს მხრიდან.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

604.18გ1 ფირმას ან ქსელის ფირმას საგადასახადო მიზნებისთვის შეფასების მომსახურების გაწევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეუძლია აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, როდესაც შეფასების შედეგი ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე გავლენას ახდენს მხოლოდ გადასახადთან დაკავშირებული ბუღალტრული გატარებების მეშვეობით. როგორც წესი, ამგვარი მომსახურება საფრთხეს არ ქმნის, თუ გავლენა ფინანსური ანგარიშგებაზე არსებითი არ არის, ან მოცემული შეფასება, რომელიც ასახულია საგადასახადო დეკლარაციაში ან სხვა დოკუმენტში, ექვემდებარება გარე შემოწმებას საგადასახადო ორგანოს ან სხვა ანალოგიური მარეგულირებელი ორგანოს მხრიდან.

604.18გ2 თუ საგადასახადო მიზნებისთვის განსაზღვრული შეფასება არ ექვემდებარება ამგვარ გარე შემოწმებას და მისი გავლენა ფინანსურ ანგარიშგებაზე არსებითია, მაშინ აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ამგვარი მომ-

სახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას, 604.3გ2 პუნქტში აღწერილ ფაქტორებთან ერთად, შესაფერისია შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებაც:

- რა დონეზე შეესაბამება შეფასების მეთოდოლოგია საგადასახადო კანონმდებლობას, პრეცედენტს, ან დამკვიდრებულ პრაქტიკას;
- ამ შეფასებისთვის დამახასიათებელი სუბიექტურობის ხარისხი;
- საწყისი მონაცემების საიმედოობა და მოცულობა.

604.18გ3 როდესაც აუდიტის დამკვეთი არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენებამ, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხე;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარებამ სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების საფრთხე;
- განმარტების ან რჩევის მიღებამ საგადასახადო ორგანოებიდან წინასწარ შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხე;

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

თვითშეფასების საფრთხე

მ604.19 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, არ უნდა გაუწიოს საგადასახადო მიზნებისთვის შეფასების მომსახურება, თუ ამ მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები: მ600.15, მ600.17, 604.17 გ3).

ადვოკატირების საფრთხე

604.19გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, საგადასახადო მიზნებისთვის შეფასების მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირების-

თვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
- განმარტების ან რჩევის მიღება საგადასახადო ორგანოებიდან წინასწარ.

ე. დახმარება საგადასახადო საკითხებზე დავების გადაჭრაში

მომსახურების აღწერა

604.20გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა საგადასახადო დავების გადაჭრაში მისი დახმარების მიზნით შესაძლოა განაპირობოს საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადების გამოთვლებისა და აღრიცხვის მიდგომების შემოწმებამ. ამგვარი მომსახურება შესაძლოა ითვალისწინებდეს მაგალითად დახმარებას იმ შემთხვევაში, როდესაც საგადასახადო ორგანო დამკვეთს აცნობებს, რომ მათ არ მიიღეს დამკვეთის არგუმენტები ამა თუ იმ კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით და საგადასახადო ორგანო, ან დამკვეთი საკითხს განსახილველად გადასცემს რომელიმე ოფიციალურ უწყებას, მაგალითად არბიტრაჟს ან სასამართლოს.

საგადასახადო საკითხებზე დავების გადაჭრაში დახმარების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

604.21გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო საკითხებზე დავების გადაჭრაში დახმარების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატების საფრთხეც.

604.22 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საგადასახადო დავების გადაჭრაში დახმარების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას, 604.3გ2 პუნქტში აღწერილ ფაქტორებთან ერთად, შესაფერისია შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებაც:

- რა როლს თამაშობს ხელმძღვანელობა ამ დავის გადაჭრაში;
- საგადასახადო დავის შედეგი არსებით გავლენას იქონიებს თუ არა იმ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება;
- ფირმამ მისცა თუ არა რჩევა დამკვეთს იმ საკითხზე, რომელიც საგადასახადო დავის საგანია;
- რა დონეზე შეესაბამება ეს საკითხი საგადასახადო კანონმდებლობას, პრეცედენტს, ან დამკვიდრებულ პრაქტიკას;
- საქმის განხილვა საჯაროდ მოხდება თუ არა.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ604.24 პუნქტი.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

- 604.23 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, საგადასახადო საკითხებზე დავების გადაჭრაში დახმარების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატორების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენებამ, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატორების საფრთხე;
 - აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარებამ სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების საფრთხე.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

თვითშეფასების საფრთხე

- მ604.24** ფირმამ ან ქსელის ფირმამ საგადასახადო საკითხებზე დავების გადაჭრაში დახმარება არ უნდა გაუწიოს აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამ მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები: მ600.15 და მ600.17).

ადვოკატირების საფრთხე

604.24გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, საგადასახადო საკითხებზე დავების გადაჭრაში დახმარების გაწევის შედეგად შექმნილ ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები.

საგადასახადო საკითხების დავების გადაჭრა, რომელიც მოიცავს დამკვეთის ინტერესების დაცვას ადვოკატის როლში არბიტრაჟში ან სასამართლოზე

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

მ604.25 აუდიტს დამკვეთს, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს საგადასახადო მომსახურება, რომელიც გულისხმობს საგადასახადო დავების გადაჭრაში დახმარებას, თუ:

- (ა) მომსახურება მოიცავს აუდიტის დამკვეთის ინტერესების დაცვას ადვოკატის როლში არბიტრაჟში ან სასამართლოზე სადავო საგადასახადო საკითხის გადაჭრისას; და
- (ბ) სადავო თანხები არსებითია იმ ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ604.26 აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს საგადასახადო მომსახურება, რომელიც გულისხმობს საგადასახადო დავების გადაჭრაში დახმარებას, თუ ეს მომსახურება გულისხმობს დამკვეთის ინტერესების დაცვას ადვოკატის როლში არბიტრაჟში ან სასამართლოზე.

604.27გ1 მ604.256 და მ604.26 პუნქტების დებულებები არ უკრძალავს ფირმას ან ქსელის ფირმას აუდიტის დამკვეთისთვის მუდმივი კონსულტანტის როლის შესრულებას ისეთ საკითხზე, რომელიც უნდა განიხილოს მანამ, ვიდრე არბიტრაჟში ან სასამართლოზე განიხილავენ. მაგალითად:

- პასუხის მომზადებას კონკრეტულ მოთხოვნილ ინფორმაციაზე;
- ფაქტობრივი საბუღალტრო ანგარიშების, ან სხვა მტკიცებუ-

ლებების მიწოდებას შესრულებული სამუშაოს შესახებ;

- დამკვეთის დახმარებას კონკრეტული საკითხისთვის გადასახადთან დაკავშირებული საკითხების გაანალიზებაში.

604.27 გ2 რას გულისხმობს ცნება „არბიტრაჟი ან სასამართლო“ დამოკიდებული იქნება კონკრეტული იურისდიქციის პროცედურებზე, რომლებიც ეხება საგადასახადო საკითხებზე საქმის მოსმენას.

ქვეგანყოფილება 605 – შიდა აუდიტორული მომსახურება

შესავალი

605.1 აუდიტის დამკვეთისთვის შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28 გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

605.2 გ1 შიდა აუდიტორული მომსახურება მოიცავს ფართო სპექტრის მომსახურების სახეებს და შესაძლოა გულისხმობდეს აუდიტის დამკვეთისთვის დახმარების გაწევას მისი შიდა აუდიტორული მომსახურების ერთ ან რამდენიმე ასპექტში. კერძოდ, შიდა აუდიტორული საქმიანობა შესაძლოა მოიცავდეს:

- შიდა კონტროლის სისტემის მონიტორინგს – შიდა კონტროლის საშუალებების მიმოხილვას, მათი ფუნქციონირების მონიტორინგსა და რეკომენდაციების მომზადებას შიდა კონტროლის გაუმჯობესების შესახებ;
- ფინანსური და ოპერატიული ინფორმაციის შემოწმებას, კერძოდ:
 - იმ მეთოდების მიმოხილვას, რომლებიც გამოიყენება ფინანსური და ოპერატიული ინფორმაციის შესაგროვებლად, შესაფასებლად და კლასიფიცირებისთვის და ამის საფუძველზე ფინანსური და ოპერატიული ანგარიშგების მოსამზადებლად;
 - ცალკეული მუხლების სპეციალური გამოკვლევის ჩატარებას, მათ შორის ოპერაციების, ანგარიშების ნაშთებისა

და პროცედურების.

- საოპერაციო საქმიანობის, მათ შორის სუბიექტის არასაფინანსო საქმიანობის ეკონომიურობის, მწარმოებლურობისა და ეფექტიანობის მიმოხილვას;
- იმის მიმოხილვას, რამდენად ხდება დაცვა:
 - კანონმდებლობის, რეგულირების და სხვა გარე მოთხოვნების;
 - ხელმძღვანელობის პოლიტიკისა და დირექტივების და სხვა შიდა მოთხოვნების.

605.2გ2 შიდა აუდიტორული საქმიანობის მასშტაბი და მიზნები მნიშვნელოვნად განსხვავებულია და დამოკიდებულია სუბიექტის სტრუქტურასა და ზომაზე და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა მოთხოვნებზე, ასევე ხელმძღვანელობის საჭიროებებსა და მოლოდინზე. ვინაიდან შიდა აუდიტორული მომსახურება შესაძლოა ოპერატიულ საკითხებზეც ვრცელდებოდეს, აუცილებელი არ არის, რომ ისინი დაკავშირებული იყოს ისეთ საკითხებთან, რომლებიც განიხილება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში.

რისკი, რომელიც დაკავშირებულია შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევისას ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებასთან, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება

მ605.3 მ400.20 პუნქტი ფირმასა და ქსელის ფირმას უკრძალავს ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. როდესაც ფირმა აუდიტის დამკვეთს უწევს შიდა აუდიტორულ მომსახურებას, ის უნდა დარწმუნდეს, რომ:

- (ა) დამკვეთი განსაზღვრავს სათანადო და კომპეტენტურ რესურსს/თანამშრომლებს, რომლებიც მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს ინფორმაციას მიაწვდიან იმის თაობაზე, რომ ის:
 - (i) იქნება პასუხისმგებელი შიდა აუდიტორულ საქმიანობაზე ნებისმიერ დროს; და
 - (ii) აღიარებს თავის პასუხისმგებლობას შიდა კონტროლის სისტემის შექმნაზე, დანერგვაზე, მის მონიტორინგსა და ფუნქციონირებაზე;
- (ბ) დამკვეთი განიხილავს, აფასებს და ამტკიცებს შიდა აუდიტორული მომსახურების მასშტაბს, რისკებსა და სამუშაოთა შესრულების სიხშირეს;

- (გ) დამკვეთი აფასებს გაწეული შიდა აუდიტორული მომსახურებისა და მომსახურების შედეგების ადეკვატურობას;
- (დ) დამკვეთი აფასებს და განსაზღვრავს, შიდა აუდიტორული მომსახურების შედეგად ფირმის მიერ მიცემული რომელი რეკომენდაციები უნდა განხორციელდეს პრაქტიკაში და თვითონვე მართავს ამ რეკომენდაციების დანერგვის პროცესს; და
- (ე) დამკვეთი ინფორმაციას აწვდის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს შიდა აუდიტორული მომსახურების შედეგად გამოვლენილი ყველა მნიშვნელოვანი ფაქტისა და ფირმის მიერ მომზადებული რეკომენდაციების შესახებ.

605.3გ1 დამკვეთის შიდა აუდიტორული საქმიანობის მნიშვნელოვანი ნაწილის შესრულებით იზრდება იმის შესაძლებლობა, რომ ფირმის ან ქსელის პერსონალი, რომელიც დამკვეთს შიდა აუდიტორულ მომსახურებას უწევს, თავის თავზე აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

605.3 გ2 ქვემოთ განხილულია შიდა აუდიტორული მომსახურების მაგალითები, რომლებიც გულისხმობს პასუხისმგებლობის აღებას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება:

- შიდა აუდიტის პოლიტიკის განსაზღვრა, ან შიდა აუდიტორული საქმიანობის სტრატეგიული მიმართულებების განსაზღვრა;
- დამკვეთის შიდა აუდიტის განყოფილების თანამშრომელთა საქმიანობის მიმართულებების განსაზღვრა და ფირმის მიერ მათ ქმედებებზე პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღება;
- გადაწყვეტილების მიღება იმის თაობაზე, შიდა აუდიტორული საქმიანობის შედეგების მიხედვით განსაზღვრული რომელი რეკომენდაციები უნდა განხორციელდეს პრაქტიკაში;
- შიდა აუდიტორული საქმიანობის შედეგების ინფორმირება დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთათვის ხელმძღვანელობის სახელით;
- ისეთი პროცედურების შესრულება, რომლებიც შიდა კონტროლის სისტემის ნაწილია, მაგალითად თანამშრომელთა მონაცემებთან წვდომაზე უფლებამოსილების ცვლილებების განხილვა და დამტკიცება;
- პასუხისმგებლობის აღება შიდა კონტროლის სისტემის შექმნაზე, დანერგვაზე, მის მონიტორინგსა და ფუნქციონირე-

ბაზე;

- ფირმის მიერ შიდა აუდიტორული მომსახურების შესრულება ხელშეკრულებით, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის განყოფილების ყველა ფუნქციას, ან მათ მნიშვნელოვან ნაწილს, როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა პასუხისმგებელი შიდა აუდიტის სამუშაოთა მასშტაბის განსაზღვრაზე და შესაძლოა პასუხისმგებელი იყოს ზემოთ მითითებულ ერთ ან რამდენიმე საკითხზე.

შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

605.4გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

605.4გ2 როდესაც ფირმა შიდა აუდიტის განყოფილების მიერ შესრულებულ სამუშაოს იყენებს აუდიტში, ასს-ები მოითხოვს, რომ ფირმამ სათანადო პროცედურები ჩაატაროს გარე აუდიტის მიზნებისთვის ამ სამუშაოს ადეკვატურობის შესაფასებლად. ანალოგიურად, თუ ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთთან შეთანხმებას დებს შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევაზე, ამ მომსახურების შედეგები შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს გარე აუდიტის ჩატარებისას. ასეთ შემთხვევაში შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, რადგან შესაძლებელია, რომ შიდა აუდიტორული მომსახურების შედეგები გარიგების გუნდმა გარე აუდიტის მიზნებისთვის გამოიყენოს ისე, რომ:

- (ა) სათანადოდ არ შეაფასოს ეს შედეგები; ან
- (ბ) არ იმოქმედოს ისეთივე დონის პროფესიული სკეპტიციზმით, როგორც იმ შემთხვევაში, თუ შიდა აუდიტის სამუშაოს არ შეასრულებდნენ მათი ფირმის თანამშრომლები.

605.4გ3 აუდიტის დამკვეთისთვის შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ამ საკითხთან დაკავშირებული თანხების არსებითობა, რომლებიც აისახება ფინანსურ ანგარიშგებაში;

- ზემოაღნიშნული თანხების შესახებ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ მტკიცებებთან დაკავშირებული არსებითი უზუსტობის რისკი; და
- რა დონეზე დაეყრდნობა გარიგების გუნდი შიდა აუდიტორული მომსახურების დროს შესრულებულ სამუშაოს.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ605.6 პუნქტი.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

605.5გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი არ არის, შიდა აუდიტორული მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ605.6 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გააწიოს შიდა აუდიტორული მომსახურება აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამგვარი მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები: მ600.15 და მ600.17).

605.6გ1 მ605.6 პუნქტით აკრძალულ შიდა აუდიტორულ მომსახურებას მიეკუთვნება მაგალითად ისეთი ტიპის შიდა აუდიტორული მომსახურება, რომელიც დაკავშირებულია:

- ფინანსური ანგარიშგებისთვის დადგენილ შიდა კონტროლის საშუალებებთან;
- ფინანსური აღრიცხვის სისტემებთან, რომლებიც ქმნის ინფორმაციას დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; ან
- თანხებთან, ან განმარტებით შენიშვნებში გასამყდავნებელ ინფორმაციასთან, რომლებიც დაკავშირებულია იმ ფინანსური ანგარიშგებასთან, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

ქვეგანყოფილება 606 – საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურება

შესავალი

606.1 აუდიტის დამკვეთისთვის საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

606.2გ1 საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურება მოიცავს საკმაოდ ფართო სპექტრის მომსახურებებს, მათ შორის:

- საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემების აპარატურული ან პროგრამული უზრუნველყოფის შექმნას ან სრულყოფას;
- საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემების დანერგვას, მათ შორის სისტემის ინსტალაციას, კონფიგურირებას, ინტეგრაციის შექმნას ან ორგანიზაციის საჭიროებებზე მორგებას;
- საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემების ექსპლუატაციას, ტექნომსახურებას, მონიტორინგს, განახლებას ან მოდერნიზაციას;
- მონაცემების შეგროვებას ან შენახვას, ან მონაცემთა განაწილების მართვას (პირდაპირ ან არაპირდაპირ).

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

606.2გ2 საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემები შესაძლოა:

- (ა) ახორციელებდეს პირველადი მონაცემების აგრეგირებას;
- (ბ) ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული შიდა კონტროლის საშუალებების მნიშვნელოვან ნაწილი იყოს; ან
- (გ) ქმნიდეს ისეთ ინფორმაციას, რომელიც გავლენას ახდენს დამკვეთის ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, მათ შორის შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე.

თუმცა, საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემები შესაძლოა ისეთი საკითხებისთვისაც იყოს განკუთვნილი, რომლებიც დაკავშირებული არ არის აუდიტის დამკვეთის ბუღალტრულ ჩანაწერებთან, ფი-

ნანსური ანგარიშგებისთვის დადგენილ შიდა კონტროლის საშუალებებთან ან ფინანსურ ანგარიშგებასთან.

რისკი, რომელიც დაკავშირებულია საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემების მომსახურების გაწევისას ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებასთან, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება

მ606.3 მ400.20 პუნქტი ფირმასა და ქსელის ფირმას უკრძალავს ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღებას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს უწევს საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებულ მომსახურებას, ის უნდა დარწმუნდეს, რომ დამკვეთი:

- (ა) აღიარებს თავის პასუხისმგებლობას შიდა კონტროლის სისტემის შექმნისა და მისი მონიტორინგის პროცესზე;
- (ბ) კომპეტენტური პირის (ან პირების) მეშვეობით (უკეთესია, თუ ეს პირი ზედა დონის ხელმძღვანელობის წარმომადგენელი იქნება), იღებს ყველა მმართველობით გადაწყვეტილებას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება და დაკავშირებულია საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემის შექმნასთან, სრულყოფასთან, დანერგვასთან, მუშაობასთან, ექსპლუატაციასთან, მონიტორინგთან, განახლებასთან ან მოდერნიზაციასთან;
- (გ) შეაფასებს საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემის დიზაინის, სრულყოფის, დანერგვის, მუშაობის, ექსპლუატაციის, მონიტორინგის, განახლების ან მოდერნიზაციის ადეკვატურობას და შედეგებს; და
- (დ) იქნება პასუხისმგებელი ამ საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემის მუშაობაზე და სისტემის მეშვეობით დამუშავებულ ან სისტემაში გამოყენებულ მონაცემებზე.

606.3გ1 ქვემოთ მოყვანილია საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული ისეთი მომსახურების მაგალითები, რომელიც იწვევს ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, მათ შორის, სიტუაცია, როდესაც ფირმა ან ქსელის ფირმა:

- ინახავს მონაცემებს ან მართავს (პირდაპირ ან არაპირდაპირ) მონაცემების განაწილებას აუდიტის დამკვეთის სახელით. ასეთ მომსახურებას განეკუთვნება:

- აუდიტის დამკვეთის ფინანსური ან არაფინანსური ინფორმაციის სისტემაზე მხოლოდ წვდომის ფუნქციის შესრულება;
- აუდიტის დამკვეთის მონაცემთა დაცვის ან შენახვის ფუნქციის შესრულება ისე, რომ აუდიტის დამკვეთის მონაცემები ან ჩანაწერები ამის გარეშე არასრულყოფილი იყოს;
- ელექტრონული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, ან სარეზერვო ასლების შექმნის მომსახურება, როგორც არის, მაგალითად კომპანიის საქმიანობის უწყვეტობის უზრუნველყოფა ან აუდიტის დამკვეთის მონაცემების ან ჩანაწერების აღდგენის ფუნქცია სისტემის ავარიული გათიშვის შემთხვევაში;
- ასრულებს აუდიტის დამკვეთის სტ სისტემების, ქსელის ან ვებ-გვერდის მართვას, ტექნომსახურებას ან მონიტორინგს.

606.3გ2 იმ მონაცემების შეგროვება, მიღება, გადაცემა და შენახვა, რომელიც მოწოდებულია აუდიტის დამკვეთის მიერ აუდიტის პროცესში, ან ამ დამკვეთისთვის ნებადართული მომსახურების გასაწევად, არ იწვევს ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის აღებას.

პოტენციური საფრთხეები, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებულ მომსახურების გაწევისას

აუდიტის ყველა დამკვეთი

606.4გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

606.4გ2 აუდიტის დამკვეთისთვის საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების საფრთხის გამოსავლენად და მისი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- მომსახურების ხასიათი;
- საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემის ხასიათი/სპეციფიკა და რა დონის გავლენას ახდენს ის დამკვეთის ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, ან რამდენად არის დაკავშირებული დამკვეთის ბუღალტრულ ჩა-

ნაწერებთან, ფინანსური ანგარიშგებისთვის დადგენილ შიდა კონტროლის საშუალებებთან ან ფინანსურ ანგარიშგებასთან;

- რა დონეზე დაეყრდნობა აუდიტის გუნდი კონკრეტულ საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებს აუდიტის პროცესში.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ606.6 პუნქტი.

606.4გ3

ქვემოთ მოყვანილია სტ სისტემებთან დაკავშირებული ისეთი მომსახურების მაგალითები, რომელიც წარმოქმნის თვითშეფასების საფრთხეს, როდესაც მომსახურება აუდიტის დამკვეთის ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული შიდა კონტროლის სისტემის ნაწილია, ან გავლენას ახდენს აუდიტის დამკვეთის ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებულ შიდა კონტროლის სისტემაზე:

- სტ სისტემების შექმნა, სრულყოფა, დანერგვა, მუშაობა, ექსპლუატაცია, მონიტორინგი, განახლება ან მოდერნიზაცია, მათ შორის რომლებიც დაკავშირებულია კიბერუსაფრთხოებასთან;
- აუდიტის დამკვეთის სტ სისტემების, მათ შორის მისი ქსელისა და სტ გამოყენებითი პროგრამების ტექნიკური მხარდაჭერა;
- ბუღალტრული აღრიცხვის ან ფინანსური ინფორმაციის ანგარიშგების პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვა, იმის მიუხედავად, ფირმამ შექმნა ეს პროგრამული უზრუნველყოფა თუ ქსელის სხვა ფირმამ.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

606.5გ1

აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტემებთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ606.6

ფირმამ ან ქსელის ფირმამ საინფორმაციო ტექნოლოგიურ სისტე-

მებთან დაკავშირებული მომსახურება არ უნდა გაუწიოს აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამგვარი მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები მ600.15 და მ600.17).

606.6გ1 აკრძალულია შემდეგი ტიპის მომსახურებების გაწევა, ვინაიდან წარმოიქმნება თვითშეფასების საფრთხე, მათ შორის მომსახურების, რომელიც მოიცავს საინფორმაციო ტექნოლოგიური სისტემების დაპროექტებას ან დანერგვას და ეს სისტემა:

- (ა) ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული შიდა კონტროლის საშუალებების მნიშვნელოვანი ნაწილია; ან
- (ბ) ქმნის ისეთ ინფორმაციას, რომელიც მნიშვნელოვანია დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან იმ ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

ქვეგანყოფილება 607 – სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურება

შესავალი

607.1 აუდიტის დამკვეთისთვის სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

607.2გ1 სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურება შესაძლოა ითვალისწინებდეს, მაგალითად:

- დახმარებას დოკუმენტაციის მართვასა და აღდგენაში;
- მოწმის, მათ შორის მოწმე ექსპერტის სახით მოქმედებას;
- ზარალის შეფასების ან სხვა თანხების გამოთვლას, რომელიც შეიძლება მისაღები ან გადასახდელი გახდეს სასამართლოს

გადაწყვეტილებით ან სხვა სახის სამართლებრივი დავის შედეგად;

- სასამართლო ან საგამომიებო მომსახურება.

სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

607.3გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატორების საფრთხეც.

607.4გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატორების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- სამართლებრივი და მარეგულირებელი გარემო, სადაც მომსახურება სრულდება;
- მომსახურების ხასიათი და სპეციფიკა;
- სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურება რა დონეზე მოიცავს მიყენებული ზარალის ან სხვა თანხების შეფასების განსაზღვრას, ან რა დონის გავლენას ახდენს ამგვარ შეფასებაზე, როდესაც ეს თანხები შესაძლოა არსებით გავლენას ახდენდეს იმ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ607.6 პუნქტი.

607.4გ2 თუ ფირმა ან ქსელის ფირმა აუდიტის დამკვეთს სასამართლო პროცესის მხარდამჭერ მომსახურებას უწევს, რომელიც მოიცავს მიყენებული ზარალის ან სხვა თანხების შეფასების განსაზღვრას და ეს თანხები შესაძლოა გავლენას ახდენდეს იმ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ფირმამ უნდა დაიცვას შეფასების მომსახურებასთან დაკავშირებული 603-ე ქვეგანყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

607.5გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ იყვნენ აუდიტის გუნდის წევრები.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

თვითშეფასების საფრთხე

მ607.6 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურება არ უნდა გაუწიოს აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამგვარი მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები: მ600.15 და მ600.17).

607.6გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის კონსულტაციების გაწევა სასამართლო პროცესთან დაკავშირებით ისეთ ვითარებაში, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს ანარიცხის ან სხვა თანხის ოდენობის განსაზღვრაზე, რომელიც აისახება იმ ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება, ერთ-ერთი მაგალითია იმ მომსახურების, რომელიც იკრძალება იმის გამო, რომ თვითშეფასების საფრთხეს წარმოქმნის.

ადვოკატირების საფრთხე

607.6 გ2 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, სასამართლო პროცესის მხარდამჭერი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ იყვნენ აუდიტის გუნდის წევრები.

მოწმის სტატუსით მოქმედება

აუდიტის ყველა დამკვეთი

607.7 გ1 ფირმაში ან ქსელის ფირმაში მომუშავე პროფესიონალმა არბიტ-

რაჟში ან სასამართლოზე შესაძლოა ჩვენება მისცეს როგორც ფაქტის მოწმემ ან მოწმე ექსპერტმა.

- (ა) ფაქტის მოწმე არ ის პირი, რომელიც არბიტრაჟს ან სასამართლოს ჩვენებას აძლევს ფაქტების ან მოვლენების უშუალო ცოდნის საფუძველზე;
- (ბ) მოწმე ექსპერტი არის პირი, რომელიც არბიტრაჟს ან სასამართლოს ჩვენებას აძლევს, მათ შორის გამოთქვამს თავის მოსაზრებებს შესაბამისი საკითხების შესახებ საკუთარი გამოცდილების საფუძველზე.

607.7გ2 დამოუკიდებლობას საფრთხე არ შეექმნება, როდესაც პირი რომელიმე საკითხთან დაკავშირებით, რომელიც აუდიტის დამკვეთს ეხება, მოქმედებს, როგორც ფაქტის მოწმე და ფაქტობრივი მტკიცებულებების წარდგენის პროცესში დასმულ კითხვაზე პასუხის გაცემისას მოსაზრებას გამოთქვამს თავისი ექსპერტული ცოდნის ფარგლებში.

607.7გ3 აუდიტის დამკვეთის სახელით მოწმე ექსპერტის სტატუსით მოქმედებისას შექმნილი ადვოკატირების საფრთხე მიიჩნევა, რომ მისაღები დონისაა, თუ ფირმა ან ქსელის ფირმა:

- (ა) არბიტრაჟს ან სასამართლოს მიერ არის დანიშნული მოწმე ექსპერტად დამკვეთთან დაკავშირებულ საკითხში; ან
- (ბ) დაქირავებულია კონსულტაციებისთვის ან მოწმე ექსპერტის სახით ჯგუფურ სარჩელთან (ან ჯგუფის წარმომადგენლის ეკვივალენტურ სარჩელთან) დაკავშირებით, იმ პირობით, თუ:
 - (i) ფირმის აუდიტის დამკვეთები ამ კლასის ან ჯგუფის წევრთა 20%-ზე ნაკლებს შეადგენს (რაოდენობით და ღირებულებით);
 - (ii) აუდიტის არცერთი დამკვეთი არ არის დანიშნული ამ კლასის ან ჯგუფის ხელმძღვანელად; და ასევე
 - (iii) აუდიტის არცერთ დამკვეთს კლასის ან ჯგუფის მიერ მინიჭებული არ აქვს იმის უფლებამოსილება, რომ განსაზღვროს ფირმის მიერ შესასრულებელი მომსახურების ტიპი და მასშტაბი, ან მომსახურების პირობები.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

607.8გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, შექმნილ ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონა-

ლის გამოყენება, რომელიც არ არის და არც ყოფილა აუდიტის გუნდის წევრი.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ607.9 607.7 გვ პუნქტში აღწერილი გარემოებების გარდა, სხვა შემთხვევაში ფირმამ ან ქსელის ფირმამ, ანდა ფირმაში ან ქსელის ფირმაში მომუშავე პირმა არანაირ საკითხთან დაკავშირებით არ უნდა იმოქმედოს, როგორც მოწმე ექსპერტმა აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია.

ქვეგანყოფილება 608 – იურიდიული მომსახურება

608.1 აუდიტის დამკვეთისთვის იურიდიული მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1–600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

608.2გ1 განმარტების თანახმად, იურიდიული მომსახურება არის ნებისმიერი მომსახურება, რომლის დროსაც მომსახურების გამწვევ პირს უნდა ჰქონდეს:

- (ა) იურიდიული საქმიანობისთვის აუცილებელი იურიდიული მომზადება; ან
- (ბ) სასამართლო პროცესებზე გამოსვლის უფლება იმ იურის-დიქციაში, სადაც მომსახურება სრულდება.

608.2გ2 წინამდებარე ქვეგანყოფილება კონკრეტულად ეხება:

- იურიდიული კონსულტაციების გაწევას;
- მთავარი მრჩევლის როლის შესრულებას;
- ადვოკატის როლის შესრულებას.

იურიდიული მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

608.3გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის იურიდიული მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატირების საფრთხეც.

ა. იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა

მომსახურების აღწერა

608.4გ1 იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურება, ცალკეული იურისდიქციის განსხვავებების გათვალისწინებით, შესაძლოა მოიცავდეს ფართო სპექტრის განსხვავებულ სფეროებს, მათ შორის აუდიტის დამკვეთისთვის კორპორაციული და კომერციული მომსახურების გაწევას, როგორც არის, მაგალითად:

- ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული მომსახურება;
- აუდიტის დამკვეთის მხარდაჭერა ამა თუ იმ ოპერაციის განხორციელებაში;
- სუბიექტების შერწყმა და შექმნა;
- აუდიტის დამკვეთის შიდა იურიდიული განყოფილების მხარდაჭერა და დახმარება;
- იურიდიული დიუ დილიჯენსი და რესტრუქტურისაცია.

იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

608.5გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- კონკრეტული საკითხის არსებითობა დამკვეთის ფინანსური ანგარიშგებისთვის;
- შესაბამისი იურიდიული საკითხის სირთულე და ამ მომსახურების გაწევისთვის აუცილებელი სუბიექტური განსჯის ხარისხი.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ608.7 პუნქტი.

608.5გ2 თვითშეფასების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას მაგალითად შემდეგი სახის იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად:

- სასამართლო პროცესთან დაკავშირებით წარმოქმნილი პოტენციური ზარალის შეფასება დამკვეთის ფინანსურ ანგარიშგებაში ანარიცხის ასახვის მიზნით;
- იმ სახელშეკრულებო დებულებების ინტერპრეტაცია, რომლებმაც შესაძლოა გამოიწვიოს ვალდებულებების ასახვა დამკვეთის ფინანსურ ანგარიშგებაში.

608.5გ3 აუდიტის დამკვეთის სახელით მოლაპარაკებების წარმოების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ადვოკატირების საფრთხე, ან შესაძლოა გამოიწვიოს ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ საკუთარ თავზე პასუხისმგებლობის აღება ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

608.6გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენებამ, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხე;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარებამ სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების საფრთხე.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან
თვითშეფასების საფრთხე

მ608.7 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ არ უნდა გაუწიოს იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურება აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამგვარი მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები. მ600.15 და მ600.17).

ადვოკატირების საფრთხე

608.8 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, იურიდიული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი ადვოკატირების საფრთხეების შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს ასევე 608.5 გ1 და 608.5 გ3 – 608.6 გ1 პუნქტებში მოცემული მოსაზრებების გათვალისწინებაც.

ბ. მთავარი მრჩევლის როლის შესრულება

აუდიტის ყველა დამკვეთი

მ608.9 ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი ან თანამშრომელი არ უნდა იყოს დანიშნული აუდიტის დამკვეთთან იურიდიულ საკითხებში მთავარ მრჩევლად.

608.9გ1 როგორც წესი, მთავარი მრჩევლის თანამდებობა ზედა დონის ხელმძღვანელ თანამდებობას განეკუთვნება, რომელსაც ფართო პასუხისმგებლობა აქვს დაკისრებული სუბიექტის იურიდიულ საქმეებში.

გ. დამკვეთის ინტერესების დაცვა ადვოკატის როლში

არბიტრაჟში ან სასამართლოში დამკვეთის ინტერესების დასაცავად ადვოკატის როლის შესრულებასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

მ608.10 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ფირმა ან ქსელის ფირმა არ უნდა მოქმედებდეს, როგორც მისი ადვოკატი დავების ან საჩივრების გადაჭ-

რაში არბიტრაჟში და სასამართლოში, როდესაც შესაბამისი თანხები არსებითია იმ ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რომლის შესახებაც ფორმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

608.10გ1

აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, ადვოკატის სტატუსით მოქმედების შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

მ608.11 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, ფორმა ან ქსელის ფორმა არ უნდა მოქმედებდეს, როგორც მისი ადვოკატი დაეების და საჩივრების გადაჭრაში არბიტრაჟში და სასამართლოში.

ქვეგანყოფილება 609 – კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურება

შესავალი

609.1 აუდიტის დამკვეთისთვის კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1 – 600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

609.2გ1 კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურება შესაძლოა მოიცავდეს მაგალითად:

- სამუშაოს აღწერილობის შემუშავებას;
- პოტენციური კანდიდატების განსაზღვრისა და შერჩევისთვის განკუთვნილი პროცესის/პროცედურების დამუშავებას;
- კანდიდატების მოძიებას ან მათ შესახებ ინფორმაციის გამოკვლევას;
- ამა თუ იმ თანამდებობისთვის შერჩეული პოტენციური კანდიდატების გადარჩევას შემდეგი პროცედურებით:
 - კანდიდატის პროფესიული კვალიფიკაციის ან კომპეტენციის განხილვა და მოცემული თანამდებობისთვის მისი მიზანშეწონილობის განსაზღვრა;
 - პოტენციური კანდიდატების რეკომენდაციების შემოწმება;
 - გასაუბრება და შესაფერისი კანდიდატურების შერჩევა და დამკვეთისთვის რჩევის მიცემა მათი კომპეტენტურობის შესახებ;
- დასაქმების პირობების განსაზღვრა და მოლაპარაკებების წარმოება დეტალებზე, როგორც არის, მაგალითად ხელფასი, საათობრივი და სხვა სახის ანაზღაურება.

კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევისას ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებასთან დაკავშირებული რისკი, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება

მ609.3 მ400.20 პუნქტი ფირმასა და ქსელის ფირმას უკრძალავს ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებას, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. როდესაც ფირმა აუდიტის დამკვეთს უწევს კადრების შერჩევასთან დაკავშირებულ მომსახურებას, ის უნდა დარწმუნდეს, რომ:

- (ა) დამკვეთს დანიშნული ჰყავს კომპეტენტური თანამშრომელი, უპირატესად, ზედა დონის ხელმძღვანელობიდან, რომელიც პასუხისმგებელია ყველანაირი მმართველობითი გადაწყვეტილების მიღებაზე ამა თუ იმ თანამდებობაზე კანდიდატის დანიშვნასთან დაკავშირებით; და
- (ბ) დამკვეთი იღებს ყველანაირ მმართველობით გადაწყვეტილებას, რომელიც დაკავშირებულია კადრების შერჩევის პროცესთან, როგორც არის, მაგალითად:
 - პოტენციური კანდიდატების შესაფერისობის განსაზღვრა და შესაფერისი კანდიდატების შერჩევა თანამდებობისთვის;
 - დასაქმების პირობების განსაზღვრა და მოლაპარაკებების წარმოება დეტალებზე, როგორც არის, მაგალითად ხელფასი, საათობრივი და სხვა სახის ანაზღაურება.

კვებების წარმოება ისეთ დეტალებზე, როგორც არის, მაგალითად, ხელფასი, საათობრივი და სხვა სახის ანაზღაურება.

პოტენციური საფრთხეები, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევისას

აუდიტის ყველა დამკვეთი

609.4 გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევამ შესაძლოა შექმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე.

609.4გ2 თუ ფირმის ან ქსელის ფირმის პერსონალი თავის თავზე არ აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, ჩვეულებრივ, საფრთხეს არ წარმოქმნის აუდიტის დამკვეთისთვის კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული შემდეგი ტიპის მომსახურების გაწევა:

- კანდიდატების პროფესიული კვალიფიკაციის განხილვა და რჩევის მიცემა იმის თაობაზე, შეეფერებიან თუ არა ისინი მოცემულ თანამდებობას;
- კანდიდატებთან გასაუბრება და რჩევის მიცემა აუდიტის დამკვეთისთვის ამა თუ იმ კანდიდატის კომპეტენტურობის შესახებ ისეთი თანამდებობებისთვის, რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსურ აღრიცხვასთან, ადმინისტრაციული ან კონტროლის ფუნქციების შესრულებასთან.

609.4გ3 აუდიტის დამკვეთისთვის კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხის გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- დახმარების ხასიათი, რომელსაც დამკვეთი ითხოვს;
- იმ პირის როლი, რომელიც უნდა დანიშნონ;
- ნებისმიერი სახის ინტერესთა კონფლიქტი, რომელიც შესაძლოა არსებობდეს კანდიდატებსა და კონსულტაციების ან მომსახურების გამწევ ფირმას შორის.

609.4გ4 ამგვარ ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის

გუნდის წევრები.

კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების სახეები, რომლებიც იკრძალება

- მ609.5** აუდიტის დამკვეთისთვის კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევისას ფირმა ან ქსელის ფირმა არ უნდა აწარმოებდეს მოლაპარაკებებს დამკვეთის სახელით.
- მ609.6** ფირმამ ან ქსელის ფირმამ კადრების შერჩევასთან დაკავშირებული მომსახურება არ უნდა გაუწიოს აუდიტის დამკვეთს, თუ ეს მომსახურება დაკავშირებულია:
- (ა) კანდიდატების ან მათ შესახებ ინფორმაციის მოძიებასთან;
 - (ბ) პოტენციური კანდიდატების რეკომენდაციების შემოწმებასთან;
 - (გ) რეკომენდაციის გაწევასთან ამა თუ იმ პირის დანიშვნის შესახებ; ან
 - (დ) რჩევის მიცემასთან კონკრეტული კანდიდატის დასაქმების პირობების, ანაზღაურების ან რაიმე დაკავშირებული უპირატესობების შესახებ, რომლებიც ინიშნებიან შემდეგ პოზიციებზე:
 - (i) სუბიექტის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - (ii) ზედა დონის ხელმძღვანელი, რომელსაც, დაკავებული თანამდებობის გამო, მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შეუძლია დამკვეთის იმ ბუღალტრული ჩანაწერების ან ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება.

ქვეგანყოფილება 610 – კორპორაციული საფინანსო მომსახურება

შესავალი

- 610.1** აუდიტის დამკვეთისთვის კორპორაციული საფინანსო მომსახურების გაწევისას, ამ ქვეგანყოფილებით გათვალისწინებული სპეციალური მოთხოვნებისა და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალის გარდა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის შესაფერისია 600.1–600.28გ1 პუნქტებში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მომსახურების აღწერა

610.2გ1 კორპორაციული საფინანსო მომსახურების მაგალითებია:

- აუდიტის დამკვეთის დახმარება კორპორაციული სტრატეგიის დამუშავებაში;
- აუდიტის დამკვეთისთვის შექმნის პოტენციური სამიზნე სუბიექტების განსაზღვრა;
- კონსულტაციების გაწევა აქტივის შესყიდვის ან გაყიდვის პოტენციურ ფასებთან დაკავშირებით;
- დახმარება ფინანსების მოზიდვის ოპერაციებში;
- კონსულტაციების გაწევა დამკვეთის სტრუქტურის განსაზღვრის შესახებ;
- კონსულტაციების გაწევა კორპორაციული ფინანსების მოზიდვის ოპერაციის სტრუქტურასთან ან დაფინანსების შეთანხმებებთან დაკავშირებით.

კორპორაციული საფინანსო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

აუდიტის ყველა დამკვეთი

610.3გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის კორპორაციული საფინანსო მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე, როდესაც არსებობს რისკი იმისა, რომ ამ მომსახურების შედეგები გავლენას მოახდენს იმ ბუღალტრულ ჩანაწერებზე ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. ამგვარი მომსახურების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ასევე ადვოკატების საფრთხეც.

610.4გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის კორპორაციული საფინანსო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატების საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- რა დონის სუბიექტურობის ელემენტს მოიცავს კორპორაციული საფინანსო საკონსულტაციო მომსახურების შედეგის ან შედეგების ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვისთვის სათანადო მიდგომის განსაზღვრა;

- რამდენად:
 - უშუალო გავლენას ახდენს ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე კორპორაციული საფინანსო საკონსულტაციო მომსახურების შედეგი;
 - არის შესაძლებელი, რომ კორპორაციული საფინანსო მომსახურების შედეგმა არსებითი გავლენა იქონიოს ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

როდესაც თვითშეფასების საფრთხე გამოვლინდება აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, გამოიყენება მ610.8 პუნქტი.

კორპორაციული საფინანსო მომსახურების სახეები, რომლებიც იკრძალება

მ610.5 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ აუდიტის დამკვეთს არ უნდა გაუწიოს ისეთი სახის კორპორაციული საფინანსო მომსახურება, რომელიც მოიცავს აუდიტის დამკვეთის მიერ გამოშვებული აქციების, სავალო ან სხვა ფინანსური ინსტრუმენტების რეკლამირებას, გაყიდვას ან გარანტირებულ განთავსებას, ან კონსულტაციების გაწევას ამგვარ აქციებში, სავალო ან სხვა ფინანსურ ინსტრუმენტებში ინვესტიციების განხორციელებასთან დაკავშირებით.

მ610.6 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ აუდიტის დამკვეთს არ უნდა გაუწიოს ისეთი სახის კორპორაციული საფინანსო საკონსულტაციო მომსახურება, როდესაც:

- (ა) ამგვარი კონსულტაციის ეფექტიანობა დამოკიდებულია მომსახურების შედეგ(ებ)ის კონკრეტულ სააღრიცხვო მიდგომაზე ან იმ ფინანსურ ანგარიშგებაში მისი წარდგენის მეთოდზე, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება; და
- (ბ) აუდიტის გუნდს აეჭვებს შესაბამისი სააღრიცხვო მიდგომის, ან წარდგენის მეთოდის მიზანშეწონილობა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც არ არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

610.7გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც არ არის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი, კორპორაციული საფინანსო მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილ თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენებამ, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს შექმნილი თვითშეფასების ან ადვოკატირების საფრთხე;
- აუდიტის პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარებამ სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში, შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს თვითშეფასების საფრთხე.

აუდიტის დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

თვითშეფასების საფრთხე

მ610.8 ფირმამ ან ქსელის ფირმამ კორპორაციული საფინანსო მომსახურება არ უნდა გაუწიოს აუდიტის დამკვეთს, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, თუ ამ მომსახურების გაწევს შედეგად შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე (იხ. პუნქტები: მ600.15 და მ600.17).

ადვოკატირების საფრთხე

610.8გ1 აუდიტის დამკვეთისთვის, რომელიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია, კორპორაციული საფინანსო მომსახურების გაწევს შედეგად შექმნილ ადვოკატირების საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაფერისი ერთ-ერთი დამცავი ზომა შესაძლოა იყოს მაგალითად ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან აუდიტის გუნდის წევრები.

განყოფილება 800

დასკვნები სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას (აუდიტი და მიმოხილვის გარიგებები)

შესავალი

- 800.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 800.2 ეს განყოფილება შეიცავს კოდექსის 4ა ნაწილის მოთხოვნების გარკვეულ სახეცვლილებებს, რომელთა გამოყენება ნებადართულია სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში გარკვეულ გარემოებებში, როდესაც დასკვნა ითვალისწინებს მისი გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას. ამ განყოფილებაში, გარიგებას, რომელიც ითვალისწინებს დასკვნის გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას მ800.3 პუნქტში მითითებულ გარემოებებში, ეწოდება „დასაშვები აუდიტის გარიგება“.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

მ800.3 როდესაც ფირმა აპირებს დასკვნის გაცემას სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ, რომელიც ითვალისწინებს დასკვნის გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას, შესაძლებელი იქნება კოდექსის 4ა ნაწილში ჩამოყალიბებული დამოუკიდებლობის მოთხოვნების იმგვარად მოდიფიცირება, რაც ნებადართულია ამ განყოფილებით, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში:

- (ა) თუ ფირმა დასკვნის გამიზნულ მომხმარებლებს მიაწვდის ინფორმაციას დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების შესახებ, რომლებიც გამოიყენება ამ მომსახურების შესრულებისას; და

(ბ) დასკვნის გამიზნული მომხმარებლებისთვის ცნობილია დასკვნის დანიშნულება, დასკვნასთან დაკავშირებული შეზღუდვები და მათთან ერთად ნათლად არის შეთანხმებული დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების გამოყენება.

800.3 გ1 გამიზნულმა მომხმარებლებმა დასკვნის დანიშნულებისა და მასთან დაკავშირებული შეზღუდვების შესახებ ინფორმაცია შესაძლოა იმ შემთხვევაში მიიღონ, თუ გარიგების ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრაში თვითონ მონაწილეობენ პირდაპირ, ან არაპირდაპირ თავიანთი წარმომადგენლის მეშვეობით, რომელსაც გააჩნია გამიზნული მომხმარებლების ინტერესების შესაბამისად მოქმედების უფლებამოსილება. ორივე შემთხვევაში, ამგვარი მონაწილეობა ფირმას ეხმარება გამიზნული მომხმარებლების ინფორმირებაში დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული საკითხების, მათ შორის იმ გარემოებების შესახებ, რომლებიც დაკავშირებულია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებასთან. გარდა ამისა, ფირმას საშუალებას აძლევს, გამიზნულ მომხმარებლებთან შეათანხმოს დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნები.

მ800.4 თუ გამიზნული მომხმარებლები მომხმარებელთა გარკვეული ჯგუფია, რომელთა კონკრეტულად იდენტიფიცირება სახელწოდებით შეუძლებელია გარიგების პირობების შეთანხმების მომენტში, ფირმამ შემდეგ ამგვარ მომხმარებლებს უნდა აცნობოს დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების შესახებ, რომლებიც შეათანხმა მათ წარმომადგენელთან.

800.4გ1 მაგალითად, თუ გამიზნული მომხმარებლები მომხმარებელთა გარკვეული ჯგუფია, როგორცაა სინდიცირებულ სასესხო შეთანხმებაში მონაწილე გამსესხებლები, ფირმამ შესაძლოა მოდიფიცირებული დამოუკიდებლობის მოთხოვნები აღწეროს ამ გამსესხებლების წარმომადგენლისთვის განკუთვნილ გარიგების წერილში. შემდეგ ამ წარმომადგენელმა შესაძლოა ფირმის გარიგების წერილი მიაწოდოს გამსესხებელთა ჯგუფის წევრებს, რათა ფირმამ შეასრულოს ზემოაღნიშნული მოთხოვნა - ამგვარ მომხმარებლებს აცნობოს დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების შესახებ, რომლებიც შეათანხმა მათ წარმომადგენელთან.

მ800.5 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს, ნებადართულია მხოლოდ კოდექსის 4 ა ნაწილის მოთხოვნების იმგვარი მოდიფიცირება, რაც მითითებულია მ800.7 – მ800.14 პუნქტებში. ფირმამ ეს მოდიფიცირებული მოთხოვნები არ უნდა გამოიყენოს იმ შემთხვევაში, როდესაც ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩატარება კანონმდებლობით მოითხოვება.

მ800.6 ამასთან, თუ ფირმა იმავე დამკვეთზე გასცემს ისეთ აუდიტორის დასკვნასაც, რომელიც არ ითვალისწინებს მისი გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას, ფირმამ ამ აუდიტის გარიგებასთან დაკავშირებით უნდა გამოიყენოს კოდექსის 4ა ნაწილის დებულებები.

საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები

მ800.7 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს, მას არ სჭირდება კოდექსის 4ა ნაწილში დამოუკიდებლობისთვის დადგენილი იმ მოთხოვნების გამოყენება, რომლებიც ეხება მხოლოდ საზოგადოებრივი დაინტერესების პირების აუდიტს.

დაკავშირებული სუბიექტები

მ800.8 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს, საჭირო არა არის, რომ დაკავშირებული სუბიექტებიც იგულისხმოს კოდექსის 4ა ნაწილის იმ დებულებებში, სადაც მითითებულია „აუდიტის დამკვეთი“. თუმცა, თუ აუდიტის გუნდისთვის ცნობილია, ან გუნდს აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ მოცემული დამკვეთისაგან ფირმის დამოუკიდებლობის შეფასებისას გასათვალისწინებელია დამკვეთის ურთიერთობა რომელიმე სხვა დაკავშირებულ სუბიექტთან ან სხვა დაკავშირებული სუბიექტის გარემოებები, აუდიტის გუნდმა უნდა გაითვალისწინოს ეს დაკავშირებული სუბიექტიც, როდესაც განსაზღვრავს და შეაფასებს დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებს და გაატარებს შესაფერის დამცავ ზომებს.

ქსელი და ქსელის ფირმები

მ800.9 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს, საჭირო არ არის კოდექსის 4ა ნაწილის იმ სპეციფიკური მოთხოვნების გამოყენება, რომლებიც ქსელის ფირმებს ეხება. თუმცა, თუ ფირმისთვის ცნობილია, ან ფირმას აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ დამოუკიდებლობის მიმართ საფრთხეები წარმოიქმნება ქსელის რომელიმე ფირმის ინტერესებისა და ურთიერთობების შედეგად, ფირმამ უნდა შეაფასოს ნებისმიერი ამგვარი საფრთხე და გაატაროს სათანადო ზომები.

ფინანსური ინტერესები, სესხები და გარანტიები, მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობები და ასევე ნათესაური და პირადი ურთიერთობები

მ800.10 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს:

- (ა) 510-ე, 511-ე, 520-ე, 521-ე, 522-ე, 524-ე და 525-ე განყოფილებების შესაფერისი დებულებების გამოყენება აუცილებელია მხოლოდ გარიგების გუნდის წევრების, მათი ოჯახის

წევრებისა და, საჭიროების შემთხვევაში, მათი ახლო ნათესავების მიმართ;

- (ბ) ფირმამ 510-ე, 511-ე, 520-ე, 521-ე, 522-ე, 524-ე და 525-ე განყოფილების შესაბამისად უნდა განსაზღვროს, შეაფასოს და სათანადო ზომები გაატაროს ნებისმიერი საფრთხის მიმართ, რომელიც შექმნილია აუდიტის დამკვეთსა და აუდიტის გუნდის შემდეგ წევრებს შორის არსებული ინტერესებითა და ურთიერთობებით:
- (i) პირები, რომლებიც გუნდს კონსულტაციას უწევენ ტექნიკურ ან დარგის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა თუ მოვლენებზე; და
 - (ii) პირები, რომლებიც ატარებენ მოცემული გარიგების ხარისხის მიმოხილვას ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; და
- (გ) ფირმამ უნდა შეაფასოს და სათანადო ზომები გაატაროს ნებისმიერი საფრთხის მიმართ, რომლის შესახებაც გარიგების გუნდს აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ შექმნილია იმ ინტერესებისა და ურთიერთობების შედეგად, რომელიც არსებობს აუდიტის დამკვეთსა და ფირმის ფარგლებში სხვა პირებს შორის, რომლებსაც შეუძლიათ უშუალო ზემოქმედება აუდიტის შედეგზე.

800.10გ1 ფირმის ფარგლებში სხვა პირებში, რომლებსაც უშუალო ზემოქმედება შეუძლიათ აუდიტის შედეგზე, იგულისხმება პირები, რომლებიც რეკომენდაციას იძლევიან გარიგების პარტნიორის ანაზღაურების შესახებ, ან უშუალო ზედამხედველობას უწევენ, მართავენ ან სხვა მხრივ აკონტროლებენ გარიგების პარტნიორის საქმიანობას ამ აუდიტის ჩატარებასთან დაკავშირებით, მათ შორის, მოცემული გარიგების პარტნიორის ყველა ზემდგომი მართვის დონე ფირმის უფროს ან მმართველ პარტნიორამდე (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი).

8800.11 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს, მან უნდა შეაფასოს და სათანადო ზომები გაატაროს ნებისმიერი საფრთხის მიმართ, რომლის შესახებაც გარიგების გუნდს აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ შექმნილია დამკვეთის მიმართ მ510.4(გ) და (დ), მ510.5, მ510.7 და 510.10 გნ და გ9 პუნქტებში მითითებული პირების ფინანსური ინტერესების შედეგად.

8800.12 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს და იყენებს მ510.4(ა), მ510.6 და მ510.7 პუნქტების დებულებებს ფირმის ინტერესების მიმართ, ფირმას არ უნდა ჰქონდეს არსებითი პირდაპირი ან არ-

სებითი არაარსებითი ფინანსური ინტერესი აუდიტის დამკვეთთან მიმართებით.

აუდიტის დამკვეთთან მუშაობა

მ800.13 როდესაც ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს, მან 524.3 გ1 - 524.5 გ3 პუნქტების შესაბამისად უნდა შეაფასოს და სათანადო ზომები გაატაროს ნებისმიერი საფრთხის მიმართ, რომელიც შექმნილია შრომითი ურთიერთობების შედეგად.

არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა

მ800.14 თუ ფირმა დასაშვებ აუდიტს ატარებს და ამავე დროს აუდიტის დამკვეთისთვის ასრულებს არამარწმუნებელ მომსახურებას, ფირმა უნდა დაიცვას 410 – 430-ე განყოფილებებისა და მე-600 განყოფილების, მათ შორის მისი ქვეგანყოფილებების დებულებები, მ800.7 – მ800.9 პუნქტების მოთხოვნების გათვალისწინებით.

ნაწილი 4 ბ – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის

900	კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება დამოუკიდებლობის მიმართ აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელ გარიგებებში	351
905	პროფესიული საზღაური.....	365
906	საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა	371
907	ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესი.....	372
910	ფინანსური ინტერესები.....	374
911	სესხები და გარანტიები	378
920	საქმიანი ურთიერთობები	381
921	ნათესაური და პირადი ურთიერთობები	384
922	მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა უახლოეს წარსულში	389
923	მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა დირექტორად ან თანამდებობის პირად	391
924	მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა	393
940	ფირმის პერსონალის ხანგრძლივი კავშირი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან.....	396
950	არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთებისთვის.....	399
990	დასკვნები, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას (მარწმუნებელი გარიგებები აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა)	406

ნაწილი 4ბ – დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელი გარიგებებისთვის

განყოფილება 900

კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება დამოუკიდებლობის მიმართ აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა მარწმუნებელ გარიგებებში

შესავალი

ზოგადი დებულებები

- 900.1 კოდექსის ეს ნაწილი ეხება ყველანაირ მარწმუნებელ გარიგებებს, აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა. ამგვარი გარიგებების მაგალითებია:
- მარწმუნებელი გარიგება სუბიექტის საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებლების შესახებ;
 - მარწმუნებელი გარიგება სუბიექტში კანონმდებლობის და მარეგულირებელი ნორმების დაცვის შესახებ;
 - მარწმუნებელი გარიგება საჯარო სექტორის სუბიექტის მიერ მიღწეული ეფექტიანობის კრიტერიუმების შესახებ, როგორც არის დახარჯული ფულის ეფექტურობის აუდიტი;
 - მარწმუნებელი გარიგება სუბიექტის შიდა კონტროლის სისტემის ეფექტიანობის შესახებ;
 - მარწმუნებელი გარიგება სუბიექტის არაფინანსური ინფორმაციის შესახებ, როგორც არის, მაგალითად, გარემოს დაცვასთან, სოციალურ საკითხებსა და კორპორაციულ მართვასთან დაკავშირებით გასამქლავნებელი ინფორმაცია, მათ შორის, სათბურის გაზების ანგარიშის შესახებ;
 - ფინანსური ანგარიშგების კონკრეტული ელემენტების, ანგარიშების ან მუხლების აუდიტი.
- 900.2 ამ ნაწილში ტერმინში „პროფესიონალი ბუღალტერი“ იგულისხმება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული ინდივიდუალური პროფესიონალი ბუღალტრები და მათი ფირმები.

900.3 ხმს 1 ფირმას ავალდებულებს ხარისხის მართვის სისტემის შექმნას, დანერგვასა და ფუნქციონირებას ფირმის მიერ შესრულებული მარწმუნებელი მომსახურების გარიგებებისთვის. ხმს 1 მოითხოვს, რომ ფირმამ ზემოაღნიშნული ხარისხის მართვის სისტემის ფარგლებში დაადგინოს ხარისხის მიზნები, რომლებიც განკუთვნილია პასუხისმგებლობების შესასრულებლად სათანადო ეთიკური მოთხოვნების, მათ შორის დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესაბამისად. ხმს 1-ის თანახმად, სათანადო ეთიკური მოთხოვნებია ის მოთხოვნები, რომლებიც ეხება ფირმას, მის პერსონალს და, შესაბამის შემთხვევაში, სხვა პირებს, ვისზეც ვრცელდება დამოუკიდებლობის იგივე მოთხოვნები, რომლებიც დაკავშირებულია ფირმასა და ფირმის გარიგებებთან. გარდა ამისა, მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტები (მგსს-ები) და აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები (ასს-ები) გარიგების პარტნიორებისა და გარიგების გუნდების პასუხისმგებლობას ადგენს ცალკეული გარიგების დონისთვის. ფირმის ფარგლებში პასუხისმგებლობების განაწილება დამოკიდებული იქნება ფირმის ზომაზე, მის სტრუქტურასა და ორგანიზაციულ წყობაზე. კოდექსის 4ბ ნაწილის ბევრი დებულება არ განსაზღვრავს ფირმაში მომუშავე პირთა კონკრეტულ პასუხისმგებლობას დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული ქმედებებისთვის. ამის ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „ფირმა“, მინიშნების სიმარტივისთვის. ფირმა დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესრულებაზე ოპერატიულ პასუხისმგებლობას აკისრებს რომელიმე პირ(ებ)ს ხმს 1-ის შესაბამისად. ამასთან, ცალკეული პროფესიონალი ბუღალტერი პირადად არის პასუხისმგებელი ნებისმიერი დებულების დაცვაზე, რომელიც ეხება მის საქმიანობას, ინტერესებს ან ურთიერთობებს.

900.4 დამოუკიდებლობა დაკავშირებულია ობიექტურობისა და პატიოსნების პრინციპებთან. ცნება დამოუკიდებლობა მოიცავს:

- (ა) აზროვნების დამოუკიდებლობას – გონების ისეთი მდგომარეობა, როდესაც დასკვნის გამოტანა შესაძლებელია ისე, რომ პირი არ განიცდიდეს ზეგავლენას, რის გამოც პროფესიული განსჯისას კომპრომისზე წავიდოდა და, ამგვარად, მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს პატიოსნად, ობიექტურად და პროფესიული სკეპტიციზმით;
- (ბ) გარეგნულ დამოუკიდებლობას – ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების თავიდან აცილება, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ ფირმის ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის პატიოსნება, ობი-

ექტურობა, ან პროფესიული სკეპტიციზმი შელახულია.

კოდექსის ამ ნაწილში, სადაც მითითებულია, რომ პირი ან ფირმა „დამოუკიდებელი“ უნდა იყოს, იმას ნიშნავს, რომ ამ პირმა ან ფირმამ უნდა დაიცვას ამ ნაწილის დებულებები.

900.5 კოდექსი მოითხოვს, რომ მარწმუნებელი გარიგებების შესრულებისას ფირმებმა დაიცვან ეთიკის ძირითადი პრინციპები და იყვნენ დამოუკიდებლები. ამ ნაწილში მოცემულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა იმის თაობაზე, როგორ გამოიყენება კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის შესანარჩუნებლად აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა სხვა სახის მარწმუნებელი გარიგებების შესრულების დროს. 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა იმგვარადვე გამოიყენება დამოუკიდებლობის მიმართ, როგორც გამოიყენება 110-ე განყოფილებაში ჩამოყალიბებულ ეთიკის ძირითად პრინციპებთან მიმართებით.

900.6 ამ ნაწილში აღწერილია:

- (ა) ფაქტები და გარემოებები, მათ შორის პროფესიული საქმიანობის სახეები, ინტერესები და ურთიერთობები, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ან შესაძლოა შეუქმნას დამოუკიდებლობას;
- (ბ) პოტენციური ქმედებები, მათ შორის დამცავი ზომები, რომლებიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის; და
- (გ) ზოგიერთ სიტუაცია, როდესაც შეუძლებელია საფრთხის აღმოფხვრა, ან არ არსებობს დამცავი ზომები საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

მარწმუნებელი გარიგებების დახასიათება

900.7 მარწმუნებელ გარიგებაში ფირმის მიზანია, მოიპოვოს საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებები და ჩამოაყალიბოს დასკვნა, რომელიც განკუთვნილია პასუხისმგებელი მხარის გარდა სხვა გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონის ასამაღლებლად განსახილველი საგნის ინფორმაციის შესახებ. მგსს 3000-ში (გადასინჯული) აღწერილია ამ სტანდარტის მიხედვით შესრულებული მარწმუნებელი გარიგების ელემენტები და მიზნები, ხოლო მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტრუქტურულ საფუძვლებში მოცემულია მარწმუნებელი გარიგებების ზოგადი დახასიათება. მარწმუნებელი გარიგება შეიძლება იყოს დამოწმების გარიგება ან პირდაპირი მარწმუნებელი გარიგება.

900.8 კოდექსის ამ ნაწილში, ტერმინში „მარწმუნებელი გარიგება“ იგულისხმება ნებისმიერი სახის მარწმუნებელი გარიგება, აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა.

დასკვნები, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენების ან გავრცელების შეზღუდვას

900.9 მარწმუნებელი დასკვნა შესაძლოა ითვალისწინებდეს გამოყენების ან გავრცელების შეზღუდვას. თუ ასეა და დაკმაყოფილებულია 990-ე განყოფილებაში განსაზღვრული პირობები, მაშინ შესაძლებელია წინამდებარე ნაწილის დამოუკიდებლობის მოთხოვნების მოდიფიცირება 990-ე განყოფილების შესაბამისად.

აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებები

900.10 დამოუკიდებლობის სტანდარტები აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის ჩამოყალიბებულია კოდექსის 4ა ნაწილში - *დამოუკიდებლობა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის*. თუ ფირმა ერთი და იმავე დამკვეთისთვის ასრულებს როგორც მარწმუნებელ გარიგებას, ისე აუდიტის ან მიმოხილვის გარიგებას, მაშინ ფირმას, ქსელის ფირმასა და აუდიტის ან მიმოხილვის გუნდის წევრებს ეხება 4ა ნაწილის მოთხოვნებიც.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

900.11 ფირმა, რომელიც მარწმუნებელ გარიგებას ასრულებს, მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან დამოუკიდებელი უნდა იყოს.

900.11გ1 კოდექსის ამ ნაწილის მიზნებისთვის, მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი არის პასუხისმგებელი მხარე, ხოლო დამოწმების გარიგებაში ასევე მხარე, რომელიც პასუხისმგებლობას იღებს განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე (რომელიც შეიძლება იყოს პასუხისმგებელი მხარეც).

900.11 გ2 მარწმუნებელ გარიგებაში მონაწილე მხარეთა როლები შეიძლება ერთმანეთისგან განსხვავდებოდეს და ამან შეიძლება გავლენა იქონიოს კოდექსის ამ ნაწილის დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული დებულებების გამოყენებაზე. დამოწმების გარიგებების უმეტესობაში პასუხისმგებელი მხარე და მხარე, რომელიც იღებს პასუხისმგებლობას განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე ერთი და იგივეა. ეს მოიცავს ისეთ გარემოებებს, როდესაც პასუხისმგებელი მხარე შესაბამისი განსახილველი საგნის გარკვეული კრიტერიუმების გამოყენებით გასაზომად ან შესაფასებლად იწვევს სხვა მხარეს (გამზომი ან შემფასებელი) და სადაც

პასუხისმგებელი მხარე იღებს პასუხისმგებლობას, როგორც განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე, ისე შესაბამის განსახილველ საგანზე. თუმცა, პასუხისმგებელ მხარეს ან დამკვეთ მხარეს შეუძლია სხვა მხარეს დაავალოს განსახილველი საგნის ინფორმაციის მომზადება იმის საფუძველზე, რომ ეს მხარე აიღებს პასუხისმგებლობას განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე. ასეთ შემთხვევაში, კოდექსის ამ ნაწილის მიზნებისთვის, მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთები არიან ორივე, პასუხისმგებელი მხარეც და ის მხარეც, რომელიც პასუხისმგებელია განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

900.11 გ3 გარდა პასუხისმგებელი მხარისა და დამოწმების გარიგებაში – განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე პასუხისმგებელი მხარისა, გარიგებასთან შესაძლოა დაკავშირებული იყვნენ სხვა მხარეებიც. მაგალითად, იმ მხარის გარდა, რომელიც პასუხისმგებლობას იღებს განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე, შესაძლოა არსებობდეს სხვა განცალკევებული დამკვეთი მხარე ან მხარე, რომელიც არის გამზომი ან შემფასებელი. ასეთ ვითარებაში, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ პროფესიონალმა ბუღალტერმა გამოავლინოს და შეაფასოს ამგვარი მხარეების ინტერესებისა და ურთიერთობების შედეგად ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილი საფრთხეები, მათ შორის, არსებობს თუ არა რაიმე ინტერესთა კონფლიქტი, 310-ე განყოფილების შესაბამისად.

900.12 ფირმამ 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა უნდა გამოიყენოს მარწმუნებელ გარიგებაში დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღების აკრძალვა

900.13 მარწმუნებელი გარიგების შესრულების პროცესში ფირმამ თავის თავზე არ უნდა აიღოს მარწმუნებელი გარიგების განსახილველ საგანთან და, დამოწმების გარიგებაში, განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან დაკავშირებულ ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობა, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. თუ ფირმა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის რომელიმე სხვა სახის მომსახურების გაწევისას თავის თავზე აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საკითხზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, ფირმა უნდა დარწმუნდეს, რომ ეს პასუხისმგებლობა

დაკავშირებული არ არის ფირმის მიერ შესრულებული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველ საგანთან და, დამოწმების გარიგებაში, განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან.

900.13გ1 ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა მოიცავს სუბიექტის საქმიანობის მართვასა და კონტროლს, მისი განვითარების მიმართულებების განსაზღვრას, მათ შორის გადაწყვეტილებების მიღებას ისეთ საკითხებზე, როგორც არის სხვა სუბიექტების შექმნა, შრომითი, ფინანსური, ტექნოლოგიური, მატერიალური და არამატერიალური რესურსების გამოყენება და მათზე კონტროლის განხორციელება.

900.13გ2 როდესაც ფირმა საკუთარ თავზე იღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, მარწმუნებელი გარიგების შესაბამის განსახილველ საგანთან მიმართებით, ხოლო დამოწმების გარიგებაში – განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან მიმართებით, შეიქმნება თვითშეფასების, ანგარების და ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხეები. გარდა ამისა, შესაძლოა შეიქმნას ადვოკატირების საფრთხეც, რადგან, ამ შემთხვევაში, ფირმის მოსაზრებები და ინტერესები ძალიან დაუახლოვდება/დაემსგავსება ხელმძღვანელობის მოსაზრებებსა და ინტერესებს.

900.13გ3 იმის დადგენა, ესა თუ ის საქმიანობა განეკუთვნება თუ არა ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს, დამოკიდებულია კონკრეტულ გარემოებებზე და საჭიროებს პროფესიულ განსჯას. მაგალითად, მიიჩნევა, რომ ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება შემდეგი სახის საქმიანობები:

- სუბიექტის პოლიტიკისა და მისი განვითარების სტრატეგიული მიმართულების განსაზღვრა;
- თანამშრომელთა დაქირავება ან გათავისუფლება;
- თანამშრომელთა საქმიანობის მართვა და პასუხისმგებლობის აღება მათ ქმედებებზე სამსახურში, დაკისრებულ სამუშაოსთან დაკავშირებით;
- სუბიექტის ოპერაციების ავტორიზაცია;
- საბანკო ანგარიშების ან ინვესტიციების კონტროლი და მართვა;
- გადაწყვეტილებების მიღება იმის თაობაზე, ფირმის ან სხვა მესამე მხარეთა რომელი რეკომენდაციები უნდა განხორციელდეს პრაქტიკაში;
- მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა ინფორმირება ხელმძღვანელობის სახელით;

- პასუხისმგებლობის აღება შიდა კონტროლის სისტემის შექმნაზე, დანერგვაზე, მის მონიტორინგსა და ფუნქციონირებაზე.

900.13გ4 ქვემოთ განხილულია სტ სისტემებთან დაკავშირებული ისეთი მომსახურების მაგალითები, რომელიც იწვევს ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის აღებას განსახილველ საგანთან დაკავშირებით, ხოლო დამოწმების გარიგებაში – მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან დაკავშირებით, მათ შორის, სიტუაცია, როდესაც ფირმა:

- ინახავს მონაცემებს ან მართავს (პირდაპირ ან არაპირდაპირ) მონაცემების განაწილებას აუდიტის დამკვეთის სახელით. ასეთ მომსახურებას განეკუთვნება:
 - აუდიტის დამკვეთის ფინანსური ან არაფინანსური ინფორმაციის სისტემაზე მხოლოდ წვდომის ფუნქციის შესრულება;
 - აუდიტის დამკვეთის მონაცემთა დაცვის ან შენახვის ფუნქციის შესრულება ისე, რომ აუდიტის დამკვეთის მონაცემები ან ჩანაწერები ამის გარეშე არასრულყოფილი იყოს;
 - ელექტრონული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, ან სარეზერვო ასლების შექმნის მომსახურება, როგორც არის, მაგალითად კომპანიის საქმიანობის უწყვეტობის უზრუნველყოფა ან აუდიტის დამკვეთის მონაცემების ან ჩანაწერების აღდგენის ფუნქცია სისტემის ავარიული გათიშვის შემთხვევაში;
- ასრულებს აუდიტის დამკვეთის სტ სისტემების, ქსელის ან ვებგვერდის მართვას, ტექნომსახურებას ან მონიტორინგს.

900.13გ5 იმ მონაცემების შეგროვება, მიღება, გადაცემა და შენახვა, რომელიც მოწოდებულია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მიერ მარწმუნებელი გარიგების შესრულებისას, ან ამ დამკვეთისთვის ნებადართული არამარწმუნებელი მომსახურების გასაწევად, არ იწვევს ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის აღებას.

900.13გ6 მ900.14 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთის ხელმძღვანელობისთვის რჩევისა და რეკომენდაციების მიცემა მათზე დაკისრებული მოვალეობების შესრულებაში დასახმარებლად, არ მიიჩნევა ფირმის მიერ ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის საკუთარ

მ900.14

თავზე აღებად.

როდესაც მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის პროფესიული მომსახურების შესრულება დაკავშირებულია მარწმუნებელი გარიგების შესაბამის განსახილველ საგანთან, ხოლო დამოწმების გარიგებაში – განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან, ფირმა უნდა დარწმუნდეს, რომ დამკვეთის ხელმძღვანელობა ატარებს ყველანაირ განხილვას და ის იღებს ყველანაირ გადაწყვეტილებას, რაც მისი პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება. კერძოდ, ფირმა უნდა დარწმუნდეს, რომ:

(ა) დამკვეთის ხელმძღვანელობას დანიშნული ჰყავს სათანადო უნარ-ჩვევებით, ცოდნითა და გამოცდილებით აღჭურვილი პირი, რომელიც ყოველთვის იქნება პასუხისმგებელი დამკვეთის გადაწყვეტილებებსა და ფირმის მიერ შესრულებულ მომსახურებაზე ზედამხედველობის განხორციელებაზე. უკეთესია, თუ ეს პირი ზედა დონის ხელმძღვანელობის წარმომადგენელი იქნება, რომელსაც ესმის:

- (i) მომსახურების მიზნები, ხასიათი და შედეგები;
- და
- (ii) დამკვეთისა და ფირმის შესაბამისი პასუხისმგებლობები.

თუმცა, სავალდებულო არ არის, ამ პირს გააჩნდეს მოცემული მომსახურების შესრულებისთვის აუცილებელი სპეციალური ცოდნა და კვალიფიკაცია;

(ბ) დამკვეთის ხელმძღვანელობა ზედამხედველობას უწევს მომსახურებას და გაწეული მომსახურების შედეგების ადეკვატურობას აფასებს დამკვეთის მიზნების გათვალისწინებით; და

(გ) დამკვეთის ხელმძღვანელობა თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას ნებისმიერ ზომაზე, რომელიც გატარდება გაწეული მომსახურების შედეგების გათვალისწინებით.

900.14გ1

როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ტექნოლოგიას იყენებს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის პროფესიული საქმიანობის შესრულებისას, მან უნდა დაიცვას მ900.13 და მ900.14 პუნქტების მოთხოვნები, იმის მიუხედავად, რა ტიპის ტექნოლოგია გამოიყენება და რა დონით.

მრავალი პასუხისმგებელი მხარე და მხარეები, რომლებიც პასუხისმგებლობას იღებენ განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე

900.15გ1 ზოგიერთ მარწმუნებელ გარიგებაში, როგორც დამოწმების, ისე პირდაპირ მარწმუნებელ გარიგებაში, შესაძლოა არსებობდეს რამდენიმე პასუხისმგებელი მხარე, ან დამოწმების გარიგებაში, რამდენიმე მხარე, რომელშიც პასუხისმგებლობას იღებენ განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე. იმისათვის, რომ ასეთ გარიგებებში ფირმამ განსაზღვროს, აუცილებელია თუ არა კოდექსის წინამდებარე ნაწილის დებულებების გამოყენება თითოეული პასუხისმგებელი მხარის ან განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე პასუხისმგებელი თითოეული მხარის მიმართ, მას შეუძლია გარკვეული საკითხების მხედველობაში მიღება. ასე მაგალითად, ფირმას ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის რომელიმე წევრსა და რომელიმე კონკრეტულ პასუხისმგებელ მხარეს ან განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე პასუხისმგებელ რომელიმე მხარეს შორის არსებული ინტერესი ან ურთიერთობა ხომ არ უქმნის დამოუკიდებლობას ისეთ საფრთხეს, რომელიც არ არის ტრივიალური და უმნიშვნელო განსახილველი საგნის ინფორმაციის კონტექსტში. ამასთან დაკავშირებით, ფირმა ითვალისწინებს შემდეგ ფაქტორებს:

- (ა) შესაბამისი განსახილველი საგნის ან იმ განსახილველი საგნის ინფორმაციის არსებობას, რომელზეც პასუხისმგებელია კონკრეტული პასუხისმგებელი მხარე – მთლიანი მარწმუნებელი გარიგების კონტექსტში;
- (ბ) მოცემულ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით საზოგადოების დაინტერესების ხარისხს.

თუ ფირმა დაადგენს, რომ ამა თუ იმ კონკრეტულ მხარესთან მიმართებით რაიმე ამგვარი ინტერესის ან ურთიერთობის არსებობის გამო დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხე ტრივიალური და უმნიშვნელო იქნება, შესაძლოა აუცილებელი არ იყოს ამ განყოფილების ყველა დებულების გამოყენება იმ მხარის მიმართ.

ქსელის ფირმები

8900.16 თუ ფირმისთვის ცნობილია ან ფირმას აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ ქსელის რომელიმე ფირმის ინტერესები და ურთიერთობები საფრთხეს უქმნის ფირმის დამოუკიდებლობას, მან უნდა შეაფასოს ნებისმიერი ამგვარი საფრთხე და გაატაროს სათანადო ზომები.

900.16 გ1 ქსელის ფირმები განხილულია 400.50 გ1 – 400.54 გ1 პუნქტებში.

დაკავშირებული სუბიექტები

მ900.17 თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდისთვის ცნობილია, ან გუნდს აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ მოცემული დამკვეთისაგან ფირმის დამოუკიდებლობის შეფასებისას გასათვალისწინებელია დამკვეთის ურთიერთობა რომელიმე სხვა დაკავშირებულ სუბიექტთან ან სხვა დაკავშირებული სუბიექტის გარემოებები, მარწმუნებელი გარიგების გუნდმა უნდა განიხილოს ეს დაკავშირებული სუბიექტიც, როდესაც განსაზღვრავს და შეაფასებს დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებს და გაატარებს დამცავ ზომებს.

[900.18 – 900.29 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]**პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც დამოუკიდებლობა მოითხოვება**

მ900.30 კოდექსის წინამდებარე ნაწილის თანახმად, დამოუკიდებლობა შენარჩუნებული უნდა იყოს:

- (ა) როგორც გარიგების პერიოდის, ისე
- (ბ) განსახილველი საგნის ინფორმაციით მოცული პერიოდის განმავლობაში.

900.30 გ1 გარიგების პერიოდი მაშინ იწყება, როდესაც გარიგების გუნდი იწყებს მარწმუნებელი მომსახურების შესრულებას კონკრეტულ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით და მთავრდება მაშინ, როდესაც მარწმუნებელი დასკვნა დაიწერება. თუ გარიგების შესრულება რეგულარულად ხდება, გარიგების პერიოდი მთავრდება შემდეგი ორი თარიღიდან უფრო გვიანი თარიღით: (ა) როდესაც ერთ-ერთი მხარე მეორეს აცნობებს პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტის შესახებ და (ბ) ბოლო მარწმუნებელი დასკვნის შედგენის თარიღი.

მ900.31 თუ სუბიექტი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი ხდება იმ განსახილველი საგნის ინფორმაციით მოცული პერიოდის განმავლობაში, ან მის შემდეგ, რომლის შესახებაც ფირმამ უნდა ჩამოაყალიბოს დასკვნა, მაშინ ფირმამ მარწმუნებელ გარიგებაზე დათანხმებამდე უნდა დაადგინოს, ხომ არ ემუქრება დამოუკიდებლობას რაიმე საფრთხე:

- (ა) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით არსებული ფინანსური ან საქმიანი ურთიერთობების გამო, განსახილველი საგნის ინფორმაციით მოცული პერიოდის

განმავლობაში, ან მის შემდეგ; ან

- (ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის ადრე გაწეული მომსახურებების გამო.

0900.32

დამოუკიდებლობას საფრთხე შეექმნება, თუ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისათვის გაწეული იყო არამარწმუნებელი მომსახურება განსახილველი საგნის ინფორმაციით მოცული პერიოდის განმავლობაში ან მის შემდეგ, მაგრამ იქამდე, სანამ გარიგების გუნდი დაიწყებდა მარწმუნებელი მომსახურების შესრულებას და ამ მომსახურების შესრულება ნებადართული არ იქნებოდა გარიგების პერიოდის განმავლობაში. ფირმამ უნდა შეაფასოს დამოუკიდებლობის მიმართ ამ მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი ნებისმიერი საფრთხე. ასეთ შემთხვევაში, ფირმამ უნდა შეაფასოს ამ მომსახურების გაწევის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი ნებისმიერი საფრთხე და გაატაროს სათანადო ზომები. თუ საფრთხე მისაღები დონის არ არის, ფირმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა დაეთანხმოს მარწმუნებელი გარიგების შესრულებას, თუ ეს საფრთხეები მისაღებ დონემდე შემცირდება.

900.32გ1

ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრები;
- მარწმუნებელი ან არამარწმუნებელი მომსახურების პროცესში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, საჭიროებისამებრ.

0900.33

თუ არ დასრულებულა არამარწმუნებელი მომსახურება, რომლის შესრულება ნებადართული არ იქნებოდა გარიგების პერიოდის განმავლობაში და მიზანშეწონილი არ არის მისი დამთავრება ან შეწყვეტა მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებული პროფესიული მომსახურების დაწყებამდე, ფირმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა დაეთანხმოს მარწმუნებელ გარიგებას, თუ:

- (ა) ფირმა დარწმუნებულია, რომ:
- (i) არამარწმუნებელი მომსახურება დასრულდება მოკლე პერიოდში; ან
 - (iii) დამკვეთს შეთანხმებული აქვს ამ მომსახურების გადაცემა სხვა პროვაიდერისთვის მოკლე პერიოდში.

- (ბ) ფირმა, აუცილებლობის შემთხვევაში, დამცავ ზომებს გაატარებს მომსახურების პერიოდის განმავლობაში; და
- (გ) ფირმა ამ საკითხს განიხილავს ფირმის დამქირავებელ მხარესთან ან მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება

900.34 გ1 მ300.9 –300.9 გ2 პუნქტებში მოცემულია ისეთი მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც დაკავშირებულია ფირმის დამქირავებელი მხარის ან მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის ინფორმირების პროცესთან.

900.34 გ2 ფირმის დამქირავებელი მხარის ან მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება შესაძლოა მიზანშეწონილი იყოს იმ შემთხვევაში, თუ ფირმას მნიშვნელოვანი განსჯა და დასკვნების გამოტანა დასჭირდა მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირების მიზნით, იმის გამო, რომ ამ გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაცია წარმოადგენს ადრე შესრულებული არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგს.

[900.35 – 900.39 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის დოკუმენტაცია მარწმუნებელი გარიგებებისთვის

მ900.40 ფირმამ დოკუმენტებში უნდა ასახოს გააფორმოს კოდექსის ამ ნაწილის მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით გამოტანილი დასკვნები და ასევე აღწეროს ნებისმიერი ჩატარებული განხილვის შინაარსი, რომელიც განამტკიცებს გამოტანილ დასკვნებს. კერძოდ:

- (ა) თუ დამცავი ზომები გატარდა საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად, ფირმამ დოკუმენტებში უნდა ასახოს საფრთხის არსი და დამცავი ზომები, რომლებიც არსებობს, ან გამოიყენეს; და
- (ბ) თუ საფრთხე საფუძვლიან გაანალიზებას საჭიროებდა და ფირმამ დაასკვნა, რომ საფრთხე უკვე მისაღები დონის იყო, მან დოკუმენტებში უნდა ასახოს საფრთხის არსი და ამგვარი დასკვნის გამოტანის არგუმენტაცია.

900.40გ1 დოკუმენტაცია უზრუნველყოფს მტკიცებულებებს კოდექსის მოცემული ნაწილის მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით ფირმის მიერ დასკვნების გამოტანის მიზნით ჩატარებული განხილვების შესახებ. ამასთან, დოკუმენტაციის უქონლობა არც იმის განმსაზღვრელი ფაქტორია, განიხილა თუ არა ფირმამ ესა თუ ის კონკრეტული საკითხი და არც იმის, არის თუ არა ფირმა დამოუკიდებელი.

900.41 – 900.49 პუნქტებისთვის ადგილი განზრახ არის დატოვებული]

მარწმუნებელი გარიგებებისთვის დადგენილი დამოუკიდებლობის დებულებების დარღვევა

როდესაც ფირმა გამოავლენს დარღვევას

მ900.50 თუ ფირმა დაასკვნის, რომ დაირღვა კოდექსის ამ ნაწილის რომელიმე მოთხოვნა, მან:

- (ა) გაასხვისოს დარღვევის გამომწვევი ინტერესი, შეწყვიტოს ან დროებით შეაჩეროს დარღვევის გამომწვევი ურთიერთობა;
- (ბ) უნდა შეაფასოს დარღვევის მნიშვნელობა და მისი გავლენა ფირმის ობიექტურობასა და მარწმუნებელი დასკვნის გაცემის შესაძლებლობაზე; და
- (გ) განსაზღვროს, შესაძლებელია თუ არა რაიმე ზომების გატარება დარღვევით გამოწვეული შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსასწორებლად.

ამის დასადგენად, ფირმამ უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას და გაითვალისწინოს, გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, ხომ არ დაასკვნიდა, რომ ფირმის ობიექტურობა შეილახება და, მაშასადამე, ფირმა ვერ შეძლებს მარწმუნებელი დასკვნის გაცემას.

მ900.51 თუ ფირმა დაადგენს, რომ რაიმე ზომის გატარებით შეუძლებელია დარღვევით გამოწვეული შედეგების დამაკმაყოფილებლად გამოსწორება, ფირმამ ამის შესახებ, შეძლებისდაგვარად, უმოკლეს ვადაში უნდა აცნობოს ფირმის დამქირავებელ მხარეს, ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, საჭიროებისამებრ. გარდა ამისა, ფირმამ უნდა მიიღოს სათანადო ზომები, რათა შეწყვიტოს მარწმუნებელი გარიგების შესრულება შესაბამისი საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად, რომლებიც ეხება ამ მარწმუნებელი გარიგების შეწყვეტას.

- მ900.52** თუ ფირმა დაადგენს, რომ შესაძლებელია დამცავი ზომის გატარება დარღვევის შედეგების გამოსასწორებლად, ფირმამ ეს დარღვევა და გატარებული ზომები, ან ზომები, რომლის გატარებასაც გეგმავს, უნდა განიხილოს ფირმის დამქირავებელ მხარესთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად, საჭიროებისამებრ. ფირმამ დარღვევა და ზემოაღნიშნული გასატარებელი ზომა დროულად უნდა განიხილოს, გარიგებისთვის დამახასიათებელი კონკრეტული გარემოებებისა და დარღვევის გათვალისწინებით.
- მ900.53** თუ ფირმის დამქირავებელი მხარე, ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, საჭიროებისამებრ, ფირმას არ ეთანხმებიან იმაში, რომ ფირმის მიერ მ900.50(გ) პუნქტის შესაბამისად შეთავაზებული დამცავი ზომების შედეგად დამაკმაყოფილებლად გამოსწორდება დარღვევის შედეგები, ფირმამ სათანადო ზომები უნდა მიიღოს, რათა მარწმუნებელი გარიგების შესრულება შეწყვიტოს იმ საკანონმდებლო თუ სხვა მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად, რომლებიც ეხება მოცემული მარწმუნებელი გარიგების შეწყვეტას.

დოკუმენტაცია

- მ900.54** მ900.50 – მ900.53 პუნქტების მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით, ფირმამ დოკუმენტებში უნდა ასახოს:
- (ა) დარღვევა;
 - (ბ) გატარებული ზომები;
 - (გ) მიღებული ძირითადი გადაწყვეტილებები; და
 - (დ) თავის დამქირავებელ მხარესთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად განხილული ყველა საკითხი.
- მ900.55** თუ ფირმა აგრძელებს მარწმუნებელი გარიგების შესრულებას, მან დოკუმენტებში უნდა ასახოს:
- (ა) დასკვნა იმის შესახებ, რომ ფირმის პროფესიული განსჯის თანახმად, არ მომხდარა ობიექტურობის პრინციპის კომპრომეტირება; ასევე
 - (ბ) არგუმენტაცია იმისა, რომ გატარებულმა ზომამ დამაკმაყოფილებლად გამოასწორა დარღვევის შედეგები და ფირმას შეუძლია მარწმუნებელი დასკვნის გაცემა.

განყოფილება 905

პროფესიული საზღაური

შესავალი

- 905.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 905.2 პროფესიულმა საზღაურმა ან სხვა ტიპის ანაზღაურებამ შესაძლოა წარმოქმნას ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის დაწესებული საზღაურის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთის მიერ გადახდილი საზღაური

- 905.3.გ1 როდესაც საზღაური შეთანხმებულია მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთთან და მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთი იხდის, ეს დამოუკიდებლობას უქმნის ანგარების საფრთხეს და შესაძლოა შეუქმნას შანტაჟის საფრთხეც.
- 905.3.გ2 კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ სანამ ფირმა ან ქსელის ფირმა მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთს დაეთანხმება მარწმუნებელი მომსახურების გარიგების შესრულებას, ფირმამ უნდა დაადგინოს, დამკვეთისთვის შეთავაზებული საზღაურის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის. გარდა ამისა, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ ფირმამ ხელახლა შეაფასოს ამგვარი საფრთხეები, თუ გარიგების პერიოდის განმავლობაში შეიცვლება ფაქტები და გარემოებები.
- 905.3.გ3 როდესაც საფრთხეები წარმოიქმნება იმის გამო, რომ საზღაურს მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთი იხდის, საფრთხეების დონის შეფასებისას შესაფერისია მაგალითად შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინება:
- მარწმუნებელი გარიგების საზღაურის დონე და მისი შესა-

ბამისობის ხარისხი საჭირო რესურსებთან, ფირმის კომერციული და საბაზრო პრიორიტეტების გათვალისწინებით;

- დამოკიდებულების ხარისხი მომსახურების საზღაურის დონესა და მომსახურების შედეგს შორის;
- საზღაურის დონე ფირმის ან ქსელის ფირმის მიერ გაწეული მომსახურების კონტექსტში;
- დამკვეთის მნიშვნელობა ფირმისთვის ან პარტნიორისთვის;
- დამკვეთის ტიპი;
- მარწმუნებელი გარიგების ხასიათი;
- მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მონაწილეობა საზღაურის შეთანხმებაში;
- პროფესიული საზღაურის დონე დადგენილია თუ არა დამოუკიდებელი მესამე მხარის მიერ, როგორც არის მარეგულირებელი ორგანო.

905.3 გ4 120.15გ3 პუნქტში აღწერილი პირობები, პოლიტიკა და პროცედურები (კერძოდ, ხარისხის მართვის სისტემის არსებობა, რომელიც ფირმის მიერ შექმნილი და დანერგილია აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული ხარისხის მართვის სტანდარტების შესაბამისად) შესაძლოა გავლენას ახდენდეს ასევე იმის შეფასებაზე, დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის.

905.3გ5 შემდეგ ნაწილში განხილული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა ეხება ისეთ გარემოებებს, რომელთა შეფასებაც, გარკვეულ შემთხვევებში, შესაძლოა ასევე აუცილებელი გახდეს იმის დასადგენად, გამოვლენილი საფრთხეები არის თუ არა მისაღები დონის. ზემოაღნიშნული გარემოებებისთვის ამ მოთხოვნების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა მოიცავს დამატებითი ფაქტორების მაგალითებს, რომლის გათვალისწინება შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი საფრთხეების შესაფასებლად.

მარწმუნებელი გარიგების საზღაურის დონე

905.4გ1 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის საზღაურის დადგენა, მარწმუნებელი ან სხვა მომსახურებისთვის, ფირმის კომერციული გადაწყვეტილებაა, რომელიც ითვალისწინებს ამ კონკრეტული გარიგებისთვის დამახასიათებელ ფაქტებსა და გარემოებებს, მათ შორის ტექნიკური და პროფესიული სტანდარტების მოთხოვნებს.

905.4გ2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მიერ გადახდილი საზღაურის

დონის შედეგად შექმნილი ანგარების და შანტაჟის საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:

- მარწმუნებელი გარიგების საზღაურის კომერციული დასაბუთება ფირმის მიერ;
- მარწმუნებელი გარიგების საზღაურის შესამცირებლად დამკვეთმა მიზანშეუწონელი ზეწოლა განახორციელა თუ არა ან ამჟამად ხომ არ ახდენს ზეწოლას.

905.4გ3 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობს მარწმუნებელ გარიგებაში, შეთავაზებული საზღაურის გონივრულობის შესაფასებლად გარიგების მასშტაბისა და სირთულის გათვალისწინებით;
- შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მარწმუნებელ გარიგებაში.

პირობითი საზღაური

905.5გ1 პირობითად მიიჩნევა საზღაური, რომელიც გამოთვლილია წინასწარ განსაზღვრულ რაიმე ისეთ საფუძველზე, რომელიც უკავშირდება დამკვეთის ოპერაციის ან ფირმის მიერ შესრულებული მომსახურების შედეგს. შუამავლის მეშვეობით ამოღებული პირობითი საზღაური არაპირდაპირი პირობითი საზღაურის ერთ-ერთი მაგალითია. ამ განყოფილების მიზნებისათვის, საზღაური არ მიიჩნევა პირობითად, თუ იგი სასამართლოს ან სხვა სახელმწიფო ორგანოს მიერ არის დაწესებული.

მ905.6 ფირმამ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით არც პირდაპირ და არც არაპირდაპირ არ უნდა დააწესოს პირობითი საზღაური.

მ905.7 ფირმამ არც პირდაპირ და არც არაპირდაპირ არ უნდა დააწესოს პირობითი საზღაური მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის შესრულებული არამარწმუნებელი მომსახურებისთვის, თუ არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგი და, მასადაამდე, საზღაურის სიდიდე დამოკიდებულია ისეთი საკითხის მომავალ ან ახლანდელ განსჯაზე, რომელიც არსებითია მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციისთვის.

905.7გ1 მ905.6 და მ906.7 პუნქტები ფირმას უკრძალავს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან შეთანხმების დადებას გარკვეული სახის პირობითი საზღაურის შესახებ. იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ამა

თუ იმ სახის პირობითი საზღაურის შესახებ შეთანხმების დადება კონკრეტულად აკრძალული არ არის აუდიტის დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებასთან დაკავშირებით, ამგვარმა საზღაურმა შესაძლო მაინც იქონიოს გავლენა ანგარების საფრთხის დონეზე.

905.7გ2 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- საზღაურის შესაძლო სიდიდის დიაპაზონი;
- სათანადო უფლებამოსილი ორგანო განსაზღვრავს თუ არა იმ შედეგს, რომელზეც დამოკიდებულია პირობითი საზღაური;
- გამიზნული მომხმარებლის ინფორმირება ფირმის მიერ შესრულებული სამუშაოსა და ანაზღაურების განსაზღვრის საფუძვლის შესახებ;
- მომსახურების ხასიათი;
- მოვლენის ან ამა თუ იმ ოპერაციის გავლენა განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

905.7გ3 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- მარწმუნებელი მომსახურების პროცესში შესრულებული შესაბამისი სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებაში;
- დამკვეთთან ანაზღაურების საფუძვლის წინასწარ შეთანხმება წერილობით.

მთლიანი საზღაური – გადავადებული საზღაური

905.8გ1 თუ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მიერ მარწმუნებელი გარიგების ან სხვა მომსახურებისთვის გადასახდელი საზღაური ისევ გადასახდელია მარწმუნებელი გარიგების პერიოდის განმავლობაში, ამ ფაქტმა შესაძლოა გავლენა იქონიოს ანგარების საფრთხის დონეზე.

905.8გ2 როგორც წესი, ივარაუდება, რომ ფირმა უზრუნველყოფს ამგვარი საზღაურის გადახდას მარწმუნებელი ანგარიშის გაცემამდე.

905.8გ3 ამგვარი ანგარების საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:

- გადავადებული საზღაურის მნიშვნელობა ფირმისთვის;
- საზღაურის გადავადებულობის პერიოდის ხანგრძლივობა;
- ფირმის შეფასება აუდიტის დამკვეთის შესაძლებლობები-

- სა და სურვილის, რომ გადაიხადოს გადავადებული საზღაური.
- 905.8გ4 ამგვარ საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- გადავადებული საზღაურის ნაწილის მიღების უზრუნველყოფა;
 - მარწმუნებელი მომსახურების პროცესში შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მარწმუნებელ გარიგებაში.
- 8905.9** როდესაც მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისაგან მისაღები საზღაურის მნიშვნელოვანი ნაწილი დიდხანს გადაუხდელი რჩება, ფირმამ უნდა განსაზღვროს:
- (ა) შესაძლებელია თუ არა, რომ ზემოაღნიშნული გადავადებული საზღაური მიჩნეულ იქნეს დამკვეთისთვის მიცემული სესხის ტოლფასად. თუ ასეა, ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება 911-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა; და
- (ბ) მიზანშეწონილია თუ არა ფირმის ხელახლა დანიშვნა მარწმუნებელი გარიგების შემსრულებლად ან მარწმუნებელი გარიგების გაგრძელება.

მთლიანი საზღაური – საზღაურზე დამოკიდებულება

- 905.10 გ1 თუ მარწმუნებელი მომსახურების რომელიმე ერთი დამკვეთისგან მიღებული მთლიანი საზღაური იმ ფირმის მიერ მიღებული მთლიანი საზღაურის მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენს, რომელმაც მარწმუნებელ გარიგებაში დასკვნა უნდა ჩამოაყალიბოს, ამ დამკვეთისგან მისაღებ საზღაურზე დამოკიდებულება და მისი მოსალოდნელი დაკარგვის შიში გავლენას ახდენს ანგარების საფრთხის დონეზე და ასევე წარმოქმნის შანტაჟის საფრთხესაც.
- 905.10გ2 ანგარების და შანტაჟის საფრთხე 950.10გ1 პუნქტში აღწერილ გარემოებებში იმ შემთხვევაშიც წარმოიქმნება, თუ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი არ არის პასუხისმგებელი მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით საზღაურის შეთანხმებაზე ან გადახდაზე.
- 905.10გ3 ფირმის მთლიანი საზღაურის გამოთვლისას ფირმამ შესაძლოა გამოიყენოს მის ხელთ არსებული ფინანსური ინფორმაცია წინა ფინანსური წლის, შესაბამის შემთხვევაში და შეაფასოს მისი ხვედრითი წილი ამ ინფორმაციის საფუძველზე.

- 905.10გ4 ამგვარი ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია მაგალითად:
- ფირმის ფუნქციონალური სტრუქტურა;
 - მოსალოდნელია თუ არა, რომ ფირმა იმგვარად განახორციელებს თავისი საქმიანობის დივერსიფიკაციას, რომ შემცირდება ამ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთზე დამოკიდებულების ხარისხი.
- 905.10გ5 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- ამ დამკვეთისთვის შესრულებული მარწმუნებელი გარიგებების გარდა სხვა სახის მომსახურებების მოცულობის შემცირება;
 - ფირმის დამკვეთების ბაზის გაფართოება ამ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთზე დამოკიდებულების შესამცირებლად.
- 905.10გ6 ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე იმ შემთხვევაშიც წარმოიქმნება, თუ ფირმის მარწმუნებელი გარიგების რომელიმე ერთი დამკვეთისაგან მიღებული საზღაური ერთი პარტნიორის დამკვეთებისგან მიღებული ამონაგების დიდ ხვედრით წილს შეადგენს.
- 905.10გ7 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- მარწმუნებელი გარიგებების ამ დამკვეთის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მნიშვნელობა ამ პარტნიორისთვის; და
 - რა დონეზე არის დამოკიდებული ამ პარტნიორის ანაზღაურება მოცემული დამკვეთისგან მიღებულ საზღაურზე.
- 905.10გ8 ამგვარ ანგარების ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:
- შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ იყო ამ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი;
 - იმის უზრუნველყოფა, რომ ამ პარტნიორის ანაზღაურებაზე მნიშვნელოვან გავლენას არ ახდენდეს ამ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან მიღებული საზღაური;
 - ამ პარტნიორის დამკვეთების ბაზის გაფართოება მოცემულ დამკვეთზე დამოკიდებულების შესამცირებლად.

განყოფილება 906 საჩუქრები და სტუმარმასპინძლობა

შესავალი

- 906.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 906.2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან საჩუქრებისა და რაიმე ფორმით გამოხატული სტუმარმასპინძლობის მიღებამ შესაძლოა შექმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეები. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნა და მისი გამოყენება

- მ906.3** ფირმამ ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან არ უნდა მიიღოს საჩუქარი და არანაირი ფორმით გამოხატული სტუმარმასპინძლობა, თუ მათი ღირებულება არ არის ტრივიალური და უმნიშვნელო.
- 906.3 გ1 როდესაც ფირმა ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი წახალისებას სთავაზობს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს ან მისგან იღებს წახალისებას, ასეთ შემთხვევას ეხება 340-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა. ამ მოთხოვნების შეუსრულებლობამ შესაძლოა დამოუკიდებლობას საფრთხე შეუქმნას.
- 906.3 გ2 340-ე განყოფილებაში ჩამოყალიბებული მოთხოვნები, რომლებიც წახალისების შეთავაზებას ან მიღებას ეხება, ფირმასა და მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს საჩუქრისა და სტუმარმასპინძლობის მიღების უფლებას არ აძლევს, თუ განზრახვა სხვის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენაა, თუნდაც მათი ღირებულება ტრივიალური და უმნიშვნელო იყოს.

განყოფილება 907

ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესი

შესავალი

- 907.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 907.2 როდესაც მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან სასამართლო პროცესი მიმდინარეობს ან სავარაუდოდ ჩანს, რომ სასამართლო პროცესი გაიმართება, შეიქმნება ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნების გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 907.3 გ1 აბსოლუტურად მიუკერძოებლად უნდა ხასიათდებოდეს დამკვეთის ხელმძღვანელობასა და მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრებს შორის ურთიერთობა და სრულყოფილად მქდავნიდებოდეს დამკვეთის საქმიანობის/ოპერაციების ყველა ასპექტი. საწინააღმდეგო პოზიციები შესაძლოა განპირობებული იყოს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთსა და ფირმას ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს შორის მიმდინარე ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი სასამართლო პროცესით. ამგვარმა საპირისპირო პოზიციებმა შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ხელმძღვანელობის მზობაზე, სრულყოფილად გაამყდავნოს სათანადო ინფორმაცია, რის გამოც შეიქმნება ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები.
- 907.3 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- სასამართლო პროცესის არსებითობა;
 - სასამართლო პროცესი წინა პერიოდის მარწმუნებელი გარიგებას უკავშირდება თუ არა.

- 907.3გ3 თუ სასამართლო პროცესი მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს ეხება, ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები, იქნება ამ პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან.
- 907.3 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის არის შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 910

ფინანსური ინტერესები

შესავალი

- 910.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 910.2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით ფინანსური ინტერესის არსებობის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 910.3 გ1 ფინანსური ინტერესის ქონა შესაძლებელია პირდაპირ ან არაპირდაპირ, რომელიმე შუალედური სუბიექტის მეშვეობით (როგორცაა, მაგალითად ერთობლივი საინვესტიციო ფონდი, უძრავი ქონება ან სატრასტო ორგანიზაცია). როდესაც ფინანსური ინტერესის ბენეფიციარი მესაკუთრე შუალედურ სუბიექტს აკონტროლებს ან მის საინვესტიციო გადაწყვეტილებებზე მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა აქვს, კოდექსის თანახმად, ამგვარი ფინანსური ინტერესი პირდაპირად მიიჩნევა. პირიქით, როდესაც ფინანსური ინტერესის ბენეფიციარი მესაკუთრე არ აკონტროლებს ამგვარ შუალედურ სუბიექტს და არც მის საინვესტიციო გადაწყვეტილებებზე ზემოქმედების შესაძლებლობა აქვს, კოდექსის თანახმად, ამგვარი ფინანსური ინტერესი არაპირდაპირად მიიჩნევა.
- 910.3 გ2 ამ განყოფილებაში ფინანსურ ინტერესთან მიმართებით გამოიყენება ტერმინი „არსებითობა“. იმის დასადგენად, ამგვარი ინტერესი არსებითია თუ არა ამა თუ იმ პირისთვის, შესაძლოა გასათვალისწინებელი იყოს ამ პირისა და მისი ოჯახის წევრების წმინდა კაპიტალის ღირებულება კომბინირებულად.

910.3 გ3 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით ფინანსური ინტერესის შედეგად შექმნილი ანგარების საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- იმ პირის როლი, რომელსაც გააჩნია ფინანსური ინტერესი;
- ფინანსური ინტერესი პირდაპირია თუ არაპირდაპირი; და
- ფინანსური ინტერესის არსებითობა.

ფირმის, მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრებისა და მათი ოჯახის წევრების ფინანსური ინტერესები

მ910.4 პირდაპირი ფინანსური ინტერესი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით არ უნდა ჰქონდეს:

- (ა) ფირმას; ან
- (ბ) მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს ან მისი ოჯახის წევრს.

ფინანსური ინტერესები სუბიექტთან მიმართებით, რომელიც მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს აკონტროლებს

მ910.5 არც ფირმას, არც მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს, არც მისი ოჯახის წევრს არ უნდა ჰქონდეს პირდაპირი ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი სუბიექტთან მიმართებით, რომელსაც მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის საქმიანობაზე კონტროლის უფლების მიმნიჭებული ინტერესი გააჩნია და ეს დამკვეთი არსებითია მოცემული სუბიექტისთვის.

ფინანსური ინტერესები ნდობით აღჭურვილი პირის ფუნქციების შესრულებისას

მ910.6 მ910.4 პუნქტი ასევე ეხება მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით ისეთ ფინანსურ ინტერესსაც, რომელიც მას გააჩნია სატრასტო ორგანიზაციაში, რომლისთვისაც ფირმა ან პირი მოქმედებს, როგორც ნდობით აღჭურვილი პირი, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც:

- (ა) არც ნდობით აღჭურვილი პირი, არც მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი, არც ამ პირების ოჯახის რომელიმე წევრი და არც ფირმა არ არის ამ სატრასტო ორგანიზაციის ბენეფიციარი;
- (ბ) სატრასტო ორგანიზაციის ინტერესი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით არ არის არსებითი სატრასტო ორგანიზაციისათვის;

- (გ) სატრასტო ორგანიზაციას არ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთზე; და
- (დ) არც ნდობით აღჭურვილ პირს, არც მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს, არც ამ პირების ოჯახის წევრს და არც ფირმას არა აქვს მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა ისეთ საინვესტიციო გადაწყვეტილებაზე, რომელიც დაკავშირებულია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით არსებულ ფინანსურ ინტერესთან.

ფინანსური ინტერესის მიღება წინასწარი განზრახვის გარეშე

მ910.7 თუ ფირმა, მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი ან ამ პირის ოჯახის წევრი იძენს პირდაპირ ფინანსურ ინტერესს, ან არსებით არაპირდაპირ ფინანსურ ინტერესს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით, მაგალითად, მემკვიდრეობით, საჩუქრად, ან შერწყმის შედეგად ან სხვა ანალოგიურ გარემოებებში და ამგვარი ინტერესის ქონა სხვა შემთხვევაში ნებადართული არ იქნებოდა წინამდებარე განყოფილების დებულებებით, მაშინ:

- (ა) ფირმამ დაუყოვნებლივ უნდა გაასხვისოს ფინანსური ინტერესი მთლიანად, ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესის საკმაო ნაწილი ისე, რომ დარჩენილი ნაწილი აღარ იყოს არსებითი, თუ მან ამგვარი ინტერესი შეიძინა; ან
- (ბ) პირმა დაუყოვნებლივ უნდა გაასხვისოს ფინანსური ინტერესი, ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესის საკმაო ნაწილი ისე, რომ დარჩენილი ნაწილი აღარ იყოს არსებითი, თუ ინტერესი მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა შეიძინა.

ფინანსური ინტერესები – სხვა გარემოებები

ახლო ნათესავები

910.8 გ1 შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეიქმნას, თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა იცის, რომ მის ახლო ნათესავს გააჩნია პირდაპირი ფინანსური ინტერესი, ან არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით.

910.8 გ2 ამგვარი საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- მარწმუნებელი გარიგების წევრსა და ამ ახლო ნათესავს შორის ურთიერთობის ხასიათი;

- ფინანსური ინტერესი პირდაპირია თუ არაპირდაპირი; დ
- ფინანსური ინტერესის არსებითობა ახლო ნათესავისთვის.

910.8გ3 ამგვარი ანგარების საფრთხე შესაძლოა აღმოიფხვრას მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარებით:

- შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში ახლო ნათესავის მთელი ფინანსური ინტერესის ან არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესის საკმაო ნაწილის თავიდან მოცილება ისე, რომ დარჩენილი ნაწილი აღარ იყოს არსებითი;
- პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან.

910.8 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის არის მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

სხვა პირები

910.8გ5 შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეიქმნას, თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა იცის, რომ მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით ფინანსური ინტერესი გააჩნია:

- ფირმის სხვა პარტნიორებსა და პროფესიულ პერსონალს ან მათი ოჯახის წევრებს (იმ პირთა გარდა, რომელთათვისაც მ910.4 პუნქტის თანახმად კონკრეტულად ნებადართული არ არის ფინანსური ინტერესის ქონა);
- პირებს, რომელთაც ახლო პირადი ურთიერთობა აქვთ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრთან.

910.8 გ6 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების საფრთხე, იქნება მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან იმ პირის გამოყვანა, რომელსაც პირადი ურთიერთობა აქვს.

910.8გ7 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა მონაწილეობა არ უნდა მიიღოს ამ მარწმუნებელი მომსახურების შესრულებასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში; ან
- მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 911

სესხები და გარანტიები

შესავალი

- 911.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეტიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 911.2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთზე სესხის ან სესხისთვის გარანტიის გაცემის, ან მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან სესხის ან სესხისთვის გარანტიის მიღების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 911.3გ1 ამ განყოფილებაში სესხთან ან გარანტიასთან მიმართებით გამოიყენება ტერმინი „არსებითობა“. იმის დასადგენად, სესხი ან გარანტია არსებითია თუ არა ამა თუ იმ პირისთვის, შესაძლოა გასათვალისწინებელი იყოს ამ პირისა და მისი ოჯახის წევრების წმინდა კაპიტალის ღირებულება კომბინირებულად.

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთზე გაცემული სესხი ან გარანტია

- 911.4 ფირმამ, მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა არ უნდა გასცეს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთზე სესხი ან სესხისთვის გარანტია, თუკი სესხი ან გარანტია არსებითია როგორც:
- (ა) ფირმის ან სესხის ან გარანტიის გამცემი პირისთვის, შესაბამისად; ისე
 - (ბ) დამკვეთისთვის.

სესხები და გარანტიები მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან, რომელიც არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება

- 8911.5** ფირმამ, მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა არ უნდა მიიღოს სესხი ან სესხისთვის გარანტია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან, რომელიც არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც სესხი ან გარანტია გაცემულია სესხის გაცემის სტანდარტული პროცედურების, ვადებისა და პირობების დაცვით.
- 911.5გ1 ამგვარ სესხებს განეკუთვნება საცხოვრებელი ბინების შესაძენი იპოთეკური სესხები, ბანკის ოვერდრაფტები, ავტომატური შესაძენი სესხები და საკრედიტო ბარათების ნაშთები.
- 911.5 გ2 იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ფირმა სესხის გაცემის სტანდარტული პროცედურების, ვადებისა და პირობების დაცვით იღებს სესხს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან, რომელიც არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება, სესხმა შესაძლოა შექმნას ანგარების საფრთხე, თუ სესხი არსებითია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის ან სესხის ამღები ფირმისთვის.
- 911.5გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის არის ამ პირის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ არის მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი და ქსელის იმ ფირმის წარმომადგენელია, რომელიც არ არის სესხის ბენეფიციარი.

დეპოზიტები ან საბროკერო ანგარიშები

- 8911.6** თუ ფირმას ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს, ან ამ პირის ოჯახის წევრს დეპოზიტები ან საბროკერო ანგარიშები აქვს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან, რომელიც არის ბანკი, საბროკერო კომპანია ან ანალოგიური დაწესებულება, ეს საფრთხეს არ უქმნის დამოუკიდებლობას, თუ ამ დეპოზიტის ან ანგარიშის მომსახურება ჩვეულებრივი/სტანდარტული კომერციული პირობების შესაბამისად ხდება.

სესხები და გარანტიები მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან, რომელიც არ არის ბანკი ან ანალოგიური დაწესებულება

- 8911.7** ფირმამ, მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა ან ამ პირის ოჯახის წევრმა არ უნდა აიღოს სესხი ან სესხისთვის გარანტია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან, რომელიც არ არის ბანკი ან

ანალოგიური დაწესებულება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც სესხი ან გარანტია არაარსებითია:

- (ა) ფირმის ან სესხის ან გარანტიის მიმღები პირისთვის, შესაბამისად; და
- (ბ) დამკვეთისთვის.

განყოფილება 920

საქმიანი ურთიერთობები

შესავალი

- 920.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 920.2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ან მის ხელმძღვანელობასთან მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 920.3 გ1 ამ განყოფილებაში ფინანსურ ინტერესთან მიმართებით გამოიყენება ტერმინი „არსებითობა“, ხოლო საქმიან ურთიერთობასთან დაკავშირებით – „მნიშვნელოვანი“. იმის დასადგენად, ფინანსური ინტერესი არსებითია თუ არა ამა თუ იმ პირისთვის, შესაძლოა გასათვალისწინებელი იყოს ამ პირისა და მისი ოჯახის წევრების წმინდა კაპიტალის ღირებულება კომბინირებულად.
- 920.3 გ2 კომერციული ურთიერთობიდან ან საერთო ფინანსური ინტერესიდან წარმოქმნილი მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობების მაგალითებია:
- ფინანსური ინტერესის ქონა ერთობლივ საქმიანობაში მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ან დამკვეთის კონტროლის უფლების მქონე მესაკუთრესთან, დირექტორთან, თანამდებობის პირთან ან სხვა პირთან, რომელიც ამ დამკვეთისათვის ასრულებს უფროსი მენეჯერის ფუნქციებს;
 - შეთანხმებები, რომლებიც ითვალისწინებს ფირმის ერთი ან მეტი მომსახურების, ან პროდუქტის გაერთიანებას დამკვეთის ერთ ან მეტ მომსახურებასთან ან პროდუქტთან და პროდუქტების ან მომსახურების პაკეტის გაყიდვას ორივე მხარის ინტერესების შესაბამისად;

- შეთანხმებები, რომლის თანახმად ფირმა აწარმოებს დამკვეთის პროდუქციის ან მომსახურების გაყიდვას, გადაყიდვას ან დისტრიბუციას, ან დამკვეთი აწარმოებს ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის პროდუქციის ან მომსახურების გაყიდვას, გადაყიდვას ან დისტრიბუციას;
- შეთანხმებები, რომლის თანახმად ფირმა დამკვეთთან ერთად ქმნის ახალ პროდუქტს, ან პროგრამულ და აპარატურულ უზრუნველყოფას (ტექნოლოგიურ პროდუქტს), რომელსაც რომელიმე ან ორივე მხარე ყიდის ან ლიცენზიით გადასცემს მესამე მხარეებს.

920.3გ3 შეთანხმება, რომლის თანახმად ფირმა ლიცენზიით გადასცემს პროდუქტებს ან ტექნოლოგიურ პროდუქტებს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს, ან პირიქით მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისკენ ლიცენზიით იღებს პროდუქტებს ან ტექნოლოგიურ პროდუქტებს, ერთ-ერთი მაგალითია ისეთი სიტუაციის, რომელმაც შესაძლოა შექმნას მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობები, კონკრეტული ფაქტებიდან და გარემოებებიდან გამომდინარე.

ფირმის, მარწმუნებელი გუნდის წევრის ან მისი ოჯახის საქმიანი ურთიერთობები

მ920.4 ფირმას ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს არ უნდა ჰქონდეს მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ან მის ხელმძღვანელობასთან, თუ ამგვარი ფინანსური ინტერესი არსებითია, ხოლო საქმიანი ურთიერთობა – უმნიშვნელო არ არის დამკვეთისთვის ან მისი ხელმძღვანელობისთვის და ფირმის ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრისთვის, საჭიროებისამებრ.

920.4 გ1 თუ მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობა არსებობს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს ან მის ხელმძღვანელობასა და მარწმუნებელი გარიგების გუნდის რომელიმე წევრის ოჯახს შორის შესაძლოა შეიქმნას ანგარების ან შანტაჟის საფრთხე.

საქონლის ან მომსახურების ყიდვა

920.5გ1 ფირმის ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის, ან მისი ოჯახის წევრის მიერ საქონლისა და მომსახურების შესყიდვა, მათ შორის ტექნოლოგიის ლიცენზიის, მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისგან, საზოგადოდ, საფრთხეს არ უქმნის დამოუკიდებლობას, თუ ეს ოპერაცია დამკვეთის ჩვეულებრივი საქმიანობის ნაწილია და განხორციელდა „გაშლილი ხელის მანძილის“ პრინციპით. თუმცა, ამგვარი

ოპერაციები შესაძლოა ისეთი ბუნებისა და მასშტაბის იყოს, რომ შეიქმნას ანგარების საფრთხე.

920.5 გ2 ამგვარი ანგარების საფრთხე შესაძლოა აღმოიფხვრას მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების გატარებით:

- ოპერაციის გაუქმება ან მისი მასშტაბის შემცირება; ან
- პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან.

ტექნოლოგიის მიწოდება, გაყიდვა, გადაყიდვა ან ლიცენზირება

920.6გ1 თუ ფირმა ტექნოლოგიას აწვდის, მიყიდის ან გადაყიდის, ან ლიცენზიით გადასცემს:

- (ა) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს; ან
- (ბ) სუბიექტს, რომელიც ამგვარი ტექნოლოგიის გამოყენებით მომსახურებას ასრულებს ფირმის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთებისთვის,

კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების გათვალისწინებით გამოიყენება 950-ე განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა

განყოფილება 921

ნათესაური და პირადი ურთიერთობები

შესავალი

- 921.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 921.2 დამკვეთის პერსონალთან ნათესაურმა ან პირადმა ურთიერთობებმა შესაძლოა შექმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 921.3 გ1 ნათესაურმა და პირადმა ურთიერთობებმა მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრსა და მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორს, თანამდებობის პირს ან ზოგიერთ თანამშრომელს შორის (მათი ფუნქციებიდან გამომდინარე), შესაძლოა შექმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე.
- 921.3 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- ამ პირის პასუხისმგებლობა მარწმუნებელი გარიგების გუნდში;
 - ნათესავის ან მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მომუშავე სხვა პირის როლი დამკვეთთან და ასევე ამ ურთიერთობის სიახლოვე.

მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის ოჯახი

- 921.4 გ1 ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შეიქმნება, როდესაც მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის ოჯახის რომელიმე წევრი დამკვეთის თანამშრომელია და ისეთი

თანამდებობა უკავია, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველ საგანზე.

921.4 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ოჯახის წევრის თანამდებობა;
- მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის როლი.

921.4 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე იქნება ამ პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან.

921.4 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარ ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის, არის მარწმუნებელი გარიგების გუნდში პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის ამ წევრს არ ეხებოდეს საკითხები, რომლებიც მისი ოჯახის წევრის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

8921.5 პირი არ უნდა იყოს შეყვანილი მარწმუნებელი გარიგების გუნდში, თუ მისი ოჯახის წევრი:

- (ა) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირია;
- (ბ) დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობს სხვა ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე; ან
- (გ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობდა ამგვარ თანამდებობაზე გარიგებით ან მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციით მოცული პერიოდის განმავლობაში.

მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის ახლო ნათესავები

921.6 გ1 ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შეიქმნება, თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის რომელიმე წევრის ახლო ნათესავი:

- (ა) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირია; ან

(ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობს სხვა ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან, დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

921.6 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- მარწმუნებელი გარიგებების გუნდი წევრსა და ახლო ნათესავს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
- ახლო ნათესავის თანამდებობა დამკვეთთან;
- მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის როლი.

921.6 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან.

921.6 გ4 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის, იქნება მარწმუნებელი გარიგების გუნდში პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის ამ წევრს არ ეხებოდეს საკითხები, რომლებიც მისი ახლო ნათესავის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის სხვა ახლო ურთიერთობები

8921.7 მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრმა საფრთხის შესახებ უნდა იმსჯელოს ფირმის პოლიტიკისა და პროცედურების შესაბამისად, თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს ახლო ურთიერთობა აქვს პირთან, რომელიც არ არის მისი ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავი, მაგრამ:

- (ა) არის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
- (ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობს სხვა ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

921.7 გ1 ამგვარი ურთიერთობის შედეგად შექმნილი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხის დონის შეფა-

სეზისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ამ პირსა და მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
- ამ პირის თანამდებობა დამკვეთთან;
- მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის როლი.

921.7 გ2 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან.

921.7 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის, იქნება მარწმუნებელი გარიგების გუნდში პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის ამ წევრს არ ეხებოდეს საკითხები, რომლებიც მასთან ახლო ურთიერთობის მქონე პირის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება.

ფირმის პარტნიორებსა და თანამშრომლებს შორის ურთიერთობები

921.8 გ1 ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას პირადი ან ნათესაური ურთიერთობის შედეგად შემდეგ პირებს შორის:

- (ა) პარტნიორი ან ფირმის თანამშრომელი, რომელიც არ არის მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი; და
- (ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის:
 - (i) დირექტორი, ან თანამდებობის პირი;
 - (ii) მასთან სხვა ისეთ პოზიციაზე მომუშავე პირი, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

921.8 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- ფირმის პარტნიორს ან თანამშრომელსა და დამკვეთის დირექტორს, ან თანამდებობის პირს ან დაქირავებულ პირს შორის ურთიერთობის ხასიათი;
- ფირმის პარტნიორის ან თანამშრომლის ურთიერთქმედების ხარისხი მარწმუნებელი გარიგების გუნდთან;
- ფირმის პარტნიორის ან თანამშრომლის პოზიცია ფირმაში;

- ამ პირის თანამდებობა დამკვეთთან.

921.8 გ3

ამგვარ ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- პარტნიორის ან ფირმის თანამშრომლის პასუხისმგებლობების იმგვარად განაწილება, რომ შემცირდეს მოცემულ მარწმუნებელ გარიგებაზე გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა;
- მარწმუნებელ გარიგებაში შესრულებული შესაბამისი სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 922

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა უახლოეს წარსულში

შესავალი

- 922.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 922.2 თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი უახლოეს წარსულში იყო მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი, ან თანამდებობის პირი, ან მისი თანამშრომელი, შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, თვითშეფასების ან ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა მარწმუნებელი დასკვნით მოცული პერიოდის განმავლობაში

- 922.3** მარწმუნებელი გარიგების გუნდში არ უნდა იყოს პირი, რომელიც მარწმუნებელი დასკვნით მოცული პერიოდის განმავლობაში:
- (ა) იყო მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - (ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან სხვა ისეთ პოზიციაზე მუშაობდა, რომ შეეძლო მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა მარწმუნებელი დასკვნით მოცული პერიოდის წინა პერიოდში

- 922.4 გ1 შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, თვითშეფასების ან ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე, თუ მარწმუნებელი დასკვნით მოცულ

პერიოდამდე მარწმუნებელი გარიგების გუნდის რომელიმე წევრი:

- (ა) იყო მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
- (ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან სხვა ისეთ პოზიციაზე მუშაობდა, რომ შეეძლო მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

მაგალითად, საფრთხე შეიქმნება, თუ ზემოაღნიშნულ წინა პერიოდში მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობის დროს, ამ პირის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ან შესრულებული სამუშაო უნდა შეფასდეს მიმდინარე პერიოდში, მიმდინარე პერიოდის მარწმუნებელი გარიგების სამუშაოს ფარგლებში.

922.4 გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:

- რა თანამდებობა ეკავა ამ პირს დამკვეთთან;
- რა დროა გასული მას შემდეგ, რაც ეს პირი აღარ მუშაობს დამკვეთთან;
- ამ პირის როლი მარწმუნებელი გარიგების გუნდში.

922.4 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელიც შესაძლოა შესაფერისი იყოს ამგვარი ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის იქნება მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 923

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა ღირექტორად ან თანამდებობის პირად

შესავალი

- 923.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 923.2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ღირექტორად ან თანამდებობის პირად მუშაობა წარმოქმნის თვითშეფასებისა და ანგარების საფრთხეებს. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

მუშაობა ღირექტორად ან თანამდებობის პირად

- მ923.3** ფირმის პარტნიორი და არც რომელიმე თანამშრომელი არ უნდა მსახურობდეს ფირმის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ღირექტორად ან თანამდებობის პირად.

მუშაობა კომპანიის მდივნად

- მ923.4** ფირმის პარტნიორი და არც რომელიმე თანამშრომელი არ უნდა მსახურობდეს ფირმის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მდივნად, თუ:
- (ა) ამგვარი პრაქტიკა პირდაპირ ადგილობრივი კანონმდებლობით, პროფესიული წესებით ან დამკვიდრებული პრაქტიკით არ არის ნებადართული;
 - (ბ) ხელმძღვანელობა არ იღებს ყველა სათანადო გადაწყვეტილებას; და
 - (გ) მდივნის მოვალეობები და ფუნქციები მხოლოდ ფორმალური და ადმინისტრაციული ხასიათის მოვალეობებით არ შემოიფარგლება, როგორცაა ოქმების წარმოება და კანონმდებლობით დადგენილი საანგარიშგებო ფორმების მომზადება.

923.4 გ1 სუბიექტების მდივნებს განსხვავებული ფუნქციები აქვთ სხვადასხვა იურისდიქციაში. მათი მოვალეობები შესაძლოა მრავალფეროვანი იყოს, ადმინისტრაციული მოვალეობებიდან დაწყებული (როგორცაა კადრების მართვა და სუბიექტის ოქმებისა და საქმიანი კორესპოდენციების რეგისტრაციის წარმოება) სრულიად განსხვავებული მოვალეობებით დამთავრებული, როგორც არის, მაგალითად იმის უზრუნველყოფა, რომ სუბიექტი იცავდეს მარეგულირებელ ნორმებს, ან რჩევების მიცემა კორპორაციული მართვის საკითხებზე. როგორც წესი, ეს თანამდებობა ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს, რომ მჭიდრო კავშირი არსებობს სუბიექტთან. ამგვარად, საფრთხე შეიქმნება, თუ ფირმის პარტნიორს ან რომელიმე თანამშრომელს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან უკავია მდივნის თანამდებობა (მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია მოცემულია 950-ე განყოფილებაში – „*არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის*“).

განყოფილება 924

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მუშაობა

შესავალი

- 924.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 924.2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან შრომითი ურთიერთობების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებულია სპეციალური მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა, რომელიც შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 924.3გ1 ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას, თუ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელიმე პირი წარსულში იყო მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი ან ფირმის პარტნიორი:
- მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დირექტორი ან თანამდებობის პირი; ან
 - მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან სხვა ისეთ პოზიციანზე მომუშავე პირი, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე.

შეზღუდვები ყოფილი პარტნიორის ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის ყოფილი წევრისთვის

მ924.4 თუ ყოფილი პარტნიორი ან მარწმუნებელი გარიგების ყოფილი წევრი ფირმის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან გადავიდა:

- (ა) დირექტორად ან თანამდებობის პირად; ან

- (ბ) ისეთ პოზიციაზე, რომ შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე, ეს პირი აღარ უნდა მონაწილეობდეს ფირმის ბიზნესში ან პროფესიულ საქმიანობაში.
- 924.4 გ1 ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა მაინც შეიქმნას, თუ მ924.4 პუნქტში მითითებული რომელიმე პირი გადავიდა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ამგვარ პოზიციაზე და აღარ მონაწილეობს ფირმის ბიზნესში ან პროფესიულ საქმიანობაში.
- 924.4 გ2 ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხე შესაძლოა იმ შემთხვევაშიც შეიქმნას, თუ ფირმის ყოფილი პარტნიორი სამუშაოდ გადავიდა ამა თუ იმ სუბიექტთან 924.3 გ1 პუნქტში მითითებულ რომელიმე თანამდებობაზე და ეს სუბიექტი შემდგომში გახდება ფირმის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი.
- 924.4 გ3 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- (ა) ამ პირის თანამდებობა დამკვეთთან;
 - (ბ) რა დონის მონაწილეობა ექნება ამ პირს მარწმუნებელი გარიგების გუნდთან ერთად მუშაობაში;
 - (გ) რა დრო გავიდა მას შემდეგ, რაც ეს პირი იყო მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი ან ფირმის პარტნიორი;
 - (დ) პირის ადრინდელი როლი მარწმუნებელი გარიგების გუნდში ან ფირმაში. მაგალითად, ეს პირი იყო თუ არა პასუხისმგებელი დამკვეთის ხელმძღვანელობასთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან რეგულარული კავშირის უზრუნველყოფაზე.
- 924.4 გ4 ამგვარ ფამილიარული ურთიერთობის ან შანტაჟის საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი ქმედებები:
- (ა) ზომების მიღება იმისთვის, რომ ამ პირს არ ჰქონდეს რაიმე სარგებლის ან ანაზღაურების მიღების უფლება ფირმისგან, თუ ეს არ გაკეთდა დადგენილი ფიქსირებული, წინასწარგანსაზღვრული შეთანხმების შესაბამისად;
 - (ბ) ზომების მიღება იმისთვის, რომ ამ პირის მიმართ ფირმის დავალიანების თანხა არსებითი არ იყოს ფირმისთვის;

- (გ) მარწმუნებელი გარიგების გეგმის შეცვლა;
- (დ) მარწმუნებელი გარიგების გუნდში ისეთი პირების შეყვანა, რომლებსაც მუშაობის საკმარისი გამოცდილება აქვთ იმ პირთან შედარებით, რომელიც დამკვეთთან გადავიდა; ან
- (ე) მარწმუნებელი გარიგების გუნდის ყოფილი წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრების მიერ დამკვეთთან მოლაპარაკებების წარმოება დასაქმების თაობაზე

- მ924.5** ფირმას უნდა ჰქონდეს პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრებს დაავალდებულებს ფირმის ინფორმირებას იმის თაობაზე, რომ მოლაპარაკებებს აწარმოებს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან დასაქმების შესახებ.
- 924.5 გ1 თუ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი მონაწილეობს მარწმუნებელი გარიგების შესრულებაში და იცის, რომ მომავალში გარკვეულ დროს ამ დამკვეთს ნამდვილად დაუკავშირდება სამსახურებრივად ან ვარაუდობს, რომ შესაძლოა დაუკავშირდეს, შეიქმნება ანგარების საფრთხე.
- 924.5 გ2 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამგვარი ანგარების საფრთხე, იქნება ამ პირის გამოყვანა მარწმუნებელი გარიგებიდან.
- 924.5 გ3 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა მისაღებ დონემდე შეამციროს ამგვარი ანგარების საფრთხე, იქნება გუნდში ყოფნისას მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ.

განყოფილება 940

ფირმის პერსონალის ხანგრძლივი კავშირი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან

შესავალი

- 940.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 940.2 თუ რომელიმე პირი ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე მონაწილეობს ამა თუ იმ მარწმუნებელ გარიგებაში, შესაძლოა შეიქმნას ფამილიარული ურთიერთობისა და ანგარების საფრთხეები. კოდექსის ამ განყოფილებაში ჩამოყალიბებული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის ამგვარ გარემოებებში.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

- 940.3 გ1 ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას პირის ხანგრძლივი კავშირის შედეგად:
- (ა) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან;
 - (ბ) მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელ პერსონალთან; ან
 - (გ) შესაბამის განსახილველ საგანთან ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან.
- 940.3 გ2 ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას, თუ პირს აწუხებს დიდი ხნის მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის დაკარგვა ან დაინტერესებულია ახლო პირადი ურთიერთობის შენარჩუნებით ამ დამკვეთის ზედა დონის ხელმძღვანელ პირთან ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან. ამგვარმა საფრთხემ შესაძლოა მიზანშეუწონელი გავლენა იქონიოს ამ პირის განსჯაზე.
- 940.3 გ3 ამგვარი ფამილიარული ურთიერთობის ან ანგარების საფრთხის დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორ-

რებია:

- მარწმუნებელი გარიგების ხასიათი;
- რამდენ ხანს იყო პირი მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი, მისი თანამდებობრივი რანგი გუნდში და რა როლს ასრულებდა, მათ შორის თუ ამგვარი ურთიერთობა არსებობდა ამ პირის მუშაობისას რომელიმე წინა ფორმაშიც;
- რა დონეზე ექვემდებარება ამ პირის მიერ შესრულებული სამუშაო ზემდგომი ხელმძღვანელი პერსონალის მხრიდან ხელმძღვანელობას, მიმოხილვასა და ზედამხედველობას;
- რა დონეზე აქვს ამ პირს შესაძლებლობა, თანამდებობრივი რანგის გამო, გავლენა მოახდინოს მარწმუნებელი გარიგების შედეგზე, მაგალითად, მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღებით ან გარიგების გუნდის სხვა წევრების სამუშაოსთვის მიმართულების მიცემით;
- ამ პირის პირადი ურთიერთობის სიახლოვე მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ან ზედა დონის ხელმძღვანელობასთან, თუ ასეთი ურთიერთობა არსებობდა;
- ამ პირის ურთიერთქმედების ხასიათი, სიხშირე და მასშტაბი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან;
- შეიცვალა თუ არა შესაბამისი განსახილველი საგნის ან განსახილველის საგნის ინფორმაციის ხასიათი ან სირთულე;
- მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან უახლოეს პერიოდში შეიცვალა თუ არა ის პირი (ან პირები), რომელიც (რომლებიც) პასუხისმგებელია (პასუხისმგებლები არიან) შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე, ანდა ზედა დონის ხელმძღვანელობა, თუ ეს უკანასკნელი განსახილველია.

940.3 გ4 ორი ან მეტი ფაქტორის კომბინაციამ შესაძლოა გამოიწვიოს საფრთხის დონის გაზრდა ან შემცირება. მაგალითად, ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე, რომელიც შეიქმნა დროთა განმავლობაში ახლო ურთიერთობის სულ უფრო მეტად გავრმავეების შედეგად მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრსა და მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან ისეთ თანამდებობაზე მომუშავე პირს შორის, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენის მოხდენა შესაბამის განსახილველ საგანზე ან დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე, შემცირდება დამკვეთის მიერ ამ პირის სამსახურიდან განთავისუფლებით.

940.3 გ5 ერთ-ერთი დამცავი ზომა, რომელმაც შესაძლოა აღმოფხვრას ამა

თუ იმ გარიგებაში პირის ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მონაწილეობის შედეგად შექმნილი ფამილიარული ურთიერთობისა და ანგარების საფრთხეები, იქნება მარწმუნებელი გარიგების გუნდიდან ამ პირის გამოყვანა/სხვა პირით ჩანაცვლება.

940.3 გ6

ამგვარ ფამილიარული ურთიერთობის ან ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ პირის როლის/ფუნქციების შეცვლა მარწმუნებელი გარიგების გუნდში, ან იმ დავალებების ხასიათისა და ხარისხის შეცვლა, რომელსაც ის ასრულებს;
- ამ პირის მიერ შესრულებული სამუშაოს მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც არ იყო მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრი;
- გარიგების ხარისხის შიდა ან გარე დამოუკიდებელი შემოწმების ჩატარება რეგულარულად.

მ940.4

თუ ფირმა გადაწყვეტს, რომ შექმნილი საფრთხეების მისაღებ დონემდე შემცირება მხოლოდ მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის ჩანაცვლებით არის შესაძლებელი, ფირმამ უნდა განსაზღვროს შესაფერისი პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც ეს პირი არ უნდა:

- (ა) იყოს გარიგების გუნდის წევრი ამ მარწმუნებელ გარიგებაში;
- (ბ) ატარებდეს მოცემული გარიგების ხარისხის მიმოხილვას ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; ან
- (გ) ახდენდეს უშუალო გავლენას მარწმუნებელი გარიგების შედეგზე.

ამ პერიოდის ხანგრძლივობა საკმარისი უნდა იყოს იმისათვის, რომ მისაღებ დონემდე შემცირდეს ფამილიარული ურთიერთობისა და ანგარების საფრთხეები.

განყოფილება 950

არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთებისთვის, გარდა აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების დამკვეთებისა

შესავალი

- 950.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 950.2 ფირმები შესაძლოა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთებს სთავაზობდნენ ფართო სპექტრის არამარწმუნებელ მომსახურებას, თავიანთი კვალიფიკაციისა და გამოცდილების შესაბამისად. მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევამ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვასა და დამოუკიდებლობას.
- 950.3 კოდექსის ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთებისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის დროს.
- 950.4 ბიზნესის წარმოების ახალი მიდგომები, ფინანსური ბაზრების განვითარება და ტექნოლოგიების სწრაფი ცვლილებები ისეთი მოვლენებია, რომლებიც შეუძლებელს ხდის იმ არამარწმუნებელი მომსახურების სახეების სრულყოფილი სიის ზუსტად განსაზღვრას, რომელიც შესაძლოა შეასრულონ ფირმებმა და ქსელის ფირმებმა მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის. კონცეპტუალური მიდგომა და ამ განყოფილების ზოგადი დებულებები იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც ფირმა დამკვეთს ისეთი ტიპის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევას სთავაზობს, რომლისთვისაც კოდექსში არ არსებობს კონკრეტული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

950.5 წინამდებარე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა იმ შემთხვევაში გამოიყენება, როდესაც ფირმა:

- (ა) ტექნოლოგიას იყენებს მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების შესრულებისას; ან
- (ბ) აწვდის, მიყიდის, გადაყიდის ან ლიცენზიით გადასცემს ტექნოლოგიას, რომლის მეშვეობით ფირმა არამარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებს:
 - (i) მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის; ან
 - (ii) სუბიექტისთვის, რომელიც ამგვარი ტექნოლოგიის გამოყენებით მომსახურებას ასრულებს ფირმის მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთებისთვის.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

რისკი, რომელიც დაკავშირებულია არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევისას ისეთ საქმიანობაზე პასუხისმგებლობის აღებასთან, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება

950.6გ1 როდესაც ფირმა მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელ მომსახურებას ასრულებს, არსებობს რისკი იმისა, რომ ფირმა, მარწმუნებელი გარიგების შესაბამის განსახილველ საგანთან მიმართებით, ხოლო დამოწმების გარიგებაში – განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან მიმართებით, თავის თავზე აიღებს პასუხისმგებლობას ისეთ საქმიანობაზე, რომელიც ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის სფეროს განეკუთვნება, თუ ფირმა არ დარწმუნდება, რომ შეასრულა მ900.13 და მ900.14 პუნქტების მოთხოვნები.

არამარწმუნებელი მომსახურების გარიგებაზე დათანხმება

8950.7 სანამ ფირმა მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთს დაეთანხმება არამარწმუნებელი გარიგების შესრულებას, ფირმამ კონცეპტუალური მიდგომა უნდა გამოიყენოს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საფრთხის გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის, რომელიც შესაძლოა

შეიქმნას ამ მომსახურების გაწევის შედეგად.

საფრთხის გამოვლენა და შეფასება

- 950.8გ1 120.6 გვ პუნქტში აღწერილია იმ საფრთხეების კატეგორიები, რომლებიც შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც ფირმა არამარწმუნებელ მომსახურებას უწევს მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთს.
- 950.8გ2 მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის გაწეული არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგად შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად და მათი დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი შესაფერისი ფაქტორებია:
- მომსახურების ხასიათი, მასშტაბი, სავარაუდო გამოყენება და მიზანი;
 - მომსახურების შესრულების მეთოდი, მაგალითად, რომელი პერსონალი მიიღებს მონაწილეობას მომსახურებაში და მათი ადგილმდებარეობა;
 - ამ მომსახურებაზე დამკვეთის დამოკიდებულების ხარისხი, მათ შორის, რა სიხშირით შესრულდება ეს მომსახურება;
 - სამართლებრივი და მარეგულირებელი გარემო, სადაც მომსახურება სრულდება;
 - დამკვეთი არის თუ არა საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი;
 - რა დონის სპეციალური ცოდნა გააჩნია დამკვეთის ხელმძღვანელობასა და მის თანამშრომლებს შესრულებული მომსახურების ტიპთან დაკავშირებით;
 - მომსახურების შედეგი გავლენას იქონიებს თუ არა შესაბამის განსახილველ საგანზე და დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – საკითხებზე, რომლებიც ასახულია მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაში, ხოლო თუ ასეა:
 - რა დონის არსებით გავლენას იქონიებს ამ მომსახურების შედეგი შესაბამის განსახილველ საგანზე, ხოლო დამოწმების გარიგების შემთხვევაში – მოცემული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე;
 - რა დონეზე მონაწილეობს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი მნიშვნელოვანი საკითხების განსაზღვრაში,

რომლებიც განსჯას საჭიროებს (იხ. პუნქტები მ900.13 – მ900.14);

- რა დონეზე მოხდება ამ მომსახურების შედეგზე დაყრდნობა მარწმუნებელი გარიგების შესრულების პროცესში;
- არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული საზღაური.

არსებითობა მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის ინფორმაციასთან დაკავშირებით

950.9გ1 არსებითობა ერთ-ერთი შესაფერისი ფაქტორია, რომელიც გასათვალისწინებელია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი საფრთხეების შეფასებისას. არსებითობის ცნება მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან დაკავშირებით განხილულია მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტ *(მგსს) 3000-ში* (გადასინჯული) – „*მარწმუნებელი გარიგებები გასული პერიოდების ფინანსური იფორმაციის აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა*“. არსებითობის განსაზღვრას პროფესიული განსჯა ესაჭიროება და მასზე გავლენას ახდენს როგორც რაოდენობრივი, ისე ხარისხობრივი ფაქტორები, ასევე მომხმარებლების ფინანსური ან სხვა ინფორმაციის საჭიროებების აღქმა.

მრავალნაირი მომსახურების გაწევა ერთი და იმავე მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის

950.10გ1 ფირმა შესაძლოა მრავალნაირ არამარწმუნებელ მომსახურებას უწევდეს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს. ასეთ შემთხვევაში, მიზანშეწონილია, რომ საფრთხეების შეფასებისას ფირმამ გაითვალისწინოს ამ მომსახურებების გაწევის შედეგად შექმნილი საფრთხეების ერთობლივი გავლენა.

თვითშეფასების საფრთხე

950.11გ1 თუ დამოწმების გარიგებაში ფირმა მონაწილეობს ისეთი განსახილველი საგნის ინფორმაციის მომზადებაში, რომელიც შემდგომში მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაცია გახდება, შესაძლოა შეიქმნას თვითშეფასების საფრთხე. ამგვარი თვითშეფასების საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას შემდეგი სახის არამარწმუნებელი მომსახურების შედეგად, თუ მარწმუნე-

ბელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან დაკავშირებით ფირმის მიერ შესრულებული მომსახურება მოიცავს:

- პერსპექტიული ინფორმაციის დამუშავებასა და მომზადებას და შემდგომში ამ ინფორმაციის შესახებ მარწმუნებელი ანგარიშის გაცემას;
- შეფასების განხორციელებას, რომელიც დაკავშირებულია მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ინფორმაციასთან ან მისი ნაწილია;
- სტ სისტემების ან სტ კონტროლის მექანიზმების შექმნას, სრულყოფას, დანერგვას, მუშაობას, ექსპლუატაციას, მონიტორინგს, განახლებას ან მოდერნიზაციას და შემდგომში მარწმუნებელი გარიგების შესრულებას ამ სტ სისტემების ან სტ კონტროლის საშუალებების შესახებ მომზადებულ ანგარიშთან სუბიექტის მოსაზრებასთან დაკავშირებით;
- სტ სისტემების შექმნას, სრულყოფას, დანერგვას, მუშაობას, ექსპლუატაციას, მონიტორინგს, განახლებას ან მოდერნიზაციას და შემდგომში მარწმუნებელი ანგარიშის მომზადებას განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე, როგორც არის, მაგალითად გარკვეული სახის არაფინანსური ინფორმაცია, რომელიც მომზადებულია ამგვარი სტ სისტემების მიერ გენერირებული ინფორმაციის გამოყენებით.

მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთები, რომლებიც საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები არიან

950.12გ1 ფირმის დამოუკიდებლობის მიმართ მოლოდინი უფრო იზრდება, როდესაც ფირმა მარწმუნებელ გარიგებას ასრულებს საზოგადოებრივი დაინტერესების პირისთვის და:

- (ა) გარიგების შედეგები საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახდეს, მათ შორის აქციონერებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის; ან
- (ბ) ინფორმაცია გარიგების შედეგების შესახებ უნდა მიეწოდოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ სუბიექტს/ორგანიზაციას, რომელსაც ბიზნესსექტორის საქმიანობის ზედამხედველობა ევალება.

ზემოაღნიშნული მოლოდინის განხილვა/გათვალისწინება გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტის ნაწილია, რომელიც ტარდება იმის დასადგენად, უნდა გაუწიოს თუ არა ფირმამ არამარწმუნებელ მომსახურება მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთს.

950.12გ2 თუ თვითშეფასების საფრთხე არსებობს 950.11 გ1 (ბ) პუნქტში მითითებულ გარემოებებში განხორციელებულ გარიგებასთან დაკავშირებით, რეკომენდებულია, რომ ფირმამ ამ თვით-შეფასების საფრთხის არსებობისა და მასზე რეაგირებისთვის გატარებული ზომების შესახებ აცნობოს ფირმის დამკვირვებელ მხარეს ან მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, ასევე კანონმდებლობით დადგენილ სუბიექტს/ორგანიზაციას, რომელსაც ბიზნესსექტორის საქმიანობის ზედამხედველობა ევალება და ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს გარიგების შედეგების შესახებ.

საფრთხეზე რეაგირება

950.13გ1 მ120.10 – 120.10 გ2 პუნქტები მოიცავს მოთხოვნებს და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ მასალას, რომელიც განკუთვნილია დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის, მათ შორის დამცავი ზომების აღწერას.

950.13 გ2 მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი ან მრავალნაირი მომსახურების გაწევის შედეგად დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეები სხვადასხვანაირი იქნება მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებული ფაქტებისა და გარემოებების და მომსახურების ხასიათის მიხედვით. ამგვარი საფრთხეები შესაძლოა აღმოიფხვრას დამცავი ზომების გატარებით ან შემოთავაზებული მომსახურების მასშტაბის შეცვლით.

950.13გ3 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის შესაძლოა შესაფერისი იყოს მაგალითად შემდეგი დამცავი ზომების მიღება:

- ამ მომსახურების შესასრულებლად სხვა პროფესიონალების გამოყენება, რომლებიც არ არიან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრები;
- მარწმუნებელი მომსახურების პროცესში შესრულებული სამუშაოს ან შესრულებული მომსახურების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმომხილველის მიერ, რომელიც არ მონაწილეობდა ამ მომსახურების შესრულებაში.

950.13გ4 ზოგ შემთხვევაში, შესაძლოა არ არსებობდეს არანაირი დამცავი ზომა მარწმუნებელი მომსახურების დამკვეთისთვის არამარწმუნებელი მომსახურების გაწევის შედეგად შექმნილი საფრთხის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად. ასეთ სიტუა-

ციაში, კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენება მოითხოვს, რომ ფირმამ:

- (ა) შეცვალოს შემოთავაზებული მომსახურების მასშტაბი, რათა აღმოფხვრას საფრთხის წარმომქმნელი გარემო-ებები;
- (ბ) უარი თქვას მომსახურების გაწევაზე ან შეწყვიტოს მომ-სახურება, რომელიც ისეთ საფრთხეს ქმნის, რომლის აღმოფხვრა ან მისაღებ დონემდე შემცირება შეუძლებე-ლია; ან
- (გ) შეწყვიტოს მარწმუნებელი გარიგების შესრულება.

განყოფილება 990

დასკვნები, რომლებიც ითვალისწინებს გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას (მარწმუნებელი გარიგებები აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა)

შესავალი

- 990.1 ფირმა ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები, იყოს დამოუკიდებელი და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა დამოუკიდებლობის მიმართ შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 990.2 ეს განყოფილება შეიცავს კოდექსის 4ბ ნაწილის მოთხოვნების გარკვეულ სახეცვლილებებს, რომელთა გამოყენება ნებადართულია მარწმუნებელი გარიგებების შესრულების დროს გარკვეულ გარემოებებში, როდესაც მარწმუნებელი დასკვნა ითვალისწინებს მისი გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას. ამ განყოფილებაში, გარიგებას, რომელიც ითვალისწინებს დასკვნის გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას მ990.3 პუნქტში მითითებულ გარემოებებში, ეწოდება „დასაშვები მარწმუნებელი გარიგება“.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

მ990.3 როდესაც ფირმა აპირებს დასკვნის გაცემას მარწმუნებელი გარიგების შესახებ, რომელიც ითვალისწინებს დასკვნის გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას, შესაძლებელი იქნება კოდექსის 4ბ ნაწილში ჩამოყალიბებული დამოუკიდებლობის მოთხოვნების იმგვარად მოდიფიცირება, რაც ნებადართულია ამ განყოფილებით, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში:

- (ა) თუ ფირმა დასკვნის გამიზნულ მომხმარებლებს მიაწვდის ინფორმაციას დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების შესახებ, რომლებიც გამოიყენება ამ მომსახურების შესრულებისას; და
- (ბ) დასკვნის გამიზნული მომხმარებლებისთვის ცნობილია დასკვნის დანიშნულება, განსახილველი საგნის ინფორმაცია და დასკვნასთან დაკავშირებული შეზღუდვები

და მათთან ერთად ნათლად არის შეთანხმებული დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების გამოყენება.

990.3გ1 დასკვნის გამიზნულმა მომხმარებლებმა დასკვნის დანიშნულების, განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და დასკვნასთან დაკავშირებული შეზღუდვების შესახებ ინფორმაცია შესაძლოა იმ შემთხვევაში მიიღონ, თუ გარიგების ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრაში თვითონ მონაწილეობენ პირდაპირ, ან არაპირდაპირ, თავიანთი წარმომადგენლის მეშვეობით, რომელსაც გააჩნია გამიზნული მომხმარებლების ინტერესების შესაბამისად მოქმედების უფლებამოსილება გარიგების ხასიათისა და მასშტაბის განსაზღვრისას. ორივე შემთხვევაში, ამგვარი მონაწილეობა ფირმას ეხმარება გამიზნული მომხმარებლების ინფორმირებაში დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული საკითხების, მათ შორის იმ გარემოებების შესახებ, რომლებიც დაკავშირებულია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებასთან. გარდა ამისა, ფირმას საშუალებას აძლევს, გამიზნულ მომხმარებლებთან შეათანხმოს დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნები.

მ990.4 თუ გამიზნული მომხმარებლები მომხმარებელთა გარკვეული ჯგუფია, რომელთა კონკრეტულად იდენტიფიცირება სახელწოდებით შეუძლებელია გარიგების პირობების შეთანხმების მომენტში, ფირმამ შემდეგ ამგვარ მომხმარებლებს უნდა აცნობოს დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების შესახებ, რომლებიც შეათანხმა მათ წარმომადგენელთან.

990.4 გ1 მაგალითად, თუ გამიზნული მომხმარებლები მომხმარებელთა გარკვეული ჯგუფია, როგორცაა სინდიცირებულ სასესხო შეთანხმებაში მონაწილე გამსესხებლები, ფირმამ შესაძლოა მოდიფიცირებული დამოუკიდებლობის მოთხოვნები აღწეროს ამ გამსესხებლების წარმომადგენლისთვის განკუთვნილ გარიგების წერილში. შემდეგ ამ წარმომადგენელმა შესაძლოა ფირმის გარიგების წერილი მიაწოდოს გამსესხებელთა ჯგუფის წევრებს, რათა ფირმამ შეასრულოს ზემოაღნიშნული მოთხოვნა – ამგვარ მომხმარებლებს აცნობოს დამოუკიდებლობის მოდიფიცირებული მოთხოვნების შესახებ, რომლებიც შეათანხმა მათ წარმომადგენელთან.

მ990.5 როდესაც ფირმა დასაშვებ მარწმუნებელ გარიგებას ასრულებს, ნებადართულია მხოლოდ კოდექსის 4ბ ნაწილის მოთხოვნების იმგვარი მოდიფიცირება, რაც მითითებულია მ990.7 და მ990.8 პუნქტებში.

მ990.6 ამასთან, თუ ფირმა იმავე დამკვეთზე გასცემს ისეთ მარწმუნებელ დასკვნასაც, რომელიც არ ითვალისწინებს მისი გამოყენებისა და გავრცელების შეზღუდვას, ფირმამ ამ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით უნდა გამოიყენოს კოდექსის 4ბ ნაწილი.

ფინანსური ინტერესები, სესხები და გარანტიები, მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობები და ნათესაური და პირადი ურთიერთობები

მ990.7 როდესაც ფირმა დასაშვებ მარწმუნებელ გარიგებას ასრულებს:

- (ა) 910-ე, 911-ე, 920-ე, 921-ე, 922-ე და 024-ე განყოფილებების შესაფერისი დებულებების გამოყენება აუცილებელია მხოლოდ გარიგების გუნდის წევრების, მათი ოჯახის წევრებისა და ახლო ნათესავების მიმართ;
- (ბ) ფირმამ 910-ე, 911-ე, 920-ე, 921-ე, 922-ე და 924-ე განყოფილების შესაბამისად უნდა განსაზღვროს, შეაფასოს და სათანადო ზომები გაატაროს ნებისმიერი საფრთხის მიმართ, რომელიც შექმნილია მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთსა და მარწმუნებელი გარიგების გუნდის შემდეგ წევრებს შორის არსებული ინტერესებითა და ურთიერთობებით:
 - (i) პირები, რომლებიც გუნდს კონსულტაციას უწევენ ტექნიკურ ან დარგისთვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა თუ მოვლენებზე; და
 - (ii) პირები, რომლებიც ატარებენ მოცემული გარიგების ხარისხის მიმოხილვას ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; და
- (გ) ფირმამ უნდა შეაფასოს და სათანადო ზომები გაატაროს ნებისმიერი საფრთხის მიმართ, რომლის შესახებაც გარიგების გუნდს აქვს საფუძველი ივარაუდოს, რომ შექმნილია იმ ინტერესებისა და ურთიერთობების შედეგად, რომელიც არსებობს მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთსა და ფირმის ფარგლებში სხვა პირებს შორის, რომლებსაც შეუძლიათ უშუალო ზემოქმედება მარწმუნებელი გარიგების შედეგზე, როგორც ეს განსაზღვრული 910-ე, 911-ე, 920-ე, 921-ე, 922-ე და 924-ე განყოფილებებში.

990.7 გ1 ფირმის ფარგლებში სხვა პირებში, რომლებსაც უშუალო ზემოქმედება შეუძლიათ მარწმუნებელი გარიგების შედეგზე, იგულისხმება პირები, რომლებიც რეკომენდაციას იძლევიან გარიგე-

ბის პარტნიორის ანაზღაურების შესახებ, ან უშუალო ზედამხედველობას უწევენ, მართავენ ან სხვა მხრივ აკონტროლებენ გარიგების პარტნიორის საქმიანობას ამ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით.

მ990.8

როდესაც ფირმა დასაშვებ მარწმუნებელ გარიგებას ასრულებს, ფირმას არ უნდა ჰქონდეს არც არსებითი პირდაპირი და არც არსებითი არაპირდაპირი ფინანსური ინტერესი მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთთან მიმართებით.

ტერმინების გლოსარი, მათ შორის აბრევიატურების სია

პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსში (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) უნდა იგულისხმოდეს, რომ მხოლოდითი რიცხვი მრავლობით რიცხვსაც მოიცავს და პირიქით. ამასთან, ქვემოთ ჩამოთვლილ ტერმინებს შემდეგი მნიშვნელობები აქვს მინიჭებული.

გლოსარში ჩვეულებრივი შრიფტი გამოიყენება გლოსარში განმარტებული ტერმინების ასახსნელად, ხოლო დახრილი შრიფტი გამოიყენება ისეთი ტერმინებისთვის, რომლებსაც სპეციფიკური მნიშვნელობა აქვს მინიჭებული კოდექსის გარკვეულ ნაწილებში, ან გლოსარში განმარტებული ტერმინის დამატებითი ახსნისთვის. გარდა ამისა, ისეთი ტერმინებისთვის, რომლებიც თვითონ კოდექსშია განმარტებული, მინიშნებები გამოიყენება.

საფრთხის მისაღები დონე	საფრთხის დონე, რომლის შესახებაც პროფესიონალი ბუღალტერი გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტის გამოყენების შემდეგ, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ ბუღალტერი იცავს ეთიკის ძირითად პრინციპებს.
სარეკლამო საქმიანობა	საზოგადოების ინფორმირება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრების მიერ გაწეული მომსახურებისა და მათი კვალიფიკაციის შესახებ, პროფესიული სამუშაოს მოძიების მიზნით.
სათანადო მიმომხილველი	<i>პროფესიონალი, რომელსაც გააჩნია შესაბამისი შესრულებული სამუშაოს ან გაწეული მომსახურების ობიექტური მიმოხილვის ჩასატარებლად აუცილებელი ცოდნა, უნარ-ჩვევები, გამოცდილება და უფლებამოსილება. ამგვარი პირი შესაძლოა იყოს პროფესიონალი ბუღალტერი.</i>
მარწმუნებელი გარიგების დამკვეთი	<i>ეს ტერმინი განმარტებულია 300.8 გ4 პუნქტში.</i> პასუხისმგებელი მხარე და აგრეთვე, დამოწმების გარიგებაში, მხარე, რომელიც პასუხისმგებლობას იღებს განსახილველი საგნის ინფორმაციაზე (რომელიც შეიძლება იყოს პასუხისმგებელი მხარეც).

მარწმუნებელი
გარიგება

გარიგება, რომლის დროსაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრის მიზანია საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებების მოპოვება, რათა ჩამოაყალიბოს თავისი დასკვნა, რომელიც განკუთვნილია პასუხისმგებელი მხარის გარდასხვა გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონის ასამაღლებლად განსახილველი საგნის ინფორმაციის შესახებ.

(მგსს 3000-ში (გადასინჯული) აღწერილია ამ სტანდარტის მიხედვით შესრულებული მარწმუნებელი გარიგების ელემენტები და მიზნები, ხოლო მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტრუქტურულ საფუძვლებში მოცემულია იმ მარწმუნებელი გარიგებების ზოგადი დახასიათება, რომელთათვისაც გამოიყენება *აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები* (ასს-ები), *მიმოხილვის გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტები* (მგსს-ები) და *მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტები* (მგსს-ები)).

კოდექსის 48 ნაწილში, ტერმინში „მარწმუნებელი გარიგება“ იგულისხმება ნებისმიერი სახის მარწმუნებელი გარიგება აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა.

მარწმუნებელი
(მომსახურების)
გუნდი

- (ა) მარწმუნებელი გარიგების გუნდის ყველა წევრი;
- (ბ) ფირმაში დასაქმებული ან ფირმის მიერ დაქირავებული ყველა სხვა პირი, ვისაც უშუალო ზეგავლენის მოხდენა მარწმუნებელი გარიგების შედეგზე, მათ შორის:
 - (i) პირები, რომლებიც რეკომენდაციას იძლევიან მარწმუნებელი გარიგების პარტნიორის ანაზღაურების შესახებ, ან უშუალო ზედამხედველობას უწევენ, მართავენ, ან სხვა მხრივ აკონტროლებენ გარიგების პარტნიორის საქმიანობას კონკრეტული მარწმუნებელი გარიგების შესრულებასთან დაკავშირებით;
 - (ii) პირები, რომლებიც კონსულტაციას უწევენ გუნდს მოცემულ მარწმუნებელ გარიგება-

სთან დაკავშირებულ ტექნიკურ ან დარგის-
თვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა
თუ მოვლენებზე; და

- (iii) პირები, რომლებიც ატარებენ მოცემული მარ-
წმუნებელი გარიგების ხარისხის მიმო-
ხილვას, ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის
მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას.

აუდიტი

*4ა ნაწილში ტერმინში „აუდიტი“ იგულისხმება
მიმოხილვაც.*

აუდიტის
დამკვეთი

სუბიექტი, რომლისთვისაც ფირმა ატარებს ფინანსური
ანგარიშგების აუდიტს. თუ დამკვეთი ფასიანი ქაღალ-
დებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტია
მ400.22 და მ400.23 პუნქტების შესაბამისად, აუდიტის
დამკვეთის ცნება ყოველთვის მოიცავს მასთან დაკავ-
შირებულ სუბიექტებსაც. თუ დამკვეთი არ არის ფა-
სიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუ-
ბიექტი, აუდიტის დამკვეთის ცნება მოიცავს მხოლოდ
იმ დაკავშირებულ სუბიექტებს, რომლებსაც დამკვეთი
აკონტროლებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ. (იხ. ასევე
მ400.27 პუნქტი)

*4ა ნაწილში ტერმინი „აუდიტის დამკვეთი“ გულის-
ხმობს მიმოხილვის გარიგების დამკვეთსაც.*

*ჯგუფის აუდიტის შემთხვევაში იხილეთ ჯგუფის აუ-
დიტის დამკვეთის განმარტება.*

აუდიტის
გარიგება

გარიგება დასაბუთებული რწმუნების უზრუნველ-
ყოფაზე, რომლის დროსაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით
დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი გამოთქვამს
მოსაზრებას იმის შესახებ, ფინანსური ანგარიშგება,
ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მომზა-
დებულია თუ არა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის
სათანადო საფუძვლების შესაბამისად. ასე, მაგალითად:
გარიგება შესრულდა აუდიტის საერთაშორისო სტან-
დარტების შესაბამისად. იგი მოიცავს სავალდებულო
აუდიტსაც, ანუ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს,
რომლის ჩატარება მოითხოვება კანონმდებლობით ან
სხვა მარეგულირებელი ნორმებით.

*4ა ნაწილში ტერმინში „აუდიტის გარიგება“ იგულის-
ხმება მიმოხილვის გარიგებაც.*

აუდიტორის
დასკვნა

4ა ნაწილში ტერმინში „აუდიტორის დასკვნა“ იგულისხმება „მიმოხილვის დასკვნაც“.

აუდიტის გუნდი

- (ა) აუდიტის გარიგებისთვის გარიგების გუნდის ყველა წევრი;
- (ბ) ფირმაში დასაქმებული ან ფირმის მიერ დაქირავებული ყველა სხვა პირი, ვისაც შეუძლია აუდიტის შედეგზე უშუალო ზეგავლენის მოხდენა, მათ შორის:
 - (i) პირები, რომლებიც რეკომენდაციას იძლევიან გარიგების პარტნიორის ანაზღაურების შესახებ, ან უშუალო ზედამხედველობას უწევენ, მართავენ ან სხვა მხრივ აკონტროლებენ გარიგების პარტნიორის საქმიანობას კონკრეტული აუდიტის გარიგების შესრულებასთან დაკავშირებით, მათ შორის, მოცემული გარიგების პარტნიორის ყველა ზემდგომი მართვის დონე ფირმის უფროს ან მმართველ პარტნიორამდე (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი);
 - (ii) პირები, რომლებიც კონსულტაციას უწევენ გუნდს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებულ ტექნიკურ ან დარგისთვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა თუ მოვლენებზე; და
 - (iii) პირები, რომლებიც ატარებენ მოცემული გარიგების ხარისხის მიმოხილვას, ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; და
- (გ) ქსელის ფირმაში დასაქმებული ნებისმიერი სხვა პირი, რომელსაც შეუძლია უშუალო ზეგავლენის მოხდენა მოცემული აუდიტის გარიგების შედეგზე.

4ა ნაწილში ტერმინში „აუდიტის გუნდი“ იგულისხმება „მიმოხილვის გარიგების გუნდიც“.

ჯგუფის აუდიტის შემთხვევაში იხილეთ ჯგუფის აუდიტის დამკვეთის განმარტება.

ახლო ნათესავი	მშობელი, შვილი ან ღვიძლი ძმა ან და, რომელიც არ მიიჩნევა ოჯახის წევრად ამ კოდექსის მიზნებისთვის.
კომპონენტი	სუბიექტი, ბიზნესერთეული, ფუნქცია ან სამეწარმეო საქმიანობა, ან მათი რაიმე სახის კომბინაცია, რომელიც ჯგუფის აუდიტორმა განსაზღვრა, როგორც ასეთი, ჯგუფის აუდიტში აუდიტის პროცედურების დაგეგმვისა და ჩატარების მიზნებისთვის.
კომპონენტის აუდიტორის ფირმა	ფირმა, რომელიც აუდიტის სამუშაოს ასრულებს კომპონენტთან მიმართებით ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის.
აუდიტის დამკვეთის კომპონენტი	კომპონენტი, რომლის მიმართ ჯგუფის აუდიტორის ფირმა ან კომპონენტის აუდიტორის ფირმა აუდიტის სამუშაოს ასრულებს ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის. როდესაც კომპონენტი არის:
	(ა) იურიდიული სუბიექტი, მაშინ აუდიტის დამკვეთის კომპონენტად მიიჩნევა ნებისმიერი სუბიექტი და მასთან დაკავშირებული სუბიექტები, რომლებსაც ეს იურიდიული სუბიექტი აკონტროლებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ; ან (ბ) ბიზნესერთეული, ფუნქცია ან სამეწარმეო საქმიანობა (ან მათი რაიმე სახის კომბინაცია), მაშინ აუდიტის დამკვეთის კომპონენტად მიიჩნევა ის იურიდიული სუბიექტი ან სუბიექტები, რომელსაც მიეკუთვნება მოცემული ბიზნესერთეული, ან რომლის ფარგლებშიც სრულდება ეს ფუნქცია ან სამეწარმეო საქმიანობა.
კონცეპტუალური მიდგომა	<i>ეს ტერმინი აღწერილია 120-ე განყოფილებაში.</i>
კონფიდენციალური ინფორმაცია	ნებისმიერი ფორმით ან საშუალებით (მათ შორის წერილობითი, ელექტრონული, ვიზუალური თუ ზეპირი) წარმოდგენილი ნებისმიერი ინფორმაცია, მონაცემი ან სხვა მასალა, რომელიც არ არის საჯაროდ ხელმისაწვდომი.
პირობითი საზღაური	პროფესიული მომსახურების საზღაური, გამოთვლილი წინასწარგანსაზღვრული საფუძვლით, რომელიც დაკავშირებულია დამკვეთის სამეურნეო ოპერაციის ან ფირმის მიერ გაწეული მომსახურების შედეგთან. სასამართლოს ან სხვა სახელმწიფო ორგანოს მიერ დაწესებული

საზღაური არ მიიჩნევა პირობითად.

აკრძალვის
პერიოდი

*ეს ტერმინი განმარტებული მ540.5 პუნქტში, მ540.11-
მ540.19 პუნქტების მიზნებისთვის.*

პირდაპირი
ფინანსური
ინტერესი

ფინანსური ინტერესი:

- (ა) რომელსაც პირდაპირ ფლობს და აკონტროლებს ფიზიკური პირი ან სუბიექტი (მათ შორის ისეთიც, რომელსაც სხვები მართავენ თავიანთი შეხედულებისამებრ); ან
- (ბ) ბენეფიციარულად ფლობს ფიზიკური პირი ან სუბიექტი ერთობლივი საინვესტიციო ფონდის, უძრავი ქონების, სატრასტო ორგანიზაციის ან სხვა შუალედური რგოლის მეშვეობით, რომელსაც აკონტროლებს ეს ფიზიკური პირი ან სუბიექტი, ან მის საინვესტიციო გადაწყვეტილებებზე ზემოქმედების შესაძლებლობა აქვს.

დირექტორი ან
თანამდებობის
პირი

ამა თუ იმ სუბიექტის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, ან პირები, რომლებიც ანალოგიურ მოვალეობებს ასრულებენ, მათი თანამდებობის ფორმალური სახელწოდების მიუხედავად, რაც შესაძლოა განსხვავებული იყოს სხვადასხვა იურისდიქციაში.

დასაშვები
აუდიტის
გარიგება

*ეს ტერმინი განმარტებულია 800.2 პუნქტში, მე-800
განყოფილების მიზნებისთვის.*

დასაშვები
მარწმუნებელი
გარიგება

*ეს ტერმინი განმარტებულია 990.2 პუნქტში, 990-ე გან-
ყოფილების მიზნებისთვის.*

გარიგების
პარტნიორი

პარტნიორი ან ფირმის სხვა თანამშრომელი, რომელიც პასუხისმგებელია მოცემულ გარიგებასა და მის შესრულებაზე, ასევე იმ დასკვნის შედგენაზე, რომელიც

გაიცემა ფირმის სახელით და ვისაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს პროფესიული, საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი ორგანოსგან.

გარიგების
პერიოდი
(აუდიტი და
მიმოხილვის

გარიგების პერიოდი მაშინ იწყება, როდესაც აუდიტის გუნდი იწყებს აუდიტის ჩატარებას და მთავრდება მაშინ, როდესაც აუდიტორის დასკვნა დაიწერება. თუ გარიგება რეგულარულად სრულდება, გარიგების პე-

გარიგებები) რიოდი მთავრდება შემდეგი ორი თარიღიდან უფრო გვიანი თარიღით: (ა) როდესაც ერთ-ერთი მხარე მეორეს აცნობებს პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტის შესახებ და (ბ) ბოლო აუდიტორის დასკვნის შედგენის თარიღი.

გარიგების პერიოდი (მარწმუნებელი გარიგებები აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებების გარდა) გარიგების პერიოდი მაშინ იწყება, როდესაც მარწმუნებელი გარიგების გუნდი იწყებს მარწმუნებელი მომსახურების შესრულებას კონკრეტულ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით და მთავრდება მაშინ, როდესაც მარწმუნებელი დასკვნა დაიწერება. თუ გარიგება რეგულარულად სრულდება, გარიგების პერიოდი მთავრდება შემდეგი ორი თარიღიდან უფრო გვიანი თარიღით: (ა) როდესაც ერთ-ერთი მხარე მეორეს აცნობებს პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტის შესახებ და (ბ) ბოლო მარწმუნებელი დასკვნის შედგენის თარიღი.

გარიგების ხარისხის მიმოხილვა გარიგების გუნდის ყველა მნიშვნელოვანი განსჯისა და ამის საფუძველზე გამოტანილი დასკვნების ობიექტური შეფასება გარიგების ხარისხის მიმოხილველის მიერ, რომელიც დასრულდა არაუგვიანეს გარიგების დასკვნის (ანგარიშის) თარიღისა.

გარიგების ხარისხის მიმოხილველი პარტნიორი, ფირმაში მომუშავე სხვა პირი ან გარე პიროვნება, რომელიც ფირმის მიერ დანიშნულია გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ჩასატარებლად.

გარიგების გუნდი კონკრეტული გარიგების შემსრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, ასევე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც პროცედურებს ატარებს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით, გარე ექსპერტებისა და იმ შიდა აუდიტორების გარდა, რომლებიც გარე აუდიტორს უშუალოდ ეხმარებიან გარიგების შესრულებაში.

კოდექსის 4 ა ნაწილში ტერმინი „გარიგების გუნდი“ ეხება იმ პირებს, რომლებიც აუდიტის ან მიმოხილვის პროცედურებს ატარებენ აუდიტის ან მიმოხილვის გარიგებაში, შესაბამისად. ეს ტერმინი უფრო დეტალურად აღწერილია 400.9 პუნქტში.

ასს 220 (გადასინჯული) მოიცავს დამატებით მითითებებს გარიგების გუნდის განმარტების შესახებ ფინანსური ანგარიშგების კონტექსტში.

ასს 620-ში განმარტებულია აუდიტორის ექსპერტი, როგორც ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს აუდიტორი საკმარისი და შესაფერისი აუდიტის მტკიცებულებების მოპოვებაში დასახმარებლად. ასს 620 არეგულირებს აუდიტორის პასუხისმგებლობას ამგვარი ექსპერტების მიერ შესრულებულ სამუშაოსთან დაკავშირებით.

ასს 610 (გადასინჯული 2013 წელს) ეხება აუდიტორის პასუხისმგებლობას იმ შემთხვევაში, თუ ის იყენებს შიდა აუდიტორების სამუშაოს, მათ შორის შიდა აუდიტორებს აუდიტის გარიგებაში უშუალო დახმარების გასაწევად.

4ბ ნაწილში ტერმინი „გარიგების გუნდი“ ეხება იმ პირებს, რომლებიც მარწმუნებელ პროცედურებს ასრულებენ მარწმუნებელ გარიგებასთან დაკავშირებით.

მოქმედი ბუღალტერი

საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც მიმდინარე პერიოდში დანიშნულია აუდიტორად ან ასრულებს საბუღალტრო, საგადასახადო, საკონსულტაციო ან ანალოგიურ პროფესიულ მომსახურებას დამკვეთისთვის.

გარე ექსპერტი

პირი (რომელიც არ არის პარტნიორი ან ფირმის პროფესიული პერსონალის წარმომადგენელი, მათ შორის, ფირმის ან ქსელის სხვა ფირმის დროებითი თანამშრომელი), ან ორგანიზაცია, რომელსაც ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის გარდა სხვა სფეროში გააჩნია სპეციალური უნარ-ჩვევები, ცოდნა და გამოცდილება და მის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს პროფესიონალი ბუღალტერი საკმარისი და შესაფერისი აუდიტის მტკიცებულებების მოპოვებაში დასახმარებლად.

ფინანსური ინტერესი

წილი რომელიმე სუბიექტის საკუთარ კაპიტალში ან სხვა სახის ფასიან ქაღალდეგში, ობლიგაციებში, სესხში ან სხვა სავალო ინსტრუმენტებში, მათ შორის ამგვარი წილისა და მასთან პირდაპირ დაკავშირებული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შეძენის უფ-

ლებები და ვალდებულებები.

ფინანსური
ანგარიშგება

სისტემატიზებული სახით წარმოდგენილი გასული პერიოდის ფინანსური ინფორმაცია, მათ შორის, შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნები, რომლებიც იმისთვისაა განკუთვნილი, რომ წარმოაჩინოს ამა თუ იმ სუბიექტის ეკონომიკური რესურსები და ვალდებულებები დროის გარკვეული მომენტისთვის, ან გარკვეული პერიოდის განმავლობაში სუბიექტის ეკონომიკურ რესურსებსა და ვალდებულებებში მომხდარი ცვლილებები, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად. როგორც წესი, შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნები მოიცავს ყველა მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მოკლე აღწერას და სხვა ახსნა-განმარტებითი ხასიათის ინფორმაციას. ეს ტერმინი შეიძლება დაკავშირებული იყოს ფინანსური ანგარიშგების სრულ პაკეტთან, მაგრამ შესაძლოა აღნიშნავდეს რომელიმე ერთ ფინანსურ ანგარიშგებას, მაგალითად ბალანსს, ან მოგებისა და ზარალის ანგარიშგებას და მასთან დაკავშირებულ განმარტებით შენიშვნებს.

ეს ტერმინი არ ეხება ფინანსური ანგარიშგების კონკრეტულ ელემენტებს, ანგარიშებს ან მუხლებს.

ფინანსური
ანგარიშგება,
რომლის შესახებ
ფირმამ უნდა
გამოთქვას
მოსაზრება

ერთი სუბიექტის შემთხვევაში, აღნიშნავს ამ სუბიექტის ფინანსურ ანგარიშგებას. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემთხვევაში, შესაძლოა ასევე მოიხსენიებოდეს, როგორც ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება და აღნიშნავს რამდენიმე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას.

ფირმა

- (ა) ინდივიდუალური პრაქტიკოსი პროფესიონალი ბუღალტერი, პროფესიონალ ბუღალტერთა ამხანაგობა ან კორპორაცია;
- (ბ) სუბიექტი, რომელიც აკონტროლებს (ა) პუნქტში მითითებულ მხარეებს საკუთრების წილების, მართვის უფლების ან სხვა საშუალებებით; და
- (გ) სუბიექტი, რომელსაც აკონტროლებენ ამგვარი მხარეები, საკუთრების წილების, მართვის უფლების ან სხვა საშუალებებით.

400.4 და 900.3 პუნქტებში ახსნილია, როგორ გამოიყენება სიტყვა „ფირმა“ პროფესიონალი ბუღალტრებისა და ფირმების პასუხისმგებლობებთან მიმართებით, 4ა და 4ბ ნაწილების დებულებების შესრულების მიზნებისთვის, შესაბამისად.

ძირითადი პრინციპები

ეს ტერმინი განმარტებულია 110.1 გ1 პუნქტში. თავის მხრივ, თითოეული ძირითადი პრინციპი განხილულია შემდეგ პუნქტებში:

- პატიოსნება მ111.1;
- ობიექტურობა მ112.1;
- პროფესიული კომპეტენცია და სათანადო გულისხმიერება მ113.1
- კონფიდენციალურობა მ114.1– მ114.3
- პროფესიული ქცევა მ115.1

ჯგუფი

ანგარიშვალდებული სუბიექტი, რომლისთვისაც მზადდება ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება.

ჯგუფის აუდიტი

ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი.

ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი

სუბიექტი, რომლის ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგებასთან მიმართებით ჯგუფის აუდიტორის ფირმა ატარებს აუდიტს. როდესაც სუბიექტი მონაწილეობს ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში, ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი ყოველთვის მოიცავს მასთან დაკავშირებულ სუბიექტებს და ასევე ჯგუფის სხვა კომპონენტებსაც, რომლისთვისაც სრულდება აუდიტის სამუშაო. როდესაც სუბიექტი არ მონაწილეობს ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში, ჯგუფის აუდიტის დამკვეთი მოიცავს მხოლოდ იმ დაკავშირებულ სუბიექტებს, რომელსაც ამგვარი სუბიექტი აკონტროლებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ, ასევე ჯგუფის სხვა კომპონენტებს, რომლისთვისაც სრულდება აუდიტის სამუშაო.

იხ. ასევე პუნქტი მ400.22.

ჯგუფის აუდიტორის ფირმა

ფირმა, რომელიც მოსაზრებას გამოთქვამს ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

ჯგუფის აუდიტის

(ა) ჯგუფის აუდიტის გარიგების გუნდის ყველა წევრი, მათ შორის კომპონენტის აუდიტორების

გუნდი

ფირმებში დასაქმებული ან ფირმების მიერ დროებით დაქირავებული პირები, რომლებიც კომპონენტებთან დაკავშირებით აუდიტის პროცედურებს ატარებენ ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის;

- (ბ) ფირმაში დასაქმებული ან ფირმის მიერ დროებით დაქირავებული ყველა სხვა პირი, ვისაც შეუძლია უშუალო ზეგავლენის მოხდენა აუდიტის შედეგზე, მათ შორის:
- (i) პირები, რომლებიც რეკომენდაციას იძლევიან ჯგუფის გარიგების პარტნიორის ანაზღაურების შესახებ, ან უშუალო ზედამხედველობას უწევენ, მართავენ ან სხვა მხრივ აკონტროლებენ ჯგუფის გარიგების პარტნიორის საქმიანობას ჯგუფის აუდიტის კონკრეტული გარიგების შესრულებასთან დაკავშირებით, მათ შორის, პირები ჯგუფის გარიგების პარტნიორის ყველა ზემდგომი მართვის დონიდან ფირმის უფროს ან მმართველ პარტნიორამდე (მთავარი აღმასრულებელი ან ანალოგიური რანგის პირი);
 - (ii) პირები, რომლებიც კონსულტაციას უწევენ გუნდს მოცემულ ჯგუფის აუდიტთან დაკავშირებულ ტექნიკურ ან დარგისთვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა თუ მოვლენებზე; და
 - (iii) პირები, რომლებიც ამ ჯგუფის აუდიტისთვის ატარებენ გარიგების ხარისხის მიმოხილვას, ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; და
- (გ) ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელში შემავალ რომელიმე სხვა ფირმაში დასაქმებული ნებისმიერი სხვა პირი, რომელსაც შეუძლია უშუალო ზეგავლენის მოხდენა ამ ჯგუფის აუდიტის შედეგზე; და
- (დ) ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც დასაქმებულია ჯგუფის რომელიმე კომპონენტის აუდიტორის ფირმაში, რომელიც არ განეკუთვნება ჯგუფის აუდიტორის ფირმის ქსელს და შეუძლია უშუალო ზეგავლენის მოხდენა ამ ჯგუფის აუდიტის შედეგზე.

ჯგუფის
გარიგების
პარტნიორი

ჯგუფის აუდიტზე პასუხისმგებელი გარიგების პარტნიორი.

ჯგუფის
ფინანსური
ანგარიშგება

ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მოიცავს ერთზე მეტი სუბიექტის ან ბიზნესერთეულის ფინანსურ ინფორმაციას, კონსოლიდაციის პროცესის მეშვეობით.

გასული
პერიოდების
ფინანსური
ინფორმაცია

ფინანსური ტერმინებით გამოსახული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია კონკრეტულ სუბიექტთან, ძირითადად მიღებულია ამ სუბიექტის ბუღალტრული აღრიცხვის სისტემიდან და ეხება წარსულში დროის გარკვეულ პერიოდებში მომხდარ ეკონომიკურ მოვლენებს, ან წარსულში დროის გარკვეული მომენტებისთვის არსებულ ეკონომიკურ პირობებსა თუ გარემოებებს.

ოჯახი

მეუღლე (ან შემცვლელი), ან კმაყოფაზე მყოფი პირი.

დამოუკიდებ-
ლობა

გულისხმობს:

- (ა) აზროვნების დამოუკიდებლობას - გონების ისეთი მდგომარეობა, როდესაც დასკვნის გამოტანა შესაძლებელია ისე, რომ პირი არ განიცდიდეს ზეგავლენას, რის გამოც პროფესიული განსჯისას კომპრომისზე წავიდოდა და, ამგვარად, მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს პატიოსნად, ობიექტურად და პროფესიული სკეპტიციზმით;
- (ბ) გარეგნულ დამოუკიდებლობას – ისეთი ფაქტებისა და გარემოებების თავიდან აცილება, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ ფირმის, ანდა აუდიტის ან მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის პატიოსნება, ობიექტურობა, ან პროფესიული სკეპტიციზმი შელახულია.

როგორც 400.5 და 900.4 პუნქტებშია აღნიშნული, როდესაც მითითებულია, რომ პირი ან ფირმა „დამოუკიდებელი“ უნდა იყოს, ეს იმას ნიშნავს, რომ პირმა ან ფირმამ უნდა დაიცვას 4ა და 4ბ ნაწილების დებულებები, საჭიროებისამებრ.

არაპირდაპირი
ფინანსური
ინტერესი

ბენეფიციალური საკუთრების შედეგად წარმოშობილი ფინანსური ინტერესი, რომელსაც ფლობს ფიზიკური პირი ან სუბიექტი ერთობლივი საინვესტიციო ფონდის, უძრავი ქონების, სატრასტო ორგანიზაციის ან სხვა შუალედური სუბიექტის მეშვეობით, რომელსაც არ აკონტროლებს ეს ფიზიკური პირი ან სუბიექტი და არც მის საინვესტიციო გადაწყვეტილებებზე ზემოქმედების შესაძლებლობა აქვს.

წახალისება

წახალისება არის რაიმე საგანი, სიტუაცია ან ქმედება, რომელიც გამოიყენება სხვა პირის ქცევაზე ზემოქმედების საშუალებად, თუმცა, აუცილებელი არ არის, რომ განზრახვა ამ პირის ქცევაზე მიზანშეუწონელი გავლენის მოხდენა იყოს.

წახალისება შესაძლოა მრავალნაირი იყოს, დაწყებული სამსახურში კოლეგებს შორის უმნიშვნელო ხასიათის სტუმართმოყვარეობის გამოჩენით (ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბულალტრებისთვის), ან პროფესიონალ ბულალტრებსა და არსებულ ან პოტენციურ დამკვეთებს შორის (საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბულალტრებისთვის) და ისეთი ქმედებებით დამთავრებული, რომლებსაც კანონმდებლობის დარღვევა მოჰყვება.
წახალისება შესაძლოა მრავალი ფორმით გამოვლინდეს, მაგალითად:

- საჩუქრები;
- სტუმარმასპინძლობა;
- გართობა;
- პოლიტიკური ან საქველმოქმედო შემოწირულობანი;
- თხოვნა მეგობრობისა და ერთგულების მოტივით;
- დასაქმება ან სხვა კომერციული შესაძლებლობები;
- გამორჩეული მოპყრობა, უფლებები ან პრივილეგიები.

აუდიტის
მთავარი
პარტნიორი

კონკრეტული გარიგების პარტნიორი, გარიგების ხარისხის მიმოხილვაზე პასუხისმგებელი პირი და აუდიტის სხვა პარტნიორები (თუკი გუნდში არიან ასეთებიც), რომლებიც ძირითად გადაწყვეტილებებს იღებენ ან მნიშვნელოვან განსჯას ახორციელებენ იმ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებულ მნიშვნელოვან საკითხებთან დაკავშირებით, რომლის შესახებაც

ფირმამ უნდა გამოთქვას მოსაზრება. კონკრეტული გარემოებებისა და აუდიტთან დაკავშირებით ცალკეული პირების როლის გათვალისწინებით, ტერმინი „აუდიტის სხვა პარტნიორები“ შესაძლოა მოიცავდეს გარკვეულ კომპონენტების გარიგების პარტნიორებს ჯგუფის აუდიტში, როგორც არის, მაგალითად მნიშვნელოვანი შვილობილი საწარმოები ან ქვედანაყოფები.

კონკრეტული გარემოებებისა და აუდიტთან დაკავშირებით ცალკეული პირების როლის გათვალისწინებით, ტერმინი „აუდიტის სხვა პარტნიორები“ შესაძლოა მოიცავდეს, მაგალითად აუდიტის იმ პარტნიორებს, რომლებიც პასუხისმგებლები არიან აუდიტის დამკვეთის მნიშვნელოვან შვილობილ საწარმოებზე ან ქვედანაყოფებზე.

ფასიანი
ქაღალდებით
საჯარო
ვაჭრობაში
მონაწილე
სუბიექტი

სუბიექტი, რომელიც უშვებს ისეთ ფინანსურ ინსტრუმენტებს, რომელთა გადაცემა და გაყიდვა შესაძლებელია საჯაროდ ხელმისაწვდომი რაიმე მექანიზმის, მათ შორის, ფასიანი ქაღალდების ბირჟის სავაჭრო სისტემაში დაშვების მეშვეობით.

საფონდო ბირჟაზე კოტირებული სუბიექტი, როგორც ეს განმარტებულია ფასიანი ქაღალდების შესახებ შესაბამის კანონში ან სხვა ნორმატიულ აქტში, ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტის ერთ-ერთი მაგალითია.

შეუძლია

კოდექსში ეს ტერმინი გამოიყენება იმის აღსანიშნავად, რომ გარკვეულ გარემოებებში ნებადართულია რაღაც კონკრეტული ქმედება, მათ შორის, გამონაკლისი კონკრეტული მოთხოვნიდან. ეს სიტყვა არ გამოიყენება შესაძლებლობის აღსანიშნავად.

შესაძლოა

კოდექსში ეს ტერმინი გამოიყენება ამა თუ იმ საკითხის წარმოქმნის, ამა თუ იმ მოვლენის მოხდენის ან რაიმე გასატარებელი ზომის შესაძლებლობის აღსანიშნავად. ეს ტერმინი არ განსაზღვრავს შესაძლებლობის ან ალბათობის რაიმე კონკრეტულ დონეს, როდესაც საფრთხესთან მიმართებით გამოიყენება, ვინაიდან საფრთხის დონის შეფასება დამოკიდებულია კონკრეტულ საკითხთან, მოვლენასთან ან ქმედებებთან დაკავშირებულ ფაქტებსა და გარემოებებზე.

ქსელი

მსხვილი სტრუქტურა, რომელიც:

- (ა) შექმნილია თანამშრომლობისთვის; და
- (ბ) აშკარად მიზნად ისახავს მოგების ან დანახარჯების განაწილებას, ან გააჩნია საერთო საკუთრება, საერთო კონტროლის ან მართვის სისტემა, ხარისხის მართვის საერთო პოლიტიკა და პროცედურები, საერთო ბიზნესსტრატეგია, იყენებს საერთო საფირმო ნიშანს ან საერთო პროფესიული რესურსების მნიშვნელოვან ნაწილს.

ქსელის ფორმა

ფორმა ან სუბიექტი/ქვედანაყოფი, რომელიც ეკუთვნის ქსელს.

დამატებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ 400.50გ1-400.54გ1 პუნქტები.

კანონმდებლობის დარღვევა (ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბულალტერი)

კანონმდებლობის დარღვევაში („დარღვევა“) იგულისხმება შემდეგი მხარეების წინასწარგანზრახული ან უნებლიე ქმედება, ან ამა თუ იმ ვალდებულების უგულებელყოფა, რომელიც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას:

- (ა) პროფესიონალი ბულალტრის დამქირავებელი ორგანიზაცია;
- (ბ) დამქირავებელი ორგანიზაციის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები;
- (გ) დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობა; ან
- (დ) სხვა პირები, რომლებიც მუშაობენ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით.

ეს ტერმინი განმარტებულია 260.5გ1 პუნქტში.

კანონმდებლობის დარღვევა (საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბულალტერი)

კანონმდებლობის დარღვევაში („დარღვევა“) იგულისხმება შემდეგი მხარეების წინასწარგანზრახული ან უნებლიე ქმედება, ან ამა თუ იმ ვალდებულების უგულებელყოფა, რომელიც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას:

- (ა) დამკვეთი;
- (ბ) დამკვეთის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი

კოდექსი

ლი პირები;

(გ) დამკვეთის ხელმძღვანელობა; ან

(დ) სხვა პირები, რომლებიც მუშაობენ დამკვეთის-
თვის ან მისი ხელმძღვანელობით.

ეს ტერმინი განმარტებულია 360.5გ1 პუნქტში.

ოფისი

განცალკევებული ქვეჯგუფი, რომელიც გამოყოფილია გეოგრაფიული ნიშნით ან პროფესიული საქმიანობის მიმართულების მიხედვით.

წინამორბედი
ბუღალტერი

საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც უკანასკნელ პერიოდში ატარებდა აუდიტს ან ასრულებდა საბუღალტრო, საგადასახადო, საკონსულტაციო ან ანალოგიურ პროფესიულ მომსახურებას დამკვეთისთვის, სადაც არ არსებობს მოქმედი ბუღალტერი.

პროფესიონალი
ბუღალტერი

პირი, რომელიც არის ბსგ-ის წევრი ორგანიზაციის წევრი.

კოდექსის 1-ელ ნაწილში ტერმინში „პროფესიონალი ბუღალტერი“ იგულისხმება როგორც ბიზნესში დასაქმებული პროფესიონალი ბუღალტერი, ისე საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი და ფირმები.

მე-2 ნაწილში ტერმინი „პროფესიონალი ბუღალტერი“ აღნიშნავს ბიზნესში დასაქმებულ პროფესიონალ ბუღალტერს.

მე-3, 4ა და 4ბ ნაწილებში ტერმინი „პროფესიონალი ბუღალტერი“ აღნიშნავს საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტერს.

ბიზნესში
დასაქმებული
პროფესიონალი
ბუღალტერი

პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც მუშაობს ისეთ სფეროებში, როგორიცაა: ვაჭრობა, მრეწველობა, მომსახურება, საჯარო სექტორი, განათლება, არაკომერციული სექტორი, მარეგულირებელი ან პროფესიული ორგანიზაციები და შესაძლოა იყოს ორგანიზაციაში დაქირავებით მომუშავე პირი (თანამშრომელი), სხვა სახელშეკრულებო პირობებით მომუშავე, ორგანიზაციის პარტნიორი, დირექტორი (აღმასრულებელი ან არააღმასრულებელი), მესაკუთრე-მმართველი ან საზოგადოებრივ საწყისებზე მომუშავე.

საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი

ნებისმიერი პროფესიონალი ბუღალტერი, მისი ფუნქციონალური კლასიფიკაციის მიუხედავად (მაგ., აუდიტი, გადასახადები ან კონსულტაციები) ფირმაში, რომელიც პროფესიულ მომსახურებას ეწევა.

ტერმინი „საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი“ ასევე გამოიყენება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრების ფირმის აღსანიშნავადაც.

პროფესიული საქმიანობა

პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ განხორციელებული ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც საჭიროებს ბუღალტრის ან სხვა მსგავს კვალიფიკაციას, მათ შორის ბუღალტრული აღრიცხვა, აუდიტი, საგადასახადო დაბეგვრა, კონსულტაციები მენეჯმენტისა და ფინანსური მენეჯმენტის საკითხებში.

პროფესიული მომსახურება

დამკვეთებისთვის შესრულებული პროფესიული საქმიანობა.

დანიშვნის კანდიდატი

საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც იხილავს დათანხმების საკითხს აუდიტორად დანიშვნაზე, ან გარიგებაზე, საბუღალტრო, საგადასახადო, საკონსულტაციო, ან ანალოგიური პროფესიული მომსახურების შესასრულებლად პოტენციური დამკვეთისთვის (ან ზოგიერთ შემთხვევაში, არსებული დამკვეთისთვის).

საზოგადოებრივი დაინტერესების პირი

4ა ნაწილის მიზნებისთვის, სუბიექტი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად მიიჩნევა, თუ ის განეკუთვნება რომელიმე შემდეგ კატეგორიას:

- (ა) ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში მონაწილე სუბიექტი;
- (ბ) სუბიექტი, რომლის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა საზოგადოებისგან დეპოზიტების მოზიდვა;
- (გ) სუბიექტი, რომლის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა საზოგადოების დაზღვევის უზრუნველყოფა; ან
- (დ) სუბიექტი, რომელსაც კანონით, სხვა ნორმატიული აქტით ან პროფესიული სტანდარტებით აქვს მინიჭებული ამგვარი სტატუსი 400.15 პუნქტში

აღწერილი მიზნის შესასრულებლად.

კოდექსი ითვალისწინებს ამ კატეგორიების დაკონკრეტებას ან სხვა კატეგორიების დამატებას, როგორც ეს აღწერილია 400.23გ1 და 400.23გ2 პუნქტებში

გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე

გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტი არის განხილვა, რომელსაც პროფესიონალი ბუღალტერი ატარებს იმის დასადგენად, მოცემულ გარემოებებში იმავე დასკვნებს გამოიტანდა თუ არა სავარაუდოდ სხვა მხარე. ამგვარი განხილვა ტარდება გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის პოზიციიდან, რომელიც აწონ-დაწონის ყველა შესაფერის ფაქტსა და გარემოებას, რომლებიც დასკვნების გამოტანის მომენტისთვის ცნობილია ან, გონივრულ ფარგლებში, მოსალოდნელია, რომ ცნობილი უნდა იყოს ბუღალტრისთვის. აუცილებელი არ არის, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე ბუღალტერი იყოს, თუმცა მას უნდა გააჩნდეს შესაფერისი ცოდნა და გამოცდილება ბუღალტრის დასკვნების გასაგებად და მათი მართებულიობის ობიექტურად შესაფასებლად.

გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარის ტესტი

ეს ტერმინი განმარტებულია 120.5 გ9 პუნქტში.

დაკავშირებული სუბიექტი

სუბიექტი, რომელსაც დამკვეთთან აკავშირებს ქვემოთ ჩამოთვლილი ურთიერთობებიდან ნებისმიერი:

- (ა) სუბიექტი, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს დამკვეთს, თუ დამკვეთი არსებითაა ამ სუბიექტისთვის;
- (ბ) სუბიექტი, რომელსაც პირდაპირი ფინანსური ინტერესი გააჩნია დამკვეთთან მიმართებით, თუ ამგვარ სუბიექტს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს დამკვეთზე და მისი ინტერესი დამკვეთთან მიმართებით არსებითაა ამ სუბიექტისათვის;
- (გ) სუბიექტი, რომელსაც დამკვეთი აკონტროლებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ;
- (დ) სუბიექტი, რომლის მიმართ დამკვეთს ან დამკვეთთან (გ) პუნქტის მიხედვით დაკავშირებული სუბიექტს გააჩნია პირდაპირი ფინანსური ინტერესი, რაც მას მნიშვნელოვანი გავლენის განხორციელების შესაძლებლობას აძლევს ამგვარ სუბიექტზე და ეს ინტერესი არსებითაა დამკვე-

კოდექსი

თისა და (გ) პუნქტის მიხედვით მასთან დაკავშირებული სუბიექტისთვის; და

- (ე) სუბიექტი, რომელიც დამკვეთთან ერთად საერთო კონტროლს ექვემდებარება და ეს სუბიექტი და დამკვეთი, ორივე არსებითია იმ სუბიექტისთვის, რომელსაც აკონტროლებენ დამკვეთი და მასთან ერთად საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული სუბიექტი.

მიმოხილვის
გარიგების
დამკვეთი

სუბიექტი, რომლისთვისაც ფირმა ასრულებს მიმოხილვის გარიგებას.

მიმოხილვის
გარიგება

მიმოხილვის გარიგებების ან ანალოგიური საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად შესრულებული მარწმუნებელი გარიგება, რომლის დროსაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებულ პროფესიონალ ბუღალტერი აყალიბებს დასკვნას (ისეთი პროცედურების საფუძველზე, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფს აუდიტისთვის მოთხოვნილ ყველა მტკიცებულებას) იმის შესახებ, მიიქცია თუ არა ბუღალტრის ყურადღება ისეთმა რამემ, რაც მას დაარწმუნებდა, რომ ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მომზადებული არ არის ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

მიმოხილვის
(მომსახურების)
გუნდი

- (ა) მიმოხილვის გარიგების გუნდის ყველა წევრი; და
(ბ) ფირმაში დასაქმებული ან ფირმის მიერ დაქირავებული ყველა სხვა პირი, ვისაც შეუძლია უშუალო ზეგავლენის მოხდენა მიმოხილვის გარიგების შედეგზე, მათ შორის:

- (i) პირები, რომლებიც რეკომენდაციას იძლევიან გარიგების პარტნიორის ანაზღაურების შესახებ, ან უშუალო ზედამხედველობას უწევენ, მართავენ ან სხვა მხრივ აკონტროლებენ გარიგების პარტნიორის საქმიანობას ამ მიმოხილვის გარიგების შესრულებასთან დაკავშირებით, მათ შორის, მოცემული გარიგების პარტნიორის ყველა ზემდგომი მართვის დონე ფირმის უფროს ან მმართველ პარტნიორამდე (მთავარი აღმასრულებელი

- ან ანალოგიური რანგის პირი);
 - (ii) პირები, რომლებიც კონსულტაციას უწევენ გუნდს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებულ ტექნიკურ ან დარგისთვის სპეციფიკურ საკითხებზე, ოპერაციებსა თუ მოვლენებზე;
 - (iii) პირები, რომლებიც ატარებენ მოცემული გარიგების ხარისხის მიმოხილვას, ან გარიგების ხარისხის მიმოხილვის მიზნის შესაბამის რაიმე სახის მიმოხილვას; და
- (გ) ქსელში შემავალ რომელიმე სხვა ფირმაში დასაქმებული ნებისმიერი სხვა პირი, რომელსაც შეუძლია უშუალო ზეგავლენის მოხდენა ამ მიმოხილვის გარიგების შედეგზე.

დამცავი
ზომები

პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ ინდივიდუალურად ან კომბინირებულად განხორციელებული ქმედებები, რომლებიც, ფაქტობრივად, მისაღებ დონემდე ამცირებს ძირითადი პრინციპების დაცვის მიმართ შექმნილ საფრთხეებს.

ეს ტერმინი განმარტებულია 120.10 გ2 პუნქტში.

ბიზნესში დასაქმებული უფროსი პროფესიონალი ბუღალტერი

ბიზნესში დასაქმებული უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრები („უფროსი პროფესიონალი ბუღალტრები“) არიან დირექტორები, თანამდებობის პირები, ან უფროსი რანგის დაქირავებული პირები, რომლებსაც დამქირავებელი ორგანიზაციის შრომითი, ფინანსური, ტექნოლოგიური, მატერიალური და არამატერიალურ რესურსების მოპოვებაზე, მათ გამოყენებასა და კონტროლზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენის მოხდენა და მათ შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება შეუძლიათ.

ეს ტერმინი განმარტებულია 260.11 გ1 პუნქტში.

არსებითი ზიანი

ეს ტერმინი განმარტებულია 260.5გ3 და 360.5გ3 პუნქტებში.

სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება

სპეციალური დანიშნულების საფუძვლების შესაბამისად მომზადებული ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც გამიზნულია სპეციფიკური მომხმარებლების საინფორმაციო მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები

პირი (პირები) ან ორგანიზაცია (ორგანიზაციები) (მაგ., კორპორაციული ნდობით აღჭურვილი პირი), რომლებსაც გააჩნიათ სუბიექტის სტრატეგიულ მიმართულებაზე ზედამხედველობის პასუხისმგებლობა და სუბიექტის ანგარიშვალდებულებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები. ასეთ ვალდებულებებს განეკუთვნება ზედამხედველობის გაწევა ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესზე. ზოგიერთ იურისდიქციაში, ზოგიერთ სუბიექტში მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებში შესაძლოა შედიოდეს ხელმძღვანელი პერსონალიც, როგორც არის, მაგალითად კერძო ან საჯარო სექტორის სუბიექტის მმართველი ორგანოს აღმასრულებელი წევრები, ან მესაკუთრემმართველი.

საფრთხეები

ეს ტერმინი განმარტებულია 120.6 გვ პუნქტში და მოიცავს შემდეგ კატეგორიებს:

<i>ანგარების საფრთხე</i>	<i>120.6 გვ(ა)</i>
<i>თვითშეფასების საფრთხე</i>	<i>120.6 გვ(ბ)</i>
<i>ადვოკატირების საფრთხე</i>	<i>120.6 გვ(გ)</i>
<i>ფამილიარული ურთიერთობის საფრთხე</i>	<i>120.6 გვ(დ)</i>
<i>შანტაჟის საფრთხე</i>	<i>120.6 გვ(ე)</i>

ჩართულობის პერიოდი

ეს ტერმინი განმარტებულია მ540.5 პუნქტში.

დამოწმების გარიგება

მარწმუნებელი გარიგება, რომლის დროსაც შესაბამის განსახილველ საგანს გარკვეული კრიტერიუმების გამოყენებით ზომავს ან აფასებს სხვა მხარე და არა საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი.

ხშირად მიღებულ განსახილველი საგნის ინფორმაციასაც, ანგარიშის ან გარკვეული ტიპის განცხადების სახით, წარმოადგენს ზემოაღნიშნული სხვა მხარე და არა ბუღალტერი. თუმცა, ზოგ შემთხვევაში, განსახილველი საგნის ინფორმაცია შეიძლება წარმოადგენილი იყოს ბუღალტრის მიერ შედგენილ მარწმუნებელ ანგარიშში. დამოწმების გარიგებაში ბუ-

კოდექსი

დალტრის დასკვნა მიუთითებს, შეიცავს თუ არა არსებით უზუსტობას განსახილველი საგნის ინფორმაცია.

ბუღალტრის დასკვნის ტექსტი შეიძლება გამოხატული იყოს:

- (i) შესაბამისი განსახილველი საგნისა და შესაფერისი კრიტერიუმების ტერმინებით;
- (ii) შესაბამისი განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და შესაფერისი კრიტერიუმების ტერმინებით; ან
- (iii) სათანადო მხარის მტკიცების საფუძველზე.

კრიტერიუმები მარწმუნებელ გარიგებებში – ამოსავალი საკონტროლო მაჩვენებლები (ბაზა), რომელიც გამოიყენება განსახილველი საგნის შესაფასებლად ან გასაზომად. „შესაფერისი კრიტერიუმები“ ის კრიტერიუმებია, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული გარიგებისთვის.

პირდაპირი მარწმუნებელი გარიგება მარწმუნებელი გარიგება, რომლის დროსაც საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი ზომავს და აფასებს განსახილველ საგანს შესაფერისი კრიტერიუმების გამოყენებით და მიღებულ განსახილველი საგნის ინფორმაციას წარმოადგენს როგორც მარწმუნებელი ანგარიშის ნაწილს, ან ურთავს მარწმუნებელ ანგარიშს. პირდაპირი მარწმუნებელი გარიგების შემთხვევაში ბუღალტრის დასკვნა ეხება მის მიერ წარდგენილ საბოლოო შედეგს, რომელიც მიიღო გარკვეული კრიტერიუმების გამოყენებით შესაბამისი განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების შედეგად.

პასუხისმგებელი მხარე მარწმუნებელ გარიგებაში მხარე, რომელიც პასუხისმგებელია შესაბამის განსახილველ საგანზე.

განსახილველი საგნის ინფორმაცია კრიტერიუმების გამოყენებით შესაბამისი განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების შედეგი, ანუ ინფორმაცია, რომელიც მიიღება განსახილველი საგნის მიმართ კრიტერიუმების გამოყენებით.

შესაბამისი
განსახილველი
საგანი

ფენომენი, რომელიც იზომება ან ფასდება კრიტერიუმების გამოყენებით.

პროფესიული
განსჯა

პროფესიული განსჯა გულისხმობს შესაფერისი პრაქტიკული მომზადების, პროფესიული ცოდნის, უნარ-ჩვევებისა და გამოცდილების გამოყენებას კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების შესაბამისად, კონკრეტული პროფესიული საქმიანობის ხასიათისა და მასშტაბის და შესაბამისი ინტერესებისა და ურთიერთობების გათვალისწინებით.

ეს ტერმინი განმარტებულია 120.5 გ4 პუნქტში.

კოდექსში გამოყენებული აბრევიატურები და მითითებული სტანდარტები

აბრევიატურები

აბრევიატურა	ახსნა
COSO	თრედვეის კომისიის სპონსორი ორგანიზაციების კომიტეტი
CoCo	კანადის ნაფიც ბუღალტერთა ინსტიტუტის კონტროლის საბჭოს კონტროლის კრიტერიუმები
IAASB	აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო
ბესს	ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო
ბსფ	ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია
IFEA	ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდი.
ასს-ები	აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები
მგსს-ები	მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტები
ხმსს-ები	ხარისხის მართვის საერთაშორისო სტანდარტები
მგსს-ები	მიმოხილვის გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტები

კოდექსში მითითებული სტანდარტები

სტანდარტი	სრული სახელწოდება
ასს 220 (გადასინჯული)	ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ხარისხის მართვა
ასს 320	არსებითობა აუდიტის დაგეგმვისა და ჩატარების დროს
ასს 600 (გადასინჯული)	სპეციფიკური საკითხები – ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი (კომპონენტის აუდიტორების სამუშაოს ჩათვლით)
ასს 610 (გადასინჯული 2013 წელს)	შიდა აუდიტორების სამუშაოს გამოყენება
ასს 620	აუდიტორის ექსპერტის სამუშაოს გამოყენება
მგსს 3000 (გადასინჯული)	მარწმუნებელი გარიგებები გასული პერიოდების ფინანსური ინფორმაციის აუდიტისა და მიმოხილვის გარდა
ხმსს 1	ხარისხის მართვა ფირმებისთვის, რომლებიც ასრულებენ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს, ან მიმოხილვას, ან სხვა სახის მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების გარიგებებს
ხმსს 2	გარიგების ხარისხის მიმოხილვა
მგსს 2400 (გადასინჯული)	გარიგებები გასული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვის შესახებ

ძალაში შესვლის თარიღი

წინამდებარე კოდექსი ძალაშია, გარდა ქვემოთ განხილული შესწორებებისა, რომლებსაც განსხვავებული ძალაში შესვლის თარიღები აქვს.

- საზოგადოებრივი დაინტერესების პირის განმარტებასა და მასთან დაკავშირებული დებულებების შესწორებები, რომლებიც ბესსს-ის (IESBA) ვებგვერდზე გამოქვეყნდა 2022 წლის აპრილში: ძალაში შედის 2024 წლის 15 დეკემბერს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის.
- ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებულ დებულებები, რომლებიც ბესსს-ის (IESBA) ვებგვერდზე გამოქვეყნდა 2023 წლის აპრილში:
 - კოდექსის 1-3 ნაწილების შესწორებები ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბრიდან.
 - კოდექსის 4ა ნაწილის შესწორებები ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბერს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისა და მიმოხილვის გარიგებებისთვის.
 - ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებით კოდექსის 4ბ ნაწილში შესული შესაბამისი შესწორებები, რომლებიც ეხება ისეთ მარწმუნებელ გარიგებებს, რომელთა განსახილველი საგანი გარკვეულ პერიოდს მოიცავს, ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბერს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდებისთვის; სხვა შემთხვევებისთვის ძალაში შევა 2024 წლის 15 დეკემბრიდან.

ნებადართულია ამ შესწორებების ვადამდელი გამოყენება.

კოდექსის ცვლილებები – საგადასახადო დაგეგმვა და დაკავშირებული მომსახურებები

შინაარსი

განყოფილება 280

განყოფილება 380

შესაბამისი ცვლილებები

განყოფილება 321

ნაწილი 2 – პროფესიონალი ბუღალტრები ბიზნესში

[280-ე განყოფილება დაემატება 270.4 გ1 პუნქტის შემდეგ]

განყოფილება 280

საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაო შესავალი

- 280.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 280.2 საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებამ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა შეუქმნას ანგარების, თვითშეფასების, ადვოკატირების ან შანტაჟის საფრთხე.
- 280.3 ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებისას. გარდა ამისა, ეს განყოფილება პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს შესაბამისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების დაცვას ამგვარი სამუშაოს შესრულებისას.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

პროფესიონალი ბუღალტრების როლი საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის საკითხში საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებისას

- 280.4გ1 პროფესიონალი ბუღალტრები მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ საგადასახადო დაგეგმვის საკითხში, იყენებენ რა თავიანთ ექსპერტულ ცოდნასა და გამოცდილებას დამქირავებელი ორგანიზაციების დასახმარებლად საგადასახადო დაგეგმვის მიზნების მიღწევაში და იმავდროულად იცავენ საგადასახადო კანონმდებლობას. ამით ბუღალტრები ხელს უწყობენ შესაბამისი იურისდიქციის საგადასახადო სისტემის უფრო ეფექტიან და რაციონალურ მუშობას, რაც საზოგადოებრივ ინტერესებს შეესაბამება.
- 280.4გ2 დამქირავებელ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, თავიანთი საქმეები მოაწიონ საგადასახადო დაგეგმვის მიზნების შესაბამისად.

მართალია, ამგვარი მიზნების მიღწევის მრავალი გზა არსებობს, მაგრამ დამქირავებელ ორგანიზაციებს ნებისმიერ შემთხვევაში გადასახადების გადახდა ევალუბათ შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული წესისამებრ. ამასთან დაკავშირებით პროფესიონალი ბუღალტრების როლი იმაში მდგომარეობს, რომ თავიანთი ექსპერტული ცოდნა და გამოცდილება გამოიყენონ დამქირავებელი ორგანიზაციების დასახმარებლად საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებით დასახული მიზნების მიღწევასა და საგადასახადო ვალდებულებების შესრულებაში. თუმცა, ბუღალტრების ამგვარი დახმარება შესაძლოა მოიცავდეს გარკვეულ სქემებს გადასახადების მინიმიზაციის შესახებ, რაც მართალია არ იკრძალება საგადასახადო კანონებითა და სხვა ნორმატიული აქტებით, მაგრამ ამან შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას.

280.4გ3 იმის განსაზღვრა, საგადასახადო დაგეგმვის ესა თუ ის სქემა არის თუ არა საგადასახადო კანონების ან სხვა ნორმატიული აქტების დარღვევა, საბოლოო ჯამში, არბიტრაჟის, სასამართლოს ან სხვა შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოს გადასაწყვეტი საკითხია.

საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს აღწერა

280.5.გ1 საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სამუშაო საკონსულტაციო ხასიათის სამუშაოა, რომლის მიზანია, დამქირავებელი ორგანიზაციის დახმარება მისი საქმეების იმგვარად დაგეგმვაში ან მოწყობაში, რომელიც გადასახადების თვალსაზრისით ეფექტიანი იქნება მისთვის.

280.5.გ2 საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაო მოიცავს ფართო სპექტრის თემებსა და სფეროებს. ამგვარი სამუშაოს მაგალითებია:

- კონსულტაციის გაწევა ხელმძღვანელობისთვის დამქირავებელი ორგანიზაციის საერთაშორისო ოპერაციების იმგვარად სტრუქტურირების თაობაზე, რომ მისი საერთო გადასახადები მინიმალური იყოს;
- კონსულტაციის გაწევა შიდა გადაცემის ფასწარმოქმნასთან დაკავშირებული სქემების იმგვარად ჩამოყალიბების შესახებ, რომ გათვალისწინებული იყოს შიდა გადაცემის ფასწარმოქმნასთან დაკავშირებული საგადასახადო დაბეგვრის სახელმძღვანელო პრინციპები;
- კონსულტაციის გაწევა ხელმძღვანელობისთვის ზარალის იმგვარად გამოყენების თაობაზე, რომ დამქირავებელი ორგანი-

ნიზაცია ეფექტიანად დაიბეგროს;

- კონსულტაციის გაწევა დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის კაპიტალის განაწილების სტრატეგიის ჩამოყალიბების თაობაზე დაბეგრვის თვალსაზრისით ეფექტიანი გზით;
- კონსულტაციის გაწევა ხელმძღვანელობისთვის დამქირავებელი ორგანიზაციის ზედა დონის აღმასრულებელი პერსონალის ანაზღაურების სტრატეგიასთან დაკავშირებით, დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის საგადასახადო შეღავათების ოპტიმიზაციის მიზნით;
- კონსულტაციის გაწევა არაკომერციული დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ბიზნესის იმგვარად სტრუქტურირებასთან დაკავშირებით, რომ მან თავიდან აიცილოს არაკომერციული სტატუსის მოთხოვნების დარღვევა;
- კონსულტაციის გაწევა ხელმძღვანელობისთვის დამქირავებელი ორგანიზაციის ინვესტიციების სტრუქტურირებასთან დაკავშირებით იურისდიქციების ან ადგილობრივი სახელისუფლო ორგანოების მიერ დადგენილი საგადასახადო შეღავათების გამოყენების მიზნით.

280.5გ3 საგადასახადო დაგეგმვა არ მოიცავს ისეთ სამუშაოს, რომელსაც, როგორც წესი, გადასახადების შესაბამისობის ან გადასახადების გამოთვლის სამუშაოს უწოდებენ, რომელიც განკუთვნილია საგადასახადო კანონებითა და სხვა ნორმატიული აქტებით გათვალისწინებული გადასახადების გამოთვლის, ანგარიშგებაში წარდგენის, გადახდისა და სხვა ვალდებულებების შესრულებაში დამქირავებელი ორგანიზაციის დასახმარებლად. თუმცა, თუ გადასახადებთან დაკავშირებული სამუშაო მოიცავს როგორც საგადასახადო დაგეგმვასთან, ისე გადასახადების შესაბამისობის დავალებასთან დაკავშირებულ სამუშაოს, წინამდებარე განყოფილება გამოიყენება მხოლოდ სამუშაოს იმ ნაწილისთვის, რომელიც საგადასახადო დაგეგმვასთან არის დაკავშირებული.

280.5გ4 ამ გაყოფილების გამოყენება სავალდებულოა ნებისმიერ შემთხვევაში, დამქირავებელი ორგანიზაციის ტიპის მიუხედავად, მათ შორის, განურჩევლად იმისა, ის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია თუ არა.

დაკავშირებული სამუშაო

280.6გ1 შესაძლოა არსებობდეს ისეთი გარემოებები, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი მონაწილეობს დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის რაიმე სახის დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებაში, რომელიც ეყრდნობა ან დაკავშირებულია მესამე მხარის მიერ

შემუშავებულ საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან. ასეთ შემთხვევაში წინამდებარე განყოფილების დებულებები ეხება საგადასახადო დაგეგმვის საბაზო სქემას.

280.6გ2 ამგვარი დაკავშირებული სამუშაოს მაგალითებია:

- დამქირავებელი ორგანიზაციის დახმარება საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებით საგადასახადო ორგანოსთან არსებული დავის გადაჭრაში;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის წარმომადგენლის სტატუსით მოქმედება ადმინისტრაციული საჩივრების ან სასამართლო საქმის წარმოებისას, რომელიც ეხება საგადასახადო დაგეგმვის სქემას;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის დანერგვა დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის;
- დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის კონსულტაციის გაწევა ამა თუ იმ სუბიექტის შემენასთან დაკავშირებით, როდესაც შეფასება დამოკიდებულია სამიზნე კომპანიის მიერ დადგენილ საგადასახადო დაგეგმვის სქემაზე.

კანონმდებლობის დაცვა

280.7გ1 ეს განყოფილება არ ეხება გადასახადისთვის უკანონოდ თავის არიდებას.

გადასახადისთვის თავის არიდების წინააღმდეგ ბრძოლის კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები

მ280.8 როდესაც არსებობს ისეთი კანონები ან სხვა ნორმატიული აქტები, მათ შორის გადასახადებისთვის უკანონოდ თავის არიდების საწინააღმდეგო წესები, რომლებიც ზღუდავს ან კრძალავს საგადასახადო დაგეგმვის გარკვეულ სქემებს, პროფესიონალმა ბუღალტერმა საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებისას უნდა შეისწავლოს ეს კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები და დამქირავებელ ორგანიზაციას ურჩიოს მათი დაცვა.

საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევა

280.8გ1 თუ საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულების პროცესში პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება გადასახადისთვის უკანონოდ თავის არიდებასთან ან საექვო თავის არიდებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია, ან საგადასახადო კანონმდებლობის სხვა სახის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ დამქირავებელი ორგანი-

ზაციის, მისი ხელმძღვანელობის, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ან სხვა პირთა მიერ, რომლებიც მუშაობენ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ან მისი ხელმძღვანელობით, გამოიყენება 260-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების პასუხისმგებლობა

280.9გ¹ საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებით ხელმძღვანელობას, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ზედამხედველობით, არაერთი ვალდებულება ეკისრება, მათ შორის:

- იმის უზრუნველყოფა, რომ დამქირავებელი ორგანიზაციის საგადასახადო საქმეები წარიმართებოდეს შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების შესაბამისად;
- ყველა საბუღალტრო წიგნისა და ჩანაწერის წარმოება და იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის დანერგვა, რომელიც აუცილებელია იმისთვის, რომ დამქირავებელმა ორგანიზაციამ შეძლოს გადასახადებთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულება;
- ექსპერტების მოწვევა კონსულტაციის გასავლელად საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შესაბამისი ასპექტების შესახებ;
- გადაწყვეტილების მიღება იმის თაობაზე, უნდა დაეთანხმოს და განახორციელოს თუ არა საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებული პროფესიონალი ბუღალტრის რეკომენდაცია ან რჩევა;
- ნებართვის გაცემა დამქირავებელი ორგანიზაციის საგადასახადო დეკლარაციების წარდგენის შესახებ და შესაბამის საგადასახადო ორგანოებთან დროული ურთიერთქმედების უზრუნველყოფა;
- შესაბამისი საგადასახადო ორგანოებისთვის ნებისმიერი ინფორმაციის წარდგენა, რომელიც შეიძლება მოითხოვებოდეს საგადასახადო კანონებით ან სხვა ნორმატიული აქტებით, ან შეიძლება აუცილებელი იყოს გადასახადის პოზიციის დასასაბუთებლად, მათ შორის დეტალური ინფორმაციის, რომელიც ეხება საგადასახადო დაგეგმვის სქემებს;
- გადასახადებთან დაკავშირებული სტრატეგიის, პოლიტიკის ან სხვა საკითხების შესახებ შესაფერისი ინფორმაციის გამჟღავნება ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან სხვა შესაფერისი

საჯარო დოკუმენტებში ანგარიშგების წარდგენასთან დაკავშირებული სათანადო მოთხოვნების შესაბამისად;

- იმის უზრუნველყოფა, რომ დამქირავებელი ორგანიზაციის საგადასახადო დაგეგმვის სქემები შეესაბამებოდეს გადასახადებთან დაკავშირებულ საჯაროდ გაცხადებულ ნებისმიერ სტრატეგიას ან პოლიტიკას.

ყველა პროფესიონალი ბუღალტრის პასუხისმგებლობა

მ280.10 დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებისას პროფესიონალმა ბუღალტერმა ნათელი წარმოდგენა უნდა შეიქმნას საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს ხასიათის შესახებ, მათ შორის, უნდა შეისწავლოს:

- (ა) საგადასახადო დაგეგმვის სქემის მიზანი, ფაქტები და გარემოებები; და
- (ბ) შესაფერისი საგადასახადო კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები.

280.11გ1 მოსალოდნელია, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებისას დაიცავს პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპს 113-ე ქვეგანყოფილების შესაბამისად, ასევე იმოქმედებს მაძიებელი გონებით და გამოიყენებს პროფესიულ განსჯას 120-ე განყოფილების შესაბამისად, საგადასახადო დაგეგმვის სამუშაოსთან დაკავშირებული კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების განხილვისას.

რეკომენდაციების ან სხვა სახის კონსულტაციის საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შესახებ

მ280.12 პროფესიონალმა ბუღალტერმა საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებით დამქირავებელ ორგანიზაციას მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა მისცეს რეკომენდაცია ან რაიმე სახით გაუწიოს კონსულტაცია, თუ იგი დაადგენს, რომ ამგვარი სქემისთვის კანონმდებლობაში არსებობს სარწმუნო საფუძველი.

280.12გ1 იმის დადგენა, არსებობს თუ ზემოაღნიშნული სარწმუნო საფუძველი, საჭიროებს პროფესიონალი ბუღალტრის პროფესიულ განსჯას. ამგვარი გადაწყვეტილება სხვადასხვანაირი იქნება სხვადასხვა იურისდიქციაში, რაც დამოკიდებულია ამ მომენტისთვის მოქმედ შესაბამის კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებზე.

280.12გ2 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი დაადგენს, რომ საგადასახადო

დაგეგმვის სქემას არ აქვს სარწმუნო საფუძველი კანონმდებლობაში, მ280.12 პუნქტი ხელს არ უშლის ბუღალტერს, რომ უშუალო ხელმძღვანელს ან სხვა პასუხისმგებელ პირს დამქირავებელ ორგანიზაციაში აუხსნას თავისი გადაწყვეტილების დასაბუთება ან რეკომენდაცია გაუწიოს რომელიმე სხვა სქემას, რომელსაც სარწმუნო საფუძველი აქვს.

280.12.გ3

მ280.12 პუნქტი პროფესიონალ ბუღალტერს არც იმაში უშლის ხელს, რომ დამქირავებელ ორგანიზაციას დაეხმაროს საგადასახადო დაგეგმვის ისეთი სქემის შესწორებაში ან გამოსწორებაში, რომელსაც არა აქვს სარწმუნო საფუძველი. ასეთი ტიპის სამუშაო დაკავშირებულ სამუშაოდ მიიჩნევა, როგორც აღწერილია 280.6გ1 და გ2 პუნქტებში და მოიცავს მაგალითად:

- საგადასახადო დავების გადაჭრასთან დაკავშირებული სამუშაოს ფარგლებში დამქირავებელი ორგანიზაციის დახმარებას საგადასახადო დაგეგმვის სქემის იმგვარად გარდაქმნაში, რომ შეიქმნას სარწმუნო საფუძველი;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემაში შესატანი შესაბამისი ცვლილებების შეთანხმებას დამქირავებელ ორგანიზაციასთან სარწმუნო საფუძველის შესაქმნელად, ადმინისტრაციული საჩივრების ან სასამართლო საქმის წარმოებისას დამქირავებელი ორგანიზაციის წარმომადგენლის სტატუსით მოქმედებისას.

280.12გ4

იმის დასადგენად, არსებობს თუ არა სარწმუნო საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის კონკრეტული სქემისთვის, პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია მიმართოს შემდეგ ზომებს:

- განიხილოს შესაბამისი ფაქტები და გარემოებები, მათ შორის ამ სქემის ეკონომიკური მიზანი და შინაარსი;
- შეაფასოს ნებისმიერი დაშვების დასაბუთებულობა;
- განიხილოს შესაბამისი საგადასახადო კანონმდებლობა;
- მიმოიხილოს ის საკანონმდებლო პროცესები, სადაც განხილულია შესაბამისი საგადასახადო კანონმდებლობის მიზანი;
- განიხილოს შესაბამისი დოკუმენტური მასალა, როგორც არის, მაგალითად სასამართლოს გადაწყვეტილებები, პროფესიული და დარგობრივი ჟურნალები, ასევე საგადასახადო ორგანოების დადგენილებები ან ინსტრუქციები;
- განიხილოს, შეთავაზებულ საგადასახადო დაგეგმვის სქემაში გამოყენებული საფუძველი არის თუ არა დამკვიდ-

რებული პრაქტიკა, რომლის შესახებ რაიმე პრეტენზია არ გამოუხატავს სათანადო საგადასახადო ორგანოს;

- განიხილოს, რამდენად მოსალოდნელია, რომ შეთავაზებულ სქემას დაეთანხმება შესაბამისი საგადასახადო ორგანო, თუკი ის ინფორმირებული იყო ყველა შესაფერისი ფაქტისა და გარემოების შესახებ;
- კონსულტაცია გაიაროს იურისტებთან ან სხვა ექსპერტებთან დამქირავებელ ორგანიზაციაში ან ორგანიზაციის გარეთ იმასთან დაკავშირებით, როგორია შესაბამისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების დასაბუთებული ინტერპრეტაცია;
- კონსულტაცია გაიაროს სათანადო საგადასახადო ორგანოებთან, საჭიროების შემთხვევაში.

0280.13

თუ პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება ისეთი გარემოებები, რომლებმაც შეიძლება გავლენა იქონიოს სარწმუნო საფუძვლის არსებობის შესახებ ადრე მიღებულ გადაწყვეტილებაზე, ბუღალტერმა ხელახლა უნდა შეაფასოს ამ საფუძვლის დასაბუთებულობა.

საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის რეკომენდაციის ან რჩევის განხილვა

0280.14

გარდა იმისა, რომ უნდა დაადგინოს, არსებობს თუ არა სარწმუნო საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემისთვის, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას და განიხილოს რეპუტაციული, კომერციული და სხვა უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგები, რომლებიც შეიძლება წარმოიქმნას იმისდა მიხედვით, თუ როგორ შეაფასებენ ამ სქემას დაინტერესებული მხარეები.

280.14გ1

რეპუტაციული და კომერციული შედეგები შესაძლოა დაკავშირებული იყოს დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის წარმოქმნილ პირად ან საქმიან ასპექტებთან, ან დამქირავებელი ორგანიზაციისა და პროფესიის რეპუტაციისთვის წარმოქმნილ შედეგებთან შესაბამის საგადასახადო ან სხვა ორგანოებთან ხანგრძლივი დავების გამო. დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის წარმოქმნილი შედეგები შესაძლოა მოიცავდეს საზოგადოების უარყოფით რეაქციას, დანახარჯებს, ჯარიმებს ან საურავებს, ხელმძღვანელობის დროის დანაკარგს მნიშვნელოვანი პერიოდის განმავლობაში და პოტენციურად არახელსაყრელ შედეგებს დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის.

280.14გ2 უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგების ცოდნა შესაძლოა ითვალისწინებდეს იმას, თუ როგორ ესმის პროფესიონალ ბუღალტერს მიმდინარე ეკონომიკური გარემო და საგადასახადო დაგეგმვის კონკრეტული სქემის გავლენა მოცემული იურისდიქციის საგადასახადო ბაზაზე, ან რამდენიმე იურისდიქციის საგადასახადო ბაზაზე, სადაც დამქირავებელი ორგანიზაცია საქმიანობს.

მ280.15 თუ მ280.14 პუნქტში მითითებული საკითხების განხილვის შემდეგ პროფესიონალი ბუღალტერი გადაწყვეტს, რომ დამქირავებელ ორგანიზაციას არ უნდა მისცეს არანაირი რეკომენდაცია და არც არანაირი კონსულტაცია უნდა გაუწიოს საგადასახადო დაგეგმვის იმ სქემის შესახებ, რომლის განხორციელებაც დამქირავებელ ორგანიზაციას სურს, ბუღალტერმა ამის შესახებ უნდა აცნობოს ხელმძღვანელობას და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს და აუხსნას მათ თავისი გადაწყვეტილების საფუძველი.

საგადასახადო დაგეგმვის სქემები, რომლებიც რამდენიმე იურისდიქციას ეხება

280.16გ1 შესაძლოა არსებობდეს ისეთი გარემოებები, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება, რომ დამქირავებელი ორგანიზაცია ერთი და იმავე ოპერაციის აღრიცხვასთან დაკავშირებით საგადასახადო შეღავათს იღებს რამდენიმე იურისდიქციაში, კერძოდ, იმ შემთხვევაში, როდესაც ამ იურისდიქციებს შორის შეთანხმებული არ არის საგადასახადო დაბეგვრის რეჟიმი. ასეთ ვითარებაში, მართალია, შესაძლოა დამქირავებელი ორგანიზაცია იცავდეს თითოეული იურისდიქციის საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს, მაგრამ ბუღალტერს შეუძლია ხელმძღვანელობას ურჩიოს, რომ შესაბამის საგადასახადო ორგანოებს გაუმჟღავნოს ინფორმაცია კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების და საგადასახადო შეღავათების შესახებ, რომელსაც სხვადასხვა იურისდიქციაში იღებს ამ ოპერაციიდან.

280.16გ2 ქვემოთ განხილულია შესაფერისი ფაქტორები, რომლის გათვალისწინება პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია იმის დასადგენად, აუცილებელია თუ არა ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება:

- საგადასახადო შეღავათის მნიშვნელობა შესაბამის იურისდიქციებში;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის დაინტერესებული მხარეების მოსაზრებები ამის შესახებ, თუ მათთვისაც იყო ცნო-

ბილი ეს ფაქტები და გარემოებები;

- არსებობს თუ არა საერთაშორისო ან ეროვნულ დონეზე აღიარებული პრინციპები ან მეთოდები მსგავს სიტუაციებში ინფორმაციის გამჟღავნებისთვის შესაბამისი იურისდიქციების საგადასახადო ორგანოებისთვის.

გაურკვეველი გარემოებები

280.17გ1 საგადასახადო დაგეგმვის ამა თუ იმ კონკრეტული სქემისთვის სარწმუნო საფუძვლის არსებობის დადგენისას, პროფესიონალი ბუღალტერი შესაძლოა წააწყდეს ისეთ გარემოებებს, რომლებიც გაურკვეველობას იწვევს იმასთან დაკავშირებით, შემოთავაზებული სქემა შეესაბამება თუ არა შესაბამის საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს. ამგვარი გაურკვეველობა ბუღალტერს უფრო ურთულეს იმის დადგენას, კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში არსებობს თუ არა სარწმუნო საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემისთვის და, მაშასადამე, შესაძლებელია თუ არა საფრთხე შეექმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას.

280.17გ2 გაურკვეველობა შესაძლოა გამოიწვიოს, მაგალითად, შემდეგმა გარემოებებმა:

- ადეკვატური ფაქტობრივი საფუძვლის დადგენასთან დაკავშირებული სირთულე;
- დაშვებების ადეკვატური საფუძვლის დადგენასთან დაკავშირებული სირთულე;
- ბუნდოვანება საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებსა და მათ ინტერპრეტაციებში, მათ შორის:
 - შეუსაბამოების არსებობა საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
 - სასამართლოს ადრინდელ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებული პრობლემები;
 - ურთიერთსაწინააღმდეგო საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების არსებობა სხვადასხვა იურისდიქციაში, რომლებიც ეხება ამ იურისდიქციებს შორის განხორციელებულ ოპერაციებს;
 - ინოვაციური ბიზნესმოდელები, რომლებიც გათვალისწინებული არ არის მოქმედ საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
 - უახლოესი პერიოდის სასამართლოს გადაწყვეტილება, ან საგადასახადო ორგანოს ინსტრუქციები, ან

პოზიციები, რომლებიც საეჭვოს ხდის საგადასახადო დაგეგმვის ანალოგიურ სქემებს;

- საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაციასთან ან გამოყენებასთან დაკავშირებული სირთულე, ტექნიკური ან იურიდიული თვალსაზრისით;
- სასამართლოს პრეცედენტის, გადაწყვეტილების ან პოზიციის არარსებობა;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის ეკონომიკურ მიზანსა და შინაარსთან დაკავშირებული ბუნდოვანება;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობის შესახებ ბუნდოვანება.

მ280.18

თუ გაურკვეველია, საგადასახადო დაგეგმვის სქემა შეესაბამება თუ არა შესაბამის საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს, პროფესიონალმა ბუღალტერმა ეს საკითხი უნდა განიხილოს ხელმძღვანელობასთან და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან ერთად.

280.18გ1

ამგვარი განხილვა რამდენიმე მიზანს ემსახურება, მათ შორის:

- იმის ახსნა, პროფესიონალი ბუღალტრის შეფასებით რამდენად არის მოსალოდნელი, რომ შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მოსაზრება მხარს დაუჭერს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემულ სქემას, იმ შემთხვევაში, როდესაც ბუნდოვანია შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაცია;
- ნებისმიერი დაშვების განხილვა, რომელიც ხელმძღვანელობამ განსაზღვრა და გამოიყენა იმ საფუძვლის დასადგენად, რომელსაც ეყრდნობა საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული კონსულტაცია;
- ნებისმიერი დამატებითი ინფორმაციის მოპოვება ხელმძღვანელობისგან და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებებისგან, რომელმაც შესაძლოა შეამციროს ეს გაურკვეველობა;
- ნებისმიერი რეპუტაციული, კომერციული ან უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგის განხილვა, რომელსაც იწვევს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის გამოყენება;
- შესაძლო სამოქმედო კურსის განსაზღვრა, რომელიც მიმართულია დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის უარყოფითი შედეგების წარმოქმნის შესაძლებლობის შერბილებაზე, მათ

შორის შესაბამისი საგადასახადო ორგანოებისთვის ინფორმაციის გამჟღავნების საჭიროების საკითხის განხილვა.

საგადასახადო დაგეგმვის სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

280.19გ1 დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულების შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, თვითშეფასების, ადვოკატირების ან შანტაჟის საფრთხე. მაგალითად:

- თვითშეფასების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის უახლოეს პერიოდში შესრულებული აქვს შეფასების სამუშაო საგადასახადო დაბეგვრის მიზნებისთვის, რომლის შედეგსაც შემდეგ დაეყრდნობიან საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესრულებისას, ან რომლის შედეგი მთავარი ამოსავალი ინფორმაციაა დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული სამუშაოს შესასრულებლად;
- ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტრის კარიერული ზრდის პერსპექტივა დამოკიდებულია საგადასახადო დაგეგვის კრეატიული სქემის შემუშავებაზე, რომლისთვისაც შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაცია ბუნდოვანია;
- ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერზე ვრცელდება დამქირავებელი ორგანიზაციის წამახალისებელი ანაზღაურების სქემა, რომელზეც გავლენას ახდენს ბუღალტრის მიერ შემუშავებული საგადასახადო დაგეგმვის სქემა;
- ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ფლობს კონფიდენციალურ ინფორმაციას, რომელიც მიიღო სახელმწიფო ორგანოსთვის საგადასახადო პოლიტიკის, ან კანონების, ან სხვა ნორმატიული აქტების ჩამოყალიბებაში ან შედგენაში მონაწილეობის შედეგად და ეს კონფიდენციალური ინფორმაცია ღირებულია ბუღალტრისთვის, იმ თვალსაზრისით, რომ მას შეუძლია დამქირავებელ ორგანიზაციას გაუწიოს კონსულტაცია საგადასახადო დაგეგმვის მის სქემასთან დაკავშირებით;

- ანგარებისა და ადვოკატირების საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი იცავს დამქირავებელი ორგანიზაციის პოზიციას საგადასახადო დაგეგმვის ისეთი სქემის მიმართ, რომლის შესახებაც ბუღალტერმა ადრე კონსულტაცია გაიარა საგადასახადო ორგანოსთან, მაგრამ არსებობს ნიშნები იმისა, რომ ამ სქემას შესაძლოა არ ჰქონდეს სარწმუნო საფუძველი კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
- ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც დამქირავებელი ორგანიზაციის დომინანტი მესაკუთრე ან ხელმძღვანელი მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს გადასახადთან დაკავშირებით ამა თუ იმ კონკრეტული სქემის შემუშავებაზე იმგვარად, რომ ამან შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ბუღალტრის გადაწყვეტილებაზე იმის თაობაზე, არსებობს თუ არა მოცემული სქემისთვის სარწმუნო საფუძველი კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
- ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს პოტენციურად გათავისუფლება ემუქრება იმ პოზიციის გამო, რომლის გამოყენებასაც დაჟინებით ითხოვს დამქირავებელი ორგანიზაცია საგადასახადო დაგეგმვის სქემის მიმართ.

280.19გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინელი ფაქტორებია, მაგალითად:

- გამჭვირვალობის ხარისხი, რომელიც ეხება შესაბამის საქმიან გარიგებას/ოპერაციას ან გარემოებებს, მათ შორის, შესაფერის შემთხვევაში, საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობას;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემას აქვს თუ არა მკაფიო ეკონომიკური მიზანი და შინაარსი, რომელიც ეყრდნობა შესაბამის საქმიან გარიგებას/ოპერაციას ან გარემოებებს;
- შესაბამისი ოპერაციის ან გარემოებების ხასიათი და სირთულე;
- შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების სირთულე ან სიცხადე;
- პროფესიონალმა ბუღალტერმა იცის თუ არა, ან აქვს თუ არა საფუძველი ივარაუდოს, რომ საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა წინააღმდეგობაში მოვა შესაბამისი საგადასახადო კანონმდებლობის მიზნებთან;

- ამ სქემასთან დაკავშირებული იურისდიქციების რაოდენობა და მათი საგადასახადო რეჟიმების ხასიათი;
- პროფესიონალი ბუღალტრის ექსპერტული ცოდნისა და გამოცდილების დონე შესაბამისი გადასახადების საკითხებში;
- გადასახადთან დაკავშირებული პოტენციური ეკონომიის მნიშვნელობა;
- ნებისმიერი წამახალისებელი საშუალების ხასიათი და მნიშვნელობა, რომელსაც პროფესიონალ ბუღალტერს სთავაზობენ მოცემული სქემის შემუშავებისთვის;
- რამდენად არის პროფესიონალი ბუღალტერი ინფორმირებული იმის თაობაზე, რომ საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა ასახავს დამკვიდრებულ პრაქტიკას და მასთან დაკავშირებით რაიმე პრეტენზია არ გამოუხატავს სათანადო საგადასახადო ორგანოებს;
- პროფესიონალი ბუღალტერი განიცდის თუ არა რაიმე ზეწოლას;
- რამდენად სასწრაფოა საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის რეალიზება;
- საგადასახადო დაგეგმვის ამ სქემას იყენებს თუ არა ბევრი ორგანიზაცია მოცემული დამქირავებელი ორგანიზაციის კონკრეტული გარემოებების მცირეოდენი ცვლილებებით;
- დამქირავებელი ორგანიზაციის ორგანიზაციული კულტურა.

280.19გ3 ამგვარი საფრთხეები შესაძლოა აღმოიფხვრას მაგალითად შემდეგი ქმედებებით:

- დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის კონსულტაციის გაწევა იმის თაობაზე, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემა გადასახადის შესახებ არსებული ინტერპრეტაციის ან შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მიერ მოცემული დადგენილებების შესაბამისად ჩამოაყალიბოს;
- შესაბამისი საგადასახადო ან სხვა ორგანოებიდან განმარტების წინასწარ მოპოვება, როდესაც ეს შესაძლებელია;
- ხელმძღვანელობისთვის რჩევის მიცემა იმის თაობაზე, რომ არ გამოიყენოს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა.

280.19გ4 ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის დამცავ ზომებად შესაძლოა შემდეგი ქმედებები გამოდგეს:

- საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობის დადგენა;
- დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის კონსულტაციის გაწევა იმის თაობაზე, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემის სტრუქტურირება იმგვარად განახორციელოს, რომ იგი უკეთ შეესაბამებოდეს სქემის ეკონომიკურ მიზანსა და შინაარსს;
- დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის კონსულტაციის გაწევა იმის შესახებ, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემის სტრუქტურირება მოახდინოს დამკვიდრებული პრაქტიკის საფუძველზე, რომელსაც ამჟამად არ უარყოფენ შესაბამისი საგადასახადო ორგანოები, ან ცნობილია, რომ აღიარებულია შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მიერ;
- კონსულტაციის გავლა იურისტთან ან სხვა ექსპერტთან დამქირავებელ ორგანიზაციაში ან მის გარეთ გადასახადებთან დაკავშირებულ შესაბამის საკითხებზე;
- შესაფერისი კვალიფიციური პროფესიონალისგან (როგორც არის იურისტი ან სხვა პროფესიონალი ბუღალტერი) მოსაზრების მოპოვება შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით, მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაბამისად;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებით პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ შესრულებული ნებისმიერი სამუშაოს ან გამოტანილი დასკვნების მიმოხილვის ჩატარება ექსპერტის მიერ, რომელიც სხვა მხრივ დაკავშირებული არ იყო საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებულ ამ სამუშაოსთან;
- იმის უზრუნველყოფა, რომ დამქირავებელმა ორგანიზაციამ სრულად გამჭვირვალე გახადოს შესაბამისი საგადასახადო ორგანოებისთვის საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა, მათ შორის სქემის მიზნები, მისი საქმიანი და იურიდიული ასპექტები, ასევე საგადასახადო დაგეგმვის სქემის საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობა.

280.19გ5

საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობის დასადგენად პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია მიმართოს, მაგალითად, შემდეგ ზომებს:

- დამქირავებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელობისა და სხვა პირთა გამოკითხვების ჩატარება დამქირავებელ ორ-

განიზაციაში ან მის გარეთ, კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვით;

- გადასახადებთან დაკავშირებული დამქირავებელი ორგანიზაციის ბუღალტრული ჩანაწერების, ფინანსური ანგარიშგებისა და სხვა შესაფერისი კორპორაციული ჩანაწერების მიმოხილვა;
- შესაბამისი საჯარო ინფორმაციის მოძიება და შესწავლა.

საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული რეკომენდაციის ან კონსულტაციის საფუძვლის ინფორმირება

მ280.20 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა აუხსნას ხელმძღვანელობას და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს საფუძველი, რომელსაც ეყრდნობა დამქირავებელი ორგანიზაციის საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებული მისი რეკომენდაცია ან სხვა სახის კონსულტაცია.

საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებული უთანხმოება

მ280.21 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი არ ეთანხმება უშუალო ხელმძღვანელს ან სხვა პასუხისმგებელ პირს დამქირავებელ ორგანიზაციაში იმის თაობაზე, რომ სარწმუნო საფუძველი აქვს საგადასახადო დაგეგმვის იმ სქემას, რომლის გამოყენებაც დამქირავებელ ორგანიზაციას სურს, მან უნდა:

- (ა) უშუალო ხელმძღვანელს ან სხვა პასუხისმგებელ პირს დამქირავებელ ორგანიზაციაში და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებს მიაწოდოს ინფორმაცია თავისი შეფასების საფუძვლის შესახებ;
- (ბ) აცნობოს მათ ამ სქემის გამოყენების პოტენციური შედეგების შესახებ; და
- (გ) ურჩიოს მათ, არ გამოიყენონ ეს სქემა.

მ280.22 თუ უშუალო ხელმძღვანელი ან ზემოაღნიშნული სხვა პასუხისმგებელი პირი დამქირავებელ ორგანიზაციაში, პროფესიონალი ბუღალტრის რჩევის მიუხედავად, მაინც გადაწყვეტს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის გამოყენებას, ბუღალტერმა უნდა განიხილოს:

- (ა) აუცილებელია თუ არა ზომების მიღება იმისთვის, რომ დამქირავებელ ორგანიზაციაში მომდევნო საფეხურით ზემდგომ ხელმძღვანელს და, საჭიროების შემთხვევაში, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს აცნობოს მოცემული სქემის დეტალებისა და აზრთა სხვადასხვაო-

ბის შესახებ;

- (ბ) აუცილებელია თუ არა დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის რჩევის მიცემა იმის თაობაზე, რომ ამ სქემის შესახებ სრული ინფორმაცია გაუმჟღავნოს შესაბამის საგადასახადო ორგანოებს; და
- (გ) აუცილებელია თუ არა მოცემული სქემის დეტალებისა და აზრთა სხვადასხვაობის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება დამქირავებელი ორგანიზაციის გარე აუდიტორისთვის, მისი არსებობის შემთხვევაში.

280.22გ1 პროფესიონალი ბუღალტრის რჩევაზე მისი უშუალო ხელმძღვანელის ან დამქირავებელ ორგანიზაციაში ზემოაღნიშნული სხვა პასუხისმგებელი პირის რეაგირების მიხედვით, ბუღალტერს შეუძლია ასევე გადაწყვიტოს, აუცილებელია თუ არა დამქირავებელი ორგანიზაციიდან წასვლა.

280.22გ2 ბევრ დამქირავებელ ორგანიზაციას აქვს დადგენილი პროტოკოლები და პროცედურები იმისთვის, ორგანიზაციის ფარგლებში როგორ უნდა მოხდეს ეთიკური ან სხვა პრობლემების დაყენება/ინფორმირება. ეს პროტოკოლები და პროცედურები მოიცავს, მაგალითად, ეთიკის პოლიტიკას ან დარღვევების შესახებ ინფორმირების შიდა მექანიზმს. ამასთან, ამგვარი პროტოკოლები და პროცედურები შესაძლოა პრობლემების ანონიმურად ინფორმირების საშუალებასაც იძლეოდეს დადგენილი არხების მეშვეობით.

დოკუმენტაცია

280.23გ1 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებულ სამუშაოს ასრულებს, რეკომენდებულია, რომ მან დროულად ასახოს დოკუმენტებში:

- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის მიზანი, გარემოებები და შინაარსი;
- საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობა;
- ნებისმიერი გაურკვეველობის ხასიათის აღწერა;
- ბუღალტრის მიერ ჩატარებული ანალიზი, საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შემუშავების შესახებ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის გაწეულ კონსულტაციასთან დაკავშირებით განხორციელებული მისი ქმედებები, განსჯა და გამოტანილი დასკვნები;
- ბუღალტრის უშუალო ხელმძღვანელსა და შესაბამისი დონის ხელმძღვანელებთან, მეთვალყურეობაზე პასუხის-

მგებელ პირებთან და სხვა მხარეებთან ჩატარებული განხილვის შედეგები;

- ბუღალტრის რჩევის საპასუხოდ ბუღალტრის უშუალო ხელმძღვანელის, ხელმძღვანელობისა და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ განხორციელებული ქმედებები;
- ნებისმიერი უთანხმოება ბუღალტრის უშუალო ხელმძღვანელთან, ხელმძღვანელობასა და, როდესაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან.

280.23გ2

ამგვარი დოკუმენტაციის მომზადება ბუღალტრის ეხმარება:

- ისეთი რეკუტაციული, კომერციული და უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგების განხილვაში/გათვალისწინებაში, რომელიც შეიძლება წარმოიქმნას იმისდა მიხედვით, თუ როგორ შეაფასებენ ამ სქემას დაინტერესებული მხარეები;
- ფაქტების, გარემოებების, შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების, დამქირავებელი ორგანიზაციის მიერ განსაზღვრული ან შეცვლილი დაშვებების გაანალიზებაში;
- განხორციელებული პროფესიული განსჯისა და გამოტანილი დასკვნების საფუძვლის დოკუმენტირებაში მათი ჩამოყალიბების ან შეცვლის მომენტისთვის;
- პოზიციის დასაბუთებაში იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო დაგეგმვის სქემას არ დაეთანხმება შესაბამისი საგადასახადო ორგანოები; და
- იმის დემონსტრირებაში, რომ ბუღალტერმა დაიცვა წინამდებარე განყოფილების დებულებები.

ნაწილი 3 – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები

[380-ე განყოფილება დაემატება 360.40გ1 პუნქტის შემდეგ]

განყოფილება 380

საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურება

შესავალი

- 380.1 პროფესიონალი ბუღალტერი ვალდებულია დაიცვას ეთიკის ძირითადი პრინციპები და გამოიყენოს 120-ე განყოფილებაში აღწერილი კონცეპტუალური მიდგომა შექმნილი საფრთხეების გამოსავლენად, შესაფასებლად და მათზე რეაგირებისთვის.
- 380.2 საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევამ ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას შესაძლოა შეუქმნას ანგარების, თვითშეფასების, ადვოკატირების ან შანტაჟის საფრთხე.
- 380.3 ამ განყოფილებაში მოცემული მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა შესაფერისია კონცეპტუალური მიდგომის გამოყენებისთვის საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევასთან მიმართებით. გარდა ამისა, ეს განყოფილება პროფესიონალ ბუღალტერს ავალდებულებს შესაბამისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების დაცვას ამგვარი მომსახურების გაწევისას.

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

პროფესიონალი ბუღალტრების როლი საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის საკითხში საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურებასთან დაკავშირებით

- 380.4გ1 პროფესიონალი ბუღალტრები მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ საგადასახადო დაგეგმვის საკითხში, იყენებენ რა თავიანთ ექსპერტულ ცოდნასა და გამოცდილებას დამკვეთების დასახმარებლად საგადასახადო დაგეგმვის მიზნების მიღწევაში და იმავდროულად იცავენ საგადასახადო კანონმდებლობას. ამით ბუღალტრები ხელს უწყობენ შესაბამისი იურისდიქციის საგადასახადო სისტემის უფრო ეფექტიან და რაციონალურ მუშობას, რაც საზოგადოებრივ ინტერესებს შეესაბამება.
- 380.4გ2 დამკვეთებს უფლება აქვთ, თავიანთი საქმეები მოაწიონ საგადასახადო დაგეგმვის მიზნების შესაბამისად. მართალია, ამგვარი მიზნების მიღწევის მრავალი გზა არსებობს, მაგრამ დამკვეთებს

ნებისმიერ შემთხვევაში გადასახადების გადახდა ევალუბათ შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული წესისამებრ. ამასთან დაკავშირებით პროფესიონალი ბუღალტრების როლი იმაში მდგომარეობს, რომ თავიანთი ექსპერტული ცოდნა და გამოცდილება გამოიყენონ დამკვეთების დასახმარებლად საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებით დასახული მიზნების მიღწევასა და საგადასახადო ვალდებულებების შესრულებაში. თუმცა, ბუღალტრების ამგვარი დახმარება შესაძლოა მოიცავდეს გარკვეულ სქემებს გადასახადების მინიმინიზაციის შესახებ, რაც მართალია არ იკრძალება საგადასახადო კანონებითა და სხვა ნორმატიული აქტებით, მაგრამ ამან შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას.

380.4გ3 იმის განსაზღვრა, საგადასახადო დაგეგმვის ესა თუ ის სქემა არის თუ არა საგადასახადო კანონების ან სხვა ნორმატიული აქტების დარღვევა, საბოლოო ჯამში, არბიტრაჟის, სასამართლოს ან სხვა შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოს გადასაწყვეტი საკითხია.

საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების სახეების აღწერა

380.5გ1 ნებისმიერი საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურება საკონსულტაციო მომსახურებაა, რომლის მიზანია დამკვეთის დახმარება, ფიზიკური პირი იქნება ეს თუ სუბიექტი, მისი საქმეების იმგვარად დაგეგმვაში ან მოწყობაში, რომელიც გადასახადების თვალსაზრისით ეფექტიანი იქნება მისთვის.

380.5გ2 საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურება მოიცავს ფართო სპექტრის თემებსა და სფეროებს. ამგვარი მომსახურების მაგალითებია:

- ფიზიკური პირისთვის კონსულტაციის გაწევა მისი გადასახადების იმგვარად სტრუქტურირების შესახებ, რომ მიაღწიოს ინვესტიციებთან, პენსიებთან ან უძრავი ქონების დაგეგმვასთან დაკავშირებულ მიზნებს;
- კონსულტაციის გაწევა ბიზნესის მესაკუთრე ფიზიკური პირისთვის მისი საკუთრებისა და ბიზნესიდან მიღებული შემოსავლის იმგვარად სტრუქტურირების შესახებ, რომ მისი საერთო გადასახადები მინიმალური იყოს;
- კონსულტაციის გაწევა სუბიექტისთვის საერთაშორისო ოპერაციების იმგვარად სტრუქტურირების თაობაზე, რომ მისი საერთო გადასახადები მინიმალური იყოს;
- კონსულტაციის გაწევა შიდა გადაცემის ფასწარმოქმნასთან დაკავშირებული სქემების იმგვარად ჩამოყალიბების შესა-

ხებ, რომ გათვალისწინებული იყოს შიდა გადაცემის ფას-წარმოქმნასთან დაკავშირებული საგადასახადო დაბეგვრის სახელმძღვანელო პრინციპები;

- კონსულტაციის გაწევა ზარალის იმგვარად გამოყენების თაობაზე, რომ სუბიექტი ეფექტიანად დაიბეგროს;
- კონსულტაციის გაწევა სუბიექტისთვის კაპიტალის განაწილების სტრატეგიის ჩამოყალიბების თაობაზე დაბეგვრის თვალსაზრისით ეფექტიანი გზით;
- კონსულტაციის გაწევა სუბიექტისთვის ზედა დონის აღმასრულებელი პერსონალის ანაზღაურების სტრატეგიასთან დაკავშირებით, საგადასახადო შეღავათების ოპტიმიზაციის მიზნით.

380.5გ3. საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურება არ მოიცავს ისეთ მომსახურებას, რომელსაც, როგორც წესი, გადასახადების შესაბამისობის ან გადასახადების გამოთვლის მომსახურებას უწოდებენ, რომელიც განკუთვნილია საგადასახადო კანონებითა და სხვა ნორმატიული აქტებით გათვალისწინებული გადასახადების გამოთვლის, ანგარიშგებაში წარდგენის, გადახდისა და სხვა ვალდებულებების შესრულებაში დამკვეთის დასახმარებლად. თუმცა, თუ საგადასახადო მომსახურება მოიცავს როგორც საგადასახადო დაგეგმვის, ისე გადასახადების შესაბამისობის მომსახურებას, წინამდებარე განყოფილება გამოიყენება მხოლოდ მომსახურების იმ ნაწილისთვის, რომელიც საგადასახადო დაგეგმვასთან არის დაკავშირებული.

380.6გ4 ამ განყოფილების გამოყენება სავალდებულოა ნებისმიერ შემთხვევაში, დამკვეთის ხასიათის მიუხედავად, მათ შორის, განურჩევლად იმისა, დამკვეთი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირია თუ არა.

დაკავშირებული მომსახურებები

380.6გ1 შესაძლოა არსებობდეს ისეთი გარემოებები, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს ქირობენ დამკვეთისთვის რაიმე სახის დაკავშირებული მომსახურების გასაწევად, რომელიც ეყრდნობა ან დაკავშირებულია დამკვეთის ან სხვა მხარის მიერ შემუშავებულ საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან. ასეთ შემთხვევაში წინამდებარე განყოფილების დებულებები ეხება საგადასახადო დაგეგმვის საბაზო სქემას.

380.6გ2 ამგვარი დაკავშირებული მომსახურების მაგალითებია:

- დამკვეთის დახმარება საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებით საგადასახადო ორგანოსთან დავის გადაჭ-

რაში;

- დამკვეთის წარმომადგენლის რანგში მოქმედება ადმინისტრაციული საჩივრების ან სასამართლო საქმის წარმოებისას, რომელიც ეხება საგადასახადო დაგეგმვის სქემას;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის დანერგვა დამკვეთისთვის;
- დამკვეთისთვის კონსულტაციის გაწევა ამა თუ იმ სუბიექტის შექმნასთან დაკავშირებით, როდესაც შეფასება დამოკიდებულია სამიზნე კომპანიის მიერ დადგენილ საგადასახადო დაგეგმვის სქემაზე;
- უძრავი ქონების დაგეგმვის თაობაზე დამკვეთისთვის კონსულტაციის გაწევა საგადასახადო დაგეგმვის იმ სქემის საფუძველზე, რომელიც დადგენილია დამკვეთის ბიზნესისთვის.

კანონმდებლობის დაცვა

380.7გ1 ეს განყოფილება არ ეხება გადასახადისთვის უკანონოდ თავის არიდებას.

გადასახადისთვის თავის არიდების წინააღმდეგ ბრძოლის კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები

380.8 როდესაც არსებობს ისეთი კანონები ან სხვა ნორმატიული აქტები, მათ შორის გადასახადებისთვის უკანონოდ თავის არიდების საწინააღმდეგო წესები, რომლებიც ზღუდავს ან კრძალავს საგადასახადო დაგეგმვის გარკვეულ სქემებს, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა შეისწავლოს ეს კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები და დამკვეთს ურჩიოს მათი დაცვა, როდესაც საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურებას ასრულებს მისთვის.

საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევა

380.8გ1 თუ საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევისას პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება გადასახადისთვის უკანონოდ თავის არიდებასთან ან საექვო თავის არიდებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია, ან საგადასახადო კანონმდებლობის სხვა სახის დარღვევის ან საექვო დარღვევის შემთხვევის შესახებ დამკვეთის, მისი ხელმძღვანელობის, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ან სხვა პირთა მიერ, რომლებიც მუშაობენ დამკვეთისთვის ან დამკვეთის ხელმძღვანელობით, გამოიყენება 360-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოიყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების პასუხისმგებლობა

380.9გ¹ საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებით ხელმძღვანელობას, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ზედამხედველობით, არაერთი ვალდებულება ეკისრება, მათ შორის:

- იმის უზრუნველყოფა, რომ დამკვეთის საგადასახადო საქმეები წარიმართებოდეს შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების შესაბამისად;
- ყველა საბუღალტრო წიგნისა და ჩანაწერის წარმოება და იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის დანერგვა, რომელიც აუცილებელია იმისთვის, რომ დამკვეთმა შეძლოს გადასახადებთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულება;
- პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ყველა ფაქტისა და ასევე სხვა შესაფერისი ინფორმაციის მიწოდება, რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ მან შეძლოს საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების შესრულება;
- ექსპერტების მოწვევა კონსულტაციის გასავლელად საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შესაბამისი ასპექტების შესახებ;
- გადაწყვეტილების მიღება იმის თაობაზე, უნდა დაეთანხმოს და განახორციელოს თუ არა საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებული პროფესიონალი ბუღალტრის რეკომენდაცია ან რჩევა;
- ნებართვის გაცემა დამკვეთის საგადასახადო დეკლარაციების წარდგენის შესახებ და იმის უზრუნველყოფა, რომ შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მიერ დაყენებული ნებისმიერი საკითხი დროულად გადაიჭრას;
- შესაბამისი საგადასახადო ორგანოებისთვის ნებისმიერი ინფორმაციის წარდგენა, რომელიც შეიძლება მოითხოვებოდეს საგადასახადო კანონებით ან სხვა ნორმატიული აქტებით, ან შეიძლება აუცილებელი იყოს გადასახადის პოზიციის დასასაბუთებლად, მათ შორის დეტალური ინფორმაციის, რომელიც ეხება საგადასახადო დაგეგმვის სქემებს;
- გადასახადებთან დაკავშირებული სტრატეგიის, პოლიტიკის ან სხვა საკითხების შესახებ სათანადო ინფორმაციის გამჟღავნება ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან სხვა შესაფერის საჯარო დოკუმენტებში ანგარიშგების წარდგენასთან დაკავშირებული სათანადო მოთხოვნების შესაბამისად;

- იმის უზრუნველყოფა, რომ დამკვეთის საგადასახადო დაგეგმვის სქემები შეესაბამებოდეს გადასახადებთან დაკავშირებულ საჯაროდ გაცხადებულ ნებისმიერ სტრატეგიას ან პოლიტიკას.

ყველა პროფესიონალი ბუღალტრის პასუხისმგებლობა

მ380.10 საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევისას პროფესიონალმა ბუღალტერმა ნათელი წარმოდგენა უნდა შეიქმნას გარიგების ხასიათის შესახებ, მათ შორის, უნდა შეისწავლოს:

- (ა) დამკვეთი, მისი მესაკუთრეები, ხელმძღვანელობა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები და მისი საქმიანობა;
- (ბ) საგადასახადო დაგეგმვის სქემის მიზანი, ფაქტები და გარემოებები; და
- (გ) შესაფერისი საგადასახადო კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები.

380.10გ1 დამკვეთთან ურთიერთობასა და გარიგებაზე დათანხმებასთან დაკავშირებით გამოიყენება 320-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

380.10გ2 პროფესიონალი ბუღალტერი შეიძლება დაიქირაონ მეორე მოსაზრების წარსადგენად საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შესახებ. ასეთ ვითარებაში ამ განყოფილების დებულებებთან ერთად გამოიყენება ასევე 321-ე განყოფილების მოთხოვნები და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებული მასალა.

380.11გ1 მოსალოდნელია, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების შესრულებისას დაიცავს პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპს 113-ე ქვეგანყოფილების შესაბამისად, ასევე იმოქმედებს მაძიებელი გონებით და გამოიყენებს პროფესიულ განსჯას 120-ე განყოფილების შესაბამისად, საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურებასთან დაკავშირებული კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების განხილვისას.

რეკომენდაციების ან სხვა სახის კონსულტაციის საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შესახებ

მ380.12 პროფესიონალმა ბუღალტერმა საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებით დამკვეთს მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა მისცეს რეკომენდაცია ან რაიმე სახით გაუწიოს კონსულტაცია, თუ იგი დაადგენს, რომ ამგვარი სქემისთვის კანონმდებლობაში არსებობს სარწმუნო საფუძველი.

- 380.12გ1 იმის დადგენა, არსებობს თუ ზემოაღნიშნული სარწმუნო საფუძველი, საჭიროებს პროფესიონალი ბუღალტრის პროფესიულ განსჯას. ამგვარი გადაწყვეტილება სხვადასხვანაირი იქნება სხვადასხვა იურისდიქციაში, რაც დამოკიდებულია ამ მომენტისთვის მოქმედ შესაბამის კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებზე.
- 380.12გ2 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი დაადგენს, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემას არ აქვს სარწმუნო საფუძველი კანონმდებლობაში, მ380. 12 პუნქტი ხელს არ უშლის ბუღალტერს, რომ დამკვეთს აუხსნას თავისი გადაწყვეტილების დასაბუთება ან რეკომენდაცია გაუწიოს რომელიმე სხვა სქემას, რომელსაც აქვს სარწმუნო საფუძველი.
- 380.12გ3 მ380.12 პუნქტი არც იმას უშლის ხელს, რომ პროფესიონალი ბუღალტერი დამკვეთმა დაიქირაოს საგადასახადო დაგეგმვის ისეთი სქემის შესასწორებლად ან გამოსასწორებლად, რომელსაც არა აქვს სარწმუნო საფუძველი, ან პროფესიონალმა ბუღალტერმა რაიმე სხვა საშუალებით აღმოუჩინოს დახმარება დამკვეთს ზემოაღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით. ასეთი ტიპის მომსახურება დაკავშირებულ მომსახურებად მიიჩნევა, როგორც აღწერილია 380.6გ1 და გ2 პუნქტებში და მოიცავს, მაგალითად:
- საგადასახადო დავების გადაჭრის მომსახურების ფარგლებში დამკვეთის დახმარებას საგადასახადო დაგეგმვის სქემის იმგვარად გარდაქმნაში, რომ შეიქმნას სარწმუნო საფუძველი;
 - საგადასახადო დაგეგმვის სქემაში შესატანი შესაბამისი ცვლილებების შეთანხმებას დამკვეთთან სარწმუნო საფუძველის შესაქმნელად, ადმინისტრაციული საჩივრების ან სასამართლო საქმის წარმოებისას დამკვეთის წარმომადგენლის სტატუსით მოქმედებისას.
- 380.12გ4 იმის დასადგენად, არსებობს თუ არა სარწმუნო საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის კონკრეტული სქემისთვის, პროფესიონალი ბუღალტერს შეუძლია მიმართოს შემდეგ ზომებს:
- განიხილოს შესაბამისი ფაქტები და გარემოებები, მათ შორის ამ სქემის ეკონომიკური მიზანი და შინაარსი;
 - შეაფასოს ნებისმიერი დაშვების დასაბუთებულობა;
 - განიხილოს შესაბამისი საგადასახადო კანონმდებლობა;
 - მიმოიხილოს ის საკანონმდებლო პროცესები, სადაც განხილულია შესაბამისი საგადასახადო კანონმდებლობის მიზან-

ნი;

- განიხილოს შესაბამისი დოკუმენტური მასალა, როგორც არის, მაგალითად სასამართლოს გადაწყვეტილებები, პროფესიული და დარგობრივი ჟურნალები, ასევე საგადასახადო ორგანოების დადგენილებები ან ინსტრუქციები;
- განიხილოს, შეთავაზებულ საგადასახადო დაგეგმვის სქემაში გამოყენებული საფუძველი არის თუ არა დამკვიდრებული პრაქტიკა, რომლის შესახებ რაიმე პრეტენზია არ გამოუხატავს სათანადო საგადასახადო ორგანოს;
- განიხილოს, რამდენად მოსალოდნელია, რომ შეთავაზებულ სქემას დაეთანხმება შესაბამისი საგადასახადო ორგანო, თუკი ის ინფორმირებული იყო ყველა შესაფერისი ფაქტისა და გარემოების შესახებ;
- კონსულტაცია გაიაროს იურისტებთან ან სხვა ექსპერტებთან პროფესიონალი ბუღალტრის ფირმაში ან ფირმის გარეთ იმასთან დაკავშირებით, როგორია შესაბამისი კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების დასაბუთებული ინტერპრეტაცია;
- კონსულტაცია გაიაროს სათანადო საგადასახადო ორგანოებთან, საჭიროების შემთხვევაში.

მ380.13

თუ გარიგების შესრულების პროცესში პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება ისეთი გარემოებები, რომლებმაც შეიძლება გავლენა იქონიოს სარწმუნო საფუძვლის არსებობის შესახებ ადრე მიღებულ გადაწყვეტილებაზე, ბუღალტერმა ხელახლა უნდა შეაფასოს ამ საფუძვლის დასაბუთებულობა.

საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის რეკომენდაციის ან რჩევის განხილვა

მ380.14

გარდა იმისა, რომ უნდა დაადგინოს, არსებობს თუ არა სარწმუნო საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემისთვის, პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა მიმართოს პროფესიულ განსჯას და განიხილოს რეპუტაციული, კომერციული და სხვა უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგები, რომლებიც შეიძლება წარმოიქმნას იმისდა მიხედვით, თუ როგორ შეაფასებენ ამ სქემას დაინტერესებული მხარეები.

380.14გ1

რეპუტაციული და კომერციული შედეგები შესაძლოა დაკავშირებული იყოს დამკვეთისთვის წარმოქმნილ პირად ან საქმიან ასპექტებთან, ან დამკვეთისა და პროფესიის რეპუტაციისთვის წარმოქმნილ შედეგებთან შესაბამის საგადასახადო ან სხვა ორ-

განობთან ხანგრძლივი დავების გამო. დამკვეთისთვის წარმოქმნილი შედეგები შესაძლოა მოიცავდეს საზოგადოების უარყოფით რეაქციას, დანახარჯებს, ჯარიმებს ან საურავებს, ხელმძღვანელობის დროის დანაკარგს მნიშვნელოვანი პერიოდის განმავლობაში და პოტენციურად არახელსაყრელ შედეგებს დამკვეთის ბიზნესისთვის.

380.14გ2 უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგების ცოდნა შესაძლოა ითვალისწინებდეს იმას, თუ როგორ ესმის პროფესიონალ ბუღალტერს მიმდინარე ეკონომიკური გარემო და საგადასახადო დაგეგმვის სქემის გავლენა მოცემული იურისდიქციის საგადასახადო ბაზაზე, ან რამდენიმე იურისდიქციის საგადასახადო ბაზაზე, სადაც დამკვეთი საქმიანობს.

8380.15 თუ მ380. 14 პუნქტში მითითებული საკითხების განხილვის შემდეგ პროფესიონალი ბუღალტერი გადაწყვეტს, რომ დამკვეთს არ უნდა მისცეს არანაირი რეკომენდაცია და არც არანაირი კონსულტაცია უნდა გაუწიოს საგადასახადო დაგეგმვის იმ სქემის შესახებ, რომლის რეალიზებაც დამკვეთს სურს, ბუღალტერმა ამის შესახებ უნდა აცნობოს დამკვეთს და აუხსნას თავისი გადაწყვეტილების საფუძველი.

საგადასახადო დაგეგმვის სქემები, რომლებიც რამდენიმე იურისდიქციას ეხება

380.16გ1 შესაძლოა არსებობდეს ისეთი გარემოებები, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტრისთვის ცნობილი გახდება, რომ დამკვეთი ერთი და იმავე ოპერაციის აღრიცხვასთან დაკავშირებით საგადასახადო შეღავათს იღებს რამდენიმე იურისდიქციაში, კერძოდ, იმ შემთხვევაში, როდესაც ამ იურისდიქციებს შორის შეთანხმებული არ არის საგადასახადო დაბეგვრის რეჟიმი. ასეთ ვითარებაში, მართალია, შესაძლოა დამკვეთი იცავდეს თითოეული იურისდიქციის საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს, მაგრამ ბუღალტერს შეუძლია დამკვეთს ურჩიოს, რომ შესაბამის საგადასახადო ორგანოებს გაუმჟღავნოს ინფორმაცია კონკრეტული ფაქტებისა და გარემოებების და საგადასახადო შეღავათების შესახებ, რომელსაც სხვადასხვა იურისდიქციაში იღებს ამ ოპერაციიდან.

380.16გ2 ქვემოთ განხილულია შესაფერისი ფაქტორები, რომლის გათვალისწინება პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია იმის დასადგენად, კონსულტაცია უნდა გაუწიოს თუ არა დამკვეთს:

- საგადასახადო შეღავათების მნიშვნელობა შესაბამის იურისდიქციებში;

- დამკვეთის დაინტერესებული მხარეების მოსაზრებები ამის შესახებ, თუ მათთვისაც იყო ცნობილი ეს ფაქტები და გარემოებები;
- არსებობს თუ არა საერთაშორისო ან ეროვნულ დონეზე აღიარებული პრინციპები ან მეთოდები მსგავს სიტუაციებში შესაბამისი იურისდიქციების საგადასახადო ორგანოებისთვის ინფორმაციის გამჟღავნებისთვის.

გაურკვეველი გარემოებები

380.17გ1 საგადასახადო დაგეგმვის ამა თუ იმ კონკრეტული სქემისთვის სარწმუნო საფუძვლის არსებობის დადგენისას, პროფესიონალი ბუღალტერი შესაძლოა წააწყდეს ისეთ გარემოებებს, რომლებიც გაურკვეველობას იწვევს იმასთან დაკავშირებით, შემოთავაზებული სქემა შეესაბამება თუ არა სათანადო საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს. ამგვარი გაურკვეველობა ბუღალტერს უფრო ურთულესს იმის დადგენას, კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში არსებობს თუ არა სარწმუნო საფუძველი საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემისთვის და, მაშასადამე, შესაძლებელია თუ არა საფრთხე შეექმნას ეთიკის ძირითადი პრინციპების დაცვას.

380.17გ2 გაურკვეველობა შესაძლოა გამოიწვიოს, მაგალითად, შემდეგმა გარემოებებმა:

- ადეკვატური ფაქტობრივი საფუძვლის დადგენასთან დაკავშირებული სირთულე;
- დაშვებების ადეკვატური საფუძვლის დადგენასთან დაკავშირებული სირთულე;
- ბუნდოვანება საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებსა და მათ ინტერპრეტაციებში, მათ შორის:
 - შეუსაბამოების არსებობა საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
 - სასამართლოს ადრინდელ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებული პრობლემები;
 - ურთიერთსაწინააღმდეგო საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების არსებობა სხვადასხვა იურისდიქციაში, რომლებიც ეხება ამ იურისდიქციებს შორის განხორციელებულ ოპერაციებს;
 - ინოვაციური ბიზნესმოდელები, რომლებიც გათვალისწინებული არ არის მოქმედ საგადასახადო კანონ-

ნებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;

- უახლოესი პერიოდის სასამართლოს გადაწყვეტილება, ან საგადასახადო ორგანოს ინსტრუქციები ან პოზიციები, რომლებიც საეჭვოს ხდის საგადასახადო დაგეგმვის ანალოგიურ სქემებს;
- საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაციასთან ან გამოყენებასთან დაკავშირებული სირთულე, ტექნიკური ან იურიდიული თვალსაზრისით;
- სასამართლოს პრეცედენტის, გადაწყვეტილების ან პოზიციის არარსებობა;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის ეკონომიკურ მიზანსა და შინაარსთან დაკავშირებული ბუნდოვანება;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობის შესახებ ბუნდოვანება.

მ380.18

თუ გაურკვეველია, საგადასახადო დაგეგმვის სქემა შესაბამემა თუ არა შესაბამის საგადასახადო კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებს, პროფესიონალმა ბუღალტერმა დამკვეთთან ერთად უნდა განიხილოს ეს საკითხი.

380.18.გ1

ამგვარი განხილვა რამდენიმე მიზანს ემსახურება, მათ შორის:

- დამკვეთისთვის იმის ახსნა, პროფესიონალი ბუღალტრის შეფასებით რამდენად არის მოსალოდნელი, რომ შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მოსაზრება მხარს დაუჭერს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემულ სქემას, იმ შემთხვევაში, როდესაც ბუნდოვანია შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაცია;
- ნებისმიერი დაშვების განხილვა, რომელიც ხელმძღვანელობამ განსაზღვრა და გამოიყენა იმ საფუძვლის დასადგენად, რომელსაც ეყრდნობა საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული კონსულტაცია;
- ნებისმიერი დამატებითი ინფორმაციის მოპოვება დამკვეთისგან, რომელმაც შესაძლოა შეამციროს ეს გაურკვეველობა;
- ნებისმიერი რეკუტაციული, კომერციული ან უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგის განხილვა, რომელსაც იწვევს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის გამოყენება;
- შესაძლო სამოქმედო კურსის განსაზღვრა, რომელიც მიმართულია დამკვეთისთვის უარყოფითი შედეგების წარმოქმნის შესაძლებლობის შერბილებაზე, მათ შორის შესაბამისი

საგადასახადო ორგანოებისთვის ინფორმაციის გამჟღავნების საჭიროების საკითხის განხილვა.

საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხეები

380.19გ1 საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევის შედეგად შესაძლოა შეიქმნას ანგარების, თვითშეფასების, ადვოკატირების ან შანტაჟის საფრთხე. მაგალითად:

- თვითშეფასების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს დამკვეთისთვის უახლოეს პერიოდში აქვს შესრულებული შეფასების მომსახურება საგადასახადო დაბეგვრის მიზნებისთვის, რომლის შედეგსაც შემდეგ დაეყრდნობიან საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გაწევისას, ან რომლის შედეგი მთავარი ამოსავალი ინფორმაციაა დამკვეთისთვის საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების გასაწევად;
- ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს პირდაპირი ფინანსური ინტერესი აქვს დამკვეთთან მიმართებით და იგი მონაწილეობს საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შემუშავებაში, რომელიც გავლენას ახდენს დამკვეთის ფინანსურ მდგომარეობაზე;
- ანგარებისა და ადვოკატირების საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი აქტიურად უჭერს მხარს გადასახადთან დაკავშირებულ ამა თუ იმ კონკრეტულ პოზიციას, რომელიც დამკვეთმა უნდა გამოიყენოს;
- ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი ფლობს კონფიდენციალურ ინფორმაციას, რომელიც მიიღო სახელმწიფო ორგანოსთვის საგადასახადო პოლიტიკის, ან კანონების, ან სხვა ნორმატიული აქტების ჩამოყალიბებაში ან შედგენაში მონაწილეობის შედეგად და ეს კონფიდენციალური ინფორმაცია ღირებულია ბუღალტრისთვის, იმ თვალსაზრისით, რომ შეუძლია სხვა დამკვეთებს გაუწიოს კონსულტაცია საგადასახადო დაგეგმვის თავიანთ სქემებთან დაკავშირებით;
- ანგარების საფრთხე შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შემუშავებისთვის ისეთ საზღაურს მიიღებს,

რომელიც შესაძლოა მიჩნეული იყოს ზომადგასულად და ამასთან დაკავშირებული შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა თუ სხვა ნორმატიულ აქტების ინტერპრეტაცია გაურკვეველი ან ბუნდოვანია;

- ანგარებისა და ადვოკატების საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი იცავს საგადასახადო დაგეგმვის ისეთ სქემასთან დაკავშირებულ დამკვეთის პოზიციას, რომლის შესახებაც ბუღალტერმა ადრე კონსულტაცია გაიარა საგადასახადო ორგანოსთან, მაგრამ არსებობს ნიშნები იმისა, რომ ამ სქემას შესაძლოა არ ჰქონდეს სარწმუნო საფუძველი კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
- ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი დამკვეთისთვის ასრულებს ისეთ მომსახურებას, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს გადასახადთან დაკავშირებით ამა თუ იმ კონკრეტული სქემის შემუშავებაზე იმგვარად, რომ ამან შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ბუღალტრის გადაწყვეტილებაზე იმის თაობაზე, არსებობს თუ არა მოცემული სქემისთვის სარწმუნო საფუძველი კანონებსა და სხვა ნორმატიულ აქტებში;
- ანგარებისა და შანტაჟის საფრთხეები შესაძლოა შეიქმნას იმ შემთხვევაში, როდესაც პროფესიონალ ბუღალტერს ემუქრებიან გათავისუფლებით მოცემული გარიგებიდან ან თავისი ფირმიდან იმ პოზიციის გამო, რომლის გამოყენებასაც დაჟინებით ითხოვს დამკვეთი საგადასახადო დაგეგმვის სქემის მიმართ.

380.19გ2 ამგვარი საფრთხეების დონის შეფასებისას გასათვალისწინებელი ფაქტორებია, მაგალითად:

- დამკვეთის გამჭვირვალობის ხარისხი, მათ შორის, შესაბამის შემთხვევაში, საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობა;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემას აქვს თუ არა მკაფიო ეკონომიკური მიზანი და შინაარსი, რომელიც ეყრდნობა შესაბამის საქმიან გარიგებას/ოპერაციას ან გარემოებებს;
- შესაბამისი ოპერაციის ან გარემოებების ხასიათი და სირთულე;
- შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების სირთულე ან სიცხადე;
- პროფესიონალმა ბუღალტერმა იცის თუ არა, ან აქვს თუ არა

საფუძველი ივარაუდოს, რომ საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა წინააღმდეგობაში მოვა შესაბამისი საგადასახადო კანონმდებლობის მიზნებთან;

- ამ სქემასთან დაკავშირებული იურისდიქციების რაოდენობა და მათი საგადასახადო რეჟიმების ხასიათი;
- პროფესიონალი ბუღალტრის ექსპერტული ცოდნისა და გამოცდილების დონე შესაბამისი გადასახადების საკითხებში;
- გადასახადთან დაკავშირებული პოტენციური ეკონომიის მნიშვნელობა;
- საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების საზღაურის ხასიათი და სიდიდე;
- რამდენად არის პროფესიონალი ბუღალტერი ინფორმირებული იმის თაობაზე, რომ საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა ასახავს დამკვიდრებულ პრაქტიკას და მასთან დაკავშირებით რაიმე პრეტენზია არ გამოუხატავს სათანადო საგადასახადო ორგანოებს;
- პროფესიონალი ბუღალტერი განიცდის თუ არა დამკვეთისგან ან სხვა მხარისგან რაიმე ზეწოლას;
- რამდენად სასწრაფოა საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის რეალიზება;
- საგადასახადო დაგეგმვის ამ სქემას იყენებს თუ არა ბევრი დამკვეთი მოცემული დამკვეთის კონკრეტული გარემოებების მცირეოდენი ცვლილებებით;
- ცნობილი ადრინდელი ქცევა ან რეპუტაცია ამ დამკვეთის, მათ შორის მისი ორგანიზაციული კულტურა.

380.19გ3 ამგვარი საფრთხეები შესაძლოა აღმოიფხვრას, მაგალითად, შემდეგი ქმედებებით:

- დამკვეთის გაგზავნა კონსულტაციისთვის პროფესიონალი ბუღალტრის ფირმის გარეთ რომელიმე ექსპერტთან, რომელსაც აქვს აუცილებელი ცოდნა და გამოცდილება იმისთვის, რომ კონსულტაცია გაუწიოს დამკვეთს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის შესახებ;
- დამკვეთისთვის კონსულტაციის გაწევა იმის თაობაზე, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემა გადასახადის შესახებ არსებული ინტერპრეტაციის ან შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მიერ გამოცემული დადგენილებების შესაბამისად ჩამოაყალიბოს;

- შესაბამისი საგადასახადო ან სხვა ორგანოებიდან განმარტების წინასწარ მოპოვება, როდესაც ეს შესაძლებელია;
- დამკვეთისთვის რჩევის მიცემა იმის თაობაზე, რომ არ გამოიყენოს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა.

380.19გ4

ამგვარ საფრთხეებზე რეაგირებისთვის დამცავ ზომებად შესაძლოა შემდეგი ქმედებები გამოდგეს:

- საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობის დადგენა;
- დამკვეთისთვის კონსულტაციის გაწევა იმის თაობაზე, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემის სტრუქტურირება იმგვარად განახორციელოს, რომ იგი უკეთ შეესაბამებოდეს სქემის ეკონომიკურ მიზანსა და შინაარსს;
- დამკვეთისთვის კონსულტაციის გაწევა იმის შესახებ, რომ საგადასახადო დაგეგმვის სქემის სტრუქტურირება მოახდინოს დამკვიდრებული პრაქტიკის საფუძველზე, რომელსაც ამჟამად არ უარყოფენ შესაბამისი საგადასახადო ორგანოები, ან ცნობილია, რომ აღიარებულია შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების მიერ;
- კონსულტაციის გავლა იურისტთან ან სხვა ექსპერტთან პროფესიონალი ბუღალტრის ფირმაში ან მის გარეთ გადასახადებთან დაკავშირებულ შესაბამის საკითხებზე;
- შესაფერისი კვალიფიციური პროფესიონალისგან (როგორც არის იურისტი ან სხვა პროფესიონალი ბუღალტერი) მოსაზრების მოპოვება შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით, მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაბამისად;
- საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებით პროფესიონალი ბუღალტრის მიერ შესრულებული ნებისმიერი სამუშაოს ან გამოტანილი დასკვნების მიმოხილვის ჩატარება სათანადო მიმოხილველის მიერ, რომელიც სხვა მხრივ დაკავშირებული არ იყო საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებულ ამ მომსახურებასთან;
- იმის უზრუნველყოფა, რომ დამკვეთმა სრულად გამჭვირვალე გახადოს შესაბამისი საგადასახადო ორგანოებისთვის საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემა, მათ შორის სქემის მიზნები, მისი საქმიანი და იურიდიული ასპექტები, ასევე საგადასახადო დაგეგმვის სქემის საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობა.

380.19გ5 საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობის დასადგენად პროფესიონალ ბუღალტერს შეუძლია მიმართოს მაგალითად შემდეგ ზომებს:

- დამკვეთის ხელმძღვანელობისა და სხვა თანამშრომლების გამოკითხვების ჩატარება;
- ფირმაში ან ფირმის გარეთ იმ პირთა გამოკითხვების ჩატარება, რომელთაც რაიმე საქმე ჰქონიათ ამ დამკვეთთან, კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვით;
- გადასახადებთან დაკავშირებული დამკვეთის ბუღალტრული ჩანაწერების, ფინანსური ანგარიშგებისა და სხვა შესაფერისი კორპორაციული ჩანაწერების მიმოხილვა;
- შესაბამისი აქციონერების შესახებ ცნობების შეკრება საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოდან, სადაც დამკვეთი ან მის იურიდიულ სტრუქტურაში შემავალი სხვა სუბიექტები არიან რეგისტრირებულები;
- შესაბამისი საჯარო ინფორმაციის მოძიება და შესწავლა.

საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული რეკომენდაციის ან კონსულტაციის საფუძვლის ინფორმირება

მ380.20 პროფესიონალმა ბუღალტერმა უნდა ახსნას საფუძველი, რომელსაც ეყრდნობა საგადასახადო დაგეგმვის სქემასთან დაკავშირებული მისი რეკომენდაცია ან სხვა სახის კონსულტაცია.

უთანხმოება დამკვეთთან

მ380.21 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი არ ეთანხმება იმას, რომ სარწმუნო საფუძველი აქვს საგადასახადო დაგეგმვის იმ სქემას, რომლის გამოყენებაც დამკვეთს სურს, მან უნდა:

- (ა) დამკვეთს მიაწოდოს ინფორმაცია თავისი შეფასების საფუძვლის შესახებ;
- (ბ) აცნობოს დამკვეთს ამ სქემის გამოყენების პოტენციური შედეგების შესახებ; და
- (გ) ურჩიოს მას, არ გამოიყენონ ეს სქემა.

მ380.22 თუ დამკვეთი მაინც გადაწყვეტს საგადასახადო დაგეგმვის მოცემული სქემის გამოყენებას პროფესიონალი ბუღალტრის რჩევის მიუხედავად, ბუღალტერმა უნდა ურჩიოს დამკვეთს, რომ:

- (ა) ხელმძღვანელობის შესაბამის დონეს აცნობოს მოცემული სქემის დეტალებისა და აზრთა სხვადასხვაობის შესახებ;
- (ბ) გაითვალისწინოს ამ სქემის შესახებ სრული ინფორმაციის გამჟღავნება შესაბამისი საგადასახადო ორგანოებისთვის; და

(გ) მოცემული სქემის დეტალებისა და აზრთა სხვადასხვაობის შესახებ ინფორმაცია მიაწოდოს გარე აუდიტორს, მისი არსებობის შემთხვევაში.

380.22გ1 მ380.21 და მ380.22 პუნქტებში მითითებული საკითხების ინფორმირების ფარგლებში პროფესიონალმა ბუღალტერმა შესაძლოა მიზანშეწონილად მიიჩნიოს შესაფერისი საკითხების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის.

მ380.23 პროფესიონალი ბუღალტრის რჩევაზე დამკვეთის რეაგირების მიხედვით, ბუღალტერმა უნდა გადაწყვიტოს, აუცილებელია თუ არა გარიგებიდან გამოსვლა და პროფესიული ურთიერთობის შეწყვეტა.

მესამე მხარის მიერ შემუშავებული დაგეგმვის პროდუქტები ან სქემები

მ380.24 თუ დამკვეთი პროფესიონალ ბუღალტერს ქირაობს კონსულტაციებისთვის მესამე მხარის მიერ შემუშავებულ საგადასახადო დაგეგმვის რაიმე პროდუქტთან ან სქემასთან დაკავშირებით, ბუღალტერმა უნდა:

- (ა) აცნობოს დამკვეთს ნებისმიერი პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობის შესახებ, რომელიც მას აქვს ამ მესამე მხარესთან; და
- (ბ) გამოიყენოს წინამდებარე განყოფილების დებულებები საგადასახადო დაგეგმვის ამ პროდუქტთან ან სქემასთან მიმართებით.

მ380.25 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურებასთან დაკავშირებით დამკვეთთან რეკომენდაციას უწევს მომსახურების სხვა პროვაიდერს, ან დამკვეთს აგზავნის ამგვარ მესამე მხარესთან, ბუღალტერმა დამკვეთს უნდა აცნობოს ნებისმიერი პროფესიული ან საქმიანი ურთიერთობის შესახებ, რომელიც მას აქვს მომსახურების ამ სხვა პროვაიდერთან.

380.25გ1 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი მხოლოდ რეკომენდაციას უწევს საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურების სხვა პროვაიდერს ან უბრალოდ დამკვეთს აგზავნის ამგვარ მესამე მხარესთან, მაშინ წინამდებარე განყოფილების დებულებები არ გამოიყენება.

380.25გ2 თუ პროფესიონალი ბუღალტერი საშუამავლო საზღაურს ან საკომისიო გადასახდელს იღებს მესამე მხარე პროვაიდერისგან, გამოიყენება 330-ე განყოფილების დებულებები.

დოკუმენტაცია

380.26გ1 როდესაც პროფესიონალი ბუღალტერი საგადასახადო დაგეგმვის მომსახურებას ასრულებს, რეკომენდებულია, რომ მან დროულად ასახოს დოკუმენტებში:

- საგადასახადო დაგეგმვის სქემის მიზანი, გარემოებები და შინაარსი;
- საბოლოო ბენეფიციარების ვინაობა;
- ნებისმიერი გაურკვეველობის ხასიათის აღწერა;
- ბუღალტრის მიერ ჩატარებული ანალიზი, საგადასახადო დაგეგმვის სქემის შესახებ დამკვეთისთვის გაწეულ კონსულტაციასთან დაკავშირებით განხორციელებული მისი ქმედებები, განსჯა და გამოტანილი დასკვნები;
- დამკვეთსა და სხვა მხარეებთან ჩატარებული განხილვის შედეგები;
- ბუღალტრის რჩევის საპასუხოდ განხორციელებული დამკვეთის ქმედებები;
- ნებისმიერი უთანხმოება დამკვეთთან.

380.26გ2 ამგვარი დოკუმენტაციის მომზადება ბუღალტერს ეხმარება:

- ისეთი რეპუტაციული, კომერციული და უფრო ფართო ეკონომიკური შედეგების განხილვაში/გათვალისწინებაში, რომელიც შეიძლება წარმოიქმნას იმისდა მიხედვით, თუ როგორ შეაფასებენ ამ სქემას დაინტერესებული მხარეები;
- ფაქტების, გარემოებების, შესაბამისი საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების, დამკვეთის მიერ განსაზღვრული ან შეცვლილი დაშვებების გაანალიზებაში;
- განხორციელებული პროფესიული განსჯისა და გამოტანილი დასკვნების საფუძვლის დოკუმენტირებაში მათი ჩამოყალიბების ან შეცვლის მომენტისთვის;
- პოზიციის დასაბუთებაში იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო დაგეგმვის სქემას არ დაეთანხმება შესაბამისი საგადასახადო ორგანოები; და
- იმის დემონსტრირებაში, რომ ბუღალტერმა დაიცვა წინამდებარე განყოფილების დებულებები.

კოდექსში შესატანი შესაბამისი ცვლილებები

ნაწილი 3 – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრები

განყოფილება 321

მეორე მოსაზრება

...

მოთხოვნები და მათი გამოყენება

ზოგადი დებულებები

...

[არსებული 321.3 გ1 პუნქტი ჩანაცვლდება შემდეგი 321.3 გ1 პუნქტით]

321.3გ1 პროფესიონალ ბუღალტრს შეიძლება სთხოვონ მეორე მოსაზრების მიწოდება საგადასახადო კანონებისა და სხვა ნორმატიული აქტების და ასევე ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტის, ანგარიშგების ან სხვა სტანდარტების ან პრინციპების გამოყენებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე: (ა) კონკრეტულ გარემოებებში ან (ბ) კონკრეტულ ოპერაციებთან მიმართებით, რომლებიც განხორციელებულია კომპანიის მიერ ან მისი სახელით, ან ნებისმიერი ისეთი სუბიექტის მიერ ან მისი სახელით, რომელიც არ არის არსებული დამკვეთი. მაგალითად, შესაძლოა ანგარების საფრთხე შეექმნას პროფესიული კომპეტენციისა და სათანადო გულისხმიერების პრინციპის დაცვას იმ შემთხვევაში, თუ ზემოაღნიშნული მეორე მოსაზრება არ ეყრდნობა იმავე ფაქტებს, რომლებიც ცნობილი იყო მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრისთვის, ან მომსახურების პროვაიდერი სხვა მხარისთვის, ან ეყრდნობა არაადეკვატურ მტკიცებულებებს.

....

[არსებული 321.3 გ3 – მ321.4 პუნქტები ჩანაცვლდება შემდეგი 321.3 გ3–მ321.4 პუნქტებით]

321.3გ3 ამგვარ ანგარების საფრთხეზე რეაგირებისთვის დამცავ ზომებად შეიძლება შემდეგი ქმედებები:

- დამკვეთის ნებართვით ინფორმაციის მოპოვება მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრისგან ან მომსახურების სხვა პროვაიდერისგან;
- იმ შეზღუდვების აღწერა, რომლებიც ახლავს ამ დამკვეთისთვის ნებისმიერი მოსაზრების მიწოდებას;
- მოქმედი ან წინამორბედი ბუღალტრისთვის, ან მომსახურების სხვა პროვაიდერისთვის ამ მოსაზრების ასლის მიწოდება.

როდესაც ბუღალტერს დაკავშირების ნებართვას არ აძლევენ

8321.4 თუ სუბიექტი, რომელიც პროფესიონალი ბუღალტრისგან მეორე მოსაზრებას ითხოვს, ბუღალტერს მოქმედ ან წინამორბედ ბუღალტერთან, ან მომსახურების სხვა პროვაიდერთან დაკავშირების ნებართვას არ აძლევს, ბუღალტერმა უნდა განსაზღვროს, აქვს თუ არა მას მოთხოვნილი მეორე მოსაზრების გაცემის უფლება.

საგადასახადო დაგეგმვასა და დაკავშირებულ მომსახურებასთან დაკავშირებული დებულებების ძალაში შესვლის თარიღი

- 280-ე განყოფილება ძალაში შევა გადასახადების დაგეგმვასთან დაკავშირებული იმ სამუშაოსთვის, რომელიც დაიწყება 2025 წლის 30 ივნისის შემდეგ.
- 380-ე განყოფილება და 321-ე განყოფილებაში შესატანი შესაბამისი ცვლილებები ძალაში შევა საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებული იმ მომსახურებისთვის, რომელიც დაიწყება 2025 წლის 30 ივნისის შემდეგ.

გარდამავალი დებულება

რაც შეეხება საგადასახადო დაგეგმვასთან დაკავშირებულ იმ მომსახურებას ან სამუშაოს, რომელიც დაწყებულია ზემოაღნიშნულ თარიღამდე, შესაძლებელია ამგვარი მომსახურების ან სამუშაოს გაგრძელება და დასრულება კოდექსის არსებული დებულებების შესაბამისად.

ნებადართულია ამ ცვლილებების ვადამდელი გამოყენება.

International
Federation
of Accountants®

თარგმნა:

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს
საგადასრავლო კუროსსაშენი კვატორმეცნიერა
და აღდგენის მინისტრატორების სამსახური

International
Federation
of Accountants®

529 Fifth Avenue, New York, NY 0017
T +1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.ifac.org

ISBN: 978-1-60815-582-8